Lectura sup q̄rtu lib̄z de phisica
domi collig [illegible] l'Ennon

1001 N. Inv 378.

378.

Aa.a. I 21

Lectura quam legavit per dominum petrum de Cresna doctorem decretorum crosna Studium doctoris
pro domo Andree Canonicorum

Circa Rubricam primam iiii^ti libri. s. de sponsalibus et matrimonijs et eius explanacione primo quid sint sponsalia. Secundo quod ligamen contrahatur vel originaliter in sponsalibus presentis. Tercio quot modis contrahantur. Quarto quot sint species sponsaliorum. Quinto quis sit effectus eorum. Sexto quot modis dissolvantur. Quo ad tertiam partem rubrice principaliter quero primo quid sit matrimonium. Secundo quot sint species matrimonij. Tercio quando sint instituta. Quarto ad quid sint instituta. Et ad primum videtur quod sponsalia sunt promissio futurarum nuptiarum xxx. q. v. nostrates ff. de spon. l. i. Dicuntur autem sponsalia a spondendo quia mos fuit antiquitus spondere et stipulari sibi uxores in dote et sponse. ff. l. ij et iij secundum Isidorum et Jo. de lig. Et ad secundum quo queritur quod ligamen etc. Et videtur quod stipula fides firmatur et pactionis sepe mutatio parit scandalum quia initium contrahitur ad esse sponsalia. pactis fiat de spon. duobus c. i. s. c. ti sicut et c. ex litteris ij. non enim sponsalia sunt de essentia matrimonij matrimonio facto quod factum non in talibus contrahitur et esset indissolubile si sit factum bap. firmaretur sic contrahitur matrimonium et indissolubile xxxij. q. vij. licet. Et ideo in diffinitione matrimonij ponitur iste terminus individua etc. xxvij. q. vij. c. i. ff. de ritu nuptiarum l. i. et in institutis quedam coniugalis spe futurorum non rei effectum presencium xxvij. q. ij. c. penultimo. Ad tercium quo queritur quot modis. Et dico quod quedam sunt ita expressa sicut illa promitto quod contraham tecum. Quedam presumpta expressa sicut illa que tacentibus sponsis parentes eius presentibus contrahunt de spon. in pubert. c. fi. Quedam omnino incerta sic conditionalia. de condicione app. c. de illis in fi. et j. c. c. li. bj. Et quedam pura sed in eventu incerta sunt sicut illa que sunt condicionalia j. c. sic ex litteris bij talium obligatio in pura est ita sed per lapsum temporis possibilis deffi est quia obligatio est in puri sed impleto in futuro. Item est alia divisio quia quedam sunt nuda et simplicia per sola fidem vel solum pactum j. de spo. du. c. i. alia fortificata sicut iurata vel arris vallata j. c. ex litteris ij et c. gemma. Et ad quartum quo queritur quot sint species etc. Respondeo quod non tenent contracta omnino nisi sit celata ab aliis qui consentire non possunt sic amoribus separatio vel a furioso vel qui consentire noluit de presenti sicut contrahentes sub condicione j. c. c. i. li. bj. Aliqua dubia sunt sicut minores de septennio tempore contrahunt opus cariis j. s. c. iuvenis. Et ad quintum quo queritur quis sit effectus eorum dicat dicitur vel duplex vel excers. oritur publice honestatis ius de hoc i c. iuvenis sed ex nullis nullus est effectus et ex nichilo nichil sequitur j. de mutua petitione quod ac Ad sextum quo queritur quot modis dissolvantur dicas quod quinque dissolvuntur

p[er]sonam quibus ipso iure. Item quibus predictum est quibus solo motu p[ro]p[ri]o
tum. Sed p[er]sonam viii modis quibus nonus additur. Unde versus Simon
dissensus fuga tempus et ordo secunda morbus et affinis religio cum quibus re
clamat. Quilibet istorum sponsalia solvit. Eorum primus est modus et si alter
coniugum fornicetur. Secundus si aliquam infirmitatem incurrat vel in sententiam excommunicationis
incurrat ut quia nasum amittit vel oculos. De hiis iure [illegible] que ad modum
/ 3us si alter efficaciter recedens xxviii q. i. non solum. Quartus si alter
discesserit ut in c. predicta. Quintus si alter eorum longo tempore absentat
ut i. c. de illis. Sextus si conditio fuit apposita in matrimonio que non
adimpleatur de condi. appo. de illis. Septimus si accipit aliam per verba de presen
ti ut i. c. Si autem nonus additur qui est fama vel vinculum [illegible]
[illegible] i. c. predicta ii. de consang. c. ii. Ecce quibus ipso iure dissolvuntur
sponsalia constat viii modis quos videatis notos per guil. de monte laud.
in suo [illegible] titulo de matrimonio. Circa secundam partem [illegible] Ad primum quo
quaeritur quid sit matrimonium dico quod est [illegible] viri mulieris quibus [illegible] in
individuam vitae consuetudinem retinens in [illegible] de impe. in principio de [illegible]
quo [illegible] quo quis ligatur ad suscipiendum vel educandum
filios. Vel dicitur matrimonium a munio quia munit matrem abinfantia for
nicationis ut xxxii q. ii. [illegible] ibi videtur. Vel dicitur a monos quod est
unum quia [illegible] duorum [illegible] efficitur una [illegible] de [illegible]
[illegible] placet. Vel dicitur a monendo quia monet [illegible] per [illegible]
dicitur potius matrimonium quam patrimonium [illegible] de [illegible] in [illegible]
[illegible] patrem est honerosius et quam patrem laboriosius. Ad secundum quo quae
ritur quot sunt [illegible] dico quod [illegible] divisio matrimonium est
quia quoddam spirituale aliud carnale. Spirituale est duplex quoddam quod con
trahitur inter [illegible] seu quosque episcopos et ecclesiam [illegible] et illud nunquam potest
dissolvi nec in [illegible] medico nec in [illegible] iudice qui opera [illegible]
[illegible] de [illegible] c. i. [illegible] hec sta. Aliud est quod inter [illegible]
episcopos et [illegible] quotidie [illegible] et illud licet sit dignius car
nali non tamen [illegible] illud quibus dissolvitur et [illegible] solum inter episcopos
et [illegible] et [illegible] inter inferiores prelatos [illegible]
in [illegible] soli episcopi gerunt figuram christi de [illegible] c. uno [illegible]
est et ad matrimonium carnale de quo agitur in titulo [illegible] Ad tertium quando
sunt instituta dico quod in quantum ordinatur ad [illegible] [illegible] institutum
fuit tempore innocentie de [illegible] Sed in quantum ordinatur in reme
dium [illegible] institutum fuit tempore legis [illegible] non ad [illegible]
[illegible] institutum fuit tempore legis mosaice de [illegible] sed
in quantum est [illegible] vel [illegible] signum [illegible] christi et ecclesie [illegible] in [illegible]

ce tempe gracie vel legis nove sup(er) p(ri)mis instit(ution)ib(us) de biga · debitu(m)
Quis sit effectus m(at)r(imon)ii et vide s(upr)a
ad m(atrimoni)um quo queritur ad quid sint t(ria) dico q(uod) ad m(atrimoni)a p(r)imo ad officiu(m)
procrandi p(ro)lem Item ad solatiu(m) hominis et mulieris Item ad reme(dium)
contra p(e)c(ca)tum Item ad significandum sacre vnionis ut d(ic)tum est p(ro)ba(tur) xxxi
q. i. p(er) totu(m) de s(er)vi co(n)iug(ibus) et spal(ia) in c. quo vig(inti) et c. hac rone (quod)
est eni(m) sacr(amentu)m m(at)r(imon)ii signu(m) seu figura illius vere vnionis q(ua)
fidelis anima deo p(er) caritatem et n(ost)ra humanitas ad (christu)m p(er) co(n)formitatem
vnitur de quo legitur et notatur de biga debitu(m) De quo sciendu(m) q(uod) tres
sunt vniones in m(at)r(imon)io iam co(n)summato p(r)ima est in co(n)sensu que est
sacr(amentu)m tantu(m) s(ecund)a in dilectione coniugu(m) que est sacr(amentu)m et res sacr(amen)ti vnio
nis anime fidelis ad deu(m) que vnio est t(er)tia Item co(m)mixtio copule carnalis
lis que est tantu(m) sacr(amentu)m conformitatis nature diuine et humane facte in vtero
virginali et ipsa conformitas est res p(re)dicte copule et sacr(amentu)m illius felicis
vnionis qua in gl(ori)a sunt vniti b(ea)ti ecclesiae diuine que vnio est res
tantu(m) et sic sunt duo sacr(amentu)a tantu(m) due res tantu(m) duo ce(tera) que s(un)t res
et sacr(amentu)m insimul ut h(ic) p(ro)ba(tur) de biga · debitu(m) de su(m)ma tan(cre)di · dampnu(m)
vel diuitiis et breui(ter) q(uod) triplex signu(m) seu sacr(amentu)m est in m(at)r(imon)io
p(ri)m(u)m in coniunctione animorum s(ecundu)m in co(m)mixtione corporu(m) t(er)ti(u)m est in p(er)petuo
co(n)tinentiu(m) · s(cilicet) perpetue indissolubilis Jo(hannes) tr(actat)u de litig(iis) sic
eni(m) in m(at)r(imon)io in fundat(ur) gr(ati)a eni(m) vsus m(at)r(imon)ii posset adimpleri
sine p(e)cc(at)o veniali et q(uia) m(at)r(imoniu)m depend(et) diu(er)sis ritib(us) et lege diuina no(n)
te anime gestu(m) exposito canonico que (con)sueuit recitat(um) · c. cu(m) lo(cu)m re
dicetur Item inter nos et deum est triplex vnio p(r)ima in sp(iritu) scilicet
deum et ecclesiam alia s(ecund)a in carne inter (christu)m et humana(m) natura(m) in vtero
virginis 3a inter corpus mysticu(m) et ecclesiam militante(m) i(d est) collatam fideliu(m)
que vnio facta fuit in passione (christ)i dormiente morte humana in cruce
vnde aug(ustinus) sup(er) illud ps(almi) nu(m)quid qui dormit no(n) adiciet ut resur
gat dicit q(uod) sicut de latere dormientis ade qui erat fons futuri asscripta
est costa de qua formata est eua ita (christ)o dormiente in cruce de latere
eius p(ro)fluxerunt sanguis et aqua que sunt m(ateri)e redemptionis sacr(amen)ti
vbi formauit sponsam ecclesiam in co(m)mixtione more humane Vnde dicit
Quid Deus voluit fore de m(at)r(imoni)o
in sua l(itte)ra de materia hui(us) ex(tra) quid sit m(at)r(imoniu)m vnde dicat(ur)
vbi et qu(ando) et quibus v(er)bis sint in statu(m) que sunt ca(use) m(at)r(imoni)i
que vel vel quot sint eius bona que vel quot eius impe(dimen)ta vide
p(er) Jo(hannem) and(ree) (et) archid(iaconu)m xxvij · q. i. vbi de h(oc) in su(m)ma p(er) Jn(nocentium) · j · c. iunctis
et ti(tulo) i(n) su(m)ma sub rub(ri)ca de m(at)r(imoni)o q. i. et ij. et p(er) totu(m) p(er) Jo. an(dree) i(n) su(m)ma
hui(us) libri Et de excellentia m(at)r(imoni)i dicitur (quod) ex auctore loco ne
diuina loco et signo hec eni(m) coniugii p(ro)b(atur) excellentia t(ri)st(i) · p(ri)m(u)m et 2m et
3m patent ex textu de spo(n)s(alibus) · i p(ar)te c. vnico li. vi. et in 4m patet

nam insti^o pma nupo^m fuit ad procreandum prolem in paradiso ca
fuit p^r pctm ad vitandum fornicacom xxvij q ij § cu^m ita insperi
nti demus^o j. c. quesitu^m idem debitu^m generiy // Iste liber quartus
continua^t ad superiores inhuc mo^m p^r q^s sup^s sat^s tractauimus de hijs
que spectant ad clericos / ad ea que spectant ad laicos saltem utramque sm
Goff^r que sequit^r novellator in eadem Sed hec continua^o no satis fa
cit cu^m rcliti i minoribus constituti pnt nupo^m contrahe xxxij di. si quis
eorum & § de clico coniugato c. 1. & i^l ptom Et io ar dictum qz auctor
tractaturus erat de nupo q^t e coniuncto maris & femine xxvij q ij § a.
& sup^s de qu. i f^i. c. ij ex nobis cor^g compositum est ex iiij^or clemet
ut xxxvj q iiij^a fruitatis i f^i. & sup^s de tcles. mis. in quada in fine
ad cuius corpis filitudine nupo^e coniuncti seu copula restituta e ad ex
gem ut j^o de cosang. & f^i. & affi no dz. § phibendi // vnde e qz q^o ter
nains mus bene cognuit nupo^o / sicut bene cognuit eius phibi
com ut in dec. c no dz io cognue possit hunc tractatu^m host^s ante
In summa sing ty^li p aliquale disgressiom sic continuat qz scriptu est
hoc nunc os exossibus meis & caro de carne mea & pp^o hoc relin
quet homo prem & matrem & adherebit uxori sue / & erunt duo in
carne vna gen ij. c p hoc vn^a p^t thoplasti nupo^m insti^tu fuit de
quo auctor tractare intendit xxxij. q ij § cu^m ita nide^r de dinor
ciandum § quia no xxxiij. q. v uxore et p multiplicis institutu^m
e plis xxv. q i. tu^m i^t lz aut clic^s continentia indicta^r tn sepe cadunt
et deficiunt qua spus promptus e caro aut infirma ut appar & d. i p
mis clericis ty^t pximi libri Et quia qui no pt contine dz nub^ej
sit sic Nam sm aplm melius e nube qz vri so p^r tctatu^m de vita
& hone. clicor. que clicis mulierz consorcium inhibe^r / videamus de spo
& hones^. clico. que clicis mulierz cosorciu^m inhibe^r / videamus de spon
sa mea. p que mulieres secu^m hre conceditr & sic pt continuat ad pm sed
libri pximi sm host^s vel sic tractauimus de contractibus in ijnnc^o
libri pximi nunc videamus de contractibus p sonarz & de sp^o sa mea per
que fit maris & femine coniuncto & quia p sponsalia ad nupo^m pueni^r
io ordinguitur & tu^i de spo. & tr^s gratiam sing liber gracianus pro
sequitur axxvij cu^m usqz ad finem tcrcia inter posito titulo de pnia ad
hanc rubricam specia^n facit xxx q ij. in pu^o xxxj. q. ij. & iij et
xxxij. q. 1. ij. & iij. ptom Repetitur hec rub^a in sexto ffra
at de summa trin^te firmiter i f^i. & de bi. debite. de consarc^s c. fi.
de reqi. c. lex penult^o & ult^o de pauper^e ultr libi. & i rus de contin di^s
pendio sm in ele. sm novellatorem

alienigena
duxit in uxorem et ita s[upr]a q[uod] e[st] matrimonium cum [alienigena] pro re Seo[r] cu[m] aliq[ui]s a fide xxviii q. i. Caue. Et dic q[uod] glo[ssa] dicit
lege saxonum i. consuetudine et ex more saxonum. Et dicit host[iensis] primo lege eis data per rege[m] karolum p[ro]p[ter] c[on]tum[aci]am
pu[ell]a de p[ri]ma cu[m] mulierib[us] et si p[ri]ma nocte que temptat sponsus sponsam placet ei ea retinet et ducit eam
ad eccl[es]iam benedicendam si displicet remittit eam ad domum patris dicit host[iensis] et audiui ab indigenis q[uod]
fuimus in terra alia. post istud quo rex wilhelmus qui fuit comes hollandrie duxit filia[m] ducis de brun
swig in uxore[m] Causatus i. tali[ter] ar[gumenta]z assumpsit ut dicat glo[ssa] vel causatus est i. occasione inuenit q[uod] ea
no[n] sua lege duxit. alias in solempnitates fuit saxones q[uod] franci que tn no[n] sunt de substa[nti]a matrimonii licz sit
peccatum eas obmittere s[ecundu]m inno[centium]

Deſianda

Caus[a] matrimonii solo consensu contrahitur licz solep[ni]tates uel consuetudines patrie no[n] fuerint host[iensis] et hoc q[ui]d p[ro]
sic summabat/ mulier lege saxonum ducta auctoritate eiusdem legis
relicta talia sup[er] inducta s[ecundu]m lege[m] eccl[es]ie s[upr]a e[st] abiicienda diuidit[ur]
et p[ri]ma redeuncta/ diuiditur quia p[ri]mo ponit casum 2o diffinit ibi
diffinimus p[ri]ma subdiuiditur quia p[ri]mo ponit contractum/ 2o modum
dissoluendi/ 3o reparatione[m] 2o ibi r[epara]tum s[ecundu]m Jo. an. Jo. de lig. loqu[i]tur p[er] omnia
Causa = Quida[m] nobilis de francia duxit quada[m] nobilem mulierem
de saxonia lege saxonum in uxorem/ tandem videns q[uod] ea no[n] sua
lege duxerat s[ed] saxonum occasione nactus actione[m] ea dimissa alia[m] sup[er]
induxit q[uod] turbatur i[n] co[n]cilio [turonensi] an sibi h[oc] licuit/ et si no[n]
licet et si no[n] lic[et] an veniat puniendus Concilium diffiniendo dicit
quia est transgressor euangelice legis/ q[ui]a dicitur/ nullus dimittat uxo
rem excepta ca[usa] fornicationis/ io talis dz subiri p[e]nitentie Jt[em] sep[ar]a
tam ab ea et ad p[ri]ma[m] redire cogatur/ Illo q[uod] matrimonium e[st] rectum et
cum ea uxore et ad p[ri]ma[m] redire [cogatur] s[ecundu]m Jnno. V[ide] q[uod] matrimonium cum
alienigena patrie s[ecundu]m q. xxviii. q. i. Caue. Adde vi[de] q[uod] matrimonium cum
alienigena patrie s[ecundu]m q. xxviii q. i. Caue [et]c. q[uod] matrimonium contrahitur et est
alienigena esse no[n] p[otes]t cum alienigena patrie matrimonium contrahitur et est
ut hic/ s[ed] cum alienigena fidei no[n] ut [supra] contrario. Item no[n] iste
causatus est in causa duxit uel actionem inuenit q[uod] ea no[n]
sua lege duxit s[ed] saxonum et q[uod] saxones no[n] eisdem legibus utuntur
dicatur solep[nitatibus]. Nam dicit Jnno. alias solepnitates fuit saxones
alias franci que tn no[n] sunt de substa[nti]a matrimonii xxx q. v. matrimonii denique
et arch[idiaconus] et glo[ssa] v. c. matrimonii q[uod] sunt all[e]. francorum uoyt reatus oppi. et
remittit ut d[e]terminat [et]c. femine/ et tn mortale peccatum s[ecundu]m Jnno. et
Jo. an. p[otes]t s[ecundu]m de cla. despo. [et]c. cum in talibus illas obmittere/ h[oc] vim
s[ecundu]m alanum et goff[redum] de illis solempnitatibus p[er] quas est iusta relin
quitur de c[ommun]i [tunc] J. de clan. despo. cum in [te]ste d[ixit] Jo. de lig. dicit q[uod]
no[n] fuerunt talem co[n]suetudinem i[n] c[on]trari[um]/ vel p[er]at/ p[ro]p[ter] q[uod] talis consuetudo h[abe]t
vim in [dictis] scriptis. di. i. mos est et xi. di. consuetudo/ no[n] g[ener]o mo[do] si ceca
redditur in ita q[uod] nunc agrauet si m[u]ltitudo in surgit s[ecundu]m eum. Et
dicit vinc[entius] hic si aliqua contrahat coram duobus testibus pote[st] potius
receptionem et publicationem eor[um] ille. e. de testi. significauit [et]c. albertus
Vidertur hic in actione[m] seu in causam duxit q[uod] ea no[n] sua lege duxerat
dicatur i. consuetudine que s[ecundu]m Jo. an. fortescat de supponendo palia que
contraxit/ vel forte ita p[ri]ma nocte no[n] erat ita sibi grata et io licitum
erat sibi ea[m] dimittere s[ecundu]m quadam consuetudine saxonum inductam a karolo
s[ecundu]m host[iensem] vel forte q[uod] parentes sponse ad [d]auct sposo/ uno forte in
saxonia sponsus dat parentibus sponse et forte [propter] h[oc] iste q[uod] n[on] habuerat

---

et hoc e[st] q[uod] illas p[er] quas
[tum] reddit ineptas. Illa q[ue]
f[acere] no[n] debuit t[unc] glo[ssa]
euange[lice] legis dicit mathei xix
nullus dimittat uxorem
excepta ca[usa] fornicationis
penitentie et ad sua[m] copula[m]
[s[ecundu]m] ar[chidiaconum]

15

et dic q[uod] de moyse q[uod] duxit
ethiopissam [xxxi] q[uod] vi. h[ic] et
obiicias. p[ro] contra illud fuit
sunt c[ontra] glo[ssam] q[uod] moyses duxit
ethiopissam. Fugiendo q[uod]
dicitur [est] ipse 2o co[n]pla[cuit]
sibi ethiopissam i. sibi de
generibus co[n]placuit ceteris
ut [et]c. h[ic] supra in[fra]. [ar]ch[idiaconus]
c[asu] ar[chidiaconus] q[uod] i.

i. sed alio ist[is]
de[b]et i[n] c[ontra]dictione
[p]enitentie et ita
[dicitur].

i[n] ped[ibus] s[ecundu]m a[rchidiaconum] est

s[ecundu]m alios contra [p]rob[atio] non
in [de]do. e. albertus ne def[ensio]
etiam testibus peteret ut de
potestate

ut videtur q[uod] dissp[on]
sans se circa p[ar]te[m]
sponsi p[er]cutit ad cap[ut]
et capilla[s] et eodem tract[ando]
consuetudo q[uod] tunc sua
sponsa sub pallium
capiens ea[m] inclinaret
et defenderet eam et sic
credo ista saxonia
no[n] fecerit ip[s]o [casu]
[dicat]

Volebat ut matrimonium reperiret cum oppositum summo dominus hic diffinit ex
consuetudine ita speciali matrimonium nichil statuere potuit sed contra accidentalia sic
puta de dotem supra detestans ray. s. summo hic et j. de dote int. vir.
et uxo. c. fi. Nam matrimonium est legis divine quia deo auctore in paradiso fuit
institutum ut de sp. et do. ix. c. unico li. vj. ideo consuetudine ei derogare non potest de
de consue. c. fi. Idem Jo. de lig. all. [struck: de j. de regula fi.] c. cum instar de
ma. et obe. de j. de regula fi. c. super eo lib. consue. Et probat quia
approbata et non impedita clausa ut ibi dicitur. Et hostiensis quia romana curia habet
personas ad corrigendum potest facere in talibus de consue. et assi. non de glo. sup.
verbo non francorum legi rudet pro bicam in videtur iste causatur quod ista non
sua lege duceret ideo [illegible] taliam suspendunt. Sed quero cum glo.
quare iste dicitur etiam propter ista actum quod eam non sua lege duceret
et respondet quia istam legem putabat esse de substantia matrimonii arg. xxx.
q. v. aliter ubi videtur quod nullum omissis solempnitatibus non valeat. Et glo. sa.
de na. li. c. cum all. pergit dicens: Si non petitur femina in uxore ab his
qui dominium super ea habent et a parentibus custodita et secundum leges dote et cum
parabus et oblationibus a sacerdote benedicitur biduo vel triduo orationibus
vacet et castitatem custodiat coniugium non est. Sequitur apparet quod nuptie so-
lempniter et nuptie coniugii dotem secundum glo. quod illa potius ad solempnitatem
referuntur que solempnitates servande sunt tamen si non serventur est matrimonium
quia solus consensus matrimonium facit xxvij. q. ij. sufficiat et j. c. cum locum
Et quod dicitur sed huic solucioni obstat littera illius que alter all. in glo. ubi
dicitur aliter coniugium non est. dicit quod est coniugium secundum solempnitatem legalem. Item in
illam non uxorem sed concubinam. i. uxorem sine solempnitate legali ductam et
secundum xxx. in di. sequitur non est et ce. quod incipit aperto et contra
Sic intelliguntur leges que permittunt concubinatum. Et essent
ut dicebat dominus angelus de navarra repetendo c. ex
parte xj. q. i. Iam videtis quod hic dicitur quod tres solempnitates licet non
... de substantia matrimonii tamen sunt servande. Et quid si diversa est consuetudine viri et
mulieris dicit franciscus servabitur consuetudine loci ubi matrimonium contrahitur xij.
di. illa. Sed in loco contrahitur et ubi ius est consuetudine. Ubi enim caput
mulieris ut j. de spon. et mate. c. j. Et franciscus Jo. de lig. dicit primo
servabitur ius commune quod specialis consuetudine unius loci non ligat contractum
alibi initum de consti. c. ij. li. vj. et hic forte verius.

Preterea Solvitur spoliatus de furto si spoliatus alimoniam si absolvit. Et primo iubet moneri si
quid inimicus si moniti non paruerit vel si aut ronem et simultatem vel
inducens sed Jo. an. et Jo. de lig. Casus ... ecclesia de ... sidem

[illegible]

pretextu sq. vir et mulier. sine condicione dicitur expressa vel tacita subintellecta. Vel si in eadem voluntate persteterint secundum Jo. an. Sponte Ext. ff. ye. q. 2a ut glosa tangit. Hec scilicet quod isti etiam si non admittuntur quia matrimonium contrahere nolunt et illud quod dicitur innuitur districtam inmissionem vide secundum Jo. an.

De matrimonio contrahendo pure et simpliciter postea displicet consentientibus ista sponsalia sit quod nolunt matrimonium contrahere inuicem sunt compellendi ad matrimonium contrahendum. Et primo videndo dicitur quod tales sunt commonendi et modis omnibus inducendi ut prestita fidem observent. Si tamen ad invicem nolunt se admittere ne deterius inde contingat sunt compellendi ad ducendum eam quam odio habet ad instar eorum qui societate submittuntur fidei que sunt et postea ea sibi dimittunt ut hic in pacta tolleram. Et non quod qui dissensu sponsalia dissolui possunt intellige dissensu sed liberacionis eorum non putum all. c. xxxi. q. iii c. 1 ... not. et intellige solum pure iusti tunc senserit in matrimonium per suspicium all. q. 1. c. 10 qui. Item non si fides pure et simpliciter data sit de matrimonio contrahendo si tamen postea displicet consentientibus non sunt ut contrahant compellendi et hoc ne deterius inde contingat sed si sub condicione fuisset cocita an extancia condicionis non ligarentur contingat ... secundum Host. Sed isti hic dederunt .i. de cond. appo. super eo. et c. ptuas sim Host. Sed isti hic dederunt .i. de cond. appo. super eo. etc. ... pura glosa. vel fidem pure de contrahendo matrimonio .i. sine condicione ut dicitur prima glosa. vel sine condicione dubitacionis. Et per hoc videbatur quod solum non possunt quia sine condicione dubitacionis. Et per hoc videbatur quod solum non possunt ... circa Glosa et simpliciter solutum xxxi. q. ult. xxxii. q. ii. q. iiii. ... circa Glosa et simpliciter significet videtis quia de talibus hic dicitur qui de matrimonio contrahendo fidem dederunt quomodo dicitur sunt ut fide prestita prestet observent et glosa simpliciter dicitur primo compellendi si inuicem et hoc per predictum ... et glosa simpliciter dicitur primo compellendi si inmiscent. Ex glosa dicitur ubi dicitur est si submittuntur .i. c. ex litteris ar. q. 1. c. c. i. Ex glosa dicitur ubi dicitur est si submittuntur .i. fidei cum tamen et postea inuicem tamen per hoc in pacta tolleram Jo. de deo .i. fidei cum tamen et primum tamen ... c. ii. de illis dicitur quod istud c. loquitur de compacta promissione. Host. dicit c. ii. de illis dicitur quod istud c. loquitur de compacta promissione. Host. dicit hic quod loquitur de iure quando nam si solvitur est ex dissensu unius ut ibi fortius ex dissensu ambarum ut hic non obstat c. ex litteris quia loquitur quando unus dissentit et loquitur in masculo c. requisivit in muliere. Glosa si primo declarat textum primo declarat textum 2o ponit duas lecturas primo ... can. secundum Hug. et secundum eum approbat tamen. Voluit quod hec decretalis continet ius quod ... Hug. quod loquitur dissensu. Ecce si fide data admittere hic per in pacta tolleram et vo ... ex quo non est processum ad matrimonium contra voluntate accedente se absolute potest quia omnis res etc. .i. de regul. iur. omnis res per quascumque causas ... nichil tamen nale quia in talis fide prestita sine maritus intelligenda erat hec condicio si in eadem voluntate permanserit ar. c. de iur. iurando quemadmodum et hec sunt opinio cum. dicitur etc. ... quod hec decretalis continet ius quod Sed Hug. dicebat quod loquitur de compactiua promissione sive loquitur .i. quando etiam vel voluntas ... in. ... vel secundum pan. hic est quod etiam hic permittit tamquam minus malum quia timetur commixcionem et provocacionem ... sustinet hic etiam ut maius malum.

que sine condicione contrahunt seu promittunt

De matrimonio contrahendo nolunt se

Et alias dicitur sponsalia contracta ... non obstat c. ex litteris quia loquitur quando unus dissentit et tunc alter est ... compellendus. Quod autem quando ambo dissentiunt quod contra consensu duorum unius alterius dissensu non tollitur et loquitur c. ex litteris allegatum in glosa. Vel si ambo ut hic ... et de re. iuris omnis res ... non obstante c. requisivit allegatum in glosa quia ibi exponitur ... monenda est agenda .i. prius monenda et post cogenda, vel dicit quod ... compellendi ... condicione presumpta ... ibi vult dicere quod ibi quando unus dissentit quod non compelli sed potius moneri ... ut ... et tales ... c. iiii. quod si ... per ... pacta tolleram ... absolute ... c. ex litteris etc. ... c. requisivit. vel dicitur potius monendo quod compellendo et sic videntur ... contra ... et non sic contra ... consensu ...

et ... tempore est labor. ... dolor. et ... nimia ... et ... matrimonii ... a lege divina et ... naturali et ... genere et ... positivo. a lege divina ... de vo. et vo. re. quod votum ... quia ... a lege naturali .i. ... appetitu quo ... ad copulam ... ius naturale et ... prima ... ... genere .i. ... quod ... et ... quod non ... ... xxxi. q. ii ... A iure positivo quia ... legis divine et ... pedagogi ... de ... cum ... dispositiones ad matrimonium contrahendum et ad ... vel in ... de ... et ... non ... et ... de infidelibus et ... matrimonium contrahendi ... et dispositio ut in hoc c. et ... apud infideles ... xxxiii. q. 1. c. ... et de divor. ... Gaudemus.

emitet qui dicet tollerimus mig malum petim ut maig enteng maig
cum est continere watte z uxore mefice vel ipam relinquere zaliaz du
cere zc adulterium committe qui si violet iuramentum Jdeo hc tollerat etiam
licet ei hc no placeat vel stm apparet q cum tolleriung invite p mit
timg xxxj. q. j. hac rone Et sic loquitur dissponit zhc apte indi

Hic pbr opioz

tant ista vba hoc possit in pacia tollerari ne detinus zcs Nam multa
paciam tollerant. d. de pben. cum iam dudum alias de mr meros
compelli ut fide sine ma.tum fruet de hc de. j. c. exfris Et glo hu
liz hic dicit q pp hic videt incialr s no pplit de hc fit inecco
xxxj. q. iij. c. j. re bruen Jbi p gloz tria Concludentur Tam. diat
q hc c. ptinet ins gnc (at yonig) hug q dissponit et Et opio tam. e
vera qui utez dissentit decas si alt dissentiret nam tunc p ipse co
pellerentur donec in eod statu pmaneret s si cu alio othet de puti
tessere watto Idem Jnno. j. c sicut hostiensis aut plaz dta opio
tam. s no roe sua. s omis res zcs qua sm istam rom est
pdisam poss matmo.m dissolui q e absurdu Nam cu vinclin
matrimonij e ortu ante in hct sacrd bap.m q nc gnt consn pt
dissolui j. de divor c. quito de q ro tam. ad hc stat i spo lz sal
lit in inriomio vo aliud matrimo.m zaliud spo ha vn tpe i vub ca
de sponsalibus z mimo de sm paulu idem henricus boyt p eand rom
Dat glgaliam rom q matrimo.m initatu sit tantas coniunctione de qui z
ista e una vz si in eadem voluntate pmanserit qntu no/sup istum

Vidend si an matrio.m contract consultur religioz cum et quis contrat aliqui p j.a de spon. ty an q cause se cogstat alt pt religioz intrare alto i vito ut in dab. c. vex. zc expu.o

matri.m de puti u.s hz qui

de qua d. de gir. qui. viij zc. expnibus/et io no e mirz si id quod
extiticta cogitatione q dicone dependet ipa extante dissolua ut i. c.
sup eo. j. de ordin zaffi. hic n. tm pp.ed tothendi c. Sed cum isti
iuramit se duce go pp pictiy iuraim.ti sit copellendi j. c. ex litis
Ego vincs dicebat aliquando iuramtu dirigitur ad deu aliqn ad
hoiem qui ad hoiem tunc ho pt/absolue (hoiez) Et io ex hic alt alti iura
alt alterz absolue potit d. de iur iur. (alt. c. debitores) c. i/pdeey. c. signavit Jde
haurius boyt. i tan. c. qua ex spo.bs iura. no quert aliq obligat
deo ita ob fmacom iuramti cu sibi placeat no nube q nube ctt
xxxiij. q. v. tunc salvabz de summa trinitate Firmit in fine/ zide wil i
speculo eod ty.lo de iur iur. ad fine Et quod si/plenius in ty.lo
fo Et mic oriendus Sed dico qui iuramtu pstatur deo zqui hoi
Videos deo pstatur qui ille p id q iurat intendit do mag placere

sut si iuram deo solue ipsius ostendo in eas imittere

sive sit in faciedo ad vitoru sive i abstinedo ab aliquo illicito de
p(de)mo pone q iuravit epo ingredi religionis de sco iuravit epo
no frandac mesas vel pda de spiritu c. ij/digit etiat ad
hoiem tu ptm q facit pd velt et fimis ut si iurati t libri

.i.
Jstud e iuramtu no tm hoiem s z dei
d et q iste sic iurando ut abstineat ab illicito no solu obligat se hoim s etiam p hoc mag vult placere deo

de hoc p. archid. xxxii q. ii c. uno. sup glo. ii. et hoc cum potius in remitte obligacionem sed non iuramentum. C. de clericis et epis. l. si quis in conscribendo tamen remissa tamen obligacione sup principali censetur iuramentum remissum sup eo / sicut sublato statuto censetur iuramentum sublatum sup eo. ff. de consti. cum M. et de p. constitucionibus et sup de electione. venerabilem

scribere vel quid simile ut Jo. an. idem Jo. de lig. et Jo. bon. quod mancte
promisso non potest iuramentum remitti quia violator manet obligatus deo
ex vinculo obligacionis potest remitte et tunc nichil operatur iuramentum
Henricus boyt querit hic quid si duo iurant simul religionem ingre
di potest ne invicem hic sibi remitte ne intret / et dicit quod non quia ius quod
quesitum est deo propter votum ipsum remitte non potest sed quod eis quesitum
est bene . s. quod simul intret all. de vo. et voti. dila. vii q. i. porro sic et
q° 2ª 2° querit quid si iurat ad commodum temporale quod preter iuramentum tenetur facere
ut quia carnifices iurant non vendere carnes infectas pro sanis vel
civitatenses quod non sophisticabunt merces suas vel quod pro pluriore tamen
eo carius non vendat numquid potest sibi remitte et dicit quod non quia pro
salute animarum sit huiusmodi iuramentum et / 3° querit eciam quid si iurat se aliquid
q° 3ª facturos in favorem tercii ut quia iurat quod daret tibi x. in favorem tercii
dic quod non potest remitte quia non respiciat commodum vel incommodum
iurantis hoc tenet raymundus sed cum in sua prima parte ix. decima. de primo
ergo xviii de hoc p. archid. xxx q. ii c. uno sup glo. sed ergo hoc tam po
tens iure mitte ablacionem sed non iuramentum et Jo. de lig. et Jo. boyn
C. de epi et cle. l. siquis in conscribendo remissa tamen obligatione tamen
principali censetur remissum iuramentum sibi eciam / sicut sublato statuto
censetur sublatum iuramentum facit quod notatur de consti. cum M. et ff. constitucionibus
de electione venerabilem
Circa capitulum preterea Si vis scire quando sponsalia solvantur vel non sit distinccio
secundum paulum de lyra. aut res permansit in eodem statu. aut non Si in eodem
statu non permansit vel quia alter vel ambo transierunt ad alia vota vel
statu non permansit vel quia alter vel ambo transierunt ecclesiastica vota vel
contrahendo / sic solvuntur porro sponsalia ut est quod transiens de fide medicorum
dz age primam ut . j. c. ex litteris sic et c. si inter et de sponsalibus duorum preterea Si
aut res in eodem statu permansit subdistingue aut alter tamen dissentit aut
ambo dissenciunt / Si alter tantum subdistingue aut timetur deterius aut non Si timetur
deterius tunc sed locum c. requisivit quod non dz compelli sed moneri / Si non
non timetur deterius tunc debent compelli ut in c. ex litteris Secundo si autem
ambo dissenciunt distingue aut interveniunt iuramenta aut non Si non intervenit
sic potest se mutuo absolvere et habet locum regula omnis res per quascumque causas nascitur
omnis res per easdem dissolvitur et tamen nale et loquitur c. istud Si autem
intervenit iuramentum subdistingue aut refertur iuramentum ad deum puta vel ad
hominem puta Si puta ad deum / ut quia per iuramentum tradidit se placere
deo ut quia contraxit cum meretrice / ut converteat opus pietatis ut . j. c. inter
opa. vel si dimes iurant contrahere cum paupere sic dz compelli racione iuramenti
ut hic et facit xxxii q. v. quod deo promittitur et non contra. de regula veniens Si
aut puta ad hominem ut quia iurant contrahere propter pacis concordie sic iura
mentum potest remitti ab homine ut de iureiurando c. ii et potest intelligi c. preterea

lin. puellarum nondum septenne et nondum completo fuit tamen proxima septennio, et doli proxima et doli capax sed solum est septennes
secundum quosdam tamen ... intelligendam secundum ... ut ... et ... non sit doli capax. quia tamen ...
potuit. lz. ... ff. de ... l. ... qui ... aetati ... septenna fuit ...
sponsalibus publicae honestatis et hoc ... honestate ... ex ... affinitatis ... ex ...
honestate ff. de ritu nuptiarum. l. ... ideo voluit ... statuit ... impetu efficax ad dirimendum ut hic. ...
tangit glo. pent.

Et quod beatus Thomas in scripto. d. quod non solvens promissum in sponsalibus
peccat mortaliter nisi ... impedimentum interveniat

Juvenis

Si maior septennio cum proxima septennio in qua malicia supplet aetatem contrahat sponsalia. Oritur ex his
impedimentum publice honestatis maxime si commiscetur, contrariavit vide Jo.
de lig. et primo ponitur narratio, 2o decisio et decisionis causa vel mandatum
Summa. Quidam iuvenis contraxit sponsalia cum quadam puella nondum sep-
tenni proxima tamen septennio, post cum idem iuvenis pluries attemptavit ipsam
puellam cognoscere sed propter defectum etatis eam effectualiter cognoscere non po-
tuit, tandem cum consobrina puelle contraxit. Queritur an cum ea perma-
nere possit. Et papa primo considerat quod in his que dubia sunt via tucior
est eligenda. Et ideo tamen propter publicam honestatem tamen propter publicam honesta-
tem mandat quod ut consobrinam ipsius puelle quam post eam supradictus
dimidat absolute. Nota quod sponsalia inire septennio et doli capacem
et sponsalia inducunt et inducatur impedimentum publice honestatis. Secus si non
est doli capax ut j. c. proximo c. litteras. Sed diceres quid est hic
quod dicitur cum dubitatio ... iste iuvenis posset consobrinam istius
puelle retinere. Dico ista dubitatio solum est super coniugio potuit. in-
de ... si fuit cognita j. c. proximo de illis ... quia dubium est an sit
cognita ideo papa ad id quod est tucius declinare voluit secundum Jo. an. post ...
Sed contra in dubio pro matrimonio est sententia ferenda. ... de testibus. lz
ex quadam ... quia tolerabilius est aliquos contra statuta hominum dimittere co-
pulatos quam coniunctos legitime contra statuta domini separare de test. licet ex quadam
Dic illud verum ubi non vertitur periculum anime. sed hic est periculum ...
... cognita est ... secundum Jo. an. post ... eidem Jo. de lig. Sed quid
si ista puella post ea reperiatur virgo. numquid solus visus commixtionis
sit sufficiens ad dirimendum post contractum dicitur quod non. j. e. c. si. et de prebendis. cum
dicit secundum Jo. an. licet hic non sit contracta affinitas si puella reperiatur
virgo orta tamen est publice honestas que surgit ex copula ... sponsalium
qui ... affinisse ex quo se temptavit ... secundum Jo. an. Sed
quero utrum licet ortum publice honestatis ... non licet ortum ex affinitate
que sine commixtione carnali non contrahitur xxxv. q. vi. concordia ... ex
... quia ex sue sanguine non est Sed est quedam equitas ab
... ex honestate sola inducta quia non est honestum ut ... sponsa
... consanguineam ... in uxorem ... mulieris ...
... consanguineam j. c. ad audientiam ... non sit nulla ...
... si inter maiores septennio ... contracta de
desponsatione impuberum c. unico li. vi. Nam in ... attendendum est non solum

z ita concludit q sine spa esset ca septenniu q dubiu sit an sint cuius an no / s z ex quo pro
casu septenio sponsalia contraxit z attemptasset passa e seu aspirabat ad carnalem copulam inducta
e iusticia publ. honestatis. q e sufficiens impedimentu ad matrimoniu dirimendu cu consanguinea sponse contrahendu
z cu consobrina contrahe no potuit

quid sit licitum s etiam quid honestum considerari oportet. Ideo voluit
etiam hec impetrantia statuere efficax ad impediendum z dirimendum matrimonium
contrahendum Jo. an. Et potuit esse causa impulsiva quia quando o i ium
tunc oriebantur qn vir desponsata aliqua desponsi consanguinee incipit in
uxorem Idem Jo. de lig. ponens in ista questione. Sed quot
sunt notoria ut ex sponsalibus an septenio contractis indicatum publice
honestatis no Jo. an. duo s. q persona sit proxima separatio puta
sex annorum z dimidii uel plus ar. j. ti. primo. c. attestationes z doli
capax j. ti. primo. c. litteras. Hec aut doli capacitas ex attemptatione
capax j. ti. primo. c. ad carnalem copulam aspirabat ar. j. de despo. impu.
habetur ex quo ad carnalem copulam aspirabat ar. j. ti. primo. duo hec
c. unico li. vj. in glo. ff. Jo. de lig. allegat ide. c. j. ti. primo / duo hec
esse concern lawam quo ad ista duo / host. com / cu cognosci poterat
s in mature ff. de i in ius. v. si semper zquia facilius e pati q
agere ideo si temptata sunt oritur ex talibus sponsalibus publ. hones.
Glo. sup ubo dubia / not. in dubiis tutius tenendu / z solvit omnium / z
obicit plorum aliqua z solvit Et tunc hic dicitur in textu que dubia sunt
q tutius extimamus tene dicamus ex hoc generali ar / q in dubiis tutius e
tenendu de pe. di. vij. c. ij. ubi d. tene certu z dimitte incertu z j. de hon.
actio ad audiam xiiij. di. sic z in re dubia certa non fit sententia xj. q.
in. gue xxx q. ulti. C vult infra de re dim. C illud questiu u bi
dicatur si coniecturam fieri ut capi possit no tn e tua nisi illa accipis
quia multa possent attendi q illa no capes Su ibi qn tn tu obstinata
sunt mra peni / dicitur e q in re dubia cita no pt ferri sententia Et contra
tum ob sancti sunt mra peni fert ita sententia de si. instru. mt. dilacs i
fine de. ibi no e res dubia s quia actor no probavit clare fert
sina possessore / s cont. aut ista sunt septenis aut no si no sunt sep
tennis z pus septenniu no consensit uel an septenniu recessit no e res du
bia s certa quia no impeditur matrimonium etiam cu matre j. ti. proximo litteras
Si aut pus septenniu consensit / sponsalia tenuerit z ita res no sunt du
bia j. c. sponsam v. c. continebatur C si no de. ista puella pus vij annos
no consensit nel no constabat de consensu quia statim recessit ab eo uel
mortua e uiri tamen quia temptavit forsitan q comple no po
tuit presumitur doli ~~capacitas~~ capax z c malicia supplet etatem quo
ad sponsalia sicut ad matrimonium j. ti. proximo de illis / Ista sunt opinio
Inno. qui dixit q si no sunt septenis z malicia supplet etatem hec
per septenium sit interpretatur hic ppi. vult g. Innoc. s Jo. de lig. q ubi e proxima
etati z malicia supplet etatem q valent sponsalia / quare dicit Innoc.
q si ipsa no fuisset septenis uel proxima ut in domo ptis retenta / ec
inuisset sponsalia cu consanguinea pus contracta / host. ud contradicit q
dicat intelligi debere ut iacz z primo dixit nisi no etatem qz possibile

e quod fuit cognata quia facilius e pati q̄ age ꝛ si fuiss cognata
tunc fuiss matrimoniū ꝛ q̄z ignorat utꝛ sit cognata in sponsa ꝓpi i tuctore
ptem ꝛ no tenet matrimonii contractu cu sit consanguinea si tn appareat
virgo · p asperitum tunc sic sm hosti · Jo · an · tenet opinionem meā ꝛ Jo · de
lig ꝑ9 cū sm̄ quos firmati possum · Unde tn ꝑ hc dubiū q̄z non
plene ꝯstatcat tn ex ꝓ honestate ecc̄ie non sic tibi ꝯ solvna eius s̄
e · c · primo / al no videt̄ q̄ posset stare hec lr̄a si dictus ꝑ ꝑ9 sep
timū ānū ꝯ sp̄it ut dixit tam · Glo · si obiit ꝛ soluit | Ecce hic ma
dat ꝓ illos diuidi quia iste primus sponsa nodū septene complanit
q̄ comple no potuit · de eo q̄ xxxvi · q · in · extraordinaria libi extort
dinaria pollucō ex claustra pudoris lz sit eiusdem tn inun no im
pedit · So° ꝑ gloz ibi pollutū ex naturā ꝛ in aitali effū ex ꝗ ꝛ°
q̄ fornicatio affini q̄° agitur extraordinaria pollucō no inducat iust̄ a
pub̄ce honest / Et q̄ dic ꝑ Jo · an · nel tractat̄ de affin ̄ce q̄ tn
e no puenit ex pollucōe extraordinaria ꝑ ex vi ca commixtione sem̄ nis
hic no tractatur de pub̄ce honestat / iust̄ a que surgit ex mat̄ ꝛ
affone/ sponsa ꝑ fuit̄ cump̄e ex q̄no ad carnale copula asspiriunt /

Ad audientiam

Ex sponsalibus contract / tn ꝯsagui nea
sm Jo · an · ꝛ Jo · de lig oritur iust̄ a
pub̄ce honest / primo narrat fac / q̄ decidendū committit ꝑ ꝗ s
Papien eleus que sunt ab aliis ꝓ · de tali tam Cand · h · cuius
papien forte tu concordie mauit se daturus filia sua cuida filio · J ·
in uxore ꝛ addicat q̄ si ille ea aliquo tam / fre no poss̄ interuenientes
ea alti filio que de alia uxore generacat copulavit / contitit g° a
filius filio poste sponsa bz cū filia ipius · h · Candā ꝯ sanguinei ꝯ ͦm
int̄ eos mam̄t / incepcit / firmaunt Jo ꝑ factus · h · ea alti filio
ipius J · dare nitit̄ · ut mauit questiū fuit aꝑ an hec fieri poss̄
Et ꝓ ꝑus ꝯ sedeat qm ꝯ sp̄tu e quod sponsa fris fr̄ fre no pt Jo
mādat ipi eleo ꝓ cictus / sum ꝓpositū implere no permittat / ꝑ ut pe
nitentia agat de illicito illa ꝯ monitione pmia cum̄ distinctione compellat /
Ex ꝗ vm sum̄ depositū alt̄ fr̄ fre no pt et si sit ex duobz uxoribus
progeniti ut hic hec | no ob · j · e · c · si · ubi sp̄o ͧ lia prima no impedimentum fe
quens nisi de prima q̄z ꝑ carnis copula desideratur hic solus ꝯ sensus
etiam facti ad inducendā publicā honestate | affirmas sm̄ Jo · q̄ hic sp̄o
salia fuit pure ꝯ tracta ideo̅ sub illa condicione si no erit impediu ꝑ
ista vbā interuenerit ī mā · / al ecc̄ cont ̄ · j · e · c · unico h · vi · | Jdem
Jo · lig alle cū prone · c · ꝛ no sm̄ laudn quia ex sp̄o bz sub ꝯ diōe
contract no oritur pub̄ce honest iust̄ a quia sunt n°a vōe ꝯ sensus
depnti desiderius ꝛ idem Jo · de lig ꝑ idem c · vinal / Ecce sunt no dubi ◦ ◦

Lin filiorum | pubert ꝛ ꝯ sa
cramenti · j · e · exstitit / Et ꝗ
dicat firmāt forte vocā
sione pactū ꝛ iuramenta
capitalium sedada · al ·
j · ti · xxxiv · c · y · Et si ille
forte primogenitus ꝛ ex
prima uxore susceptus /
Et glo pr̄a de h honest de pub̄
Can in sciente dicit mor
tus ut a° · l · de usufruc
· f · pend · / hosti suspitabat
forte ꝯsaginitate ꝛ no hoc
expressicant / ꝯ cictus pz
s° q̄ fuit ꝯ sensus · ꝛ° ci
ta fuit pub̄cā honestas
ꝛ fuit sponsalia pure
ꝯ tracta no sub ista
ꝯ ditione · si no fuerit im
pedimentu · j · e · c · unico
li · vi · / firmauit h° s°
pmiserit sponsalia illa et
inhibuit ne ꝯ sentit · j ·
e · tn iustā ꝯ sti / septum
esse · ai · no recedendi
ee a ubis legit ut ca
nonis ut h · ꝛ ff · j ꝛ a
quibz · l · ꝓ sp̄exit · et
dt q̄ septu e · a · ult
xiij · e · / Episcopum ꝗ z Jo ·
lz ꝓ ꝯ sagīnte fuit n ͣ
e · ex sponsa bz n° ꝓ
ꝯ sagīte d ͦ no sit n ͣ vōe ꝯ sensus / h̄c ꝛ q̄ ꝓ sp̄o alta ꝯ sentire no pt · oīt iust̄ a pub̄ce honestat ut · j ·
de desp̄o impu · c · unico · li · vj ·

lig forte no
sit accepta
ꝯ pleta / sponsa
naria / sz
sp̄o / pollucō lz
sit eiusdem no
tn̄ iuī inducit

ꝑ si ex sp̄o lz ꝯ di
no oī iust̄ a pub̄ce
honestat / ꝑ ex ꝑpie
gente tn̄ oīt

Dic q: si nō sūt ratae ṡ: nō sūt cōtracta ꝑ hoc īo qui sunt in sponsalia nulla
impedunt matrimonii cōtrahendi

sp̄ de sponsalibus ctūs
pū̄ ꝝ dicit ꝯſtū ꝙ si sit aūt
septenio & heuiaclio si
fuiosꝫ vel infans

Dic q: spo^lia erant nō̄ exco q: erant cōtracta int̄ cōsanguineos sed
quod vim ē nō ꝑrat impetū ut in regla nō ꝑrat li. vj. ꝛ p. c. stat
ꝑ ti. primo nō impedunt ꝛc. attessit. Ubi sponsalia nō̄ spō inire nō
impedunt matrimonium cōtrahendum. Dic si sunt nō̄ rōne cōfundūt ut in
minore septenio vel fuiosō q: licꝫ diāt verba nō tñ emittit cōsensū
c. ꝑ illud ꝛ talia nō impediunt aut ꝑ rōne sūt que cōsentire ꝑnt
ꝗ ꝑ cōsanguinei tēm sunt nō̄ ꝛ tenent ꝑ talia spō^lia cōtrahitur iusticia
pub^ce honestatis ut hic. Et franciscus Vertellen tenet hic q: spo^lia
nō̄ rōne cōsanguineitatis impedunt cōtrahere solū in ꝑmo gradu. tū
hic de hoc tñ fiat mētō. Sed salua sua pace nō ē vim ut pꝫ lem^a
viij^o c. unde sunt ꝑ auctoritas q: sponsi fuis ꝑ hoc nō pt ꝛc. sicꝫ
de spo^laz xxvij. q. ij. Ꝟ̄ oꝫ de sponsa ꝑmi sit mētō ꝛ pla. c. unico
j. de despo^ae i pu. li. vj. Et ꝑtea spo^lia cōtrahitur iusticia pub^ce ho
nestatis etc. si sit incestus sacerdos dyaconus frigidus ñalit ꝟtroqꝫ
ꝙ. Item. Jo. de lig. ꝑidem. c. ꝑ ri
tirens testiculo ut. j. c. ti. c. unico li. vj. Idem. Jo. de lig. ꝑidem. c. ꝑ
etc. nōt hug. ꝛ Jo. xxvij. q. ij. siquis desponsauit ꝛ Jo. an. j. c. t unico
li. vj. in glo. sup ꝺ disspolicō Jo. de ligna colligit ar. hic sup vbo sp̄
tum ē nō ee recedendum a ꝑmis legibus. ff. qm̄ ꝛ a quibus. l. ꝑspexit
ꝛc. exlris j^o. Item ar. sm̄ eū ex eo q: aliquid ē sp̄tū ꝑsūt attēcū
xv. di. habeo de cōdi. ꝟ. sole ꝑm^tes ꝛ si in columpnis sit sp̄tū xxiiij
q. ij. sane Idem si mēta iij. q. iiij. pulsatus etc. si sangui^ne C. de
nuls testibus. l. miles ⁊m̄ c tū C. de religi. l. monumentū de mo
numentorum inscriptiones nō dant ius sepult libere Idem si i bienia^d
sp̄tum in rōnibus cauē cōmtū expedit in nepat aliena q: pre
sumitur quod voluit repetē nec fecit tū ꝑiet ff. de negest. l. ve
stig sm̄ Jo de lig. ꝑ9 vincꝫ ꝟ Circa istam materiam heinricus
boyt. s. qū quis ꝟ bꝫ ꝛ qualis ꝑ minus dare vnā de filiabus suis
titico in vxorē tenea^t adimplē instrumentū dist aut mortē dare
inecum de illis ꝑ uti vna nō detimata ꝛ tūc aut ticius vnā illaꝝ pt
hrē in vxorē. s. quod oms moriunt^r ꝑter vnā vel q: vnā ex illis
cōrliter cognouit ꝛ tūc pr ad illam danda tenetur ꝛ ad hoc tenet^r
saloiure ff de cōtrah. emp. l. si emp^ae C. si empcō aut ipe qualibꝫ
istaꝝ pt hrē in vxorē. ut ꝛ q^ma oms vel plures ipaꝝ viuūt quaꝝ
nō̄ cognouit ꝛ tūc q̄ que dedeit pr liberabit^r am̄ ancto inst. de
actio q: ꝑtea ꝛ s. de p. beri. si plurib; C si nō li. vj. ideo si ticius obtu
leit vnaim ipaꝝ ꝛ ipe nō acceptet ꝗ aꝫ liberatus ē pr amaico
ar. ff. de ꝟ. obl. C si stipulatus sum aut pr manit dacia ꝛ tūc
sine adiectione ius tale hic point in tex. s. si aliquo tam̄ inteiecto
etc. ꝛ tunc tenetur ei dare illam ꝛ ad hoc salu^re bō fide ut ꝗ quod
si nō pt facē nō tenetur ei aliam dare / tū alia i matmū nō venerit

ut a^d impedi^tm
s spōs ormz
vel ꝯfessioꝫ

ar. ꝯ. de mꝰ mꝰ quesito aut cū edictione illius re q sit et
tūc dz dare illam de qua pmisit et iurauit et ad hoc laborauit bona
fide. ut hic q si nō pt face quia forte mortua est uel qz i eu cōse
tire nō vult aliqua tūc refert aut intr ipm et illam de qua pr spō
iurauit nō fuit aliqua sponsalia contracta et tūc debet aīa dei ill
sibi dare et ad hoc laborare ut hic. aut fuit spōsalia contracta inter
eos et tūc aut illa sponsalia tenuerit ut quia ipa filia iā nubili
etate cōpenacte expsse uel tacite aut p9 ea ratificate contracta fuit
ut nō. j. de spō i pn. li. vj. c. vnico et tūc tenetur aliqua alia hīc i
vxore ut hic in ꝟ ꝭ qm. aut nō tenuerit et tūc aut nō ꝑ defectū
cōsensus ut quia erat furiosa vel minor septēnio. et tūc patit intellig
aliqua iꝰ aliarū et pn ut saluet iuramentū et ad hoc laborare tenet
aut nō tenuerit ꝑ cōsanguinitatem uel frigiditatē uel ordine ul
religionem Et tūc ex talibus spōsalibus oritur publice honestatis iustia
impediens nedū cū sorore ꝭ cū qualꝫ alia in gñe ipa usqꝫ ad
4m gradū inclusiue matrimonij cōtrahendi ꝯ ut nō j. c. spō
sam. j. ti. pximo accessit et j. c. ti. c. vnico. li. vj. de quo nōmē cur
in rā nō pstat dēe indi. li. vj. fffinalr diat ꝭ nūc q in ista
distinctione ꝯcordant omēs doctores et primo host. i summa ti. de
despō. i pn. vbi quid iuris dicit hic Jo. andr. dicit xxvij. q. ij in gl.
glo. Prima glo. all ꝯtr. ꝓbat vnū q̄m Erit iste ꝭ. pa.
volunt vnū ex filijs. j. filia sua dare in vxore et si ille eā ali
volunt vnū ex filijs. j. filia sua dare alteri filio ex alia
quo tam impetrare hic nō poss iurauit eā dare alteri filio ex alia
vxore genito ꝭ dices nonne ista spōsalia sub ꝯditione facta fuit
ideo nō inducit iustia publice honest. j. e. c. vnico. li. vj. de glo.
q ꝭ ꝯdictio nō fuit hoc e nō fuit spōsalia ꝯtracta sub ꝯditione sed
pure lꝫ illa uba ꝯditionalia interuenerit p9 pure ꝯtractū i ma
teria ideo dicit glo. ex quo de spōsalibus vni fecit alij tam hic nō pt
xxvij. q. ij. si quis vxore hic vij iust. j. septenni spōsa ꝯtracta fuit
sēt. j. ti. primo litas et c. duo pu hic vij accepta de q dicit sup
c. pximo. s. qꝫ nō ꝯuenit cū prima septemio et tempt cā cog
noscē quia tūc idē cet. s. q oritur iustia publice honestat
et dicit q sunt doli capax ex glo. dicit. aut spōsalia ꝯtinentur sub ꝯdi
tione defectu tunc an ꝯditionem extante nō oritur iustia publice
honest. j. e. c. uno li. vj. alia ꝯtinent sub ꝯditione depnta
uel pacto tūc statim oritur ex eis publica ho. iusti. quia iste in
vtilitate expimit ff. si certū petatur. l. pruden. et nō. Jo. nō in dictis
c. vno e. ti. libro. Jo. an. p9 eū Et nō lꝫ ꝯditio submittat nō
facit spōsalia ꝯditionalia si tū exprimatur reddit ipa ꝯditionalia
ut ff. de le. j. l. sicut. legatū ꝯ pm ꝭ host. et vide j. c. xj. li. vj.
vno

in ultima g. c. i. ubi glo. dicit contra tenu si de contractu placuit
sum host. qui hoc ponit hic rest. vel quia licet tacite condicio intelligatur
et si non apponatur tamen quando non exprimitur consuetudines prius retina
net condiciones cum tacite non faciunt oblig. condicionale ff. de cond. et demo.
l. condiciones extrinsecus Et non demum si inter quadringentos maritu ut si ex
primatur facit ea condicionale ff. de le. j. si ita legatum § j. ubi condicio
si volet posita in persona legatarij facit legatum condicionale secundum Jo. an.
Glo. sup. verbo sponsam fratris obiecit et soluit hic dicitur quia fratris sponsam
sam fratris habere non potest contra q. viij q. i. Olim ubi fratris ex uxore fratris post
mortem semen eius suscitare tenebatur Sed illud misterium fuit et obtinuit
in fratre sine prole defuncto hoc sensus (Et glo. deuteronomii testamento dicitur
in fratre sine prole defuncto hoc sensus ex eius uxore suscitare semen
xxv. fratris fratris premortuum sine prole tenebatur ex eius uxore suscitare sem
et ibi glo. in dicto c. Olim quod ibi erat suscitatis carnis filius secundum mor
tem legalis ut luc. di. ysmahel (et mathei) ponit carnales filios naturales le
gales quod si frater recusaret discalciatus uno pede conspui solebat in facie
sed illud fuit dicitur misticum seu figuratiue quod nunc in nouo testamento tempore carnis
secundum illud fuit dictum misticum seu figuratiue ut de sancto fratre i. christo sus
quibus predicator conuersionis dicitur in tota laboraret ut defuncto fratre i. christo sus
citaret semen qui pro nobis mortuus est quod si non fecit discalciatus uno
pede ambulat i. caret bonis spiritualibus et uno calceatus quod in ethiopy
cum induat temporalibus secundum Jo. de lig. hic glo. sup. verbo sponsam non potest obiciat alii
pro soluit esse hic dicitur scriptum est quod fratris sponsam fratris habere non potest secundum quod hic
non dicebatur sponsa fratris quia de iure nulla obligatione vinculum fuit
consanguinitatis expedierat Ergo ista ro. que ponitur in lra hic locum non habet
pecca in possibili non est oblig. insti. de in uti. sti. § in possibili condicio si
apponitur nullius est obligatio et ff. § seu sti app. vesim. l. pau. secundum impos
sibile est id quod contra bonos mores est ff. de cond. i. sti. l. filius xxij q.
iij. faciat homo secundum cum sponsalia ista prima erant inter consanguineos erat
contra bonos mores pecca eius quod esse non potest nullius est promissio secundum inter
ipsos ex quo erant consanguinei nullius sponsalia esse poterant nullius erat
promissio similiter nuptias xxx q. v. narrantes ex quo ergo nulla
fuit predicta sponsalia ideo non pariunt impedimentum quo minus possit contrahe
tum alio fratre j. ti. proximo lras et c. accessit Contra q. iiij plerique at
tendi consideato sed non iure § de bigamia. nup et raptu de adul. l. Si qui plus enim in talibus consideratur quam opus quod virtus j.
qui fili. sint legi. tamen inter potest dici sponsalia non impedimentum secundum istorum
publice ho. impedit ut § c. proximo dicit de hoc sumus expedienti
j. e. c. uno li vj. Et ex sponsalibus nullis ut in sterilitate perpetuo
contrahendis oritur ius publice honestatis dum non non fit nullius propter defectum consensus ut i. s. expre
mus vel cetera

[left margin: si tercio quod p. effectus]

ſ. ductum ꝛc ſunt ſpo^lia^ de futu ſ Jo an. preſſu quia nō interuenit copula carnalis
al. deſpōſa^o^ de pnti ſ Jo an. / De primo ſicut mat^e^ pꝫ q dec^t^ p. ut ſ. c. ſoꝛ
de ꝯpata prouiſſione al ꝯre cingere^t^ pma ſunt inducti ſ Jo de deo

De illis Si ſponſus de futuro ante carnalem copulam ſe p
longum tempus abſentat ſponſa cum alio ꝯhē potest primo ꝯſulto
ſpo^o^ ruſio ibi ſic tibi volumus Titius ꝛ Tcia ꝯtraxerunt ſponſalia ꝛ iura^to^
p̄ſtito pmiſerunt ſe ducturos tandem Titius recepit ſe ad ptes remo
tas ubi moꝛabatur pplures annos Queritur nunquid Tcia potest
ad alia vota ſe tranſferre Et ꝑ videas dicit q ſi i ſpo non fuit ultius
proceſſum puta ad carnalem copulam vel ad ſponſalia de pnti in poni
tentia debet eis pena de prímio ſi pcos ſtetit quo minus matrimonium fuit
conſumatum nota tamen cum ſponſus longo tempore abeſt potest ad alia vota
tranſire Et ro huius ſcdm Henricum Boyt quia ſponſalia ſunt nisi initium
ꝛ repmiſſio futurarum nuptiarum ff. de ſpo. l. j. non ſolum incohatum e ne
gocium ibi ſine accipe debet ff. de indi. l. receptum ꝛ de elec. ubi pictum
ibi principium q ſic facto v in palacio in quo idem pontifex mor
tuus ſit vj. ꝛ ubi quis pmiſit ſoluere debet nisi aliud exprimere ꝛ v
ꝯtſtit de foro compe. dilecti ꝛ dico noluit ſponſus ſtatus ſi maritus lon
go tempore abeſt quia tunc temporis de cum expectare debuit de prímis ob
tu beiſtir p̄ſuatur d. ut ꝙ lite non ꝯteſ. quoniam q ſi aut de carnali
Item non ſic q ſponſa non tenetur ſequi vagabundum ꝛ ſic dicit glo.
prima all ff. de opis lib. l. ꝯuiſſ fiat q expmcia ubi libitus
tenetur ^uenire^ romam ad prandium operas dno ſi prout ut bonum prſtare mo ꝛ
ſtatus ſi vagetur per orbem Et ſic de ſpo. intelligunt quidam id. c. xxx
iiij q. ij. ſiquis v dicitur ſi vir i ciuitatem nataliciis captiuus i alia prouin
ciam fugerit uxor eius que eum ſequi noluit quamdiu vir vixerit
ſemper i nupta manebit ſꝫ dicit glo non e vinculum primus de uxore iam cognita
intelligitur Item Jo. an. ꝛ pan. Glo. ij ſupplendo exponunt textum videtur
ſi ſpoſ ante carnalem copulam per longum tempus ſe abſentat liberum eis mu
lieribus ad alia vota ſe tranſferre Sꝫ quid per quod tempus mulieres poterunt
ad alia vota tranſire ꝛ dicit glo. per tres annos ſcdm leges C. de repu. l.
ij. ꝛ intelligo in ſponſa de futuro de qua hic loquitur ſecus i ſponſa
de pnti q. c. in prima Jo. de lig. dicit q illud tempus legale . ſ. annorum
expectabatur quia inter ſponſas de pre erto non ſunt ꝯuentum alias illud ſ
nabitur q. re. indi. ꝯtty li vj. Et q dicit de temio vim c v iucet
alias ſi inuenit q' intras ꝯparat al expectare debet ceſſet nam
ff. de ſpo. l. ſepe. Idem Goff. nisi vir velit nimis peteſt ꝛ
mulier nimis ſtipulatur tunc forſitan ſibi petentem poſſit ſubueniri de
eo quem ꝯſ. ꝯpag. xv. Jordane et qui gin. expo^to^ ſ Jo de lig.
Hinricus Boyt circa iſta materiam quo quod ante ſponſa de pnti ſiue uxor
teneatur ſequi ꝛ quando virum ſuum ſic dicit ut an vir. ubi tractat eam ad

in fidelitatem et non tenetur de divor. gaudeamus etc. quando autem non
vult et timet aut recedit ex honesta causa s. quia vult esse officialis ali-
cuius domini domini tunc aut cum proposito alias non redeundi tunc tenetur
ff. de hijs qui notantur in fama. l. ij § ignominiose. xv. q. i. si
quis uxorem. host. j. de qui. cle. pervenit. d. quod vir tenetur ferre do-
micilium uxor tenetur eum sequi de parro c. si autem cum proposito redeun-
di ut quia peregrinatur tunc est secus sive aut ex in honesta ut quia
elemosinus vanitus aut ioculator tunc autem reddit recedit exiturus
in civitabili puta propter homicidium per eum perpetratum etc. non tenetur secundum
Goff. vide et host. c. i. qui ma. ac. po. i. g. ij. et Jo. an. ibi
aut recedit sine s. necessitate ut quia ioculator vel vagabundus
tunc aut post contractum matrimonium incepit esse talis et non tenetur sic notat
Goff. Bu. Jn. et host. in c. pervenit de qui. cle. ar. ad hoc de in-
stitutis quod admonitionum aut ubi tempore contractum erat talis videlicet s. histrio
vel vagabundus tunc aut fuit pactum abiniciale tunc aut fuit
pactum abinicio in ipso matrimonio et in casu quod dedit moram et cum ca-
in isto loco et tale pactum est servandum C. de pact. l. i. § convenit et
dico pactum servandum nisi aliqua causa necessaria superveniat quia impediret
non posset maritus vel commode remanere puta propter inimicicias capi-
tales vel infirmitatem vel ad simile quod est arbitrio iudicis committendum
tunc uxor sequitur virum ne adulterium committatur quia tunc pactum in-
spicit esse contra legem xxxiii. q. ij admonere de excep. pastoralis no-
tat host. in dicto c. i. qui ma. ac po. plenius in summa de coniug. l.
C. an consensus in facie nullum esse pactum fuit secundum Inc. eos et autem
mulier tempore contractus sciebat conditionem eius esse talem tunc tenetur ad
hoc facit ff. de ritu nuptiarum. l. i. prohibetur cum viri eius mores ap-
probare et uxor reprobare non potest mores quos semel approbavit ff.
de adult. l. vx. § si et non host. qui ma. ac po. c. i. ubi cum caput
est mulieris xxxiii. q. v. cum caput et non liquet accipere mediam recede xii.
non liquet aut nesciebat tempore contractus conditionem ipsius esse talem et non
tenetur ipsum sequi etc. intelligitur Jn. hic et summa per eum alias et copiosum
aliam causam unius Goff. et Bu. et host. in c. pervenit ita tenet Jo.
in c. si quis in civitabili xxxiii. q. ij et hoc plene per host. in summa in
ti. de coniug. leprosorum § et an consensus ubi vult et idem host.
notat j. de coniug. leprosorum c. i. ubi dicit quod non tenetur sequi virum
nisi ubi ipse in causa hoc voti oportet eum sufficere in quo cum sequi potest
et si voluit remanere et nunquam vir rediens fuit quantumcunque animus
morum et sic tenetur continere quousque de morte fuit certificata probatur

hic de ho. quod sup(er) hiis et c. consulta eadem vide(tur) d(omi)n(u)m qui longum iter
faciat cum proposito redeundi quia eadem et maior est r(ati)o ar(gumentum) de affi. c. discre-
tio. Sed hic s(ecundu)m host(iensem) vim est forte nisi periculum fornicationis immineat
quod est penitus evitandum de conv(ersione) coniug(atorum) c. 1. Glo(ssa) finalis obiicit et
solvit ponit 3es causas quibus solvuntur sponsalia / videtur istis mulieribus
mulieribus liberis est ad alia vota transire tamen pena est eis imponenda
si per eas stetit quominus non fuit consumatum Et ideo quia in culpa fuit
Sed contra si per eas stetit quare ergo datur eis licentia cum aliis contrahendi
Re(sponsi)o ne detentus in contingat periculum fornicationis Sed ac per eas
per non stetit quominus matrimonium compleretur non imputatur periurium.
j. c. sicut Sed hic tantum esset Si ac dubium esset imponatur eis pena saltem
ad cautelam ut Sed gl(ossa) hic p(atet) expresse s(ecundu)m Io. d(e) de(cretal)ibus ut dicit pau(lus) quod de(ci)t
precia de loquitur de compacta promissione vel qualiter imponitur pena
istis mulieribus Sed host(iensis) dicit primo p(er) istud c. clare p(atet) c. 1o. c.
contrahit ius quia ideo ex si sponsalia de futuro solvuntur tacite per dissensum alterius
sponsorum ut hic / multo magis sed solum per mutuum dissensum utriusque ut i(nfra)
habetur s. in c. preterea idem Io de lig(uano) / sicut in g(lossa) cade l' hos go v(er)o
ta(n)sum hic glo(ssa) ponit 3es causas in quibus solvuntur sponsalia de
futuro primum est hic s(ecundu)m de mut(ua) mut(atione) quicunque matrimonium s. per superveniente
de fornicatione vel fornicationis Item si contrahat cum alia per verba de presenti
j. c. si inter et q. de spo(nsalibus) du(orum) c. 1. Io. an. in summa confessionis post principium
ponit xiii Sed glo(ssa) quod sponsalia de futuro solvuntur per certam vij tem(pus)
modis s. per lepram fornicationem vel de fornicatione et deficiente c. in c. quod
modum de mut(ua) mut(atione) Item si ambo contrahentes dissentiunt j. c. c. ij se(u)
si alter longo tempore se absentat Item si condicio apposita non impletur
j. de cond(icionibus) appo(sitis) sup(er) eo et c. de illis Item cum minor contrahit et tunc
maior dissentit j. ty. proximo de illis Isti sunt in quibus solvuntur
per sententiam hinc non in summa di. ponit vijtem modos in quibus sol-
vuntur per sententiam / Et in alio in quibus ipso iure et ponit decisiones
men dissensus etc. quos etiam laudat in hiis non que solventur sol-
vuntur ipso iure / si alter cum alio contrahat de presenti j c si inter Item si su-
perveniat affinitas quia cognoscit aliquis de consanguineis puelle vel eius
puella cognoscitur ab aliquo consanguineo sponsi j. de eo qui cogno.
consang. ux. sue prout ... Et si alter intret religionem j. c. commissum Et
vide quod notatur xxvii q. ij. v(el) notatur in. s(ecundu)m Io. an. Et si concedatur
et hostiensis infra eo. ex litteris dixi nove modos in quibus per
sententiam solvuntur et viij in quibus ipso iure sup(er) ... quos et notat
laud(at) in suo sac(ramentali) ti. de matrimoniis idem hic etc.

Et dicit quod alia est vis absoluta et ista impedit et baptism. de baptismo maiores / alia conditionalis sub altera et hec non impedit / ut in dicto c. maiores ¶ de baptismo et eius effectu sed altera [illegible] probabilis impedit autem / improbabilis autem non j. c. veniens a sede / superveniunt na ab supervenientes ratificatur j. de eo qui duxit in matrimonio c. sufficiat / etiam sic sed de clave dudum / possumus vide sed in distincte / sed si vellemus possemus bene distinguere sic j. c. veniens sed opere.

De muliere

Jo. an. non summat nec Jo. de lig. propter eius brevitatem potest tamen sic summari In dubia petitione non potest dari certa responsio pro themate j. de matrimonio contractus contra interdictum ecclesie de muliere ¶ Episcopus paduanus quesivit a domino papa p. s. Quedam mulier fuit invita tradita a parentibus cuidam in uxore nunquam ille matrimonium prius contractum tenet papa primo considerat quod episcopus generaliter querebat nec specificabat qualis vis intervenisset / et etiam per hoc quod fuit suppremisit Ideo quia incerta fuit petitio / ut etiam papa super ea potest rudere / Non tamen narrativa quis etiam non cogitur rude / dicit non tamen non cogitur quia si princeps vult rude dubio quesito potest rude / dist. dicit j. c. veniens et de fi. f. instrumentorum sed quare papa non rudet isti episcopo dist. dicit ricardus quod erat in spiritus sed verecundia est in re consulto mira ignorare in quibus certa dic ipatur ff. de origine iuris l. iuris consultus idem Jo. de lig. Et sic ita dicit et quod tunc dubia ad hoc ut ita dari possit responsio unde dicit hostiensis alia est vis absoluta et hec non solum matrimonium sed etiam baptismum impedit ¶ de baptismo maiores quando autem sub altera probabil impedit matrimonium Improbabilis autem non impedit j. c. veniens / Glo. prima declarat textum quare papa non certi potuit rude Nam textus dicit invita est tradita i. per vim et quia vis seu metus est duplex ut dicit glo. bene est tradita i. p. vim et quia vis seu metus [illegible] unus metus est qui constanti est viri cadit in constantem virum et ille excusat unus metus est qui [illegible] ut j. ti. proximo de illis / talibus [illegible] sat nisi postea consentiret ut j. ti. proximo de illis et c. consulta et Glo. ij. Et sic metus talis non excusat j. c. veniens et c. consulta et Glo. ij. Et sic metus ille non excusat j. c. veniens et c. consulta glo. Et sic metus talis non potuit dare certum responsum quia nesciuit papa quod tantum metum expressisset non potuit dare certum responsum quia nesciuit xv. q. vj. c. ult. et extra c. que violentia fuit illata xv. q. iij. et xxx q. ult. c. ult. et c. que violentia fuit illata possit habere responsum i se patri resistit principis Et ideo dicit lex ut quilibet possit habere responsum i se patri exemplum C. de tusac ut responsum potest tamen rude dist. inter vim et vi exemplum C. de [illegible] ut responsum poterat tamen rude dist. inter vim et vi sed Jo. de lig. ut j. c. veniens et c. consultationi sic ¶ de eo qui remittit epa. c. i. / Ex quo dicit de mulieribus vi notum [illegible] quod metus est ad audiatur et in quo tamen excusat est c. a. c. abbas / contrahendum admittere vim contrahat

De verbis

Si aliquis ad[illegible] contrahendum admittere matrimonium contrahant verba obscura quem illorum verborum intellectum sequi tenetur ¶ Jo. an. et Jo. de lig. / Sic ponatur tamen super intellectum ¶ Archiepiscopus tarentinensis quesivit a domino papa dicti tamen p. f. vir et mulier contrahunt sponsalia coram sacerdote vel aliis presentibus viris verba obscura duplicem continentia puta ducam te in uxorem vel dimittam te. dicunt etiam sub oculos meos piaz / sponsus dicit quod non intellexerat illa verba sponsalia contraxisse quid est in hoc casu faciendum papa rudendo dicit index primo videre debet utrum illi contrahentes sint provinci ad hoc discretione et etate ut patet pro sponsalibus de pro eo quod dicunt vel contra

Et quibus dubiis vi et rudemus

Sponsalia de futuro vel de presenti secundum ostiensem. Iudicia etiam cum arbitria sunt ut nota .j. e. preterea secundum ostiensem/ contractum .i.
ad matrimonium contrahendum vel etiam/ quod hoc intelligatur sic secundum ostiensem utrumque hoc fiat scienter vel fictione vel ludo vel
ad id faciendum. quod si contrahat ad matrimonium contrahendum et in certa sollempniter publicandum, et loco tempore etiam et pro
deo etiam tiari de dementiario sed. et etate sunt et qui non iure prohibeant contrahere secundum ostiensem. etiam [illegible]
de Io. an. s. quod ydonei sunt contrahendum et ad hoc veniunt secundum ostiensem iuramentum suo textu / quo contracto

quo facto seu cognito si alter non intellexerit quod alter proponit recurrendum est
ad quem intelligentia verborum vtrique compescitur verba placita in consensu illo
retinere que solet non intelligentibus generare etiam si ex mutuo sibi
apparatum non concordant quod poterat ex vbi preceate hic secundum Innocentium. s. ro i spo.
et mixis verba sunt ad quem intelligentia defferenda et hic precedente mutu
vel contractum. j. e. c. tue al qui non intelligit non consentit s. de bap. ma
maiores in prin. Et ista fuit res dubitacionis ex quo vnus non intel
ligebat verba alterius non videbatur validus consensus ex quo alterius non certificatus
i tiatus secundum Io. an. de lig. Item qui non intelligit non consentit secundum Innocentium
de baptismo maiores in prin. ergo si non consentit non sunt sponsalia vel matrimonium
s. e. c. j. e j. e cum apud deo. secundum Innocentium. Sed de cetero intelligitur quod qui
intendebant sponsalia contrahere/ sed non intelligebat verba vel effectus sponsalium
vel non credebant per sponsalia se ligatos quod tunc alia contrahere possunt et ita intelli
gebant bene verba sed non credebant ex verbis placitis oriri obligacionem et
erat ignorancia iuris secundum istum intellectum quod non excusat .j. de reg.
iuris ignorancia quia nata est oblivio/ et cogitatur intelligi secundum quem apud
alius intellectus quod contrahentes non intelligebant dominum vel ut matrimonium et sponsalia
hic est inter verba de presenti et futuro/ sed idem vult ut predictum. 3a lectura est
secundum Innocentium quod intelligitur quod diversa vulgaria loquebantur nec se invicem
intelligebant/ sed hoc non videtur verum secundum Innocentium quia si non intelligit non
sentit de bap. maiores/ Sed tunc potest sustineri quod diversa vulgaria hic
bant contrahentes non se intelligebant/ et tamen dicitur si se non intelligit non
potest esse consensus secundum Innocentium. c. intelligitur quod contractus processit de
matrimonio contrahendo in hoc consenciebat et hic agebatur vel quod venit ad
matrimonio contrahendo veniunt secundum Io.
etiam in primo sacerdotis verba protulerunt et primat contrahendo veniunt secundum Io.
lig. Quarta lectura quod verba per alteram partem prolata sunt amphibologica
sophistica vel equivoca ut quia vir dicat quod non dimittet ipsam donec
ponetur terra super oculos suos mulier intelligebat donec moreretur/ sed in-
donec ipsemet poneret debet in quem consensum retineri sed/ donec ponatur
post mortem Idem Io. de lig. per omnia ratione. Iudicia Sed ad quorum in
telligentiam recurretur. hostiensis dicit eorum qui presentes sunt. Sed secundum aliquos eorum
qui sunt de terra vnde contrahentes secundum alios sacerdotes secundum alios vica
nos Et secundum abbatem pone exemplum profert verba placita et hic dicam
hic in vxore et ipse videt placita/ et eadem mulier interrogata videt quod
placet si hic etiam vt ex Dubius verbis dubitatur an per ea contrahatur
sponsalia vel matrimonium nam secundum petrum verba non sapiunt matrimonium nec ad
e dic michi placet vendere et librum et aliud cum venda e. de contractu empc.
s. in vendentis/ hostiensis s. i. e. expresse dicit propter primum possum vel ea
placet contrahitur matrimonium de cum quod verba sonant consensum de presenti potest
hoc tamen ratione a matrimonio spirituali ad carnale licet arguere/ de translatione
in communia secundum profert verba que sunt intelligendo et videndo ad spectore

in hoc intellectum amant glo. i.
quod alterius s. e. c. i. quod vnus est
de francia alius de saxonia

secundum matrimonium sunt consensum
de presenti mutuo
non contrahere s. e. c. i.

sibi terra super oculos

sunt verba presentis
temporis et sonant seu
sonat consensum et

eꝗ secundo in eꝓm vbi co[n]secrator interrogat vnꝰ q[uod] petunt q[uod] sc[ri]udnꝰ d[icitu]r
vel r[espo]ndet volo sp[irit]uale a[n]i[m]m q[ui]s[que] (?) depu[ta]ti ut p[atet] in l[ibr]o po[n]tificali
que alle[gatu]r l[ibr]o d. d[e]s[c]ripc[i]o[n]e no[n] ordina[n]dis co[n]sulunt q[uod] carnale cat
eꝗa de ar[bitris] s[e]c[und]um pl. paphilo ff. de le[gatis] iii. s[e]c[und]um pau[lum] in cle. s[upe]r all[egata] cyng
C. de con[tra]henda e[m]p[tione] in le[ge] in vendent[e] distinct aut e[st] c[ontra]ctus talis q[ui]
sola voluntate p[er]ficitur ut cu[m] venditor dicat volo vende[re] librum
meu[m] p[ro] x. / emptor r[espo]ndet ego volo eme[re] libru[m] tuu[m] p[ro] x. tunc est f[ac]ta
vendicio de petro de bel. p[er]q[uam] q[ui]a no[n] req[ui]rit[ur] volo vende[re] q[uod] verbo
s[ed] bene eq[ui]p[ollens] req[ui]rit[ur] s[e]c[und]um paulu[m] / et p[er] illa v[er]ba volo plac[et] c[ontra]ctus
e[st] p[er]fectus Secus si est talis c[ontra]ctus qui sola volu[n]t[a]te no[n] p[er]ficit[ur] vt
si dico volo ascende[re] arbore no[n] tu req[ui]rit[ur] q[uod] ascenderis s[ed] fiat q[uod] no[n] fit
Jo. an. s[upe]r c. c. vlt[imo] et ar[chidiaconus] xxvii. q. ii. sup[er] palea duobus et p[er] paulu[m]
in cle. de p[re]p[ar]ing[endis] et a[liis] o[mn]i[b]us. s[e]c[und]o v[er]bo c[on]trahe[n]t[es] v[e]l d[icitu]r. Si c[on]trahentes di
cu[n]t volo c[on]trahe[re] q[uod] p[er] ista v[er]ba c[on]trahunt[ur] s[ponsa]lia de futuro ymo d[icitu]r ip[s]e no[n]
req[ui]rit[ur] q[uod] c[on]trahat nisi h[oc] adicia[n]tur s[cilicet] v[er]bum h[oc] e[st] c[on]s[ens]um signa[n]s s[cilicet] in ma
trimo[niu]m Si aut[em] dicat volo te[ne]re h[abe]re p[ro] vxore / tunc c[on]trahit[ur] matrimo[niu]m
Si dicat quidam dist[inguunt] cu[m] v[er]bo d[icitu]r volo te[ne]re c[on]trahe[re] matri[moniu]m de
p[rese]nti S[ed] dicat ... dist[inguunt] c[um] d[icitu]r volo ... c[on]trahe[re] ... et
... q[uod] sit c[on]tractu[m] matrimo[niu]m de p[rese]nti tam[en] solo c[on]sensu c[on]trahatur ... c.
... si aut[em] d[icitu]r volo c[on]trahe[re] tecu[m] h[oc] no[n] v[idetu]r ad ce
c. i. eꝗ. c. cu[m] locu[m] s[upe]r tam[en] d[icitu]r volo c[on]trahe[re] tecu[m] h[oc] no[n] v[idetu]r ad ce
dem q[uod] volo te h[abe]re in vxore[m] cu[m] tal[is] c[on]tractu[s] ... nichil ad req[ui]ritur
nisi q[uod] alter c[on]pensat in altera ut in dec. c. cu[m] locu[m] xxvii. q. ii.
sufficiat s[e]c[und]um pau[lum]. / Glo[sa] sup[er] v[er]bo p[ro]ponit / que dist[inguit] an tu[m] reus
cu[m] vt[er]q[ue] co[m]mittit dolu[m] / S[ecundu]m ar[chidiaconum] no[n] recedit[ur] a sig[nificati]o[n]e v[er]bor[um] all. vi.
inte[r] eo[dem] all. in g[lo]s[a] / Vide[tu]r h[oc] dicatur si alter no[n] intellexerit
q[uod] alter p[ro]posuit ad que[m] intelligencia vbi e[st] recurrendum S[ed] q[ui]d dices
vnu[m] e[st] q[uod] alter no[n] intellexerit q[uod] alter p[ro]ponit s[ed] actor e[st] i[n] dolo q[uod]
reus non intelligit d[icitu]r glo[sa]. Si tu[m] actor dolu[m] adhib[et] tunc v[er]ba s[unt]
intelligenda ut reus intelligit qui adhib[et] dolu[m] xxii. q. v. c.
... oblat[u]r et c. q[ui]c[u]nq[ue] Si aut[em] reus tu[m] dolu[m] adhibet
tunc intelligenda sunt v[er]ba s[e]c[und]um q[uod] actor intelligit xxii. q. v. c.
... Si aut[em] vt[er]q[ue] adhibet dolu[m] locu[m] h[abe]t ... d[icitu]r / v[idelicet] q[uod] v[er]ba p[ro]
lata in suo c[on]s[ens]u retineant[ur] p[ro]p[ri]o Et h[oc] e[st] argu[mentu]m q[uod] no[n] e[st] recedendum
a sig[nifi]c[ati]o[n]e v[er]bor[um] nisi cu[m] constat testatore[m] aliud voluisse ff. de le[gatis]
iii. l. no[n] alit[er] et i. de v[er]bor[um] sig[nificatio]nib[us] i[n] c[apitulo] et ar. de c[on]s[ecratione] di. iii. re
tulerunt. ff. qui et a quibus le[gatum] p[ro]p[ter] p[ro]posit[um] q[uia] no[n] exp[re]ssio[n]ib[us] s[ed] c[om]m[u]n[i]
vsu nomina sunt intelle[gen]da ff. de suppelle[ctile] l. labeo. S[ed] q[uod] d[e]
v[er]bor[um] sig[nificati]o[n]e et quidam d[icitu]r et ille alie intelli[gendu]s esto illi aut illi de
lego vel dari volo et s[imilia] vbi exponit[ur] aut p[er] te[rmi]n[u]m ... legis ...

Marginal note (left): pl petr

Marginal note (right): s[upe]r tunc no[n] sufficiat sola voluntas s[ed] op[er]e e[st] f[ac]ta q[uod] in m[atrimoni]o q[uod] solo c[on]s[ens]u c[on]t[rahitu]r sufficiat v[er]bum volo ut i[n] v[er]bo plac[et]

licet ubi exponuntur alternata copulative. Sed quia in testis largissima int
pretacio, C. de dona. inter vir. et ux. l. ubi dicitur in contractibus plena in testis plenior in
donacionibus plenissima est interpretacio facienda. Item hoc de cons. di. ij in
calice dicitur ibi est quedam divina expositio etiam non tangit tamen nunc
videtur moyses .i. propheta virga .i. verbum dei petra .i. sacerdos dic quod rece
ditur ex causa ut extra de eo qui no. ij. q. ij. sicut .j. q. j. marchion cum pall.
c. intellectualia Concludatis quod non est recedendum a significatione ubi nisi ope
randum interpretacio ut in testo sancte defuncti ut si lego fundum cum stru
mento fundi censeor legasse ff. de fu. instruc. l. cum de lanionis. Casus nam
et in donacionibus que mera voluntate fiunt idem si domo donem et ad
hic res ortos censeor donasse C. de donacionibus cum dila. vel nisi recedatur
propter iniustitiam sig. C. de c. di. ij in calice. Glo. super verba intellectualiter de am
biguitate verborum distinguit et subdistinguit ponit primo duo membra et primum sub
dividit in duo secundum membrum et iterum in tria. Videtis quod in ambiguitate verborum
aliquem ubi intelligencia requiritur vel glo. distinguit quod ambiguitas verborum
quandoque incidit in iudiciis quandoque in contractu. Si in iudiciis et tunc vel circa litis
exordium et tunc plus creditur actori quam reo ff. de verbo. obli. l. interstipulantem.
C. i. Si autem post litis exordium puta in confessionibus et tunc urgent debet
consitens ut tamen confitearis aliquid id accipitur quod magis expedit ad
confirmatio ff. de confess. l. tamen ff. de minoribus. actio. l. de etate. Si nichil. Si
in facto ff. de confess. l. tamen ff. de interrog. act. l. de etate § nichil. Si
venit ex parte personarum si tamen personas ut quia est aliquid promissum ne
sciatur a quo venit sciatur cui pro se sed sibi ff. de stipu. sed nisi lex cla
rificet quia aliquid distincta ponitur pro iuncta de r. p. cum olim et
c. inter ceteros et tunc est clarificatum lege si distincta ponitur pro iuncta
secundum Jo. de lig. Si autem in contractibus et partes aut tamen est quod consenserit
et tunc valet quod agitur ff. de contrah. emp. l. in vendit. omnibus. aut
certum est quod non consenserunt et tunc non valet ff. de contrahenda emp. vendicio
xxx q. ij ubi autem dubitatur quid consenserit et tunc subdistinguit quia aut
valet interpretacio secundum unam partem aut secundum utramque. Si secundum unam partem commo
dius est illud accipi ut res de qua agitur magis valeat quam pereat
ff. de re iud. l. quotiens et ff. de verbo. obli. l. quotiens et C. de
fi. instru. inter dilectos et j. de verbo. sign. c. abbate. Si autem valet secundum
utramque partem tunc quod verisimilius est accipiendum est ff. de verbo. obli. cum
qui. l. talis et quod quandoque consueuit et c. xxviij. di. de sinodi. cum
sane. Vel quod contra eum fit interpretacio qui pactum apposuit quia debuit
ponere legem apertius ff. de pact. l. veteribus et secundum promissore fit inter
pretacio quia liberum fuit stipulatori verba late concipere ff. de verbo. obli.
l. quidquid et j. de pri. quia certa et j. de re iud. et cum secundum pan. Sed
glo. Concludit Si in iudicio vel ambiguitas contra proponentem fit
interpretacio proponentis nisi proponens hoc dolo faciat si ex confessione

s[ed] compelli ut itam faciat ff. de confess. l. certum. idem in teste de testi-
bus. cum clamor si cont[ra] acta in pretoriis sit interpretato pactore i[n] dca-
toriis preco. preg[u]l[a]m c[om]pemis de resti[tutione] i[n] ista c[um] obs[er]vari. l. vj. In
contractibus si est dubietas in alienacione tu[n]c ipsas res lite[ris] includere est
puniten[dum] p[er] reg[u]lam in alienatis li. vj. Si ex qualitate inter re-
curritur ad reg[u]lam i[n] obs[cu]ris. li. vj. quia dando inimi[cis] libera[re] aliqu[id]
nec p[er] alienacio[n]em nec qualitatem. tunc si contractus s[ecundu]m alterius tui vz
etc. recipiendu[m] e[st] ut res potius valeat etc. Si s[ecundu]m utrius[que] accipi-
e[n]d[u]m q[uod] licitis aliq[ui]d s[ecundu]m ne[u]trius[que] contractus no[n] vz s[ecundu]m Jo. de lig[nano]
quia vendidit tibi sticum credis de uno et eo de alio et duo stichi no[n]
erant mei tremittit ad re[gul]as c[on]tra cu[m] s[ecundu]m Jo. an. ubi plurim[um] de h[oc]
ad q[uod] etiam ipse s[eq]uitur remittit ad re[gula]s i[n] obs[cu]ris et ad domum i[n]
istis duabus reg[u]lis

Sponsam

Sponsam no[n] firmat[ur] s[ecundu]m Jo. an. i[n] p[re]s[enti] ego desponsa[vi]
michi quandam puella p[ro] uba de fu[tu]ro que
inbili[ter] proxima inquid aliquis de consang[uinitate] potuit ea sibi matr[i]-
monia[liter] copulare. p[ro] dicit q[uod] no[n]. Et nota sponsam consanguinei n[on]
consang[uine]o tu[n]c pt usq[ue] ad xiii g[ra]d[u]m .j. de consang[uinitate] et affin[itate] no[n] dedi.
Et intellige sponsam ad sponsalia capta. al[ias] q. j. c. proximo licet item
de sponsam vera scens si p[ro]scripta. e. de aff. de le. coper et de arbi.
c. vj. Queritur hic Jo. de lig[nano] inquid p[apa] p[otes]t dispensare cu[m] consang[uinitate] uxo[ris]
ut c[on]trahat cu[m] sponsa consang[uin]ei. Solucio dicit q[uod] h[oc] modicum h[abe]t
dubiu[m] quia pub[li]ca honestas e[st] introducta a lege posita q[uod] p[apa] tollere
p[otes]t. Secundo querit an possit dispensare q[uod] s[e] c[on]trahat cu[m] relicta fr[atr]is
q[uia] in h[oc] parte s[u]nt dubij q[uod] p[otes]t. Et co q[uod] impe[dimen]tu[m] affin[itatis] l. cano-
nica et positivi introductu[m] e[st] pt g[ra]o p[apa] utr[um]q[ue] ca[n] dispensare et d[icit] q[uod]
sunt qu[ia] de cetero c[on]tradicta de p[ro]pius parte dubi[tabi]les. Et glo. expo[nit] qua[nd]o po[tes]t ly maxime et d[ici]t te[m]p[o]re no[n]
[s]patine

Separare

Separare Si vir et mulier sibi p[ro]mittunt q[uod] ab eodem tempore i[n]
antea se h[ab]ebunt p[ro] c[on]iugibus inter eos inu[n]c e[st] contractum s[ecundu]m p[ri]mo c[aus]a
narrat. Secundo commissionis diffinicio. i[n] qua r[ati]o[ne] f[ecit] Jo. an. et Jo. de lig[nano]
parte concordat. Quedam e[st] mulier intimavit d[omi]no p[a]p[e] qua[liter] q[uo]dam
c. maritu[m] p[ro]stitit q[uod] eam ab eo tempore p[ro] c[on]iuge teneret et ei sicut
uxori fidem s[er]varet ipsa et eidem. a. maritum se illi p[ro] marito
habituram et fidem ei tamq[uam] sp[ons]o uno s[er]vaturam. Tandem p[re]dictus a. re-
liquit eandem et alia superduxit. p[ro] petebat sibi de oportuno remedio
provideri et p[a]p[a] p[ri]mo c[on]siderat q[uod] nemini licet uxore[m] sua[m] sine manifesta
fornicatio[n]is ca[usa] dimittere quo casu etiam si vult s[ed] eam sibi reconciliare
aut ipsa continue. Mandat mandat iudicibus de quibus etc. ut p[re]dictum a. eo

Sponsam et desponsat s[ecundu]m pe[trum] q[uod] d[icitu]r max[ime] max[ime] si est proxima inbili etate g[ra]o ad h[uc] sponsa de p[rese]nti esse no[n] potuit. de despo[n]satione impu[berum] c. uno li. vj. sed ta[men] h[oc] loco i[n] sponsa de p[rese]nti q[uia] c[on]tra impuberes u[er]ba de p[rese]nti proferant non t[antu]m e[st] m[atrimonium] sed lex interp[re]tat[ur] u[er]ba de p[rese]nti esse u[er]ba de futuro s[cilicet] p[ro]misto q[uod] ducat te p[ostquam] c[um] eo debite etatis proxima inbili s[ecundu]m si e[st] dist[ans] ab etate inbile n[on] c[on]sanguineorum usq[ue] ad q[ua]rtu[m] gradum de c[on]sang[uinitate] et aff[initate] no[n] debet

Exponit diffinicionem alii usq[ue] e[st] mandavimus

ubcc tpe s. quo psitur maritu. s oste. z dic psitit pntib; testib; ad hac votis ut pz z dicebat allan9
no e nece in hoc casu adhiberi testes rogatos cu ius tpe no exprimat. in q. ij ad fidem; / teneri
bi debe q. qz no inuenerunt ista uba ofuetu. attapio te zc. j. o pnt. de spo du. lig; / sz dm est
dui. qz no e vis de ubis ex quo de mete z ossu ostat. s. e. expetis. z h e ex tue. / fidem; simili
de hac for. pmitto q nuqs hebo alia uxore n te. de h plene in spe. c. ti. in pncipio. / p quinge tenerz
dt hy. de mr nat. quadmod. q ubu tenebo z habebo adiectu sposal; sapit tpe futur. de ydi.
appositis sup eo / adiectu aut. dco pnt tpis. designat pns tpe ut si dicat s heb. ut ab eo
tpe hebo / ut tpe ec.
mo / ab eo tpe. i. nc
heo in pnti. z i futu
hebo / futuraz repete
ab eo tpe s goss.
ta fornicacois. carnis
ut spualis

gunt supinductam dimittere z ad uxorem suam redire ac ea mar
itali affectione ptractare. ¶ Nota no lic; maito sine manifesta ca
formicaois dimitte uxore xxxii. q. ij. seculares s. jo. lig. Itcm
s q iste vir contxerat cu alia qa adulteratus fuit / zc no debet
uxori ut pbat tex. de divor. signu. So° mlr petebat al no co
pelle. eum recipe nisi ipa esset sinss forni. de adul. c. si. zo.
signu. s. in Jo. de lig. Jt q. Ista uba cant de futu z sic no bide
ba. p ea mm contu s spo .. o. e. pta. So° hic adiciebant
uerba que denunt futu tempus cu pns. dum subdit ab eo tpe
zita ab eo tempe incl. ponit. xxxv. q. vj. Ab isto die / de in
uit. Ego. n. / sic no obstat si dicat mm solo ossu de pnti ostr.
ultroatz. o. c. c. v. z C. cu aput. / quia no e vom for nec
vis in ubis / sup. c. expliro / dummo ostare possit de utriusq ossu
etiam inualeniab; loqui ut in dcu. c. cu aput. Et hic costat de
cossu. Nam incitaiut vir. qi eam tenet p uxore ab illo tempe z simil
ipa ei cu ipo / s teneri no pt nisi q h. / qa implicat ossum q ea
ab hac hora hz p uxore zc ista uba ab hac hora uel ab isto tempe
uel de cetero implicat pns tempus s. m Jo. an. z Jo. de lig. et
dicit glo xxx. q. v. q signis / q h ubu hebo respicit pns tepus
i. futuram de pnti tenebo. Jdem si pmisit ca sc futur. i. futu de
facto tentur fi. de expliro de ma. z obt. q in eo ere. Secus si
dc simpr. pmitto q tenebo te p uxore uel si dicat pmitto ac
cipiam te in uxore de cetero tenebo te p uxore / qz p uba precedia
istam clam de cetero / sunt futuri temporis. ffr. ff. de ubor. obli. lege
sequis ita z sic sequens cla vide intelligi s. m signis precedenti
ar. ff. de ubor. sig. l. tria q. si s. m host. Jdem Jo de lig.
De hac forma pmitto q nuqs hebo aliqua in uxore nisi te z mlr
econtr. vide in spe. plene. c. ti. i pn. Jo. de lig. dt / q aliqui di
cunt in hac one q sit inrom quasi dco nisi / sc negatiue. ppo
sicom z ponit z sic e sensus hebo te de quo de r. in ptem. liv.
ubi dicit dyn. z plene Jn pen ubi de h p ar.. qui codem dicat
sic Jo. de lig. hic de h p pau. plene i cle. i. de suma tinitate
sup ubo pcer / alij contradicentes q nisi nuqs ponit ad ex uero sig
s semp excipit lic ex mete pferent. ponat aliq / dicat bn e aliq
s. m ra. q dco nisi sequens affirmatiu semp excipit ubi illud
cui additur comphen. erat sub cmo pce. ubi uo id ad q ad
ditur no erat comphe. no gcludit yin. q. ij. ebro / ubi de h
p ar. qui eodem mo dicat sic Jo. de lig. hic de h p paulu
plene in cle. j. de suma tin. sup ubo pcer / similr dc s aduerte

De ubo pmitto.

quia simo.

.1.

quia scandalosum est inceptam promissionem ubi precessit tractatus matrimonii
contrahendi tantum verba. Sed quid si dicit nunquam accipiam aliam in uxorem
nisi te dicat aliquis secundum Jo. de lig. quod sunt sponsalia quia dictio nisi
sequitur negativam ergo ponit. Aliud contra per legem Si filius ff. de ac. emp.
ubi dicitur quod si promitto quod nulli vendam fundum nisi tibi non compellar tibi
vendere sed non vendam alteri. Sic in proposito secundum Jo. lig. Sed quid si
vir dicat nullam volo in uxorem nisi te similiter eodem modo dicit dominus Jo.
lig. quod est matrimonium maxime si verba convenit adiiciendum unum de c.
exhibita quia dictio non ponit ergo sequitur quod volo te maxime ubi tractatus
precessit contrahendi secundum Jo. de lig. ¶ Prima glo. que incipit aut
negative remittit ad duas opiniones ponit videlicet iste .d. una
tamen parte est mulieri quod etiam ab eo tempore pro coniuge tenetur quod
nota glo. nunquam per ista verba contrahitur matrimonium videlicet immo quod decetero
habebo te pro legittima uxore re quiso tenetur quod non quia ista verba fu-
turum tempus respiciunt videntur. Dum glo. remittendo dicit quod contra quod
ponitur xxx q. v. c. sequens dicit et dicit Jo. et Lau. et magister pe.
quod est matrimonium secundum quod ex illa novella satis patet dicatur i. ex illa
autem hic al. c. sequens quia autem dicitur novelle ut dicit glo. xx.
q. v. c. hinc etiam obiciatur super illo et in novellis. Idem Allang
Bern. phi. et goff. quod hoc non est in summa de ecclesia de sponsalibus. c. sed queritur et
idem Innocentius et hostiensis et pe. quod opinionem contrariam tenemus quod illa verba
sapiunt presens tempus et et initium futurum secundum Jo. an. et pan. et
henricus in sua dist. vel plene. Hugo vero aliter intellexit illa verba
scilicet quod ista verba non sapiunt matrimonium nisi post contractum matrimonium acce-
dunt. Sed glo. idem dicit magister in ex. simarum xxviii di. nisi prius
sed primum est verius secundum Innocentius hic et et hostiensis. Sed contra de c.
de illis dicatur vel sicut verba de futuro tamen et non obstat. Sed glo. dicit
Innocentius quod in predicta verba contineri hic matrimonium quia hic addici-
ebantur verba que contineant futurum tempus et presens cum subdit ab eo
tempore et eodem modo intelligunt repetita verba uxorem et secundum locum
secundum Innocentium ubi precessit tractatus de matrimonio contrahendo. Sed
quid si dicat vir placet mihi in uxorem et respondet mulieri que non
dicit placet dicit Jo. lig. quod sit matrimonium si placentia prestatur est
manifesta scilicet si ex intervallo quia hoc placet implicat consensum
de presenti sed quid si dicat vis ne esse unum cum ea volo vel pla-
cet et mulier interrogata idem dicit dicat aliquis quod non sit unum
quia aliud est cohere et ad contrahere velle. Aliud contra et verius secundum Jo.
lig. Sed primum decernit tractatus precessit. Sed quid si dicat
rogo ut accipias me in maritum similiter dicit accipio dicit Jo. lig.

q̄ e matrimoniu̅ = Sed quid si contrac̄ sponsalibus de futuro ut de bibam
nomine matrimonii contrahendo e ne mini dt Jo legis q̄ non q̄z actus
bibendi non e actus mri quere. Sed quid si professio religionis tacite
sit primo de puti dt q̄ sic. Sed quid si nec pacto sponsalibus nec ma
trimonio dicit bibamus non e matrimonium dt Jo de legis q̄ si professio tacite
matrimonii religionis sit q̄ intelligatur consensus expressus posita uba
expressa sunabi consensus tacite mri de e expressus. Sed quid si dt volo
te in uxorem et osteler me tradere osculari dt Jo. q̄ e matrimonium
q̄z non refert qualiter fiat. Sed quid si dt amasia amico presteri
q̄ numquam cognoscas me nisi tamquam uxorem aliter non dt aliquid sed
q̄ numquam cognoscat eam e ne mini dt Jo. q̄ si in nectere cognoscit eam non
cognoscit eam sub actus acceptum mri presuptum .j. c. Jo qui
facta divisione ad alios actus acceptum mri presuptum .j. c. Jo qui
Secus si post intervallum. Sed quid si dt premitto tecum contrahere si tecum
coiero numquid e matrimonium si cognoscit eam dicit aliquis q̄ non
alii q̄ dt Jo. legis. Et forte eet sic Jo. de legis in isto c°.

Ex litteris

Jo qui mandavit matrimonium contrahere si non subest impedimentum
per censura ecclesiasticam compellendum contrahere. primo sunt narratio
et promissio vel quia igitur sic Jo. an. et Jo. legis = Quidam nobiles
viri videlicet .B. et H. demostrantes filios et filias inpuberes maiores
tamen septennio .j. c. e unica li vj. forte pro pace reformanda conve
nerunt q̄ filios et filias mutuo copularent et tamen patres q̄ filii
promiserunt se subiturum futuros. Processu temporis unus filiorum .G. nomine
filiam alterius illius primi consentiente patre se mandavit ducere in uxo
rem quo volente tunc ad sua vota eius eiusdem eum compellere
voluit q̄ ad non sua non migret sed q̄ potius mutuum patrum ad
implere. Et quia acquiescere noluit iste eius conquestus e domino
pape. Ex rescripto papa mandat predictam episcopo ut si de hoc sibi constitit eum
moneat et si monitis non acquieverit per censuram ecclesiasticam compellat ut
ipsam nisi rationabile causa obsistat in uxorem recipiat maritali affectione
pertractat et sic q̄ sponsalia inita eius cogitur consumare sic benigne nisi
contrahat matrimonium cum alia de pura ut .j. c. si inter vel nisi processus fuit
sed de cum congrua expressione. Item non q̄ patres pro filiis contrahere xxxj.
q. iij sicut patres. Item matrimonium impuberum tenet .j. de desponsatione impu
berum c. puberes. Item pretexto sic q̄ sunt maiores septennio sed dicitur q̄
quia ante nuptiarum licitum e contrahendi .S. de mutuo anno. Sed non est
si dubitatur an sit licitum quia non sed quia propter auctoritatem conveniente
de electione venerabilem et per hoc inertem quod hoc tunc infamis de
testibus. testium Prima glo. alt vna contrarie et dicit et solvit vide
tus hic tamen patres q̄ filii mandato presentati se promiserunt futuros

Impuberes maiores septennio de despon. impu. c. unico li vj. at sponsalia inter eos non tenent etate impediente nisi vel conveniunt forte pro reformande pacis q̄ eos .i. filios vel filias copularet olim erat in textu. spe pacis in integre reconciliande sic Jo. an. Consenciente sic ex honestate non ex necessitate .xxvij. q. ij. sufficiat. sic goffr. Juravit et non consensit advenienti etate quia tunc non sunt sponsalia contracta et absolute ut c. ti. pre. accessit adimpleto spe fortassis apposuit et ille licet fuit copula vel forte sunt consulunt. pretextu quia se mandavit licitum fuerit sed .S. de mutuo mutuo si non et si dubitatur an sit licitum non sed quia propter auctoritatem conveniente de electione venerabilem per hoc inpo. Venire contra se ipsum in actis quod tunc infamia .S. de testibus testimonium et non acquieverit. sic c. S. de acta et sponsalibus c. inposita

s. q filij ducerent se in matrimonium Et hoc videtur fieri posse xxxi
alr q. iiij. sicut parentes § cum conuenit videtur q matrimonium parentum hic non vz cum sit
de facto alterius ymo est anceps periculum ff. de re iud. l. a diuo. s. marcellus § i.
ff. de in litem iurando. l. videamus circa ad hoc ff. de v. ob. de v. ob. l. stipulo
ista non l' dicit qui alienum factum promittat non obligatur dictum secundum q
parentes isti non alienum factum sed suum promiserunt vz ut procuraret bona fide
ut filij consentirent ut eadem lege stipulo ista. Ubi stipulatio presentis fieri non potest non
signat te facturum quominus facere posset bona fide unde si parentes hic non
stat non sunt periuri nec tenentur pene promisse § vinc. j. c. gemma Glo
stat non sunt periuri nec tenentur pe promissa s' vinc. -j. c. gemma Glo
sup uerbo subinnuatur que incipit ista erant impuberes ubi est respondet
ro queritur alr p. rq. poit api. q rep. reprobacionem impugnat in pug
nator vnde videtur ista filij erant impuberes qui manifeste se
ducturos ergo videtur q eorum iuramentum non tenet xxij. q. v. pueri et c. pue
Cautelas An impuberes capit iurare dum ad testimonium et iuramenta eorum non valet ut l' a' all quod testio
tunc si sunt doli capaces tenet eorum iuramenta. j. de delic. pu. c.
pueris | Deinde queritur de tali questione aliquis iurauit accipere unam de filiabus
alicuius tycij in uxorem tempore ea dormiuit cum una earum queritur an
pacisce copulam debeat illam accipere cum alia ducere non potest tenetur quod ff. de
pactis composita debeat illam accipere cum alia ducere non potest tenetur quod ff. de
s. emp. si in emptione § si emptor ubi conuenit sacchum cuiusdam papilli
seruum emp. si in emptione § si emptor ubi conuenit sacchum cuiusdam papilli
lum in potestate est venditoris que dare velit § uno mortuo cum sit
lum in potestate est venditoris quem dare velit § uno mortuo quem si
est dandus est sit ergo ibi cum sacchum dare non potest quia mortuus debet
dare superstitem sic hic ex quo propter affinitatem cum aliis contrahere non potest debet
tum illa contrahere cum qua potest preterea ipse se ad hoc artauit non imputat
sibi ff. si quis cau. l. ij. § ulterius ubi dicit qui promisit sistere si pluuiis
tus tempestate uel vi excusatur non se artauit ubi videtur q per cognacionem
carnalem statum sit matrimonium. j. de cogn. spi. de ill. et j. c. his qui
Ex quo iurauit hospitem desponsare ab unico declarabat esse expressum f. per
copula subsecuta sicut sponsalia ab unico condonalia et in ista pertinet
copulam complacuit sunt prima j. de cogn. spi. c. de illis et c. super eo et c. per
tuas Item cum iurauit unam ducere de filiabus tycij nec potest ducere
nisi ista teneretur deo reddere suum matrimonium. Venitur ad glo l' ar ergo
ff. de ritu nup. l. generali et ff. si quis cau. l. si quis § q
situm et ff. de v. si. l. quotiens uel apparet q compelli non debet quidam
dicebant sicut vincentius et phi. q non debeat compelli § pena de
periurio est ei imponenda quia inuite nuptie malum exitum solent
habere xxxi. q. ij. § i. et c. i. et d. c. preterea Sed glo est cum q debet
compelli ut hic Olim § statuit in hijs eius rep reprimitur est
ad dictam auctoritatem in summa et pan Sed glo videtur q non debet compelli quia in hoc
nec sponsalia perficiunt nec matrimonium quia cum dixit simul accipe aliquam de filiabus

tycij nulla spo^lia^ sunt tum aliqua cor^r^ contra qr i itam p som
consentire debuit / 2 ineta sponsa^lia^ no sunt spo^lia^ ar xxx q. i.
mates ff. de testa. tu. duo sunt tercij unde d^t primo. absq^z distinc^e
q^d licite cum alia contrahit que no sit consangu^nea^ lic^z sit p^r junus
et primi decet dep^r jurio j. c. sicut f^z pau. 2 chimrat in sua disp^so^
sup^r isto c. Preterea si dicam ecce here^do unum de filijs meis nullus
e exhere^datus ff. de li. 2 postu. l. nominati Preterea itius d^z esse
here^s al no val^z testm ff. de here^. insti. l. in tpe - q^d quot ff
dama. testi. cu ex plurib^s 2°. s^m glo^m q^d iste no compellit^r
ex vi spo^z quia nulla sunt f^z forte p^r mamtu debet compelli
lic^z ad accipiendam iam se no obligauit dicte ii defunctis in consangu
ne no^r d. c. preterea idem Jo. de ligt. // Concludat^r ex glo. an
ma^tu^ impuberis valet quo ad testa^m reddendi no ex testm si
sunt doli capaces sic de delic pu. c. pueris 3° si iurauit una
ducere de filiabus tycij ecouersu cu una an i^a^z parte compellit^r
ducere. Vi^r q^d sic lic^t p^r ius dcm e Jug^m q^r hic sunt spo^lia^ 2 ost^e
ut p^r ius Sed gl^o. d^e s^m host^ hic qualitas promissionis de
clarata e p copulam 2 matrem p^r scriptu 2 spo^lia^ eodem tpe sit i duc
ta. app. c. de illis f^z host^ 2 c vin ut d^e glo^ q^d ex vi spo^ior^ incer
tor n^a e obligacio qr si obligat^r ex spo^bus^ i^ter^ sequit^r q^d q^lz
ex filiab^s ticij^r tet simul sponsa 2 sic n^az poz hre in uxore p^r pub
licam honestate j. e. c. in p^u^o lib^o. tu dicebat host^ q^d si aliquis
iuraret accipe in uxorem unam de omnibus mulieribus mundi vel
certi loci aliquam cognoscendo no v^r illa qua p^t alia elige^r q^z
p^t aliam elige^r nec de erat p^rimo ma^m obs^rnat cu a^g q^d do^ vo s^m
host^ quia iste consensus e infinitus et in sunt ad suum no e
ordinat^o. no^r p Jo. an. de here^ c. si. Secus cu iurat aliqua de filiab^s
ticij 2^c talis cogitur tu p^r ma^m tu quia incertitudo declarata e
p copulam Bar. lex dixit in q^one dum^i que incipit quidam p^r
pacem 2c^t 2c xxxx in ordine idem d^t tan. dixisse q^d iste
inter^r p^r posse sub condicione 2 cognoscendo eligit Sed Jo de lig^t ad
hec dum Bar. d^t q^d ex vi v^bor^ ista condicio no suspendit contractum
ut ex vi spo^rior^ iste d^z compelli. vo quia si fuiss^z spo^sa^t inc
tos tu a^gm p publicam honestate no potuiss^z iste habuisse
aliquam nec cum aliqua contrahere d. c. ad audiam f^z cognio
scens v^z n^am aliam poss^z hre p^r consanguinitatem superinductam
unde compellit^r cu ista contrahe^r ex vi iuram^ti no spo^z qr tum
n^a sponsalia precesserint sequens copula no facit matrimo^m
d. c. Juuenis s^m paulu q^d est dicte q^o tho. f^z quid si p^r juramentum
de contrahendo cu aliqua de mulieribus tocius mundi cogno
scat una in quid compelletur cu ista conthe^r d^t Jo lig^t q^d non

qr^r an juramentum impuberis valeat
de testamento 2 d^r q^d si sit doli
capaces

quia non e orta affinitas ipe dices cu alia contrahe Sz quid si
p̄ntibus omnibus filiabus titij dt promitto cum aliqua vnaq contrahere sunt nec sponsalia dt Jo. signa q no quia cu omnibus
ut nom̄ p̄se e ut cum altera quia nescit cu qua fuerat contrau
z quia matrimoniu dz ee certu ig ref Glo. sup ubo appellatōe q
incipit circa h̄ art. temp' soluit vtrumq solucōm impugnat z
in fine ponit 3am solucōm lām obiat z soluit videlz hic p̄
istum q incurit contrahere mandat compelli ut contrahat si maritus no acesserit s̄ q. j. c. requisiuit vbi illis que matrimonio firmat
se aliqui ducturos monenda est potius q̄ cogenda cu coactiones diffi
ciles solent exitus frequent habe So q hic dz q debeat compelli
mter deriore s̄ i' mter demum ne deterius inde contingat ar. S.
c. p̄tea vel dt q diaconi sunt cogendi ut de volentibus fiat no
lentes ista sunt. apl. lam. goff. z ber. vo. fm pan s̄ no fiat
xxvij q. vj. vides Sz q ueniat istarum solucōn vic sufficit quia iste
matrimonia' pat vemendo contra matrimoniu g° firmat pt compelli
xxxiij. q. iij. tam sacerdos z henricus dt admistancia pns etc. co
vi matrimonij adh° compelli no pot. ar h' iijx quo vo. ubi hec
q eptus volebat istu z compelle z ad obseruancia matrimonij qui
velit i nunc q ad mulierem peticōm h° fieri no debuerat poterat
cu nullu ius haberet in eo nec eni ex pitum ff. de g° gestis si
pupilli h' vlt s̄ dicas quo iste pt exercitium ex quo nondum venit h̄
sumam So° h° ideo e qz p9 transgressiom cu ad contrahendu p̄ba de
puti compelli no pt cu iam fortius vincim supuenit Et etc no
solu pena commissa puire dz ut dicit mea p̄dca s̄ etc committenda p̄hibe dt si videat aliquē vicinu pcipiat vel pcam ad
pctandum xciij di. dyaconi z xxxiij q. iiij. ipa pietas aliogn
consentire videtur. lxxxiij. di. q̄ pcutu zc debet etc. co zc
z facere q no pt quia ex° medi l est ij q. j. multi z j. de pen.
ex. cu medicinal li. vj z xxxiij. q. iij. corripiantur z hec solu vbi
agitur ut vita hominu corrigatur xxiij. q. v. p̄ dest z h° e regulare
z de iure qui q p̄ iuramentu cogitur quis contrahe Tam pt ee
casus spalis vbi no compellitur fima' ex ca ut in c. requisiuit
j. c. z ca redditur in lra illius. c. requisiuit z de c. p̄tea qz
ex ca quaz contrahitur sentencia l. di. ut constitue vel pt exponi
lra illius c. requisiuit potius monenda q̄ cogenda .j. plus monenda
z p9 ea cogenda nisi acquiescat z ita no contradicit yo terror cu
ista. tunc si contrahat cu alia tenet contractus z absoluitur nec
fima' compellitur vel dt co glo. quia si alio pt absoluere pt sub
pena coheāri j. c. requisiuit si ali z ro tunc exitus malus expulsione

sint omnino cogendi ut hic. Si vero timetur contrarius periculosus potius est monenda quam cogenda ut l. c. requisivit. Concludat hic compellitur contra mandatum contrariis f. c. l. c. requisivit ubi tamen monetur dominus hic sit dongare ibi de mia. hoc dicit hug. illam non esse de c. f. Immo hic vel dicat contravenire sint cogendi ut de nolenabus fiat valentes f. non sunt velit regni. de re. qui cogitur pt tamen esse specialis casus ubi non cogitur vel dicat potius monenda quam cogenda. i. prius monenda et postea cogenda et tunc tocior. fini pau. tes

Non est

compellitur per p. consimia ecclesiarum restitutionem filio uxoris eius quam detinet p. b. hug. d. de regn. non est f. ui ho. f. non est bim f. illius platus galie istud anglie digitur f. Jo. an. et Jo. designa in prima contra gl. in c. incipit permissio ubi nos itaque inter regem anglorum et filios eius orta fuit discordia. quod rex detinebat uxores filiorum suorum ita quod maritis ad eas accedere non valebant quare isti filii regis conquesti sunt domino pape et ipse mandavit archiepiscopis episcopis et aliis platis per angliam constitutis quatenus dominum regem moneat ut filiis suis uxores eorum restituat. Et si forte tunc contemptum non fecerit extunc in quibuscumque provincia detinetur vel transferentur donec ibi fuerit nulla divina officia celebrentur vel permittantur aliquatenus celebrari preter baptisma parvulorum et penitentiam morientium. Nota hic celebrari preter baptisma et penitentiam moriencium non hic dicit et adpetenda uxorem et hic quod pietatem circa alicui contra attamen quam prem ff. de iudi. l. lis nos b. dicitur inter prem et sim nos lis est f. aliud ff. de iudi. l. lis. nos. Signa et lig. inimica sui imi parte hic speciale quod pietatem circa Jo. legnae tamen inimicum sui mitti potuit res auferre xxiij q. v. Si nos non tamen inimica super rem quod picta circa s. de dona. in ve. et ux. c. per bras fini Jo. lig. p. bing et cogitur. p. ettam et uo per sim superiorem. f. lau hic item speciale Jo. qui uxore alterius abstulit tamen re tenet et uult bxor quod dimittendo in indicio. C. unica verumque uxore restitutione velit uxor quod dimittendo in iudicium c. unica ve. ti. l. possessionum f. Jo. lig. ff. de de. dil. cod. plerumque, nec cogitur uxor rendere p. marito, uc. c. C. ne uxo. p. marito ante et f. omnio Jo. lig. Item nota quod dictum dicit terra supponitur et sacro interdicto de pos. pla. c. i. Item quod tempore interdicta conceditur baptismus parvulorum dicit maxime quia esse adultorum de sua oportuna et Jo. que h. vj. Jo. lig. et penitentia morientium dicit et recep bonorum de pen. et re. alma h. vj. non negatur Jo. de ligi. Et dicit immo quod inimicus potest fieri apud medicos quia rapiunt infideles xxvi. q. v. de inde apud medicos. l. de eodem quod dicit. t. ma. signum tamen ho. tamen putat quod profiteri temporalitates suspendantur. sup. de fer. capellas. de ordine ac pri. quod lauti de loco interdicto non possunt promovere ad ordines f. illi

Rex dicit supra. ostenditur quod per hoc sunt inviti et primogeniti cum quibus fuit magna discordia et uel hoc dicitur et Jo. et wil. c. glanvei f. est. Exponunt cogitur i. per censuram eis qui abstulerunt uxore alterius ea restituere nec ualet uxor que gi dimittendo. C. qua utrumque iudic. n. b. possessores. Cum ad ius statutum ut et ab sta tuendis f. Jo. an. fruita tam cum hoc cogitur ne dum archiepis f. et epis et platus. Dicitur quod quibus dyoc et quibus errantium sunt districti laicos per ipsum appellari. C. ubi de come agi or. aucte. dicit quod ipsum in dom. in fine sit. de. electione et electi pote. c. y. gen. cle. f. quod sua dente de pub. aptum. pt. bapt. ma et ipsam de sua expl. mipo. ti. vj. f. ij. ua sit pot baptizari per baptizari ab episcopo presbiterum sac. et penitentia de liminis.

f. filius dicitur quod primo premi et primo ter. et etiam pena et sententia mixta

De interdicto eccle.

qui clerici erant tunc non sunt media cum alios ordines pñt promouere
quod dicit in c. i. de sen. ex. li. sex. li. vi. Item hic loquitur archiepiscopis
et episcopis et aliis platis et c. vi^z quod quelibet dyoc et quelibet tertoriu sine
districtus large pt prouincia appellari c. v. de c. agi. et aut qua
prouincia vbi debet exponi prouincia i. districtu vel territorium not hostiensis
in sum. de immu. vndi. quibus excausis vel pt dici quod non
prouincias respiciat archiepiscopus eum qui qui delictu tangit prouinciam
et archiepiscopum retinendum de insti. c. iii. li. Jo. lig. Item hic fit
mentionem pro delicto quod inquid pt mediam pro debito pecuniario pone
hoc puisum et pecuniarg boni que incipit prouide quod non et non
ordine de offi. or. prima li. vi. et alii contra quod Jo. lig. hoc prouisum
pone extra et condempnata pro pena vel ad pecuniam soluendam
pro delicto remittit tamen soluere inquid pt media vi^z quod sic et
delictum est tamen mere condempnatus pecuniae lig. dicit contra quod non pt quia et
delictum est tamen in mere condempnatus media tum et tamen in mere ipsa pe
tuna petri de lig. quod inquid sunt hic medium ceterum dicat
quod non sunt cessatio adminis Jo. de lig. et quod dicat Jnno. hic
quod non sunt medium quod organa sunt suspensa eis aut executionibus sit
quod non est medium quod organa sunt suspensa eis aut executionibus sit
aliqui absoluere pñt dicit officium lxxxvi. di. signi quod nunquam me
tempore celebrantes sunt viri. Glo in c. si can. de offi. or. li.
vi. dicit quod durante cessatione pt episcopus talibus sit viri pt ce
lebrare Jnnocentius hic dicit quod celebrans est irregularis tho. a. tempe Jnno.
de ap. dilectis et c. irrequisita de offi. or. dicit quod non est irregularis
j. de sen. ex. is qui et et li. vi. dicit quod irregularitas si ces
saco facta est aucte le. episcopi vel iudicis dele. dicit a. et spalis
cessatio inita est et tunc celebrans non est irregularis extra loc. glo
in c. irrequisita de
in c. si can. de offi. or. li. vi. et hostiensis Jnno. in c. irrequisita de
offi. or. et c. dilectis de app. si aut est cessatio gnalis tunc cele
brans ibi est irregularis Jo. lig. extra lo. c. inter in cessatione gnali
si teneat Jnnocentius hic sed contrarium i. ptibus et ideo quod gnalis ces
satio vel medium conuenit exco quia solu in suo tanta puniunt
tunc extra gnalis cessatio que permittitur tempore media ve hic pz
et ideo violans illa est irregularis secundum Jnno. hanc dicit pt clc. ex
frequentibus de sen. ex. que cessari gnales cessationes in
ciuitates abes qui potuit gnalibus mediis spales non etiam
ceterum non dicit nouellam de offi. or. si cau. li. vi. supra in
prima Glo quod quia actu isti filii petunt vxores suas apte
dicit pactum de liber. exhibendis vo de vx. exhibenda ff. de
liber. exhi. l. ymo et c. et l. ad instan. et c. de imp. l. si
in vita si non voles detinere tunc possum iudicis vel episcopum lo. tu. n.

Vel pro debito pecuniario possit poni medium pro quo ex delicto et plato solum 2 adiunit pena

i. adminis

Vel quod gnalis cessatio est gnal adminis medium

volens detine filius non dicitur medetum dcli. ex hi. nisi int duos
qui dicunt se p res ocusa esset ff. dcli. ex hi. l. vlt. So glo in
d. host. sive detinea nolens sive in vita petr qr vxor nec
dcatone tmenus C. de inoff. dili sm legh v aut possionim i
tetatur vide q ple. not Jo. an. C. de res. spo ex ptec. Thurici
hic c. primo p3 Jnno. Glo. sup vbo do. v sunt ar. achio
all duo ima vnam legem videtur hic qr duet v sunt na
diua offi celebret go achio ffm p g q recessent put cele.
ar ff. depositi l. impator. ubi d. pbibity celebrare quinquenio
elapso quinquennio postulat C. quibus ex caus. i fa. irr. l. rsi p
mor D3 q C. e ta. ad tempus So hic fuit suspesio inst
tem tempis diffinicione ideo tempe elapso no indigz abso
luone rita his recedentibus celebrabut | So. glo dicatur aly
quis suspedr ad ctu tempq tuc ipo elapso. no indiget abso
lucione vacat ut hic aut suspedr usqz ad satisfcom vel al si
pis p stacone tuc indigz absoluoe ut no. Jnno de eta. rq.
cu bone rary y. q. v. psbr ymo sufficiat in hc y cau qd
index declaret satisfem | ut no in c. de ex. pna de decis fi vo
dom | tm qar pau Renuntr ad glo. | fz nunq put ibi celebr
submissa voce Dicit glo inquid tempe interdicti vel gnal
cessacionis posset celebrari submissa voce ianuis clausis dict
q no | nisi cent puiliata .j. de pmlis q quibusda C sm li in
qnctualiby certis put dicit hos ut videant poral lege q ca
tare .j. de pe r re. q meditat hoc p c. alma q put celebr
submissa voce ianuis clausis sm form istig. c. de

Pieterea de muliere | ad dm vnius assurit impetur
impeditur matrim oontrhendum | nisi intenerit mar casus est
quanda muliere rqueda vir sunt sponsalia contracta defuncto | et
cu vellet matrim contrahere | consanguineo pdti viri peruete inuit
ad epm aux quo est cognouit q cu ea deliquisset fz hoc prius
confiteri recusauit ppter metu zeloti dte mlier r epus o sulunt
pp q in hc cs feciy pp vidit bt imno put pbiberet
nisi ma tu intenerit int eosde | Jmpetra aliquo ostenit proba
de fuco dic impetori ut coga mior conjuare p Jo. an. c. cauq
cosag j. cotu tu gdu | publice d. stub bru ad onge hanc
c ofsi aid rat gnale ut chorom qui palam vetur dicit q i mo
loctiy r suspectu gerat p intenerit | go stans fi inreisse p glo.
r Jnno. p d. host q aly supplet max cu tuc cause ro est
veniat qr si vir r spo assere in ptenu no est vxor nec

ad p[ro]ba[tionem] vero deficiente p[er]sone pati[tur] cumulare &c. q[uae]ritur dictus de
quo sequitur scilicet q[uod] matrimonium ad d[ic]tum vnius impeditur. ne c[on]tra-
rium hic al[ias] cont[ra] e[xtra] de testi[bus] sup[er] eo in fi[ne]. p[ro]b[atio] si matrimonium e[st] in sp[er]a-
tum de c[on]trahendo qu[ia] d[ic]tum vnius no[n] impeditur. Item affinitas p[re]-
cedens impedi[re]t matrimonium s[ed] sequens no[n] e[xtra] de eo q[ui] c[ogn]ovit. tertio loco
qu[ia] si quis sua[m] fornicariam videlicet consanguineam. velle c[on]trahe-
re impetitu[m] ei p[ro]desse qui valeat inuitare. al[ias] p[ro]ditor esset.
q[ue]stio i. si peccauit. s[ed] contra hic allegat turpitudinem sua[m]. ad h[oc]. sic
item mulierem cognouisse g[ener]o no[n] erat audiendus. de testi[bus]. sicut
de confess[is] c. i. se[cun]do i[n]t[e]ll[igitur] vnum e[st] q[uod] allegans turpitudinem suam
no[n] e[st] audiendus s[ed] hic est speciale in causa matrimonii qu[ia] p[er]
non e[st] audiendus e[xtra] re. iudi. lator. &c. consanguinei na[m] si vir
vlterius ciuiliter e[xtra] re. iudi. lator &c. consanguinei n[on]
e q[uo]d asserit inpetitum no[n] erit vxor. et secundum host[iensem] s[ed] mulier
inspicia[tur] si se virgine[m] fatea[tur] & si virgo reputatur no[n] creditur de
inuitanti al[ias] committitur hic arbitrio iudic[is] c[on]siderantis qualitates
p[er]sone denu[n]ciantis vtrum sit vilis p[er]sona & c[etera] &c. p[er] hoc p[ro]hibe-
bit matrimonium c[on]trahere vel concedit j. c. cum tua. ne hic insistendum
ad impediendum matrimonium agatur j. de clandes[tina] despo[n]s[atione]. c. cum in tribus &c.
Glo. prima videlicet p[er] quam videtis hic consanguineam sponsi diceba[n]t
se rem habuisse cum sponsa consanguinea s[ed] hic p[ro]babiliter confiteri recusat
dicit glo. si hic p[ro]babiliter vellet confiteri vnus esset impetitum &c. q[uod] no[n]
Glosa vltima hic dicit matrimonium illud nisi mandatum interueniss[et]
set distrahe fieri p[ro]hibeas g[ener]o videtur si mandatum interuenisset s[ed] p[er]-
mitti &c. Se[cun]da glo. dicit q[uod] fama plus operatur in hoc q[uam] vnius testio[nis]
s[ecundu]m philip. & goff. & idem Bern[ardus]. j. de consang. sup[er] eo. et hec
ex glo. d[ic]tum vnius impedit matrimonium c[on]trahendum si no[n] interuenit
mandatum. Secus si interuenit s[ecundu]m glo. in p[ri]mo. p[ro] dicat host[iensis] q[uod]
alij dicunt si no[n] interuenit mandatum sufficit maxime no[n] idem si in-
uenit tum eam ro[gando] moneat. s[ed] p[er]iculum incestus nam si verum est
q[uo]d dicitur impetitum no[n] erit vxor Ideo d[icit] mulier inspicia[tur] an sit
virgo. & si reputatur virgo no[n] creditur denu[n]cia[n]ti. al[ias] committitur arbi-
trio iudicis considerantis qualitatem p[er]sone denu[n]ciantis

Clemens et cet[era]

Si mulier in vita cum aliquo c[on]tra-
hit nec in eum postea consentiat si alteri nubat tenet matrimo[nium].
Et primo facti narra[tio]. 2o s[ecundu]m diffinitionem committit. ibi mandamus
possunt diuidi in sex p[ar]tes prout patebunt in l[itte]ra. Casus q[uod]
mariota accessit ad sedem ap[osto]licam & proposuit dicens p[ate]r s[anctissime]. Ego
eram iniecta & q[uo]d da[m] adolescente iam pubere in tantum amaui
q[uod] de c[on]trahendo secum intromisi in p[rese]ncia tu[m] testium matrimonium p[ro]misi. i[nde] matrimonium

Marginal note (right, beside the lines on the consanguineous fornicatrix): Impedimentum dicere no[n] con[ceditur] xv. q. iij. c. nemini liceat dicunt nemi[ni] p[ate]t q[uod] de crimine maiestatis de se confesso sup[er] alios crimine credi[tur] s[ed] q[uod] vbi[que] h[abe]t so. si[ngu]la[re] speciale in p[er]iculis cura[rum] s[ed] contra &c.

Marginal note (right, beside the first gloss): Romani confess[us] i[n] aliquo fecit nulla c. iiij. q. iij. se[d] hic in criminali sed q[uod] e[st] testis 1 &c. q[uod] no[n] valet e. de testi. licet sed q[uo]d fieri capitales c[on]sistere e. de dena. Inte[r] j. de eo qui duxit i[n] ma[trimonium] c. 1 s[ed] c[on]sanguineo iuuenilite[r] tenetur xxxv. q. iij. c. tho

Marginal note (left): argumentum a c[on]trario

Marginal note (left): in alio p[ro]baret nasi p[ro]baret crimine affinitatis p[re]cederet ante vel no[n] d[e]b[et] matrimonium illo q[uod] b[ene] dicit d[omi]n[u]s s[ed] in infra ca. p[ro]li-bet e. de instituti contractu[m] vel i[n] ca. contra separat[ur]. j. de eo qui cognouit c. de illo. Ca no[n] interuentu vel c[on]tinue nisi ad testium vnius fi[de]i ad fama[m] p[ro]cedit[ur] an[te] c[on]trahendum. e. de testib[us]. sup[er] eo c. 1 & j. de c[on]sang. sup[er] eo

pfato parētes ipius maioris ignorantes de eius mārito eā in vita
reclamante marito quodā tradiderūt, que ipā tm̄ abhorrebat
q̄ nullos sc ab eodem cognosci pmisit / tn̄ qz pubertatē facte q̄ ap
ori viro s. tm̄ marit / fuissz cognita Leiam de illa ꝯiuncta et
cognovit ex quo erant ꝯsanguinei ipos ab invicē sepers tertu
ta tertiare me moriatam etc. vn tm̄ in vita ꝑentibus fuit
tradita tn̄ cum ꝯsentire nollet lite sic pedente me eos iste
vir 29 dux etc. in vxore vtq maiora quā tūc in facie ecc
sibi fecit coplan pgñ prefat 19 / post q̄ filiū ab eo genuit.
ei opposuit q̄ sua n̄ poterat eē eo q̄ ab alio erat ppinquus cui
erat a° tradita in vxore qui iā ē defunctus / et eam expulit
de domo et filio suo aliam coplamt / etiā cū. omnia ista re
tulit duo ppc quare pp mādat indicaby ꝯest si invenerit q̄
pdca mulier a tpore adolescentie tm̄ nubit fuit pmdm ecc
separata et ab eo. et. tio marito sine ꝯdave ecc. tradita fuit et
q̄ ille scdus tn̄ in vita reclamās ꝑentibus tradita fuit de
pūti vita decessit pdcm et. moione pnia compellat ut pdcam
cū. recipiat in vxore et eam marit affectu ptrtet / alioquin si p
dca facere recusauit eum de et. mulierem q̄ sup inducit nec non pa
trem suū qui maiora de domo ꝯpulit si resistat ex cōmi
subdatis / adolescentie dicat pubertatē ut j. pz in tmy go sūn po
terat sup dcepta lis / nichilomin tn̄ erat cladestinū p Jo. an. j
de clādes. despon. cū inhibitio Juramentū quod impe ꝯ ꝯsig non
fuit obligatorū p gaffre ut sequit / Aly qui desponsant ca
priba depnā al non esse dn̄. quē s. pm̄ a pare vio s. spo
so. suo adolescente me eos. i. me maiorā tlla p̄m. s. adole
scente consentire nollet s. fo / tradita et / iste erat 29 r de illo
s. tio r genuisse / melius dixisse ꝯcepisse sm̄ Jo an. ab alio s.
a. 2°. / et infra hic intellige q̄ eā expulit de domo et alia dedit
filio in vxorem r a pari s. adolescente ille s. 29 decessit non et aas
dedit filio / magonne qua idem si vivet ut tangit glo. / alioquin
i. si eam maritus taliter tractare voluit p Innoc / No q̄ maritū
adiectū ꝯtitui impossibile non ē obligatorium / de fo compet si di
ligenti / r decl. Jtem pcca matrimonia de fco ꝯtracta non p
iudicat ltimo matrimonio post ꝯtractu ltime / sic non obstat
deco qui dux in matrim. et. cū b̄rc inducit tn̄ pubstas hone
state que pnidicat. j. de spon. ipu. c. vnico li vj. Jte q̄
momeo dz pacē viudtam / Sed dicit que ē cū diffinicone
t. Vnde o matrimoni me maiora primi virs non tenuit ppt
ꝯsanguinitate nec tenuit cū 2° / qz in vita reclamas fuit ei

Jtē q̄ agentes ꝯsentientes pari pena puniunt de off. del. c. i. ubi p glo.

ſ. 2o tradita eſt deſiciebat conſenſus ergo nullum fuit cum 2o cum neutro
ſit conſenſus ergo tenuit cum tercio. ſ. cum e. ubi neque metus nec reclamatio
intervenit Oppono ad finem c. xvi q. ſuper inducta pt [illegible] quia
res inter alios acta aliis non preiudicat de p[re]di. dilect. c. re. iudi.
c. penult. et de re. iur. quemadmodum Solicus non preiudicatur ſuper
inducte quia pt liti aſſiſtere ſi habz [illegible] ſuſpectum ut. c. ſi ſuſ
pecta C. de i. offic. teſtio et pt appellare quod tamen eum lata approbare quia
primus inter [illegible] pro quo fuerunt vota ff. de re iudi. l. a divo pio.
contra ſuper rebus non tamen in tel. q. poſſit reſiſtere tamquam [illegible] cui pro
competit C. de re iudi. c. penul. [illegible] et quod dictum est quod pt contradicere
executioni verum est ſi non est actum medio tempore quia tunc medium
preiudicatum est de reſti. ſpo. in litis [illegible]. Item cum primus bene ergo
auditur ſi velit vel dicere malitium ſuum coram ordinario vel dele[gato]
non tamen impedit reſti. quia ſi aliquid opponat quod ſuſpit petitionem niſi vic
lit ſtatim probare de reſti. ſpoli. c. litteras [illegible]

¶ **Cum locum** Si timetur inſtri violentia puelle de cuius
matrimonio agitur providebit iudex quod maneat
in loco tuto et honeſta donec causa terminetur. Prima pars ponit
rationem 2a generis vel [matrimonium autem] 3a inſert ſpeciem ibi q. ut c. [illegible]
Caſus in textu papienſis erat quidam civis qui quandam puellam
in domum ſuam violenter induxit ipſam quod ſibi ſponſalia promittere coe
git verum cum puella in eum conſentire nollet ab eadem conſugit
Ipſe vero eam petit adiudicari pro uxore. Ipſa vero timens ſibi violentiam
inſtri excepit de loco non tuto Et epiſcopus papienſis dubitans quid eſſet
faciendum conſuluit papam. papa conſiderat quod locum non tuto conſenſus ubi
metus ſeu coactio intercedit et quia matrimonium ſolo conſenſu contrahitur
et ubi de matrimonio agitur res tunc est animus indagandus plena
debet ſecuritate gaudere quare mandat papa epiſcopo quatenus ipſe puella
de cuius matrimonio agitur in domo quadam in qua timere non debeat
faciat honeſte manere et teneri donec predicta causa fuit terminata
et ſua valeat debite executioni demandari. Conſenſus. ſ. liber quo
ad naturalem conſenſum hic anteq. ſtare lic. quod libertas iuſtitia de iure pers.
c. i. qui eſt homini libere competit ut vel in eccl. primo competit
in ſpectu iure primeno ſecundum quod omnes homines liberi naſcebantur
in ſtatu de lib. c. i. verum dominus non vult facere violentiam conſentiendi
dus ſervo ſuo. ſed permittat quod relinquatur arbitrio non impeditur
tali modo matrimonium contrahere ſic intellige de coniugio ſervorum c. i. al.
ſi dominus enim compelleret matrimonium contrahere non est matrimonium. C. de teſtis
l. cum ancilla niſi ratificetur per ſubſequentem conſenſum ſaltim tacite. ſ. e.
ad id. Coactio i. vis quia accipitur l. te. l. ligatur ſi iniuncta et metus

ff. l. ſi pe ff. ca.

[illegible] aliter quod dicta [illegible] ab aliquo [illegible] ſi per coactionem [illegible] tua copula carnalis [illegible] hic de [illegible] ſine [illegible] ab ipſo [illegible] ita quod tali [illegible] non poſſit [illegible] [illegible] poſſit [illegible]

respicit mentem hic qui mentem tenet preter corporalem vel penam
corporale / Coactio seu vis corporalem penam vel actionem respicit / et
ista sunt diversa / vnde dicitur metus vel coactio / Coactionis non distinguitur quo
ad matrimonium absoluta vel condicionalis / de eo quod vi et metu causa fiunt c. de mulierem
Cum locum in libro consiliorum Cardinalis dicit omnis abesse timor / contra
de heroldis qui cantant scandala diuorum et non est vim quod in mate. li
consensu debet esse liber consensus consensu naturali quo consensu naturali quod liber
nisi vi aut iure prohibeatur / vt in decreto c. 4. insti. de iure natur.
ut circa quod in matrimonio causa sine sit vis condicional seu absoluta / secus
aut est ibi facto seu speciali de bap. maiores / maiores vbi illi qui per
condicionale metum attinentur ad baptismum compelluntur susceptam fidem
servare vt ibi / consensus scilicet matrimonii / solo consensu contrahitur / verba tamen
sunt iura quoad ecclesiam manifestanda / gaudeo scilicet in eiusmodi est indagandum
indagandum / ut proponitur in littera / Ne per timorem / Obstat tamen minor pos
c. si pro vitare maiore ut habeant locum tamen / de elect. / dudum
de mulier / scilicet adulterium vel homicidium / secundum Jo. an. quo ter / hic est 3
pos / in qua infert solutionem timere opporteat patrem in monasterio
deposita c. vlt. / non tamen timere videtur quod pro est in loco y donec se
quesiuda Item non / locum non habet consensus / vnde coactio interuenit et
intellige quam coactio superuenit super eo super quo consensus requiritur
vt si cogitur quis matrimonium contrahere / secus si super diversis vt
consensus coactum / vt si detentus in vinculis pecunia extorquenda
contrahat matrimonium / bene tenet / secundum Innocentium / nisi captus esset ab hoc
scilicet quia tunc consensum non est / secundum eum vt summis / ff. ex quibus cau
sis maiores / l. vt priori / sed tamen dic quod etiam in illo casu tenet matrimonium
hoc cum summus consensus in spectatio iuris naturalis / insti. de liber. c. 1. et
vim nisi captus esset ad tale matrimonium contrahendum de sponsalibus. vt
credens / secundum hostiensem / sed quid si quis patrem alicuius puelle velit in
cedens / secundum hostiensem / sed quid si quis patrem alicuius puelle velit inter
sic et filia timore mortis patris ducta consentit in aliquem / dicunt
quidam matrimonium imperetur xxxi. q. ii. c. i. et ii / alii dicunt non im
pedimentum matrimonium licet filia timeat mortem patris / sed Innocentius / prima
opinio videtur ostenditur verior / quia non potest dici consensus liber ex quo vedz
mortem patris timens Nam ad hoc liber consensus requiritur libertate naturali
vt de. dictum est. scilicet quo consensu licet quodlibet Item si mulier impetratur
quo ad animam dicitur respectus nec dicitur fieri sequestro de rest. spo. ex
transmissa / dicit non agebatur possessio vel timebatur viri sevicia vel
fuit reniens tradita vel mulier erat virgo et timebatur corrumpi
Item hic dicitur / nam solo consensu contrahitur / sed contra / quia inter decem consensu contra
tationis tunc patris consilius contraherent et tale consensum / quia possunt consentire

ut simul cohabitent nec de consensu carnalis copule. tunc inter beatam
virginem et Joseph non fuisset matrimonium contra illud xxvii. q. ii. c. cum
igitur. Unde beata maria non in carnalem copulam virgo maria non con
sensit de quo consensu est intelligendum | Dicit quod inter de consensu matrimoniali
qui exprimitur verbis de presenti .i.e. tunc et . tua et cetera et quod non
dicit quod nollet exple actum carnale ut c. fi. de condi. appo. et
quod dicitur quod de beata maria ipsa sic gerebat in mente et vovit .s. contra tunc
tiam [illegible] Sed o virgo gloriosa sit continendo matrimonium se subiacebat
dispositioni divine sicut ibi de in dicta Unde beata maria dicitur quod matrimonium est
sacramentum ideo non recipit finem ex copulo sed honestate et solo consensu
non continetur Sed o in quantum ex matrimonium dependet ex iuris in tracta
naturalis intelligere de qua ff de iusti. et iure l. i. c. ius naturale et
prima di. ius naturale | tunc solo consensu contrahitur. sed ponderando in
matrimonio sacramentali et cetera quia gratia sacramentum non dependet ab homine
sed a deo de condicionali | gratia que a papa datur | de baptismo maiores | tunc
communem ad illam gratiam tamen dependet a deo glo. sicut textuales

Veniens

| Si carnalis copula secuta est sponsalia de futuro non
solvuntur per sequentia sponsalia de presenti. Aliter tenent ipsa sponsalia nisi
[illegible] qui potuit cadere in constante virum contracta fuisset. Prima
pars continet desponsationem de futuro et 2a interim desponsatione de presenti 3a.
pars sententiam commissionis et 4a decisionem madaz Casus pars Veniens vir b.
quandam mulierem in domum suam recepit de qua prolem habuit et eidem
fidem prestitit cum pluribus de. quod eam duceret in uxorem post hoc
accessit in domum vicini sui et cum ibi pernoctasset in lectum cum vi
cini filia in eodem loco que pater puelle compulit ut eam puellam
de presenti desponsaret. modo dubitatur cum qua debeat remanere et papa man
dat dyano quod si invenit quod si mulierem post fidem datam cognovit
tunc eam manere cogatur si autem post fidem prestitam eam non cognovit
maneat cum 2a. sed virum non preter metum fuisset compulsus eam
ducere in uxorem qui cadere potest in constante viro. Textus casus. Prole
simile .i. qui filii sunt latinum c. iii hostiensis Forte timore istam
prolis dedit ei fidem de qua secundum pernoctavit .i. per nocte dormi
vit .i. peccavit .i. de adulterio significasti quievit dicit hostiensis
hic filia spectantem intuitu in gremio et adeo perpessa fuit
et male remunerantur .s. est sperens .i. dicitur et si vides gr
nuus in pera speras in gremia ignis in sinum mala retribuere
conveniunt suis hospitibus exhibere quos .s. vicinum et filiam
in uno loco non dicitur in eadem carne ideo non licuit prius ipsum occidere

ff de adult l. cu aut nec p(ro)p(ri)us in o(c)cultu morte semp timet et
no(n) (con)dicat l. que vi(detu)r sic d(icit)ur q(uod) t(ali)s met(us) semper excusat ff
q(uod) met(us) ca l. nec timore que m(en)tr(?) g(rauis) in ipo tempr ope in
veniem(us) s(ecundu)m host(iensem) i(n)ue(n)ies p(ro) puelle qui forte h(ec) cedmane
rat qua(n) forte p(ro)p(ter) pa(u)p(er)tate no(n) poterat alicui desp(on)sare de ad
ult(eriis) c. ij. p(ro)stitam (et) p(ro)m(i)sc(u)(am) (con)trahet cu(m) (secund)a ca(u)ter(?) | Cog(no)uit
maritali affectu ip(s)am s(cilicet) (con)cubina(m) Alioq(ui)n i(d est) si p(ri)us fidem p(re)stita(m)
no(n) cognouit p(ost)ea a(n)q(uam) (con)traheret cu(m) (secund)a | Vt vxori q(ui)a fortius vin
culum supuenie(n)s p(re)iudicat p(ri)o(ri) ex(tra) de sp(ons)a(libus) c. ta(m)(en) copula q(ue) seq(ui)t(ur)
spon(sa)lia s(cilicet) de futuro no(n) p(re)cedit ma(tri)mo(niu)m b(e)n(e) fac(it) Volu(n)t u(ero) ma
t(ri)mo(niu)m s(e)c(un)do (cor)pe lic(et) v(er)a no(n) (con)p(ro)missit d(e) (con)f(essione) de(le)c(ti). cu(m) sup(er) abbacia
Secus aut(em) si p(ost) carnalem copulam p(ro)mittit (con)trahe(re) q(ui)a no(n) sepabi(tur)
p(re)cedens copula i(d est) q(uod) sepa(re)t(ur) seque(n)s. j. c. is qui. Sed mag(is) nd
p(re)cedens copula alique dicu(n)t q(uod) p(er) c. ta(n)ta qui fili sunt
spon(sa) lemat plem aliqui dicu(n)t q(uod) p(er) c. ta(n)ta qui fili sunt
legitimi q(uod) e(st) s(ecundu)m q(ui)a illud c. loq(ui)t(ur) de mat(rimoni)o Sed pone q(uod)
tempe cognico(n)is p(ro)testa(tur) q(uod) no(n) intendit eam cognosce(re) nisi
fornicario affectu n(u)mq(uam) t(ransf)u(n)d(e)t(ur) in ma(tri)m(oniu)m sp(ons)a(lia) p(re)cedencia
Jo(hannes) d(icit) q(uod) in c. tua de (con)di. appo. et illud e(st) v(er)um lic(et) alibi no(n)
(con)f(ir)mit s(ecundu)m s(cilicet) in c. tua j. c. q(uo)d t(ame)n p(otes)t e(ss)e v(er)um s(ecundu)m aliq(u)os
nit (con)f(ir)m(atu)m s(cilicet) in c. tua j. c. q(uo)d t(ame)n p(otes)t e(ss)e v(er)um s(ecundu)m aliquos
si mu(lie)r p(ro)testa(ti)o(n)i (con)se(n)ciat | Sed d(icit) q(uod) q(ua)ntu(m)cu(m)q(ue) p(ro)teste(tur) no(n) tenet
p(ro)testa(ti)o | qu(i)a no(n) e(st) iusta nec admittit(ur) p(ro)ba(ti)o in (con)t(rariu)m j. c. is
qui (con)g(ru)o cu(m) (con)f(ir)mit sp(on)salia de futuro (con)cog(nosci)t(ur) nalis co
pula nec sepatim illum effectum q(uo)d e(st) ma(tri)mo(niu)m p(re)sumptu(m) (con)ceptu(m) p(er)
sup(er)i(us) no(n) da(tur) p(ro)ba(ti)o in (con)t(rariu)m Item nec in(n)a(tur) ea r(ati)o(n)e q(ui)a temp(ori)s
est p(ro)testa(ti)o illa sic nec p(re)est temp(or)is (con)dic(ti)o s(ed) ea reiecta te(n)et(ur)
ma(tri)mo(niu)m j. de (con)di. appo. c. j. (et) c. ult. | no(n) obstat c. tua. q(ui)a ibi
no(n) fuit (ver)ba (con)iugalis (con)sensus nec s(ecun)d(u)m (con)t(ra)hendi ma(tri)mo(niu)m e(tc)
s(ed) ra(tio)n(e) go(?) | in spo(n)si ab inuice(m) se absoluat | p(ro)testa(ti)o no(n) impedit ma(tri)m(oniu)m
in s(e)c(un)d(o) s(ecundu)m s(pecu)l(ator)em p(ost) absolu(ti)o(n)em no(n) copula no(n) facit ma(tri)mo(niu)m cu(m)
no(n) inueniat sponsalia que (con)firmet ad id facit c. tua p(ri)us alle
gatu(m) (et) s. c. p(re)terea Item videtis hic dicit(ur) Si p(ost) fide(m) p(re)stita(m)
no(n) cognouit p(ri)ma(m) | nisi metu coactus qui cade(re) posset i(n) (con)sta(n)
tem viru(m) (con)tra(x)it cu(m) (secund)a t(ame)n sponsalia cu(m) (secund)a tenet si no(n) cognouit
tenet p(ri)ma ut d(icit) glo. Item videtis d(icit) p(ost) fide(m) p(re)stita(m) non
cognouit p(ri)ma(m) adherebit (secund)o Vt vxori | vo s(ecundu)m host(iensem) (et) glo. q(ui)a for
tius vinculum supue(n)ie(n)s p(re)iudicat p(ri)ori j. de spo. duor(um) c. p(ri)o.
(et) c. Hoc host(iensis) d(icit) metus ex culpa p(ro)ueniens no(n) excusat si
sit leuis (et) timere s(e)c(undu)m (?) | si aut(em) sit in (con)stantis tu(n)c excusat s(ecundu)m
host(iensem) Hoc glo. n(u)mq(uam) ex quo p(ro) istu(m) inueit cu(m) filia (con)tra(x)it ille

sic ma(tri)mo(niu)m p(re)iudicat sp(onsi) ff. de ritu nuptiar(um) no(n) solu(m) (et) q. ij. Et ex(tra) c. ad. q(uod)
(et) culpa mea in ardere (et) rettu(m) a(liu)m (et) excusor ff. metu. a. ff. q(uod) metus ca. l.
no(n) timore (et) l. sic. a. (et) ff. c. l. si mulier dicat (et) d(icit) c. ue(?) s(ed) istud sp(eci)ale s(ecundu)m de
mio(n) ut no(n). s. q(uod) metus ca. vt a. abbas

Marginal notes:

s(ed) r(ati)o(ne) (con)tra

maneat cu(m) u(er)o n(isi) metu co
act(us) q(uod) p(otes)t sit cad(ere) in (con)sta(n)
te(m) viru(m) cu(m) ea (con)tra(x)it
(et) si metu t(ali)s (con)tra(x)it (con)
stat cu(m) ut d(icit) glo. p(re)all.
all. j. c. (con)sultatio(n)i q(ui)a lib(er)e
(et) (con)tra qui (con)s(e)ntit s. c. p(ro)
et q(u)ia metu (con)sensit (et) quis
iud(e)x d(icit) (et) s. q(uod) met(us) ca. cu(m)
dolo

instinctu motum inquirere poterat si pater invenit in flagranti crimine [?] tradet
q° quia licebat sibi ipsam cum eo interficere a iure ff. de adulter.
l. patri et l. sequenti dicit q° illud est verum si filia est in potestate patris et
in venit eam in actu coitus et in domo patris vel generi sui maritus
aut patris occidere repertum si filia sit apud uxorem fuisse vel non tamen uxore
ut l. marito ff. e. ti. quod occidere. Ratio diversitatis quia pater diligit filiam
non est ergo verisimile quod uno impetu vellet eam occidere et lex permittit
patri voluntatem illam ut possit filiam interficere si eam cum adultero invenerit.
maritus autem non quia nimium commoveretur si aliquem inveniret apud
uxorem et vellet libenter occidere uxorem ut aliam superinducere posset
non ergo fuit ille reptus in coitu sed in uno lecto licet ergo tunc non debeat
patrem occidi quia non invenit eos in actu carnali etc. non poterat dici
incredibilis infra tamen desto in ferre poterat etc. propter timorem sui compar.
secundum host. etc.

Commissum est Qui inmanit cum aliqua contrahere
si vult religionem ingredi ut maritum
fuerit primo de contrahere etc. propter quod ea cum carnale copula ingredi potest et
fuerit primo de [illegible] propositum privata spiritus sancti vel [illegible] Cap.
pro despon. et in suspensione privata spiritus sancti vel ... Cap.
Quidam dederat fidem cuidam mulieri quod eam duceret in uxorem
et cum ea postea de ... [illegible] ... biennium interposito ... procreatis
et cum ea ... privata lege ductus voluit religionem ingredi ... an hoc
non privata lege ductus voluit religionem ingredi dubitatur an hoc
possit propter matrimonium ... dicit ... tunc est vel religionem ... matrimonii
... et si vult post religionem intrare ... [illegible]
nalis copula non intervenit id est biennium talis si proprium sit tempore
primo ... de ... etc. sicut privata lege id est lege spiritus sancti et glo.
dat ... melioris vite ... id est tutior sed non securior ...
nisi cum ... raptor est tutior ... aut securior ... tamen
cuius ... obligatus ad nubendum vel non ... expedit
nubere ... non expedit propter ... secundum Goffr. ... dicunt
eius quia faciendo hoc pro ... utrumque secundum glo. ... bonum
... faciat ... bonum ... bonum esset
sed suspendebat religionem vel erat ... biennium et suspendebat ...
... non ... carnale copula post religionem intrare et ...
... statum. ...
matrimonium habeat ... vite ... illud ... ad
tempus ... posset id est de ... c. ... nisi ... fuit ...
relatum xxvii q. ii. ... igitur virgo beata maria. host. inducit hunc
qo textum ad terminos ... clerici ... quod ... militari ...
se ... cum ... missa celebrare ... ad sacerdotum quia
... attingi ... militari ... quod non ... in ...
... dicit ... fallacijs ... ille textus / Concludit
host. ... textum ... quod ... militari non tamen se ... misceat

seruis / quia sola iniuria sine in mixtione no e causa sufficiens
de e[st] quid l[ibet] pretac q[uia] debuit h[ic] dice[re] du[m] fuit ordinatus Glo
tinens obi[cit] r[e]soluit h[ic] videt[ur] hic d[icit] tenetur illi religioni manu
ficare sic q[uod] prius confessat Sed con[tra] qui dat operam vide glo l[ibet]
nullu[m] votu[m] emisit s[ed] ad religione[m] suspirat et glo d[icit] transgres
sor si no intret religionem de voto lucratiua .. Ergo glo alii dicunt
q[uod] l[ibet] erat in fine byem[is] et tunc suspirare cepit q[uod] per duos annos
intrret religionem et noluit statim intrare religionem q[uia] voluit prius
negocia sua expedire . in de . sua religioni fit et io q[uia] est
su[per] et io dubiu[m] deffinitur q[uia] nescitur quid futura p[er]iat dies per
mortem vel volu[n]t[atis] mutacionem ergo sic consulit al si diuiss[e] se
stati velle intrare q[uod] diuiss[e] q[uod] intret tu[m] l[ibet] cons[ilium] est adde
expiendum s[ecundu]m Innoc[entium] et host[iensem] sequitur ad.

Requisiuit ex infra

mulier que manet contre-
rium a quo ad contrahendum cum illo d[ici]t moni[ti]o potius q[uam] compelli et
e contra diuisio et a v[ero] ad q[uo]d Casus pr[esens] d[icit] quedam mulier promisit
sub ma[trimonio] cuidam viro se nupturam et cum parentes noluit cum eo
matrimo[nium] submittere consu[m]are queritur an illa mulier compelli debeat ad
contrahendum [et] consideat q[uod] libera debent esse matrimonia ideo talis mulier
monenda e potius q[uam] cogenda ro quia talia matrimonia coacta dif-
ficiles exitus solet frequent[er] habe[re] Religioni vide rubus s[ecundu]m ea
ut[ra] incam[...] neglecta pretum mortale et cogi d[ici]t exp[rim]am d[e] c. ad
audiam libera ab inimico difficiles . v[er]o pictauiensis dixit host[iensis] in
manente semper cogi debe[re] nisi ronabilis ca[usa] impediat .. No[tandum] ubi
time[tur] scandalu[m] mulier no tene[tur] iuramentum spe[cia]lia adimple[re] et dico
no[n] teneri ubi time[tur] scandalu[m] al[ias] d[e] c. exlitis ii[o]. Et d[e] de iur[e]
iur[ando] si no[n] Non enim i[n] mortali p[ec]c[at]o quis cogitur p[ro]p[ter] scandalu[m]
penito vt hic s[upra] super quo talia nl vo . c . vemes et no ob.
xxii . q . i . c final Et dixit hic ost[endit] manente semp[er] cogi debe[re]
nisi ronabilis impediat ca[usa] que aut[em] sit ronabilis ca[usa] com[mit]
titur arbitrio iudicis ut puta si verisim[i]l[ite]r time[tur] q[uod] ex p[ro]pulsione seq[uatur]
homicidiu[m] vel guerra h[oc] casu restringe[re] censura q[uia] ia no esset
medicinalis s[ed] mortalis vel ad correctionem p[ro]ficit s[ed] destructionem
Sed cont[ra] de l. prima . ti . c vbi mulier libere pt sponsalia renunciare
ergo nullo e compellenda So[lutio] hoc v[er]um s[ecundu]m leges Secus s[ecundu]m
canones d[e] c. exlitis ii .. Glo[sa] vnica alle[ga]t contr[arium]. et obi[cit]
et soluit videt[ur] hic d[icit] q[uod] libere debent esse matrimonia . ex glo . i fine
dic ibi strictius quoque solo[m]odo p glo[sa]m sit v[er]o compellas [...]a q[uod]

intell(igitur) de rigore iur(is) s(cilicet) q(uod) semp(er) sunt compellendi illud aute(m)
q(uod) hic d(icitu)r de iure ad iu(r)isp(ru)de(ntia)m / 2(?) q(uod) illud d(icitu)r q(uod) sunt cogendi intell(igitur)
s(cilicet) condic(i)onalit(er) ut de volentibus fiant de volentes s(ecundu)m p(ro)p(ositi)o(nem) s(ed) sim(i)-
liter cogendi i(d est) si in sua volu(n)t(at)e p(er)sistent et nolunt de iur(e)
qu(oniam) cogitur vel exponit(ur) ille tex(tus) p(re)cibus monenda q(uam) cogenda
i(d est) p(lu)s monenda p(ro) cogenda / c(on)d(icio) est cogenda nisi expulsione
scandalu(m) time(tu)r s(ecundu)m host(iensem) s(icu)t e(st) q(uan)n ex compulsione time(tu)r contin-
g(ere) p(er)iculosius qualit(er) r(ati)o d(icit) c(apitulo) p(ro)ximo q(ui) s(e)c(un)dam ... n(on) compellit(u)r
al(ias) sic ut i(n) c(apitulo) p(ri)mo ...

Cum i(n) ap(osto)lica Si p(ri)mo matrimo(nium) erat n(on) s(e)c(un)d(u)m s(ed) in
ligitime c(on)tractu(m) q(ua)mvis sup(er) p(ri)mo iudicium
ecc(lesi)e no(n) fuit expectatu(m) p(ri)ma p(ro)b(abili)s ... uxor(um) desponsa(tu)r ...
...mon(iu)m p(ri)mu(m) ... separ(a)t(ur) ... permisso / Casus ...
quendam villicu(m) ... una uxore sua ... Erat ...
... ordinario sup(er) f(a)c(t)o matrimonii s(cilicet) an int(er) eos mat(rimoniu)m
... tenet vel no(n) lite sic pendente ... testium ... vil-
...cus ... reuersus ... dixit in villa q(uod) int(er) ip(su)m et
... uxore(m) suam fuisse sententiam divortii p(ro)mulgata(m) ...
... alia ... conpulari ...
... ad alios iudices impetrauit ...
sup(er) ... mat(rimonio) ... ad alios iudices ... p(ro)tulimus sententia(m) di-
... attestacionibus ... alio iudice ... p(ro)tulimus ...
...norcii int(er) ip(su)m et p(ri)ma(m) uxore(m) / ... villicus ... i(n) ...
uxore(m) pendente lite cu(m) p(ri)ma uxore / ... loci / ...
uxore(m) pendente lite ... sententia(m) divortii ... tenet / ergo sup(er) illo
talia matrimonia cu(m) sententia(m) divortii ... p(ri)ma ... cum
co(n)suluit ... videt q(uod) ... tempus ...
petent(es) / ... tempus p(er)ire posset isti
... commissari / ... tempus ...
nale ... medici / villicu(m) villicus d(icitu)r ille ... villa ...
... gubernad(um) ... r(espon)de(n)do / ... ponit / ...
... villicus p(ro) villa sua ...
... coni(n)ctive / ... sunt ... sive ...
sive ... adulteriu(m) committi no(n) p(otes)t ... c. ... sententia
suam s(cilicet) q(uod) adhuc no(n) erat lata sua s(cilicet) p(er) ...
... depressu / ... impetr(asse) forte a
villico s(cilicet) ... aliqua ... vel ... sine ...
... depressu ... int(er) ...
host(iensem) vel forte p(er) ... ex p(ro)pugnat ... s(ecundu)m ...
p(ro)tulimus s(ecundu)m ... attesta(cione)s / ... vel detesti ...

contracto medio no illud quod tempore pubertatis debet se sequestrare ab
b[ea]tulo coniuges | postmodum . s. elapso tempore arbitrio statuto a iudice
ff. de inm̄ . omnia in l. prima remanent ita quod utraque exigat et
reddat nam tempore pubertatis suspensus est ab exigendo propterea utraque
exigit nisi ambo vellent ad religionem transire . j. e. ad id quod . Et non
tenet matrimonium cum 2a / v subz impediti cum p^a fecerit in vinculo ~~in~~
~~vinculo~~ spirituali quem contraxerat ante perfectionem thetrum e. de elec. Cons
deramus | quia 2a electio non tenet nisi prima sit cassata | sic nunc in
quo de re non tenet licet primum ab ecclesia non possit impediri 2o
dummodo postea primum appareat non tenuisse . Item licet minorum
dem[?] sit nullum | inducat tamen publice honestate j. de spons.
in pub. c. unico li. vj . Item pro impedimento cum prima tenet minimi
in presentia | ex novo consensu . si contrahens credit primum tenere quia tunc
cum sua | ex novo consensu . si conte hes credat primum tenere quia tunc
consensus est nisi ex una parte . j. e. tua | ita quod mulier ipso facto
non intendebat consentire ex quo alter credebat primum matrimonium te
nere . si non credat primum non tenere tamen ex primo consensu | primum vincit
Glo. prima contra opponit et respondet . videtur ille villicus reversus
ad propria proposuit inter se uxorem suam suam divortium peregrinatam
2o quandam aliam fluitate suggestam sibi copulari presumpsit Sed nu
quid debuit sibi reddi dicit glo. quod non sed debuit venire cum litteris in
dictis etc. // Sed glo. seminavit cum hic villicus pro villa redeun
tinus facille sequitur multo ad | deprmigra tamen tam i inectute | 2o
mulier fuit sine dolo | secundum Jo. an. | sine quo adulterium committi
non potest xxxiij. q. ij. c. in leo | Vel dicat glo. in fine vide ista mulier
excusatur quia nunc sunt matrimonium cum prima | Glo. si nescia vi
detis ille villicus quandam aliam si nesciam sibi copulavit sed post
quia primum tenuit ista prima mortua unice dz cum 2a manere
ex quo contraxit prima vincta etc. quod | Glo. sequens querit contra i poi
tit vivo prima ex quo tamen primum fuit nullum dicit quod contraxit licite se debere
in contractu ante | Glo. sequens sed 2o tarsi contracto medio contra
oppositum dimittitur respondet / quia contra primitus nulli in pronunciatione debiti
ex quo fuit nescia tradz ef. Glo. final tollit notabile ponit quod
an primum matrimonium prima vincta teneat soluto primo contrahitur aut
an primum non tenuit // 2o tamen an 2a ignoravit aut scivit | videtur quod
primum ille villicus vincta prima contraxit cum 2a / in postea per in
matrimonium copula remanere | Expositio pz etc. // Sed in c. adam ^ Coh°
etiam licet sint non ratione consanguinitatis tenent cum ratione consensus
ecclesie spiritualis non sit nulla hoc consensus in dicitur ex eius instituta
publice honestas j. de spo. in pn. c. unico li vj 2o v e impediti instituto

publice honestatis In c. nup. de bygamis loquitur de bigamia ubi
punitur affectus cum ope subsecuto etc. in publice honestatis et sic bi
gamie sufficiat sine inpedimento effectu / ut i' in mat.o non prejudicat
hic et c. debitum | quia in c. nup. de bigamis quidam
in sacris constitutus cum vidua / modo licet matrimonium de iure non
erat tamen ipse punitur ut bygamus quia ibi erat affectus cum ope
subsecuto quia i delictis spectatur intencio / de qua di. 1. sigmus
cum tc̄lo. = Reuertor ad glo. ubi si non contraxit etc. Hostiensis dicit quod hec est
vera si post vel ante cognita sunt vincere prima / ut i. c. c. ult. =
Concludatur ex glo. si vincere prima contrahit cum 2a an matrimonium cum
2a teneat / distingue aut prima matrimonium tenuit aut non / si
non tunc tenet 2m sive sciens contrahat cum 2a sive ignorans Si at
tenuit primum si 2a contrahit ignoranter mortua prima compellitur 2am reci
pere propter dolum suum / si aut sciens contraxit 2a tunc co tunc nullum matrimonium
erit cum 2a primum glo. Vincencius dixit quod si credebat primum matri
monium contractum tenere licet teneat non tenet / non tenet 2m matrimonium
de vincencio quia non possunt consentire in 2am quam credunt primum
matrimonium verum propter iuris inpossibilitatem licet 30. q. xxxiii. q. v. in
summa dicit tamen vincencius quod licet non teneat matrimonium ex post
consensu tunc compellitur iterato consentire in ea de r

Inpresencia Uxor non certificata de morte mariti
contrahere non potest quamvis quod sit de marito qui
longo tempore absunt ignoretur prima pars sunt rescripto et 2a i' et prima
hi ctate p'li adicio / 3a ps inpedimento tuo ubi consulta.omni / Ca. 9. pr
sancte alique mulieres habent viros suos in captivitate vel in peregrina
cione ille longo tempore exspectant maritos suos ymo licet septem
nec sunt certificate nec certificari possunt de vita vel morte eorum licet
super hoc omnem diligentiam adhibeant / non aliquae istarum sunt fragi
les non potentes continere et petunt se aliis copulari requiritur an cum
aliis possunt matrimonium contrahere | Et ipse consultus videndo dicit quod quotcumque
annorum numerus sit remanent cum vinculis viri sicut non possunt
copulari aliis. Et sic patet si ille mulieres vellet cum aliis de
facto contrahere inquantum sunt prohibende propter non dicit quod sic / Ecce casus
licet super hoc s. ut scire possint an mortui sunt s. vincas di
ligente hoc faciebat pro mulieribus s. diligens inquisicio / ar. de cla
tu cra. et c. cum nobis olim et sequentes. et inclusa sequitur xviii. di
c. tranquilitas et de pe. d. 6. c. p'o in fine nequit | nec istud patet
ut liter non contrahunt | quicumque contrar. auctenticum / de repudiis hoc.

ubi dicit quicunque animus etc. non putat i. non dicit unde sequitur

tamen etc. s. host. sed tamen contractu tenet j. de spons. imp. dud. non

tamen publicabitur in eccl. propter scandalum de clandest. despo. de

c. si. e. de sponsa. Michel etiam | si mulier habet intentionem uel famam p

curaret puniatur de adulterio ff. de adult. l. miles q mulierem non

qui nullo tempore mulier contrahit donec sciat maritum esse mortuum

si tamen contrahit tenet \ de sedis impositis dud. etc. nouerit donec sciat

maritum mortuum, sicut si sponsam de fuit. e. c. de illis etc. mulier in-

quid contrahit donec etiam maritum retineat de morte mariti etc. bene

tractatur s. p. statis uel pars. instam parum \ de officiis delegat. p. de in

qo ciam decl. p. c. c. ult.. Sz pone quod mulier precavit hac vicinia

uel sciat famam de morte sui mariti peruta quia fecit excusas

sui mariti in eccl. etc. contrahit nunquid punietur pro adulterio | si

constat de bono mariti | dicit quod ff. de adult. l. miles q mulier

talis immag. in x. libris anni pro ceterorum | in auct. ut hoc

ut nunc tamen q. quod aut. coll. viii s. host. Sed magis

surgit per suspicto mortis unde si c. per longum tempus absens

est aetenam presumitur mortuus ut l. sepius c. solito mat.

sz q de l. ii c. de sponso. ubi per biennium expectat | dicit quod r. loz

de sponsa de furo tamen sunt puniend unus expectat alius p. quinquenium

ut ibi et si c. absens ex voluntaria ca. si non ex ca. probab. tam

expectatur per triennium c. de voluntaria ca. | repudi. l. ii. si contraria

semper expectatur donec reddeat ut le. sepe ff. c. ti. sz q adhuc

ff. de diuor. l. uxores | ubi mulieres maritos per quinquennium dz

tm exspectare Sed. secundum glo. etc. eat. ali. sz hoc illa lex non sonat

Sz glo. dic. uet ex salop. ab illius aut. abesti sinar. qo

tenetur quod mulier ad iudices attendat per se uel aliam et iuret aliquid de

morte mariti sui quo facto tunc potest alium sibi coniunge. sz hodie

ut dr mulier contrahendi licentia non requiritur plena proba. sz suf

ficiat uisitatio de morte sup. ut lict. non ex quo s. Si aut

Glo. vinctibus licet quicumque quid si de morte visitatio p

sumitur tamen iubeat. Sz dc. ex. matrim. id non publi

cabitur per certaz quia poss. indicia scandali sz sufficiat pubto

apud episcopum | de clandest. de sponsa ac. c. ii. Teneat ibi si non

matrimonio contracto | glo. quod etc. Glo. videtur aliter contrarie

responsum | videtur ille mulieres contrahere non debent donec certum intentionem re

tineant de morte virorum glo. dc. ille de sedis imp. ut Sz dt de

hoc nouerit e. ut lict. non ex quo frequenter q si ante. Sequitur

Inter opa liatum xpm opus e q̃ hera cu necte xpmo
ponit causa sta. 2o sta. v statuit Ca.
Inuenis quidam sartor accessit ad pniam dni pp. et sibi dixit
sic dns p. d. Ego diligo una mrete nunquid licitu e michi
q hec mat cu illa | pp pmo qsideat q int opa pietatis n
e minimu erratem ab errore sua reuocare Ideo statuit sic
oms qui pub. cas mulieres de lupanari extrahunt et eis q hec do
id q agunt eis pficiat i remissionem pctorum. l. Iō opa cari
tatis elemosine sunt tria ut ccs tangit glo. bina elemosina
e corpal. f. cibi vel silia | 2a e spualis .f. illi qui t male
uenilit dimittere | 3a e delinquentem corrige reuitte i via di
gere veritatis | de lupanari | ide vm hcs xxxii. q. i. c. i. Ita ḡ
q uictur qui tu pub. ca q hic necte fit th ux xxxiii di
c. maito sic ccs inde inste aque q de pnas admorex fit
c. maito ... Item hic quis pmt
uxor et tu uictum l. i. d. aliqutu x
p bonu opus sine culpa. Sed dc lic sine culpa no th sp
ta quia bigamus efficitur xxxiii di. maito | et sic q̃ in ad lege
ta | quia bigamus efficitur xxxiii di. maito / et sic q m ad lege
innocentis q hec tu necte reus vel irregularis e | q m ad
grauem innocens xv. q. i. c. i. sic ccs is qui repellendo i iniu
illatam pri vel qunte pprie occidit uxor est ut not. Jo an. at ppulsare
i cle. vnica de homicidio | etc licitu e i iniuria pris ppellere
ut ibi .. videtis hic dicitur q int opa caritatis no e minimi
errantem ab errore reuocare et hoc est bonu genus elemos. q
pma e egenti tribue | 2a e dimittere ei a quo lesus e | 3a q
delinquentem corrige reuitte in via veritatis dirige Et sic dicit
Glo pma et cetera. Et ibi i sic Et hc cinc ecta sub dissimulatione
Glo pma etc. Et ibi i sic Et hc cinc ecta sub dissimulatioe
p tusit ut maius malu euitet xxxiii. q. ii. s qd bonus Glo
ii. sup vbo publicas videtur ex hcs pub cam mulierem de lupa
nari uictum quit glo. nunquid uctis tales mulieres extirpat
ca pcto uictu Glo dt q no et Et glo. ibi tu infinitas bonu
media p salute corpi no dicit ad. q sibi q ex pictu aie et
v uctis infinitatis no extirpat | sic ccs uctas pamp. i no ex
cipat uictoriam etc. Et glom cu uicto posset eciam dici | de
et xiiii. q. xv. c. i. ii. et qui pcom et dico q sic | quia in eaz
transfertur dominium et sic simi est et de sua elemosina dare pt
qz lig turpiter datur et turpit recipitur th in eam transfer
tur dnium etc

Quid et infirm matrimoni p bnu q tertiu sequenti spo
tanea cohita. oc. cogsat p. a. ps po. e q sul. oz

to ruptionem 3a probationis repulsionem xa conclusionem exceptionem et
modificationem | Casus quedam puella xi annorum fuit invita matri-
monio copulata per suum vicum cuidam ceterum et cum illo cohabitavit
in domo per ij annos post ea quia invita erat sibi tradita dixit ma-
trimonium non tenere | et abeo discessisse ut ex illorum ad aliud matrimonium
convolavit quod audiens sponsus suus dubitans quid esset faciendum consu-
luit papam querens an inter istos matrimonium esset ex quo apud
invita cum eo concepit | Et papa respondit dicit licet ista invita et renitens
in principio fuit ei tradita tamen quia post ea per annum cum dimidio ei
cohabitavit ceterum post ea per ipsam cohabitationem sponsalia consensisse videtur ipsa
ipsa et ad virum cogenda redire | Sed in hoc decretis cogendi pr
sic quid si ista mulier que invita marito tradita fuerat vult probare
numquam se in virum consensisse numquid audietur et numquid testes quos
producta mulier ad hoc probandum duxit sunt compellendi | papa respondit quod
non quia mora tanti temporis hanc probationem excludit | Sed mandat
dat papa ut per hoc non obmittat quin eius utrumque compellat ad alterum
maritali affectione tractare | hoc verum nisi utrique ad religionem velit transire
tunc potuit primitus hi eis prima papa hoc quod uterque ad illa tamen quam
licens transivit | Renitens id est invita secundum ostiensem melius dixisset recla-
mans quia super dictum est renitens Et dicit hostiensis quod hic renitens et
penultima longa unde dat versum Rex lupus renitens aspis in
timue renitens et alibi. Est ergo renitens adamatum verba reni-
tens secundum Io an. in novella | Consensisse videtur. id est presumitur consensisse cum in
tantum ut sepultum | secundum hostiensem mora vel dicitur de consuetudine quod est
quod Innocentius quam dicit quod hic fuit cognita alias non iudicaretur matrimonium
secundum ipsum hostiensem excludit nisi ius contractu ineunde intercessisset
C. quod metus causa l. ij. secundum Innocentium. papa hic. secundum quod mulier offert se probaturam
quod invita fuit ei tradita | secundum hostiensem convolavit secundum. de sponsalibus quam
c. tum sumus Non matrimonium quam albimus non tenuit tractu temporis con-
valescit ff. de. que fuit ro dubitationis illa c. dicit
ista quia ista mulier allegavit violentiam et conditionem ex quibus
videbatur defuisse consensus et non fuisse matrimonium inter eos
quia ubi consensus deficit et matrimonium secundum. c. cum locum xxxij. q. ij
sufficiat secundum. c. c. i. Ro in contrarium dicit dicitur tangitur per glo. ij. quia
illa violentia purgata est cohabitatione sequenti et reparatione fre-
quentis temporis sublata est ut habetur j. c. ex. de illis j. de eo qui
duxit in matrimonium significavit quod ministra actu prout in suo ij peccata
ut in glo et Hostiensis glo. oppio quod c. de c. videtur xj. di. cum

contractus factus contra leges rescindi debet sed illud matrimonium factum
est contra legem quia per viii q. c. cum locum. Secundo reperitur contractus et
super re turpi tunc talis contractus non tenet ut l. generaliter ff. de
verborum obli. Preterea reperitur contractus factus turpiter racione doli vel me
tus / tum alias super re licita et ille non rescinditur si purgatus
est sequente consensu ut hic et l. ii C. quod metus causa. Preterea iste
matrimonium non fuit aptus propter defectum etatis quia ista infra
etatem xi annorum. Item propter reclamacionem mulieris sed quod non est
apud tantum temporis non firmatur ut l. i de regulis iuris non firmatur
li. vi. Secundo bene est in dicto de obligacionibus ut tollende ff. de pactis dotalibus
ff. de actionibus et obligacionibus l. obligacionum sed novo superveniente con
sensu medium tacite et medium expresse sublato impedimento bene firmatur
ut hic et valebit ut ex tunc non ut ex tunc ita est nota et ff. de
officio procons. l. sed quidem et in regula prodita non firmatur. Item quod

Quomodo an sola cohitacio sufficiat absque copula carnali ad contrahendum matrimonium

an sola cohitacio sufficiat absque copula ad confirmandum matrimonium
per metum contractum. Innocentius dicit quod sola cohitacio non operatur effectum
nisi assit copula carnalis et hoc patet per fine textus 19. c. tunc dicit si alio
volunt religionem intrare quia licet unus cum carnaliter copulatus possit me
re religionem alterius in seculo perdita tamen non de qu. qui copulati
est dicit magister est in fine istius c. tamen est quod meruerit copula.
Sed an sit bene quod dicit Innocentius. scilicet quod non sufficiat sola cohitacio
videtur ostendit non est verum et est contrarium. scilicet quod sufficiat sola cohitacio et hoc
patet / quia propter ponderat moram cum cohumidum et non copula et hic
non est vis in quanto tempore duo etate compleverat quia tunc si cap
tivata ergo non effugit consensisse videtur / ego teneas quod hostiensis dicit quod
per solam cohitacionem etiam quamvis non intervenit copula j. de desponsatione
impuberum c. tunc. li. vi. decretalium.

Sicut prima sponsalia de futuro etiam matrimonio tollitur per
sponsalia de presenti sed non per sponsalia de futuro et
quod dimisso et postulacio. Iniungito tollere quando est in sponsalibus
matrimonio firmat. Innuxare dicat ipsa filia puere et non contradicere quando
dicat lit. j. de sponsalibus impub. c. tunc li. vi. prima fide in spon
salibus de futuro statim nisi forsan excepit alios quod dicit primam in
ponenda et penam dicit sed prohiberetur ut ff. de verborum obligacionibus si cum stetisset
per primum vel per tertium sed licet non prestanto tamen postea dicit remanet obligatus
sed quo vide Jo. an. j. de re iudicata cum stat li. vi. matrimonium
dicit 2o loco contractum contraxit dicit tamen per. quod prima tamen c. Nota
matrimonium de presenti enervat priora sponsalia de futuro et per probacionem
patentem quod sponsalia de presenti nunc tollere sponsalia de futuro etiam si in

sponb9 p[ri]mis de futuro matrimoniu[m] interuenit e. c. veniens ij r. i. c. si
me[n]t matrimoniu[m] n. in p[re]iudiciu[m] tertij obligacionis no[n] augz ut hic sz sin
primus sic r. no[n] ob. de mi[n]r mi[n]r debitores r. i. de pact[is] c.
ij. li vj. Sed po[n]o q[uod] am[b]o sunt spon[salia] de futuro sz p[ri]a no[n]
sunt mata sz 2a sunt mata. vtru[m] 2a spo[n]salia mata impediu[n]t
p[ri]ma no[n] mata. Dicit q[uod] no[n] q[uia] p[ri]ma sz no[n] sunt mata tn[ ] tenet
agitur hic de mi[n]r in p[re]iudiciu[m] tertij vbi matrimoniu[m] in p[re]iudiciu[m]
tertij obligationis no[n] auget. Sed pone q[uod] tu p[ri]a contraxit p[er] v[er]ba
de futuro p[er] cta cu[m] 2a p[er] v[er]ba de p[rese]nti que tande[m] ingredi[tur] ad alique[m]
religione[m]. s[ed] an tarlem co[n]t[ra]hentes inuicem p[re]h[abi]t reminisit p[ri]ma
sponsalia de futuro sic q[uod] tu p[ri]a in[tro]iui[t] q[uo]d suare compellet[ur]. dic
q[uod] no[n] quia semel extinctu[m] amplius no[n] reminisit de q[ui]b[us] di. iiij
q[uo]d / t[ra]no[n]. j. de sp[ons]al[ibus] cu[m] simulacione. Dz q[uod] sunt spon[salia] rupta
seu extincta pz q[uia] potissim[e] cas[us] e[st] quibus rupu[n]t spo[n]salia de
futuro. s[ed] p[ro]sequentia spon[salia] de p[rese]nti ut hic r. i. c. si inter [et] et
dico potissim[e] q[uia] f[ue]r[un]t casus, qui h[ic] not. de spon[salibus] de illis
in aliis casibus dissolvu[n]t[ur] p[ri]mam sz in casu tu[m] al[ter] spo[n]s[us]
religione[m] ingrediat[ur] soluu[n]tur ip[s]o iur[e] ita dispu[tatio] dominauit
Jo an. in r[ubri]ca iur[is] no[n] p[re]stat livij. Sed pone q[uod] sequens mat[ri]
moniu[m] declar[atur] nu[llu]m p[ro]pter consanguinitate[m] dicit q[uod] tu[n]c tenent p[ri]ma
spon[salia] quia p[er] matrim[oniu]m nu[llu]m no[n] sunt extincta e. c. veniens et
in r[ubri]ca no[n] p[re]stat ad h[oc] cu[m] ut matrim[oniu]m spon[salia] rumpat dz esse
tale q[uod] teneat ad instar illius q[uod] dicitur electionis n[on]a alt[eri]us electioni
no[n] p[re]stare impedimentu[m] nisi ea que plene n[on] ouit[ur] de elect[ione] and[reas]
fa. ff. de q[ui]b[us]. l. h[ic] q[ui]b[us] | vbi q[uo]d dicitur impartia[r]e no[n] d[icitu]r partici[pe]
qui impartias medias q[ue]rit [et] et tutores in testa[mento] quos in
stituere dz qui i[n]c dati s[un]t ff. de testa[menta]ria tutela. l. iij r[espo]ns[um] tuan[t]
no[n] e[st] tutor / nt s[ecundu]m testa[mentu]m e[st] testa[men]t[u]m ff de vulg. sic l. pauline
Eo quo i[n] apparz matrimo[niu]m no[n] fuisse p[ro]pter cons[anguinita]te[m] vbi ante apponi
p[ro]fecto diceimus no[n] rupi spon[salia] / t au[then]t[ic]a de impe[ratore] q[uo]d si no[n]
abinito. Et sciat[is] q[uod] spon[salia] de futuro mult[is] modis tollu[n]tur p[ri]mo
p[er] 2a spo[n]salia de p[rese]nti ut h[ic]. / 2o p[er] religionis i[n]gressu[m] de q[ui]b[us]
qui. expone[n]do. 3a tu[m] sponsus effi[ci]at[ur] vagabundus e. c. de
illis / vel s[uper]uenit affinitas e. c. p[re]terea. ij. vel tu[m] abinvicem
se absoluu[n]t e. c[a]p[itul]o p[ri]mo. / Glo. p[ri]a obi[icit] q[uod] soluu[n]t [et] vi
detis hic p[ate]r puelle maritet q[uod] filia[m] sua[m] leuare traderet i[n] uxo
rem [et] p[ro]misit s[ecundu]m alterius alteri dz q[ue] talis stipulacio no[n]
vz [et] Solu[ti]o q[uod] iste p[ate]r no[n] p[ro]misit s[ecundu]m alie[nu]m sz p[ro]p[riu]m. s[ed] q[uod]

illa cu[m] eo.

Ad notandu[m] contractu[m] de futuro non reminiscit[ur] si contraxit cu[m] alio p[er] v[er]ba de p[rese]nti q[ui] religione[m] ingredi[tur] s[ecundu]m ob. doct.

Aliud dicit[ur] de iure bonu[m]

vnu[m] legale dicitur

Causa qu[ibus] sponsalia de futuro tollu[n]t

illa tn̄ eo q̄ h̄et q̄m pcm̄ stare est puella nō vult pr nō cc
piun Glo. ii. videtis q̄ hic nō stet p viz q̄uis matrimo
solempnitas sit secuta s; p muliere io nō est viro impu. etc.
Sz glo nō q̄ nō stetit p viz q̄ uis cam duxisset uxorem
infra tempus in contractu constitutum s; p muliere // ideo vir continens nō
nō peccat / s; si stetisset p eam vel p zm̄ lic; iste nō peccauit tn̄ p
diem maximum obligatus idem hic dic ut in ra. innocentii tn̄ stat hic ii.
Sed dices quare ḡo ei hic in po. pena de fide mentita ex quo
penes nō stetit ut videtur. j. dt. // Rndeo lic; hic narz / ei nō ac
dietur tn̄ p se testetur et nō con̄ fe. ·d· de confess. c. i. // Sed si
constat de hoc sibi nō imponi pena // Glo. iii. s. quicq; annis
videtis vir istam expectauit bene sex annis / glo dt nō teneba
Sz. lex. ii dicit q̄ prius expectabitur p biennium absens p triennium
p salutem sponsi vel spose ul morte puni vel peregrinationem
nitatiaz etc. ult. conuenium perisse sponsalia sic est locutum. l.
penult. idem hic est dixi in c. iii prima ·d· c. ex literis tn̄
hic quid tempus exspectare debet absens / absens expectabitur p biennium ex p̄lo tn̄ p triennium Sz nā̄ donec
Glo. ad statutum tempus Obiec̄ respondit videtur si p viz nō stetit
quoniam matrimonium ad statutum tempus nō contraxit viro nō imputatur et
tenet matrimonium p9 contractum / s; q̄. etc. Sz glo. addit lez dta de eo
lo. etc. v si mandatum cui ut incerto tempore compleat si nō con
ii declaratio ista ut tu dic comp̄as et si nō sal te p9 tempus operas / paiz est p9 tempus compere tet. // Idem lo. v. in iudice q̄ diu in bitu
reddidit re precepto iudicis / est tempore elapso c obediendi et v lap
sus tn̄ obediendi cau. nō excusat de quib. gin. ex pnibus. tibi
p pte stetit quoniam impleuisset hic aut p istu nō stetit s; p
mulieri ideo sibi nō imputatur. j. de re. innocentii Cu stat hic ii
Itm. hic tempus erat appositum ad tollendam obligationem inductam
vel de nouo inducendam ex generatione. pcm̄ / ex quo actum erat
mt p9 / ut ult. tempus obligatio nō extenditur lapsu tn̄ nō ex
tenditur ff. de lege commissoria. l. ii. / v si vendor liber p x. eo
Itm legale obligationem / iecto q̄ soluas infra mensem al liber sit inemptus / Est i op
tione vendentis verum lapso mense liber sit inemptus ul nō z
sit c vendito sub conditione resoluenda et apposita c conditio seu di
es / finaret venditam etc. quicq; appositum ad obligationem tolle
dam etc. loco. c. nimis / aliqn ad obligationem inducenda
vel solutionem fienda etc. loco contra nota p glosam alle ta
q̄ concludatur Ergo aliqn ad dictum tempus ad obligationem extin
guendam / tunc extinguitur lapso tempore / aliqn ad obligationem conceda

et tunc consistit ad veniente termino et in dicatur obligatio vel etiam sol
uitur et hoc non ex solo cursu termini sed etiam temporis cum possit conseru
ari sicut de usura obligatio que conditionali alias cum per se tempus non
est modus inducende obligationis nec tollende ff. de oblig. ver. placuit
Item quod dicit glossa extra de sponsalibus de futuro nulla obligatio est contra
de pueri hoc non est verum nam ex sponsionibus de futuro bene nascitur
obligatio ad quare compellitur matrimonium consumare ut c. preterea et c. ex
litteris etc.

Cum apud
Casus mutus et surdus tamen qui non prohibentur
contrahere possunt etc. Cuius divisio vel sunt tres partes
in prima de casu est exordium in secunda consultatio ibi dante in tertia responsio ibi
ad quod que tria facit primo ponit duas rationes secundo nec ibi tertio
solvit obstaculum ibi tum quod credat Jo. an. quod prima decretalis prima fuit
per premissum suo repetitore et ubi ad mea aplicatur sunt premis
sum nodum anno decimo etatis sue completo ratio proximum quinctum
causa tractat C. Cap. p. d. et linguis surdus et mutus possunt ma
trimonialiter copulari per rationem glossa quod etiam dominus contrahendo cum prohi
bitione ita quod omnes qui non prohibentur admittuntur ad matrimonium con
trahendum preterea quia ad matrimonium contrahendum sufficit solus consensus con
trahentium qui debent conjungi et ideo si tales volunt contrahere eis contrahunt in
commune tamen quod licet verbis exprimere non valet signis tamen pro
hiberi non debet cum quod licet verbis exprimere non valet signis tamen possit
declarare Extra casus C. Matrimoniali de coniugio cum carnali non du
bitatur que iure naturali assignatur pracdicta et cuius omnibus animalibus
nam ex ratione carnalia coeunt et generant i. de iure naturali et ius
gentium Et quod dicit hic surdus et mutus matrimonium contrahere possunt de
miracula ponit Valerius duobus de mutis quos indignatio loqui
fecit et vocales s. Esedes i. victor Aletha mutus tum ei victoria
que adeptus erat tantus et promium eripere i. auferre talem conscendere
in indignatione accensus vocalis evasit hoc dicit Valerius libro primo c.
de miraculis libro autem v.° c. de pietate erga parentes ponitur
quod filius Cresi regis mutus videns preparam gladium patrem ad occisionem pa
tris clamavit ne Cresum regem occideret per quam vocem ille mutus
ne renotabat Concludit ergo Valerius quam voce ille muterone
renotabat quod usque adeptus sibi vixerat saluti patris voluit filius contra
prohibitionem etiam itaque posset ut statim sequitur al porum dicat
premissum ff. deprecatur licet mutus et etiam etc. in regno Dan
Daniel vi. Darius rex proposuit etiam et luce ii.° Scripsit etiam
Cesare Augusto et hec in gesta Edicunt reges indicit festa
faciende Quodcumque dicit istud quarecumque supplicat et masculum

concipit sentimentum .s. de elec(tione) inguali in glo. sa ho vi. qualis dicatur
signis suadente etc. .i. signa suadente // s. lo exc. mutus et
surdus matrimonium contrahere potest. Vero quod verum quia licet non possit verbis
exprimere consensum potest tamen signis eum declarare. Item videtur hic
dicatur sufficiat solus consensus illorum de quorum coniunctione agitur et licet
dicat solus consensus tamen non excludit verba in hiis qui loqui sci
unt sed excludit solempnitates. de c. c. i. Et consensum duorum .s. de coniugio
suorum c. ii et consensum partium licet contrarium videatur secundum leges super quo
vide quod notatur xxvii. q. ii. Sufficiat etc. surdus et mutus matrimonium
contrahere potest et intellige de illo qui laborat utroque morbo isto. s. qui
simul est surdus et mutus. Per racionem que dicitur videtur quod si talis velit contrahere
sibi non possit etc. Et per eos que dicit surdus et mutus secundum Egidium
Et est speciale in matrimonio quia in pictura formatur omnis ut signis et nutibus
contrahant. Secus in aliis contractibus qui possunt per admissitores tam
celebrari secundum Innocentium. Sed talis mutus predicare non potest quia dicitur
canes muti non valentes latrare xliii d. Sic rector nec indicare quod
cum presbiter audiat iudicat presbiter intellectum iudicat ergo male
xi. q. iii. cor. Et mutus dicitur annigitu quia eius vox est mugitus
Surdus autem dicitur a sorditate humorum abscondencium .i. oppilancium aures
et propterea eum quia debet auditum exercere et licet hic loquatur de masculis
idem in feminis cum ipsi non ad imparia iudicentur de divorciis
Gaudemus. Item videtur si surdus et mutus consensum signis ex
primere potest non debet prohiberi amicus contrahendo. Sed de quo consensu intelligitur an
de consensu corporis [illegible] dico quod non. Nam iste iure naturali affina
litate procedit et est communis omnibus animantibus et. Nam ex [illegible] ta
recia conveniunt et giguant [illegible] d. Ius naturale. Item sinodi ff. ad
trebell. l. heredibus § primo et ergo intelligitur de consensu animi. Sed quid de surdo
et muto et ceco a nativitate numquid contrahere potest matrimonium et videtur quod
non quia talis nec visu nec auditu concepit animum ergo in illud
consentire non potest ff. de contrah. emp. et ven. l. in lege xxix
q. i. § primo. Ingenium quod non caret naturali intelligencia et in eius animo
licet non possit illam exprimere primo d. Ius gentium. Et si potest expri
mere tunc certe potest contrahere aliter repellendus est. Et ideo si potest exprimere
ut furiosus tamen id quod nomen consentire non potest xxxii. q. i. in
summa. xxx. q. v. ut illud. Et surdus qui non est mutus
licet possit baptizari et celebrare, mutus tamen non potest baptizare quia
nisi per signa exprimat personam et filium et spiritum sanctum. Et ideo quia

in baptismate et celebratione verba sunt nota p q. i. c. dethe. similiter
in consecratione | de sacramentis iterandis / vel non c. i. Super verbo supplebit
etc. si. tamen eucharistiam recipere potest si apparent in eo signa contritionis
xxvi. q. vi. Is qui | et licet non possit confessionem proprium corpus dominus proprium
tamen potest corpus domini. palam consecratum ad opus infirmorum conservatum | de
cust. euchar. c. i. | Sed quid de sacro penitentie dicit quod mutus non potest penitentiam
intentiam imponere quia non audit confitentem nec mutus potest proferre seu dicere
verba absolutionis et hoc tenet Innocentius de pe. et re. omnis utriusque super
verbo confiteri. Sed nunquid mutus potest esse testis i. e. dicit quod non *nec testis*
Inst. de testa. § testes ¶ In aliis autem si mutus est per scripturam testari
potest. Et primo intrabit per scripturam propria scribet testamentum. Et ita obtinet xxii. in
q. iv. testis quia per loquentem in absente qui vult testificare per scripturam
hic in pente ¶ Nunquid surdus et mutus potest testari. nec vel hec
dem. institutum de inutili stipulatione cum laborans altero morbo tamen non po-
terit nisi hoc impetret a principe. C. de testa. l. surdus et mutus ar.
C. l. l. desertis C. qui testamentum fa. possunt | et distinguitur autem
laborat utroque morbo ab origine et non potest fallit in milite quidam
militat. ff. de militari t. l. mutus Si autem accidit superveniente
et nomen litteras potest Item si est surdus tamen potest vel mutus tamen Si non
litteras potest / si non nomen litteras non potest nisi sit miles vel impetret
a principe Inst. de fidei commiss. hered. §. fi. Et sic habetur quod surdus tamen
bene potest t. facere quia loqui potest etc. etc. mutus tamen si scit scribere sed
mutus et surdus non nisi sit miles vel impetret a principe
Glossa prima nedum per eorum absolvit / et quia de ratione dubitandi
primo querit de quo surdo intelligitur t. de quo muto et ibi solus
sensus sufficit dicit bene est in non valentibus loqui Ibi de alio
non est dubium i. de surdastro et mutastro Nota surdaster est qui
difficulter audit et mutastrus est qui cum difficultate aliquid profert

Dilectus filius

Casus furiosus matrimonium contrahere non potest prima pars tamen decapi narrat factum et causas in
secundo exprimit — Casus C. Iud. R. accessit sepius et cum eo
proposuit. D. P. S. Ego habui filiam meam quam matrimonialiter copulavi
cuidam furioso qui tempore contractus sane mentis credebatur modo
filia non potest illi cohabitare propter eius furorem querens an talem matrimonium
teneret an vel sint admonite separandi propter primo considerat ubi fu-
ror continuus existit ibi tamen non intercedente consensu ideo
propter mandat vestrem episcopo certius si est ita cum predictus R. proposuit et

pditas psonas de fto separet put ex de fto gpimit Unde sup
ut sequr fm host et j. sub isto .j. quitur ut sunt separandi et
ad id ff nudz ut px ca seqr fm host / continuo furore laborat
hic bene dicit / Secus si laborarz p lucida intervalla alienacõ furo
vr al ut ex rivalig Jo an. Separe aqui consista vel de
facto sicut de fto sunt comitti vel seratur sua d'inoruj qr non
tenuit fm fm vim . No gtinuo furore labor ut ut gthe n
pt dic vel salt tempe cõtitus al con. S. de sucess ab intest
c. si. Ebrius tn matm pt gthe si ebrietas sibi usu romm
aufert de q. d. iiij. c. bapmq Sedo no ronj qr gtinuo furore
laborans matm gthe no pt qr ppalica oz ut ex lrimq no poti
it intervenire gssns re no qui no pt gsentire no pt gthe
mm Sz inquid pt bapn vndes si tpe adueniet furor
grie no fuit volum tuc sic. S. de bap mo ret effcu . c maior
Si aut fuit grie volun tuc adueniente furore retentu eadem
p dma volutas ut i' Sz inquid matm spuale pt gthe furos
dico qr no xxxiij di. maior ymo priment clericos ut eligeret
indignum de elec. Jnnocent nisi ignorauer fecerit de elec.
Cum in cunct Sz inquid iste clericus tn puenit ad sana me
tem erit platus quid dixerunt q. Just qui dari tuto. put
s. tutor nam tali pt committi ca ff. de iudic l. furiosus
Sz dt ad m indicacioe ad intutore rad in carli rad in spu
ali quia nec compellr contrahe mrim lxxxiiij di. ut his sta
rec gesta / Tutor aut et indx dant in vit tn in spirituali
matmo venies ad sana mete potit gsentire Nam licet
eligencium tela sit nulla e gssns no tn utriq eccius in
stantanes ymo p intervalla pt pstari assns de elec qr qd li
uj. Quare pq ca ex supueniens gssn. potit vale / Glosa
gtinuo furore distinguit ts gtractus rtempus pq stru p
abiat respondit 3o quit ar. ponit duas oppiones gtra
gs gvar. Videtis hic d' qr mlr de qua hic fit mecio at
biro qui cotinuo morbo labolat mane no pt Sz queit re
Sunc i' quo potuit hc esse hic glo. arc. g tex. p loia a
dimisione qr ista mlr no debuit ab eo separi ret Ho glo.
Sunc i' pt dia hic solut Sunc i' B pone qr mlr queit
ret Ho glo. id Innoc Goffr et host qr intellige s. host
si ipsa mlr ex quo vir redit ad sana mete gsentit et sufficit

tacitus consensus p'ma allegata in glo. s. p'ces' hita ez Oz si mlr
fugisset q'e cont'ctus et penitutisset cogetur ne mlr adhereret sibi
qui vir efficitur sane mentis dico q. s. c. de illis et s. ti. p'xio
c. ij. et c. dno pm.

Tue fraternitati

p sola v'ba no' (con)ht'tur matrim
s; p (con)iugendor' (con)sensum q' loqui
pnt et (con)ius diuisio p's th'ma est ut litte no' (con)t'. de p'nti
et de p'sen. tue p'mo ponitur q' o (con)ius sol(us). qua pt
exemplis v' nos igitur — Casus Epus brixien' quesiuit
a dno pp de tali q'one. pr. sic et lugud p sola v'ba q' que
(con)ht'tur matrim pp re(spon)d' (con)suit aut loquu(n)t(ur) de valentibus loq'
et tunc int' tales matrim solo (con)sensu (con)trahit(ur) tn' neta sunt v'ba
quo ad ecclam (con)sensum exp'mentia de p'nti aut loqui de non
valentibus loqui ut sunt muti et tunc int' istos solo (con)sensu m'
(con)ht'tur signis vel nutibus declarato no' cu' semp p v'ba (con)ht'tur
matrimo(niu)m ut in p'mis cu' tales int' min'e (con)ueniunt — Inuit
.i. (con)ueniu(n)t Nam p suspitu medium in foro (con)tencioso app'bat(ur) sine (con)sensu
Nam facta fide ecce de p (con)sump tae tu' stat(ur) ipa no' recipit p'bac'
in (con)tra'. j. c. Is qui fidem Inmo. q'm ad ecclam .i. for' (con)tencios'
in quo ecca no' iudicat de occultis .xxxij. q. v. xpiana Et p'm
aute. Vnde lic; in pubes exp'mant v'ba de p'nti tn' no' (con)hu(n)t
matrim s; sc' bn' spon(salia) s. de despon(sa)ti(on)e impube(rum) c. vno lxij.
Consistere. s. pp etat' defectu(m) .. No' mirum pt (con)cludi sn' v'bis
abb' d'r Secus in bap(tis)mo qua ibi v'ba sut neta .i. q. i. de
trahe Secus in mr'o sp'uali. e. de elec. q2 pp .. et no' q'ma
tam o(m) (con)ht'tur solo (con)sensu sine v'bis io p'uci no' put (con)hre q2
no' hnt (con)sensum Dicit Inmo niquid in valentibus
loqui v'ba et (con)sensum ipor' v'bor' sic neta et dic p'hunc tex. q' sic
v' s; neta sc'. ¶ Et q2 in his qui loqui pnt no' sufficiat (con)
sensus nisi v'ba exp'mant q2 sic statuit ecca. Et io si vir et
mlr in corde dest'dent q' sint (con)iuges no' e mrim s; Inmo.
Tn' dr Inmo. q' ecca i valentibus loqui signa sufficiant dumo
(con)sensum sufficient' exp'mant sic q' de (con)sensu (con)stet vt de (con)iu
sponsor'. c. fi. ¶ Vbi no' de (con)sensu no' (con)stat declarato p v'ba
vel signa no' e matrimo(niu)m in fo' (con)tencioso ita loquit(ur) Inmo
in tali sno qua li; q'uis cor'. s. viri et mulieris (con)sentiat tn'
no' sit (con)ceptum cu' alt' alterius (con)sensum ignoret ¶ Conclude g'o q' (con)sensus

similtanee vlt[im]o ite[rum] mi[n]immatis faciat matrimo[nium] al[ias] no[n] eet [con]se[n]sus
qu[i]a co[n]se[n]sus d[icitu]r actu[m] q[ui] e[st] simul [et] se[n]sus quasi simultane[us] ff. de
pact[is] l. i. [et] et co[n]su[m]matur q[ui]a tacitus [con]se[n]sus fa[ci]t matri[moniu]m j. c.
si m[u]t[us] l[ibro] vj no[n] ad ee matri[moniu]m s[ed] ad testificandam certam v[er]ba sunt
neccia in valentibus loqui [et] [etc.] lo[quitu]r c[ontra] pri[mum] no[n] q[uod] v[er]ba sit
neccia ad [pro]ba[tione]m matrimo[n]ij s[ed] n[e]c[essari]a sunt ad certam testificanda[m]. Glo
magna s[cilicet] v[er]ba q[ui]n[que] de una [con]e[nt] s[cilicet] q[ui]d dicit [et] subdistinguit sol
nit q[ui]n[que] ergo glo[ssa] nu[n]q[uam] solo [con]sen[su] matrimo[nium] [con]trahitur [et] et
distinguo aut loq[ui] [vel] no[n] valentibus loqui [etc.] So[lutio] glo[ssa] [con]
clu[dit] an v[erb]a sunt n[e]c[essari]a in matrimonio [con]trahendo [vel] no[n] valentib[us]
loqui sufficiunt signa [con]se[n]su[m] exp[ri]mentia s[ed] si loq[ui] p[os]s[u]nt a[lias] [con]t[ra]
loqui sufficiunt signa [con]se[n]su[m] exp[ri]mentia s[ed] si loq[ui] p[os]s[u]nt a[lias] [con]t[ra]
trahunt p[er] se [con]trahitur v[erb]a a[lias] aliquid loco v[er]bor[um] exp[ri]mens [con]se[n]su[m]
Si [con]trahunt p[er] alios puta p[ro]curatores sufficit taciturnitas [con]iugis
no[n] [con]tradicat. Idem tenet Inno. j. de imp[ube]re [con]tra [con]t[ra]dicentem
cete c. p[ri]mo vbi d[icitu]r sp[eci]ale in p[ar]entib[us] q[ui] spon[sali]a p[ro] ipsos [con]tracta
obligant filios parentes [et] no[n] [con]tradicentes [con]st[at] tamen v[er]o q[uod] no[n] est
sp[eci]ale p[ri]mo e[st] idem si p[er] p[ro]curatores [et] tu concordans [etc.] hec ca
sp[eci]ale p[ri]mo e[st] idem si p[er] p[ro]curatores no[n] sola ta
glo. s[ed] p[er] p[ar]entes sufficit sola taciturnitas p[ro]curatores no[n] sola ta
citurnitas nisi sequ[itu]r rata habit[io] expressa vel saltem tacita p[er] annuli
subarr[ati]o[ne]m [et] d[icitu]r archid[iaconus] in c. sic xxx. xliij. di. aut inter
talis p[ro]cessit tractatus de matrimonio [con]trahendo [et] tunc sola subar
ratio annulo[rum] sufficit [et] no[tat] Jo. an. [et] Guil[elmus] de cong[ressu] sp[onsa]l[iu]m
c. vlt. Et hec [con]tra plac[et] paulo de liazar[iis] xliij. di. sic xxx.
Dic ergo q[uod] s[ed] [con]tra quo hec q[uod] matrimo[nium] in valentib[us] loqui no[n]
[con]trahitur sine v[er]bis hec locu[m] qu[an]do no[n] p[ro]cessit tractatus et ita
intellig[itu]r hec Innoc[entius] fa[ci]t j. c. si mu[tus] [vel] v[er]o dicere al[ias] s[ed]
locum hec qu[an]do tractatus p[ro]cessit q[uod] denotatam v[trius]q[ue] p[ar]t[is] [tunc] suf
ficiunt signa [et] hec tenet [con]st[at] q[ui]n[que] sentime[n]t[a] bina [con]t[ra] [et] alla[n]g[ue]
de sponsa duor[um] c. l[ibro] vj. Glo. penult. d[icitu]r q[uod] ad id fuerint duo
requiru[n]t[u]r s[cilicet] v[erb]a [et] [con]se[n]sus [etc.] So[lutio] Joh[annes] Gaff[redus] Innoc[entius]
[et] bartholome[us] brixiensis idem xliij. di. sic xxx. Sed
Guilielm[us] alla[n]g[ue] [et] [con]st[at] [con]t[ra] de desp[onsatione] in pube. l[ibro] vj. dicit co[n]
cordando eos p[ri]ma op[ini]o hec locu[m] vbi no[n] p[ro]cessit [con]tractus de
[con]trahendo [et] ca[us]a hec locu[m] cu[m] p[ro]cessit p[ro] eo q[uod] no[tat] j. de [con]iug[io]
suor[um] c. finali In vlt[im]a glo[ssa] s[ed] Jo. an. [etc.]

Ua nos Non est matrimo[nium] vbi alter [con]trahenciu[m]
no[n] [con]sentit [et] [con]t[ra] qu[an]do dimisio p[ri]mo [con]sul[en]s [secund]o ip[su]m

solucio in sup quo titulo ra dividitur in duas partes q datur de impo
rusio s quo ad forum iudiciale et 2o penitentiale — Casus quidam
vir multociens attemptavit quandam mulierem carnaliter cognoscere sed
eam ad hoc nullo modo inducere poterat nisi primo sibi eam desponsaret
et ille callidus existens excogitabat sibi quandam maliciam s q sine so
lempnitate et nullis presentibus dixit Joh te desponsat cum ipse non
vocaretur hoc nomine nec haberet propositum cum eadem contrahendi sed solum
carnalem copulam extorquendi sicut etiam ipse extorsit Modo queritur
ad quid an sit matrimonium inter eos contractum cum in ea non consensit sed illa
in eum consensit nec ipse ad se fecit quem supra dictum est nisi quod ea cognosceret
Ad hoc videtur distinguendum aut loquitur in foro contencioso aut in foro
penitenciali si contencioso ex quo predictus vir predictam mulierem desponsat
in propria persona licet sub nomine alieno qui se vocari profinxit et ea
carnaliter est secutus videtur presumendo presumendum nisi nobis expresse sciret
quod ille vir nec expressisse nec consensisse quod illam duceret in uxorem
quod qualiter est constitutum non videtur dilloquium in foro penitenciali tunc
ex quo ille vir nullo modo intendebat eam desponsare nec unquam in eam
consensit non dicitur ex illo fore coniugium iudicialiter cum in eo nec sua coniugal
consensit nec fore contrahendi coniugium valeat etiam licet ex maxime ex
contractu nec fore contrahendi coniugium valeat dolus tamen affuit et defecit dico consensus sed
eo quia ex parte viri dolus tamen affuit et defecit dico consensus sed
quo fedus coniugale perfectum non fit Quinda esse hic casus de novo
et exteriatum novum inferret ostendit quod agebatur in foro penitenciali alias sunt
et expressa de c sicut et c cum apostolica et j c ti c tercia nulla
solempnitate i sine presencia alicuius sacerdotis i non autem esse alibi
penitencia per hoc etiam notatur host et ipse quod non est ideo in foro contencioso
penitencia nec dico posse convinci sed sponte hoc fatebatur in penitenciali fo
tum nec dico posse convinci sed sponte hoc fatebatur in penitenciali fo
te Joh non refert an in penitencia vel in 3 parte exprimantur vel de
qui coniugium tamen periculose disseruerat quod dicat quod episcopus sepe mo
nuit eum ut reciperet eam mulierem de novo in ipsam consenciendo
sed noluit acquiescere sed Jo an super quo hic est 2a pars prin
in qua ponitur solo primo in foro contencioso carnalis copula
que ad omne equale nec presencia vera futurum que ad presens contrahit
torquet ii c ss qui de expresso disponit consensum facti de c be
nes permissionem contradicere penitencia fiat et contradicere ipso de ille non
quo minus si vera 3e parte trahat ad penitenciam hic vero forte asserit
tunc ponitur quo ad forum iudiciale sed Jnnocentius vel forte non vi
demus et hic vir vel foro iudiciali quia deus solus est scrutator cordium

effectus copule carnalis

ex q̄test p̄de. qr divisitatem / s̄ in foro p̄niali bn̄ q̄staret p q̄fessi-
ciūs si res ita se ponim̄ h° va cōtine. s̄ quia res ita se hūt iudi
cari bn̄ ē in foro p̄niali s̄ba. i. q̄ssus que tū p supsisses per
colaz n̄ cū nobis q̄ scripsisses q̄forma. s̄ solita iurae de q̄. j.
c. penult. possz tn̄ dia s̄m Innoc̄ q̄ vbi scāt erat tacta si
vero c̄. Joh no ob. q̄ plata erat in 3 p. de q̄n. qūqū c. penult.
s̄ pc. et abb. ex altera parte. vim omnio q̄ssus s̄m p̄posita s̄m q̄ n̄c
d̄ demum cetera s̄. carlis col. et himq. d. vb. - Et lo qui no
q̄sentit cet̄ si vba exprimat matr̄ no q̄hit s̄ q̄stz de dispu
tat. q̄ d. c. cōlus p° et dic no q̄stet re. i° vbis al q̄. j. de q̄n
spnsal. c. si. / 2°. q̄ col. carlis v° a suum quis ad p̄us tempus re
torquet. j. c. Jo qui / decepisse dissen q̄ssum sit. Ite q̄di. oēs
p̄missiom p̄ma reddit. j. de q̄di. appo. c. de illis et c. p̄ual.
no ē q̄r mirz s̄ vbi. 2° p° et hit ad p̄az qr ne hec cogno sp̄o
salia vel aliquod mn̄ le p̄cessit omnia ratificat et oia suppl̄
q̄. c. de illis. ad c. commissum - Et sic no licz aliquis cū aliqua q̄
trahat pro. 2° p° vz mn̄ om quo ad forz indi. le. secus quo
ad p̄niale / et p̄riūlieri facit tractatus precedes cū copula se
quente que duo soli inducunt matrimo. m de q̄di. appo. de ill
Item dolus viri et bona fides mulier̄ de eo qui dux in mat̄ m
quā polluit c. p̄mo et 2°. et d. c. cū i aplica / alia tn̄ faci
unt p̄bnt qui no p̄posuit ea ducē Ito q̄ nunq̄ q̄ssit in
q̄iugiu. Item q̄ nec for̄ q̄hendi assunt / et h° ponderat
p̄ in sua ressiōe quo ad forz p̄niale. Opponit q̄ c. / p̄
vi. hic quia vidē q° no ē obediendum. de mat. et oblia. solite
Nam p̄mo d̄ q̄ dz indi. p̄ mr̄. Infine d̄ q̄ dz indical
q̄ matrimo. m / et ē sibiipsi q̄trariū - Sed p̄ p̄ n° vidē q̄
sit mr̄ in foro q̄tecioso. seu indi. q̄r in foro q̄tecioso.
unde ea q̄ sta sit indicat p̄nat. quia quo ad ecclam col.a
sub secuta. matrimo. m p̄ sup̄tū inducat. j. c. Jo qui / 2° aut
p̄ vidz quid sit mr̄ in foro p̄niali / quia vncunqz i fo
p̄niali attendit ē illo dixit se nunq̄ q̄sensisse / tūc i fo
p̄niali no tāt matrimo. m s̄ de h° in foro q̄tecioso stare
no poss de q̄ces. p̄ de. quia divisitez / nam solus deus
corda intelli. Et io de q̄ secrets hoim eccam iudicare no p̄t
quia sunt occulte - Sz quare ecc̄ dz p̄mi d̄ indicare i foro.

q̄ sic̄ col.a carl.

contencioso Respondeo ex quo vir protulit verba non est verisimile quod non
consenserit maxime carnali copula secuta. ff. c. Is qui vel per con-
fessionem suam preiudicat vel iuri vel licet uxorem suam dimittere
absque iudicio ecclesie // Pro verbis faciunt alia tria ut prius dixi quia
non oppositum etiam dicat nec unquam consensit nec sumebatur secundum glossam
primam ergo debet in foro penitencie iudicari videlicet ut abstineat a copula
donec in eam consenciat tamen in foro contencioso tamen debet dici quod reci-
dat ab ipsa vel eam dimittat Recitat Hostiensis quod quidam iuvenis modo
verba mulieris decepit quandam eciam unde cum esset in camera
illa verba protulissent demum carnalis copula subsecuta fuit in eius secuta
testes fuerunt in camera retro cortinam absconsi qui audierunt et con-
tulerunt que tandem ipsum sentencialiter in virum obtinuit Glo.
prima obiciat consuluit et quare consuluit / Videtur quod ille
ipsa in primo foro desponsavit mulierem sub nomine tamen alieno cum car-
naliter cognovit licet non animo contrahendi sed carnalem copulam concu-
piscendi Ecclesia tamen iudicat pro eo in facto ∴ Sed quod obicitur cum
glo. etc.. Sed tamen predicta hic ponderat nominis mutacionem
quod fieri non debet cum nos non curamus de nominis mutacione ex qua
de persona constat ff. de hered. instit. l. quociens § si status quia
si dico institutio et tacitum in heredem licet tamen non vocetur tamen tamen
si dico institutio ... quia in dubio
eius heres ex quo constat de persona predicta in glo. et quia in dubio
iudicari debet pro matrimonio ut rectius potius valeat quam pereat de verbis
signif. abbate / Predicta simulacio seu dolus non impedit matrimonium
spirituale ut xxxvij. d. c. quod interrogasti ergo nec etiam matrimonium
spirituale impedire debet cum valeat arcius animo spirituali ad
carnale et cetera de rerum tamen predicta dicit vel si sit hoc non procedit
Hic glo. dicit etc.. Sed idem Innocentius et Hostiensis Vo quia renunciavit
et ad quem intelligitur vel d. c. ex litteris / Talia enim verba
non possunt fumare sic intencioni predicta cum glo. etc. probet quod ista
verba protestatus est potuit recedere ab illa voluntate et cum ea con-
sentire quia plenius est et cetera ut in glo. . Sed Hostiensis hoc vult quod pro-
testacio sit simplex iusta metum vel alia causa que protestacionem contraribus
testacio sit sine iusta metu vel alia causa que protestacionem tamen tamen
quia tunc quamvis tamen fiet bene nec perpetuo videtur ab ea recessisse
d. quod metus cum c. primo xxxi. q. i. Nonum si per tales si sequatur
districte dicitur recessum a protestacione et si sit facta ex iusta causa de
modo protestacionum vide per Jo. monachum in regula non in generali li. vi Glo.

qualr ꝯ sitcit Videtis hic dicat ꝑ qualr sibi constat no videmꝰ
Glo. dicat ymo bene potuit ꝯ constare etc. Glo. sequens not
etc. ad ee matrij duo sunt ncia .s. substancia et forma
sicut ad esse hominis etc. Sz q matrimoniu est res simpx et
in di illis tamen in diffinicone matrimonij ad hec se ut substa
.s. ꝯsensus deprima rad ut for .s. declaratio illius ꝯsensus p v
i balen bꝰ loqui ut de c. px. vel p signa i no valentibꝰ loq
ut d. c. tu apud. Subdit glo. q in matrimo p simpco hre
cola curlis ysba s. d. q p forma etc.

Cum in tua ad denuo ez vrnq honesti viri qui
defert ꝯsanguineum etc. eius fama vel
scandalo dicz impeditur matrim ꝯhendm etc. qnis dnysio
ps hinc detesti. Idem dicas etc. q matrim actu puit cu in
tua — Casus. p. d. aiqui volut matrimoniu ꝯhe et in
morte cerc facuit in ea bamia ꝑponedem qz ny ꝯdictor
pnbꝰ appz s sola fama in loco existit q ꝯhe voletes sunt
in gradu ꝯsanguinitatis ꝓhabito ms .s. xiii q fama putes ma
iores ꝑ sua intricacia extinguere volunt ut suspicio tollatur quo
quid in hoc sit faciendum vtrum credendum e tali fame no pbate
an pocius credendum e matrio ꝓnun qui volut ꝯtrahentes ꝑgrad
Resp quo ꝑ videt q si ꝑ fama gnis moribꝰ cui fides multo
sit adhibenda denunciet q isti qui ꝯhere volut ꝓpinquitate se
contingunt et de fama vel scandalo doceat ꝯpetenti medicine
vel si ꝑ temporis ꝯtestari potest in tali cau matrimonia ꝓnun ꝓte
oblata no solu recipe no det vim etc. eos qui contrahere in
tenduit si moniti medina no puit dis compellere ut acti ꝯ
tu desistant vl contra istam famam ꝓpinquorum exhibeat
qui multo no habeant suspecti aliogn si ꝑ ꝓ denunciat no sunt
ꝯtrahentibus et de fama vel scandalo no pt doce tunc ꝯhe
volentes moni puit ut a ꝯtu desistat ꝑ fama audita no
aut puit compelli vtrum cum ꝓpitu vel vbis rusticorum
ff. delcti in l. si thorum sile dethetici acusatis s. ij liij
certis codicis .i. frequet dis vel ꝓportis xij q. ij. Indigne
sm host. ꝓuatum qua procedit ab una ꝑ ꝓ s Jo. an
defeat .i. denunciet sm abb ꝯhentim .i. ꝯhe volencium fac
vtrum sit credendum tali ꝓuate fame no pte an sacto po
tius ꝓpinquorum et sunt dubitacionis ca qz tu nullus accusator apparuit

Videbantur sine cā mare vel quia ꝓpter tlem famā nō debuit epūs
postpone mat^a vel matrimoniū in hibe ferm Immo ꝯ̄iūs in
moribus nō in ꝯ̄icoib; ferm abb. tꝫ exquadam decreta. Explanō
quid hic signat hetur in cle sepe de v. et sign. Arbitriū. qr
dicat licꝫ multa dixim̄ et multa dicat ma ēta hanc mat̄ tn
ex varijs cās vaia ꝑueniūt nec ꝑꝑ malicias hoim̄ et vitem
ṗm eta r̄la dari possit finalr arbitō tuo relinquim̄ ut pesat
ṗm ita vel sibi videb faciat hic vel illud ar. j. de homicid. sicut
cam̄s vel quibus faciat hoc vel illud. ar. j. de homicid̄ sicut
dignū declarat c. fi. Talis .i. ꝯ̄iūs in moib; cui fides nūo
sit adhibenda .:. Nō ex c. q. vª ꝯ̄iūs ꝑsō pt nūo in
sit adhibenda. Nō ex e. q. vª ꝯ̄iūs ꝑsō pt nūo in
impedie ferm abb. et dic ꝯ̄iūs moibus nō ꝯ̄icoib; decreta. licꝫ
exquadā / et hic c ꝑꝑ piculū aīe S. c. ṗta ij°. Et dic mat
moniū ꝯ̄hendꝫ nō aut ꝯ̄tractū al. conte S. decreta. sup eo ij. ī fine
Videas hic cāt du^m in vtꝫ sit credendū ꝑuate fame et nō
ṗte cū fac^to potiꝯ ꝑncipꝫ / et sunt dubitacōnis cā ex quo
nō sunt accusator .i. volentes mare videbant^r sc in gñe
ff. de panis. l. que ōnia / et eis nō est credendū qr susp.
tus ē qui se ingerit ut in .l. ṗdca que oīa / et ideo epūs ro
repellere dꝫ.. Item nō videba^r scandalū fame qr erat
fama ꝑuata .i. nō ṗta et non potuit infrre impedimtū et
nō potuit epūs post pone recape mat^a nec matrimoniū ṗhi
bere ꝑ Innoc.. Et hic in ṗn° dr. q mat^a ꝑuati recape nō
debet si ꝑsona ꝯ̄iūs denūciet impe^tu et intellige q ꝑuc
suspecti vel genitores tn nō admittitur .iiij. q. iij. parētes na
ex quo ttes tractant de matrio°. filiorꝫ censent^r ee pn^les ꝑsone
et testio°. ipoꝫ velut pncipalīu nō creditur Glo. sup v°
ꝑuati Notatū dm̄ reddit signat ꝯ̄rīu et soluit.. Videt̄ ꝑ
dꝫ licꝫ fama ꝑuatum impe^tu deficiat et not glo et : Sꝫ
et io dt ꝗ ost q iudex nō debet requirere famā nisi cū
eo sit ṗta / Item videt̄ q addenū°ꝫ ꝑsōe ꝯ̄iūs denū
ciantes impe^tu impeditur matīm ꝯ̄hendum = Sed ꝯ̄ra
cū glo sequente inquid ꝑsona nō ꝯ̄iūs ꝑ turpis admitti^r
tm^r q sic S. c. ṗta ij°. S. i°. et Sꝫ illud nō vr^r verū
qr qui impe^tu oritur ad cāa^te denūcias allegat ꝑꝑam
turpi^tudinē⁊ nō sibi credi nō dꝫ S. de confess cū sup Dic g°
ferm est q ex superiorꝫ arbitō depēdꝫ vtꝫ ad dtm vinc̄ ipedia^r

matrimonium contrahendum et tam episcopus etiam tempore personas potuit
admittere denunciationes sibi videbitur et hoc est quod dicitur in predictum c. in
q. i. si parentes / Glo. scripes nota quod fama preter est de hoc dat
quod contra ... ubi de eo quod de catu etc. Dicit quod sola denunciatio non im
pedit matrimonium nisi assit fama | Glo. scandalo nota quod propter
scandalum impeditur matrimonium ut hic etc.

Consultacioni | Mulieri que negat se in matrimonium
consensisse non creditur viro presente
contrarium sed si probat se consensisse presente eum qui potuit cadere in constantem
non tenet matrimonium | Dividitur in duas partes secundum quod duo sunt
dicta / 2a ibi sane .. Casus patet. Dicit aliqua mulier matrimonio iam con
tracto ad partes conte venit pro benedictione recipienda verum cum sponsis suis
ubi ad benedictionem reclamant asserentes se nunquam in sponsos matrimonialiter
consensisse. Et queritur nunquid sunt audiende si sponsis suis pluribus testibus
probant contrarium / Respondetur quod non quia legitimis et ydoneis testibus simpliciter
assertio mulierum non debet prevalere. Sed quid intra de mulieribus
que iam benedictione recepta fugiunt a sponsis suis et hoc ad copulam car
nalem subsecuta asserentes se vocari in istos nunquam consensisse
sed metu illato compulsas ... consensisse. licet semper ...
dissenciant tamen sunt audiende et tamen personas ... sunt recipiende.
Respondetur quod / et de metu illato est cum diligencia inquirendum an talis
metus sit vanus vel levis nam si est levis qui potuit cadere
in constantem non in virum tales sunt audiende | Mulieres matrimonio
iam contracto | secundum Dominicum. benedicende | in primis quod benedicitur monetur
ut tercio vel secundo vel saltem ea nocte in castitate maneat et
aut | xxxiii. di. c. ... | et ydoneis | forte probabiles vel aliis
assentibus eam consensisse | secundum Io. an. | Simplex assertio
glo. est | et quod dicitur ... v. iamas l. di. penitent / de cle
in ... | et quod dicitur nunquam | dic ... non potest cum sit simplex ne
gatia de elec. bone p. ... contra. Secus si ad esse vocant ve
in ... precepti ... consensisse in ... cum sponsis ... dim
... e ... quod ... contrarium ... in cogi
tatione No ... host. simplici assertioni mulieris dicentis se
in virum matrimonialiter non consensisse | non creditur expresse viro
contrarium presente | Item quod violencia illa ... vel allegata non ex
cusat Secus autem cum legitime allegatur / secundum abbatem et intellige
illegittime quo ad facti seriem | non attenta ... al. ...
... de iudi. ... Item dic ... al. ... quod non ... q.

fuit amatori pte tali t p° / et si no apparet testes no psumetur
matrimoni nisi pbetur / sz stupr nel adulteri xxx q v· Alter
q intellige in sto recenti· si antiqui e dempoc b. si vicinus
Ceterum vero que fuit ro dubitacionis pr sa dti / Unde ro dn°
e punita quia mulier qssm ipa sola sit / quare videbatur q
debet stare sue asscom / cum mettes hoim tu deo sint note / sto
cetera sufficit / ut uxm - Ratio in qriu desadendi / quia cet
militans indicat dentionibus p extiora s· c· ua· Ite no si
mlr dicat se consensisse pmetu capta ho statim aufugit nc cogta
fuit / et decoratur pr ptestes y denco s / no e ei audia denega
da / Exquo cet ps sudtom an colaz tarle ho captata aufugit
Unde scire debes q ps impiaaz sudtum dz tenno in oronibus
Vacare et in castitate mane / ut pz thobie vi° c et xxx q v / Alter
nel salte eade die et xxxiii d· c ult / et v glo· q pistam
continuam castitez ta cosperantur q pma nocte demonia ab
eis effugant / et 2° coporao stoz puarchaz sociantur / 3°
recipiunt sudtom ut filii abeis pgeniti in colonies pcreent
sicut hetur thobie vi· c· Glosa pma obiat et soluit / videt
si vir pbet lnme mlierem in matrimoni qsensisse et mlr asserz
qriu no e mulieri qdes Glo· finalis quit quis metu qui
cadit i costante virum cos decipiunt capta

sz ps sudtom impiaa dz sposi pedum caste vacare oronibus

q's metu leuis sit

Gemma

In matrimoniis et spons dz ee libertas unde i
eis pene stipulacio no obligat / et pmo ponitur facti narracio / 2°
et primr Casus quedam mlr gema noe pposuit cor dno
pp quomo ut Tebtam filiam eius et inter petru filiu ulra
pp. decastero tu adhuc inf septenium fucant qstituti / erant spo
sali. cotratta et pe appo ta solucda ppartem que qtuenirit / tam
dem ista tebta filia ex sua voluntate spretis sponsus ctrxit
matrimoni cu quoda Conrado pp ter q pdtus ulrich p me
nite katur pcaz appo taz abea extorquere Unde quesiuit an pos
set Sup quo pp cosultus cosiderat an oia alia q mat
debent ee libera et no talis stiplacio ppt pct inspocm est
repbanda Ceterum pp mandat delecto qtuis si e ita de
ut pdtm .b. pcam extorquere volentem compellere ut de
sistat p cen tam cesura Ecce casus·· Contexte spretis spo
salibus· que pus qtcat cu filia .b. vel pc infra septenniu
costitutos et na fuit sposalia ppter defectu qssus de spons

in pube. C. Unde li. vi. penam Secus in legato relicto ut cu
tali condicione ff de condi. et demonstra. l. ticia fratrem vincere Et con
que sonat in vicium sicut hostes ecclesiastica sic ergo recurritur ad
iudicium ecclesiasticum super pena que est accessoria matrimonio sicut
super dote .i. de doti. inter vir. et uxor. c. de prudentia Nota
matrimonia sive sponsalia libera esse debet / fac. d. c. cum apud
Item pena in sponsalibus apposita non obligat patientem sicut
aut in aliis causis vel pactis / de terme fi. c. finali / hoc verum si
~~coniuncti essent tm comiti~~ / promissio pene fiat ab illis qui sunt
copulandi in parte Secus si ab extraneis ut C. de indicta in
ducte l. i. ff. de v. obl. l. ticia / Et hoc verum nisi coniuncti essent
in tm comiti vel amici sponsarum quia verisimili metu pene parentes
promisse ista sponsalia contrahent ut not. pe. Sym. et bartho.
de praeposito / C. de spo. bg. l. ult. .. Et c. fine. t. / q^r dt. card.
fia sita censura etc / no q^va recurrit ecclesiasticum iudicem
super pena que est accessoria ad matrimonium / sic etiam et semper
super dote .i. de doti. inter vir. et uxor. / de prudentia Item dicunt
quod matrimonia debent esse libera / sed contra sequitur quod sicut contrahere
non possent quod est contra / de contra sponso. pro. / Dominus Ostiensis
de libertate contrahendi naturalis quem etiam ipsi sicut sunt seu arbitro
sunt liberi xxxiii. q. iii. vas / ne / Alia non sunt liberi
tas per exclusionem aliene potestatis / et habent sicut et innocentius non
sunt / ut xii. q. ii. non dicatur / sed si eius pro libertate / si contrahere
naturalis in matrimonium contrahere / et libertas excludit hic me
tum coactionis / ut d. c. cum apud. Item videtur quod isti erant
infra septennium constituti / cum sponsalia contrahere textus innuit
glossa prima / quia ista sponsalia non fuerunt per defectum consensus .i. ta
proximo accessit. / Ego idem nota de officio dele. significatis
in glo. ult. / v. contrarie dicit / Tancre. in fine / dic quod isti primi post
septennium consenserunt Ego non quia duplex est intellectus sicut primum
dic sicut ad quare appositio pene in istis sponsalibus non tenuit /
sicut et tamen vero primus intellectus quod fuerunt sponsalia / non quia si
principale non tenet nec accessorium tenet / et quia libera debent
esse matrimonia / Glossa finalis videtur / persona cum tenetur sti
pulanti contra etc. / at contrarium reddit ad primum videtur
hic dicit quod talis stipulatio pro pene appositionem nunc est reprobanda

h^r hec q^i sit libertas

et hoc per rom lib. s. quod libera debet esse matrimonia arrarum tamen
stipulatio tenet etc. .. Extra hoc vim quam staret perdat arras si
aut receperit amittit duplicatas nisi expresse dictum sit quod tripli
catas vel quadruplicatas recipiat C. de sponsalibus l. fi. secundum
Innocentium non tamen ista pena dupla vel quadrupla debet excedere quan
titatem dotis vel donationis propter nuptias C. de repudiis l.
mulierum ut ibi not. bartholus de pace contracto. Sed nunquid hoc verum Sed
contra videtur quod non potest intervenire in sponsalibus pena ergo nec arrarum quia
videtur eadem ratio utrobique etc. Solutio glo. quando dicitur eadem est ratio in arris
sicut in pene appositione. Dic primo diversa quia arra statim traditur
sed pena tantum promittitur et facilius quis promittet multa quam daret
parva et arra ut plurimum consueverunt fieri in parva quantitate pena
aut in magna et ideo in matrimonio pena intervenire non potest
sed arra sic. Idem dicendum est in pignoribus quia pignora arra
dicuntur C. de remissione pignorum l. prima secundum Innocentium quod verum est
dum si pignus tradatur realiter et consistat in quantitate pondere numero
vel mensura ut not. bartolus in dicta l. bilis C. de sponsalibus vide
dicto .. Et quod dicit glo. in fine quod arre iure canonico peti non
possunt tali sic et Goffredus et hostiensis dicunt sed verius quod iure arra dari
possunt non arra datum pena autem promittitur ut plus dixi Jo. an
potest non arra datum pena aut promittitur ut plus dixi Jo. an
dicit debet poderari quantitas arrarum et qualitates personarum an merito
dicit debet ponderari quantitas arrarum et qualitates personarum an merito
per quantitatem arre inducatur quis ad consentiendum Sed si pater
dicat promitto me facturum et paratur quod filia mea contrahat cum filio
tuo alias promitto dare. C. nomine arrarum vel quia pena dicit quod
non quia non sit date et ideo perdi non possunt ut dicit l. fi. C. de spon.

Is qui fidem

Sponsalia de futuro transeunt in matrimonium
de presenti per carnalem copulam subsecutam sed non per unum carnalis co. le
hoc dicit tuo. fi. primo ponit dictum et secundo rationem dicti .. Casus pro
ponitur quidam vir dedit cuidam mulieri super matrimonio contrahendo
et contraxit cum ea sponsalia per verba de futuro etc. eam carnaliter
cognovit postea per dictus vir in facie ecclesie duxit aliam et carnaliter
cognovit querit an prime mulieri tenebitur cohabitare an secunde
papa consultus rendet quod talis debet redire ad primam non obstante primum
matrimonium prescriptum videatur tamen quod coniugem dici super primum non est prius
admittenda ex quo sequitur quod matrimonium secundo loco contractum
non vim non ad. fuit ex quo primum matrimonium validum fuit et hec
casus dicit matrimonium contrahendo et non fuisse simplicia sponsalia

qua p vba de futuro contracta | copula subsecuta | ista ipso facto
consenserunt sup. c. tua | et cum deat ee vnus cum alia cum
here no pt vn vulgant dr in pricia no pt qnis de vna
filia facere duos generos ad pma dnc qstet de pmissis
vtrumque tuo porz confessionem tm | .i. co. qui cognovit consanguin
ncam vxoris sue | sup eo | psumpti . d. aliquis hic e i iqm cum fn
matrimonium sit vm tamm psumptu veritas pscilda sit cum om
adhuc pp vidz h. ost. No sponsalia cum carnali copula pudi
cant matrimonio de psenti in foro gtecoso | al cont s. c. tua
tant matrimonio de psenti in foro contencioso | al cont s. c. tua
h ost | Et dr carli copula .s. p9 sponsalia tuo cum alias cum
s. c. veniens h° Et dic vm e pari sta. tas manentibus
ibi eodem pposito | vel saltem no ptestantibus contrarium | tunc e matrimonium
psumptum nam si cent sponsalia dissoluta carnalis copula n
h ost | Et dr carli copula .s. p9 sponsalia tuo cum alias cum
opare. Item si no interveniat carnalis copula h sola cohitacio | vel
dr dot confirmato no dr matrimonium psumptum | na ab .i. despons
in pub. c. vnico li vi. vbi sponsalia de futuro transeunt in matrimonium
p cohitacionem i cum loz despon by que h mete vi d cohitacionem
sunt de psenti | licet inmo interpretatione intelligantur de futuro | sic
et mocio psumr p cohitacionem s. de iuribus vidua. Et sciat
vt surgat psumpco .c. mi requirit q pcedant sponsalia . v.
sequantur carnalis copula ideo si claustri pudoris fere
apparuit sine seminis effusione no e copula carnalis | nec
matrimonium . j. c. c. h. xxxiii .q. v. contraria | Item si sine
apertione claustri fiat commixtio seminum e copula carnalis
et matrimonium licz ecca iudicat p9 apcom matrimonium esse | et
sine ea no esset matrimonium nisi de partu aut i pgna ce
constet | h abb. | Et ad vitas q i iure e repire sil accom | de
hijs que ve vi metus ve ca fiunt c. i. | et psumpcionem ut hic
opinionem et cytubacionem | de quo dicam | cali sup. | c. penultimo
h ost | Et dr carli copula .s. p9 sponsalia tuo cum alias cum
et omnis iste pnt etiam de fco | et illud sum vertur pro vero e.
plus valere q agitur in rubro et in nigro | Et ideo est
g° psumpco nel ficto Et ideo q e i re dubia vnomo exin
te alio. possit carnaliter fca assumpco reputatur ee vo. qu
q transferre actum de tpe ad tempus | vt i ficcione pt luminis
retro peticiam fuisse solucionem et ista ficto est et semper
Item surgit tm ca que sunt meri iuris ut i casibus i petitio

Marginal note: h. Hoc q sit psumpco vel ficto semper quod fiat

l. pater militis Item fingit in hiis que fiunt inter presentes
in contrahentibus celebratur sub condicione | ff. de precario commodato
rei vendicione. l. prima | Item fingit de persona ad personam | ut
in regula que palam li. ex. / 3o fingit de re ad rem ut si tradite cla
nes (?) ex (?) inclusie videntur tradite | ff. de contrah. empcione. l. cla
uibus & de loco ad locum ff. de delict. in l. quesitum.. Sed pone
quod aliquis nullatenus consenciat in personam sed tamen tamen
lingua in hoc casu | quia potest voluntas contrahentis homines credere sibi in
telligere quod consenciat quamvis non consenciat dicat quod non peccat quod
nonnumquam decepcio presumpcio proposuit (?) de presumpcioni c. si. video
videtur hec consilio periculosa. de c. tue quod matrimonium solo con
sensu contrahitur et hic defficit consensus et de c. tua nobis de ffic
sensui. contrahitur et hic defficit consensus ... periculum animarum. Sic si vis
dicat est subueniri potest sic sentire periculum ... sic si vis
constans quod eius sit inhabilis ad contrahendum cum omni muliere
excep. ... sic decepit nam in talibus laxandis et restringendis
... non dz | h ... cum rebellion
dis (?) peraciem hec de con sag. ... non dz ... publice honestatis reddi
c. quod legalis | cognacio vel iusticia publice honestatis reddi
dispensat in talibus ad contrahendum ... j. ci. proximo c. pubes qui
tu hunt ualem consensum .j. de delict. puerorum c. puero sed certa
talia facere potes ... hic // Tandem dicit est / ... sic
tamen videtur dicendum quod in utroque foro e ei obediendum quod
matrimonium non consummatum sine offensione dei potest statuere quod
quod ei placet et de conuersione coniugatorum publico qui contrahat quod potest facere
constitucionem quomodocumque propriam suam cognouit et ipse uxor eius ...
non solum verbis sed eciam ipso facto quod dicit matrimonialem con
sentire hoc tamen non potest facere ... quod sine consensu expresso vel tacito contra
in facto ... voluntate constat matrimonium sic b. c. cum locum
... quod notatur ... c. tua in fine (?) est / | Glo. ... est mag
na distinguit ... presumpciones ... que non est stipulata
ut si aliquis negat dote mulieri fuisse promissa ... contrarium
probare non auditur quia presumitur dominus dos mulieri promissa
ad hoc ut mulier nubere possit | Idem est in arrogato ...
... ibi ... sed hodie non liceret quia non presumitur filius commiss
se ... ingratitudinis ... | video quod illa ...
... presumitur nisi probetur ... ingratitudinis ... sed hic
non fuit ... glo. obicit ... quia ... non fuit forma ...
... de qua c. tua ... Conclude ex glo. quod ...
presumpcionum prima est iuris et de iure 2a iuris tantum 3a hominis ...

De dote mulieris

nature / quia facti. Ex glo. dicit so. kal. quod nulla est presumptio iuris
nulla generis nulla facti nulla nature sed omnis presumptio fortior
est naturalis intellige aqua effluit ius nature / prima di. c. ius
naturale / vel quando aqua effluit ius gentium .i. d. ius gentium / vel
legis latoris aqua effluit ius positivum / Sed dicas unde surgit
talis presumptio dic aquada equitate / quia potestate mundi naturalia re
tinuit sibi solus deus / nam ipse dixit crescite sed genesis c. primo
de summa trinitate c. primo / Sic etiam deliquis (?) c. relevo (?) . sanctorum si
dum in ecclesia / Vicarius autem suus non habet potestatem contra naturalia et
a naturalibus dependentia / quia pati tamen sanctae sitim et medium se
bibens consimilitatibus quassatur / nota ab. xx. q. iij. principale
ubi dicitur quod papa habet plenitudinem potestatis et post in iure naturali
rei / de q. di. ij. veneranda / quia verum est in hiis que sunt iuris po
sitivi / videtur ergo ista que sunt iuris positivi presumuntur posse constare
super tali presumptione ut hic / nota exemplo sponsalia (?) processo et est
secuta copula carnalis lex presumit matrimonium contractum et sta
tuit quod in contrarium non admittatur probatio nisi confessione .j. c.
proximo de illis / et talis presumptio est contra possibile sicut quando [antiq]
imitatur / nam in qualibet potest / ut l. adoptio. ff. de adoptionibus / et ut
dixit presumptio est in re dubia unius contrarie / alio modo possibili
et nunc sola assumptio dixi in re dubia quia in incertis non autem in
certis et opinis (?) quaerentur ff. de v. o. obli. l. continuus § illud et
sic autem talis assumptio ex equitate equitate / v. l. si arrogato / Nam
si aliquis alienum hominem arrogat .i. acceptat sibi in filium in
illo tractatu (?) recipitur sibi promittere quartam partem suorum bonorum et si postea
vellet eum emancipare non tamen sed sibi dare quartam partem suorum bonorum
v. de indictis (?) c. libet / ubi si medicus emit aliquem summum et si. tres
septimanas non eum vendidit est presumptio iuris et de iure quod eum
non causa mercationis sed causa fruendi emit et non ei gabellam (?) auffert / et hec
presumptio vel iniuste ex hereditari est in presumitur quod talis ingratitudinis
quod patrem non commisit et quod heres probare tenetur / Ista presump
tio in fine glo. de hac notatur Jo. et tu nos in notula
que incipit et Sponsalia

Si inter
de presenti non solum per sequentes matrimonii
transit causa la confirmatio / sed sponsalia de futuro et licet
solum per sequentiam sponsalia de presenti verbis vel aliis signis
contracta prima post matrimonium probatur matrimonium prohibita regula et ap. supra

p̄sequens matrimonium separat v. biin. Casus p. d. inter aliquem
virum et mulierem consensus de presenti interuenit sub hac forma verborum ego
te accipio in meam et ego te accipio in meum. vel per alia verba exprimen
tia consensum de presenti quero a nobis utrum quod post matrimonium sit de
presenti contractum licitum sit ab ad alia vota transire. Respondeo videtur quod si
prima sponsalia de presenti sunt inita sine non inita ipsi non
possunt ad alia vota transire quod si fecerint etc. si carnalis copula fuit
secuta debent separari et primum matrimonium d. in sua firmitate manere
d. pr. d. ego video bene quod si prima sponsalia fuerunt de presenti post
ea non possunt transire ad alia vota. et etiam si sequens matrimonium fuerit
copula carnali consummatum nichilominus primum debet firmum manere d.
quero p. d. aliquis contraxit de futuro per verba sponsalia videlicet vnus alteri
ego accipiam te in meam et ego te in meum vel per consimilia verba si postmodum
alter eorum cum alio contraxit per verba de presenti utrum secunda sponsalia de
beant rumpere prima sponsalia que fuerunt tamen de futuro non debent rum
pi quamuis precedentia sponsalia de presenti sed tamen precedentia sponsalia
de futuro. Respondeo dicit si etiam inita in primis sponsalibus interuenis
set iuramentum rupta sunt precedentia sponsalia de presenti sed tamen per se
quentia sponsalia de futuro non debent rumpi quamuis precedentia spon
salia de presenti rumpantur et pena debet eis imponi de fide violata
verbis consensus de quibus j. de sponsa duorum c. licet te in meum
ista sunt verba consensum exprimencia de presenti de Jo. an. etiam
ista sunt verba ... continualiter videat ut not. ... xxvii q. ij. Sufficiat
si continualiter videat ... mediante quod relinquo ...
... vir viro in eadem voluntate mediante ... c. licet de sponsa. hec tamen dicat quod ...
... indicant ... c. licet de sponsa ... quod non ...
... carnalis copula ... ad ... quod non ...
copula est matrimonialis Subsecuta dixit hic ... copula
... in matrimonio presumpto tamen si due mulieres petunt aliquem
in virum ... probant sed altera ... copulam presumitur ...
... c. licet Consulta ... contracta ... c. proximo et re
... dixit ... quod per verba ... de spon
salibus non ... sponsalia ... de futuro sed ... promisso
de sponsalibus contrahendis d. Jo. an. in nouella ... de spon
salibus ... de sponsalibus de presenti ... matrimonium ...
est de presenti ... personas aptas j. de desponsatione impuberum c. ...
de libro vj. Interuenit s. tunc sponsalia de futuro ... s. prima
matrimonium i. sponsalia de presenti et fidei. s. quod dederunt in primis
sponsalibus de futuro non ... matrimonium contractum de presenti non ...

altius matrimonij p(er) textu(m) dissolui l(ice)t p(er) matrimoniu(m) sponsa(li)a
dissoluu(n)t(ur) (con)t(r)a altius matrimonij cau(s)is at q(uod) decla(ra)t sti. de
sponsalib(us) c. ij. videas h(ic) d(omin)um Bero(n) exprime(n)te (con)se(n)su(m) de p(rese)nti
no(n) l(ice)t aliter (con)tra adalia v(er)ba (con)sistere s(ed) q(ua)n(d)o si vi(rum) (con)se(n)-
su(m) p(ro)fert h(ec) v(er)ba (con)cedit cu(m) rursu(m) altius p(re)cedat alt(eru)m vid(e)l(ice)t
q(uod) (con)sensit in matrimoniu(m) n(on)q(ua)m (con)tracto (est) mat(rimoniu)m t(ame)n q(ue) ff. de v(erborum)
obl(igationibus) l. i. §. ij ff. c. l. si stipulatur (con)t(ra) vbi l(ice)t sic (con)gruat
tenet (con)t(ra)riu(m) de spo. duo. c. tu(n)c d(omi)n(u)s q(uod) in matrimonio
requirit(ur) q(uod) (con)trahentes sibi inuice(m) (con)se(n)su(m) intime(n)t cu(m) (con)tra se
(con)uitant ad actus extricos sicut in alijs stipulationibus ff.
de v(er)b(orum) obl(igationibus) l. (con)tinuus (et) idem dicit h(ic) Jo. an. videt(ur) h(ic)
d(omin)us ego accipio te in mea(m) (et) ego te i(n) meu(m) (et)c. q(ue) v(er)ba exprimu(n)t
v(er)ba matrimonij hostie(nsis) no(ta)t h(ic) doctores q(uod) p(ri)mo d(ebe)t interroga-
ri (et)c. m(u)l(ie)r l(ice)t h(oc) no(n) sit de substancia matrimonij s(ecundu)m
Jo. an. Glo p(ri)ma aut allega(tur) i(n) (con)t(r)a (et) subdit signa suffic(er)e al(iqu)i
co(n)t(r)ariu(m) videas h(ic) d(omin)um Bero(n) di(cit) ho(stiensis) h(ic) glo. aut q(uod) alias loqu-
tu(m) no(n) e(st) v(er)u(m) matrimoniu(m) q(ui)a tacere no(n) (con)se(n)tit (et)c. ho(stiensis) glo. dic-
(it) dixi in c. tu(n)c. de. c. i(n)ualentibus loqui si p(re)cessit tractatus de
matrimonio (con)trahendo tu(n)c suffic(iu)nt signa si aut(em) tractat(us) no(n) p(re)-
cessit (et)s(i)m(i)l(ite)r v(erb)a i(n)ita (et) sic ibi (con)cordant(ur) opiniones (con)t(r)arie (et)c.

Adolescens | Istud c. suam est cu(m) c. Jo qui de. c. vel sic
sponsalia cu(m) conatu q(uo)d effectu(m) no(n) h(abe)t matrimonio de p(rese)nti no(n)
p(re)iudicat (et) po(n)it decem tam(en) intellig(endu)s l(icet) cu(m) q(ua) n(on) fuit v(er)u(m)

Casus p. d. quidam adolescens (con)traxit spo(nsali)a p(er) v(er)ba de futuro
cu(m) puella (et) p(ost)ea in eo actu conatus fuit ea(m) carnal(ite)r cognoscere
s(ed) tu(m) no(n) cognouit ip(s)a p(ro)p(ter) (et)c. spo(nsalia) ist(a) sponsalibus de futuro co(n)-
traxit cu(m) alia p(er) v(er)ba de p(rese)nti querit(ur) q(uod) d(ebe)t tene(ri) ff. vide(licet) q(uod) d(ebe)t
tene(re) (secund)am (et) r(ati)o q(ui)a p(ri)mu(m) matrimoniu(m) no(n) fuit v(er)u(m) q(ui)a no(n) in for-
tuitu(m) ne(c) ex p(ro)p(ter) p(re)sumptu(m) ex q(uo) conat(us) vel imp(er)f(ectus) cognosc(i)
no(n) fuit effect(us) | desponsata cu(m) ia(m) eent p(ro)uecti q(ui)a tu(n)c no(n)
fuit matrimoniu(m) nisi de p(rese)nti (con)secrat vel carnalis copula int(er)-
ueniat s(ecundu)m Jo. an | p(er) v(er)ba de futuro s(e)c(un)d(u)s g(ra)o si p(er) v(er)ba de p(rese)nti
tu(n)c. n. si de sponsata fuiss(et) l(ice)t iam e(ss)et (et)at(is) s(uffi)c(ien)t(is) tenuisset
matrimoniu(m) sicut l(ice)t cu(m) (secund)a (con)trahat s(ed) (con)t(r)a (con)t(r)a q(uod) no(n) v(er)u(m)
i. ti. p(ro)ximo. c. iij. | cognoscens | (et) h(oc) (con)stat p(er) i(n)f(ra) c(on)t(ra)
de. c. Iuuenis | nam in du(bi)o p(re)sumere(tur) carnalis copula i(n)teruenisse
i. ti. p(ro)ximo. c. (con)tinebat s(ecundu)m Jnno(centium) | No(n) ex c. conat(us) copule

in sponsalibus precedentibus non induat matrimonium per superius dictus de
copula carnali de ti. proximo Sed pone quod temperando affinitas iam
cum ea non consumata si postea contrahat matrimonium cum secunda an valeat
Et dicunt doctores quod sic quia sine commixtione seminum matri
monium esse non potest xxxiii q. v. ex ordinaria. contrario de hoc constat al
ponitur carnalis copula j. ti. proximo c. consuebat. // Glo. final
nota quod conatus sine voluntas non nocet contra ad l. i. ubi dicit solli
citatores alienarum nuptiarum et interpellatores matrimoniorum et si effectu
scelera non peragantur tamen propter affectum libidinis extra ordinem puniuntur
Ex glo. dic quando aliquis vult committere delictum aut id tamen cogitat
aut attemptat Si cogitat tunc pena civile non meretur ff de
penis nec cogitationis / Si aut attemptat aut perficit aut non / si
perficiat punitur secundum qualitatem et quantitatem delicti / dicendo ac si esset /
Si non perficit tunc aut quia non vult aut quia non potest Si quia non
vult non punitur quia affectus sine effectu non punitur ff. quod quisque
iuris l. iii. Unde
iuris l. i. si non quia non potest punitur. ff. quod quisque iuris l. iii. unde
dic secundum ostiensem conatus sine matrimonio non consumat quia hic facto
opus est sicut in furto quod licet secundum nec scriptura committitur sed eo
tractatur. ff. de furtis. l. si quis vxori C. vlo / sic dico qui in
titur in possessionem rei s. e. primo et per de. debiti In
dicat tamen iusticia publice honestatis de. c. iuvenis quia conmo
dicto i surgit etiam naturalem consensum respiciat et sola honestatem
iuris non factum seu effectum attendit ut patet j. ti. proximo c. iiii et
v. in fi. ff. eodem Sequitur Rubrica de sponsalibus impuberum

De desponsacione impuberum

Corpus de desponsacionibus impuberum in quibus desponsationibus in specie submittitur puta de hiis que ab impuberibus contrahuntur secundum damasum et pe. de materia tractatur xxxvi. q. ii per totum facit xx. q. i. c. i. / Et repetitur in vi°. // convenit Rubrice de. ti. proximo tunc j. de frigidis quod sedem Sequitur nigrum

Tenal.

Via fraternitas

pr pro filio impubere sponsam contrahit pro pubere non si non compensat / primo potest concerni ibi ad quod dicitur // Casus Cum ex eius opus quesivit a domino papa de tali questione inquid pater potest matrimonium contrahere pro filio ad ultimum eius ad hoc non attendit voluntatem patris mediis non // Secundo quesivit utrum pro filio nondum adulto sine eius

consensu sponsalia contrahe pt ipp dicat qd sic et in hoc filius p
qui fuit adultus tenetur omnem pris adimple voluntatem
adulta .i. pubere sm Innoc Aliquando nec vo nec sed / in
tiate nec expsse sm Jo an matrimonio .i. spon bus p q dene
mitur ad matrimonium x .xo ex c. libera dz ee volutas in matrimo
contrahendo s. ti. primo cu apo. vides filius in hoc pri no sub
iacet ti utrius sit consensus in matrimonio / vt s. ti. primo c
tuc / in spon bus tu parentes contins sufficiat taciturnitas filiorum
j. c. ti. c vnico li vj / Sed que sunt vo dubitatione dic ista
quia videbatur q in distinctis pr p filio contrahe poss / na ergo
filius e in ptate pris omis alios contra pso filio contrahe pt
quia lz administration bonorum filij C. de bonis q lib. l. tu oz
ratio in contrarium / qz filius suus adultus quo ad matrimonium
contrahendum e sui iuris nec contra ad hoc opatur pria ptas / iure
canonum decresa spoliorum expe. de iudi. si a mi li. vj / et q in
utriusque ee consensum in matrimonio expssum s. ti. pxo tuc Et q in
sponsalibus tacitum no heat tractus consensus nisi in contumeliam
a. pre In alijs aut lz contrahere possint utrumque tm e ee consensum
expssum vel taciti horum de hoc j. c. c. vnico li vj. ¶ Glo. prima in
dec pquestionem quid si filius vel filia coactione patris
consentiret in aliquem q al no esset ducta an sit matrimonium
dicat q sic etc ¶ Eo glo. hic dz q filia coactioni prie contra
dicere no pt / dic hoc no e vbi pape / sz no pt contradice filia pri
sine vicio ingratitudinis na illa in currit / vnde exhac eu po
terit exhereda in auct. ut cu de appe cognoscitur § si alicui
Coll. viij matrimonium aut tm al pipam contractu manebit xxvj.
q. ij. sufficiat Sic tenet Goffr / Sz host dr exhoc pulo
q pri contradicat non pt exhereda nisi terpem eligat vitam ho
dic expssum in auct. pcc ltra igitur nec fg nec filia cogunt
pape / no ob. lex si que pris hic allta na q dicit no pt
expone .i. no dz

Ubi non est etc / Impuberes ambo vel alter nisi
p bono pacis coniungi non debet Loquitur de honestate
ponit inhibitionem aqua necessitas causam excepit ibi nisi
si forte / Casus pater sancte sepe contigit quod
pntes habentes filios vel filias impubes vel unum pubem

Vel inpm contractu p
parentes p filius
adultus valeat et
un qs fac pric
ptas contra
bes hi iura

et alium impuberem eos ad invicem coniungit quero an inter eos spon
salia contrahi possint vel non. Respondeo super isto consultus ante omnia con
sideat quod vel non est consensus nec matrimonium esse potest, ideo prohibet textus
ne ubi ambo sunt illegittime etatis vel alter eorum ad invicem contra
hantur nisi maxime urgente necessitate puta pro bono pacis contra
hentium tolleretur. Et distinctius inhibemus non est igitur bene conueniens
ut patet de decret. dudum sedes in principio legibus Glo. in etate. j.
de illis etc. a nobis. Vel sunt proximi pubertati. j. c. attestationes
c. de illis etc. Ratio prohibitionis sunt ista quia cum coniungit an tenera
etate persone vel post ratio prohibitionis quia etiam sponsalia contrahi
etate prout recente etate displicebat alteri et non contrahebat propter
quod inter partes magnum scandalum vel odium generabatur. de. ti proximo
quod inter invenies. Item alia ratio quia propter publicam honestatem prohibitio
sponsi et sponse. Et sponsus prohibetur a consanguineis sponse et e contra
j. ti proximo continebatur quod est dampnosum rei publice. ff. soluto ma
trimonio. l. prima est ratio non dent tamen sponsalia contrahi nisi
pro bono pacis vel alia necessitate interveniente. Sed quis de tali
necessitate cognoscet dic dyocesanus qui perpetuam est ratione dicti textus sed
sine licentia hec dissolvendi. j. de consang. et affi. c. i. etc. Ergo sine licen
tia dyocesani sponsalia contracta non est licitum et j. e. continebatur
etc. Dico primum nec contracta debet dissolui sine licentia dyocesani.
j. c. attestationes. et de illis rebus sequentibus quilibet enim debet cog
noscere oves suas ipse non cognoscit tamen textus primum xxviij
Diligenter agnosce vultum pecoris tui. Et Jo. x. cognosco
oves meas et cognoscunt me mee. xvj. q. i. c. oves. Ratio quia non quia rome
residentibus non episcopus sed licet laicus non est re
sidentiam facit prelato suo quod sicut dictum est non residens in ...
apiendi sine litteris ab episcopo de dote. non residentiam. omnis utriusque sexus et de pro
fessione nec laicus. j. de penitentiis et remissionibus. omnis utriusque et de pro
sit nec laicus. j. de penitentiis et remissionibus. postulandi. Exp.
chiano nullus videtur et laicus ipso episcopo est postulandi. Ex
diffinit nam licet sit unum ovile respectu summi pontificis tamen sunt subco
multi pastores et multa ovilia et quilibet pastor debet agnoscere
oves suas vj. q. i. oves. Glo. sunt textuales de consangui.

Puberes pubes sunt qui ex habitu corporis generare et concipe
possunt prima pars antiqui iuris recitatur secunda vero quandam eius cor
rectio secunda vero etiam modificatur. Casus p. d. c. o video quod pu
beres matrimonium contrahere possunt et libenter scire qui dicuntur pubes
Respondeo videtur quod de hoc sunt opiniones secundum beatum ysidorum pubes
a pube sunt vocati. i. a pudendis corporis quia hoc loco pudoris

primo lanugine

[illegible]

p(ri)mo lanugine ducunt quidam tamen putant Romani imperatores
examine indicant etate .i. illum esse pubem qui annum xiiij. etatis
sue complet licet tardidissime pubescat. Iacobus autem illum
dicimus esse pubem qui ex habitu corporis pubertatem ostendit et generare
potest Sed pro eo quod dicitur puerpere per dicat quod id est que in annis
puerilibus pariunt = Apube .i. apudicicia secundum Goffredum quod
dicit pudore secundum ost(iensem) secundum quod ad adprobandum pubertatem ali-
quo tempore inspiciebantur loca secreta de pubibus resistitur
unde tales pudore afficiebantur cum inspiciebantur unde iustinianus
ideo predictus modo reprobato statuit pubertatem annorum inmo
probari institutum quibus modis tutela finiatur in principio quidem loca
scilicet pudoris lanugine .i. pilositate sed hoc probato nedum est
pudenda sed quod falsum cum nec omnes pilosi potentes sint nec
omnes impilosi impotentes secundum ost(iensem) quidam tamen et bene secundum Immo
iure naturali esset frigidus de frigidis quod secundum existimat scilicet cum
esse pubem pubertate ostendit .i. potentiam naturalem et ideo quod pubes
seu apti matrimonio dicuntur qui ex habitu corporis generare et
concipere possunt dicitur apube .i. apudicicia vel pudore qui
intuebantur inspicientibus eum secretis et huiusmodi modus secundum dominum pu-
bertate hodie reprobatur institutum quibus modis tutela finitur in
principio Item summa in primo quidem dicitur pubes est qui xiiij annum im-
plevit sic quod matrimonium contrahere potest Sed numquid cum illa
etate contrahere potest dicit sic est in illis ad gnadum sic est in tex
malicia supplet etatem .j. e. a nobis .q. dicat et si ho sic.
xiiij. annorum excepto est illis ad gnadum pubes est Glo.
n(ost)r(a) quere opinionem ponit contrarium solvit Videtur hic dicitur pu-
bes qui complevit xiiij. annum sed pone qui complevit xiiij.
annum etc. Ibi dicunt quidam quod tenet matrimonium eadem et hec pla-
cet Immo contra scilicet quod matrimonium nisi esset naturaliter frigidus vel
maleficiatus licet glossa dicat contrarium credo quod talis non est pu- Glo. 3
bes ut j dicitur excepto est in illis ad gnadum naturaliter enim ille
pubem dicitur qui ex habilitate corporis pubertatem ostendit et generare
potest sed id est generare non potest ut etc in eo recipiuntur tamen bona ma-
trimonii que sunt fides proles sacramentum. Videtur arg. g. j. e. de
illis etc. // Sed glossa dicit quod talis matrimonium contrahere potest ex quo
complevit xiiij. annorum etate naturaliter ubique terminabatur de etate legitima

ad matrimonium contrahendum dicitur decimum annum in viro et in xiiii
in femina non vitia modice de per se generandi vel concipiendi ut
j. e. c. Item ostendit eo. ti. proximo ibi qui vetetur in etate ca-
nonica vel legibus diffinita ut eo. ti. proximo nisi subesset
aliquod impedimentum puta si esset naturaliter frigidus quod non posset
per appositionem iuvari j. de frigidis et eodem ratione opinio glo.
non placet una ex eo sequitur quod senex maxime generare non posset
Glo. ultima distinguit pubertatem matrimonii et tutele videas
sic dicitur illum esse puberem qui ex habitu corporis pubertatem ostendit et
generare ut ex quo infra glo. etc. Sed glo. querit hic ostendere
pone aliquis complevit xiiii annum contrahit matrimonium
aliter dicat volo fieri matrimonium petit divortium an est au-
dienda consulit ostiensis quod iudex expectet donec masculus im-
pleverit xiiii annum postea per mensem vel duos et si tunc im-
pleverit xiiii annum postea per mensem vel duos et si tunc non
tiere non poterit cognoscere separabit sententia solempniter c. i. de fri-
gidis et maleficiatis et monetur et ratione quod licet pubertas xiiii
annorum sit prescripta ut eo. c. proximo tamen fallit ubi quo ad
naturalem potentiam recepta est aliquos fieri potentes lapsu ig-
tempore et xiiii anni erit plena pubertas sicut dicimus
in adoptionibus etc.

Litteras tuas etc. de sponsalibus minore septennio cum eius matre
contracta potest detinere si tempore sponsalium maior
erat vel licet tunc erat minor eadem voluntate manente facta
sit maior quia si tamen matrem postea cognovit et eam cognoscat nec
matrem habeo nec filiam hac dicat cum sequenti decano sed po-
ponit consultationem et tuam consultationem i. consultatam. Casus Quidam
episcopus Exoniensis decano in super sponsatione quesivit a domino papa de
tali conditione p. d. quidam vir desponsavit quandam
puellam adhuc in cunabulis existentem processu vero temporis predicte
vir matrem puelle cognovit et eam accepit in uxorem quero
an illud matrimonium debeat separari vel non papa respondet distinguendo
aut predictus vir accepit matrem puelle antequam puella sep-
tennium compleverit vel postea si ante completum septennium matrimonium
non debet dissolvi quia hec desponsatio nulla fuit que in cunabulis
fuit Si autem matrem recepit postquam predicta puella com-
plevit septennium tunc extunc sed postea septennium incepit placere
extunc sententiam divortii non differas promulgare et predictum virum
nec matrem cognitam nec filiam desponsatam permittas habere propter
affinitatis s. jo. an. In cunabulis i. ante septem annos et sic ideo

dum quia p9 illam etatem no9 9 fuerunt in cunabulis iacere
ost9 consultacioni . s. qua questiuisti an tale matrimonium dicat se
pari Suprema glo i v decretali dic malicia supplet etatem intelle
ssunt . s. pp deffectum consensus . ut e ti c vnico li vi . filia ia no pt
sunt . s. pp deffectum consensus j . e ti . c vnico li vj . filia ia no pt
gre pp affinitatem quia ex quo cognouit matrem tuc e eius affinis
in primo gradu . ut matrem quam ex quo desponsauit filia oritur
iusticia publice honestatis / Non sponsalia contracta in cunabulis
e cum iure no impediunt matrimonium Secus si usque ad septennium
expectetur . tunc cum nouo consensu inducitur . S . ti po cum aplica
uel 9 S . c . audit9 / Item septennium e sufficiens ad sponsalia
contrahendum hoc uerum sine loquatur de femina sine masculo S . c . c i . 2
Item publice honestatis orta ex sponsalibus e sufficiens ad impediendum
matrimonium contrahendum tam ad dimidium ia contractum j . e . c vnico
li vj . Glo . prima signat contrarium et remittit / videtur h
dz q sponsalia contracta in cunabulis no impediunt matrimonium
ex cum iure expresso an glo tex / Sed glo . dz quia sponsalia
nulla sunt ex deffectu consensus e ista no inducunt iusticia
publice honestatis ut h secus si sunt nulla e no ex defectu consensus
s ex alia ca tunc inducunt iusticiam publice honestatis j . c . c vnico
li vj . Non obstat c ad audiam et principis in glo alle tu
quia ibi malicia supplet etatem ex quo se temptatam fuit passa
ideo consensus presumitur affuisse et illa sponsalia id inducunt in
sticiam publice honestatis Glo . placet 9 fuerunt distinguit
in contrarium / et ponit brogardum q ad ea que frequencius ac
cidunt modo coaptatur / ad partem pte allet x ma / ad tam
uiij i fine posuit / Videtis glo dz q sponsalia p9 septennium
placet 9 fuerunt / Sed sola ratihabitione confirmatur et v delatima
libertate tollenda v sicut liberet reddidi ancilla meam i
uxore dote prius scripsi etc libera cum ille actus frequenter inter
uenit ideo presumpsit . i . le
liberas personas fieri consueuit i negocijs no coheret . i . le
gibus que de agendis negocijs tractat

Accessit ad

Istud c . summatum e cum c . S prumo /
Casum sic ponat / Quidam vir con
traxit sponsalia cum quadam puella nondum septem et cum ipsa pu
ella p9 septennium nondum valet consentire ut matrimonium secum contraheret
pp hoc dictus vir apud de sponsalibus fuit par eius ecclesiam absolu
tus p9 ea predictus vir cum matre puelle contraxit et filios ex ea suscepit

dubitante arch(i)ep(iscop)us ebor(acensis) an tale matrimoniu(m) teneret (et) filii
tales legitimi existant (et) ideo distinguitur aut puella tempore desponsationis
no(n) erat septennis nec in matrimoniu(m) post septenniu(m) consensit (et)
tunc matrimoniu(m) id(est) viz (con)plexes exceris susscep(ti) legitima (est) accendenda ro(nis)
q(uonia)m ille desponsationes ante septenniu(m) sunt nulle. si aut(em) dicta puel-
la an(te) desponsationem septenniu(m) compleuit (et) tunc licet predictus vir
a sponsalibus p(re)dicte puelle absolutus existat nichilominus tamen
matrem puelle no(n) potuit ducere. Attestit id(est) c. loquitur qui sponsam
separatim mittebatur (et) morabatur a sponsa (et) distinguit duo media
secundum i(d est) dum(m)odo Septennis et ideo si no(n) fuerat septennis predicta de sans
sponsus no(n) fuit orta iusticia publice honestatis j. e. c. unico li.
vj. (et) no(n) impedit sequens matrimoniu(m) etc. cu(m) matre e. c. pro
absolutus maxime etc. in glo. ij. No(n) sponsalia cu(m) minore sep-
tennio contracta publice honestatis iusticiam no(n) inducunt nisi
malicia suppleret etatem e. ti. pro. c. iuuenis (et) c. ad audientiam (et)
nisi cum precedente eius voluntate ad septem peruenit j. e.
c. unico. li. vj. Item quod etas in sponsalibus (con)trahendis (est) eadem
in muliere (et) viro. j. e. c. unico li. vj. sed ad matrimoniu(m) (con)trahendu(m)
no(n) (est) eadem etas quia in viro (est) xiiij. annorum in femina xij. e. c. ta-
c. ubi no(n) (et) j. e. (con)tinebatur (et) c. attestationes. Tenuerit hic doctores
nunquam matre p(ro) filio tacente sponsalia contrahit (et) dicunt no(n) sed secundum
pr(incipium) etc. per emancipatus ff de spo(n)sa(libus) l. sed (et) cuius (et) c. de impe(dimentis) l.
vidue (et) not(at) Inno. e. c. ci. (et) j. de matrimonio (con)tracto (con)tra interdictum ecclesie
c. j. No(n) ob(stat) c. e. de procuratoribus accedens tamen ibi not(at) q(uia) filia
expresse consensit Glo(sa) plenam not(at) vel matrimonium (est) legitimum (et) filii
legitimi erunt etc. Glo(sa) in ipso ui(n)culo p(ost) opinionem ultimam quam
reprobat videtur hic d(icere) quod ipso iure sit absoluta cum ipsa in eius
(con)sentire voluit et hoc secundum glo(sam). Sed secundum Inno(centium) credendum suf-
ficere sine absolucione si alter in separatione persistere velle con-
sentire etc.

Contrahebatur Si impubes desponsata (et)
traducta fuit pubes petebatur
nubendi alteri non auditur si maritus iurat quod eam cognouerit.
Hoc primo de sponsalibus contractis cum impubere maiore septennio oritur
publica honestas. Prima pars ponit (con)plexe (con)cionem (et) et videtur con-
sultatoriu(m) ubi ponitur prima (con)clusionis solucio ~~ex ea si no(n) (et) (con)clusionis~~
~~expeditio~~ (et) visio 3a ibi si aut(em) ubi ponitur (et) (con)clusionis so(lucio)
ex quo si vero (et) questionis expeditio Casus ep(iscop)us norwicensis deq(ue)

in sua sepcione que sunt adiu ff / Pone ergo aliqua puella i
pubes desponsata fuit cuidam in uxorem / et post abypso in domum
sua traducta / ita puella tamen ad annos legitimos venit postulanit
licentiam dari alii nubendi asserens se in illum nullatenus consensisse
licet vir dicat se ipsam carnaliter cognovisse / an sit potius viro
credendum vel mulieri / ff dicitur scriptum est in decretis / quod si vir
dicat quod mulierem cognovit et mulier neget / in tali casu potius
viro est credendum quam mulieri si vir illud firmaverit iuramento / Si alia pars
aut p. d. aliqua puella i pubes proxima tamen pubertati puta
circa xi. vel xii. annos desponsata fuerat cuidam in uxorem et ab eo
deinde cognita an possit ff de sua etate dimorcium m t cas celeb
ri ff videtur quod non possit cum parentes eius ipsam legitime etatis
fuisse fateantur v. Si nec puella quid si puella ista nubiles
annos constituta alicui fuit desponsata Nequid licet alicui de
consanguineis istius tamen fuit desponsata eam ducere in uxorem in
uxorem ff videtur dicat quod non esse casus .s. nubiles annos et sic
iusta xii. d. ec. pubes traducta bene si ibi compleverat legitima
etate matrimonium ratificaretur j. c. ti. c. binos li vj. Consulatione hic
est prime quod is visio veritati .i. assertioni iurate secundum host. iura
mento .s. se ipsam cognovisse nisi illa se virginem allegarit j. c.
de illis Si autem hic est positus 2e quod is desponsata et cognita se
cus si opposita et cognita .j. c. de illis Dummodo tamen plena fiat fides
de violencia an de raptu et eius affectu maiores fateantur dic
quibus creditur de etate filiorum secundum alb Si non hic ponitur
3a quod desponsata fuit subaudi et postea fuit sponsa separata alia
Non creditur marito si dicat se cognovisse uxorem virum
qui stat pro matrimonio ad q. .j. de eo qui cognovit consanguineam uxoris
sue supra eo et quia tolerabilis est aliquos contra statuta canonum di
mittere copulatos quam coniunctos legitime contra statuta domini separare d. de
testi. licet ij. ad non statim verum presidiali est si dignum est pro silgc
at ut ibi dicitur / Item parentibus creditur tunc etate filiorum secundum alb
Item creditur hic viro dicenti se mulierem cognovisse taliter
ex eo quia vir est caput mulieris de frigid c. i. et pro sim
potius quia stat pro matrimonio j. qui matrimonium ac tu p ut vir esse
maritum vir et hic tangit licet que dicit vir .i. assertioni iurate
que ex quo iurata est vera presumitur passim etc. / i pri
tamen pt p ca assertum secundum Jo. an secundum Jo. an. et dicit Innoc

hoc tum qui ex parte eius dubitant apparet in corruptione aliquis sta
dium asscruit tamen tunc saepe maneret consensus fallax obstetricum
et iuramentum hic vim plene probantis de matrimonio contra fiali
Sed dic quae sunt ea dubio dicit quod debita etas requi
ritur in matrimonio contrahendo de e. c. pubes et anno per totum in .j. e.
c. unico li vj. Et in contrarium de sponsalibus dicit quod carnalis copula hic
operatur et malitia supplet etate nam ita erat cognita pe
nitus si oppressa per alium. j. c. de illis ij. et hic si fiat plena
fides de violentia art. de rap. maiores et violentia a cuer
fides de violentia art de rap maiores et violentia a ever
nabit copulam talis enim non coibit ymmo dispensatio et tamen pro
cum locum et si virginitate amittat minime non amittit sed propter
ei duplicata ad coniugia xxxij. q. v. § primo et tamen dicitur capere
quod fiat fides de violentia absoluta pro qua pedes et manus ligat
nit de rap. maiores § quinta et dicit quod ergo ostendit quod dicitur iudex ad
dicit qualis violentia intervenit an probabilis absoluta an condicio
nalis et sic hic dicitur per regulam per ut quidam iudex per rexit nam cum
quidam iuris dicatur per violentiam quam aliquam cognita tamen sunt
condempnatus mulieri in x. libras solvendis sed postquam datas li
bras iudex dicit tertia vero quod tollet ipsas violentiam a muliere
si possit qui cum auferre conaretur libras istas a muliere
non potuit iudex mandavit illas x. libras restitui vero reprehendit
tendens mulierem quod negotia sua secreta non potuit custodire
et x. libras bene custodivit. Queritur hic primo si proxima
pubertati contrahit matrimonium puta xj. annorum et sex mensium nunquam sola
desponsatio cum verbis de presenti matrimonio sine copula carnali sufficiat ad
matrimonium aliqui dicunt si aliquo potest deprehendi ea esse potente
ad generandum quod sic. postquam subdit primo quod in proxima pubertati
sola verba ad contrahendum matrimonium apta non sufficiunt ut matri
monium perficiatur nisi interveniat copula non ad decentem etatem
pubertatis nonnullis confirmans quod cum decretalis posuisset xij
annos si sufficiant xj. cum dimidio vel si esset cognita vel
dicatur cognita a bio tunc hic locum c. illud. s. sufficiat quod
habeat xj. annos et amplius sed an xj. annos licet apta sint
clausure pudoris non perficiunt matrimonium vel carnalis copula intervenie
nire desponsatio nisi per aptitudinem claustrorum alia indicia cauti
culentur forte magnitudo per pro vel quod lanugine in ventre per
tat de c. pubes vel alia quae mulieres inclinant nomine quae
non expedit dicere vel libris amore sed primo c. non ob. de tamen prox.

pruniens qui i loquit q p sicatum carnis copula interuenisse
consensiens sponsalium. Glo. ij. ar. in contrarium respondit. Videtur
sicut dicitur. Si vir dixit q uxorem suam cognouit tunc neque sus
stantiam e matrimonij vitati Sed q dicit c. interrogasti etc. Sed
glo addit q non j. de frigidis laudabilem Glo. sequens quia
opponendo duplicem respondit. Queritur ergo quare compellitur iste mas
tum sit reus etc. Sed glo. ostendit quia in masc qui stat per masc
tempus e caput mulieris xxxiij. q. i. sequens tempus e vir in
tempus potens Ut in c. pdco si quis. Glo. nubili etate p
p sciat potens Ut in c. pdco si quis / Glo. nubili etate pro
xima / queritur respondit quare ergo qui dicitur nubili etati proxima
vide etc. Sed glo dicit in duo requiruntur coplance ut j. e. c.
unico li. vj. Et dicat Immo. proxima pubertati que distat a
xij° anno completo tamen incipiat per sex menses sic q e xj. a
nos e dimidij vel cum pubertas apparet per aspectum vel alia sig
nos et dicit illa ee etatem proximam que e tertia sive etatis pupil
laris vel qui similis e q hec refertur ad arbitrium boni viri etc.

Deillis Si duo impuberes maiores septennio sponsalia
contraxerunt ante pubertatem resilire non possunt et ille qui primo fiet pu
bes alium expectabit et si aliquis alter erat pubes alterius pub
tate expectabit et dicitur in 3 partes p q tamen si dat s. n
v si no z v nisi aut. Casus inter puberes equalis
etatis contracta sunt sponsalia et ambo antequam perueniat ad pubertatem
volunt reclamare nunquid sint audiendi. Respondeo q non. Sed
pone inter puberes qui sunt dispares etatis sunt sponsalia
contracta unus illorum qui erat maioris etatis cum venit ad eta
tem ut cum alio contrahat / non vult expectare etatem minoris petens
se iudicio absolui ut cum alio contrahat nunquid audietur
videtur q non sed expectare debet minorem quousque ad etatem perueniat
quam tamen si is qui minoris etatis expectat ad reclamat
e in alterum consentire voluit prudentum esse sint separandi Sed
ubi mulier aut p. a aliqua infra biennos annos pubertatis
biennos impsit tandem in puberem p q non vult expectare pu
bertatem sed potius vult ad alia vota transire nunquid est
audiendus Dicit q non ex quo semel in ipsum infra consensit pq
differre non potest nisi biennos an impsit pq ad etatem legitima
peruenit in ea sua voluit prius consensum / peruenit na tunc qui
peruenit ad annos audietur ut j. pro. et sequenti audiendi sequitur

ad separacionem nam reclamacio est sectanda in qua prius ea forte p
sistitur perdurare nisi contrarium probetur ar. ff. de bapt. maiores
ij. fi. iij. e. de illis et c. exlitis ff. ost et dicit glo. in ij reddens racionem cum
alteri istorum f. puero quod dimisi etatis pone masculus xiiij a
norum et mulier x et dimissi sicut antecedenti consequenti tamen ff. Jo. an.
annos pubertatis an eo solo quod non reclamat post etate dictus
matrimonium confirmatum de hoc dic ut j. c. c. vinias li vj. In
alterutrum f. sponsum qui ligatus erat quia non reclamat ad venien
ciente se ma etate sed in ostf et io d. ut prius quod talis dz ad veni
ente etate reclamare. s. quod reclamacio servatur et in reclamacione post
ente etate reclamare. f. quod reclamacio sectatur et c. in reclamacione p̄sētu
perdurare nisi contrarium probetur de bapt. maiores ij. fi. Simpliciter
f. puba deputa. fuit ex sponsalia propter defectum etatis interpreta
inf. j. c. ti. c. vinias li vj. Et sic nis interpretatur d. pueris quis
esse futuri propter defectum etatis adhuc ut si non vz valeat tamen ut
valere possit / Non hic hec qui sit licitum et quod non ex sponsalibus
resilire sciens a matrimonio ff. ti. proximo c. si inter Videtur
hic qui impuberes sponsalia contrahunt / tales eciam vel a
ltera voluit resilire an pubertate non auditur / sed ff. ti. proximo
pera. ubi ambo volentes resilire audiuntur Sed ibi loquitur
de puberibus hic de impuberibus tamen reclamacio est sectanda
in qua forte etate pacta ponuntur perdurare nisi contrarium probetur
ar. ff. de bapt. maiores ij. fi. s. in ostf quod c. consuluit quod sepe re
clamant et sibi faciat ar. ff. de probat. qui que ut sic ipsius
dispensis evidentissime elucescat et an eo solo quod non reclama
uit adveniente post etate dictum matrimonium constiatum dic ut j. c
ti. c. vinias li vj. f. quod non nisi per carnalem copula subsecutam
vel aliquem actum mutuum contrahentes ad pubertatem quia cum peruenerit
ta eiusdem voluntate consentit puenisse et cogitaverint simul
vel se coniuges nominant vel mutua vel contra sibi prebet
ut ibi dicit glo. / Glo medio etate not. et tam excepit itera
not. obi et voluntate distmd. solvit sed Jo. an. Videtur
quando contractus sponsalibus inter puberes suis maior tenetur expectare mi
norem donec pervenerit ad etatem et si tunc noluit consentire in
minorem dz medio etate separari not. ergo gla. e contrario quod et
Sed in sponsalia contrahentes hic nisi ad nolle. f. et Ext
glo cum queritur an sponsalibus quis resilire potest dic distinguendo
vel aut sunt inita sponsalia aut non / si sunt inita et vtrique
vult a sponsalibus resilire et alter tamen / si vterque tunc non potest cogi
ut ff. ti. primo c. preterea aut alter tamen dissentit tamen subdistinguas

qua aut alter instam tam cont sponsalia tradit^z o. de imp-
imp quemadmodum. si qua alter uenit cont fide spo liorum a
no alter instam tantum quo tam si tiectur scandalu de
eius compulsione tunc est no compelle^r o. ti. pximo req
sunt Si uo no timet^r scandalu tunc in distincte cogit^r
matrimonium pficere o. ti. px. ex litteris ii^o. Si uo i spon bo in
inuenerit manifestu aut quut pp a p putes si p se z q
hic d^z / si eni utz e in pubes no audit^r ante legitimam eta
tem / si aut alter pubes reclamatet no audit^r ex quo scl
consensit ut hic in fine tm si contrahit cu alia matrimonium solum
spon^a est mata ut o. ti pximo c. Si inter Si pparentes
hii pquibus contrahit^r sunt maiores et tunc / ex quo uenerunt ad
etate legitimam potuerunt resilire / lz o. c. c. i. quomodo intellige
si xo uel sco gratiat j. c. c. unico li bi. et ex quo uenit ad
etate legitimam potuit resi^re ff pe. rabb. Glo. senect.
consensit / ar. q semel approbatu amplius reprobare no possum alter
uiii ma rim grum alter iiii resoluit. videt hic d^z cu e
semel consenat amplius no pt dissentire ex isto glo. arg. q
semel approbatu e amplius ref l. ff. reprobari. & media semel
approbatus pt reprobari. Ext. dic q illud grum e speciale ppe
paruitate hominum et publica honestate ref dec^z.

A nobis Impuberes spon^a contrahentes an pubertate
separari no debet Jmp^a pte po^r qo tradit de conssu. etcali
co la ad c. pcedes In rarusio r adq. Cas p. o duo i
pubes spon^lia contraxit p^9 alt' uxor aut p'ue^at ad an
nos nubiles uult recedere acribus sposalibus et petit fi
separacom quero inqui tus e audiendus ff vide q no / q
pco q an nubiles annos tus consensum congale no ht usq
ad etate legitimam expectare tene^r et tunc in etate legitima aut consu
mare matrimonium et si simul de noluerit separon^r Su e inf
carnis commixtio Sz p. o po^9 inter pubes contracta sunt spon
ecpmr carlis co la inter eos p^9 a petunt se ab inuice se
parari an sunt audi di ff vide q no q intueniente cola seu
commixtio carlis solet tempus pubertatis anticipare etate
supplere / utz tolle dem lz q e inf. alii lz liceat eos huius
ambobus contrahentibus firm Immo est inf. i. etc nubiles si
o. c. proxima firm est matrimonium si contrahendi fuit consensus

ad annos aptos de quibus d. c. pubes an nubiles annos ergo
contrario sensu post nubiles annos vbi sunt coniugale consensum d. c. pu
beres item si lenia etate advenientes repententur .i. assponsalibus
vinculo mediante etate absoluantur secundum host. anteparte. si mali
tia supplente etate ut .j. c. proximo = Nota pubes an nubi
les annos non sunt coniugale consensum secundum pubes ca. dic supra c. pu
bes Item quod impubes actu gestu an pubertate retinere non
potest xxviij. di. de his / Et dic hoc est propter fragilitatem etatis de
dicit glo ij. d. c. proximo Item quod copula carnalis est efficax post
pubertatis sit d. c. pubes Glo. ij dat ille quenit et dupli
soluit Considerans quod an nubiles annos coniugale consensum non
sunt sic est dicitur in vota etc. = Ibi possunt preter dicta dic
hoc est viij et hoc argumentum .j. c. t. vnico li. vj. si vero res pro qua
valeat quod peteat / quia in mestiatione inter ista verba depunta ce
sentitur esse destructo et per hoc adverso quando dicit isti volunt matrimo
nio per sponsalia nolunt que per preter voluntate reputate con
dicente. nichil operantur Credo quod eo tempore quo volunt ma
trimonium volunt ea per que deveniuntur ad matrimonium sed quia per sponsalia
deveniuntur ad matrimonium ergo mestiatione inter isti volenti matrimonium
nolunt sponsalia .j. c. c. vnico li. vj. de etc.

Deillis

Cap. de minores apti ad matrimonium contrahendum obligantur
ex contractu nisi violencia intercedat Ostiensis dicit
quod idem dicit cum superiori sed addit de violentia et est contra dicto
capitulo per viderius. Cap. j. p. s. duo impubes etatis tamen proxime in quibus
est malicia supplevit etate sponsalia contraxerunt post ea vnus eorum post
textum maioris etatis petit se ab alio separari an tenendi sunt
videtur quod non Sed cumque sit etatis proxime d. aliqui puberes
per violenciam et metum compulsi sunt sponsalia contrahere nisi post
ambo vel alter a talibus sponsalibus recedere / videtur quod sic nisi
prius violencia consensus accedat c. etati proximi .i. si non sit pro
ximi dicitur sunt doli capaces d. c. ti. c. licitis potuerit ante
secundum vero quod in mora modici temporis non est impedimentum contracta
te requali petere ff. de mediatis l. si debitor c. Coniugi
quod apparet ex lanugine vel sui experientia secundum Innocentius non debent
maxime cum pueri dicunt eos etatis lanine d. c. contineba
malicia dicit Jo. an. .i. vigor naturalis vel potius cognoscendi secundum
pe. c. non quod minores apti ad matrimonium ex contractu matrimonii
obligantur nisi violencia intercedat Et dic apti ob maliciam

supplentem etatem .i. vigorem naturalem vel potentiam coeundi. Ar. 9
d. c. pubes. Et quod dixi nisi vicenaria intercedat. Dicit non ar. s
corporis Ar. C xxxii q. v. c. i. ¶ Vel dic ut v. no. sicut in
matrimonio percurritur etas sic in ingressu monasterii. Licet alii
contra de regularibus c. ii. li. vi. s. quod in ingressu monasterii non percurritur
etas. Et hoc est verum quia in ingressu monasterii pro ardua et difficilia
subdimus. s. castitatem promittendo quod verum non omnes capiunt.
In matrimonio vero propter remedium infirmitatis. Unde quod est affecta le
xxvii. q. pa impacar. Et ideo in remedio etc. in affecta etas.
percurritur in arduo aut difficili non perveniunt. Ergo conveniunt
hec Innocentius et Vincentius. In quod mediatas cuius minor etas
hec Innocentius Vincentius vel imperii contra
puta tamen vel iiii or. dierum hoc viaco vel imper contra
matrimoniale. Credo quod non. Et idem Innocentius. pl. in c. de
matrimoniale. Fundo quod non. Et idem Innocentius. p. l. in c. de
errore ad notorum de etate et qualitate preterea ff. de mini. l. si de
vicini. Sed pone quod puella erat xi. annorum et dimidii cum
contraxit sed postea vult resilire queritur an possit. Dicit Tancre
dus si carnis copula intervenit non potest resilire alias sic. Et
Goffredus dicit quod non est necessaria carnis copula sed sufficit quod possit
intervenire. Hostiensis autem tenet cum Tancredo quod non potest aliter stare
nisi interveniat copula. Nam sicut potest pervenire pubertas ita etiam
potest tardari. Innocentius et abbas tenent cum Goffredo et hoc ponitur per fi.
i. c. ti. et c. Vincentius i. c. ty. li. vi. s. quod sufficiat cognitio possit
quod apparebit ex lanugine et facti experiencia. Nam tunc malicia eta
tem supplet. Ro quod completo anno ad minus contra non attendi
tem supplet. Ro quod completo anno ad mi. contra non attendi
Sed signa vim potencie considerantur d. c. pubes. Glosule sunt
textuales etc.

Attestationes Contractus ante pubertatem vel etatem
legitimam etc. tunc nisi carnis copula
non faciat matrimonium et est quod dimissio et per Consultationem. Et glosa
prima ponit casum videatur ea. Retento tenatfhe glo. poterat sic
casum coram episcopo senonum fuerunt mota lis et controversia super causa ma
trimoniali inter quendam G. iuvenem infra annos nubiles constitutum et quandam
G. mulierem. Parte ex altera super qua causa fuerunt attestationes recepte
quando predictus G. nondum xii. annum attigit quando predictam G.
in uxorem recepit. Continebatur etiam in attestationibus quod G. et
G. mulier confessi fuerunt quod iuvenis conatus fuit ipsam cogno
scere. Sed non potuit. Unde ipse iuvenis antequam ad annum xiiii per
veniret a muliere discessit et cum ad annum xvi. pervenit dictam mu
lierem pleno suo venditare contendebat. Iuvenis in contrarium dicebat

quod postquam factus est etatis legitime in eam non consensit | ideo petijt
licentiam cum alia contrahendi | Episcopus dubitans consuluit papam | Et
papa consuluit videlicet quod si mulier istam per ydoneos testes probare nequi-
uerit quod postquam xiiij. anni etatis sue uel tempore sue xiiij. anni ipse
in eam consensisset | recepta iuramento ab eo quod postquam ad etatem per-
uenit legitimam in ipsam non consensit tamquam uxorem | dum inuenerit
contra eum debeat separare | Et dare licentiam alteram contrahendi | ecce casus
¶ Accepimus hic patet quod attestationes erant publicate primum contra
ipsius · scilicet attestacionibus | attigerat et cetera nondum erat proximus etati
legitime | accepit uxorem · scilicet per verba de presenti | sed defectu impedimenti non ha-
buerunt vires | quo ad matrimonium contrahendum | sed quo ad vires sponsali-
tie | vt extra · c · ij · c · Tenuit de · vj. | Cuiuspiam | cum creditum esset ve-
ri glo. | recessit | et cetera de facto dispensit per hoc innuit quod si cum mulie-
re moratur post completam etatem | matrimonium fuisset firmum simul · Johannes
Contradicit Exequo · n · mariti est iam sui corporis non habet potestatem
ut uxor eum vendicare possit | ff. de rei ven. · l · in rem | adiec-
tum · et uxor cum vendicatur | ut de mater domo quod filius dicitur quintum vendicatur
filius ff. de rei ven. · l · i · et infra | decidit quod inuenimus in contra
dixit quod in ipsam numquam consensit quando fuit legitime etatis et propterea
sibi dari licentiam cum alia contrahendi | quesiuit ergo episcopus quid in hoc
casu esset faciendum | respondit videlicet ut sequitur | Per ydoneos testes · scilicet
qui non fuerunt confessi ideo suspecti extra · de testi. · in literis et cetera si
ne | anni · scilicet per tres dies vel per iiij or quia nunc an tempus sufficiens
possit nisi fieri pateat extra · c · continebatur | absolute | ergo si non iurat
enim nunc potest nunc debet absolute | sed admonebatur cum muliere | Debet
dari quia anima agnoscere fortissimum est de hijs que sunt | apta · cum
apostoli ¶ Non continetur an anni xiiij · celebratur et misus
carnalis copula non sufficiat ad vinculum vendicandum | Et dic nisi si
de hoc constat al presumitur probatur coniugalis copula | extra · c · continebatur ¶ Te
dixi in vinculum | extra eius in sponsalia extra · ti · xv · c · fin. | et si vir
iurare renuat admonebitur mulieri | extra · de iura. calump.
c · fi. | Etiam si ad xa/ bo. consolasset extra · ti · xv · et in me et cetera · seq.
c · fi ¶ videretur ita mulier confessa fuit se virginem euasisse et ideo credi-
ti · Sed contra hoc confessio est contra matrimonium ideo ei credi non debet per · de eo
supra eo et cetera · preda · j · de eo qui duxit in matrimonium quam polluit
solutus simul primo · Et glosa hic | Ista mulier affectabat
matrimonium et hic confessio ei preiudicabat quare statur ei
contra se ipsam confitenti primo vinculo statur confessioni quia vir non dicebat

contrariu͂ ꝙ c. continebat. ¶ Sed q̃ nec amborum confessioni esset
standum contra matrimonium / quia multe sunt machinationes ad
malum proprie in talibus casibus / Host. / stat contra dicit hunc confessioni
non esse standum / sed relinquitur arbitrio boni iudicis qui cum nulla
certam faciat inspicia / unde nota / per Host. ꝯ. ti. xx. c. preterea ij.o ¶
Item obicio contra 3.a glo. / hic erant attestationes publicate / ergo Bloza
non sunt testes de novo recipiendi / Solutio Isti deposuerunt
super novo articulo ꝯ. de test. fraternitatis / vel dic in matrimonio
non obstat testium publicatio / sicut nec res iudicata ꝯ. re.
x. c. ieiuuerdes. iudi. latum ¶ Sed cum mulier formabat libellum super consan-
guinitate antiquo gradu sta probare in primo super novo consanguinitatem non relevat ut h. re / Cum
de eo non sint facta mentio in libello. J. de pro. 9 lig. hely ¶
Solvit Host. quod in causis matrimonialibus non est hec subtilitas
attendenda / quia in eis proceditur sine libello / ut J. c. de. dis-
pendiosam de iudic. ¶ Sed numquid / hec mulier potuit suam
confessionem revocare / sed Host. / sic usque ad sententiam si alleget
errorem / nota ꝯ. de confess. c. si. et cum post sententiam de re iudi-
errorem x. cata / et c. consanguinei ¶ Potest ergo revocare confessionem tanquam erro- p.a errors
neam propter errorem / Qualiter ergo probatur error / Certo si probat rem aliter
se habere ut in l. si res obligata ff. de leg. p.o / et in l. sequens
delegavit ff. de obli. et actio. J. de re. iud. in re. presumitur
l. vj.o Sed q̃ videtur dicere glo. in l. non fatetur ff. de confess. et
in l. de etate § qui iniuste ff. de interrogationibus acti. J. de in
l. cum de indebito ff. de pro. Solutio Aliqui dicunt quod probare er-
rorem confessionis alterius vel sui proprii tantum sufficiat probare
rem aliter se habere / quia in facto alieno est probabilis ignorantia &
receptus ab omnibus / et si vult revocare confessionem iudicialem si emanavit
ante preparatoria iudicii sufficiat probare rem aliter se habere Sic intelligitur
glo. l. de etate ff de interroga. actioni Si non in diversis
vult revocare / est distinguendum / an in proprio vel alieno facto / quia
si in alieno sufficiat probare rem aliter se habere Si autem in facto proprio
agitur de damno vitando tunc sufficiat probare rem aliter / se habere
ff. de condi. indebiti. l. si de re Si autem tractat de lucro captan-
do. tunc non sufficiat ut decepit / ab eo Sed autem mulier sunt
confessa in preparatoriis iudicii ideo sufficiat probare aliter se habere ¶
Sed pone quod mulier in tanta materia ut dictum / sed post confessionem facit

se cognosci lite pendente ut p[er] ea[m] rep[ro]bet confessionem p[ro]bando re
aliter se h[ab]ere ut sic vir valeat obtine[re] | addicit host[iensis] q[uod] iudex
faciet tam[en] statim iustitia[m] p[ro]maturius ut et in tali casu reperi
Glo ex ti. p[ro]ximo circa fine[m] | ne ista fraus inveniri posset / Glo
petitur videt[ur] p[er] eam qui dicatur te[m]p[us] te[m]p[or]e sue soluit | alleg[at] 3a
iura / alleg[at] ubi c[ontr]a[rium] eodem determinat ¶ Videtis q[ue] de[bet]
si p[u]b[er]e nequiuerit q[uod] p[ost] xiiij ann[os] p[ro]bandus invenitur confessio
vel te[m]p[or]e sue xiiij an[n]i Sed queritur qui dicatur te[m]p[or]e sue sed indu[bitanter] glo
tamen addit istud ultimum de[m]um glo[sa] non e[st] b[e]n[e] q[uia] lo[quitur] in sua opi
nione · s[ed] q[uod] qui non p[otes]t coire non p[otes]t [con]trahe[re] Jo. an. Contra dic
ut h[ab]etur de impu[beribus] ad nram | in glo. ij. | q[uod] in matrimo[nio] tu[n]c
m[a]g[is] p[ro]bia[m] laudabile q[uod] si p[otes]t cognosc[er]e vel e[st] b[e]n[e] potens p[otes]t
[con]trahe[re] [con]t[ra]r[iu]m ideo malicia p[otes]t p[re]venire etate[m] | In religione
aut[em] secus ubi tu[n]c sinit p[ro] difficilia tardius | ut ex[tra] de ce. ti. p[ri]a
Glo c. de illis / Glo. ultima querit opponit [et] soluit / vide[tur]
ex[tra] hic mandat q[uod] matrimo[nium] ab ipso recepto | q[uod] p[ost]q[uam] ad etate[m] ven[erit]
ma puenit i[n] ip[s]am non [con]sensit ve[r]u[m] uxore | addicit glo q[uod] p[ri]
ma puenit i[n] ip[s]am non [con]sensit | ratione non p[ro]bante re[quiritur]
hic exigi[tur] ma[trimoniu]m avis tu[n]c sit rens | ratione non p[ro]bante re[quiritur]
absoluit[ur] Glo. videt[ur] te[m]p[us] Ex[tra] glo. h[oc]. ost[iensis] q[uia] determinat re[quiritur]
c[on]ius [et] agendum | xl. di. questiones / te[m]p[or]e p[ro] inspectione car[n]is
matri[monium] dilacionem tamen aliud non[dum] sed iudex curat ut s[upr]a vi
tas [con]stare posset / de[m]um glo | d[icitu]r qui matri[moniu]m infra debet te[m]p[us]
Ex[tra] glo. quid si bar venit mare dic q[uod] tunc adiudicabit[ur]
mulieri de. de matr[imoni]o. t[ra]ns[acti]o[n]e c. ult. ¶ Sed quid si tu[n]c sinit
ad 2a vota disting[uitur] ab eo ca[usa] ut ad p[ri]ma reuertat[ur] de. ti. p[ro]x[imo]
c. si inter te[m]p[us] Jo qui / exiuit si antequa[m] ab ista muliere i[m]petrat[ur]
tu[n]c sit ad 2a vota [et] modo non vult mare vel iurat q[uod] te[m]p[or]e xiiij
ann[orum] i[n] p[ri]ma [con]sensit addicit ost[iensis] et tu[n]c queri te[m]p[us] simili sed talis
qui stat [et] videt vide[tur] q[uia] s[ecundu]m eu[m] dicit [con]t[ra] hac de te[m]p[or]e esse p[ro]sump
tus. velle au[tem] p[re]iudicare s[ecundu]m iur[is] [con]t[ra]rium [con]tra occasione p[ro]
p[ro]testes non p[ro]p[ter]ea non erit tutum [con]tra Jo. an. s[ed] ue[r]u[m] q[uod] valeat
matrimonium tu[n]c 2a | q[uia] te[m]p[us] e[st] q[uod] in[ter]im in[ter]pellatione i[n]t[er]ea d[icitu]r sp[onsu]m
de futuro | que non ratificant[ur] ni p[ro]pone [con]t[ra]ctus cu[m] eis p[re]de eius
dem vota p[re]cedentia etate p[ro]ficiat. j. e. c. unico ij r[espo]n[so] h[abe]t
vij. Jdem hic d[icitu]r q[uod] iste recessit ab ea an[te]q[uam] p[er]venit ad xiiij. ann[os]
n[on] constat q[uod] p[ost] m[odu]m consensisse i[n] ea[m] ideo non v[idetu]r dubium
si p[er] 2m matrimonium deputi p[re]iudicet[ur] sp[onsalibus] de futuro ut de. ti. p[ro]x[imo] c. si inter

Ex litteris Casus Si maior invitus contrahat cum minore
non tenetur illum expectare donec veniat
ad etatem adultam / Et primo ponitur facti narratio consultatio
responsio ibi Ex (?) aut Casus archiepiscopus pisanus consuluit
papam .d. p. s. quod puella xij. annorum fuit cuidam puero xj.
vel x. annorum desponsata et post huiusmodi desponsationem de volun
tate patris eius fuit ipsius ad domum patris illius pueri fuit ibi bina
tradita traducta / invitus puerum compulsa fecit ibi moram per
annum et amplius tandem inde recedens ad domum patris est
regressa / et petit licentiam cum alio contrahendi querit an ei sit licen
tia danda. Et papa consulentis dicit ex quo predictus puer nondum
ad xiiij annum peruenit nec eam carnaliter cognovit et eciam pu
ella induci non potest ut eum expectet sed cum alio licet contrahendi petit
non est ei licentia deneganda ¶ desponsatio puella de puero vel x.
annorum ideo non valuit propter etatis defectum Et invita et forte
ligata etc fuit bis absoluta unde in non tenuit d. de clap.
maior / (?) minus contrarius al si semel voluntaria stetisset
ratasset ut d. c. de illis ¶ Et quod dicit quod inde discessit intelli
ge quod cito potuit captata sibi hora secundum ost. et ins. qui
an sibi debeat dari licentia cum alio contrahendi / an vero ad
etatem legittimam altius debeat expectare et ipse videt dicens scilicet vel non
temptavit al sponsum quod tenuisset / ex quo ista se temptari per
misisset ut post ea tangitur ¶ ro maior ex sponsalibus pro eo
tractus non obligatur nisi consentiat illis Et dicit quod consentiat
saltem tacite / al quod j. c. c. unico li vj. et ipsi maior primo
nec minor ut ibidem ut obstat s. c. c. j. de illi. dicit non est si sig
dissentiat expresse si post ea consentiat ex nova consensu sponsalia
vel matrimonium esse putat ut d. t. pxo. c. cum apud (?) ¶ videtis
hic dicit nec ad eandem carnaliter accessit .q. dicat si eam non temp
tavit Alioquin quia puella de puero contraxit si hoc fecisset et
pubertate mulierem consentiente / forte esset matrimonium presumptum
nisi iuraret quod non fecit animo matrimonium contrahendi ut d. c. c.
primo / Secus si essent sponsalia de futuro quia tunc non suf
ficeret conatus sine consensu ut d. tu primo. c. fi. ¶ Item na
videtis hic maior pueritie ad divortium auditur et qui in pu
bertatem expectare non cogitur quia nunquam consensit Glo. finali / obi
ter solvit ideo ost. dicit hic quod ista invita tradita fuit et Blo
invita contraxit et invita stetit captata hora aufugit ut nunquam in sponsalia

tacite vel expresse consensit et sic cessat omne dubium etc.

Duo pueri Casus. Sponsalia contracta cum minore septennio post cohitacionem mutua per septennium convaluerunt. Et inducunt publice honestatis, solum tamen per consequens matrimonium de puti. Prima pars narrat casum, et ad videndum quomodo intelligitur. Et primo dividitur in 3. In prima ponitur prima de sponsis cohitacio continuata hac completa sponsalibus sublatio sponse et copulacio alteri et illi parcium duxit continuet licenciam contrahendi per sponso sed desponsacio consobrina per sponse, 3a ibi Cum autem pars de sponsalicionis remittatur cohitacio. Casus. Ego accessi primum et consului cum pars. Duo pueri scilicet W. circa sex annos et Wilhelma septem annorum ad invicem pueri sibi de puti sunt contracti qui simul per 3 annos manserunt eidem pater puelle ipsam a suo viro subtrahens eam alteri scilicet cuidam copulavit cum quo septem annos cohitabat postea cuidam credens eam alium virum habere scilicet W. eam dimisit sed primus interim ad annos discretionis perveniens cum alia licentia postulavit contrahendi advocatus loci et licencia obtenta consobrinam per sponse recepit in uxorem cum qua licet ad tempus esset eam tamen carnaliter non cognovit ut dicitur ipsa tamen assereat se cognitam ab eo esse, tandem pater per sponse videns suam filiam a secundo marito dimissam per dictum W. cum eam prius desponsaverat compulit ut eam dimitteret et ad sororem reduceret. Cum hec fecerit et ei plurimum cohitavit, modo queritur primo an inter W. et Wylhelma sit matrimonium contractum et videtur quod non cum a principio impedimentum puerili etate impeditum fuit matrimonium sunt tamen sponsalia que per septennium fecerunt cohitacione. Sed numquid potuerunt cohitare cum Zuzana consobrina per sponse. Et videtur quod non per impedimentum iusticie publice honestatis ex predictis sponsalibus contractum. Item queritur an W. ex quo non potuit habere Zuzanam consobrinam Wylhelmine an potuit redire ad Wylhelmam et videtur quod non quia ipsa fuit iam alteri legitime copulata cum vii annis cohitata. Tertio an W. ex quo non cognovit Zuzanam possit cum alia contrahere. Respondetur in hoc dicit hic quod. Imponatur eis sibi penitencia pro scandalo vitando eo quod fide data non servavit nec obstante quod Zuzana se ab eo cognitam asserit quia verum est tempore inlicita, ratio in hoc verbis et credendum, Si autem

legittime constaret Zusanna cognita a W. Neutri daretur
licencia contrahendi Quinto inquid Wylhelma remanebit cum primo
marito etc. Et dicitur quod non etc. Item queritur an aliqua sit pena imp-
nenda pro eo scilicet quod pro sola opinione et sine iudicio ecclesie Wylhel
ma uxorem suam dimisit Videtur quod non Matrimonialis etatis ad
ueniente [illegible] sponsalia contrahendo quia usque ad perfectam etatem impedit [illegible]
ad futura .i. e. c. unico li. vi. Post tres annos Et sic tenuerunt
etc. Inglo. et ante scilicet elapsis illis predictis tribus annis et
iam sponsalia tenuerunt Copulauit scilicet matrimonialiter ipse uero
scilicet an. discrecionis hic enim anni pubertatis dum anni discre
cionis secundum Jo. an. Impetiuit et bene quia iam rupta fuerunt spon-
salia contracta cum W. Consobrina uxoris in hoc errauit etc. quia istam
licet aliam duxisse potuit non attenta Wylhelme uxoris sponso
se hanc tamen ducere non potuit ex quo fuit consobrina sponse sue
uis propter impedimentum publice honestatis ut i. fi. Veniam igitur ad puncta
in quibus ponitur de casu Respondemus hic est prima questio utrum
inter W. et Wilhelmam matrimonium tenuerit Videtur quod non propter impe-
dimentum puerilis etatis Et licet etc. ii questio an ex quo Wylhelmam
duxit ipsum etc. W. tamen cum alia contrahere potuisset etc. dicitur quod quia iam
prima sponsalia rupta fuerunt per sequens matrimonium de quo ibi dicitur a. [illegible]
etc. si inter tamen quia dicitur iii questio scilicet an W. cum Zusanna conso
brina uxoris sponse contrahere posset etc. dicitur quod non propter iusticiam pub
lice honestatis Nec ad primam hic est iiii questio an W. possit licite
regressum ad primam scilicet Wilhel. Dicitur quod non quia fuit alterius scilicet A.
legittime copulata quia cum A. per vii. annos mansit cum eo Vir
hic est quinta questio an W. si non cognouit Zusannam possit cum A.
contrahere et Zusanna alteri nubere etc. dicitur quod post separacionem non
Hic est vi. questio scilicet an eis est pena imponenda propter
scandalum ex eo quia contraxerunt impedimento publice honestatis Scan
dalo quod posset insurgere si non daretur eis pena pro eo quod con
traxerunt impedimento publice honestatis Si non constaret ecclesie quo
scilicet utrum incestum commiserunt inter W. et Zusannam impediatur con
trahere ad iia uota etc. dicitur et quod cum uterque mala fide steterit per
[illegible] et ideo puniendi erunt de matrimonio contracto Cum inter
etc. i. Si tamen uterque contraheret ignoranter tenet .i. de matrimonio con
tracto Cum inter etc. ii. Remanebit hic est vii. questio utrum matrimonium

int' Wilhelmā ⁊ maiā martinū tenebat ⁊ d' q' sic Imposita hic
e xa qō an eis e pīna imponenda quia martinus ipā ante
recessit Wilhelma ⁊ d' q' sic nō sponsalia in valida p' confirmat
sequentem ratificantem p' cohitacom d' dēb inf' ptate vel ex
nouo consen. al g Ꝺ. de elec audit // Et nō q' hic in c.
j tangunt' ix qones et dixi in liam eas designando // Pma
am/ int' W. ⁊ Wilhelmā fuit matem ⁊ videtur q' nō qz puli
etate impetē matrimoniū int' eos esse nō potuit ut hic. j. c.
ij c Vinc li b. // 2a qō e ista an W. ⁊ Wilh. relictus q
cū martino contexit possit alia duce in uxorē ⁊ videtur q'
iij et tangit' l' et lig 3a questio utꝫ consobrina Wilhelme. s. zuza
nam possit hre in uxore ⁊ d' q' nō ꝑ impetū iusti publce
honestat q' e ortū ex sponsalibus cū Wilhelma contract Et io instū
e q' nec de sanguine Wilhelme possit hre uxore qz istud e
impetū sufficiens ad impediendū ⁊ ad dirimendū matrimoniū pg ctū
ut Ꝺ. ti. px. c. ad audiam ut Ꝺ. c. accessit // 4a qō an W.
iiij possit redire ad Wilhelmā d' q' nō qz mrtino erat lic cplata
⁊ sic ꝑ sequens matrimoniū depma rupta fuit spon'a de facto p
v tedencia. Ꝺ. ti. px' si int' // Quīta qō an W. si nō cognouit
susannā possit aliā hnnc copulam d' q' sic qz sponsalia nulla
fuit int' ipm ⁊ susanā ⁊ io q' nulla e nō pstat impedimentū
qiua impetē iustiaa publce honestat spon' nulla fuit Sexta
vj questio an eis e pnīa imponenda quia cxerint g iustiaa pub
lice honestat d' q' sic ꝑ scandalū euitandū. Septima qō
vij Si W. cognouit susannā an deat ei dare licentiā cū alia contrhdi
d' q' nō ꝑ incestum. j. de eo qui cognouit consanguineā uxo.
sue. c. extiijs ⁊ ꝑ delictū utriusqꝫ sm Inno. Caude si utꝫ g
trahat matrimoniū cū alio tenebitur. j. de im. ctto h int
viij dam cte c. ij. Octaua qō utꝫ matrimoniū contractū int' marti
⁊ Wilhelmā tenuit d' q' sic // Nona qō an ipi martino sit
ix alig pnīa impo da pco q' ipam Wilhelmā sine iudicio ecce
x dimisit et d' q' sic Glo. sup ubo puerile etate ⁊ e xa videtur
Glo xta ꝑ qdam q' soluit ⁊ solucom sequit contrium Videtur q' int'
W. ⁊ Wilhelmā puerile etate impetē nō fuit matrimoniū Et
querit glo. ex quo nō fuit matrimoniū nunquid fuit tn sponsalia
d' q' sic. s. int' interpretacone ex glo. de hc est e hoc tag
j. c. c Vinco li vj. ꝑ ecā glo. sic art. Ista intendebat ⁊c
l' ubiꝫ obligari. ubi ex id q' agitur obligao nā iudicat Secus
ex contrarium hc intendebat quodam obligari l' nō/ s' est
qz ibi dicebant ubā i ioco ⁊ nō intendebat obligari. Vel d'.

fim contra et inclinis Aut constat quod intendunt obligacionem contrahere et tunc inducitur obligacio ff. de verborum obligationibus l. si stipulentur § si in locando | Aut constat quod nullatenus sic intendunt et nulla inducitur obligacio ut in contrario Sed hic intendunt se obligari ad publice s. quo ad matrimonium ergo etc ad omne attestacionem ipsius s. adsponsionis ar. ff. de pactis l. in re mobili C. de elec. c. cum sit nam in rebus dubijs benigna interpretacionem sequi non minus est iustum quam tutum ff. de hijs que in testamento delentur l. 1. de hijs de ut not. Jo. andree q. c. t. e. unico li. vi. Glo. sequens not. quod iusticia publice honestatis impedit matrimonium contrahendum et dirimit iam contractum etc Ex glo. e contrario affinitas non impedit in 2o et 3o genere affinitatis ut in dicto c. non debet. consilio publice honestatis que solum de honestate est inducta ex quadam equitate .i. de spon. vel c. unico li. vi. | Ibi in glo in prole suscepta ex secundis nuptijs sic intellige sic frater meus habet uxorem mortuo fratre meo postea uxor eius contrahit cum alio viro | proles nata ex illis secundis nuptijs non poterit alicui copulari de consanguineis patris mariti | e contrario per glo. .i. de consanguinitate et affinitate non debet. Sed hoc patet ista quia ista publice honestas quo ad solam ex secundis nuptijs procreata sublata est etc in 2o et 3o genere affinitatis .i. de consanguinitate et affinitate non debet quia primum genus affinitatis solum remansit | et 2m et 3m sunt sublata | Glo lectura

Glo

queritur et soluit videtur textus dicere | nec debet ad primam hic regressum quia fuit alteri legitime copulatus Sed queritur glo. quo ad fuit alteri legitime copulatus cum tamen primam sponsam tenneret | glo dicit etc Ex glo Nota quod rumpens primam sponsam de futuro legitime contrahens matrimonium sapiens | probatur de prima quo ad valorem matrimonij non autem quo ad violacionem prime fidei quia propter hoc ei cum prima sponsione s. quod primam fidem violavit | Glo dicat videlicet per eorum textus

Glo

dicit vir cum capit mulierem et dicit se mulierem non cognovisse et ei tradidit suo mulieri Sed queritur glo. contra eum tradidit etc Glo venire debet queritur et soluit videtis sine hic vir cognovit zizania sine per quod fuit compulsus redire sed cum non debet eius lacerata cum alijs contrahendi Ex glo. dicit Ex iudice Immo quia sponsa que precesserat in wilhelmus et walthera induxerunt iusticia publice honestatis ita non poterat walterus

lr· et susanna carnaliter cungi et sic excecata sua se continendo
et carnali· se cognoscendo deliquerunt et c· propter delictum phi
betur matrimonium contrahere cum aliis perpetuo Sed quid si
contra istam prohibitionem contrahent tenet nec matrimonium dico
quod sic ymo si essent suspecti deberet cautionem dare et eis licenciam
continendi i· de eo qui cognouit consanguineam uxoris sue
exlius· Glo vlt· not quod nullus sine iudicio ecclesie debet
dimittere suam uxorem l· porro cum ibi contra· i· si tenet e· de
impe·to Sed potius censuras ecclesie patient· tolleant quam
ei debitum reddat donec sententialiter separentur Si autem e dubio
de debito reddende ad ecclesie man·

Ad dissoluendum

accusari non potest matrimonium
quod non est ut si cum minori sep
tennio sit contractum denunciari tamen potest impedimentum negotii autem
in pro matrimonio· Primo fit narratio 2o interloquitur super ipso et
interloquendo 3o l· nec vero Inhibitis decernit· Glo prima
Incipit casum videatur cum vetenco ibi te Ego· ponatis
casum in hunc modum Quidam Jo contraxit sponsalia cum qua
dam puella dum ipsa erat infra septennium constituta Cauden
consanguinei puelle quibus matrimonium displicuit accusa
uit matrimonium propter consanguinitatem et tamen vellent testes producere
ad probandum inter eos consanguinitatem predictus Jo· nitebatur ex
ceptione opposuit per quas nitebatur accusatores· s· parentes
puelle ab accusatione repellere per ipsum allegatis hunc inde audit
interloquendo pronunciat inter iuuenem et puellam non sponsalia nec
matrimonium fuisse contracta ex quo autem septennium contraxerunt et propter quos
nec accusatorum hunc locum dicebat ex quo non erat in re nata
matrimonium quod accusare nitebantur et sic ipsis accusatoribus
super accusatione huiusmodi silentium imponebat dando eis potestatem
denunciandi consanguinitatem que matrimonium contrahendi hinc impediatur
et ad huiusmodi denunciationem hinc proponendam et probandam tamen
assignauit reseruans partibus admissionem exceptionum non
solum in primo iudicio· s· accusationis sed etiam in 2o· s· denunciationis
proponende inhibens ipsi Jo· ne interim in puellam aliquid attemp
tare presumat et quod ad matrimonium contrahendum denuo non procedat
donec ad denunciatione cesset vel ea probato ordine iudiciario

preditur / ad diacenus etc. decretum quod si contra prohibicionem pre aliquis
in preiudicium puelle attemptauit hoc debuit irritari et tanc
ette. s. casus / preterea Jo. s. sponsus qui sponsam habere no
lebat qui forte diues et nobilis erat h. ostendit preced. s. ex
cepciones vos loquimini parentibus puelle quibus minime displi
cebat et ideo ipsum attemptabat et infra Sub isto infra conti
netur forma attemptacionis et forma excepcionis h. ostendit
primiciarum / et sic fuisse male libellum factum in eloquentem
h. ostendit contra. s. vide verbo vel confessus infra infancia
(?) ut sequitur Nondum ad separacionem secundum ostendit pueri(?)
nec in ea malicia suppleuisse etate / attemptari sic etc. non
prohibetur actori que nondum est non C. de excep. l. i. secundum
ostendit probandam Ergo intelligatur quod in libello dicebant
attemptamus et denunciamus et sic per libellum bene factum admittitur
et per male formatum reicitur vel ideo dicit hoc quia ex officio
intendit procedere secundum ea que nonentur (?) d. c. i. h. ostendit Interim
forte deflorando eam et non in loco tuto ponenda e d. ii. pro
tunc locum secundum ostendit Aliquid. i. pendente termino ad probandum de
nunciacionem h. pre. attemptatum. s. per extorsionem vel viole
ciam h. primo et non quod non est attemptari non potest gaudeat de resti
tucione expresse / Item nota quod sponsalia ante septem non alligant
h. demum post septem. s. sponsi nisi conueniat consanguinitate nec in
pendente. ut tangit glo. ii. Et quod dixi quod matrimonium quod non
attemptari non potest verum est vel dissoluatur h. ii. ut confessus primum
bene potest attemptari q. de consanguinitate et affi. c. vinco in clerico. et re
et non alie c. si. l. vi. Item nota primitiarum dicitur excepcio peremp
toria de hac interlocutoria vide supra de elec. c. dilecti nisi
ff. de minoribus l. c. in libello de app. c. ut a re pleposito in cle.
Item nota quod absolucio que profertur eo quod peticio e inepta de
interlocutoria ff. de actionibus. l. e. titia Item nota iudice
qui reum absoluit propter peticionem ineptam ab actore propo
sitam debere reseruare actori et reo in secundo iudicio excepciones
propositas et primo reus proponebat et hoc probat textus similis
excepcionibus etc. Item sententia que e lata super libello inep
to de interlocutoria Et non secundum primo. attemptacionem non habe
locum nisi super criminibus iam perpetratis denunciacio autem

Nota

super prepositis ut prima agatur vel super precedentibus ne fiant
posse fieri .j. de accusatione qualiter xxij. q. v. hoc vero et super premissis
est contra scilicet ad primam imponenda sed super precedentibus est contra
Item videtis quod papa hic interloquitur repellendo accusatorem et
nimium profugit ad probandum denunciationem Sed que super premissis
in libello debet procedi non super aliis de symonia licet hec contra
hunc quam ostendit dicit quod accusantes in libello dixerant accusationem
et denunciationem et sic reiecta parte libelli inepta proceditur super
apta vel dic quod papa ex officio hic profugit tamen ad denunciationem
probandam quod fieri potest ut de remissis pignore. l. Si eo tempore .. hic
recitabo glosam Innocentius Videtis quod in matrimonio carnali potest
poni impedimentum ne fiat seu ne matrimonium contrahatur per modum denun-
ciationis Sed quero cum Innocentius. nunquid idem est in matrimonio
spirituali pone electores volunt unum eligere vel ordinarius
vult conferre beneficium alicui vel aliquis conferre nunquam potest p
modum denunciationis dicere quod talis est in isto crimine et ideo non
debet confirmari et dicit Innocentius quod sic xiij. q. j. hic vero. et hoc verum
electo aliquid petente alias si nichil petit abito tamen admitti
non potest quia exceptio est petitionis exclusio seu actionis ubi
ergo nichil petitur ad nichil agitur Subdit Innocentius quod non potest de-
nunciare propter formam electionis nisi inficiatur nullitatis electionis
Item non auditur denuncians cum de proprio denunciatus penitentiam
egit nisi sit tale quod impediat ordinis executionem post peractam
penitentiam decrevit nisi ~~impediat ordinis executionem~~ cum postea de
Sed ij. l. d. experimentibus de clerico ex ... si ... celebrat Sed
ibi loquitur de inventate Subdit Innocentius licet denunciatio impe-
diat confirmandum et consecrandum non tamen debet tamen expellere nisi renotet
clarus ab electione hac unum nisi in genere denunciatis haberet
paratas probationes de hiis que sunt animi p. animadversionem Sunt
tamen quod non stat Unde subdit ipse quod alii dicunt et forte melius
quod non est ulla nec clarum ordinationes et consecrationem quia liberius et
ordinatores clarus et tamen consecratores diligentes debent de
ut inquirant de persona ordinanda consecranda et eligenda xxxiij
di. c. quito et hos. d. examinare Unde si credunt denunciatores
bona intentione moveri et non esse quod obiciunt debeant eos
audire Si autem hoc non credunt non minus possunt pro-
cedere ad electionem ordinationem ad consecrationem tunc quod si non est cum
si denunciator propterea hoc appellet et si dicat paratas se habere probationes

Racio secundum Innocentium quia ita de quibus dictum est in c. confirmatione ordinacione
et electione non sunt in forma iudicii sed sunt nuda officia
vel iusticia efficiantur tamen Innocentius quod si denuncians ipse hoc
appellans probaverit causas esse veras ex quibus appellavit tunc
cassabitur quod factum est et adminus quo ad execucionem ut de elec. cum inter
et sic vult Innocentius quod confirmacio non potest fieri pendente denunciacione
crimini / ordinacio vero vel consecratio vel electio vel collacio benefi
cii sic ut dixi quia confirmator procedit ut iudex de electione
c. si. libro vi. Et eius processus est vim diffinitive. Ideo ex quo
ut iudex procedit audire debet partem se opponentem .j. de elect.
c. si. li vi. Consecratores non electores et ordinatores vel colla
tores faciunt actus extraiudiciales et ideo non tenentur recipere probaciones
vel admittere tamen si postquam hoc appellatum fuit probati sive
cause revocabitur post agitata ut de elec. cum inter // Si autem appel
letur a confirmacione quia confirmavit tamen non discussa prius
quod appellatum fuit tunc post agitata revocabuntur etiam non probata veritate
cause de quo de appella. interposita et c. bene et de elec. cum
nobis olim / et hoc est differencia inter appellacionem iudicialem et extraiudicialem
Nam attemptata post appellacionem iudicialem revocantur veritate cause
non probata sed attemptata post appellacionem extraiudicialem revocantur primo
veritate eius probata / ex quo obtulit se probaturum et non fuit admis
sus de appella. interposita Idem dicit Innocentius de execucione cui
mandatur ut provideat alicui de beneficio de isto ultimo puncto dic
ut plene notatur in cle. vnica de officio delegati Nam in potestate
executoris est an velit procedere ut merus executor vel an
velit formam iudicii in se assumere / ut in prima glo. / Glossa lecturam Glo
attingat Eo adimmat textum dicens rei quod non est actor in grande et
soluit Videtis quod hic textus dicat quod non est / non potest acturi
Videtur secundum glossam quia prior dicit esse reus in re, non actor vel ff Glo
quemadmodum servitus amittitur si homo est venditus tamen contraria est
locum non habet tamen to dicio nondum sit / Glo sequens
notatur / denunciari posse crimen nondum commissum et actor primo probare
posse impedire matrimonium et dicit dicat specialiter in hac denunciacione
quod sine admonicione premissa fit denunciacio = Videtur hic
non posceat denunciare matrimonium quod nondum erat / denunciari tamen
poterat impedimentum ut consanguinitatis etc. et ex hoc glo. infert Glo
Glo super verbo falsis excepcionibus continet de verbo hoc probabit

Videtis hic dicitur Salvis exceptionibus non solum propositis sed
etiam proponendis / et sic patet quod variato modo agendi opponi possunt
exceptiones obmisse in primo iudicio etc.

Tue nobis

Casus si quis puber de presenti contrahit cum
minore in qua malicia non supplet etatem
non matrimonium sed sponsalia intelligitur contraxisse / In prima parte ponitur
decretalis consultacio et ad consultationem non distinguendo rescribit .. Casus quidam
filiam suam nondum attingentem xij annos desponsavit cuidam nobili
qui eam subarravit per verba de presenti et querebatur apud an talis sub
arratio induxerit matrimonium vel sponsalia papa quasi sub hac via distinguendo
dicit aut puella tempore desponsationis erat nubilis etatis vel talis
in qua malicia supplet etatem / et tunc procul dubio inter predictum no
bilem et predictam puellam debet matrimonium reputari Si non tempore desponsationis
puella non erat nubilis etatis / nec etiam erat talis in qua mali
cia supplebat etatem / et tunc inter eos non matrimonium sed sponsalia fuerunt
contracta / licet ab eodem nobili puella fuit subarrata / etc. Casus.
Etatem xij annorum et hoc facit dubitationem cum non exprimit tempus potest in
telligi de anno vel minus ut extra de sponsalibus c. continebatur si autem et de vij mensibus
C. de iudi. l. imperandum desponsavit per verba de presenti quod intervenit annulo
qui in matrimonio de presenti solet communiter intervenire / secundum arbitrium
non potuit / sic non tenebatur videtis tamen ut ti. px. de similitudine sed contra
subarrata glossa et c. // et sic cum quis puber de presenti contrahit cum minore
sponsalia fingitur contraxisse // Propterea non quod sufficiat quod mulier sit etati
proxima ut sit cognoscibilis ut dicit hic Immo etiam quod sive mulier
attingat xij annos sive sit apta ad matrimonium contrahendum considerandum viri
potestas prout matrimonium contrahere de hoc ut extra e. c. puberes Et sic ad matrimonium
contrahendum consideratur viri potentia alias requiritur annus xij in muliere
completus in viro xiiij ut extra e. c. continebatur etc. Sed quod fuit ro
dum quod ista quia ab his non est recedendum xxvj. q. ij. Ideo autem
sed hic verba non exprimebat sponsalia sed mirum quod propter etatem desponsari
esse non poterat / Et sic videbatur pactis contraria voluntati imo
id quod potuit voluit quod voluit adimplere nequiit ut de offi. dele.
cum super. et ratio in contrarium de sponsalibus si non valet ut agitur
valeat ut valere potest ut e. c. ... Item quod hic ex verbis de
presenti intelliguntur sponsalia contracta mutata in utilitatem ff. c. t. unico
li. vj. Et ideo ut res potius valeat quam pereat in his contractum de
presenti interpretatur esse de futuro et dicitur in contrarium a verbis non est recedendum
est quando natura rei hoc patitur ut ff. e. t. unico li. vj. et de testa.

si pro li vj.

si pr li vj. Et hic natura non patitur istum contractum esse de
pnti etate i pe te. Ad 2am vero hic voluntas qnabar ptati rgo
fem no vz de officio dele ti Cum sup C dic iste volendo ma
trimoniu etiam valuit ea pque ad mrim debient Sed ex
quo p spon a devenitur ad matrimonium consentur spon a volui
se inviti nota p ost. S.c. duo pui C Sed quero si fiat
subarracio cu libidinis ingenio obligatum inducat V Videtur si
de h c constat q no ff. de acci. et ob. l. p. al est in dubio p
matrimo indicandi r de r indic c. si. Glo. subarravit

Blo

que e prima tectat de multiplici subarracione r de ipius effectu
Videtis q hic iste nobilis subarravit istam puella qpp n.
de pnti accedente Querit g o. glo. quali fit ista subarracio
Videtur q fint p anuli tc Ex glo queo quare inuenit
anulus Videtur ut eodem pignore corde iugantur Unde iiij to
digito qui fidius appellatur anulus inseritur qz ut infertur
e in eo vena sanguinis a corde pueniens xxxv. q. v. femine
Subdit glo quoq fit sbarrao p donacionem aliaz rr tc Sed v
ff si inuenit querit quis e effectus subarracionis rdt glo. tc
Ex glo. sm Goffr tc Aut ista subarrao fit in eccia aut i loco
m quo sponsi qsuenit benedicta aut ex istu loci Si primo
ex fone sunt etate r sponsus mulier veniente ad fores eccie
subarravit ipam pacete r benedictione interueniente qmus ipa nil
exprimat indicar p mrio sm ost ar. S. ti. px o extra tc
mtr xxvij. q. ij. c. signis vovere r c signis desponsa C Si aut
ex teom loci fit subarracio pondeat dent xi a que p cedunt
subarraoz r tam si sunt desuto tunc e signum sponsaliorum si
de pnti tunc est signum matrimonij talia n. iuminisella solet
interuenire int spon a j. de mrio qtracto q. ueb. tc j. C Et
quid si fit cu ludi Ost dicat Si ttu e de ludo r de iure tecaae
qua sicut fit in ludo sti Silvestri et bti Nicolai no e mat
mom in ar. ff. de acti bus r ob. l. obligacionez in fine xxvij
q. j. Illud si e dubium psumit p mrio .j. q mrim actu. pnt
c. vir r S. de r indic c. ultra al h eu qsular p pnceps ar
S. de tust. c. j. de q. d. iiij. sz solet queri et hac not ost
in Summa sub vn a de iunctis sz qtrahitur ygni q si alter

Illa distinccio declaratur tc et e bona

Dicit sm Jo an in novella / Alie glosule sunt textuales
Judicatis cas etc

d

De clandestina desponsacone

Quia spon. aliquando palam / aliqu clam contrahr
Ideo subiunctr R. ca de clandestina despo. sm
Goffr vel sic cont / quia sepe contigit q puelle divites et mar.
nobiles seducunt etc occulte desponsant. / et ideo subiunctur
R. ca de clandestina despon. xxxv. q. p totum Et sic iiij. q. iiij
consanguin. contrait ij. qui filij sunt. le. cu nob / Et sic i ma
trimonio spuali D. de cloc. qz ## 1 fi. Sequitur ingrm

Siquis clam quam etc. Jon sumatur. qz breve est
cas tm. po. v. d. Aliquis vir
occulte desponsavit aliq mulierem Tandem petijt
eam in uxorem ipsa negavit / tunc q. in dubit pbacio / ## ru
dendo dicit / viro qui affirmat desponsa et ego Si vir ne
gat et mlr affirmat / mulieri incumbit pbacio sm verb
intellm // clam .i. no pub. etc Tamen tot sunt putes qt
sufficiunt ad pbacionem vel male sequuntur viro in cubit p
bacio sm Jo. an / viro .s. petenti uxorem et uxor petiti
viri Fil cont vij. q. final. actor etc. lo. Jd qui affirmat
matrimonium clandestine contractum pbare tenetur / Sz q.
dn. qz h lra stare no possit qz si est clam contu Ergo istud
mm pbari no pt Et tn lra dt q viro in cubit pbao. Sol.
s. Jnno. Aliqu dr mm clandestine contu / expco qz no pt
pbari p testes ut j. c. px. Et sic no sunt contrahe / Aliqu dr
dr clandestine contri quia no fit in facie ecce ut. cu ea solepni
debita s. c. cu inhibitio / lz bene pt pbari p duos vel tres
testes etc lo. hic in c. nro. Host / aliter intellt. s. intellig.
clandestinum mrim ubi nullus aut sunt / nisi ipi contrahentes
etc dr q carlis copla no intervenit / Et vir dicat q intervenit
si stat p matrimonio stabit asseracioni viri cu iuramento b. ti
premo contineba / ex quo simul cohabitabant / nisi mulier
pbet se virginem p aspectum etc. Idem est vir negat se ea
cognovisse d. ti. px. c. attestacoes Sz. d. que mulier negat
se cognitam no desiderium ma. Rnd. qz mlr forte ## sex. ve
recundia et pudore negat et lz vir et uxor q. ad matrimonium qo. ad inpia

non inducunt j. de divortiis Gaudemus Secus e in pbado
ut hic cum sit caput eius d. ti. proximo dno .. Sz dic ex
quo vir no pbat muliere negante mulier dz absolui qr
actore no pbante reus esti nil pstiterit absolui dz de cu
poss cati vj. q. ii. actor . Solu dr ost e spale i ca
matrimoniali ut recipiat abiud matu pp pictum anime d. ti.
proximo attestationes. Item dixi d. § ost q ex vio ne
ganti incubit pba. sz g negative sm na e pbaro d. de elec
tione .. Solu vm est in stis positionibus que pbari dent per te
stes sz matrimonium ostetur p probationes tunc ex negativa pbatur
s. de purga. can. accepimus facit de confess. c. j. li vj. contra
ex quo negativa no pt aliter pbari tunc cogitur rndere ut i. c.
j. de confess li vj. Iste intellectus ostendit exorbitat hic alia
quia hic no agitur de pbatione carnalis copule sz de pba matri
monij ut pz Glo magna s verbo incumbit pbatio obicit
dat z. solutiones ponendo z. tenendo pmam reprobat. Un
dicit glo dr Ex hac lra elicitur etc. Alias vero q vir no
negat q eam clandestine duxerit. Sz dr ex quo clandestine duxit
no e mirum. Sz iste intellectus no vz qr ex quo publice confitetur
eam duxisse p hoc appbatur matrimonium precatum. Ex glo i verbo. i.
ei qui stat pmittit. q intellige vz s. alteri matrimonio no
pindicatur de eo qui cognovit consanguineam uxoris tue. dum eo
Sine ibi vel dicas q carnaliter legitur i ponit zm intellectum s.
q e legitur cum reduplicatione etc. Ex glo. Concludit ergo
intellectus . c. pus e ost q clandestina desponsatio q testibus pbari
no pt carnali copula est finita d. de sponsalibus Is qui p
iuramentum viri pbatur et lam licz vir et mulier ad impia non
ueditam de divortiis Gaudemus tum in pbatione carnalis copule
ex quo aliter pbari no pt statur iuramento viri qr e caput
mulieris d. ti. proximo dno Et in hoc defert matrimonium mulieri
crimina frequenter pp sexus fecunditas respondere mulier negat
cola et licz viro desferatur matrimonium mulier pt respire dam
vim pcorporis aspectum q. de fri. c. j. Sz iste intellectus no placet
qr no loquitur hic de copula carnali sz de desponsatione. Sz intellectus
e Alani qui vir negat inus ex negat clandestine ductam
esse uxore ei incubit pbatio licz confiteatur se clandestine contraxisse

Iste intellectus etiam non placet quia ex quo contrahitur se contraxisse
clandestine confitendo coram ecclesia approbatur extra de cland. c. pe. Tam
intellectus quod hic vir dicatur adulter non a sexu, iste stans per
matrimonio dicitur vir et tali intelligit p°. Unde dicitur in s. secundum istud
ambrosii xxxii. q. iiii. Si autem vir ab ambrosio appellatur
non sexu secundum virtute animi, mulierque nominatam sciatur non
sexu secundum mollicie mentis et iste intellectus est verus. s. quod hic vir dicitur
tamen adulter. s. quod iste qui stetit per matrimonio vel inhibet probari
tamen adulter. s. quod iste qui ... Innocentius vero
Contrarius intellectus est verus qui reddit in idem cum precedenti quod littera
loquitur cum reduplicatione et iste est verus et hic dicitur clam
destine desponsare qui desponsat non coram ecclesia solempniter de
hoc l. c. cum inhibitio. Sed cum tot presbyteri quot sufficiant ad
probandum tamen male sequitur vero in inhibet probari si clandestine
fuerit per eo quod probari non potest ut s. eodem c. Et dicit Tancredus
redius et Goffredus cum Panormitanus post parvis vero de scitur magis
Sed dic quod tunc primus est indicandus ut d. de pr. expliciti

Quod nobis matrimonium clandestinum contrahentibus
hoc petentibus et impedimento cessante per ecclesiam approbatur, post
quam qui filii sunt legitimi quod nobis. Due sunt partes. In prima dicit
consultatio. In secunda distinguitur ... cap. intus Beluacensis
episcopus quesivit a domino papa de ecclesia cum. per c. inter aliquos fuit
contractum matrimonium ita occulte quod super contractu nulla littera probari
apparere potest, per quod contingit quod ambo vel alter istorum noluit
simul manere. Consequenter vero an sint ab ecclesia compellendi ad iniuncta
cohabitationem papa dicit quod non. Summa vel sic propone. Inter quosdam virum
mulierem fuit contractum matrimonium occulte, postea isti volunt publice
contractum matrimonium. Consequenter vero p. d. utrumque illud matrimonium
sit occulte contractum debet ab ecclesia recipi vel non, papa respondet
dicit quod sic, ac si apud in conspectu ecclesie contractus fuisset,
hoc vero nisi rationabile causa impediret. Contrahunt, i. dicitur de
contracta. hoc i. ecce matrimonium clandestine contractum publice ut
se habeant per coniugibus suis. Immo quod non matrimonium clandestinum
recipit ecclesia si contrahentes ipsum voluerit publice. Et dic recta
pit ad contrahendum secundus ad contractum dissolvendum. j. de eo qui cognovit
consanguineam uxoris sue super eo Item non mirum quod ab initio non

valent quo ad ecclesiam tractu temporis licet ex. de elec. quod sicut
Glo finalis circa ... hec e. de elec. etc. et solvit vim est quod illud quod
nullomodo tenuit tractu temporis non convalescit / sed istud matrimonium
a principio tenuit quo ad deum licet partes non fuit quo ad ecclesiam
declaratum // Ex glo. videtis quod per sponte clam contrahentes ex quo non
apparet probatio nec per sponte contrahentes volunt hoc publicare non
sunt compellendi ad matrimonium sed si volunt publicare tale matrimonium est
recipiendum / ac si a principio in facie ecclesie fuisset contractum hoc verum nisi
rationabilis causa impediret et per hunc textum dicunt pe. de sapponia et
abbas quod si vir et mulier confitentur se clandestine contraxisse / et vir dicit
se prius cognovisse consanguineam eius et mulier id fatetur quod causa ...
se prius cognovisse consanguineam eius ... ecclesia
matrimonium non approbabit nec illud faciet ob ... non obstat c. si
matrimonium non approbabit nec illud faciet ob ... non obstat c. si
eo dicto qui cognovit consanguineam uxoris sue vel non creditur confessioni
coniugum in preiudicium matrimonii / quia loquitur hic de clandestino matrimonio
declarando vel loquitur de contracto separando / et non per declarando matrimonio
statuit confessioni ut hic sed preparatione non ut in contrario

Cum inhibitio / Istud c. non summatur propter multa sua dicta.
vel sic hic hoc qualiter matrimonia debent solempnizari et dicit matrimonia corporalia / al. ... e. de elec. dilectione / quia
propterea licet solus consensus sufficiat quantum ad vinculum matrimonii perpetuum
q. ii. sufficiat / non tamen quantum ad statum ecclesie / ut hic ar. e. de feriis
capellanus / Quod sic firmabat / primo usque ad .... / districte servari mandatum matrimonium clandestinum dampnatur / et ut vitetur periculum
specialis consuetudo generaliter dilatatur / sacerdos ad faciendum diligentem in
quisitionem instituitur ... sed non servata ... et ignorantes in
mus ... in plene ... que pena adpetentes ... secretes
impedimenta ... publice contrahentes extenditur / Parrochialis sacerdos
secretes ... et ... sui presentia exhibentes ab officio per triennium
suspenditur Contrahentibus clandestine pena imponitur ab aliis ...
licet impedimentum canonicum ... suppositum sic firmabat Quod Ex.
dividitur c. in duas in prima ponitur questio In secunda parte ibi sed quis
non primo facit duo primo protestatur et prohibet clandestina coniugia
contrahi et sacerdotes adesse / secundo prohibet et mandat presbiteros banna
publicari et de impedimentis inquirere et ... probabilius co
textum medium / Et primo principalis duo facit primo punit sic contrahentes in prole / et ad alium causa pena extendit / Secundo
punit iubet presbiteros non inhibentes et etiam intercessentes et

ipsos consentientes et maliciose opponentes Casus Congregato cum
aliis generali presbiteris in super separacione cum Innocentius presidebat fuit
propositum in generali ... primo in concilio p. e. aliqui contrahunt matrimonium
in gradu lege divina prohibito vel in gradu lege humana prohibito puta
in 2o 3o 4o 5a 6o et 7o prohibitis licet in ultimis tribus sit reno
vatum etc. fuit relatum ibi quod aliqui occulte contrahunt matrimonium sic
quod contra eos ecclesia puniri non possit Item relatum fuit ibidem quod aliqui con
iungebantur clandestine et convenerunt inter se eciam et quamque religiose sed quorum
finis super ... tamen ibidem quod dominus papa carnalium dignaretur providere
et papa primo considerat et adducit quod inhibicionis coniugalis copule in
quatuor gradibus nunc est prohibita et in ultimis tribus in quibus olim
erat prohibita scilicet in quinto vi. et vii. gradibus nunc aut erat
vata Et ideo papa ex primo in ultimis gradibus est renovata
in aliis in contrarium dicta prohibicione observari Statuit etc.
quod clandestina coniugia ulterius non fiant prohibet ne etc. sacerdotes
credites talibus clandestinis coniugiis sua presencia exhibeat Quis
etc. papa consuetudinem specialem quorundam locorum specialiter generaliter ad alia
loca prorogando statuit ut scilicet cum matrimonia fuerint contrahenda
in ecclesiis per presbiteros publice proponantur et competens termino prefigatur
infra quem qui voluerit et valuerit legitimum impedimentum opponat et
ipsi presbiteri nichilominus investigent utrum aliquod impedimentum obsistat
Cum autem aliquis apparuerit probabilis coniectura contra
copulam carnalem contrahendam in ecclesiis talis contractus interdicatur
manifeste donec super eo appareat quid fieri debeat clarius documentis
Si quis vero p. e. prohibentur coniugia clandestina
et similiter sacerdotes interesse illis Et ponatur quod aliquis non
advertendo prohibicionem huiusmodi presumpserit contrahere in gradu prohibito
etc. ignorantes nunquid aliqua pena et quam debeant puniendi fr...
dicit quod sic Quia proles de tali matrimonio contracto clandestine in gradu
prohibito illegitima censetur Item habeat p. e. nunquid ignorancia
parentum dictum pro eis debet aliquod subsidium proli sic suscepte afferre
et papa dicit quod nisi ista sic clandestine contrahentes ignorancia pu
tum non debet proli suscepte aliquod subsidium prestare Et p. e.
quod est ratio dicit racio est ista quia isti sic clandestine contrahe
ntes non expertes sunt vel saltem habent ignoranciam affectatam Et ideo
proles debet illegitima reputari si ambo parentes sciverint legitimum
impedimentum etc. sed in facie ecclesie contrahere presumant Eciam

ibi Sane Si prochialis sacerdos pr sancte vos iam h' pmi
nistis contrahentes clandestine in gradu phibito quia proles
sic suscepta e illegitima ß si sacerdos pmittit tales contra
hentes no phibendo vel ex eis in est vel aliquis alius re
gularis incurrit aliqua pena vemet pmcndi pp dc quod
tales p tres annos ab officio suspendatur et gravius puniatur
si qualitas culpe postulat Ex istis qui tales p. e. vos pri
ministis clandestine contrahentes in gradu phibito ß quid si
aliqui clandestine no in gradu contrahunt incurrit sacerdos ex eo
q contrahunt clandestine debet puniri pp rubo dicat q istis
qui sic contrahunt i concesso gradu de pena condigna i iungi ß
tertius qui malicose impetum obiciat ad impediendam licitam co
pulam canonicam no effugiet vindictam tribus gradibus s. quinto
sexto septimo .j. de consang. no de distictione go obedire de co
dictis pr siqn e. de consuet' p proposuit Sui predecessoris hic
e ra ps m q ponit phibitio Sacerdos .i. clericus e. de co
habitatione cleri. c. ij. Idem est de laicis cu talia in pnia cozo
frequenter contingat s Jo. an. prorogando Simul cet et
de pcuri conbusta .j. de pnie. q no multis Incertus plu
bus si sunt plures certo vbi sunt contrahentes vel si sunt
dispar prochias sim abbatem Et sufficiat q pub. fiat
etiam coram eccam e. de postu. pla. c. ij. ß sm mai' ca
epo ad quem hc spectat diffinire .j. de consang. et affin. c.
.j. Siquis ra ps pu.l que primo punit sic contrahentes in
ple expte scienciae .i. no posita ex parte sue .i. q aliquid
sciunt pari modo hic ad aliu casum pena extendit ipe...
tam sic q cuiqz sit illud .j. de consanguinitate et affinitate c. V. Ele
ctam q cuiqz sit illud .j. de consang. et affin. c. V. Cle
q ptem Cle. contrahentes scienter in ... in gradu phibito
sunt ipo facto extracta quibus irregularis est exemptus .j. de
pnie. c. j. li vj. qui eis hc mter go de mino e scais de
spon. Culpe qualitas quanta sit culpa In istis condit
eis auctor. s. dens et tempus et locus et eius sumtas ut pz
de luto. c. vnico li vj. malicosi Glo. est Ho Hos° ita a
iudice statuta no qz v' ita statuta no est relinquit arbitrio
iudicis de officio dele.. de caus.. Nota in hibito talis co
iugalis restituta est ad quartu gradu in clusive de consang. et

affinitate non debz. j. Item clandestina coniugia prohibentur et puniuntur
contrahentes contra hanc formam in gradu susceptos pro filio cum
eorum sic suscepti sunt illegittimi. Item punitur sacerdos qui
hic non prohibet quia per triennium suspenditur ab officio ut hic.
Item punitur qui malitiose impedimentum opponit ergo sic ita pena non
statuitur opponenti arbitrio iudicis relinquitur contra doctores de clericis
de cons. Item non casus quo prohibetur communis denuntiare volenti
Aliquis prohibetur communis agere volenti ut l. si C. de [illegible] et
manumissi testa. Item compater sive affectata ignorantia ut in
c. ut animarum de constitutionibus li. vi. Item probabilis coniectura in persona
c. ut animarum de constit. li. vi. Item probabilis coniectura persone
minimum contrahendi. Et hic non casus in quo filius punitur pro delicto
patris quia propter delictum patris filius est illegitimus ut hic [illegible]
dictis quod licet ista proclamata seu banna publicabantur olim de consue-
tudine quorundam locorum que consuetudo specialis locorum obtinet
unum inter omnes pristinam communem. Sed ponamus quod ista consue-
tudo esset ius commune renovata durabit ne consuetudo locorum istorum
que dicit ius commune renovatur et videtur quod sic quia hic est dispositio per
singularium ubi erat consuetudo. et videtur quod sic quia hic est dispositio per
mentis s. consuetudo iuris communis, ideo una sublata reliqua ma-
nebit de auctoritate iuris palatii extraordinaria. ff. de fun. Urbanorum
predio. l. si dominus tua. Cum hic sunt duo vincula s.
consuetudo et iuris communis sublato uno manet alterum, pro ut dicitur
in exemplo legato pluribus fuis relapsata una manet
in alia de pen. [illegible] cum pat. Sed consuetudo ista non est
in alia de penitentia. Sed consuetudo non
tinet aliud quod ius quod ergo sublato illo iure communi reviviscit
consuetudo renovata ut notatur de constitutionibus ut animarum li. vi.
Preterea si sic diceremus iam sequeretur quod omnium iuris correctio
penitus. Et sic dicimus iam sequitur quod omnium iuris correctio
continuatio esset in utilibus dicta. n. lex renovata sit ius quod
in consuetudinem proscripta quia firmatum est ius quod sublata non est
tunc consuetudo proscripta quia firmatum est ius commune sublata non est
iste tollentium potestas ipse concedendi iura ut notatur de constit. ut
animarum li. vi. Ad idem in simili ubi sunt duo vincula uno
sublato manet aliud vinculum et nisi est relictum tollatur tamquam minus
principalis ut hic. Nam ex quo ius renovat sua constitutio
fortius et consuetudo in scriptis vel consuetudine generali licet quod sua
constitutio statuta cum singularia que consistunt in facto ipsa
non tollit per sua constitutione sed ista que consistunt in iure communi
sic ut de constitutionibus. lex romana li. vi. Et ibi de hoc optime
per glossam facit quod notatur Innocentius. Hostiensis. et. de rescriptis. c. j. de rescriptis

vel privilegio quod continet simpliciter ius quod in constitutione in 2o
privilegio. vel rescriptum non est necesse de ea fieri mentionem sic eciam
de ista constitucione vel consuetudine contra ius quod in constitutione contra
dicitur ipse ad revocacionem prius non est necesse de ea fieri mencionem
Item videtis in matrimonio contrahendo banna proponi debent / Sed
numquid eciam in sponsalibus debent similiter banna premitti hostiensis dicit quod
committere timeo sed faciendum videtur quod cum sponsalibus multociens moris
in matrimonium transfunduntur in matrimonium presumitur ut in multis
allegat ergo si non esset necesse proponi banna similiter in sponsalibus sequitur
quod non in eorum matrimonio necesse esse banna proponi preparata spon
salia sunt preparatoria matrimonii ff. de sponsalibus l. oratio et ideo prohi
bicio nupciarum includit sponsalia ut in decretalibus l. oratio etc. cum quis
prohibetur aliquam ducere prohibetur etiam eam desponsare de eo qui
duxit in matrimonium quam polluit Solucio secundum Johannem Item
est in sponsalibus quod in matrimonio quo ad obligacionem et prohibicionem quia ubi
est in sponsalibus prohibetur matrimonium et sponsalia prohibentur non autem quo ad
eciam prohibetur matrimonium et sponsalia prohibentur non autem quo ad
penam contrahencium intercessencium quia in penis non amplianda
penam contrahencium intercessencium quia in penis non amplianda
facienda. j. de regulis iuris in penis cum concordantiis li vj. et de
cler. statutum li vj. Contraria facit cle. unica j. de consang. et affin.
propter que ibi leguntur et notantur ubi contrahens matrimonium in gradu
prohibito vel cum moniali facientes excommunicatus est ipso iure Quid
si contraxit sponsalia numquid est excommunicatus. Dic secundum glo. ord. quod maior
non puniunt quam qui non licet in prohibito matrimonio prohibent sponsalia
non tamen sequitur quod contrahendi sponsalia debeatur eadem pena
que pena debetur contrahenti matrimonium facit contrarie de elec. in pre
sentes li vj. ubi nominacio in scriptura habet se ad electionem sicut spon
salia ad matrimonium et tamen pena apposita elec. non est apposita nominacioni
nam nominans indignum scienter instructivo non est privatus
potestate eligendi nisi adhuc in eo persistat quod ex verbis seu nominacionibus
cuius electio subsequatur ut ibi.. Item hic inhibetur ne sacerdos
clandestinis sponsalibus intersit Sed quid de dyacono vel clerico dic idem
quia dicit hic sacerdos .i. clericus ut dixi in postillis idem de laicis
licet non veniunt sacerdotibus tamen includuntur sub mente Et sic licet mente
iuris clarior verbis. ratio quia frequenter talia. sicut clandestina matrimonia
per tales seu in presencia talium fiunt contra c. de officio delegati
c. j. Et sic hic intelliguntur quo ad prohibicionem licet non ad pe
nam faciunt ea que prius dixi: Item videtis cum matrimonia
sunt contrahenda in ecclesia presbitero debent proclamari vel banna

sponsi. Sed dequibus ecclesiis intelligitur abbas dicit quod de ecclesiis utriusque
loci. Hoc verum si ibi sunt plures ecclesie in loco ubi sunt contrahentes
vel qui sunt contrahentes diversarum parochiarum tunc tamen in parochia
sponsi quam sponse publicacio seu proclamacio ista fiat. Dicit Innocentius
quod hec publicacio debet fieri in ecclesia ubi antiquitus est habitacio parentum utriusque vel
cui melius notum est de consanguinitate contrahentium. extra de testibus licet. Nam magis
credendum est de consanguinitate ubi melius vicini sciunt et de electo
scriptum de postulacione ca. cum propter quia irritum esset si hec publicacio alibi fieret
quam si sciens vult cum yberna in postulacione contrahere quibus dicit quod me de
quam si scitus vult cum yberna in postulacione contrahere
contrahentium consanguinitate sciat testari et fama contrahentium publice cum nec tamen non
nerit eos quod dicit Innocentius operarum hoc eidem qui dicit abbas quod episcopus non
debet admittere alienigenam ad contrahendum in diocesi sua donec a suo
episcopo afferat litteras testimoniales et cetera dicit temporibus suis episcopum nec
matrimonia probasse decretalis magister suis Innocentius dicit quod hec banna
debent fieri in utraque ecclesia ut prius dixi scilicet parentum utriusque contrahentium
tamen in ecclesia contrahere volentium propter alia impedimenta quia in prima melius
scientur gradus consanguinitatis in secunda melius si cum aliis contraxerit
dicit Innocentius. dicunt quosdam et non male. Sed bonum est utrobique
nunciare. Sed simpliciter fiet ibi ubi est antiquitus habitacio sufficit ad hoc
quod filii contrahentium propter illegitimum non iudicentur quia hoc contrahentes non in
dicat illegitimos propter cessacionem proclamacionis seu denunciacionis
nisi istos qui in gradu prohibito sunt coniuncti etiam ignorante ecclesia
quod clandestine contraxerint. Sed ponamus quod assit ad impedimentum quod
gradus prohibiti consanguinitatis vel affinitatis prout quedam
hunc uxorem licita denuncia non constat contraxit cum quadam alia
hoc ignorante banna non premissa in quibus proles sic suscepta erit
illegitima non obstante ignorancia alterius parentum et dicitur quod sit per
c. cum inhibicio. qui filii sunt legitimi. Nam videtur dicit ad hoc quod filii sunt legitimi
altero coniugum ignorante et quod matrimonium per aliud matrimonium contrahitur
in facie ecclesie ignorante altero coniugum. Sed ubi non fit publice
licitus sit inter eos contrahentium non fit in facie ecclesie glossa ibi filii
sunt legitimi dummodo sit ignorancia alterius coniugum et pena contra
decretum propter non observacionem editi hic locum propter impedimentum consanguinitatis
et affinitatis in gradu prohibito ubi ignorancia non excusat secus
in alio impedimento. J. qui filii sunt legitimi. extra vero licet non sit contra
sponsa dummodo in facie ecclesie publice contracta. J. qui filii sunt legitimi
extenore et idem Goffredus tamen illud et hoc videtur verum excepto contrahentes

ista e penalis ideo non extenditur ad casus expressos ut
in c. de cognatione spirituali et de consanguinitate et affinitate. Quero cum Inno. quidam
tenuit aliquam pro uxore bannis tandem contraxit cum alia bannis
premissis instante ecclesia nunquid excusatur mulier propter publicationes sic
quod sine peccato ei coniugatur et quod proles suscepta sit legitima si
postea appareat primum matrimonium esse legitimum tamquam per ecclesiam separatum. dicit
quod non si mulier sciuit primum matrimonium. Nam non sufficit mulieri
ecclesie inhibere bannorum proclamationi ex quo constabat virum cum alia
contraxisse debuit enim querere et quia negligens fuit non debet
excusari arg. c. ut lite non contestata cum publicatio enim quo ad alia
impedimenta puta consanguinitatis modicum operatur secundum Inno. nisi quod
presumptionem inducit quod si fuerit impedimentum in esse suo matrimonium
sine matrimonio non scienter penitus publicari Sed haec presumptio tollitur
si publicationi credebatur vel sciebatur ff. de iur. vel facti ignorantia
l. plurimum iuris constat quod causam negociationis C. de furtis l. in ciuili.
Sed quid si scit quod contraxit vir cum alia sed lata fuit sententia di-
uorcij aqua non fuit appellatum Responsio secundum Inno. quod hoc sufficiat ad
excusationem matrimonii et legitimitatis filiorum quamvis postea ista
sententia retractetur et retractari ... de re iudicata tenor quod prolatae
sunt tam errorem ymo videtur quod si mulier sciuit primum matrimonium
viro referente separatum quod sit sine peccato et filii sunt legitimi ... de despo.
impuberum ... Inno. hoc non credit Nam ex quo mulier sciuit
virum habere aliam uxorem non debuit cum eo contrahere vel ei ...
de sua separatione primi matrimonii nisi per litteras hoc constat arg.
... de sponsalibus in presentia et non obstat c. cum apostolica lex vel ignorantia
istam excusat ut posset cum eo contrahere non obstante quod dicta dicta
fidem dedit prima vincere deducendo non tamen filius defendet
ab illegitimitate secundum Inno. Sed unus dicit quod primum matrimonium
fuit nullum ratione non aufferet impedimentum rationem desponsationis in pu-
bertate c. litteras et c. accessit Item videtur quod quicumque est mulier
presbiter in ecclesia publice proponit indictum competenti termino prefixo
quod volens impedimentum proponere opponat Sed quero qualis citatio
terminum videtur quod terminus j. de sententia excommunicationis sacro vel sicud diffinitum
est synodali statuto alias hoc relinquitur arbitrio sacerdotis secundum
Ostiensem Concluditur quod vetita tantum sit et non dispensatio est ignorantiam
vinculi vinculis ... in vinculo Inuincibilis excusat et ista bulla etiam

opam dando facere non pt puta si fursi exposuit rex ipsi tu
nere tua pigno'ancia excusaret de hic (?) hes xxviij q i § ex hijs
Alia e vincibilis s qm possimus scire dando opam si vo
lumus de qua habetur xxviij di c vlto cu gcor et hec duplex
quidam eni volut laborare ut sciant et id qd sciatur ab omnibus
et h vocatur supina s ignorare qd omnes sciunt quidam autem
non solu volunt laborare de postu c j de clico excoicato ministu
c apte de gsti oe vt animaz li vj o et d supina qr ista ia
cent supini dormiunt nolunt addiscere etc qd omnes sciunt
Quidam aut no solu volut laborare ut sciant h eciā
apaunt talia pque impedit scia et hm se crassa ignorancia
cpaut talia pque impedit (?) vel gratulan ne sciat et
ignari pu puta quia inebrian vel gratulan ne sciat et
talis s ignora crassa procedit ex culpa qr no solu neglig
s; etc id sciat qd sciam impedit Supina aut e ex negli
genia tm et s; hc qd maior e negli a vel minor p hc ply
gencia tm et sm hc qd maior e negli a vel mior p hc ply
pinitur ignorans xxv di G q aut Glo a cladestina gnt
quot modis d matrimom clandestinu Et q tcius mod
vnonio qm no adhibentur testes etc v xxx q v alit vbi
d alit no sit lcm cingni nisi ablhis qui sup ipam
feminam dnatom hnt aquibus custodit uxor petra et a pu
tibus ppinquoribus sponset et suo tpa sacmetalit ut mos est
tum pcibus et oblacionibus p sacerdote benedicat et illud qd fit
sine tali solempte hc d et pro clandestinum Et dicit qd tcius
modis Subdit glo zo d clandestinum qd sine pclamat er
bannis tam istud talu fiat Glo qm coluncit infert gnt
art et soluit vnde glo dicit etc Sunt v h pone etc
queit glo pone etc Est glo v qm ma ac p tu in ma
vbi d qd repellit ab accusa oe matrimonij qui tpe denun
ciacionis tacuit nisi de nuncia oes nesciret vel iuret qd ca
que obicit de nouo sciuit vel qd adhc ex malicia no pro
cedat Glo si ambo putes quent ponit opiom quam
reprobat Videtis si ambo putes facere stetes lcm impe
dimentu contrahunt minime in q specatu ecce in ecca no contracte
filij erunt illegitimi etc Glo condigna pnia notat qd puniunt
contrahentes et tm multi sub est impetu etc

8 **Esponsa duor** visum e de clandestina
de sponsa oe vim qr contigebat

q aliqua contrahebat cu uno clandestine et cu alio in facie
ecclie et sic contrahebat cu duobus io submittitur Rubrica de spo
sa duorum vel sic visum e de simplici despo etc. S. i ti. lib.
preceden. s3 videndum est de duplici successiue contracta que ista
rum alteri preiudicz de in. habetur xxvij. q. ij. in pri. et i fi.
tenuerit Rubrica S. debyga. imp Sequitur nigrum et
VOLUIS Casus duarum adhebit prime si sint
sponsa sponsi de pnti Si no prime
de futo et ista de pnti adhebit sic Primo bymembris di
stinctio et membrorum declaracio ibi Est aut Et h de
habetur pparlea xxviij q. ij. duobus .. Vag Inuenis autem
sic ad btm augm dicis p. S. quotuplex e fides coniugal contra
Et aug videndo dt Est duplex et una e fides q pactionis
i. pmissionis de futo et consens i. fides seu contra de pnti
s3 instabat cosules pr august quod si aliquis alteri mulieri
dedit fidem pactionis s. q pmisit ea ducere in vxore pt
alia ducere de pnti Aug videndo dicit Et tris no dz alia
ducere nichilominus tn si ducit tum ista sa dz manere tn de fide
mentita pnia imponi dz et tn illa sa manebit qz tn sacrum
p fide mentita rumpi no dz Ibi sicut sentit pr aug poas
q aliquis duxit pma puba de pnti dando ei fide consensus
po ea superinduxit scam tn q manebit i. dt aug q dimit
te dz scam et adherere prime Sunt i Est aut fides pactionis
Pr aug dixit q e fides pactionis et consensus po ea de
clarat ista membra Et aug dt ex fides pactionis e cu
aliquis pmittit alicui q eam ducere velit si pmisit eu rem
scdm hrc ffides aut consensus e de pnti q unis no stringit
manus parum subarratom corde tn et ore ducere consentit
et mutuo se se concedunt unus alii et mutuo se suscipi
unt ecce casus: ¶ aliam ducere inst in casibus in quibus
solumitur sponsalia de futo S. de spon. s3 de illis Tantum quo
quemum sit ondit eius auctor comps et locus in quibus fuit
institutu et eius finitas vt hic p3 de quo de voto. et bimeo
li. vi. et et tetigi S. c. pxo. fide contra i. si contrxit puba de pnti Si
pmisit Istud. si te genor mois s. optitime ecclie condicionalis

tenue e quartus intellectus q fides pactionis dupl' consistit in
matrimonio . s. pactionis copulam et puba de pnti Primus intellectus
si promiseris .i. hortor te ut promittas me . 2q .i. q promiseris
3o q dicionalis et pq ea tangitur in glo. si promiseris dicat
tenue . siquis ita dixit Contraham tecum si promiseris me tenere
tenere cotinuo id pmisit efficiunt sponsalia pura et tu co
ernit mrim efficat xxij . q . v . qui periurare . p9ssu tantum
.i. consenciam in te . si consensis in me corde tn sine hec o
sinstituitur . j . c . p. xv.o ad finem quia tor adden' . ob quo ad
etiam in loqui valentibus e intm se 9cedunt ethicis dicat
Antecedens secundum Jo. an. al no esset matrimonium si hunc includet
xxvij . q . ij . § p° sufficit .i. sufficit ff. Jo an . § Nos q i
coniugali continetur fides pactionis et fides 9ssus dicunt Na
etiam al pactum sz in se 9ssum ff. de pactis l. p'l. 2g
dic dicunt put via et tenu3 sz no presus ff. de spon' sz l.
sit° quia spon' sunt se ut via e matrimonij ut tenu3 ut Item
sponsalia de futuro et mutuu solvunt pr sponsa de pnti .
sponsalia de futuro et mutua solvitur p2a spon' de pnti . O.
de spon' si inte § Item frangenti fidem e pena ipso
nenda xxviij . d . si vir § Item in 9tu matrimoniali 9a
inuenire dicunt ut . j . e . c . ulti . pq et q dr corde tn et ore
9 sentiunt Nam sine hoc omnia sinistrunt . j . c . t . si Et q dr
ore subaudi uel alio signo q sit equales ut no . d . de
spon. c . ultimo . et . tue . ff . 9st . unde siquis dicat alteri
Ego volo te ducere in uxorem si tu vis me in virum et si 9c
tis q vult sit matrimonium inter te . Si me osculeris quatur . ung
e matrimonium si ipsa statim eum osculetur . Vnde 9stien q no videt
quare no sit statim matrimonium corde et ore et sine aliis ut
de mat° 9tto 3 medium ecce c . j . Nam ex quo 9stat p sig
9ssensum ee de pnti succedit in locum verborum § tenue dr Jo
an . lic spon' contrahantur signis tamen matrimonium no 9trahitur inspi
ratis mu° apts intelligentibus du° 9heuntes loqui put
O . de spo . tue . Et ideo illud q dr 9st forte habet locum
in no valentibus loqui § videtur assualis intellectus textus
est quia fides pactionis sit spon' de futuro sz fides 9ssus
sit spon' de pnti vuolo tn te scire q spon' de futuro 9hunt
multis modis primo p uba de futuro et hec fides pactionis vt'

Quot modis 9hunt sponsalia de futuro

so cum duo impubes contrahunt puba decepti e. de spon. i pu
bertate c. finali. et. ex. c. vnico li. vj. // 3o p canoa sub arrig3
precedentibus ubis desideo xxvij. q. j. sicmis desponsauit
2o pdactm arrar e. de spon. l. cum. Item dicitur q si
des pactonis e qn aliquis promittit alicui fidem q eam
ducet si promiserit cum rem secum habere. Si quid in hoc casu
mulier promittat rem secum habere. Nunquid per prima colaz e matrimonium
aliqui dicunt q no. quia per prima copula purificantur sponsalia
tm. Sz per eam fit transitus in matrimonium. Sed hoc no e verum
quia tunc prima colla esset fornicatio cum peccato. Unde dic q per
prima colaz fit transitus ad matrimonium et idem tenet Inno. hic
Sed q colla carnalis no transfundit in matrimonium nisi in veiat
sponsalia e. de spon. Is qui Sz hic colla carnal no invenit
sponsalia e. de spon. Is qui. Sz hic colla carnal no invenit
sponsalia pura et obligatoria / qz sponsalia conditionalia ante
existentiam conditionem no obligant. qn ex tn g sang a sponse
extatem conditionem no obligat. qn ex tn gsang a sponse
sub conditione honeste posset. J. de spon. c. vnico li. vj. §. ille
no libo quia ex spon conditionalibus no efficitur obligatio an
conditionem extante ut i Solu ut ex dt glo. final. J. de
sponsalibus c. vnico li. vjo. q per colaz recessum e a conditione / statim
fiunt pura. j. de c. appoit de illis et c. pnas / Glo a fine
videtis si aliquis alicui mulieri fidem dederit pactionis i. spo
salia fecit de futuro no dz tn contrahere m / tn si fecit tenet et
dz sibi pena imponi de fide violata et ro e quia tn factum re
scindi no dz dicit glo et c. Ex glo az In matrimonio carnali
colla consumato triplex sacramentum designatur in matrimonio cum enim sint duo
s. consensus animorum et commixtio corporum primum s. q sit coniunctio animorum
et commixtio ~~corporum~~ animorum est unio fidelis aie per dilectionem et
caritatem ad deum et ita designatur per consensum animorum cum
alter in alterum consentit // Sdo sacramentum est unio humane nature
ad deum in utero virginali per incarnationem ubi deus hoc designatur
per coniunctionem corporis / ita q primum designat unionem volunt.
2m unione nature // 3m sacramentum est unitas ecclesie ex diversis
gentibus collecta cum uno viro xpo subiecta et hoc sacramentum de
signatur per istum coniugatum qui viuens tn sacramenti matrimonii
vitauit quia alius nt bygamus in 2o matrimonio diuisit carnem
suam in plures / unde unitate aio signat no pt Ita not glo

de bygamis debitum | Glo si promiseris fortificat textum per locum admi
sione rpomit quatuor laurus quas tangit et textum videlicet hic
dicit quod pista verba ducam te in vxorem si promiseris me rem tecum habere
inducimus sponsa defuncto etc Ergo glo ibi quod dicit glo sponsa conditionata
ante etatem conditionem non obligant .j. de spon c vnico li vj vo
nec exceris oritur iusticia publice honestatis ut ibi Ergo colla non
inveniens spons ea non finat dicit per carnalem copulam purificata sunt
sponsa etc intra m c fluatum fuit ostis .8. de spon by extus etc .ij.
concludatis quatuor intes istis si promisis me re tecum habere prima
e quod ly si te cortatine secunda quod te tatime 3 quod tene conditionalis
ergo intes e fides pactionis / e qui aliquis promittit alicui quod eam
ducet .i. qui promittat alicui verba de futuro etc textus qui sequitur
Si promiseris me rem tecum habere expone .i. fides pactionis
educitur cursit in m .s. per carnis copulas 8 de spon Is qui vel
verba de presenti Item dicat textus / fides aut consensus e qui is
et si non sequitur manum corde tamen et ore consentit dicat Innocens
Ista verba hoc intendunt quamvis consuetudo sit in loco quod cum matrimonium
contrahitur vir cum anulo subarret tamen sine hac subarratione fit
matrimonium per consensum et verba de presenti sequitur c.

Accepisti | Casus non ponitur propter brevitatem Cau. in t. e. 8
pr. 8 . contigit quod aliquis accepit illam in vxorem
que erat alteri verba de presenti desponsata quero an cum ea re
manere possit / et si non an debet quia nunquam potest sicut eius vxor
et qua pena veniet iste puniendus propter dicat quod xl diebus ipse
debet puniri in pane et aqua vij annis sequentibus quod carena
vocant extra cau. / Non hic habes de carena .s. qui habeo ieiunarz
xl diebus in pane et aqua vij annis sequentibus aget aquam
primam quam sibi sacerdos iniunget non ante ieiunet sic in pane
et aqua / et istud glo declarat accepisti .s. sciens quod probabilis igno
rancia excusat xxviij q. ij in lectum quam alter erit veniens a de
contrahendis de spon nupcijs c .s. ostis / desponsatam verba de presenti vel
8 ty . px laudans Glo tangit numquam veniente post maritum vel ex
isto conspectu vel dic sicut cum habet eam cogno. j. de eo qui duxit in
matrimonium c. tibi . Cum septem sequentibus annis ad arbitrium sacerdotis
.j. de pe et remiss significant vnde dicitur pe. et aliis quod in isto
septenario ieiunabit sexta feriam vel aliquod aliud aget quod
placet confessori etc non debet omnibus vij annis in pane et aqua

ieiunare nisi psbr i iuget c / Nō accipiens in vxore aliq
que e alteri puba depnti desponsata peniteat3 ut hic sequi
edic accipiens faciet alias pbabilis ignorancia excusaret
eu .j. de clerico excōicato ministrante ap^a^ xxxviiij q. ij. laur ecq
dixi que e alteri puba depna desponsata edic uenti .j. de eo
qui dux in matrim q polluit c. fi. al cont .j. de fris iurp.
c. fi. / Item videas hic g^a^ certa pnia xl dies in pane et
aqua et in sequentibus anis / Si quero cui abbitc quar pemte
but in illis vij^tem^ anis sequentibus Rn^o penitebut ad arbi
trium sacerdotis .i. confessoris ipi puta ieiunado qualibz septi^ma^
vna die vel aliud etiu quid vel ad sca^do^ ut plac sacerdoti
de pe. di. significamit ffa. d. de offi dele. decanus e^c^ uel
legas q ubi aliq hes itum anorum pniaz e modum pnie no ex
pmit^z^ tradens e ad arbitriu sacerdot .j. de accu. accusasti ij
pnia olim pqualibz morli imponeba^t^ xxxiij. q. ij. h^c^ ipo
Sz hoc pnie sut arbitrie .j. de pnia et remissione. significa^t^.
Glo finalis v art cont d. ta. pxo c. ij h^c^ inte^z^ de mi^o^
simp^r^ nullo ß in c. ij d. ta. pxo i no dat ono nullu ß
erat aliq quo addeu lig ad certum no etio qualescit eo

Vicet / Spon^a^ depnti no polliut^z^ p sequens
matrim etc carnali co^la^ consumatu dicit ost Idez dict
cum pma decretis exceptis eo q addit in fine Cag p. d. uel
quedam vir et quadam muliere fuerit spo^a^ contracta puba
depnti / ita q unq aliu vbis consuetis desponsauit / s. Ego
accipio te in mea et^o^ in meu vir / carnalis tn co^la^ non
fuit subsecuta uel ma^tis^ imposita pq istu contrau mulier nup
sit alteri etc depnti carnalis co^la^ fuit subsecuta / queritur
quo istorum dz tenere et pp consilium dicit q cu pmo dz manere
ead eum pacsura ... agenda e redire lig pdecessori
sori mi alit in isto casu indicanit etc. cag Verbis
consuetis Ergo i hijs qui loqui pnt uba sc uerum ß Gaffr
Alanus ... hic agat^z^ inter eos ut contrahant ... sig^o^
hoc exprimat d. desspo^s^ tue Consueta vel alijs d. d. de
spon c. vlt. percute No lig mulieri idem i vno ß abb
redeat h^c^ vim si vir eam pterito adulti repelle uelit
alij indicatum pnt tenere .j. e. c. fi. no ex c. desspo^ta^ uni

p'uba deputi no pt alteri nubere 2 si nupserit 3 ab eo separa et
hic vmq c si depma de spon oe costat al cont C. declaraesti desspo
t. n cu in nota. Videt h decrs si vnq alter mutuo gssu
vbis gsuetis mutuo recipit no lis nuberi ala nubere dixit
h Goffr nerna v'a m mun° in hijs qui loqui pnt Alamns
con dumo hc agatur ne tos ut gtrahat 2 aliq signo hc
exprimat ar. ff. mat. li. 2 de hc vide C. de spon tue trne
bat ecs hic Goffr q si vnq loqim alt vbis grecs 2 aleri
bat latinis exquo se no intelligunt no c mirm quia vba dont
exprime 2 se intellige al nc bene videntr nc loqui ff. de v. obl.
exprime 2 se intellige al nc bene videntr ut loqui ff. de vb
oblr. li. 1. Contrm dic pt explicrs de spon q c min me
cas exquo ad hc neniut q cotrhnt 2 quem intelligenca p
verba signi tenetur

Tua fraternitas

Si qui appellat in causa matrimoniali media 3 ne aliud matrim cotrahat
2 si contraxerit separatur 2 est gmis dmisio 2 oi' hc arbitrium
Et glo prima incipit casum cap p. d. gtrs spons de
pnti mr aliquos ortr gtrouersia mr ipos 2 qui sma fert
primo cor alt appellat adsede apl'cam 2 appellacoe pedente
primo cor alt appellat adsede apl'cam 2 appellacoe pedente
vnq cor vel ambo trāseut ad alia vota ernco iniqued i
mata tenet 2 quer in hc casu pndicte sit sta pp dicat
q' index aquo c appellacoi in causa pn'ic mediat ne ad ma
trimoni cotrhat an te decisiom si aute medim cito prob oe
sent venit ꝑsupserit inr id potiet irritac 2 hc inpetue si
ꝑpetua ca dinorcij vel quousq cognoscar an teniut pirm
matrim si no c ꝑpetua ca sm Jnno otte cas. Ad sedem
aplicam forte ut negotiu diffiniat2 de officio dele significavit
velut sinaliq eincam C. de spon. cu apl'ca accipimus hc in niste
sacuit 2 ideo cos appllacio no defendit C. de app cu speali s.
porro sm Gst medicale 2 si no mediac2 tn fici no deret
vt C bt lite pedente ꝑtem ajulamig exquo sm c merm
de despon oe in pubers ad dissoluedu s. finali s. Gst irritac
11° ꝑpetue si ca sube ꝑpetui al si no c ꝑpetum impe. tue ad
tempus sm Jnno. no app oe pedente nichil 3 i nonari
de app no sole li vi. f. Item ne aliquis app oe pedete
ghat 3 index medicat 2 hc ꝑ ꝑticlm dicas de q sup de app
dictis. j. de sma ex oib ꝑticlis 2 si no mediac2 ne gtrahent tn
ghere no deat pedente app oe C. de spon in pubers ad dissol

Videtur hic dicitur matrimonium quod medium carnalis copulam potius in
ritari querit Immo inquid irritabit perpetuo vel ad tempus
Quidem si causa perpetui divortii subest tunc irritabit perpetuo al
separabit ad tempus ad agendam penitentiam vel aliter inclusus se
parabit tam diu quousque cognoscat an teneat suum matrimonium
xxvii. q. ii non obstat et c. intelliguntur Immo ff. de sponsalibus l. pube
rum c. duo etc. ad dissolvendum tantum patet expresse quod istud verbum irri
tare potius pertinet stare perpetue et in perpetue Glo. finalis allegat iii. gar
damas in contrarium allegat Bernardus de matrimonio contracto salvandis
distinguendo videtur hic dicitur Si matrimonium est contractum quod medium carnalis
publice scilicet potius irritatur etc. glo. infert vero Ex glo. x. c.
ca prohibitionis est perpetua ut consanguinitas in gradu prohibito vel
affinitas de consanguinitate et affinitate non obstat // Ex verbo prohibetur contra
perpetue venientia dicit matrimonium quodlibet dicit contra sed solemp
nitas matrimonii quo ad cultum carnalem bene prohibetur perpetue
venientia honore dicit supra de feriis capellanus etc. intellige quod
dicat hic glo. vero Ex ista glo. concludatur an matrimonium contractum quod
medium carnalis debeat separari Dic aut est causa temporalis aut perpetua
Si temporalis separantur ad tempus ad penitentiam peragendam quo ad thorum
vel cohabitationem. j. de eo qui duxit contracto quod medium etc. c. ii. Si perpetua
durante iudicio separabuntur ad tempus ut c. cum sint prelata quod
probata separabuntur conjuncto lata sententia divortii inter eos j. de ma
trimonio contracto quod medium carnalis de muliere. etc.

Tuas etc. cum eadem contraxit puella de qua tum plurimus
primo desponsanti non primo cognoscenti et
adiudicatum erat vel dicit non valet quod sic dictum in matrimonium
eum necessario predictas bene prima post prime quod sive etc. retractat sic a
ibi nec vero reprobavimus duplex ratio et sic ratio est ibi et certa
per hanc j. de usuris tuas de consuetudine. s. mala queritur de
sponsalibus puella de qua virum et forte sunt inducti ex presump
tione aliquam legisse ar. l. in glo. si allectata cognovisse
sunt et sic carnalis copula in hoc tam non operatur quia ad primum
redire cogitur turpis sic intentas dicit quod contra morem etc. xxxi. di
nolite metropolitum j. de cognatione spirituali super eo decretum quod
dicat sicut consistit quae aliquam pretextu talis consuetudinis attempta
ta sunt mediocriter tolleat sic j. de consuetudine contractae vel altarum

Glo.

aequa ecclesia in talibus potestatem habemus ut in sequenti Glo. super Jo. an.
et facit quod no. de postula. c. bone lib. vi. et volumus quod etsi velles
contrarium statueremus nam matrimonium non consumatum possumus
interpretare de plenitudine potestatis et ideo ipsum statutum facere de quo quanquam
contra expressius Sed iustius est ut istam consuetudinem reprobemus
secundum Host. quia in continenciam turpitate erit consuetudo quod si aliquis
aliquam desponsavit per verba de presenti et alter eam post eam eam
eam desponsavit per verba de presenti cognovit tunc remansit cum eo
qui eam cognovit sed istud non valet quia est contra evangelium quos
deus coniunxit homo non separet Sed certa quod consummatum non potest separari
tieri nisi esset per violenciam consumatum et sic intelligitur istud quod deus
coniunxit etc. xxxiii. q. quos deus non solius coniunctio animorum
sed etiam corporum et hoc tenet Host. q. de cogna. spirituali nuntium
Nota: presumitur i. in illis si et tunc consuetudo que est contra legem divine
non est servanda. c. de consuetudine cum tanto Item sponsus de presenti car-
nali copula consumata quia hic cogitur ad primam redire qui ca-
non dum cognovit Item ad hoc ut consensus levimus in matrimonio ut
venire possit requiritur ut persone sint capaces. Item c. l. de despon.
impuberum c. bone lib. Item quod turpis est puta que non congruit
ut suo viro sunt etc. dicit que contra morem et xi. di. nolite Item
dixi quod non valet consuetudo in matrimonio contra canones prejudicans
viri hoc unum nisi aliqua consuetudo approbetur per principem. l. de cognatione
spirituali c. super eo, et tunc consuetudo approbata per principem non impedit tamen
mediat quia tunc consensus impedit. Ideo non habet locum quod deus
coniunxit etc. ut in dicto c. super eo. de cognatione spirituali Item
si impedimentum tollat tunc persone inhabiles efficiuntur habiles. l. de
consanguinitate et affinitate non debet, et hoc per suam constitutionem inhabiles
facit habiles ut in c. super eo de cognatione spirituali Item in-
habiles habilitat ut in c. non debet de consanguinitate et affinitate Sed
contra hoc videtur dicit. Cyprianus itaque Sed solve ut ibi notatur. l.
si quis petat aliquam in uxorem que probat se cum alio con-
traxisse sed non constat cum quo prius vel si duo petat eam et propter
ontate temporis non apparet prius licere est quaerenda sententia sua
quia cum sint pecunia in re obscura preco sua solida ut notatur
de fide Instrumentorum ut dictus ad finem vel sua est differenda
ne alteri matrimonio prejudicium fiat. j. de sing. sim. et in fine
et hoc Wilhelmus tenet. Glo. prima opponit et solvit hic dicit quod primam

desponsatam de p̄nti debet h̄re q̄ primus eo despon̄ tamen aliter cogno
uisset Sed contra cum glo. C. de rei vendi. l. quociens ubi emptor
p̄s cui res ē tradita ē potior ī iure etc. Similiter ł. Sz nō ē ita
Glo. a soluendo dicit q̄ non ē simile in rei vendicōne et pignoris
obligacōne et in mr̄io carnali etc. Similiter ł lig. hic tn̄ matrimonium
Sz contra hic erat consuetudo antiquus etc. Sed glo. dic q̄ non
obstat. c. sup eo de cog. spali. quia sola consuetudo nec laniat nec
illaniat sine auctē p̄ric. Sz in c. sup eo reddit pro rōe illaniat
eum ablet. q̄ illa consuetudo in ius quo reducta ē que consuetudo
p̄ure hr̄etur. Sm̄ Ost. et ideo consuetudo nō inabilitat p̄sonas sz
co statuto p̄illis Concludatis despon p̄ p̄a d̄ p̄nti cum pluribus
p̄mo desponsati et nō p̄mo cognoscenti dictum nō ob. q̄ s̄.
emptor cui res est tradita ē potior p̄mo p̄ tradicōm rei. Similiter
p̄us creditor ē potior p̄mo in pignore p̄ pignoris tradicōm
ergo similiter p̄s sponsus p̄ tradicōm p̄pria corporis sui mr̄
potior Sm̄ glo. nō est simile quia p̄ solū consensum mr̄im
ē p̄fectus et p̄stat consensus. qr̄ vellet dice glo. q̄ in vendicōe re
ē p̄ tradicōm non solus consensus sz etiam tradicō et vult dicē q̄ h̄ec
quitur nō solus consensus sz etc. tradicō. et vult dice q̄ h̄ec
mr̄im obligatus est ad tradendum se ipsum ex solo consensu sed
vendens nō obligatur p̄cise ad tradendam rē vel interesse itaq
in contractus p̄t agi ad interesse. Si nō aderem. ff. de acti. ven
dicōnis et empto. l. ex empto. Sz contra hanc rōnem glo. ob
icio ex glo. Empcio enim solo consensu p̄ficitur Insti. de
contrahenda empcōe § cum aut. Ubi p̄z q̄ nō p̄cij numeracō
sz quo ad p̄res scita p̄ficit empcōm scita sine scr̄pt
scitam aut cum scr̄ptura tunc p̄ tam Justa confecta sit. Ut. c. ta.
§. Si p̄ tabelliones et sic etiam empcō p̄ficitur solo consensu. ff. de
contrahenda empcōe. l. i. in fine Solucō. Sm̄ quosdam verum
ē q̄ solo consensu p̄ficitur sz tamen nō p̄cise ad tradicōm rei ve
dite sicut in matrimonio cogitur ad tradicōm sui p̄prius et
etiam Sm̄ leges in mr̄io p̄fecto cogitur ad tradicōm sui p̄prius
et h̄ec favore libertatis C. de repu. l. consensum. Sz ista rō non
valet quia idem favor esset in secundo p̄mo cognoscente sicut
in p̄mo. p̄ desponsante. Sz Sm̄ Ost. h̄ec ē rō qr̄ auc
tor matrimonij. s. deus ē immobilis xxviij. q. iij. c. In
commutabilis et ideo nō ē mirum si contractus mr̄im sit immobilis

sequendo naturam sui auctoris et ideo matrimonium est immutabile quia
est a iure diuino quod est immutabile contra est in principio Sed obligacio
nes aliorum contractuum autem sunt ab homine iure gentium quod mutabile
est quia ius gentium ex mutabilitate auctoris imperfectum non subsistit
ut in prohemio etc. Ideo contractus venditionis licet solo consensu
perficiatur non est tamen perfectius diuino quia sui natura est rescindibilis
Si ambo consentientes nolunt ff. de pactis l. ab emptore Sed con
tractus matrimonii non est rescindibilis sed sequitur naturam sui auc
toris scilicet dei qui est immutabilis xxxii. q. iiii. Incommutabilis. Item
quia in matrimonio preuenitur consensum debentium et ad sacramentalitatem Item
quia in iure diuino ipsum matrimonium quod est immutabile ut. v. d. tempus
quia in iure diuino ipsum matrimonium quod est immutabile ut. v. d. tempus
= de quo de bygamis debitum in primo impedimentum primi contrahi non
= de quo de bygamis debitum in primo impedimentum primi contrahi non
pt fallit inter infideles inter quos non est matrimonium ratum na
lis sit verum matrimonium inter infideles tamen non est ratum nec verum in
fidelis coniugio si alter non vult cum eo cohabitare nec sine contumelia creatoris
fidelis coniugio si alter non vult cum eo cohabitare nec sine contumelia creatoris
cohabitare soluitur coniugium et alteri nubere potest de divortiis quanto
r. c. Gaudemus Et approbatur hoc per apostolum dicentem Si infidelis disce
dit ad cor. vii. et hoc facit favor fidei de con. i. si. c. si.
Item fallit in tamen c. ex publico de conuersione coniugatorum si alter an
te carnalem copulam ad religionem transiuerit et glo. quod quantum
citur ipsi possit contrahere matrimonium aliquid statuere dicit adhuc
Si contra legem diuinam in primo et 2o gradu non potest dispensari
spo. lineas equales in 2o gradu intellige linee inequal
quia in 2o gradu linee equalis ipsi statuere potest quia 2o in li
nea equali non est lege diuina prohibitus Sed primus gradus linee in
equalis est prohibitus lege diuina. Ideo in eo nihil statuere potest
et ergo non dispensatur spo. lineas aut ad impedimentum matrimonii et
potest statuere facere vel consuetudine approbare de cognatione spirituali
super eo Sed ad contractum diuisum si inter ambos infideles tamen
pt quia de illis qui foris sunt nichil ad nos xi. q. i. nulli
Si alter ad fidem conuertitur tunc potest statuere i. de diuortiis
Gaudemus Si inter fideles matrimonium non est carnali copula consumatum
sic contra istud statuere potest de conuers. coniugatorum ex publico
Secus autem si est carnali copula consumatum de sponsalibus tunc inter
quos deus coniunxit homo non separat etc. ...

d

E condicionibus appositis

Dictum est supra de desponsatione que fit pure nunc dicendum est
de ea que fit sub condicione secundum Goffredum et dicit Ostiensis ne aliquis
aliam specialem rubricam fieri oportet subiunctam hic de condicionibus appositis
non solum in desponsatione sed etiam in aliis contractibus de quibus
tractatur xxxii. q. ii. Solet etc. aliis etc. Vult quod inducto condicione
recipiatur quot sunt condicionum species que condiciones suspen-
dunt matrimonium vel sponsalia que viciet et que habeantur pro adiectis
plenius in summa secundum Goffredum. Congruit de sinis non ordinando
eo liberius de restitutione spoliatorum olim primo de confirmatione
utili vel inutili c. penultimo de rescriptis. Si proponit. li. vi. etc.

Quecumque Breve est non suatum.
Casus Quidam desponsavit qui-
dam mulierem puberem de presenti conditionalia s. contra tenui si
fuerit factus vel si homicidium feceris vel si adulterium feceris. Queri-
tur an hoc matrimonium tenet. Papa videtur quod sic et dicit quod talis condicio
debet frangi et desponsatio inrestaurari tenere. Conditiones s. turpis
desponsabit puber de presenti noluit que forte non adimplerent
turpes condiciones sed ablationem frangitur condicio. i. pro contracta
habeatur secundum Jo. an. Glo. dicit Intellige c. de condicione turpi
ff. loco quod turpis et inhabilis condicio matrimonium non viciat vel sponsalia
si sunt de futuro contracta sed immo et intellige matrimonium tantum. al.
xxii. q. ii. quod pio s. de elect. in electionibus li. vi. Sed contra hoc
obicitur. j. e. ti. c. si. ubi turpis condicio viciat matrimonium. Solutio
Aut est tamen turpis condicio et non impossibilis et non viciat matri-
monium ut hic aut est turpis contra hec condicio naturam matrimonii
et tunc viciat ut in contrario. Sed addit q. j. c. dicit Si quis
mittat aquam dicere in uxore si centum dederit in dote eam
dante dicere non tenetur. Solutio Ibi loquitur de condicione honesta et
possibili hic de turpi. Sed contra xxviii. q. i. Idolatria ubi videtur
quod quelibet turpis condicio dissolvit matrimonium sed dic quod id c. loquitur
de dissolutione que fit ad thorum et non de dissolutione vinculi
coniugalis. Sed adhuc videtur quod in matrimonio nulla debet intervenire con-
dicio quia condicio restringit consensum et matrimonium debet esse liberum
c. de sponsalibus. Cum locum. Sed cum dico contra tenui si centum
michi dederis consensus matrimonii suspenditur et restringitur quo
usque dedit centum. j. e. super eo. Solutio Verum est matrimonium debet esse
liberum ab omni coactione ut c. de sponsalibus veniens etc. cum locum

et c. Honesta et Non aut ab omni condicione vel hic | Unde aduerte
fin. Immo quod aliquando sponsalia contrahuntur sub condicione turpi
vel inhonesta que tamen non est contra naturam matrimonii et tunc tenent
sponsalia Idem in matrimonio infra eodem c. fi. Secus si esset turpis seu
inhonesta et contra hec contra naturam matrimonii et tunc non tenet matrimonium
xxxii q. ii c. aliquin et infra eodem c. fi. Si autem condicio est possibilis et ho-
nesta et valet condicio vel ante condicionem completam inducit
aliquod vinculum ut infra de spon. c. Unico li. vi. § fi. ubi
loquitur de sponsalibus Item idem in matrimonio infra c. Super eo Ista
enim condicio voluntaria et honesta suspendit matrimonium quousque fuit
impleta Dic verum est quousque carnalis copula sit secuta quia per
copulam carnalem receditur a condicione Idem etiam si est condicio hone-
sta et vere ut puta si quis Xanius contrahat cum iudea. De contracha-
tum si sta fuis Xana al cum non tenet matrimonium si fidelis cum
infideli contrahat nisi infidelis ad fidem convertatur xxviii q. i non oportet
aliquando enim apponitur modus matrimonio infra contra tenorem matrimonium ut des
mulieri certum nomine dotis tunc statim est matrimonium etc. et modo non
impleto. De despon. impub. c. i.

Cum sit Servus manumissus sub ea condicione
ut fiat monachus et monasterio serviat alias re-
digatur in servitutem si hoc acceptavit et monachus factus
sit manumittentis voluntatem cogitur observare. Et primo po-
quicumque ... prima parte in qua dicitur ordinarium infra dicitur
Cum quidam dyaconus haberet duo mancipia que manumisit sub
hac condicione ut quodam monasterio monachi fierent adiciens si quis
istorum contra faceret servituti iterum subderetur et isti condiciones (?)
consensit. Tandem unus contra hac condicione despecta monasterium
deseruit et se clericis secularibus sociavit | Petrus presbyter ad apostolicam
se conquerebat de isto mancipio petens ipsum compelli ad ser-
vitium monasterii aut ad servitutem redire | Papa mandat episcopo spoleta-
no ut si ita est predictum mancipium sic serviat et cautione ab ipso
sufficiente recipiat ne deinceps monasterium exeundi habeat facultatem
ut voluntas manumittentis non debeat periri | et infra de
testamento et quod voluntas manumittentis non debeat periri | et infra de
additur tamen si ... distinctione abdicavit ... et ... conferri ...
ea salubriter restare studio ... et consuetudine ... ne
... contra ... confessionem debeamus. Hic presbyter cuius interest quia
erat presbyter in monasterio ubi hii manumissi morari debebant
Immo vel erat executor defuncti illius dyaconi. De testamentis

Johannes

Johes duo mancipia .i. duos servos | tercio anima recipio s abbatem
ubi ipse fuerat | dupliciter intellexit .s. ubi ipse dyaconus fuerat vel ubi
ipse h. presbiter fuerat | Exhibens .s. mancipiis | Tu ergo | loquitur Eps sic
te exhibe | quod dicat de transgresso mandato sic cum penas tam sum-
mas abes cautiones exigas quod ille quod de cetero non attemptet s
Immo ar de pen. ex. quem Nota pt quis manumitti sub ea condicione
quod fiat monachus Item quod religiosus agit pro minoribus monasterii
seu proventus Nam iste h. erat monachus istius monasterii ubi isti
manumissi morari debeat vel erat executor defuncti .s. dyaco-
ni .e. de t. Johes secundum Ostien c Item delinquens taliter pu-
niendus est ut de cetero non habeat materiam delinquendi et hoc vult textus
quando dicit tu quoque si ita esse reperis | sic te exhibe .q. dicat de transgresso
mandato sic ei penam et exigas tam firmas cautiones abes recipias
quod ille quod de cetero non attemptet s Immo | de pen | ex | quem
de pen sup. litteras et hoc dixit Ostien intelligendum eo casu quando nondum est
processus alias tamen non posset xii q. i. nolo etc. non dicatur ni in-
telligas de iuratoria cautione c Glosa prima obiciat et solvit hic
iste dyaconus sub hac condicione manumisit duo mancipia ut
sicut monachi s contra materiam spirituale sub condicione vel pacta
conditum non pt .i. q. ii. quod pio ubi dicitur quod aliquid pro eo non est ex
Solutio secundum glo quod certe libertas est quoddam spirituale ideo pro alio spi-
rituali in quoddam venire pt | Ex glo et multis dicit libertas est
spiritualis si data sit in elemosinam alias non quod vendi pt et emi
de symonia quiclam | Ostien c | vel dicit Ostien aliter quod non contra
dicit .i. q. ii. quod pio | quia hic non datum est | Ex glo s Immo
vel dic quod libertati onus spirituale addicitur .s. monachatus quod bene pt
esse .e. de servis non ordinandis eo libentius c Glo sequens
ponit duas lecturas videtis iste dyaconus manumisit duo
mancipia ut ista condicione ut sicut monachi in monasterio in quo
ipse fuerat Secundum d .s. iste .h. fuit in monasterio in quo ipse fuerat
Secundum d. iste .h. fuit in monasterio tunc non fuit velle et sic manu-
mittere non potuit Ex glo ubi ingressu vel progressu infra
annum probationis de regularibus in puericia c vel dicit glosa quod ista littera
ubi ipse fuerat debet referri ad h. presbiterum c Glo servituti quod est fi-
nalis mouet questionem an hec verba sint efficacia ad libertatem
revocanda ponit duas opiniones et subdit sua | videtur
vos hic dicitur quia iste manumisit sub ea condicione ut monachi

fient et si contrarium fecerint seruituti iterum subdentur &c vbi &c
Concludatis extra glo. quod ista verba sic sub conditione sunt prolata
do tibi libertatem si fias monachus al. cont. si fecas subderis ser-
uituti ut prius. sunt sufficiencia ad seruitutem reducendam. prima
opinio glo. dicit tenet quod sic p. c. ij. de seruis non ordinandis
vbi volens tamen hos canonicus dno suo in seruitutem reducatur
Sed antonius et tancredus tenent contrarium quia accepta conditione efficeretur
monachus &c amplius non potest non esse monachus ymo nec papa
cum eo dispensare posset de statu monachorum c. cum ad monasterium Ergo
glo. dic si non professus nec profiteri vult redigetur in pristina
modum seruitutem. Sed si est professus monasterio vel monachus fuerit
cogetur nec redigetur in seruitutem et sic intelligo opinionem tancredi
et antonii. ita plana est decretalis talis est presumitur fuisse voluntas
testatoris nam si voluisset quod professus redisset in seruitutem
non vt quia testator facere non potest quia leges in suo t. locum non
fecit S. de testamentis requisiti &c

Deillis

Q. Cum inierit aliquis ducere in vxorem si certum daret ea non dante recipere non tenetur
nisi post carnaliter cognoverit vel ea consensit vel ea cognouit. Et prima de
sta. consul. 2o. prima. vel primo dicitur 2o. excepcio in nisi consensus
post hinc desponsalibus de illis et de sine illud de ista sunt vel pz
in antiqua. Casus p. S. aliquis vir sub matrimonio promisit cuidam
quod duceret in vxorem si certum daret mo mulier non dat sibi certum
numquid primum tenetur si ipsam non recipit. papa dicit quod non
nisi consensus de presenti aut carnalis copula post illam promissionem intercesserit
cos secuta copula fuisset. nisi consensus de presenti scilicet primum aut car-
nalis &c carnalis copula inter in conditionale promissionem vel sponsalia con-
dicionalia. Nota condicio honesta in contractu matrimonii inveniente
pt. j. c. sup eo. Item qui sub conditione honesta contraxit non
tenetur nisi conditione impleta Item consensus de presenti vel
carnalis copula post conditionem secuta facit istam conditionem puram et
intelligo de carnali copula spontanea al. cont. desponsalibus impuberum
de illis in glo. Item videtur hic dicitur si aliquis sic contrahit accipio
pro te in mea si certum dederis cum conditionem extitit non tenetur. Sed
pone si dicat accipio te in mea si certum dederis numquid status est
matrimonii ex quo sic loquitur per verba de presenti dic quod non. Immo
primo et idem si dicitur tu dicis accipiam te in mea si dederis mihi certum et in

telligē s(ecundu)m Inno(centium) q(uod) ē idem quo ad effe(ctu)m condic(i)o(n)is que vi(ri)

q(ua)e suspendit s(ed) in h(oc) diu(er)tit quia condic(i)o(n)e adueniente i(n) p(ri)mo

ta(m)en essent spons(ali)a (in) 2o ta(m)en mat(rimoniu)m ut dixi s(upra) e(odem) c. i. vbi (con)tra

h(oc) tenet Innoc(entius) et j. c. supre(mo) Jo. an. de h(oc) dicit j. e. t.

vl(tim)o / Et dicit Ostien(sis) Si co(n)sensus depu(ta)tur in iugo si(mi)l (con)c(ur)rit

p(ro)uta (con)t(r)a(c)tu(m) ce(r)tu(m) vt ce(r)tu(m) in dote (con)tra s(ed) no(n) de(t)ur ce(r)tu(m) stati(m)

ē mat(rimoniu)m nisi (con)sensus in alieno arbit(ri)o (con)f(er)atur j. c. v(er)um eo

Glo. si tam(en) distinguit de (con)dic(i)o(n)e dotali et de (con)dic(i)o(n)e p(er)ficit

videt(ur) q(uod) ista (con)dic(i)o de dote danda s(ed) accipia te i(n) mea(m) s(ed) ac

tu(m) inuesti(tu)ra de decis ē licita et si(mi)li(te)r ista (con)tra Extra de ar(ticulis) p(ri)a

q. iij. c. signis q(uod) p(ro) ipso in(ter)d(um) no(n) da(tu)r dos s(ed) p(ro)p(ter) o(mn)e mat(rimoniu)m

sustendit q(ua)n(do) et c. qui(n) q(uod) j. q. j. in p(ri)ma glo(sa) et ff. de (con)dic(i)o(n)ibus

in(stitutionum) l(ege) viri et vxore l. ij. v(bi) d(icitu)r q(uod) mat(rimoniu)m debe(n)t esse libera Glo. vl

tima no(ta) q(uod) p(ro)babile co(n)d(icio)(n)a(lis) recedit quia co(n)dic(i)o(n)e j. c. (con)tra

Ex glo. Si t(ame)n p(ost) spons(a)lia supue(n)it affinitas carnalis co(nditiona)li p(ost)

ea no(n) stat mat(rimoni)o(nium) s(ed) lau(re)n(tius) q(uia) tu(m) affinitas no(n) p(er)mit

tat deince(p)s ee mat(rimoniu)m int(er) eos co(nditiona)la no(n) inue(nit)ur spons(ali)a q(uia)

(con)fluct cu(m) iam sint rupta p(er) affinitate supue(n)ie(n)te ad h(oc)

j. c. p(er)tinas s(ed) Jo. an.

Verum / Breue ē pone(n)s dictu(m) et c(on)cisum exceptu(m) in

v(er)o nisi Et respo(n)d(e)at et ta(m)en p(ar)te Roc(e) Ost(iensis) no(n)

p(ri)mam p(ar)te(m) intellexe(r)at de (con)dic(i)o(n)e i(m)po(ssibi)li et iam de possi(bi)li et

honesta / Ca(sus) p. 6. Aliquis donauit c(ert)a(m) cer(tas) possessio(n)es

sub aliqua (con)dic(i)o(n)e s(ed) dono tibi possessiones c(er)tas vt sing(u)l(is)

annis missa decantet(ur) de v(ir)gine gloriosa Queritur tal(i) doc(or)

p(ost)q(uam) ea possit reuocari a donatore (e)t r(espondi)t q(uod) no(n) nisi forte po

ssessiones tu(m) (con)dic(i)o(n)e fuisset donate q(uod) (con)dic(i)o(n)e cessa(n)te do

nato possit reuo(cari) / Condic(i)o(n)e. i. mo(do) s(ecundu)m abb(atem) et glo. vel

(con)dic(i)o(n)e i(m)po(ssibi)li s(ed) Ost(iensis) et de fragenda d. c. c. i. cu(m) v(bi) no(ta)t

Ostien(sis) t(ame)n d(icitu)r intelligo de honesta et po(n)itur p(ri)mo. i. do tibi

possessio(ne)m vt missa de b(ea)ta v(ir)gine celebret(ur) et tu(n)c stati(m) tenet

donacio q(ui)a no(n) ē sub (con)dic(i)o(n)e / s(ed) sub modo s(ecundu)m Ost(iensem) q(uod) ea cessa(n)te

n(on) in h(oc) ta(m)en reuocat(ur) ip(s)o iure s(ed) nec(essa)ria ē actio s(ed) Inno(centium)

vide q(uod) p(ost) cu(m) dixi de foro compete(n)ti vbi in glo. q(ui)cq(ui)d d(icitu)r

dicit c(ontra) q(ua)n(do) Jo. an. et No(ta) datu(m) sub modo no(n) reuocat(ur)

secus s(ed) sub (con)dic(i)o(n)e donet(ur) et intellig(itu)r p(ri)m(u)m de dote de donac(i)o(n)e

facta sub modo sumus / sub condicione et sic intelligit c. Innocen
et dicit quod licet que dicit imposita condicione primus dixissem submodo
Et sic vult quod donacio talis statim tenet si imponitur omnis do
natorio s. dono tibi possessionem ut celebres missam debitam maria
al aut bene licet etiam donare sub condicione sicut tali et nisi exti
terit condicio / non tenebit donatio / quia tunc donacio capit vires
ex condicione secundum Jo. an. post Inno. hic Ost. aut intelligit primum in
de condicione imposita et fine depositi et honesta Glo. 3a. // primo
ponit unum intellectum post contra ponit aliud in modo et condicione
et dicit ulterius aliud intelligenda de donacione facta submodo / et exe
plificat quando sit donacio submodo et quando sub condicione c. / unde
dicit glo. Si aliquis donavit etc. l. de contrahen. emp. l. viij. v. de
legi quod quibus tuis rebus donavis dixisti parere convenit / et
donacio statim tenet licet possit per condicionem solvi Ex glo. verbo
est per condicionem adimente s. Jo. an. et sic innuit glo.a quod donatum sta
tim tenet / sed huic intellectui ob. sumus c. ubi dicit quod donacio
condicione non extante debet revocari / Concludatur ex glo. quod donacio
facta sub condicione non tenet nisi adveniente condicione / sed facta sub
modo statim tenet et non revocatur quamdiu modus servatur // Ex dicto
duplex est condicio s. constitutiva et adimens de Constitutiva condicio dicitur
quando sic profertur / do tibi fundum si x. mihi dederis Nam si dederis x.
tunc primo constituitur et valet donacio ff. de condicionibus et demonstra
tionibus. l. qui heredi. § finali et non dicitur constitutiva quia tunc primo va
let res sub condicione data quando extat condicio c. Adimens est
quando dicitur do tibi fundum si non manumiseris servum / et tunc donacio
statim tenet et valet sed adimitur te servum manumittente ff. de
condicionibus et demonstracionibus l. sub hac condicione secundum Ostien.
Item dixi tamen glo.a quando donacio submodo sit statim tenet ut do
tibi talem possessionem ut alimenta prebeas / et non revocatur quamdiu modus
servatur c. // dixit hic dominus / si causa cessante apposita etc. non debet ideo
per dictam donacionem / si vult supplere / non ob. de fidei commissaria libertate
l. robur quod illud est in favore libertatis. dixit etiam quod si moriatur
iste cui dantur alimenta non debentur heredi / quia finiuntur cum
vita ff. de usufruc. l. cum hij § modus etiam sed res donata per
cat / an tamen tenetur ad alimenta / Bartho. brixien. in q. volo in dispu
an tota res donata perit et non tenetur / an pars tamen et tenetur crandu
non est partum / non aliter an liceat donacionem revocare Si po
lus prelatus alienat / non notat etiam / quia hoc est verum quod deletum per se in dispo

Nota hec quod sit condicio adimens et que constitutiva

Questio res donata ecclesie sub illa condicione ne alienetur [illegible] si sub prelatus alienat ut intra etiam

ecce redimitur non d3. s. de re in delictu. Si aut tota eccl(es)ia
alienat(ur) potest renovari quia potuit eccl(es)ia sibi preiudiciu(m) facere. Ex
tra. con(tra) c. de prius ex porrectandis. s. sue suos s(ecundu)m Jo. an.
Glo sequens. s. debeat renovari not(andum) allegat quasi iura in contrariu(m)
quam solvit infert contra art(iculum) quod solvit. Videtis hic dicat
lex nisi forte sit tali conditione donatu(m) ut ea cessante debeat
renovari existo not(andum) glo(ssa) et v(e)l d3 pone q(uod) contra p(ro) Iudicem d'alienaton(e) et emphyteotic(um)
s. sancimus v(e)l d(icitu)r pro redemptione captivor(um) alienar(i) res eccl(es)ie n(on)
sit data fuit ut nullo alienetur v(e)l quidam Hugo v q. j. q(ue) dicit
et Jo. et laur(entius) xx. q. ij. hec ius damasi Goffr(edus) phi. et Inno.
hic c. bar. brix in q(ua)dam sua q(ue) incipit quida(m) laycus dicit ex
tali cau(sa) s. utili(ter) res tali modo sine conditione donata bene
p(otes)t alienari et(iam) In glo(ssa) v(e)l alii dicunt sicut vi(delicet) qui pro ea se inn
tavit in ro apparatu di(ci)tur s(anc)tis c. cum l(ibe)r Contra v(e)l p(er) binis in
dic ymo no(n) binis quia res de facili revertitur ad suu(m) exordiu(m)
xxxv. di. ab exordio/ nullus cum no(n) subiaceat legi j. de reg. iur.
q(uod) no(n) e(st) licitu(m) // Concludatur ex glo(ssa) q(uod) lex in donatione facta
q(uod) no(n) e(st) licitu(m) ... donacio et h(abe)tur q(uod) res donata ne
...nari debet al renovabi(lis) donacio et h(abe)tur q(uod) res donata ne
alienetur/ alienari no(n) possit ... dic hic bin(is) nisi nullus i(n) n(o)m(in)e
at s(ecundu)m opinionem Tancredi et sequaciu(m) Et ista e(st) verior q(ui)a c(on)si
derato iure fidei omnia bona nra s(un)t c(om)munia ut h(abe)t(ur) xij
q. ij. dilectissimis unde salte(m) t(ame)n utili(ter) dicemus reverti ad sua
q. ij. dilectissimis unde salte(m) t(ame)n utili(ter) dicemus reverti ad sua
na(tur)am ut xxxv. di. ab exordio/ et nullus cum no(n) subiaceat legi
de observancia ieiunior(um)/ c(onsi)liu(m) cu(m) sil(v)estri eq al no(n) e(st) licitu(m) i. l.
nullus licitu(m) facit ut j. de reg. iur. q(uod) no(n) est/ et t(ame)n res p(ote)st
licite alienari i(n) cau(sa) utili(ter) Et ost(endit) no(n) solvit hic ista c(on)t(rarium) s(ed)
remittit ad sua c. t. s. que c(on)dico d(icitu)r q(uod) si res et(iam) reg(u)la(ri)bus regre
... respondit Et Circa istu(m) punctu(m) si res donet(ur)
eccle(sie) ea lege ne alienet(ur)/ et tota alienat(ur) licet renovabi(lis) aliena
tio et donatio et refert utr(um) renovet(ur) ipso iure et dicit q(uod) no(n)
s(ed) unica e(st) reddicio ut not(andum) Inno. hic in fine p(ro)quo e(st) de pact(is)
l. c(on)dicionibus et ideo si res alienet(ur) i(n) cau(sa) c(on)iure p(er)misso ut
xij. q. ij. aurum hic eccl(es)ia p(ro) ptr redemptione captivor(um) Et si
no(n) sunt alie res que alienari no(n) possent tenet aliena
tio donatio seu collatio no(n) renovabi(lis) q(ui)a alienatio licite fit pe
nam no(n) incurrit xxxiij q. iiij qui peccavit dicit e(st) alienatio
acto q̃ rios in casu in quo no(n) tenet quia i(n) cau(sa) no(n) concesso aut vel i(n) cau(sa)
concesso s(ed) extant alie res eccl(es)ie que alienari p(ote)rant et tunc si solvis

placitus alienet non nocet certe de ipso iure delictum. Si aut contracta renovari pt donatio ut hic in fine. Dicunt quidam legiste quod iure privati non pt porrii contradico nec alienare ff. de pactis l. penultima sed in rebus dulcis extrinsic sic sic in dicto c. statutis in glossa allegata sed Jo. an.

Super eo

Cum pupilla depuna cum muliere contrahit ea condicione si pater consentiret nisi pater consentiat admitte non tenetur. Primo facit materia. 2o ratio vel videmus 3o antipophorizat vel obstaculum tollit vel nam licet lex quidam filius familias i. in potestate patria seu patria constitutus contrahens in aliquam mulierem pubera depuna si pater eius deceret assim quod batur nuquid talis est cogendus ad matrimonium si pater eius consentire non vellet. Ipse dicit quod non quia matrimonia debent esse libera sed compromissus non est liber qui in alieno arbitrio restringitur. Pro ista dictum ipsam canones non improbant ratio quia voluntas patris per quam attendat necessario et compellendus ad matrimonium contrahendum vel non licet. Instabat quod pater est licet non quod ipse alleges predecessor licet adhuc quoniam aliter videt. s. quod sponsalia contracta sub condicione tacita non in completa non debent dissolvi et maxime quando consensus depuna vel carnalis copula intercessit. Tunc ergo dicat hic quod pupilla depuna contrahunt debent tenere sponsalia sed si carnalis copula intervenisset. Et ad hoc ipse videtur dicere quod hoc non obstat. Primo non est contrarium diffinicionem sive ratio consensus qui est sub condicione prestitus non est consensus depuna hereditatis sed potius de futuro ex quo cum in alterius arbitrio non sit sed quando consistit non est depuna sed de futuro. Contra illos Compensis pupilla depuna sed Immo compellendus dicit quod non cum nec adhuc sit matrimonium consensu patris non accedente liber dici non possit qui in matrimonium esse dz. E. de spon. cum locum Condicionem ipsam s. extra hoc si pater placuit voluntas patris vel carnalis copula s. c. t. pro. quia carnalis copula matrimonia condicionalia vel sponsalia condicionalia purificat et in purum verum matrimonium transfundit s. c. pro. Nam licet hic videt quandam antipophorem vel tacite quod in glossa tangit. Adversum quod hic loquitur de consensu patris in futuro sed ibi loquitur de consensu depuna verbis expresso. Non omnem condicionem posse apponi in matrimonio que non reprobatur ratione ut matrimonium contrahere sub condicione sed extra vel alii contractus ff. de condicione empcione. l. hoc venditio. Item quod consensus liber dici non pt qui in alieno arbitrio restringitur. Hanc licet valde clare

probari quod idem erit si consensus reservatur in arbitrio alterius stetit si
respiciat in arbitrio patris. C. de contrahen. emp. l. finali et hoc tenet
Guillelmus in speculo c. t. versiculo quid si liberi sine dicat quod tunc tenet ma
trimonium ar. ff. c. t. l. quia contrahi non solet deshonore requirit
sicut principium. Sed prima opinio videtur verior per hunc textum cum
huiusmodi consensus non sit de presenti habendus qui in alieno arbitrio non
habito sed habendo consistit ratio eadem est vero in utroque quo ad idem
mus. Et sic non habet casum in quo versiculo praeteritis temporis sapiunt naturam
verborum futuri temporis. Quid si iste cum prima verba exprimat non habe
re patrem nunquam tenet matrimonium determinatio dicit quod non tamen spectator
c. t. versiculo quid si aliquis dicat quod iste non consentit ad hoc faciat
de pe. d. i. § hoc quidem versiculo a morte et hec opinio placet Jo. an.
si ignorabat patrem mortuum secus si sciuit quia tunc est conditio in
possibilis que habetur pro non adiecta ex quo non est contra substantiam
matrimonii j. e. c. fi. consensus non est de presenti salvo eo quod habetur
de spon. duo. tua. videtur hic dicit quod huiusmodi consensus non est de presen
ti licet sit verbis de presenti expressus ex quo pendet in alterius ar
bitrio habendo ideo videtur quod post adveniente consensu patris non sit
matrimonium sed sponsalia tamen licet cogendi sunt contrahere sponsalia. Secundo
isti volunt si conditio non pendet in arbitrio alieno sed contrahe
cium tamen impleta conditione statim est matrimonium ut ff. e. de illis
Si vero in alieno ut hic adveniente conditione non est statim
matrimonium sed sponsalia licet cogendi sunt ea contrahere. Alii dicunt matrimonium
de adveniente consensu patris dummodo consentientes ipsum consensum requirant
Et videtur ideo si ipsum consensum non requirunt dummodo non contradicat alii
Et videtur ideo si ipsum consensum non requirunt dummodo non contradicat alii
consensum quia hoc tenet Innocentius hic. Et hoc solvunt contrarietatem
que videbatur inter ista duo capitula quia non debet dici consensus de
presenti licet proferantur verba de presenti que continent conditionem tendentem
in futurum pendet eventu conditionis. ¶ Glossa prima notat obiectio
respondit i. actus legitimi vel dicitur actus legitimi conditionem non recipiunt
neque diem sed matrimonium est actus legitimus. Secundo glossa dicit ut habetur
ff. de re. iur. actus legitimi l. vj. quod matrimonium est actus legitimus sed uite
rim quod apponitur conditio non dicitur est matrimonium contradicit actus legitimi
conditionem resolutoriam non suscipiunt sed suspensivam sic ut videtur
re a. mixtis actus legitimi. Glossa sequens videtur hic dicit huiusmodi consensus
non est de presenti habendus qui in alieno arbitrio non habito sed habendo consistit.

Glo(s)a confirmando textu(m) d(icit) etc Ex glo(sa) Videtis hic d(icitu)r testa
mentu(m) in alterius voluntate commissu(m) no(n) va(let) de hoc dic ut i(n) glo 2a
sup(er) de testa(mentis) c. cu(m) t(ibi) Si est commissum in alterius voluntatem
expressa s(cilicet) si titius voluerit lego t(ibi) x tunc no(n) va(let) q(ui)a e(st) captatoriu(m)
seu adulatoriu(m) Si aut(em) i(n) voluntate tacita s(cilicet) si titius capitoliu(m)
ascenderit tunc valet Remittit[?] t(ibi) Et pone iste significative
c(on)quenit[?] ut p(atet) in l(itte)ra p(ro)xima solvit etc

Pertuas

Cum sub honesta condicione spons(ali)a contra
hit tamen condicionem sic desponsata cogno
scit a condicione recedit Jo. an(dreas) Hec quinta divisio 2a i(d est) con
sultationi Casus Quidam Nycol(aus) nomine desponsavit quandam Mar
garetham sub ista condicione si pr(esbyter) eius compatrinus sponsalibus illis
consensum dederit postea iste Nycol(aus) mulierem cognovit antequam pr(esbyter)
eius compatrinus illis spons(ali)bus consentiret post ista carnale copulam
petijt eum sibi istum adiudicari i(n) viru(m) Ipse aut(em) dixit se ad
hoc non teneri p(ro)pter quod ipsa cum causa coram ordinario in virum postu
lavit asserens inter se et ipsum consensum de p(rese)nti et carnale copulam super
ventam Vir excipiendo proposuit Quamvis primo contracta sint spon
salia et carnalis copula subsecuta nichilominus tamen dixit ista non debe
bere in robore quoniam quod sponsa(li)a fuit int(er) eos contracta si pr(esbyter)
compatrinus suus ad hoc dederit consensum qui quidem pr(esbyter) compat
nus quam cito aliquid scivit de contractu spons(alium) tam sponsi quam sponse
se contradixit Mulier ex adverso proposuit replicando quod licet
sponsa fuit p(ro)s(tr)ata sub condicione p(re)dicta non tamen fuit sibi apparentius[?]
a patrino p(re)d(ic)ti viri contradictum cum carnale copula subsecuta licet ei p(ost)
ea contradixerunt Et ordinarius dubitans quid esset super eo consu
luit papam Papa consultus videlicet quod cum quo clare constat quod post contracta
sponsalia carnalis copula fuit subsecuta p(re)missa e(st) p(re)sumendo illa
videtur a condicione recessum Nam si p(ro)batum sit quod post quam pr(esbyter) compat
nus viri contradixerunt sponsalibus eandem vir mulierem carnaliter cognovit
non tamen est aliquatenus probatum quod antequam ea carnaliter cognovisset pr(esbyter)
compatrinus ipsius viri ei contradictionem intimasset pr(esbyter) eius compatrinus
hic est casus 1us D. c. p(ro)x(im)o qui dixerunt quod condicio pot(est) apponi in
arbitrio illius tamen qui non sunt alium in potestate quare hic loquitur de pre
compatrino sed patrinus non est in potestate sed tamen pr(esbyter) sum Jo. an(dreas) etc
carnalis apparere viri p(re)dicti ratio quod cum sit interpretativa[?] de sequitur

ost ext. s. sub q̄ quaerebatur quid esset sentiendum secundum petrum recas
sisse .s. per carnis copula non matrimonia perit contrahi sub condicione
honesta ut de c. per vo. Item condicio pt pom in ptate est cuius
libet contrahentium tamen hic rept opinionem illorum illorum qui dicunt condicionem
pom in arbitrio istorum solum qui sunt contrahentes in ptate qr
hic patrinus non est in ptate tamen vz condicio relata in arbitrio
ipsius de quo dixi de c. per vo. Item non quod sponsa condicio
nalia purificantur per carnale copulam. Sed d. que sunt ro dubi
tationis dic ista quia actus pendens in eventu condicionis non sor
titur effectum nisi condicio purificatur de rept si prote li vi. etc. de
primo etc. de tamen purificata sunt per copulam carnalem sic est car
nalis copula futurus tempus tantum adprius de despon. bg. Jo qui
Sed quid si quis contraxit matrimonium cum aliqua muliere sub condicione
suspensiva deinde cum alia pure 2o purificatur condicio prima cum quo
remanebit dic cum secunda cum qua pure contraxit sentiat et si pte de
rept. li. vi. Ubi autem purificata condicione quaeritur in alteri
Item quia istud matrimonium condicionale pendet ex futuro eventu con
dicionis ratio non est deputi ex futuro eventu dependet quare matri
monium superveniens deputi rumpit illud primum quod in eventu con
dicionis pendebat ex futuro ratio carnalis copula superveniens non
invenit iam quid purificare debeat et ideo secundum matrimonium purum remanet
d. Sed pone quod cum prima contraxit sub condicione impossibili cum secunda
non cum condicione possibili contraxit cum qua remanebit Dic quod cum prima quia
quia condicio impossibilis habetur pro adiecta .s. c. e. si. Sed pone etc.
~~tecum habere ad quod istorum iste tenetur an ad centum vel ad matri~~
aliquis dicat dabo centum ut matrimonium tecum contraham si promise
ris me tecum habere ad quod istorum iste tenetur an ad centum vel ad matrimonium
contrahendum aliqui dixerunt quod sufficiat isti centum dare quia in alterna
tivis debitorum est electio et sufficit alterum adimplere .s. de rs iur
in alternativis li. o sexto dic quod ista condicio quo ad ista pte si p
miseris me tecum habere dabo centum est turpis quia copula forni
caria inducat habetur ergo pro adiecta etc. remanebit tamen altera
alternativa .s. contraham tecum id ergo solum remanet in obligatione .s.
contraham tecum tamen ideo copula superveniens confirmat id in matrimonium de
puri de despon. Jo qui tota tecum Glo. magna super verbo per sus
mendum obviat resolvit et formant quoque questiones videtur hic dicat pp

exquo post sponsi carnalis copula intercessit pro matrimonio est presumendum Sed con. vi. q. iste non recessit a conditione quia non expressit vel quis a suo iure recedat. etc. vel dico quod talis conditio non impedit quia error qualitatis et fortune matrimonium non impedit. Idem Innoc.
S. e. de illis. Racio quia erat conditio ista turpis quia volebat facere post coitum fornicarium. s. qui dixit sic contraho tecum si in venero te vel post coitum fornicarium. s. quia dixit sic contraho tecum si in venero te et gratie ratio est pro non adiecta habenda. s. e. c. finali. Idem dico in 1o. conditione si primo coitum in placuerit dum te etc. Idem tenet Will. in spe. e. ty. § vel. licet Ost. cum prima conditionem dicat quod in se honesta est quia ponenti turpis quia forte intendit vitare bygamiam, pt. ex his in colligi si exprimi vellet pro corporis aspectu Secus si presumitur quia sit facit primo fornicationem tenetur vel Item quod si contrahit extra ibi Ex dic quod non est vel matrimonium Idem Will. in spe. e. ty. v. quod si contrahit etiam et apparet hodie s. de sponsal. c. unica li. vi. quia cum de dictam extate non est consensus fiat de electione commissa in principio dictam ubi ante adventum anni non dicitur esse vacatio licet vero annus currat sic etiam ante conditionem non dicitur matrimonium licet conditio vero curat vel ff. de contrahen. emp. lege aliogi ubi omnia aliqua facta purgle et si fuit reperta non virgo contractus emptionis non propter hoc dirimitur Glosa finalis notat quod iste etc.

Si conditione

Casus Si in contractu matrimonii ponitur conditio vel impossibilis vel turpis habetur pro non adiecta nisi sit contra substantiam coniugii quia tunc viciat contractum alias tamen pendet Casus p. 3. quidam contraxit cum quadam puella de puteo adiecta tali conditione contraho tecum si quadam pecuniam emittes vel contraho tecum donec inveneris honore et facultate digniorem vel contraho tecum si proquestu adulterandi te tradas quaeritur utrumquid subsistit conditionibus contractu matrimonii debeat rescindi respondendo dicitur quod quamvis utique iuralis contractus sit favorabilis tamen in casibus predictis non est matrimonium licet alie conditiones si fuerint contra pes et impossibiles debeant pro non adiectis haberi etc. casus Contra substantiam coniugii generatis tria sunt bona coniugii secundum Augustinum que hic vocat substantia s. fides proles et sacramentum xxxii. q. ii. Omne itaque etc. dicitur contra substantiam i. contra aliquod bonum predictis tribus coniugii. i. si apponitur conditio contra fides non servetur in coniugio. s. si adulteretur quia tunc fides non servatur sic etiam de prole Item si apponitur conditio contra sacramentalitatem que est quod una debet esse unius quia per illam unione designatur

78

vnio significat xpi cum ecclesia unitate et fidelis anime cum xpo alter
dicat alteri secundum Innocentium altero consentiente nam ut ambo con
senciant non impeditur matrimonium xxxij q. ij aliquando / nisi
altero tacente est matrimonium quia presumitur contradicere condicioni sa
nore matrimonij secundum Innocentium de c. xx° donec inveniat Est
e contra bonum sacramenti / contra bonum propositum in separabilitatis et
indiuiduitatis quo ad vitam huius mundi coniunctio sequitur aliquo
proposito debent venire ad hoc sacramentum / de quo de bigamia debitum nisi
deus aliter revelaret xxxij q. i. dixi. Aut si per questum hoc est
contra bonum fidei que consistit ne corpus quod iam non est suum sed sponsi
cui ipsum dedit alteri exponat ad infidelem et quia fidem frangit ad
ulterio re sur quia in uno duo conticitat quod est alienum nemo eum de
quod corpus uxoris alteri aliquo volunt contrahere Institut de obliga. que
ex maleficijs nascuntur sed furtum de dilectione dicitur effectu
sed propositas condiciones que sunt apposite contra ista tria matrimonij
bona turpes. sed contra torum si furtum feceris si hominem interficias.
Impossibiles. i. contra torum si impium dederis vel digito celum tetigeris et non condicio apposita contra substanciam matrimonij. i. quod aliquod
bonum extinguat bonum matrimonij reddit matrimonium nullum. Alie vero condiciones
turpes vel impossibiles pro non adiectis habentur ut de. Quia iste
condiciones sic in lira posite reddunt matrimonium non propterea faciendo
aut loquimur de contractu inter quem est de iure gentium ubi solus
consensus utriusque atroque intimatus substantificat matrimonium notat
xxvij q. ij. sufficiat et de sponsalibus cum locum Si aut loquimur
de matrimonio in quantum est sacramentum ubi tria sunt de substancia ipsius. sed
fides proles et sacramentum ~~ubi tria sunt de substancia ipsius~~ / quia non est ca
stitas in matrimonio / nam cum propria coniuge castitas est xxxij di. Vice
nam tercio condicio de exponendo se per adulterio est illicita quia est
contra fidem thori ut de iure iurando conadmonitum quia corpus quod non est
suum sed corpus alteri tradere non debet de quo coniugalia quidem et pa
ad corinthios vij. vir non habet potestatem corporis sui sed uxor quia et ad
adulterando committit furtum quia aliena re / de lose facit alium con
trahere / Institut de obligacionibus que ex maleficijs nascuntur § furtum est et est contra bonum fidei. sed ista condicio si te adulterandam alteri
exponeris aliud bonum matrimonij est procreacio prolis quod institutum
fuit ad reparacionem prolapsu chori angelorum de c. q. di. j. hij duo
primum / et ideo condicio devitanda quia de illicita est quia contra
multiplicacionem per quam dampna celestis patrie sunt repariuntur ut i de c.

dissolubilis

sim duo impium de q d. prima / 2m bonum e sacrum dissolubile de by
gamia debitum / ideo condicio donec inveniam aliam honore vel
facultatibus digniore non valet quia per eam rumpitur sacrum indissolubilis
obligacionis debitum / Glo. prima primo dicit unde supra e q. decre.
2o distinguit inter condicionem honestam et impossibilem prima si dicitur
s. contra substanciam matrimonii honesta e dicitur s. voluntaria contraria 2a
s. honesta e vero contra substanciam dicitur s. contra substanciam matrimonii
i. contra aliquod bonum ex tribus bonis matrimonii vero contra substanciam
2nt ergo ubi supra e q. hic dicit etc. i q e q. substanciam dic
q i c. i. xx. q. i. non e contra substanciam clausis sed e contra substanciam regiminis

90 68 ad c. dyaconi dic loquitur de orientalibus qui possunt uti uxore
vel matrimonium e contra substanciam ordinis sed contra statutum ecclesie i
xxxi. d. aliena. Sunt v Item quod siquis dicat etc. quer
si quis profitetur sub hac condicione quod possit proprium tenere et uti ma
trimonio an tenet mo(na)chatus videatur etc. v alii concedunt dic
et bene prout assint i autentica ingressi de monachis s. quod tenet ingressus
et idem Jo. an. et Ex quo glo. dic obligacio i inter quo ad
deum tabbas e minister dei nam cum quis profitetur tunc obediencia
abdicacio proprii etc. consuevit statui quer de p / de statu mo
chorum / Cum ad monasterium / ideo abbas recipiens condicionem
repugnante / obligacioni deo quesite non preiudicat deo sed in
matrimonio tali contracto quale sacramentaliter surgit obligacio
hominum attenta ita contractus / quare homo iure suo potest dero
gare recepta prestacione / Item puto mortuo contrahente matrimonium
e obligatum ibi cum quo contraxit # quia ex illius morte cum quo
contraxit dissoluitur. j. de frs impetris e perut attemptatum / puto
non mortuo profitentis vel ordinem recipientis e obligacio deo
quod morte ordinantis vel professionem recipientis non dissol
uitur / ideo culpa ministri obligacionem que deo fit non dissoluit
secundum Jo. an. Item in professione sit condicio melior professoris
ideo condicio apposita contra substanciam professionis habetur pro non ad
iecta / quia melior sit et obligatio etc. minor non restituitur contra
professionem intellige de minore xxv. annis et maiore xiiii in mas
culo in femina per dicunt de desponsalibus impuberum e pu
beres Secus autem in matrimonio ubi non sit condicio melior
sicut in professione / et sic condicio contra substanciam contractus viciat contractum
Unde pessima totius huius materie sit distinguere a quibus contraxit sub condicione

3a conclusio

honesta aut inhonesta aut impossibili primo casu / Aut est condicio
honesta necessaria aut voluntaria Si necessaria puta quis fidelis .i. xpianus
vult contrahere cum infideli .i. cum alienigena fidei / hoc non potest fieri
nisi ad fidem convertatur Si ergo talis condicio apponitur non vitiat contractum
xxviij questione .j. c. non oportet et c. caue in quo capitulo Caue dispo
nitur quod quis cum aliqua alienigena contrahere non potest intellige
de infideli non baptizato / quia si cum scismatica vel heretica contrahit bene tene
ret matrimonium Data condicione remissionis non apponitur .j. debeat decre
uit liiij° Si aut sub condicione volun[tari]a aut est condicio de presenti
aut de preterito et tamen hic non viciatur contractus sed statim tenet ut
c. super eo infra et ff. de verborum obligationibus l. cum ad presens Aut est condicio
de futuro / tunc aut contrahitur per verba de futuro vel de presenti si de futuro
non tenent sponsalia ante eventum condicionis qua adveniente fit
sponsalia de futuro tamen de c. de illis Sed si contrahitur per verba de presenti
et tunc consensus in alieno arbitrio remanet eidem est si quis ante eventum
tamen condicionis ut est obligatus Sed adveniente condicione est matrimonium
ut de c. super eo / Aut consensus non remanet in alieno arbitrio et
de hoc sunt opiniones / nam quidam dicunt quod statim est matrimonium per c. de
illis de c. infra Sed dic quod quia in matrimonio potest apponi condicio sicut
in sponsalibus ut hic / sed non condicionis de futuro est actum suspendit
ut hic vel impedire ante condicionis eventum ff. de verborum obligationibus si sic
l. cedere diem et in Cle. unica de consanguinitate. [illegible] ergo hic non est matrimonium
Decretalis de illis de c. in fine loquitur de sponsalibus primo non con
dicionali quo casu est matrimonium ut in c. de illis et de c. proximo / De ce
teris membris quis contrahitur sub condicione inhonesta vel impossi
bili aut condicio apponitur contra substantiam matrimonii et tunc vitiat matrimonium
ut hic in principio et in c. solet et in c. aliis alterum in glossa aut non est
contra substantiam et habetur tunc pro non adiecta ut hic in fine c.

Qui clerici vel voventes matrimonium contrahere possint

Viso de sponsalibus et matrimonio nunc de
personis impeditis videamus Et ordo et
votum impediunt matrimonium ideo ponitur hic Rubrica qui etiam vel vove
tes et c. secundum Damasum et Goffre. Vel aliter secundum Ostiensem quia non so
lum metus impedit condicio matrimonium ut de c. ti. proximo et c. ubi sed etiam
metus impedit ordo et votum ideo sequitur hic Rubrica quod etiam
vel vo. matrimonium contrahere possint ... prima parte Rub. hec xxvij. di. presbiterum

Rubrica

De ea pte xxii. di. xxxii. q. i. ptom

De dyacono

Diaconus tacius tyl est cauter in rubro qui etiam matrimonium contrahere
pnt videtur in nigro / etiam in sacris constitute non pnt
etiam si culpam comiserit / ppter quod demeruerit deponi / quo i modi
bus tn contrahe pnt ut. s. in. c. ii. — 2o quer in rubro qui
etiam matrimonium contrahe pnt / voventes contrahe pnt / vide i nigro
multi voventes contrahere pnt / Si tn simpl voventes contrahit te
net matrimonium Si non solempniter voverit non tenet matrimonium
ypo ro. qr hic vetatur nec ista contraria c. supflua pmbtum decla
tis coniugatis supposita. Ceterum hic principaliter querit qui etiam
matrimonium contrahe pnt / r aut querit an ps contractu pnt beneficia et
privilegia retinere / tam clericali privilegio gaudeat ps contractu Et
an sic vocant clerici tonsura pnt r dt novellationes sed rp.
I spaci. c. prim divi in duas ptes. s. i consult. 3 conclusionem ra
r Tue prudentie Casus p. s. Quidam dyaconus subditus suo
aliu dyaconum vulneravit / rpm ca uxore accepit / nunquid ipse
pt uxore dimissa rpma pacta ad presbiteratus ordinem promoveri
pp rnd. dt q sic. hic mi si corde contrito et humiliato corde ad ecclesiam
reddire voluit dimittendo illa quam accepit nam tunc dispensare
potest tamquam superior ordinis promovendi si honeste vite fuit et bone
conversationis et tunc pt in presbiterum ordinari / Sm r subdyaconum
a p. s. Aliquis subdyaconus virum interfecit / rpm ca vult ma
trimonium contrahe nunquid pt / vide pp q no quia insti cos sacrorum
canonum hic vetant In subdito suo / est mos id vulgare vm vo
dic bona opare / sm ost et hironice loquitur / ost hic vulnerat
non tn occidit vel mutilavit al q. s. de cleri pug i duello
c. i. uxore accepit virgine vel corruptam sz non cognovit ipaz
al dispensari tn ipo non posset p epm ut. s. c. primo r sic
non contradicit iura in c. sane de cleris coniugat ro. imper
de bygamis / contrarium / vide ps / Cor contritum r humiliatum deus non de
spicies uxore quia non pt esse uxor de sponso. duorum c ii ps ca
s. primam pacta vel parem eius de tep. or. extenore et desinit
c. final. — Nota qr dyacono contrahere matrimonium pt p epm di
spensari sm abbatem r dic contrahente cu virgine vel corrupta quam
tn non cognovit al q. s. de byga. nup / r etiam in sacris constitutis
matrimonium hoc est ipo facto separatur p cle. vinta de consang r affinitate

Et dic dispn̄ii pt pepiꝫ cū cauſa al' cont. .j. q. vij. c.
ū rigor tm̄ c. ſequentibus ¶ Glo. abſolucōe oblata q
rit aquo dꝫ abſolucō peti Videtis q hic d' abſolucōe ob
tenta potes ei officiū dyaconatꝫ reddē querit glo. ⁊c Sꝫ
gloſa dic q nō debuit deſcēdi cū in omnibus aliis gnētinō
gruūc Vel dic arcepūs iſte erat legatꝫ e. de offi. delegati
c. ult. Vel iſte dyaconꝫ nō poterat ſede appoꝫ accedē qꝫ
erat impotes .j. de ſen. ex. qm̄us Vel dic iſte clīcus erat
de hiis clīcis qui quāꝫ vita ducit ut debita clīcare qm̄
diat tū cōſtieꝫ q legatꝫ nō pt abſoluē ubi e atrox
i iniuria uulcionis ordinaꝫ dequo i c. ad eui .j. de ſen.
ex. ais.. Glo ſequens nō q ſi ſiſtetes impatꝫ ꝯtrahunt
matrimonꝫ q epūs pt cū eis celebrā diſpēſare ⁊c Et c
obiat ꝯtrahit uīcū obiat ſꝫ pro ſolucōe remittit .j. c. px.
Sꝫ glo. dic ibi nō diſpēſat qꝫ ſic placuit Vel dic qꝫ hic cō
traxit ſꝫ nō cognouit ſꝫ .j. c. px. ꝯtraxit ⁊c cognouit et
ideo epūs i nō diſpenſat.. Vel dic q i iminebat ſcāda
lū ex quo ꝯtractū eſt ideo i nō diſpenſaꝛ ſꝫ hic ſecus ¶ Glo.
intſecat Videtis hic dꝫ ſū ſubdyaconꝫ intſecat hoiem ſine
nō cū muliere cōtrahē nō pt. Sꝫ querit glo. que fuit cā iſtꝫ
q arcepūs dubitauit ⁊c

Extenore Summatū e ſup' cū px. ⁊c qm̄us dimiſſo
⁊dic q de ecclīa iſta inter q iſte cōtrāit cū qua
dam matrimonꝫ ⁊cū hēc cognouit ⁊c nō obſtante cā lo. e. px.
ū contraxit ſꝫ non cognouit Vel hic ꝯtractū ſubdyaconū ortū
e ſcandalū ideo hic epūs nō diſpēſat ſꝫ e. c. px. nō erat
ſcandalū ortū ideo i diſpenſat epūs Copulauit .ſ. de ſtu. e. c.
px. Ordine .i. religione aliqua appta .j. de boto. c. bo. li. vj.
Admaiores ordines inire pp̄e ſi religionꝫ intrauit al' nō e. c.
px. i. ⁊o clīa in ſatꝫ matriꝫ ꝯtrahe nō pūt ⁊ſi cōtrahūt ſt
ipo ſco ſeparati ut in cle. Vinā de ꝯ ſang. ⁊affiu. ⁊c Iſte ſi
dyaconꝫ uel ſubdyaconꝫ ꝯtrahit matrimꝫ ſꝫ impenites nō diſpēſaꝛ
cū eo niſi religionꝫ intret ſm̄ albitrum ⁊c uꝛ eē melior
dico ipozꝫ religioſozꝫ dehꝫ dic ut nō de electione ēmꝫ ad
imūꝫ Et q dixi niſi religionꝫ intret dꝫ ſ. ꝯſtetudi al' ex
l. d. ſi ille Et dic q in ſuſceptꝫ facilꝫ diſpenſaꝛ q i ſuſcipi
endis. Notum l. di. quicūqꝫ penites ſecus in ſimoniace ſuſceptꝫ

de symonia ex insinuacione | de elec. c. licet Glo. prima obiicit et
soluit videtur hic dyocesanus fecit admittere illam mulierem sub
dyaconum | sed contra di. de castitate ecclesie Glo. sequens obiicit de
c. di. xxx. tempus soluit hic dicat textus quod ad religionem se trans
voluit ferre voluit | cum neque in subdiaconatus ministrare neque ad superiores
ordines promoveri permittas | sed contra dec. di. xxx. ubi vero pro
moventur quam tu etc. Secunda glo. in illa quod isti Glo. dicit quod sola
voluntas est pro re quod dicat istud est de volun. seu volun
tariis. de quibus non redditur ratio ibi iuvenalis sic volo sic
iubeo sit pro ratione voluntas Item dicit glossa | potest dici quod illa erat
penitens hic non etc. Secunda glossa | vel dic hic conversione cog
nita a ante in c. di. proximo contraxit sed non cognovit vel dic
vel dic hic imminebat scandalum si ministraret in suo ordine
Et ergo hic servatur rigor iuris propter scandalum populi | di. dispen
mihil. i. aut non imminebat scandalum | vel dic si intrat religi
onem potest episcopus dispensare iure suo si non intrat tunc non potest iure
suo sed iure proprio ut di. c. proximo

Meminimus Casus istius decretalis tractat de 2a parte rubrice consummata est in Ru.a

Et glo. prima incipit casum Retento themate glo. ponatur causam
in hunc modum Invenimus autem etc. potest di. aliquis de voluit
se religioni et tamen suscepto professionem fecit post ea sic professus
facta cum aliqua contraxit matrimonium quaeritur potest di. an compellendus
est eam dimittere et ad monasterium redire vel an dicit cum muliere manere
propter ratione dicit quod talis cum muliere manere non potest sed ad eandem tum se
obtulit cogatur redire | sed si non tamen suscepit in professionem
sed votum solum fecit esse ad religionem promisit transire si
ea contrahat matrimonium non est compellendus ad religionem transire nec
quia ea matrimonium dicitur rescindi professionem expressa vel tacita sicut in Jo.
an. dicit glo. ii etc. votum simplex dixit hic Ost. quod votum expressum
naturam impedit p.d. psalmi vovete et reddite de vota vera
de vo. et vo. rei magne non tamen expressum ita dirimit ut ... contra
solempnitates ... invenit constitutione ecclesie non ad vota augmentum sed
ad scandalum evitandum | quod post votum contractum matrimonium dirimatur
sicut Hostiensis quod professus matrimonium contrahere non potest sed si contraxit cogi
tur uxorem dimittere et ad religionem intrare | non est religiosus
non contraxit quia mortuus est mundo xvi. q. i. placuit Item quia
non habet velle neque nolle xii. q. i. non dicatis etc. contrahere non potest | Item

nō ſ abbtom | solempne matrīoniū gtū dirimit ſ simpx im
pedit contrahendum ſ non dirimit iam contractum | Sȝ dicis
quid ē votū dicit Inno. de regul. ad nostram. votū ē conceptione
animi deliberatione firmata vel dic est alicuius boni cum delibe
ratione facta promissio xxvii q. i. devotis. Sed queritur quid
votū dicatur solempne ad dirimendū matrimoniū. Videtur quod id
quod ē solempnizatū per susceptionem sacri ordinis vel per professionem
expressam vel tacitam factam alicui de religionibus per sedem apostolicam
approbatis. Reliqua non vota licet impediant matrimonium contrahendū
non tamen dirimunt contractū quantumcumque manifesta sint emissa tanto
propter plurimorum scandalum et exemplū divinior pena transgressor [illegible]
detur. de voto c. unico li. vi. Item quero que sint vo
inveniamus ubi quantum ad deum utraque obligant equaliter | quod etiam vel
beneficiis c. Rursus. Dic licet quantum ad deum equaliter obligent
simplex et solempne non tamen quantum ad ecclesiam | sic xxvii q. v. [illegible]
Vel est alia ratio quia per monachatum vel sacrum ordinem quis dicitur mor
tuus seu [illegible] [illegible] ut notat Jo. an. in c. unico de voto et
voti. li. vi. Sed per simplex votum non dicitur sic [illegible] sive corpus
alteri ideo quod prodit solutionem quod scilicet si prodit matrimonium scilicet cum
[illegible] vel [illegible] solvit votum sequens [illegible] / Vel dic non
votum nec solempnitas voti dirimit matrimonium sed constitutio ecclesie que per
sonas habiles ad contrahendum facit inhabiles | Dogma spiritale [illegible]
contingit et [illegible] non dicit prout notat Jo. an. in d. c. unico. [illegible]
de voto et voti. li. vi. Glosa prima notat quod sola professio facit monachum
unde compelli debuit [illegible]

Consuluit habitus sine professione susceptus im
pedit matrimonium contrahendum | sed non dirimit iam
contractum et sunt due partes scilicet consultatio [illegible] et consultationi
Casus Quidam consuluit [illegible] quod nobilis mulier ab
iectis vestibus secularibus mutaverat habitum eundem [illegible]
sed tamen expresse non renunciavit nec in monasterium intravit nec in manu
alicuius episcopi vel abbatis aut alterius professionem fecit nec obe
dienciam promisit. Postea anno elapso religionis habitu abiecto
nobili cuidam nupsit. Jam queritur an potuit matrimonium contrahere vel
non | Et papa consultus dicit quod illa mulier cum quo contraxit matrimonium
tenet | quia sicut simplex votum impedit matrimonium contrahendum
sed non dirimit iam contractum ita habitus sine professione susceptus nec con
tractum matrimonium impedit sed non dirimit iam contractum presertim fugiens
forte de morte mariti se dolere et vita belli [illegible] et loquitur

de voto simplici | de iure consilii | sum(ma) Hostien(sis) vestibus secularibus
quibus utebatur | innuit intendens animo ar(gumentum) tamen non expressit
vitam mutare | et ideo comparatur voto simplici | de iure consilia
sum(ma) Host(iensis) super altare hoc non predicaret nisi monachi esse
tenent de iure ad apostolicam obligatio cum professionis hic inde con-
sequitur | ut in obedientiam nec illud sufficiat quia tria substantialia obe-
dientia prestant | de maioribus et obe(dientia) c. ij. primo | assumptis vesti-
bus et relicto habitu | impossit de pueris | unde querebatur an teneret ma-
trimonium sit contractum | sine professione s(cilicet) tacita vel expressa et
cessant omnia contraria | sum(ma) Host(iensis) Non mutatio habitus non
induit monachatum et abiectio vestium secularium velatio non faciunt
vere | et intellige abiectio s(ecularium) sola al(ia) con(trarium) | de iure c. j. lib(ro)
nisi fratres ad esse nisi vota | de penitentia tua et votum simplex
impedit matrimonium contrahendum sed non dirimit iam contractum Et io
votum simplex sumpsit virtus anime potius matrimonium ac
in paradiso actos ut j. de voto c. finali lib(ro) vj. Item dicit
hic textus | ut obedientiam promisit dicit nec istud sufficiat cum
tres substantiales obedientiam prestet de maioribus et obe(dientia) c. ij. nisi monacha-
lem obedientiam promittat puta quod sic renunciet voluntati et omni-
bus se subiciat abbati xix. q. j. non dicatis / et ideo monachus
quidquid sibi mandatur non potest dicere nolo | ut in quia voluntatem suam
abdicavit et eam in manibus abbatis posuit / Glo(sa) iij s(cilicet) non
renunciavit ar(gumentum) pro eo contra hic in textu dicitur quod postque
renunciavit patet quod non assumpsit religionem etc. Glo(sa) s(cilicet) obviat
et solvit videtur quod dicit habitus sine professione susceptus ne
contractum impedit | sed contractum nec quod dissolvit sed quod eo ipso quod habi-
tum suscepit

Veniens / Summatur c. in dicta primo narrat casum et
que expediendum commissa est domino mandat ibi
nos itaque Casus Quedam heremita accessit ad apostolicam sedem proposuit
per eum domino pape qualiter quedam mulier cuidam viro absenti fidem dedit
per verba de futuro se ei nupturam que postea audiunt virum esse senem
ideo noluit sibi copulari pretimore aut ne ei nubere cogeretur ideo
in manibus dicti heremite continentie votum emisit non tamen votum aut habitum
innuit | quod audiens vir sibi aliam uxorem copulavit et prefata
mulier ad matrimonium anhelavit / et ideo queritur an sit permittenda mulier
contrahere vel compellenda votum adimplere | Et papa super isto consulit
primo consideret utrum cum per votum simplex mulierem contrahere quod for-
nicationis reatum incurreret quare mandat quod si predicta mulier
non processit ultimus ad statum s(cilicet) ad professionem tunc imposita sibi penitentia

de fide mentita et voto violato licentia nubendi tamen voluit contra
Casus fide data puella desponsato cogitur et animo turbato et
ideo datur ei licentia secundum Jo. an innitavit nunc id aliam pub
licavit nunc hoc secreto innitavit militi ut ipsam non expectaret
unde tamen quo audito et Copulavit et soluta sunt prima
sponsalia de sponso et desponsatis duorum c. i. prefata mulier que se nullo
intendebat obligare et que iuvenis erat et stimulis carnis re
sistere non valebat ex hoc patet quod talis potest exigere debitum carnis et
solum reddere et non bene providet ei ex quo continere non potest secundum
Host. / per fidem datam / per modo desponsando secundum Host. et maior pars si
dem s. desponsationis violatam contrahat i. committit / fide mentita
s. prima quam violavit cum ipsam stetit quod militi quem in absen
tia desponsavit non imposuit desponsatus sed // non ex c. quod inter
me absentes potest contrahi de hoc de sponsalibus c. si. li. vi. Item quod per
votum simplex cum dispensat in matrimonio contrahendo et violata hoc ex
cont. mus dimin / de voto et voti redemptione magne sed hoc c. extra ne
detinus inde contingat s. formatio. Querunt hic doctores utrum
contrahens post votum simplex potest exigere debitum et quibus ... quod non
sed reddere tenetur / Degu. cum / quidam dicunt simpliciter primam agere alii autem
sicut Host. dicit quod exigere potest quia nimis onerosum et periculosum
esset tali matrimonium sicut cum in honeste ingressum status religi
onis qui per peccata praestitam laxiore non remanet obligatio ex vo
to primi ita et hic / tamen dicit quidam super hoc debito exigendo dis
pensationem esse necessariam et potius quando dispensare quod sube instra
tempa et animabit in a. vota s. de vo. et vo. re. c. i. Glo. si obiat
et solvit. Videtur hic datur isti licentia contrahendi quando ipsa si
placet voluit sed cum votum simplex non minus obligat apud deum
quam solempne tamen attenuat culpam / quia metus causa faciens et si ex
animo non consentiebat pars vel nichil obligatur secundum ... s.
decretibus sicut et c. tenor et in hoc credendum est ei in foro anime et data
licentia contrahendi imponenda est tamen ei pena propter bonum opinionem
ne ex inde malum exemplum sumatur / de desponsatione impuberum / duo pu
eri s. cum non decipiatur c.

Rursus Simplex votum impedit matrimonium contrahendum
sed non dirimit iam contractum Istud quod dicitur Rursus
respiciat decretum in qua due questiones erant premisse Casus
quidam castitatis votum emisit et post ea invenit quandam se ductu
ram in uxorem bene tamen quia dyocesanus loci dubitavit an iste matrimonium
contrahere posset ideo consuluit papam. Papa consultus an omnia consi
derat quod simplex votum non minus obligat apud deum quam solempne et ideo

qui intrat ducere uxorem que pro castitate promisit per primum seu
etiam teneantur matrimonium prima ei debet imponi votum castitatis
quod emisit servare sed si hoc contingit quia licet simplex votum im
pediat matrimonium contrahendum non tamen dirimit iam contractum ideo matrimonium
tenet. Casus Emittens sine aliqua solempnitate secundum Inno. duc
turum et cetera sunt sponsalia de futuro per c. i. post votum castitatis emissum
Et tangit glo. non minus i. non minori tempore quia utrumque ad primam
eternam xxvii q. v. matrimonium vel dic non minus [illegible] sicut ap.
etiam tenere ergo quia est teneatur non est obligatorium xxvii q. iiii
quasi per totum nichil ambiguitatis quia soluto voto simplici tenet
matrimonium secundum Host. Nota sponsalibus de futuro non matrimonio preiudicat
simplex votum. Nam licet quis simplex votum emisit et matrimonium
contrahat tenet matrimonium [illegible] solvunt. Secundo nota quod simplex votum
equaliter obligat apud deum sicut solempne i. non minori tempore
quia utrumque ad peccatum eternam xxvii q. v. matrimonium. Videtis qualiter
ille post votum contrahere intrauit quidam se ducturum et cetera sunt sponsalia
de futuro. illud tamen matrimonium fuit illicitum quia post votum emissum et cetera
non servandum xxvii q. iiii. [illegible] sic [illegible] sponsalibus [illegible]
consuetudo. de sponsalibus. Sicut [illegible] in voto contrahere potest papa
dispensare contra Host. [illegible] sicut et in matrimonio ut sic in utroque mat.
ligatur nisi deus aliter ordinauit xxvii q. ii. [illegible] vel eius
vicarius [illegible] aliter disponere voluit [illegible] sibi [illegible] est [illegible] liga
mus super terram xxiiii q. iiii. [illegible] ut [illegible] nec votum
exclusit. de [illegible] [illegible] glo. apud [illegible] pro obiectum
[illegible] quod sit votum solempne et quid simplex [illegible]
Hugo [illegible] Jo. [illegible] tenentur adherere Hugonem [illegible]
[illegible] Videtis [illegible] quod simplex votum non minus obligat apud
deum quam solempne [illegible] sed solempne
[illegible] non facit deus [illegible] xxvii q.
iiii. matrimonium vel Jo. dixit quod si [illegible] opinio est approbata [illegible] i.
de voto. c. unico li. vi. [illegible] glo. Hugo [illegible] vel qui dicit Hugo
magis videtur [illegible] non est verum ut in c. unico de vo. li. vi. [illegible]
[illegible] suscepto sacri ordinis vel professio tacita vel expressa [illegible]
[illegible] matrimonium post contractum [illegible] glo. Justinus dicit quod est [illegible] expeditum
in [illegible] c. unico de voto [illegible] li. vi.

Insinuante Insinuatum est [illegible] vel sic emit
tens votum castitatis per professionem solep
[illegible] matrimonium contracte non potest et si contingit separatur [illegible]
ponit [illegible] differentiam [illegible] vel nos [illegible] Casus [illegible]
[illegible] Johannes nomine [illegible] intimauit quod [illegible]
[illegible] fuit regi [illegible] supplicatum ad quorum instantiam

rex legionum consanguineos mulieris induxit ut ipsam nuptui copu
larent / forte et qui ipse suggesserat per ea parentes volentes regi com
placere dicte mulieri suggesserant ut illum quem rex vellet in maritum
acciperet ipsa autem dixit se nolle nubere et de consilio amicorum votum
continentie in manus fratris Hugonis de ordine sancti Augustini emisit sub ista con
ditione ut in domo propria cum omni substantia remaneret / et cum in habitu istius
religionis per biennium mansit licet asserat se invitam et coactam illa
fecisse propter metum regis et amicorum Tandem considerans quod in vita
votum emiserat dispensatione voto minime publice contraxit de presenti cum illo
cum petro michaelis de quo iam filios tres succedente suscepit
post cum illa cupiens anime sue saluti consulere dominum papam qui post
considerat quod in emissione voti quando processit vel nulla vel modica coac
tio affuit quia et per penitenciam et spacia sequentis temporis penitus pur
gavit et quod sequens matrimonium iniquum fuerat Ideo mandat quod
de quibus in superscriptis continetur si partis vitatis suffragante predictam mulie
rem amoneant ut habitum male dimissum resumat et servet quod bonum
est opus sunt per censuram ecclesiasticam compellatur eandem / extra eadem
Curialibus forte extraordinariis mulieris volentes aliquem pauperem
militem ditare prout sepe fit secundum Hostiensem / contra / scilicet mulieris maritum
sed illum de quo rex mandaverat / obtestationem forte dicentes non hoc fa
cet exheredationem et indignationem regis incurret secundum Hostiensem / aberrans
id est angustiatus Sancti Augustini post votum quod simpliciter emisit solemniza
vit ipsam religionem induendo vel habitum suscipiendo aliter votum sine ha
bitu non dirimeret matrimonium de eodem veniens / nec habitus sine voto de
eodem consuluit tenore vel pacto de fratribus forte fuit iste ad hoc
missus de eodem consuluit tenore id est pacto quod non valuit secundum Jo.
an. biennio et ideo fuit omnino obligata de regularibus vidua et dis
cretus purgatus / sed despon. ad id / asserat sed non est credendum
quia contra ipsam est presumptio iuris et decimure secundum Hostiensem / quia putamus
aliquorum instanciam precipue pro rege supplicantium aliquo modo suasere
quod votum emitteret secundum Hostiensem / attendens iure sua presumpta opinione
secundum Jo. an. filios hic non excusat sed accusat id est tam pecato cum haberet /
et est de scientia / scilicet an sit cogenda dimittere virum et habitum religionis
assumere / secundum pe. et abb. nos igitur et cetera per quam diffinitionem con
mittit sequentis temporis id est biennii secundum quod si non preveniasset in habitu
sed aufugisset voto non solempnizato de despon. impuberum extra de violentia
id est in violationem voti coherceri de eodem de quibusdam extra Nota in manum
religiosi votum factum dimittit matrimonium per contractum et intellige votum so
lempne alias contra ~~de regularibus ad apostolicam et per ea~~ id est de clericis / et de voto

c. vnico li. vj. Et q dixi in manu religiosi s. de licen. abbis al
ceri C. de iuib. ad aptez/ et p arm j. de elect. in religio sis
li. vj. | Item no sicut hoc agdiaue p cavtelem co laz C. ti. p
ymo ptuas sic ecs recedit^r qptestacione ipso ps p
fessionem sub petitam nam ista emisit votu et p delacom habitus
religiosi/ ymo ecs habitus nouicorz ex quo no e distinctus p atter
in colore scissura uel forma p anni i duct^r p fessionem ut i c. ele
cos qui/ de regularibus — Videtis illa promisit continencia i manibus
eius dam describus sci Augni. quero nunquid iuis sit licen. sui su
ioris ut aliquis recipe ad religionem et hic q tio de qui porrectu dic
q q. ad lomi mostij ut ipse alat de bonis mostij in q habitus
sine licen. abbis cum mostio in corpare no pt ut exmde ala
nisi heat ma tu supiorz sui s quo ad deu q id votu deo
emittitur pt monachus votu recipe ut obligatio deo qua saut
nota C. de ydi. assoitis c. si. Glo. in domo ppa obiat obiectoz
pbans p iiij^or ma protextu induat duo videtis ista mlr vo
tum castitatis emisit ptestando q vellet i domo ppa cu ci
sua remane/ Oz tunc tunc no fuiss monacha exquo voluit
ppium retine etc. Et glo. ad fine ymo dicit q abbas pt gced. suo
monacho ut cu suis bonis viuitur et maneat in domo cu sua
id pt ecs quus signus in gne p fitea religionem qua tunc cps
e suis abbas tn Item administcom no pt abbas monacho con
ced. nisi uelud pauratori uel syndico/ nam si alr fiet et vellet
peis age optet dre eo noie meo uel p de mee noie ago q
monacho no lic/ de statu monachoz Cum ad mostij et sic statuet eu
in pauratorem syndicu uel administorem noie mostij. Tac dic
Inmo q h mlr no eat monacha et bene potuit hre ppium et si no
poteat nube p votu solemp. quod emisit q quatr fieri posset
ipse remittit ad c. porrectu C. de vribus et hic idem tenet j.
de frigidis frmtatis sr vo aliogn s dicatis ut Ho. et Ge. i c. vnic
de voto et vo. re li. vj. q votu solemp. tu p suscep oz sacr. or^nis
uel p professionem tacita uel expssam id solu dirimit matrimonij
no aut aliud/ Concludatis an ista ptestao pmitto contineca
tu assumpcione habitus religiose vestis sic q possim uti ppijs i
domo mea manendo impediat matrim neu monachatu et
q sic qr e h formam ordinis monachalis go contrariis nullius C.
de cdi. apps. c. si. Glo. prima dt. q ista cdicio dz hri pro adiecta

Et h dicit Innoc. si abbas gcedit aliam monacho ut vbbq suis ppus p nomini bus q fiat possz uti possz ac i domo ppa/ q talis abbas | duct q gmaiendie ut malicia sit rio li ca expssa n pt tale monachu asumis admo factum rinacare/ et si sic gfaciet possz gqri supiori abbis et a tali audire dz ad sita ne fiew e gmca hunpa offe l j Insti d'h^s asiu tur uel aliciphio

s. de condi. appositis c. j. / 2o dicit quod non est contra sponsam mochatus quia ista verba ut in domo propria maneret cum omni sua substantia intelliguntur s. ut usumfructum ipsius substantie obtineret sive fundo maneret non autem proprietate quod intellige fieri posse de auctoritate superioris tamquam procuratoris vel syndici non autem ut proprietaria etc. non est contra sponsam mochatus / Et intellectus est secundum archidiaconum et solet allegari per glossam 33 q. ij quasi contrarie glossa quod ista non est condicio contra substantiam mochatus attento primo mochatus sed est contra contractum certo nam secundum primum mochatus mochus est pollutus etc. 16 q. 1. Si cupis et quid est substantia additum hoc est de substantia certo ut in dicto c. post 33 q. ij. Se cus autem est in minoris s. in fide prole sacramento quia ista sunt de substantia matrimonii ut de condi. appo. c. fi. / Quoniam intellectus est primus. quod si mulier non erat mocha sed per votum solempne non poterat nubere quod emisit salva gratia ipsius / Item neque stare non potest ut in c. vnico de voto et voti. redemp. li. vj. Dicit ergo ut dixi c. fi. de condi. appo. quod in contractu matrimonii cum contrahentes quibus obligatur homini et ideo consensus eorum respicitur tamen utrumque potest condicionem aliquam etiam sive tacitus consentire sed in religione priori quibus obligatur deo et ideo si apponitur condicio contra professionem religionis abbas concedat condicionem tamen deus cui professio ei fit obligatio non respicit et ideo reiecta illa condicione tenebit monachatus sicut autem in condicione que est contra substantiam contractus matrimonii ut in dicto c. fi. et de condi. appo. De eo qui duxit

Rubrica

De eo qui duxit in matrimonium quam polluit

Visum est de quibusdam impedimentis s. de impedimento voti et ordinis etc. nunc quod medium ad ultimum impedit et dirimit matrimonium ideo subiungit de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium 31 q. j. per totum

Propositum Si quis vivente prima contraxit cum alia hac ignorante prima mortua ad sui petitionem non separabitur a 2a etc. c. huius divisio 2a vel lege at

Casus per s. quidam vir habens uxorem legitimam superinduxit aliam huius rei inscientem qua prima mortua propria voluntate discedere a 2a tentavit cohercere queritur utrum secundum matrimonium contractu durante primo tenet vel non / Et papa super isto consultus cum omnia consistat licet in canonibus habeatur expressum quod nullus debet sibi copulare matrimonio quam polluit in adulterio et precipue illam cui fidem dedit de ducenda ea

Adhuc sua lcia vxore viuete uel que machinata e in morte
vxoris qz tn pfata mlr insia fuit q ille hut alia vxore
viuetez | nc e dignu ut dictus vir de dolo suo comodu reptet
rio dt ppi q nisi ista mlr diuorciu petat adpetacoem viri
no sunt aliqteus sepandi / Insciam s q alia vxore hert
sm Jo an maxime · i · tm j · c c · ul s abbtez machinata · i ·
fraudulenter opata intellige cu effcu · i · q mors e secu
ta / s · qz veneni ei parauit z mors secuta e / secus si p
medicinas euasisset | sm Jo · an | r · l · o · q ignorancia sci ex
cusat | que abadulterio xxxiiij · q · ij · in lcam Item no ase
polluta adulterio cogitur quis in vxore hre cu qua gxit
que matrim ignorat cu p'a t dicto cogit s · ppi de lan | al gt
q desspon · cu locu | Et dixi ndut que matrimom ignorat
al cont · j · e · cu incet | ?? sunt iulat sciens si contrahit acs
santibus bannis nel diligenciaa ?ta q de clandestina desspo.
c · si · t de elect fraudit Item hic videt q h mlr cat
insia q i e aliam vxore hret | dc s ost qu cu eo contrxit z
semp viuete pma bona fides durauit | Et dixit hic sumo
q in matrio e spale s q i d q i pu nulla e p9 9 suma z
q desspon oe i pubert duo pueri | zc attestit zc attestaces
nel e guale quoacs ad peudz exaliemu gssu vt valeat
gssu attendente sm cu sue attedat gssus tacitus sine ex
pssus dum tamc cte sit q a iure no impbe q scm est
tempus pnus no valet mapit vale no ut expue s ut ex
mc · j · de spon · i pu · | c vnico li o vj · | Glo a pma p dic q
ignoraci vz eo duo videt pronm an mortua pma mapit
esse matrimom / Ecce hic vir hns vxore a s | sci insia q
mat o coplanit / Glo · dicit io mlr excusat abadulterio zc
Et eciã filij suscepti sunt legitimi Eme i zm no sunt querit
nuquid mortua pma stati cat matrim / Dc q no nisi nouu
gssus supuenit zc Ex in sine uet ci comiscei posset sine
gssus pcedo cu ille cossnus nullus fuit ut j · c · c · fi · Et iuxta glo
hes aim q ecno leuius gugibus pueni plcs lcima z
hc opatur ignoran a i le obsuac | vbi dz inf dco dema ta
an ingressu vz ecs p9 ingressum | dic i no cat error s ex
tessus ppe pcatis deqm z tm
Significauit
Si viuete pa vxoe lcia qs gtic cu
za scte zca cognoscit z mortua pma
zas hre no pt

2am h̄re non p̄t secus si p̄ma lēa uxor non fuit Jnp̄ma po^r
desp^{o}. 9sulcio i 2^a v' mandamus commissio3 sit p distinctionem | Cap
ceindam o. audagauensis coactus fuit p matrimoniū cū quadā sp̄o^a
contrahere p9ea nō spontanea voluntate contraxit cū a^a | que
fuit in facie p̄mi matrimonij | rea carnalr cognouit | p9ea p̄a
mlr petiit enim iuxta cons archiepo eboracensi qui ipsum compulit
recedere a 2^a | donec lis eet in iudicio ecce tracta. Eadem lite
pendente mortua fuerat p̄ma | ideo dubitavit iste o. an de
ret et posset redire ad 2^{am} quam sponte duxerat in uxorem | et consuluit
p̄pam | qui mandat abbati respondentibus quibus si constiterit qd isti o tanta
vis fuit illata qd coactus et non sponte ~~duxerat in uxorem~~ in
p̄mam 9sensit n^c p9 matrimoniū p̄stitum ipsam carnalr cognouit dicto
viro ad 2^{am} quam p9ea accepit redeundi liberam tribuat facultatem
alioquin sibi districte inhibeat ne ad 2am reuertatur aliam tn recipiat
si voluit uxorem | Jnp̄ma p̄x^a depuit | al contin desponsa duxerit c
i. 2^c lic | s^m Jmmo p̄stitum matrimonium eboracensi archiepo de nō
attendo ad 2am donec lis prudicium ecce terminaretur cū p̄ma ut p3
in antiqua | et s^m consta tc matrimonium nō p̄sum^r sponte p̄stitum
o. de Renunc sup h^o reuertendi separatus cum erat prudicium ut d̄tm e
s^m Jo. an | liberam quia matrimonium p̄m qd nullum erat 2o nō po
tuit impedimentum p̄stare | o. despon. cū adap^{ta}. Nō qui vincte
sponsa defuncta cū qua tenuit matrimonium contrahit | cū 2^a sciente | eā
vlterius h̄re nō p̄t al si cū p̄ma matrimonium nō tenet manet
tū 2^a | s^m abbem 2dic contrahit cū 2^a et eam cognoscit al
9 j. c. c si. Et dic nō nō nos quo adh^c eodem secus quo ad
publica honestate | j. despon. c. vn^o h vj^o. Jtem nō qd coactio im
pedit vires matrimonij o. de spo^{li} | cū locū 2c. veniens Glo. ij | ta
ta vis | videtis quomodo ille cū quadā contraxit matrimonium 2inuita^t
eam h̄re in uxorem | et p̄p̄ mandat si c tata vis 2c. i. qd posset ea
de i constante vir2 ad aliā quā p9 ea accepit libere reuerta^r. Sꝫ 9
ipse mansit p̄ma h̄re in uxorem 2d matrimoniū fuerat p̄t sy initiu
salutis ecne | g^o debuit fuerat vo^o h^c nō h̄t locū i matrimonio
2c | Glo^a sequens art. ad viij ma videtis hic p̄p̄ dicat Si vir
p9 matrimoniū p vim extortum eam carnalr non cognouit qz si ea
cognouisset consensisse videretur 2c v' 9sul. f. ad fine d^c. de qua
de regulis iur^s rna ~~vitio~~ li. vj. Glo. fi. ar^{do} qd id qd ap^{ri}o nō v3 tem
tempore 2c

Insuper uor

Nō p̄t quis 9h^c cū illa q̄ uxorem vivente
cognouit si machinata fuit i morte uxoris

Et ē qui9 diuisio .s. q pmittit qom tn vidl' v' talit' vidēm
Casus p. q. aliquis vxore sua viuente cōtraxit cū alia mrz
mortua pma pt matm ꝯhe cū 2a. Et ꝑ dr si illa adul'a mach
inata fuit 2c. Sz pr q qd im dz dnare prohibicō d'. q mpfe
tum 2c. Cena .s. sn cōsaa Jo. an. Adulteq ia cognita fuit ꝑ
Jnno. Vxoris .s. pme machinata cū effcu .s. q mors ē secuta
puta qnia venenū ei ꝑpinauit sine fide ne dū contrīxy ꝑm
Jnno. Cst' 2dic fidem deca dūcēda p9 morte pme ꝑm Jnno.
No p9 morte vxoris no pt adulter ꝯhe cū adultera cui fidez
dd'. vel que ī morte p'oris fuit machinata .s. cū effcu / Et
pmittellat sentis q aligs qui9 ht vxore liam 2dat fidem
alteri sola 2c sola fides no impedit / sic ī sola cognito
sine solū adulteriū sine fidei datōe no impedit sz si dedit
fidem deca dūcēda et eam cognouit viuēte pma in
fidem deca dūcēda et eam ... vxor idem si dat fidem 2machinet' in morte pc
q pt esse vxor idem si dat fidem 2machinet' in morte pc
vxoris cū effcu tūc eam dūcē no pt / al' sola machina°
no impedit de ꝯnsi. ī fidelin c. j. Glo. exponit hc vbū ma
chinata .s. cū effcu ꝑponit opiom q reprobat videris si ad
ultera ē ī mortem vxoris machinata tūc machina° impedit
2diat Glo 2c.

Exlinz ... eam viuēte pma et ab ea sepata quo ad thorū
... eam ꝯtaa dūo in vxore et pma mortua pe
pabitur ... 2c qui9 diuiso 2a v' fim ti tūc. Cas9 deo ...
qu9 quesiuit adno ꝑ p. q. queda vir ... noie ...
... sua in adulterio ... eiusdem ... acquisita ...
re sua in adulterio ... eiusdem ... acquisita
sua remouit que demū ... mortale recepit ... hc ...
dico an q ista de hac vita decedit aliam dux' vxoris ...
filios ab ea suscepit ... quitur exquo pma ia ē ī monsterio de
... an possit cū 2a sup inducta manere vel no Et ꝑ re
... dns dr dya no q eos dz admittere separare / Sz instabat ...
p. q. ex quo no pt ista sic ... tenere pro vxore nunc pt q
alia dūcē in vxore ꝑ vidz q sic inpacata ... ei pius pma de
adulterio sit ... dimoto celebrato quo ad thorū al' no
poss' ꝑ Jo. an. Suscepit hc no potuit .s. ꝑ ... ...
sit ... qnia vir potuiss' eam sibi reconciliasse qz placuiss' ꝑm
Jnno. Ex eadem id no excusat ꝑ attemptat / No alias coniugu re
ligionem ingrediete alt' in seculo remanē pt .s. qn fuit inter
eos sepa° ꝑ adulteriū qno ad thorū sm noc cogit' alt' ꝑsi fac
de ꝯnsi ꝯiugi. exceptē Jtem qui vxore sua viuēte ꝑ adulteriū
in monasterium detrusa contraxit cū 2a 2 eam cognoscit p9 morte

vxoris prime e separandus aliea redit instra eius p fessa s. di si
illa de cius institut Saudemq et no ob. c. ta. c. ij. Sz id vm e an
coplium carlem. s. qui vnu cor profitetur pt alo in seculo
remanere de cius ciusg exempl. Querit hic doctores inquid
p sinam separacionis de qua hic agitur tollitur omne vinculum ma
trimonij dic q no lz cum sina lata sunt quo ad thori separac
vinculum tn matrimonij exquo semel tenuit continuum eo siaturum
fuit solim no poterat in aliq dirimptis s si no coll. m. de
diuor. quito / et de adulterium committit si aliq sine dubitat xxxij. q. j.
dno it. scrip // Sed an sina separacionis lz excusare mulierem
sup inducta adulterio. Rndeo q no qr lz ignorauerit mulier excu
set quia licitum e mulieri mo ignorare / tn eum ea viritate ig
norare no lz de qua dr quos deus coniunxit homo no separet e
de i mo lbel. li. s. ij. Glo. sc textuales

Cum inter Cum viuente vxore legitima cum scta contraxit cum
altera mortua pa separabitur ar. / prima ps
sm rectam za rursio i tte 3a ps eius pbaco esti aggnatio i
nosti / Casus Quidam Jo. ius vxore agatha noie / cum mad
ona adulteratus fuit et cum sr hec eciius fuit i mo adulterium
abiamit tandem marito contempto vxore viuente cum adultera
matrimonium contraxit et ps mortem vxoris sue p x. annos ei cohabitauit
et filios plures ex ea suscepit / queritur an tale matrimonium tenuit
an no / ps dicat q separentur eo et presertim prime subiciatur ex eo
quia sunt senes et quia tanto tpe in adulterio et pinnio p
mansit. Leo. n. ps statuit qs nq ducat i matrimonium q. et et
hic plus fuit fam q si fides ipi adulte duntaxat pstita fuis
s quia cum ea matrimonium contraxit et cognouit / et io mr eos n. m ma
trimonium fuit s poaq illicitum contubium / q ta. ggg ps q tybunus
synodus detestatur. Jdeo ps papit vtrosq prima subici et pe
nie eos sine villa spe coniugij manere / nec diuturnitas tpis qo
simul permanserit eis dz ad amicitiam suffragari / nec nulla de
filiorum cum proles ita suscepta magis eorum pctm exaggeret et
diuturnitas tpis pctm no minuat s augmentet / Sz pr dec
video ita quod ista debent separari qmus habeant plures filios
s quis prouidebit filijs sic susceptis debito nutrijs / Rndz
ps / q vtrq ipsorum eis vite nccia inistrabit sm q eorum suppe
tunt facultates / extra titulus **Legitimam** / sicuti si prima no
esset legitima tunc sm matrimonium non separatur S. e. t. n. s oste

perpetuum hoc non sufficiat ad separacionem nisi cum ea contraxisset. j. c. sequenti
et e. c. Supra hec Abiuravit sit d qui clerici vel sco. c. ij. Adulterium
cum illa primum ut patet j. subitanea i. mortua perpetuum i. tantum fornicatione. Constitutionem
dicens suos factus si ergo inveneris committere fornicationem primo per
hoc patet quod utroque primum communicat ff. Jo. an. Sine scandalo propter hoc sortem
et Juris pena imponenda ut d. de depos. in pri. duo primum an ante
vo. Mechus Mecha i. adulter adultera patrum i. matrum et sic
hic sunt adulter et primum Quinbum. s. qui inter mechum et mecham
continetur et sic vbi inducitur corpore sequuntur secundum Host. religio
matrum hec maxime ut glo. supplet ita suscepte. s. tamen presumptio
ff. et sic fieret contra deum iura iudicio contrarios ff. augmentat. d.
ff. et sic fieret c. tali tanto et glo. de con. Non ex. c. qui per morte uxoris
deg. fuerit c. tali tanto et glo. non potest remanere adulterum adultera cum qua contraxit prima vivente
non potest remanere adultera cum adulterio si facta consentia al. contra. d. e. c. i. Item non qualiter
redit cum adultera si facta consentia al. contra d. e. c. i. Item non qualiter
puniatur qui vivente uxore contrahit cum alia Ita perpetuo sine spe
coniugii vivere debet. Sequitur sic hic inter de filiis alendis quero
qualiter ipsi succedunt per quo faciendo quod filii legitimi succedunt parentibus
tibus intestata hereditate nisi propter ingratitudinem fuissent exheredati de quibus
causis ingratitudinis habentur in c. quia ball. per glo. de iure iurando
filii non naturales qui in domo propria ex concubina generantur succedunt
in certa quantitate s. in duabus unciis primo sibe et hec vero si alii filii
non sunt nec certa extat lamina conics C. de naturalibus liberis
auctoritate leg. pro et in bonis maternis succedunt cum legitimis ff.
ff. C. ad senatus consultum in l. si qua filius vult Vani no ex damp
nato coitu ut hic nec succedunt patri nec matri in aliqua quantitate
prout hic tangitur ff. tamen ali debent in auctoritate quibus modis naturales
legitimi efficiuntur liberi ff. et si tantum leg. de naturalibus liberis
Sequitur quare pater tenetur alimentare filium requiro Dicendum quod
filius recepit esse corporeum a patre et animam vero legem ad eo tenetur
ex nunc naturali instinctu nunc ipsum alere i. dicit. ius naturale quod educa
catio plus est iuris naturalis ut i. Host. not. hic secundum in quibus
pater non tenetur filium alere primus quia filius inventus est dives et
inops sic est ut in glo. si. na et plus eget materno auxilio.
quam paterno 2us qui est inops et nunc habundat 3us si patrem accu
savit 4us si spurius est ut in glo. et Jo. an. dicit quod qui filius
est spurius tunc est tenetur cum aliere hec probat ff. fine tamen ca.
leg. per leges non tenetur 7us causa c. cum ... vitam ingratitudinis
contra patrem committit C. de alendis liberis in l. si pater primo
misso 6us casus est si filius habet arte vel aliter sibi providere potest vbi

Host. quare pater non tenetur in alimentis pro vite alere filium

vnde pt ff de libeis agnoscendis l. si. Item q' multiplicata plis
ex contu illicito cu lapsu temporis dispensacom no inducit Dic
aut coniuges errant in fco probabili vel i iure potius qm bona
fide ste.runt dm tenc plis suscep° r lapsus tpis inducat dis
pensacom xxxv q. viii. Ingredientes j. de giugi. seruo. licet a
no sint coniuges s p presumptuose rexcita scia delinquit rtles sus
cepto plis r lapsus temporis no excusat s accusat vt hic
Glo p°a qrit obicit r solvit hic dicit q i mecta eis pima
contimna continetia eis indicat s qre indicat rcs Glo. si vbo
hic plus | obicit de sup flu°ce r solvit | videtis hic textus dt
p q' plus precessum sint q fides dutaxat pstita fuiss s qt
rcs v plus petiit | ex qr i dacone fidei mug nupe.tu e q in
matmo° O. despon. duor ca. Glo final poit rlz dat sike
subiungit de alimētis videtis textus dicat sollicitu ti tue mt
cit prude ut vtrq sius liberos sm q ei suppetunt facultates ali
menta ministret Glo dc qc e reglare rcs So glo. de alimētis
puetum filior pronor libtor tutor pupillor quinqn z.
plurim tenum vide in spectlo qui filij sint legim vbi multe
ponet de eis formatz Dc°.c.

Significasti Si quis mortua vxore contxit cu ea q°
vivente vxore cognoverat sine fidei dacoe
tenet mrim dummo in morte defuncte neutr simlt machinate
sit et e quis divisio, ra v nos igitur | Cas p. d. quida p. no°
tinis spolitanus dux quidam mulierem in vxore rca pyca de lic
ta quidam mecta adhebat incestali affecu p yca mortua vxore
lema | dcam mectrom despon uit qrit an cu ea maneat pt vel no
pp videndo dicit q°. nisi alt cor in morte defuncte sint machi
natus vel fidem dedit ei pima vivente mrim lema e ce pcudum
Et si absolucom cxcoms petit ipm absoluat vxor. s. lema q
vivente adhesit mecta Inquisitorum qua quesiuit vtrz in hc cau
sit primo vel con matmom indicandus alt cor. s. maritus vl
mrx vnd dicebat Inno. Si vir in morte vxoris machinet
adulteram pp q dicarda machinatus e duce no poit ar xxxi.
q. i. siquis fidem dedit quia hoc tam no pendeat am | s ac
tum j. e. c. vl i. lic vir dicat no timuisse am iaz ducedi ex
quo fidem dedit separabitur Cognitcalo go cognitcalus qthe pt ma
tmom dehc in spec° de spo'lio s. i. vr s mch forma q hcus
de pen. ex°ois cuiob ij°. No mortua vxore pt quis cothe cu sua

mete cum prima vincte fidem no dedit nec in uxorem mortem
c aliquis matrimonium sponte sm abbatem Et dic pt vm c sup
pto s no fuit vincte vt non obstet xxxiiij. di. Quis vidua
Et dic vincte et desponsata scius sit autem eius desponsatam fide ad
ulter dedisse Et de sponsalibus veniens ii° Item in absolutione forma
sit servanda notatur xi. q. i. de iuramento xi. q. iij. cum aliquis xxiiij. q.
iiij. quelibet de sen. ex. cum desideres // et hoc ar. in si c. s. Innocentius
quod excommunicatus iniuste et debet sm ecclesiam absolvi quod tamen hic non cogitur
quia iniuste fuit excommunicatus et contrarium c venerabilibus de sen. excommunicationis
sac. s. vel ~~quia ille iniuste fuit excommunicatus~~ quod tamen excommunicatio iniusta ser
vanda est secundum decretales cum desideras Item non iste erat excommunicatus
tamen matrimonium contrahit et excommunicatus matrimonium contrahere potest sic ecc nos xv. di
illud in glo. penul. de consecratione di. iiij. vivus aut et decl. in spe
desponsabus s. p° xvi s inquid et arg. i. de heret. c. decrevit li
vi. Jo. an. j. de sen. excommunicationis alma li. vi. Guil. de monte
laudino de sponsalibus c. i. in cle. Item tamen ut excommunicatus contrahit communi homine
se ingerat contractus quo matrimonialis bene tenet s non solep
petentem quod fuit absolutum ymo hereticus contrahit matrimonium ut
notat Jo. an. post archidiaconum in novella in c. decrevit de heret. li vi.
et tenet matrimonium spirituale quod excommunicatus contrahit profitendo i. de sen. ex.
cum illorum sm Innocentius recipit et ordines caracterem iuri lig. nam
excommunicatio // Glo. finalis ad istam semper remittitur. ¶ An quis potest
invitus absolvi Et glo. quod videtur resolvit videtur hic quod si ipse
aliter dicit quod ei nimium absolutionis impedi cum petenti absolutio
imponitur Sed quid si ille non petat Glo. dicit quod debet compelli
s quo compelletur cum sit excommunicatus et Ego de hiis que fiunt
fiunt nichil ad nos j. de divor. gaudemus in c. i. pme non dicitur re
missio (vel c culpe s pene sic Tandem dicit glo. quod qui non est
ecclesia et Ostiensis dicit ubi ad hoc non prodest excommunicatio invocet brachium
seculare. j. de maledicis c. ij. // Conclude an excommunicatus potest invitus
absolvi et compelli ut absolvatur et videtur quod sic per glo. quia compelletur
ut scilicet de nolente fiat volens s contra de hiis que foris sunt
nichil ad nos et sic cum sit excommunicatus et petentem excommunicatum per quid com
pelletur Secundo sm Glo. compelletur indirecte quia alii compelluntur
ne ei communicent de usuris post nubsalem Sed contra nolenti non
datur venia quod non debet nolens absolvi Secundo compelletur
ut de nolente fiat volens de ecclesia reg. quero ¶ Nota ista
c. glo. ad quam remisit Jo. an. hic c. de except. pt abco. ¶ An quis
invitus debet absolvi Et aliqui dicunt quod non ut Tancredus
vincentius philippus et goffredus quia non invitus esse cogitur xxiiij. di. gesta

h hec ve[rba] ex[tra] .. ho° glo. mm

¶ An quis invitus possit absolvi hic glo.

Alii dicunt quod sic et est pulchra opinio sancti thome iiii° scripto sinaz. Et sciendum
dupplex est malum scilicet culpe et pene | de pe. di. i. speciens | vi. di paless
Et pensandum malum pene provenit ab extrinseco sed malum culpe ab
intrinseco | malum ergo culpe non potest auferri ab invito quia procedit ab
intrinseco scilicet a voluntate | Malum autem pene potest ab invito auferri quia
procedit ab extra | Unde si absolvitur invitus quo ad ecclesiam militantem
manet absolutus et ei quietatur sine peccato quamvis ipse remanet
in malo culpe | quando non dimittitur nisi contrito quia peccati venia non datur
nisi contrito. ff. de ipsa nec peccati venia et absolutus apud ecclesiam
militantem remanet obligatus apud ecclesiam triumphantem quietabitur
tamen sic absoluto sine peccato quamvis ipse absolutus licet invite | adhuc
tamen sic remaneat in peccato culpe. Et sciendum quod excommunicatio est iniusta tunc tamen
eius est malum culpe quia inmortalis tunc secundum xi. q. iii nemo
sed si est iniusta non est a malo culpe | sed pene primo est medicinalis
de sen. ex. cum medicinalis li vi. Et in de novella. secundum illo medi
cinalis sunt contrarium in quo in excommunicatione est medicina rone agentis
i. prelati qui profert eam et rone patientis i. subditi in quem fertur i. pro
sentibus debent eam proferre ad medelam anime | non ad mortem hoc est quod ea
ferens debet eam ferre | quod peccat incedit medicinalis xi. q. iii certe di
mitatione debet eam ferre | quod peccat incedit medicinalis xi. q. iii certe di
dicationes
debet esse pitus et sollicitus ad modum medici corporalis
artis curatione in ipsius prelatione observat scilicet ut eam non proferat
nisi petenti monitione premissa. ff. de sen. ex. sacro et ceteris de tua
e. ti. qui sunt li vi. | Et quod ad eam non procedat absque manifesta
rationabili causa ut in dato c. sacro de sen. ex. sicut in medicamentis
cone medicine debet traditiones sive artis observationes | q. de cetera
regulis ad aures | et si tunc in sinu se exponat vento rebellio
nis | defectio cura non medico sed sibi et sue rebellioni seu dura
ac imputatur ut in et ce. ca. c. postulasti extra ceteris | patientis i
in quem fertur est medicina anime scilicet sua quia qui superiori ex quo
videt quod ab aliis evitatur facilius revertitur ad omnem expressam aget
xi. q. iii. audi | de excep. pia li vi. | non ob. xi. q. iii eius
vel pro certitudine quantum homo tam inoditum est una cuthalic
traditur xxxiii. q. iii. c. i. xi. q. iii. michel | Dic ariftoteles id est
unum nisi per satisfactum reconcilietur ecclesie | Conclusio ergo de. iiio quod
sic est ad. recapitulo. pro quia sit est motus actio a quo ad terminum
ad quem et est a presente | in eo in que profertur Excommunicatio igitur
medicinalis est in agente qui rone operatur in patiente qui paret
similiter Equipo morbus est in quocumque corpore non rone se habente
hac rone tenuit beatus Thomas iiii sinarum di. xviii. potissimum finalis

q[uod] prelatus medicus qui videt quod curat medicinam in isto prelato non pro-
ficere s[ed] efficere ipsam districte tollere potest | ext[ra] de iur[e] iurando cetera qua ex quo videt
illius et aliorum saluti sic expedire facit xxiij. q. v. prodest vt in
ix q. ij. c. pena sicut enim in invitum iure c[ontra] auferri possit ab
eo invito | facit de re[gulis] iuris omnis res / non autem est sic in culpa
quia a voluntate hominis incipiat et finitur sive ita et non remit-
tatur nisi solvatur q[uod] contra [illegible] q[uod] enim aggravatur propter contemptum. j. de sen[tentia]
ex[communicationis] prout | q[uod] non absolvitur a culpa de qua inter xxiij. q.
iij. c. Conclude ergo q[uod] ab executione ext[ra] quis invitus potest ab-
solvi. s[cilicet] quo ad penam excommunicationis. i. q[uod] alij non tenentur eum
evitare s[ed] non ad culpam. s[cilicet] contumacie quia illa in eo augetur xxiij.
q. ij. legatum et c.

Veniens

Siquis vivente prima uxore sua cum alia in facie
ecclesie contrahat vxore mortua prima remanet
cum 2a primo ponitur casus narra[tio] 2o ponitur decisio ibi licet ad
Casum quidam G[uilelmus] nomine accessit narravit quod in civitate lemovicen[si]
quandam matrimonialiter sibi copulavit deinde recessit ab ea et
venit in civitatem massanam ubi quandam aliam in facie ecclesie aliam vxore
vivente sibi publice copulavit | queritur prima ducta et cetera | In ci-
vitate lemovicensi | ex distantia loca patet potest contra quod nemo habet
bonam fidem | ar[gumentum] de sponsalibus | Cum in apostolica. In facie ecclesie vt e[xtra] de clandest[ina] desp[onsatione]
cum inhibitio | s[ed] contra [illegible] [illegible] s[cilicet] vt vxore recuperaret potest in curatione
fieri | s[ed] Jo. an. | vxore sua non tenetur dimittere quod ex post mor-
tua erat de sui esse sua. j. de fili[is] presb[yterorum] c. finali | s[ed] vox vi-
ginis quod alium sunt sua | soluta | de quo j. de sedis impost
c. ult. | fidem. s[cilicet] q[uod] sua uxore defuncta eam ducat in suam
legitimam vxorem | adulterium [illegible] ideo dicat et cetera in glo[ssa]. Non obstante con-
sensu potest quis remanere cum 2a | cum qua ignorante prima vivente
contraxit et dico obstante alio non quod ipsi nupti c[ontra] apud [illegible] tamen [illegible]
non [illegible] | [illegible] de electione auditis et quod dicit cum 2a vivit e[contra] alia prima
alia contra j. de consang[uinitate] non debet / et si [illegible] mihi consciencia sua peccatur si cog-
noscat prima vivente nunquam potest eius esse vxor | [illegible] c. | Dum [illegible] [illegible]
et licet hic maritus dicat non cum 2a credere tenetur ideo quia cognoscit
consanguini vxoris | sive simpliciter eo. Item licet sacerdos dicat 2o q[uod] mari-
tus et eius in confessione sua exposuit et tamen monet quod de-
sistat non tenetur parere cum informatione hoc possit [illegible] j. de ead[em] [illegible].
significasti. Item solutus a lege coniugi potest nubere in domino [illegible]
[illegible] | de sedis impost dus Item p[ro]stato fide [illegible] possit
[illegible] [illegible] c. c. i. et cetera cum [illegible] Sed nunquid [illegible] [illegible]
superveniens habet impedire contractum dic q[uod] non s[ed] sola [illegible]

ſt pulpitre [illegible] [illegible] hoſt ducat
vxorem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] constitutus
[illegible] q[uod] alie contractum [illegible] non
valeret [illegible] qua [illegible] [illegible] sua
non possum [illegible] legittime [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] alie
ipsam [illegible] [illegible] [illegible] in le veniens
et idem [illegible] hoſt [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

an contractum tamen contractum debet esse omnino necessaria d. de spons.
Cum contingat Secus si aliquis audivit vel per famam vel per unum
testem d. despon. preterea iii. et i. de spons. et affi. sic eo tunc em
mittere debuit ad illum sub quo militavit super despon. in puer
i. ad eum sim sive ong litteris deliceri contrahere non debet ut no
d. de despon. i pub. c. ii. Sed pone quod vir impetus apud i
iudicio confitetur quod sua uxor est prima debet nec 2a stare confes
sioni hic Dic quod non si vult ymmo si vere d. sponcos le
gitime vi. q. i. placuit etc. si ptm

Siquis Sola fides data non sufficiat ad matrimonium dirimendum
Et si due partes 2a et ceteri Casus p. d. quidam
uxore sua vivente dedit fidem cuidam mulieri quod post mortem sue uxo
ris secum contraheret vel cum ipsa de futuro contraxit Jam quero nunquid mor
tua prima uxore legitima potest cum 2a ista matrimonium contrahere vel si est
contractum nunquid est dirimendum propter pudz distinctio quod aut predictus vir vi
vente prima vel ante vel post cognovit 2am tunc matrimonium post obi
tum prime contractum non est dirimendum, lxg dicit ipsorum pro eo quod delictum grave
sit prima impedimento. si autem vir vivente prima uxore ante vel post la
2am cognovit scienter adulterando tunc matrimonium post contractum non est
aliqualiter tollerandus fide data quod post mortem prime cum ea contraheret
nec ante fidem dederat vel cum qua de futuro contraxerat data vel matrimonium
de futuro contractum Cum ea contraxit. s. cui fidem dederat vel cum qua de futuro con
traxerat Si prius vel postea Si igitur illa mortua cognoscat eam
cui prius fidem dedit pro eo non dimittitur matrimonium nec cons probat lxg
Nota fides data vel matrimonium prima vivente cum 2a contractum non suf
ficiat sine carnali copula quo minus prima mortua remaneat quis
valeat cum 2a. Et dico remaneat. s. exponendo contra d. e. c. proximo
primus cum non sufficiat cum deve non vacante finis fuit. f. c. de
conces. preb. c. ii. et c. detestando lx. vi. Et hoc decretalis reprobat
antiquam opinionem Hugonis que erat de sola fidei datione sine car
nali copula quod prestaret impedimentum matrimonio. Fortius dicebat ipse si
de futuro contraxit cum 2a. Et hic habetis casum quod neutrum istorum. s. nec
fides nec contractus per se sufficit sed in ambobus requiritur copula
carnalis. s. vivente prima ad hoc ut sit sufficiens impedimentum
ad impediendum vel dirimendum matrimonium post contractum. Ad intelligentiam
huius decretalis replicatur an quis vivente prima contraxit cum 2a
potest adherere 2e. Dic aut matrimonium cum prima non tenuit et
tunc 2m matrimonium non impeditur. d. c. significavit. aut
matrimonium cum prima tenuit tunc sit 3s casus primus quando

1º Pnillecta ſ. in hes ſ tres caſ quos ponit dns hō z dns jo an pº cu ī pnis capto

1º ctrhit cum ſca pūba depnta / tūc aut illa cu qua cotrit z
p vᵃ depnta erat iuſtia pimi matmo⁹ / z pt tūc ulla p⁹ mor
tem pme pete q vel gugant² vel ſepent² z hᶜ opatur do
lus viri / vir aut ꝑ dolū qui ſcinit ud pt pete ſepacoz
ymo compelleᵗ contrhē cū zᵃ ut no² d. c. pº in glo ij q
dat ſile de tuſacoe dolo aliq z itaque illam pt renon
p dolū adhibente Secus aut ꝑ eu qui ī dolo no fuit vt
ē de tuſacoē ~~vel tuſacoē~~ ſimta / ſi tn̄ aliqs cotrhat p⁹ mor
tem pme accipit zᵃᵐ q̄ ui m zᶜ ucē d. c. c. v / Si at
utᵃ ſcuit de p vᵃ matᵒ tūc aut carlis colᵃ menciet cu zᵃ
pma vincte z no pt cohē cu zᵃ / ſiue zam cognouit ante
q tu ea contrhat ſiue p⁹ / z ita loᶻ q decrᵗ zhᶜ obtinet z
ſi a pma ſepatus fuit quo ad thoꝛ d. c. ex litteris Si aut
ſiam no cognouit nec fuit in morte pᵉ machinati z et
potit cohere cu zᵃ // Secunds caſ pnl ē qui vincte pᵃ dat
fidem zᶜ de accipiendo ipam p⁹ morte pᵉ z tūc idem acpi p
vᵃ depnta contrhet d. c. ſignificat. // 3⁹ caſ quando machi
na² in morte pᵉ / z tūc aut machia° no ſinit effcm aut
ſinit effcm Si ſinit fuit gnal no impedit matm / de q ū
in ſi. c. i. / Idem ſi ſpalis tm quialt tm machina² ī mor
tem ſola cu machina° vnū no impedit niſi machinatam
fuit zca vincte ea cognouit d. c. ſignificaſti / Sz machi
nacō amboꝛ iᵃ impedit dequſi ī ſi. c. i. Sed pone vir
pma vincte dedit fidem ſz no cognouit ~~d. c. ſignificaſti~~ co
natus ē tn̄ cognoſce inquid ſurgit impe tū Dic q no ſ
ſimitem z ſpecm vᵉ. c. ti. ad fine oſtſ q dicōs q ſolus affectꝰ
ſufficiat d. de bygamis mip. ſz ī loqui² in bygaᵒ ꝑ affcm
cu ope ſub ſecuto Dic videlicet quo ad foꝛ pmale ſuf
ficiat affectus / ī vidᵗ no depci. d. ſignis no dicat Cōnd
ſi tu pma contrxi matmom p vᵃ depnta / tandē zᶜ dedi ſi
dem zcam cognoui / pma moriᵗ² vel intt religiom an
q cam cognoſca inquid cu zᵃ cohē poſſū / Quidā dicunt
qᵒ. ymo. q q² ſufficiat q pma fuit uxor p vᵃ depnta
1º Glo vnica dᵗ q ſola dacio fidei vel ſolus cōty depn
ti no impedit matmom vxore defuncta niſi adderētᶜ coᵃ
ſit pcēſſū zᶜ intellige oīa uīa que dicit q uq ducat
in matm cui dedit fidē zcᵃ ī zita Ex glo oſtſ dᶜ q
no ſuit hic thᵒ ar ſz bene ſuntur id ar. vbi duo requirunt²
ad aliquem effcm no ſufficiat alteꝛ cor ſup de r ſpēt ex ptē

gma hic requiruntur duo. s. fides de ducendo, et cognitio carnalis
prima vincit quo alterum istorum non sufficiat. et est ar. secundum glosam
viam etc. Ex. i xxviij. q. v. Sorori, ubi dicitur conatus seu exer-
citio pollutio non impedit secundum publica honestas que orta erat ex sponsalibus
precedentibus conatum etc. quisquis ut s. l. i. Dic ita lex ubi
dicit quia lex in pen. constatuit et eadem glo. etc. Ex. in s. etc. Dic
in delictis primum effectus sine effectu in foro penali secus autem
in foro iudiciali nisi delinquens tamen posse sine triscendo ad
effectum in excercitatione delicti exaudiss de pena di. i. si quis cum telo.
Ex glo. sum. Summo tres sunt casus in lineis iuxta nisi qui impediunt
contrahunt matrimonium post contractum, primus contractus sponsorum cum adulteria
ut hic in c. iuxta, secundus contractus de primo cum adulterio ut c. ex
litteris, tertius machinatio utriusque vel alterius cum effectu. Et Jo. an.
dicit quod sola machinatio alterius non sufficiat nisi cum hoc carnalis copula
interveniat, licet oppositum voluerat quod machinatio alterius tamen cum
effectu sufficiat. Jo. an. hoc non placet quia per glo. capitale ingra-
tem non est mirum separandi etc. sicut et hic etc. significasti, Idem
qui cum adulterum supinavit etc. sequitur et cetera secundum Jo. an. ma-
chinatio utriusque cum effectu de conversione infidelium, laudabilem, non
ab. xviij machinatio etc. in dicto c. laudabilem, et cetera quia loquitur
de mulieribus tamen quod sufficiat machinatio alterius. Dic cetera loquitur
de masculis quia dicitur in quod sarracenum interfecerit machinationibus mu-
lieribus iste vero adhortandum convertere virum interficiendo mu-
lier machinando sequitur Rubrica etc.

E coniugio leprosorum

Ista Rubrica continuatur sic. Supra de impedimento adulterii quod pervenit
ex vitio de impedimento proveniente ex morbo prout lepre est
videndum. Et ideo submittitur Rubrica de coniugio leprosorum quod im-
pedimentum prout lepre morbi licet dirimat sponsalia matrimonium
non dirimit ut j. c. proximum de in hoc xxxij. q. vij. si uxore
xxxij. q. ij. hoc ipsum requirit Rubrica ut de ruptis ut quod
ad matrimonium plurima ius locuntur de leprosis sed non continet addi-
tionem. s. de cor. licuit capite etc. iij. etc. iiij. de qua .hiii. capite
ij. de eccles. edificandis c. finali

Pervenit

Hec Rubrica hoc intendit leprosus
matrimonium contractum prout lepra superveniens non
dirimit matrimonium primus sanus in suo tempore reddere debitum nisi ad
continentiam possit inducere, solvit tamen sponsalia de futuro hoc dicat tex. Rubrica.

Alr illud c. pt suam coniugi leproso sequi tenetur reddere de-
bitum nisi ad continentiam posset induci alr excommunicari potest. Capitulum
ar. epus cantuariensis eius ex silue ppm. p. 8. Sepe contingit quod
post matrimonium contractum inter virum et mulierem alter ipsorum morbo lepre in-
ficiatur propter quod sanctitas vestra consuetudinem generalem ad eorum hominum separantur
nec alter coniugum qui sanus est sequitur alterum ei debitum reddendo
quod est in hoc tamen sancti propter eo spectat quod vir et uxor una caro sunt
propter quod alter non debet diu esse sine altero circa propter mandat consortes uxores vi-
rorum et viri uxores morbo lepre percussas et eos sequantur tales qui con-
iugali affectione ministrent ad quod sunt sollicitata exhortatione inducendi
si vero ad hoc induci non poterit eis iniungatur ut altero vivente utrique
continentiam servent quod si mandatum episcopi sui contempserit tunc demum
ex omnibus stringendi sunt ad reddendum debitum ipsius leprosi. Generali
i. generalissima non ubique tractat ista sententia generaliter dz propter tenore in-
fectionis de statu monachorum ea que in primo / una caro sunt s. per
tarius copulam degentium. quia adeptum vel dic esse deinde ex quo, punctum
servit quod quod eis acciderit post matrimonium contractum. Sumet. i. sumatur os
sonicat alt non debet sustinere quod dimittat separari sed alia vel est
compatiua premissio sine dispensatione summi Immo. quare post sit. s. sp(ecialiter)
te. receptum de continentia suadenda adulterium committendo summi abbreviate.
Non ex c. generale hominum consuetudine esse suadenda ratio consuetudo
quod leprosi ad eorum hominum separantur non potest est generalis immo
generalissima non ubique tractat sententia et sumatur debet propter infectio-
nis tenore ar. de sta. mo. ca. q. s. i. sibi dicitur quod omnis mor-
bida abiicienda est ab omnibus ne inficiat. s. a° ancus immo
tunc etiam est apta ut dicitur prima glo. d. de crims. edi. cum dicat
tales permittunt sive propriam etiam ut vel quam solum cum eis ha-
bitare non debet tenere apta est ex hoc testa. iiii. xij. et xxx.
iij. q. ij. hic ymm. = Item vir et uxor sunt una caro i. in vna carne
opus ad unam carnem paranda ut dicat glo. ar. de bygamia. de-
bitum. et per hanc litteram dicunt doctores si vir vel mulier para-
statur sibi aliena vel emat mercator vir emendo sibi emisse
uxori ut dicit augustinus xl. di. sicut viri nisi hic specialiter ex
opinatur ar. l. di. studeat in fine. xxxiij. q. ij. admonere et
uxor dicitur post cum ut xxxj. di. omnino ubi sicut apostoli predica-
tores mandato predicationis mittebantur sic uxores eorum unde
dicit iste cum omnis numquam hominem pertinere mulierem uxorem tamen
inducendi sicut fecit frater suus cephas etc. j. ante dicebatur

incta abbas q licent epo p̄sbro dyacono vxore h̄re ꝯ re
darguitur l' quia nō dix nunquid nō h̄emꝰ ptate mulierē zoro
rem amplexandi ꝯ dix circumducendi q̄i vellet dic Jo. ꝯ. dn̄i nō
dixit vxorē ꝯ circumduxit eā vt sororē sic ꝯ petrꝰ Jtem nō
q vir tenet̄ seqi vxorē zcꝰ ut nō admppaia indicant̄ xxxj.
q. ij. siquis vxorē / zc ꝯcluditur ex. c. q n̄ de ꝯi ꝯsn̄ ad ꝯtinē
tiam induci possint nō eni compellr̄ vt in glo. insi ꝯuz pp delon
zc nō obstat q nō de pnil. extnaz Glo final querit de duobꝫ
videtꝰ q ꝯiuges sepim debet vt sibi inuicē ꝯiugali affc̄e
Sz nunquid copellim ad morandi in eadē domo z ꝯtiᵉ i eodē
lco Respondet q nō ꝯ sufficiat q vcīat reddēdo debitū ꝯrete
dat zc Ex glo. Concludatꝰ hic d' in fine .c. q si ma dictū
dat zc Ex glo. ... ex ois affligas / de quo maᵗᵒ
tnū fuare ꝯtempserit vinculo ex ois affligas / de quo ma
incl̄. nō pt dici de mādato ꝯtinētie / qz castitas suadē pt
inpari nō nūnc ꝯᵒ refertur ad maᵗū vt pt sequant̄ nō ob
stat textus hic qui dicit q dent exortacōne induci / qz pᵒ dz
hortari pꝰ ꝯ compelli / idem dt abb dic scdm ꝯstit q ect pt
intelligi de ꝯtiᵃ. quia ꝯtrexunt maᵗū zcōtineᵃ spōte recepta
ad vltᵐ ꝯmittēdo / nō obstat castitas suadē pt impai nō
nūnc vim ꝫ nisi pꝰꝰ fuit sponte suscepta fiat decta. zcl̄i. ꝯt

Quoniam ꝯuatū ē c. 8 px̄ vel sic ꝯ lepm̄ nō
dimi̅ nui̅ᵐ neqꝫ quo ad vinclm̄ neqꝫ quo ad thorū zpt lepsꝫ
maᵗᵐ ꝯhē zc sunt tn̄ dc̄a zᵐ l' leprosi zᵐ ibi q si / Casus
p 8 nunquid vir pt vxore leprosa aſe repellere vel sepaᵃᵒ
maᵗ ij pcē Et ꝯ aū oīa ꝯsideat q nemi lic̄ excepta cā
fornicatōis vxorē suā dimitte io vndꝫ q sine mlr lep ꝯ
cussa fuit sine alia ꝯui insimᵗᶜ decta nō ē ꝯ hᶜ ab eo sepa
da i' lepsi aūt pr 8. nunquid leprosi maᵗᵐ ꝯhē pnt
ꝯ vndꝫ q sic h̄t vim si inueniē aliquā possit qui tn̄ eis ꝯ
hē velint i q si vir p 8. nūquā saniꝫ tenet̄ ꝯiugi leproso
reddē debitū vndꝫ q sic q pbat ꝯgualē dotrīā apl̄i dicetis
q exigitur ē solue dn̄ an pcepco nᵃ in hᶜ tn̄ excepᵒ inuenit̄
cetē casus vxorē pꝰ maᵗmoᵐ ꝯsuᵗᵘ nec aū insi i tn̄ de
ꝯui. ꝯuir. vim zc. ex pꝰ ꝯ. ꝯi aū tale colᵃᵐ vellet intr
re religionꝫ tūc possꝫ eā dimitte vt i ꝯui qualicūqꝫ ecf si
oclm̄ vel nasum amitte nl palitica fiet n̄ eni tn̄ vnaᵐ
ꝯ ꝯiugēs pticipare tꝯs tuꝯ fortuitꝯ ff. soluto matrimoᵒ.
Vel si tn̄ dote nō ē ꝯ ea ab eo sepanda qz nō est danda afflic
to in. q. i. cū pcussio inuenīt quia vxꝯ ē aīs infelix ꝯn̄ sua

inueniat infelicem sm Jo. an. in nouella q exigit pa ad thessal.
vij. c. et ad romanos vij. i. d. vir no ht ptatem corp suj s[ed] vx.
no e in ptate sua s[ed] mulieris g[ra]tia cu exigit redde dz no nemi licet
pt cam fornicatois vxore dimitte xxxij. q. i. dix dns et q.
iiij. aplus Item lepra no dimit matrim nec quo ad vinculu
nec quo ad thoru s[ed] spon. sic de mc nup quemadmodu Et hec
viij lepr que sequr spon. Item no qr gnali pcepto apli j. ad
cor vij. tenet vnq coniugu alti redde debitu Sz quero cu Ostes
quid si vir vel mlr petit debitu tpe vel loco sacro // dic ex
cepto locu no hc licet sit inducendu ad desistendu si tn omib
cepto locu no hc licet sit inducendu ad desistendu. si tn omib
moris insistit redde dz xxxij. q. ij. c. vnus ita. Sz q iaz aphas
ms esse cano xxxi. di. quoniam et dicat pnatos cos familia
tate abnuitae intpe aptanto Na sicut creditor no dz licene cu
sacro pactus ff de solu. l. q dus sit nec vir dz esse pactus
dic lit dr in c. si tan xxxiij. q. iiij p glo. or. a exigit de
bitu cu fabolis pcande et tunc hend a c vo tpis et loci a in
gruerate vitande et tunc no ut i dc glo. hc vm si tpus et locus
no pciant dilacom quia exigens no poss alibi comode vel
secure exige qr no posset secure cont illu locu sm laurn
Carsm xxxiij q. iiij aplus et de pei di vij c. no oportz quia
tunc necitas legem no hz de obs fe. gali et hc bn credo de tpe
q omni tempe sit debitu redde dz p iiz tam no tn de omi
loco qr locus pollui poss de gse. ca. ul al c. bet licz go oi
hora et loco debitu sit reddendu hc e vm sulua debitu hone
state que meliciis requir quia et possunt q comode possunt
h. Et lit no gts attendens ij Glo. in all. vij. qonz. consignat
ann. Sed dubitis licz mlr lepe passa fuit bect gin infirmitas de
tenta no e animo separanda et. Ho glo i s[ed] ibi solum dic
no e q. qr i spuale coniugu no tolli qui leprosus i bene ma
net platus s[ed] dat sibi coadiutoris Ho glo. cu quer an ex
ceptio alter coniug a debito carnali reddendo excuset Rndeo
aut queritur de exceptione religionis qui intrat religionem et ista ex
cusat si no est carnalis copla inim consumata de qui. qui. vm
et c. ex publico/ aut exceptione fornicationis et tunc dc si carnal aut
excusat ut hic xxxij q. i. dixit dns et hc si fornicatio e notorc
ia de diuor. significasti hc vm n eis obstet replicaco silic for
nicationis de diuor. c. penul. et vl. vel q ipse fuit ca illius
fornicationis/ de eo qui cognouit consanguineam uxoris sue c. discre
cioni Idem de fornicatione spuali de diuor. q fuit et c. qnto // aut
quer de exceptione lepre uel alterius infirmitatis a tunc talis e horror

[margin] nunquam tamen ipsi alteri non tenetur redde debitu

infirmitatis quod sanius nullomodo possit ad debitum moneri et tunc excu-
satur quia nemo ad impossibile obligatur ff. de re. iur. impossibilium
i. de re. iur. nemo ad impossibile lib. vi°. // Aut horror non est tantus
quin sanius possit ad debitum moneri et specialiter uxor que solum habet
pati non agere et que sine aliquo motu caloris debitum reddere
potest et tunc non excusatur secundum Jo. an. de ex. cap. de consanguinitate et
affinitate ingressum prohibito quod si est vir reddit matrimonium [illegible]
quod faceret per [illegible] approbatam causam determinationem ecclesie in foro iudi-
non excusat et cautus in foro conscientie de pen. [illegible] inquisitioni Glo
generali precepto not. generale dictum generaliter intelligendum [illegible] resolvit
videntis hic dicit quod ex dicto generali apostoli quod exigitur est reddendum
glo not. [illegible] de his ad audiam [illegible] similem [illegible] non comprehendit
novalia [illegible] ii q. ii omnes leges [illegible] restringitur. s. de no. hac in lege
Ex dic de hoc notatur de electione ut [illegible] lib. vi. s. quod infinita legis
vel canonis [illegible] equipollet [illegible] indefinita lo-
cutionis [illegible] est [illegible] adeo [illegible]
tum [illegible] ut [illegible] differant [illegible] c.

Litteras lepra solvit sponsalia de futuro nisi subsecuta sit in matrimonium per subsequentem [illegible] dimisso. s. consulto
[illegible] flor[illegible] [illegible] domino [illegible] p. [illegible] inter
virum et mulierem [illegible] sunt sponsalia de futuro [illegible]
sponsalia de futuro antequam inter eos carnalis copula intercedat alter
eorum lepre morbum incurrit modo queritur an alius [illegible] teneatur ita
sponsalia [illegible] consumare [illegible] dicat quod non ex quo [illegible] inter
[illegible] lepre inter eos matrimonium non sunt consumata legittimas. s. ad
matrimonium contrahendum vel sponsalia [illegible]. i. in domum ducatur
[illegible] carnalem copulam [illegible] efficiatur matrimonium per [illegible]
de despon. Id quod [illegible] s. [illegible] quod lepra supveniens [illegible]
[illegible] sponsalia de futuro [illegible] sicut [illegible] si precedens
quia si [illegible] vel [illegible] lepra [illegible] [illegible] tenet
sponsalia [illegible] solvit [illegible] non [illegible] nota [illegible]
sponsalibus [illegible] si [illegible] cognoscat carnaliter [illegible]
matrimonium per [illegible] de sponsalibus Id quod [illegible] de [illegible]

E coniugio servorum

[illegible] de matrimonio [illegible] de speciali [illegible] servorum submittit. Vel aliter [illegible] de impedimento lepre quod [illegible] non dissolvit de matrimonio impedimento [illegible] condicionis [illegible] quod impedimentum matrimonium et dissolvit nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] q. ii [illegible] de [illegible]. i.

Ignum est Seruus contradicente domino matrimonium
contrahere potest sed propter hoc non minus domino
seruire tenetur. prima pars probatur auctoritate apostoli 2a extensio vel etc.
si domino. 3a pars modificatio vel debita tamen consuetudine. va. Casus pone quod in-
quid seruus cupiat matrimonium contrahere potest et domino contradicente. propter hoc primo
considerat quod sicut in Christo Ihesu iuxta verbum apostoli neque liber neque seruus
est apud eum. ecclesie remouendus ita nec inter seruos debent matrimonia
prohiberi. Alias dominus inuitus contracta fuerint tamen valent. sed propter hoc
dissoluenda debita tamen consuetudine seruicia non debent eo minus domino
exhiberi. ut apostoli ad Colossenses iii. et ad Thessalonicenses iiii. neque seruus xxix.
q. ii. § i. Vnde Cassio dicebat famulos dicebat homines tamen ex merito
q. ii. § i. et per nulla inter ablui matrimonia seruitus ut dicit Iohannes
apud deum. nec pro initio matrimonia debent corrigi ergo lex C. de incestis imp.
adrusticum inquilinum matrimonia dirimi. corrigi ergo lex C. de incestis nup.
l. cum ancillis. exhiberi etc. seruicium consuetum debet exhiberi quia vbi lex
prima quo ablata et domino non soluitur per matrimonium seruicium seruientes Non
quod seruus per contractum matrimonium non eximitur a prestatione seruitorum
domino. quia domini propter hoc consuetis seruicijs non fraudantur ut hic et c.
uno et non fraudantur enormiter. al. contra de episcopis. quia dominus fallacijs
vero dicitur non fraudantur enormiter al. contra deceptis. quia dominus fallaciis
decepti di. ii. nec Nam non est imposita pena seruo per quam fiat
iudicium domino non elemosinae non ieiunia non vigilie. et de pen. ex re
latum. nam rem que culpa caret in dampnum vocare non congruit de
gesto. c. ii. sed imponitur ei eruncus quam dicit patet saluando
ff. de operis libertorum. l. impendit. ergo corrigitur hic lex ff. de incestis
imp. l. cum ancilla que lex vocat etiam contubernia constanti et contra
cauendi contra seruum. et contra nullos principes inter quos quin et li-
beros non permittit contrahere siue sine licentia domini id est si ex proprio
impie impetrare. l. i. et ii. et de. desponsatione glossa. Glossa ii. abs-
tollere. si. glosa. hic dicit neque seruus neque liber est apud eum. ecclesie
remouendus. Sed contra illud obicitur de seruis non ordinandis quia seruus
licet contracta rubricam ibi dicit quod non debet ordinari sine licentia domini. gl-
ossa. Glossa soluit distinguendo de sacramentis quia aliqua solum gratiam sufficere
pietatis conferuntur. vel quod solum recipienti prosunt ut baptismus eucharistia
et de illis nullus prohibetur sic etiam in c. a minore. Sed alia datum
et non solum gratiam recipientis sed etiam aliorum ut ordo qui datur in gratia
laicorum ut ille facultatem ministrent. Extra sine c. collatione continui
quod forum de c. conalium et de via de seruis non ordinandis. Glossa finaliter
rursus primam ponit opinionem in contrarium. 2o ponit opinionem aliam et
approbat contrarium videtur hic dicit quod matrimonia inter seruos non debent
aliqualiter prohiberi. Sed queritur glossa quid si simul duo seruum repetit

asuo cuius eodem tempore exigat debitum cui dz tunc uir obedire Glo
dicit q quidam dicunt q debet tunc dno obedire suo / Sed glo. secundum Jnno
in istorum casu quia non potuit se uxori obligare in preiudicium siet uxori
prioris obligationis tunc consistit cum onere suo ergo primo dz obedire do
suo ar C. de iure iur. tua h. uiii secundum glo. nisi periculum fornica
tionis timeatur vel magnum preiudicium fiet uxori. Alii dicunt q potius
uxori cum per hoc nullum vel modicum preiudicium dno generatur hoc
uiii secundum glo nisi dns requireret seruum in auxilium pro se one sue
Sed in dicto alia q potest idem tancredus philippus Bossi et Jnno
eidem vincentius Ost. dicit q si seruus contraxit cum serua consit dnorum
quorum uera e opinio tancredi et preparatum vnde dicit Jnno. dnorum
duorum coniuges non debent diuidi quum aliquis sibi debitum soluere pos
sit / si vero liberam contraxit cum seruo sciret locum habet opinio allam
sit / si vero libera contraxit cum seruo scienter ut dns cum vendere possit iuxta cum preiudicium dz imputet ergo sibi
s. ut dns cum vendere possit ipsa cum seruum dz imputetur ergo sibi q
mulier qz debuit cogitare hoc euenire posse S. de seruis non ordi
nandis c. i. et in hoc casu non impeditur dns ar. C. de incertis l. nec
Sed in manyilum pro se non ob. q ex precepto apli dz reddere de
bitum qz ex precepto iure naturali non solu dum / s ex cur conom
amorte defendere tenetur. xxiii q. iii. cure et obligatio prius p
cedit obligationem uxoris ergo prius e soluenda domino nisi in
tellectum hoc prius cauo tetigi Sequitur c.

Proposuit Separatur matrimonium q liber ignorante
cum ancilla contraxit nisi post q hoc sciens
illam cognouit / et Jnno et nauarr. in ff
diffinicionis distinctione commissio in mandatis. Casus quidam mulier
accessit ad sedem apostolicam et proposuit q vir eius postquam cum ea
diuersis mansit nota ei fuit conditio obierit asserens ea serua cum
tamen tempore contractus credebat eam liberam propter q voluit eam a se remo
uere quaeritur an hoc fieri possit Et papa consultus mandat por et
proposito mortuo eius si constiterit q predictus vir predictam mulierem
postquam sciuit eam seruam cognouit tunc moriere e primissa appellat
eum ut ea maritali affectione pertractet si non postquam sciuit eam
seruam non cognouit ipsam tunc sine diuortio e inter eos seruanda
Sz pro E. inquiunt post sententiam diuorcij tenetur vir restituere
dotem mulieri Et papa respondendo dicit q sic etiam diuersis sint for
te x. annis de eo q dns in mulierem qui potuit padul. c. ac
cesserit conditionis similis error cum ille impedit et dirimit mat
rimonium f. eod. de aduentum et. dicatur dicebat mulier q postquam
sciebat eam ancillam cognouit eam non papa rndet ut si cognouit

quia timo c̃grunt similem ꝯdicōem in ea alit̃ sunt .i. q̄ ea nō cogno
uit p̄ꝯq̄ sacebat eam suā mliē .i. dnō mulieris ex deceptate eam .a.
loquitur sm̃ Jnno Nō ex ē q̄ error ꝯdicōis .s. similis impedit
matrimoniū ꝯtrahendum xxxiiij q. ij. c̃ ptom Item vnico actu p̄dit
quis ius suū Nam iste semel cognoscendo eam p̄ꝯq̄ sit ꝯ
dicōem suam nō pt̄ pete sepacōem quia censetur approbasse cōdicōem
suā nō pt̄ pet eam cognoscendo sat̄ de ꝯsto cu ap. staricus r. z
nō tenet matrimonium q̄ liber ignorant contrahit cū ancilla nisi
consentiat p̄ꝯq̄ ea ancilla cognouit z ē efficit̃ matrimonium ex
nouo ꝯsensu deco qui dux in matrimoniū c. peul al qui n̄ ē trac
tu temporis nō conualescat e. de elect. audit. Adūte q̄ iiij sūt
errores .s. error qualit̃s fortune z ꝯdicōis z error psone Error
qualit̃s z fortūe nō impedit matrimonium xxix. q. ij. s. ij. z hc nō
ē dubiū / vnde si credit ea diuitē z ē paup nō impedit Jte si
credit ea virgine z nō ē nō impedit s; error psone impedit vt
si credens kathrina ꝯhit cū margaretā Error cōdicōis ēt impedit
s. ꝯdicōis similis // Et q̄ dixi q̄ error qualitat̃s nō impedit
hc vm̃ nisi sit error secte vt in pagano uel iudeo qui crede
bat ee iudeū xp̄ianū xxxviij. q. i. caro cū glo i c. cū locū de
spons. s; qr̃ q̄ error psone expsse nā nō impedit matrimonium
s; nō pt̄ defendi vnico impedit. nimī error psone qr̃ nimī
consensu ꝯtrarium de sponsalib; cum locū s; hic error psone est
contrarius ꝯsensui ff. de iurisdicōne omn iudicū l. si p errore g.
Ideo ex q̄ ponderes q̄ solu
error psone impedit matrimonium error uero
error cōdicōis p̄ciūs poderet impedit matrimonium
ꝯdicōis melioris nō vnde si credens cothē cū ancilla ꝯ
ꝯdicōis melioris nō impedit matrimonium qr̃ ē error ꝯdicōis melio
hat cū libera i. nō impedit matrimonium qr̃ ē error ꝯdicōis
ris ꝯtinus petrus hispanus voluit tenē q̄ error q̄ error ꝯdico
nis melioris ēt impedit s; Jnno. cōm̄ z melius cū errauit
in cōdicōe melior sit sit g.º ex ipo miro ꝯ ipm̄ possimus in
Sic ꝯ ff. de negocijs gest. l. in soluendo Sed dicas quid est error
Respondeo ē aliud p alio putare xxij. q. ij inquib; xxxviij. di. q̄
nis Error aut partis cōdicōis nō dimit vt si similis cothē
cum ancilla credens ea esse liberam quia nō s; quod sibi obiacet .
xxxij. q. vj. ptom e. de diuor. significasti z sm̄ Jnno h; s; si
ē error alterius cōdicōis q̄ similis nō impedit matrimonium vt si libera
ꝯtrahit cū ascripticio / s; p̄mū vnus ē sm̄ opis in sū c. ti. s. si. xij
quod si ꝯtrahat cū nō inuenitur hc expsse i nīc tamē z hc etiam
pchibitorium sit c. de agricolis z censit. l. ult. / bn nō inueniet
ascripticius ē homo alligatus alicui terre z glebe q̄ cole tenet z dnō suo

.i. s; lex ꝯtrait iaccto
doinis ꝯ ascripticio

Ascripticius

inde aliquid prestare ut vendatur glebe ipse etc vendit^r Glosa
audivit quid de 1° qui non credit allec. p. 2a demum quid de v^a
hoc respondit Goffredus hic dicit si vir postquam audivit illam esse
ancillam cum carnaliter cognovit compelli debet ut eam maritali affec-
tione pertractet Vincencius glo. tamen nunquam solum hoc quod audivit eam ancillam
et postea cognovit sufficiat ad hoc quod approbet condicionem Glo. dicit quod non sed
dicit debet suppleri audivit et credidit etc Secundum glo. i. cui per bellam
de° illa lex ff. de libero homine exhibendo dicit qui dubitat an homo
apud eundem existens sit liber non tenetur de interdicto de libero homine exhi-
bendo Contra quod xxix. q. ii. primo ad etc Secundum i. ducentas partes dicunt
quidam scilicet Wilhelmus quod tenetur reddere debitum ad mandatum ecclesie sed
ipse non debet exigere nec sibi preiudicium sit in reddendo Innocencius
dixit / Secundum idem philippus contra Vincencium Goffredus scilicet quod non debet exigere
nec exigenti reddere quia ei fieret preiudicium quod videtur per hac litteram et
si compellatur etc Secundum glo. tamen opinio videtur melior de rigore iuris Ea-
dem glo. subdit aliam opinionem scilicet quod potest reddere ad mandatum ecclesie
ita quod ex primo consensu ei coniungatur cum liberum dimittat cohortem etc Secundum glo
et ista opinio secundum Jo. an potest sustineri quo ad benignitatem. Contra et
quod dicat littera iste postquam audivit istam ancillam cognovit eandem intel-
ligere ante litem motam et sine mandato ecclesie tunc enim intelligitur consentire
non obstante isto impedimento et sic videtur. secus si ad mandatum ecclesie eam
cognoscat et hoc vult Goffredus hic quod tenetur ei reddere debitum s. de c.
cognoscat tamquam
ingio lex porta qua / nec fit ei preiudicium quia non cognoscit eam tamquam
suam sed tamquam liberam cuius eventus medium dubium sit que et si vera
uxor non sit cognoscit eam ut putativam et si libera non sit cogno-
scit eam que est. qui in possessione libertatis et qui in possessione matrimonii
et ideo lite pendente iure suo privari non debet ut lite pendente laudatur
qui filii sunt legitimi non obstat c. inquisicioni de sen. ex. quia illud
loquitur hic qui consciencia certam est et exprimit tamen quod sine peccato se ipsam cog-
noscat ex primo consensu non potest eam cognoscere sed hic consciencia ordinata potest
sicut sine peccato se ipsam cognoscat ex primo consensu de quo ad hunc
dubitatur vel teneat vim si dicat sibi vero consciencia quod uxor non est nec
debet eam cognoscere nisi vellet sibi per hoc preiudicare et hoc per c. inquisicioni
de sen. ex. Secundum glo. etc videtur quod iste vir non reddendo debitum illa agatur
quia si reddit debitum videtur consentire in ipsam ut hic et compellitur eam mari-
tali affectione pertractare et repellitur a iudicio et si non reddit tunc ex-
communicabitur cum iudex videtur repelli a iudicio Contra dicit quod iudex non
debet ipsum excommunicare quia promissio sibi iudicio permittitur alia sive quod iudicio ..O. de iudi. intelleximus
expetere non potest O. de offic. dele. sed ex quo promissum est litibus suspenditur et est supplexit etc
impedimento pendentis non compelleret eum ad reddendum debitum quia per hoc recederet

a condicione servitutis. Et ideo si ipsa dicat domine peto compelli eum
ut reddat michi debitum quia lite pendente non debeo me meo privari
ipse debet replicare domine iudex reddendo ei debitum traderem animam
meam ergo non sum compellendus vel tanquam dixi quod non debet. Idem simo
petens in adulterio quia illa uxor est decepta

Licet Si consuetudo est quod partus condicionem patris sequatur natus
ex libero et ancilla liber est et liber matrimonium contrahit. Prima
pars servitutis obiectio. 2a pars eius defensio vel an etc. Casus pro b. quedam
mulier contraxit cum quodam quem credebat esse liberum qui tamen servus erat
deinde mortuus est dicitur quare petiit ab eo separari ex quo ipsa ignara
fuisset sue condicionis. Ecclesia autem eo contra excipiendo dixit ipse
fuit quod secundum consuetudinem provincie liber esset eo quod ipsius pater consuetudo esset
partum condicionem patris sequi. Sed pater tempore mortis sue ad filium gessit pro
libero non post per decennium nec patris nec suo nomine fuit servitute
impetitus. Io petiit mulieri silentium imponi. Papa consultus dicit quod in hoc
casu cum racione libertatis ex consuetudine cum racione temporis vel parte eius esse in
dicandum etc. — Sine condicionis .s. servilis quam credebat eum
esse liberum. Sit d. c. proximo. Statuto .s. servilis. Non quo ad statum et
condicionem matris quam partus sequitur. Unicum est d. c. ii. t. i. Sed consuetudo
quidem induat contrarium ut hic. Item non si secundum hanc consuetudinem filius sequitur
condicionem patris quo ad matrimonium contractum cum libera sufficiat quod pater eius
decennio fuit in possessione libertatis et dicit glo. Sed vide decennio non suffi-
cit quinquennium. E. de statu re. Item hic ponit rationem que inducat pro
matrimonio sed contra d. c. proximo. Solutio vel erat ignorantia de condicione servitutis
vel obstat tempus hic autem non scitur.

Nonnum Si liber contraxit cum ancilla huius ignorante et
ex quo scivit non consensit tunc in ea separabitur
matrimonium et ad aliam contrahere poterit Romano pontifici fidem narrato vel primo
vel medio. Casus pro b. quidam miles contraxit cum quadam muliere quam
credebat liberam sed post condicionis errore ab ea se fecit separari sed
per quendam presbiterum cardinalem tunc apostolice sedis legatum. Ideo iste
miles vellet libenter transire ad alia vota queritur numquid possit. Et
papa consultus videtur quod possit. Et hoc verum si predictus miles cum ista cognoverit
contraxit et postquam scivit eam servam non vult nec fuit consensit in eandem
de muliere quadam de primo dato legato commissa videtur tamen predictam
poterat diffinire ut de offi. lega. c. i. quia hic ordinariam in provincia
de decreta condicionis debitores vel contentus secundum Goffredum quem hic notavit
in summa eiusdem tituli in fine. Item quod si servus intellexit et condidit
quod dicit ut d. c. ii. nec vult postquam ratificaret matrimonium secundum Jo. an.
non separatus ab uxore propter servitutem potest liber cum alia contrahere et dico libere

bannis tn premissis al. aut. de clandesti. desponsa. etc. Cum in tribus
Item no. quod error condicionis impedit matrimonium sed error fortune non
xxix. q. ii. per totum. Et quod dixi error condicionis intellige deteriores vel
contingentis prout est not. Goffredus in summa eiusdem ti. § Item quid si servus
per sequitur quod si servus credens contrahere cum ancilla contrahit cum
libera tenet matrimonium quia non est deterior. Et vide quod notatur xxix. q.
ii. in summa. Et de servo. Io. et c. c. ii. Item hic dicitur si constaret
quod miles ignorans contraxit cum ancilla credendo cum alia cum libera
contrahas voluntate. Sed quero qualiter constabit. Respondeo hoc ipso constat
quod contrarium non probatur. Ar. de. de hiis que fiunt a prelatis c. ea non satum
nec cogitum quod dicit per ignoranciam contrahentis nisi ut notatur de elect.
in notum quod cum presumitur ignorans nisi probetur scientia ut in regula iuris.
presumitur li. vi. Racio quia a principio creacionis anima nostra est tamquam tabula
rasa in qua nichil est depictum ideo presumitur sic talis esse nisi probetur picta
Secus autem est de vitiis in natura que est presumitur in esse ut
probetur de sponsalibus et matrimonio c. unico quia licet presumitur castus quia simus
casti nati sed non scientes. Glo. nec servo exponit textum not. ma
trimonium servo contrahi ar. in contrarium resolvit requirit de civibus hominibus
quas solvit. Videtur tamen quod dicitur per intellectum condicionem ipsius nec
servo nec dico consistit in eadem. Sed quero an glo. quando servo in ea consentit. Responde
tur Concludendo quod nunquam non contrahitur servo nisi dotata prefuerit vel tunc spo
salia habeant sub effectu. Sed in fine in quod unum credo sed hoc intellige
quod notatur xxix. q. ii. in summa preponitur rubrica

E natis ex libero ventre

Supra de condi
cione coniugatorum videndum est de condicione natorum ideo submittitur rubrica
de natis ex libero ventre. Seu aliter sed et eciam. Similiter ve
ter dequo premissum est in proxima rubrica non patet nisi simile partu et
liber vent. nisi liber. Ideo post rubricam de coniugio servorum sub
mittitur rubrica de natis ex libero ventre. Ad materiam facit xxxii.
q. iiii. liberi et super. Dicimus non ordinandos c. Ex tenore

Ingenuus

re. Natus ex libero vel libera liber est. Et primo
ponit generale incedens. Secundo tamen diffiniri mandat
et in prima re. 3o speciale ab servitute retorquet vel dicitur est cum. Lac.
p. s. certa contra servum vel ancilla que per sua servicia ea libertavit
post huiusmodi libertatem nascuntur aliqui filii ex ipsa libera quos eciam
vult in servitute redigere quero an potest. Super quo papa consultus an
omnia considerat ingenuus esse natos ex libera vel liberta ad servitutem
reverti. Ideo mandat quod si eius libera habeat aliquod instrumentum super sua in
munitate publica manu confecta quibus eciam non obmittet. Eciam

ab om̄ib molestia siue aliqua vexac̄one compescās nam dicit et
ab p̄o ut si alii priuati libertates obtinent aberta qua debent tueri
a libertate reuocari. libera. et ut dicit textus q̄ natus ex libero
ventre liber est Et glo. exc̄ipit ab ista reḡa generali duos casus x. xxii.
di. eos ubi instruentes paganus arma vel lignamina ad na
ues sunt capientur eos serui seu libertatem dicit ostiensis bene se cor
rigitas nam de libera non dicitur est qui nati eius sunt liberi
libertas dicitur ista que fuit serua et est manumissa s libera nunquam fuit
serua abemis. s. mulieris eande. s. etiam obtinat subaudi ecclesia
non reuocant s. Jo. an. Nota quod partus sequitur ventrem C. de rei. vend.
l. partus adeo quod sufficiat matrem fuisse liberam tempore concepti vel tempore
partus quia calamitas matris partui obesse non debet Insti. de in
genuis s. ostensum atque in decretis sine ure partus sequitur condicionem pa
tris extra de s. a. pr. c. lic. Secundum enim agens p̄donari dicitur na
turo passo sic enim vir melior quia est caput eius xxxiii. q. v.
mulierem est propterea semine viri dignius est et magis generatiua operatur
in generatione quam semen mulieris quo potius debet sequi condicionem melioris
s. patris quam matris. Sed licet semen patris sit actiuum et dignius tamen
s. patris quam matris est an partui oneroso in partu de laboribus eorum partu labo
rant partus est an partui onerosus in partu dolores et post partum labo
non sustinet robustiori lemma quanto matris esset plus mancipium quam pri
mo in appellatione de gen. inst. exp.lud. Et licet semen patris est attingit
tamen mittitur in ventre matris et unificatur et non pati efficacit al
tius labore arbore qua illius in cuius fundo radices egit In
stituta de rerum diuisione §. si titius et videtur quod per istas duas
rationes partus magis sequitur condicionem matris. Item non progeniti
tamen partus magis sequitur condicionem matris. Item non p̄genita
liberta l. abera que fuit ancilla s est manumissa liberi iudicatur
Et dicitur alibi per manumissionem. Secus si ante. C. de fin. non
ordi. eo liberam cum libertas sit libera Insti. de libertinis in si. et
dicit ostiensis sed rubrica non inspicitur quis semine iactet impater
vel rusticus s terra que seminatur illius erit bladum cuius est terra
nec patitur nam aliquis arborem esse quam illius in cuius terra radices
egit Institutio de rerum diuisione §. si titius Glo. vers. arg. ubi
resolunt videtis hic dicat textus dicitur cum ut si alii priuati de
libertates obtinent aberta aqua tueri debent reuocentur Ex hoc
arg. glo. rof. sequitur Rata

E cognatione spirituali. Dicto de aliis impedimentis nunc
de triplici cognatione submittere intendit Et quia spiritualis
est dignior ideo de ipsa premittit secundum Damascenum et Goffredum
ut de in glossa xxx. q. i. iii. et iiii. pro. et extra xxxiii. q. ii. dignius

cum matre et repetitur in vi. Dicit hic ostiensis quod cognacio spiritualis
dividitur in paternitatem filiacionem fraternitatem et compaternitatem i. e. invenire pa
trem spiritualem etc. de aliis. Plenius dicas quod spiritualis cognacio est pa
ternitas et filiacio. Vel levantis et levati i. levantis de fonte et levati per
spiritualis, et compaternitas vel levantis et parentum levati. Et est fraternitas
vel filiorum levantis et levati etc. nam possum ducere de filiis illius
qui me levavit de fonte. Et dicit Jnnocentius hic in c. primo quod hec
cognacio non transit ad nepotes et ulteriores. Filia enim mea spiritualis
potest contrahere cum filio filii mei i. cum nepote meo licet non possit con
trahere cum filio meo ar. xxx q. iii c. i. Et sufficiat secundum Jnnocentium quod
nec textus non invenitur prohibitum et ardinus quod non solum filius le
non potest copulari filie spiritualis secundum Jnnocentium sed et ille monachus filius autem
adoptivus filie spiritualis levantis copulari sequitur c.

Super autem

filii duorum compatrum per quorum
neutrum deventum est ad compaternitatem
licite contrahunt nisi consuetudo repugnet. Separabuntur autem si per al
terum vel utrumque compaternitas est contracta, et hoc dicitur cum c. si. co
q. c. ti. Et prima pars canonis generaliter indicativum, 2a correctoria speci
ficatio vel Et licet primus 3a pars de sancto vel Sancti nobis vi. Cap. p. e
Aliqui sunt spirituales cognati quia contrahunt compaternitatem ad in
vicem ergo utrum filii duorum compatrum nati ante compaternitatem vel
post possunt matrimonio copulari. Probatur quod sic, et quod canones secundum diversorum lo
corum consuetudines reperiuntur contrarii quia primus canon prohibet natos post con
paternitatem adinvicem copulari. Alius autem canon postea editus secundum primum
corrigere in quo dicitur omne ante compaternitatem sive post sunt nati contrahe
possunt excepta illa persona cum qua compaternitas est contracta. Unde secundum po
steriorem canonem debet observari nisi consuetudo in terra que scandalum ge
neret si transgrederetur alias secus quod hic notatur. Consuetudinem enim scandali
est si eius transgressio scandalum generet ut j. in si. Primus
canon decimus xxx q. iii. post susceptum alter canon dicit eadem ca. et q. c.
super quibus dubitabat i. tam in uno per quam vel prima persona que elevata
Nota filii duorum compatrum possunt matrimonialiter copulari excepta ipsa persona
per quam compaternitas est contracta. Et dic possunt nisi consuetudo re
pugnet ut i. si. illius c. et in c. dic eo. i. c. ti. Et dic consuetudo cuius
transgressio scandalum generet et de ipsa constet ut patet in fine et j. e.
Super eo Jtem nota quod posterior canon corrigit priorem licet de ipso non
faciat mentionem hoc verum in locis illis in quibus non servatur contraria consue
tudo secundum Jo. an. de consti. licet Romanus pontifex li. vi. Ostiensis dicit hic
quod filii duorum compatrum per quos ventum est ad compaternitatem con
trahere non possunt et si contrahent non obstante consuetudine separabuntur

Jn alijs aut· s· p quos no e ventum ad compnitatez 9suetudo
metpollitane ecce remane cetaz abilla suffraga⁹ que no
ht spalem consuetu^ez q pnan mbe^z q si a'qua ecca a'cuy p
uinc a'gp 9suetu^e^z haberet tenens alteuis puinc contra sub dissila eie
sue^z et pm hnc tam exponebat ltez Glo· 9suet^do qe pma
e textualis zpolum cuitat istos canones quoz ung reuocat
alaez / Et ita glo· post opiom hugo· cont q allet ta uia / Dut
duas solucoes zpma apparat / Videt pmg canon d^r / q filij
duoz compatz nati p9 compnitatez no dz copulari / z9 dicat q
p9 compnitatez geniti pnt copulai / excepti pro p qua devenim
p9 compnitatez / Et hec est dixit hic allexander zest l q 9suet^do
e ad compnitatez / Et hec est dixit hic allexander z est l q 9suet^do
reddat dic vim q 9suet^do si e ballata canone ut j· c· si co· et
p^t eciam consuetu^ez bene separa^r n^c pt dici q sint le^me iuncti
p^t econ consuetu^ez bene separa^r n^c pt dici q sint le^me iuncti
tum sit cam constitucom ecce iuncti z9 9suet^do ecce filios i hi
tum sit cam constitucom ecce iuncti z9 9suet^do ecce filios i hi
litat de g sang· no dz zj· c· dr co· Concludit hic d^r q filij
compatz p quos no e ventu ad alaez coz ad compnitatez eo
ingi pnt / z d^r q^c vim inst 9suet^do ghiu inducet que scanda
lum generet nec eccles phibent^r iungi zsi iungun^r separabunt^r
Nunquid g^o ista 9suet^do est suffi^ns ad matrimo^m separandu / cetur
q^z no quia ex quo deus coniunxit / 9suet^do homo separe no pt
Nam quos deus iunxit homo non separet Jnquiru est hic tex
tus zj· c· si co dicit si e 9suet^do que scandalu generat separandi
sunt Et ratom le^me iuncti p dui no debet separari p cardiom /
Dic ista no sit le^me iuncti / ex quo iuncti sut hic 9 9sue
tudiom 9stuo ecce vallata que 9sto ecclie potes est filios
redde in filios zeg· ut· j· de g sang· zassi· no dz zj· c· c· dr co·

Siviii Compnitas sciens uel ignorans suprueniens inter
coniuges matrim^m no dissoluit pma ps q^d / z^a ruisio
l Consulta^c· tue Et z^a ps inf pm^o· l Jdeo / Casus p· s· ali
quis uel a'qua filiu suu scienter uel ignorans de fonte suscep^{it}
quero an p^t hoc a uiro suo debeat separari / p^t rudendo d^r q in quibu
dam canonibus gnar· statutu q ut debeant separari / alij no alr et
melius statuerit / Vnde dns allexand^r si sciet extra malicia
siue ignorans hec faciunt separari no debent / quia igno^r^a excusat eos
zeacam exmalicia^a morm ghre dz ecce ta9 / Jgnorancia qe mlr
vidit plures filios ignorans forte q esset filij mariti sui zlenauit
filiu p uiri su de fonte z^e sunt comr sui uiri scta malicia qe
credidit q p^t suprueniencem cognatom spualem deberet a uiro suo
separari No no separa^r mariti ab uxore si de sacro fonte filiu sus
cipiat ucuisq q sm abb Jtem no q v st opiniones diuersoz
zompil ma semp humanior e p scenda· l· racionabilior zeseparan^r

de insl· c· si· d no

px d c matrimonio

detinet c. si. ubi nō utrisque ignorancia e p̄ti maiori standū e xxx di. tales
et saiori | facit de consti. ecclesia ij. de spnsal. gr. cū | Alij dicunt q̄ ipsi e
consulendum. s. qm filij sunt leni p̄ venerabilem Item dicit hic tex
tus alij aliter. s. q̄ nō sunt separandi. Idem standum est et tenea
tur lex q̄ ubicumque doctores p̄ glosas solunt mi...m | hic expressū tex
tum inducunt si in vemas aliquē contrariū sentencie illi ad hēa
ar decretū ligit exequadam in fine sm. ost. Sed quo. rect ta
git una glo. uel inlr filiū sui viri suscipiens uel cū impediatur exige
uel redde debitum | Videas aut hic est p̄s spon. lia contracta et in ata / a
p̄s matrimonium / Si p̄s sponsalia desto tunc solum spon lia sunt et
p̄ affinitatē superveniētē de eo qui cognovit consang. uxo. sue vemos
primo et ij. Item crede de ad operdne. j. c. proximo c. vinco et h c et ost
primo et ij. Item crede de adopcōne. j. ca. p̄ximo c. Unico et hoc est
p̄mo et ij. | Si aut p̄s matrimonium contractū aut hic scit exig.
s. c. vemos infine | Si aut p̄s matrimonium qm... aut hic scit exig.
pbili | quia cant mli pui bap.di mt quos cāt sunt et redes teme
filiū martini tenuit sui excipi intro xxxij. q. iiij. i. fin. et tunc ut
exige et redde ut hic insti. / Aut scit ignorancia crassa et supina et ita nō
excusat sicut et malicia nō lata culpa dolo comparatur / vel sciens sunt
et maliciose redde et nō exige dz / ffraces sacent et nō maliciose et redd.
et exigit si ost. ut si filius natus est et est in morte art. nec ocur
rit alius qui baptiset eū et ipsa baptisat pprius filiū nō e ea impediēd
quia q̄ nō est licitū necessitas licitū facit j. de re mi. q̄ nō e et hoc
est vult glo. sup ūbo subethe vide ecc. cam

Sup eo cōmatū est p̄ decretal. prima prima p̄s q̄o / et a i uides
distinguēs qualiter filios et p̄m membra i cetera q̄s
distinguit inc consuetudinem resistentē et assistentē et a i vers Cas p̄
distinguit mt consuetudinem resistentē et assistentē et a i vers. Cas p̄
e Aliqui sunt compatres ad invicē quo anobis inquid ipsorum filij
contrahere pnt | et ipsi videos dē q̄ si sunt tres filij p̄ quorum alterum uel
utrumque deventū e | ad compatrum et quasi nō pnt et si sic contracti
dent separari Si aut pvenas illos ad compatrum et debent delij s
consuetudo metropolitane ecclesie dz sinari et alias ecclesiarum ita. sale
q̄ si consuetudo metropolitane ecce dz mt eo dem matrimonium nō fieri ut
si ipse consuetudo metropolitane ecce dz mt eo dem matrimonium nō fieri ut
q̄ si consuetudo metropolitane ecce dz ut eo dem matrimonium nō fieri ut
q̄ si consuetudo idem in sua ecclia obsuabit
sui similitate hic Tunc aut ite epus idem in sua ecclia obsuabit
vim tu si in ecclia consuetudo est q̄ talia matrimonia pmittatur ex quo
sint contracta ecc talia dz sinare / ita q̄ ut iudice nec consentie videat
quia sicut gne e sup hijs iudicē consuetudini tamporarum ecclesiarum / ita
quis oc ut / si et cas vellet huius coniugijs sui p̄stare assensum Cum
abalijs vicinijs pass sic in exem assumi versus ut pui le
nasti filiū meū et eo filiā tuā de quorum contractu agitur p̄ so cum se
pare Glo. e i vides i d ique contra leges sunt p̄missis hic us
rienta cons de quorum matrimonio agitur Jo an. Ecce si mea ecclia
non sit certa ut ia lig. a. s. q̄ia subdissimulacōne sinab p̄ ost.
diligenti hic uī quo ad matrimonium contrahendum nō quo ad matrimonium contractum vel spe.

sm̄ Ostien. Inter eos .s. parvulos ad pubertatem non est deventum / pueri-
tas si nondum est contractum separari ad primam sm̄ abb. ypretum
sm̄ Ost. De consuetudine spāli in eccl'ia tua cum in aliis circum-
vicinis eccl'iis sit consuetudo contraria sm̄ Ost. talia coniugia contracta per se p
personas parvulas non est ad compubertatem deventum assm̄ q̄ consue-
tudine vicinarum eccl'iarum. Nō ex. c. filii duorum compatrum parvulorum
alterius vel utriusque compubertatis ē contracta contrahere non possunt et si contraxerint
separabuntur in aliis ut consuetudo impediens ... nisi eorum [illegible]
habeat consuetudinem spālem sm̄ Ost. Ecclesia si contraxerint separentur hoc
unum nisi tamen eis dispensetur al. q. i. de sponsalibus et affi. quia ita Item
consuetudo personas legitimas ad contrahendum facit ille mas dic unum ē quem
vallata constitutione esse ut dixi s. c. t. i. Item consuetudo metropoli-
tane ecclesie suadā ē eorum aliarum comprovincialium ecclesiarum Item ad obvian-
dum per scandalum sunt si vicinis ecclesiis habere consuetudo q̄ filii
duorum compatrum parvulorum ad compubertatem non ē deventum contrahere non possunt
episcopus vicinus in omni dyocesi ita consuetudo non servatur / nec contradicat nec con-
tradicet s; dissimulabit talia matrimonia. Sed quid hic Ost. dicit sed
senciet s; dissimulatio tamen matrimonia non deant contrahi sine licencia et si
hec dissimulatio c. cum thibias Ost. dicit q̄ eps dig-
pedicatione declarandi sit de sponsalibus. c. cum thibias ... ad
... talia matrimonia non sustinet et scandalo prout ē confessorum dicuntur
non denomini eps ... cum ... ut ... in commissa apostoli-
ca ... dispenso. Adiunctis alii filii duorum compatrum volunt con-
trahere parvulos vel alterum eorum ventum est ad compubertatem et tunc de-
inde communi contrahere non possunt et si contraxerint non obstante qualiter consue-
tudine dicunt separari ut hic cum dicit n. rone coniugii privilegiis consue-
tudines ponitur autem non difficias si quo dicit n. rone quo n. consuetudine
que est quedam post sententiam spēs rones tamen omnis consuetudo valida
sit et debeat esse rationabilis de consuetudine c. ult. ... consuetudinem et
genus negatur suspendi negat omnem spēm ... contraria
... quem dicit n. non ponit. ...
sit ... omne dicit ... sic ... Et ista est conclusio q̄ si parvuli vel utr-
q. n. c. i. et c. n. ... Et ista est conclusio q̄ si pater vel utrius
ē debentur ad compubertatem ista impedit contrahere possunt et si contingunt
separari debent / s; alii parvuli eorum ventum est ad compubertatem nec
separari debent si ... ante compubertatem vel post sit ... tunc debent ... consti-
tutis cum ante compubertatem vel post sit ... tunc dicitur ... consue-
tudine contra talis admovit contrahere possunt et si contraxerint non debent se-
parari / s; si ē consuetudo contra talis admovit contrahere possunt et si contraxerint
non debent separari / s; si ē consuetudo contra tunc ... locum ... et ...
unum ... si in ecclesia ... ē consuetudo contraria tunc eps non ...
eos sustinet tale coniugium et si aliqui contracti fuerint admovit debent
separari. Et aliqui exponunt illud verbum separentur .s. ad primam parvulorum

secundum abb. non autem quo ad vinculum. Alii autem dicunt sepe enim impetratur
contra Hostiensem qui dicit quod sola consuetudo approbata per papam inducat impedimentum nec ma-
trimonium contrahatur, nec contractum separetur in quibuscumque casibus hoc consuetudo ca-
nonica fuerit possit. j. de consang. quod dilectio et c. de illicita coniugatur, tamen olim
xxxv. di. placuit et mirantur quod quidam doctor dicit sic turbatur tamen textu
est quod consuetudo approbata per papam habet vim constitutionis et ex quo in textu inter-
est clausula c. de sponsalibus, tamen in verba et declaramus de sponsalibus c. si. Ergo si papa
velit quod secundum diversas consuetudines secundum diversos canones quibus tunc sue vo-
luntati contradicere potest si non metropolitana ecclesia vel diocesana ecclesia et
ecclesia propria habet aliam consuetudinem tunc episcopus debet dissimulare prudenter de
quo c. dixi. ps. Host. Glo. super verbo metropolitana obiciat et solvit
et relinquit verum argumentum. Videtis textus dicat si perveneris primo ad commu-
nitatem deventum sunt in hiis volumus te consuetudinem tue metropolitane
ecclesie servare. Glo. dat simile et l. vel potius ius scriptum. Ego dico
secundum Jo. an. ubi non habetur ius scriptum inspiciatur consuetudo loci quod de statu
inspiciatur consuetudo urbis Rome. Glo. dicit verbo de consuetudine querit
de qua consuetudine debet intelligi et 2o unde surgit ista consuetudo
3o obiciat et solvit ponens duas opiniones. Videtis hic dicatur si per-
veneritis istorum de veritate est ad comprimitatem servanda consuetudine
metropolitane querit glo. de qua consuetudine est hoc intelligendum et cetera
Ego vero et dominus dicit secundum Host. illud non est verum quod solum scandalum
dissolvit matrimonium ut si est scandalum quod aliqui contrahunt in quinto
gradu primo esse unum non dissolvitur sed hec contra consuetudo per papam
approbata et in textu intus clausula unde dicit Innocentius c. c. l. quod ista in
precepta sunt consuetudine intermediata quo per gratiam constitutionem vel consuetudinem
poterit contrarium mediam et intellige vel consuetudine ut intelligit Host.
Subdit glo. et sic quia consuetudo facit aliquem
f. per papam approbata ... Ego vero cum ex ... solum
illum ad eligendum quo et ad contrahendum ... quia quos de
scandalum non dissolvitur matrimonium bene contractum, quia quos deus
coniunxit homo non separat sed per scandalum et contrarium esse in ...
... propter ad contrahendum bene dissolvitur sed j. de consang. et affi-
non debet ... quidam tamen volunt hic ponunt secundum intellectum sed
verius credo ... quod intelligatur de hiis per quos non est licitum
ad comprimitatem ... si consuetudo est ut ... quod contracta sunt etiam
sponsalia ... tollerentur potest iste tollerare ... dissimulare
propter ... que ... glo. ... quod ...
locorum non est ... consuetudo primo servanda nec si contrariam
fecit fuerit idem ... quia cum ista consuetudo sit honesta non
debet iste esse auctor ut alii ab ista consuetudine recedat. Con-
clude ex glo. de qua consuetudine debet intelligi dic de ista quod scandalum
generat si non servaretur et unde sumpsit originem dic ex cognatione spirituali

Sed d. nunc correcta sunt antiqua iura que videbant filios pp̄ibe
compatrum per quorum ventrem ventum est ad compatrinitatem dic quod sic tamen propter
scandalum in aliquo loco contrarium / unde infendo primum intellectum quod
propter consuetudinem vel scandalum generetur tales prohibentur necontrahat et si contra
fuerint separari non debent quia tales dissolvi sine peccato mortali non possunt
quia quos deus coniunxit homo non separat xxxii. q. ii. quos deus
ergo tamen non possunt separari per sententiam nec poterunt separari per consuetudinem et
ne scandalum generetur tales prohibentur ne contrahat ac istud consuetudo
sit iuri divino contraria Et quod dicitur hic separari admovere abmovere
intellige ad tres scilicet ad primam pagina non quo ad vinculum secundum
istum primum intellectum Alius intellectus glosse est quod intelligitur de filiis per
quos ventum est ad compatrinitatem tales debent abmovere separari et
quo ad vinculum / etiam id est si quos tales coniunctos reperiunt adprimum
c. an uxor si cum ceterorum propter non differas separare ut illud intelligatur de filiis
duorum compatrum per quorum alterum vel utrumque deventum est ad compatrinitatem
Sed hoc non valet quia contra tales consuetudo non potest operari ut matrimonium
tenere possit / nec coniunctus talium sub dissimulatione tenere Ergo concludere
tandem quod intelligitur de filiis per quos non est deventum ad compatrinitatem
tales si consuetudo est separabuntur et intellectum secundum Iuno d. c. e.
i. tertius est / nec hoc operatur sola consuetudo vel scandalum sed consue
tudo vel scandalum contra quia consuetudo contra potest est in subtilitate ad hoc
dum tertius subtilitate s. de consang. et affi. non dz / et ergo cum persone
sunt inhabiles matrimonium metas non cernunt / videlicet non obstat locum
quos deus coniunxit homo non separat quia non sunt coniuncti secundum
deum extra quod contra constitutionem ecclesie sunt coniuncti Ratio sed vides quod sola con
suetudo ecclesie facit quod constitutum impatrum respectivis non contrahit et si contra
trahat debent separari de bono e. vers. lxvj. sic etiam est hic ex quo
papa vult per consuetudinem hic quod ubi est consuetudo quod non contrahat filii compatrum
quod et alii per quos non est deventum ad compatrinitatem non possunt contra
here contrarium consuetudine per consuetudinem hic et non obstat quos deus coniunxit etc
quia ipsos deus non coniunxit quia sic contra constitutionem ecclesie coniuncti sunt

Martinus Inter priorem baptizati et uxorem levantis per cognationem
contrahitur compatrinitas efficax ad matrimonium dirimendum Prima pars facti
narratio / secunda primum / vel nos autem Casus Martinus contraxit matrimonium
cum berta et lotharius cum teberta. lotharius filium martini et berthe
de sacro fonte levavit tandem lotharius qui levavit filium ber
the mortuus est et ista berta etiam mortua est et remansit uxor lo
tharii s. theberta et martinus duxit illam thebertam / que erat uxor
lotharii compatris martini queritur an tale matrimonium teneat Et dicit
papa primo considerat quod secundum verbum domini vir et uxor per coniunctum una ca
ro efficiuntur / patet ergo quod teberta non potest esse uxor martini quia martinus

fuit compr lothari qui lotharius cognouisset cum Taberta una caro
contraxisse ergo fuit contracta fuit compaternitas inter carnem lotharii scilicet
cum carne taberte sue uxoris / ecce casus / Taberta cognita per
lotharium antequam teneret filium martini fuit compater quia tunc post fuit
una caro Genesis ii^o hoc os ex ossibus meis et math. xix c xxx
q. iiii sufficiat s. per carnalem cognicionem debitum debitum et j. e. c.
nedum li. vi^o verbum domini s. mathei xix c. / Non compaternitas contracta
per maritum transit ad eius uxorem carnaliter cognita et quod cum sunt una
caro. Genesis ii^o hoc os ex ossibus meis et math. xix c. xxx. q. iiii
sufficiatur Item dicit hic textus quod berthe et martini filium de
sacro fonte suscepit / et hoc notant aliqui quod tamen debet esse unus quod per
spiritualis talis carnalis quod velle dicere / sicut carnalis et unus tamen sit
spiritualis talis carnalis quod si plures fiant cognatio spiritualis inde contrahitur j. c. c.
et spiritualis tamen si plures fiant cognatio spiritualis inde contrahitur j. e. c.
comes li. vi. Et illud impetum est impediens matrimonium contrahendum et dirimens
contractum ut in dicto c. comes Item quia dicit hic littera lotharium
iam contractum ut in de c. comes Item quia dicit hic littera lothario
qui berthe et martini filium de sacro fonte levavit notant ex hoc doctores
quod berthe et martini filium de sacro fonte levavit notant ex hoc doctores

Nota bene

tores actum carnalem requiri ad hoc ut compaternitas contrahatur et concordat
j. e. ti. c. i. li. vi^o. per verbum suscepit sic ergo non potest quis per procuratorem
j. c. ti. c. i. li. vi^o. per verbum suscepit sic ergo non potest quis per procuratorem
rem generare sibi filium carnalem ita nec spiritualem per quod dixit vel ar-
et compaternitas per procuratorem contrahi non potest et idem tenuit Jo.
an. per c. dehiis xxx q. i. s. in regula potest quis de regulis iuris li. vi^o
Et ratio quare videbatur posse contrahi per procuratorem quia eodem de procuratore
consentiendo et prohibitorum j. de procuratoribus c. i. li. vi. Et procurator ad omnia
negocia constitui potest ff. de procuratoribus l. i. ergo videbatur quod etiam ad compaternitatem
quia dicitur omne non excipit Contra per regulam potest quis j. de regulis iuris
li. vi^o. quia potest quis per alium quod per se potest Item matrimonium carnale quod est
sacramentum contrahitur per procuratorem ergo videtur quod et compaternitas Contra
ex facto viri acquiritur uxori compaternitas etiam ignorante ymmo etiam
contradicente xxx q. iiii. sicut quis / ergo videtur quod fortius debet acquiri duo vo-
lenti et mandanti Ingrini / quia in cognatione spirituali acquirenda
requiritur primo actus carnalis puta levacio sive susceptio xxx. q
iiii. c. ult. Item in carnali fraternitate requiritur actus propris sed carnalis
et spiritualis parificantur de baptismo debitum / et propter ex de sepultura cog-
nacionis spiritualis que fuit omnis dicitur attinencia proveniens ex sacramentali
datione vel detentione ut notatur j. e. c. i. li. vi. Unde qui non detinet
vel levat non potest esse compater quare canones antiqui utuntur
hiis verbis suscepit accepit tenuit levat xxx q. i. in primis Item
canones antiqui dicunt quod patrinus officium videtur gestare exponitur de cons.
di. iiii id est romana ia actum carnale et spiritualem requirunt et habet ex per f.
dehiis xxx q. i. et per expressum textus quod sit puer tenere in sacramento
et dicat quod tale est puer super se sustinere et non super procuratorem
Et ad contraria quod dicitur prohibitorum est eodem de procuratore unde est ad propositum

constituendas et constituentes non autem quo ad cap. i. q. quibus pt
constitutione contracti sed non quo ad omnes causas pt parrochie coniugi ff. de p
cur. l. nuncius § 1. Ad primam pt quod patet quod pre pt dic viii
e xviii sed sunt aliqua excepta antiqua alle e viii in quo r.a fallit
vt notatur in dicta r.a pt ad a. matrimonium per parrochie trahitur g.
e exco quia licet sit sacramentum cum solo consensu contrahitur quam parrochia
exprimi pt j. de parrochia c. si. li. vi. Item magis est oportunum
in matrimonio parrochiani offerre quam in co prim.te qui pro dispensatione continentiam
Jo. an. exempli gratia de Rege francie qui contraxit cum quadam domina de cle
mencia et hoc fieri pt vt de parrochia c. fi. li. vi. Item nota quod complexa
e cognatio spiritualis dirimens matrimonium de quo dicitur vbi dicitur
pater siue compater accipiens qui fi. e r. filiorum leuatis compater e r. le
uantis et quotum leuati pro r. leuati et leuatis Et non v. de pri. e
i intelli. numerum quia sunt v. casus ut prius patuit etc. Sed quero
ex quibus sacramentis inducatur cognatio spiritualis dic quod inducatur cog
natio spiritualis ad dirimendum matrimonium per contractum et etiam ad impediendum per baptismum
et confirmationem j. e. c. quamuis li. vi. Alia sacramenta non salvo quod per
catechismum inducatur impedimentum impediens sed non dirimens matrimonium
j. e. ti. c. per kathecismum li. vi.a Et dicitur a kathechizo quod est idem quod instruo
Vnde ante baptismum instrui debent baptizandi in fide et precipue adulti et xx die
bus debent addiscere ipsi adulti ante baptismum in quibus addiscerent sy
bolum s. Credo in deum de c. d. iiij. ante baptismum et illi dicebantur
cathecumini qui instruebantur in fide infra illos xx dies et loquitur
iste canon ante xx dies de adultis quia paruuli statim baptisantur
et hoc propter periculum ne sine baptismi sacramento decedat et quamuis non sint
instructi cum respondetur ab gratia ~~sfius sti~~ sacri, De summa trini.
fmit s sacrum non Item quero hic quot sunt ille persone inter quas
oritur hoc impedimentum s. impediens matrimonium contrahendum et dirimens iam
contractum dic quod est xx. quia ex parte sacri baptismi x. et ex parte
sacri confirmationis infirmantur etc x. nam inter baptizantem et baptizatum
e prohibitio perpetua et sic habes duas personas Item inter baptizatum
et vxorem baptizantis s. ante cognitam et vxor baptizatis e iiia persona / Ite
inter baptizantem et filios baptizantis / Item inter baptizantem et vxorem
baptizati et sic habes quinque personas prohibitas ad inuicem et sic continent
quod dirimatur s. ex parte actus baptizandi prima e baptizatus 2a bapti
zatus in vxor baptizati iiija sunt filii baptizantis / Et inter baptizantem
ex adverso ex parte actus leuandi habes iterum v personas prohibitas
s. inter leuantem et leuatum vel sunt duo Item inter leuatum et vxo
rem leuantis prius cognitam et illa etc est sibi quasi ~~fit~~ sicut
leuans compater et sunt tres Item inter leuatum et vxorem leua
ti / et ita habes hic v personas prohibitas / et ex parte actus baptizandi

t levandi sunt x persone Similiter cognatio spiritualis surgit ex actu
confirmandi et tenendi confirmatione scilicet inter confirmatum et confirmatorem et
sunt due Item inter confirmatum et uxorem confirmantis prius cognita
et illa est tercia persona Item inter confirmatum et filios confirmantis quarta et quinta
Item inter confirmantem et uxorem confirmati et sic v persone ex actu
confirmandi Item ex actu tenendi in confirmatione oritur cognatio spiritualis
alias sufficientibus ad impediendum et dirimendum matrimonium primus gradus scilicet inter confir-
matum et tenentem Item inter confirmatum et uxorem tenentis ante hanc cogni-
tam Item inter confirmatum et filios tenentis Item inter tenentem et ma-
trem tenenti Hec omnia colliguntur ex c. p. l. c. a. li vi. et sic xx. p-
sone ex iiii^or actibus quia ex quolibet actu surgunt quinque // Sed
numquid tamen tangens vel levans sit compater dicitur quod sic ff. de religiosis
l. c. quis li vi. Sed quid si baptizandus est in balneo lunthes
numquid tangens lunthes tempore quo mergitur vel levatur efficitur compater
dicitur quod sic ff. de religiosis et sumptibus funerum l. que religiosis et
dicitur quod sic ff. de religiosis et sumptibus funerum l. que religiosis et
que religiosis adherent religiosa sunt Unde si quis tollet la-
pides sepulchri cenetur violasse sepulchrum Sed an iudeus
vel paganus baptizando contrahat compaternitatem dicas quod non sed heretico
tionis sic quod heretici sunt in corporati ecclesie per sacramentum baptismi sed pagani
non ideo spiritualis cognationis non est capax ex quo non est incor-
poratus ecclesie ut notatur Jo. an. l. c. a. c. i. in nota tamen ipsa mirum ex eo quod in
ecclesie ut notatur Jo. an. l. c. a. c. i. in nota ... ideo si postea ad eundem baptizatur vel qui
q. quod dispensando remanit // Et ideo si postea eam nedum baptizatur vel qui
titur adherere postea cum parentibus baptizati / tamen si quis baptizatur a paga-
no vel iudeo in forma ecclesie baptizatus est de summa tamen firmiter
Sed quid dicas de monachis vel abbate qui sunt prohibiti
per patrinum Sed quid dicas de monachis vel abbate qui sunt prohibiti
biti contrahere hec et prohibiti sunt baptizare vel tenere in baptismo
de conse. di. iiii. monachi dicas si levant vel baptizaverint dicitur
cognatio spiritualis ex eo quia capaces sunt spiritualis patrinum
baptismi Glo magister sed vero cum quo lothario distinguitur an inter
in baptismi Glo magister sed vero cum quo lothario distinguitur an inter
cum carnali copula consummatum est ante contractum compaternitate
cum uno quingeno vel postea videtur hic Martinus non potuit
Theberte carnaliter copulare quia Lotharius erat eius compater
et quod Lothario Theberta eius uxor fuit ... ex hoc glo
notat etc Sequitur etc

Contracto Compaternitas per cathetisimum contracta impe-
dit matrimonium contrahendum sed non dirimit
iam contractum // Et primo ponitur obiectio secundo obiectionis re-
pulsio vel viii tercio primo vel ideo quarto notificatio vel dumtaxat est
Casus Quidam P. nomine contraxit matrimonium cum quadam muliere
et quidam consanguineus eiusdem mulieris maior accusabat quod
non possit esse uxor illius P. pro eo quod ipsa mulier tenuit filium prime

contubine ipsius p. in primo sacrato salis pabulo tenebatur app[ro]
an matrimonium iam contractum dissolui deberet vel non. Respondeo dicit quod licet
illa res impedimentum matrimonio contrahendo vix afferre possit, cum
matrimonium iam contractum sive ante sive post ea fraudulenter contractum
fuerit non debet dissolui sed in sua firmitate permanere. quidam contra.
de Io. an. hiis presentes admittendi sunt .i. qui matrimonium contr. p.
sed. In primo sacro salis pabulo .i. in cathecismo tunc sub
isto dicebant quod inter eos esset compaternitas contracta non matrimonium
stare non posset. Unde ergo affert impedimentum matrimonio quod quis unde sit
in sit .i. c. per cathecismum li. vi. Ideoque 3a pars in qua ponitur prin.
licent al. licite hoc .i. filium proprie ipsius contubine in primo sacro sal
pabulo tenuisse primam quare hoc tamen non impedimentum actualiter ad
dirimendum matrimonium. Ratio quia in prima potius attenditur affectus quam
effectus ut patet xv. q. vi. c. i. Non per baptismum contrahitur cognatio spiritualis
impediens matrimonium contrahendum sed non dirimens iam contractum et
licet non dum sit filius ecclesie quia cathechizatus nondum est membrum christi
sed diaboli nam si decederet sine baptismo non prodesset ei cathecismus
quin procul damnaretur de con. di. iiii firmissime. Est tamen vicinus
incorporationis ipsius ecclesie facit extra de elect. officii vel ipse spe
est incorporatus extra de foro competenti c. ii. Et quod dicitur non prodesset
sibi cathecismus hoc verum nisi haberet fidem baptismi extra de bap. mo. de
bitum nam licet deficeret sacramentum non tamen deficeret fides sacramenti
ut ibi. Item dixi quod cognatio contracta per cathecismum est impediens
non dirimens matrimonium et licet principium potissima pars est ff de origine
iuris l. i. tamen ante baptismum non est potissima extra de presbitero non bap.
c. fi. sed sunt quedam dispositiones seu tractatus ante extra de elect. cum
terra. Ratio quia baptismus est ianua omnium sacramentorum xxxii. di.
si. Vero extra de presbitero non bap. c. i. Sed pone aliqua putabatur
uxor que levavit filium alterius mulieris nunquid ideo divortio cum ea
muliere contrahere poterit. Dic quod sic quia vitatur per suam opinionem sicut
cognita qui filii sunt legitimi presertim ... di. si consuetus nisi
contrarium dicatur favore prolis .i. qui filii sunt legitimi c. ii. et ex
tenore vel in eodem autentica extra de bigamia. Sed quero quid si
mandatur pena imposita mulieri si in fraudem in primo pabulo sa
cri salis .i. cathecismo tenuit filium contubine viri credens per hoc
a viro subtrahi tamen per hoc non affert impedimentum ad matrimonium dirime
dum. Ratio quia in prima potius attenditur affectus quam effectus xvi.
q. vi c. i. in fine. Et ideo quia ista sunt causa fraudandi ei pena
imponitur ut notatur per Innocentium extra de c. ca. c. i. Glo. super verbo contrahenda querit
nunquid per cathecismum contrahitur paternitas et primo arguitur quod non quia per
ea que precedunt baptismum non contrahitur compaternitas cum baptismus sit ianua
omnium sacramentorum. 2o ponit opinionem Hugonis qui dicit quod in bap. sunt vii

sicut vii sunt dona spiritus sancti et per quolibet illorum contrahitur compa-
ternitas / 3a opinio quod per tria tantum sacramenta contrahitur compaternitas
4a opinio et vera quod per cathetismum contrahitur sed per illam non dirimit
matrimonium iam contractum antequam abiacendo ponit vnam opinionem
vltimo ponit opinionem tancredi concordantem cum 4a videtur hic
dicit textus quod res buiusmodi contrahendo matrimonio impedimentum afferret
Sed quero cum glo etc Ego dico Nam Tanta dicit post quod est cathe-
zizatum seu cathetismus non dicitur in bitate vanis sed dicitur vanum cum de
firmatione ut notatur xxx q. i. in principio Tunc ponit opinionem hugonis
etc Ego dico Et dicunt quod ante decretalem non tenet dicit ista opinio
hugonis hodie est reprobata per c. cathetismus j. c. ti. li. vj. v. manifeste
patet quod per cathetismum non contrahitur compaternitas sufficiens ad dirimendum
matrimonium contractum sed ad impediendum adhuc contrahendum sit
matrimonium Tunc glo. aliam opinionem et alii dicunt quod hic compaternitas et 3 4a
Tunc glo. aliam opinionem ... dirimit matrimonium dicit finis est hec
opinio tertia et vera Ego dico Et dirimit matrimonium dicit finis est hoc
per c. per cathetismum j. c. ti. li. vj. Tunc sequitur tancredus dixit
per c. per cathetismum j. c. ti. li. vj. Tunc hodie tancredus dixit
per c. per cathetismum. j. c. ti. li. vj. quare
tenet est opinio vera per dictum c. per cathetismum. j. c. ti. li. vj. quare
dat cum 4a etc

Veniens
Sipr. hap. postea contraxit matrimonium cum
levante sepati debet etc dicitur etc Casus per
quidam C. anglicus contraxit matrimonium cum quadam muliere
nomine hildegundis isto matrimonio sic contracto dicitur quod dicta mulier hylde-
gundis ipsius C. filium de sacro fonte levavit contendebat quod ymmo
proponendo dicitur quod si constitit ipsum muliere filium suum cum desponsasset
de sacro fonte levasse sepentium omnis secus esse si ipsius filium
per contractum matrimonium levasset Anglicus non solum anglicus sed
etiam contrahere cum latina de quo et desspo. ad
eam tentantes sic contrahere cum latina de quo et desspo. ad
ad ubi vitans sua pugna tandem contractu matrimoniali acceptat
ut si vera inter se prolata non intelligit recurrit ad quem intelle-
genciam vero ex. de spon. ex litteris Jo. an. in novella / Muliere
sine sola sive cum aliis. j. c. c. si. De sacro fonte dicit glo. de
si teniusset cum in cathetismo dicit illud non est verum et patet
in preceptis c. / et dicit tamen confirmacione dicit hoc est verum et patet j. c. per
cathetismum li. vj. an qui benedicit quia etc glo / Non non sic
patrum matrimonium cum commatre contracta post matrimonium contractum
Et commater est cuius filium suscepit vel que filium suscepit alicuius
Nam si vir tenuit que non est eius uxor suscepit filium
alicuius inter eos matrimonium non impeditur tamen non sit prohibitum
et. desponsantibus cum capite sed Immo videtur hic dicitur mulier quod
filium alicuius viri de sacro fonte levavit cum in viri hec non
pt Sed quid si non levavit eum de sacro fonte sed tenuit eum
in cathetismo etc in confirmacione dicit glo. vera vult dicere ad hoc quod

talis in uxorem habere eam non posset. Dic quod dicat in confirmatione
hoc est viii .q. c. per cathetisimum li. vi. et ex confirmatione non sen
sionalis confirmatione sed quod dicitur in glo. de cathetisimo non est vim quia
per compaternitatem per cathetismum contracta bene impeditur sed non dirimitur
.i. c. per cathetisimum li. vi. Et si enim terminus post sponsalia matrimonia
solvuntur omnino sicut et affinitate secuta .i. decimo qui cognovit
consanguineam uxoris sue Vincentius Idem puto de adoptione que tollit
sponsalia .i. c. primo H. ostien

Veniens Si filii duorum compatrum per quorum alterum de
veniens est ad compaternitatem contraxerint separabuntur et ipse committens sic
tale impedimentum illud denuntiare tenetur. Prima pars usque ibi quero secunda
visio. Casus p. d. Ego habui filium post ea levo filiam alicuius
viri vel mulieris tandem mea levat eius filium alicuius mulieris nunc
quid filius meus an compaternitatem genitus posset illam filiam quam
mee vel eius compatris mei ducere in uxorem. Et an si contraxerint
debeant separari. 3a an consentientes talis impedimento debeant denuntiare. papa re
det quod huiusmodi persone non possunt ad invicem contrahere et si contraxerint
debent ab invicem separari et ille qui sciunt tale impedimentum debet deno
ntiare. Filiam compatris patris sui .i. sororem spiritualem et ista
littera est vera et sunt de errore scriptorum littera corrupta secundum Jo. an
et Io. filius carnalis ante compaternitatem genitus filiam spiritua
lem patris sui in uxorem habere non potest et intellige filiam spiritualem
ratione baptismi et confirmationis secus de filia spirituali ex cathe
tismo quia licet pusillam cognationem impediatur matrimonium contrahendum
non tamen dirimitur tam contractum d. c. contractu vi. c. per cathetismum li. vi.
Et hic habes ex c. 3es conclusiones. Prima est si an filius meus car
nalis natus ante compaternitatem possit cum sorore spirituali contrahere
matrimonium videtur quod non quia hoc non relevat quod an compaternitatem est
natus. 2o quaeritur si contraxerint an debeant separari et videtur
quod sic. 3o queritur an consentientes teneatur tale matrimonium accusare et
manifestare videtur quod sic. Glo. iii ar. quod denuntiatio criminum ad
omnes spectat non tamen ad prelatos Et de hoc dic ut notatur 2a q. c.
prima si peccaverit Item quaerit numquid ille persone que sciunt
contra matrimonium prelatos postea admittantur ad accusandum vel te
stificandum dicat glo. quod non si tamen non prohibeantur denuntiare.
Et glo. in fine si prohibeatur aliquis attenta via bene prohibitus
una via admittitur alia vel e converso Immo tunc ubi prohi
bitus eligi admittitur possunt. Secus si prohibeatur attenta re seu sic
tunc prohibitus una via non admittitur alia ut notatur per Innocentium de filiis
presbyterorum c. i. in prima glo. li. vi. Sequitur c. ex litteris

Ex litteris Separari debet matrimonium de facto contractum inter bap-
tizatum et filiam baptizantis. Prima pars continet mulieris pe-
titionem, 2a pars exceptionem viri et dicta testium, 3a ibi cum idem officialis diffi-
nitivam exceptione non admissa, 4a pars ponit mandatum. Et nota contra glo-
sam de iusticia seu levante illud c. loquitur de baptizante seu in urgente.
Casus inter quandam M. mulierem agentem ex una, et quendam Allam
conventum ex altera, mota causa licet lis coram .S. super federe matrimonii cor[am]
officiali Cantuariensi mulier M. petebat istum Allam in maritum sibi
quia per verba de presenti cum eo contraxit, et ab eo carnaliter cognita dicebat
quod per testes bene probavit, ideo petijt sibi dictum virum adiudicari.
Ex adverso Allas excipiendo dicebat quod illam mulierem in uxorem
habere non posset pro eo quod ipsum sacerdos qui pater eiusdem mulieris fuit
baptizavit, quare petebat se ab impeticione mulieris absolvi
et sibi silencium imponi. Officialis non prius exceptionem Allani non ad-
mittens tulit sententiam diffinitivam contra eum, a qua dictus Allanus
ad sedem apostolicam appellavit, et papa de premissis informatus Et papa mandat
quibusdam conjudicibus si negotium se ita habuit ut predictus Allas exponit
ipsum ab impeticione mulieris absolvant et predicte mulieri silencium impo-
nant. Mulier M. filia sacerdotis in urgentis qui baptizavit illum
Allam. Primum abbatem Cantuariensem et inductum fuit matrimonium presumptum contra
quam presumptionem non datur probatio in contrarium. extra. de spon. Is qui,
publicatis hoc publicatio non obstat in causa matrimoniali extra.
de testi. sentencie in aliis scriptis ff. de testi. Exceptio hujusmodi non
debet admissa videbatur quod cum negasset veritatem et fuit convictus non debet
admissa. extra. de solu. Is qui. Sed ista subtilitas cessat hic propter
audiri. extra. de solu. Is qui. Sed ista subtilitas cessat ... ita
tulit, circa extra. de spon. . . . c. attestationes quatenus sic est ita
quod ita omnia procedenda respiciat extra. de presumptionibus. Clerum Ilo non
tenet matrimonium inter filiam carnalem et eum quem pater dicte filie
baptizavit Et dixi filiam carnalem etc. illeminat. ff. Simia extra c.c.
i. Item exceptio perempioria potest opponi quandoque ante sententiam
etiam hoc casu scilicet in causa matrimoniali etiam post sententiam extra. de re iudi-
cata c. consanguinei. Item videtur quod officialis istam exceptionem
non admisit, tulit sententiam et papa contra illam sententiam quod... Sed
contra dicitur quod officialis bene fecit, quia illa exceptio non videbatur
admittenda, quia vir negavit veritatem convictus fuit per testes
quod audiri non debuit extra. de solu. Is qui. Et publicatis dictis testium
de testi. in causa Sed dic quod ubi subtilitas rigor cessat
ex quo agitur de periculo anime ut in hoc casu transit sententia in rem
iudicatam de re iudicata c. lator ff. de testi. Glo. vero primo
fortificat textum querit de motiis officialis solvit dat similem

Item querit de vna q̄one et soluit. Videt̄ ille allaq̄ excipiendo
dicebat q̄ illam mulierē ē in vxorē hr̄e nō poterat p̄ eo q̄
sacerdos qui fuit pr̄ ipius mulieris ipm baptisauit. Glo. ar.
cō l. dupco. Et dic vt j. e. c. i. li. vj. Deinde querit glo. quod
monit officiale ad suadendum p̄ venio. Videt quia eodem mat
monij est p̄hibitum. et sequit̄ rubrica.

De cognacōne legali Rubrica

Supra
de cognacōne spūali. De cognacōne legali erit videndum.
De materia habetur xxx. q. iii. c. primo sequitur.

Si qua p adopcōnem

Non sumatur. Casus
p. d. pr̄ meus adopta
uit sibi aliquam in filiam. propter q̄ soror mea adoptiua est
effecta. modo ego libenter contraherem matrimonium cum ea. Numquid possim.
Et papa respondendo dicit. Durante adopcōne inter te et ipsam matrimonium
contrahi nō potest. P adopcōnem. quia pr̄ meus adoptauit sibi eam in
filiam etc. Dic p adopcōnem. i. affiliacōnem. quia pr̄ meus affiliauit eam
coram iudice competenti. ff. de adopcōnibus. l. ij. Durat adopcio.
Secus si emancipetur vt in glo. nō potuit. dicit ostiensis q̄ cognacio
impedit contrahi matrimonium. ff. de ritu nup. l. p adopcōnem. et q̄
p verbum nō potuit tum intelligit ostiensis nō solum de sorore adoptiua sed
etiam de nepte cum sit par rō. De qua sententia. turslaco quid vt. c.
ē generalis. Nō inter carnales et legales filios nō potest esse matrimonium
manente adopcōne durante. Secus autem inter legales tum. vt in
glo. Et rō q̄ duo vincula fortiora sunt vno. C. de legitimis
heredibus auctentica. q̄ diffinitio et hec verba filij legales large
dicantur. sicut xj. q. iij. ad mensam. nō tamen ipse quoniam contrahant
quia lauacrum regenerationis q̄ facit posse inuocare deum patrem ge
neraliter notat sed. facit vt in dicto c. ad mensam. Et sic filij so
la legalitate parati bene contrahunt sed si vnus est carnalis et alius
legalis tunc non contrahunt. vt hic q̄ tunc sunt duo vincula
fortiora vno. vt dictum est de auctentica. et supra patet. contrariat̄. Circa
ta materiam illius c. primo queritur quid est adopcio et quot
sunt species adopcōnis et quare differt. Item quis potest adoptare
Item an arrogatus debet aliquid de bonis arrogatis habere. Item an
arrogator potest in equa substitucōne. Item quid si arrogator nil
dimittit arrogato. quare agit arrogatus. Circa ad primum quid est ad
opcio. Dic est q̄ legalis attinencia seu filiacio ad instar car
nis inducta. s. qu̅ aliquis affiliat sibi aliquem coram iudi
ce competenti. i. adoptat eum sibi in filium. ff. de adopcōnibus. l. ij.
et dixi ad instar carnis q̄ ars imitatur naturam in q̄uantum potest. ff. e. 2o phoz
l. adopcio. Sic placuit michi. Sic diffinitur adopcōnes.

q̄ adoptio est legalis actio ad solatiū eorum facta qui filios non habent
penitus vel fere naturam imitans Sed ista diffinitio non valet quia etiam
ab his qui filios habent fit adoptio / ut ff. e. l. nec ei. §. ptra Ideo
datur alia diffinitio concordans priori Adoptio est legitimus actus per que
quis efficitur filius qui non est penitus naturam adimitans / ita dicit glo.
insti. de adop. §. primo sic vero adoptio / Sed quero quot sunt
species illius legalis affinitatis seu adoptionis dic duo scilicet adoptio
et arrogatio / insti. de adop. § primo Sed quid differunt adoptio et arrogatio
dic in hoc differunt / quia arrogatus qui fuit sui iuris efficitur arrogatus
et transit in potestate arrogantis Sed adoptatus non transit in potestate ad
optantis immo remanet in potestate sui patris C. de adoptio. l. ubi
insti. de adop. §. sed hodie vero arrogo qui sui iuris est et ratione meg
et cetera / patris optio sum nec patris desinit esse Item in hoc
differunt quia arrogatio fit auctoritate principis per principium rescripti a imperio
magistratus insti. de adop. §. 1. Et dicit glo. quod arrogatio autem
ipsum principe aut ad ingratum deleg. fit per rescriptum a principe C.
c. l. ii. in fine et hoc vult quod arrogatio fit solum coram imperatore et
cuius auctoritate / Adoptio autem fit per quemlibet magistratum i. ordinarium iudi
cem insti. de adop. §. ii. et iii. et dicit glo. sic vero magistratum i. ty
libet ordinarii et defensores civitatis qui nunc dicitur ut in auct. de
defensoribus civitatum §. nec mirum si fit de volun. ma. impe.
ut ff. de offi. consul. l. ii / Attendens quod in prima §. scilicet arrogatione
fit diminutio capitis eo quod homo qui est sui iuris fit alterius et
ideo necessaria est auctoritas principis seu imperatoris / Item quero quis
possit alium adoptare / Respondeo quilibet qui non est in alterius potestate Item
ingratus sic potest adoptare / ff. de adop. l. si consul et l. ingratus
quia procedit ex voluntate / in hoc differunt / ut dixi et cetera qui adoptat
debet etate precessisse adoptatum ut supra nam cum quare potius
sit / nam adoptio naturam imitatur ut d. c. ff. eadem titulo l. adoptio et
monstrosum esset ut maior etate sit filius quam pater dicit glo. ibi qui pre
cedere adoptionem vel arrogationem filium si sit plena pubertate precedere adopta
tum vel arrogatum / insti. de adop. §. minore i. decem et octo annis p
cedere adoptantes adoptatum / Sed numquid si plures adoptat debet
pluribus annis precedere in tanto tempore Respondeo hoc non puto et ab uno ad
no quis ordinis feminis possit habere plures filios / et in hoc adoptio
imitatur naturam ut notatur per glo. or. in dicto §. minore insti. de adoptione
super decem et octo annis / Quero quis potest adoptari Respondeo
tam pubes quam impubes ut in l. nec ei ff. e. ti. secundum formam illius
legis Sed an adoptatus debet habere aliquid de bonis patris adop
tantis vel arrogatus de bonis patris arrogantis Respondeo quod pater ad
quod in patrem adoptivum seu arrogatorem transtulit debet habere et cetera

omnium bonorum adoptantis seu arrogantis, licet arrogatus non fuit sti-
pulatus ab arrogatione iure enim fingit quod lex arrogatum fuisse stipula-
tum etiam per bonorum arrogantis quod etiam tenetur sibi dimittere ut l. si
arrogator ff. e. ti. et de hoc tempus glo. or. di. ut extra de vo. per supradicta dicta sup-
plebis Is qui supponi. Sed quid si adoptans habet filios naturales legitimos
ij vel plures nunquid iste arrogatus habebit integram quartam partem
omnium bonorum et habebit plus quam isti naturales legitimi / Dicunt quidam quod sic
quod imputetur sibi iste quare optavit eum ipsum. Sed dic glo. or. in
sti. e. ti. §. sed si decedat scilicet de bonorum quod habebit partem eam arro-
gantis hoc est deducta legitima filiorum ff. e. l. si arrogator et ff. de i
offic. testa. §. papinianus Sed an arrogator potest in iure extra sub-
stitutione arrogatum / dic quod arrogato in pubere in causa extra substitue-
re potest in aliis bonis non ff. de colla. bonorum l. i. §. si puberi nec
potest in illa causa quantum arrogatus Sed pone quod arrogatus nil
dimittet arrogator qua actione agit arrogatus dic quod actio in factum
qua in ultimo instanti vite surgit actio in factum Et adverte quod ista
arrogatio seu adoptio debet fieri cum solempnitate legali et primo debet
cognosci an permitti / primo an honestas sit causa adoptionis Item an
expediat pupillo ut arrogetur Et hoc cognito debet cavere arrogator
persone publice .i. tabellario vel thabellioni / de fide instrumenti quod
si intra pubertatem pupillus decesserit se restituturum bona
eius qui si adoptio facta non esset ad successionem ipsius venturi essent
et hiis intervenientibus surgit effectus cognationis legalis matrimonium
impediens ut insti. de adop. §. cum autem puberes / Sed si non ser-
vatur hec solempnitas non oritur legalis cognatio / et quamvis hac
solempnitate servata oritur hoc vinculum tamen per emancipationem cessat et ex-
tinguitur id vinculum ita quod adoptatus cum filia adoptantis contrahere
potest ff. de adop. l. in omni Glo. mag. ar. Iohannes Andree summa notat
distinguendo de cognatione spirituali et legali tandem legalem subdistinguit
videlicet quis arrogatur et quis adoptatur et que effectus quo ad matrimonium
et cognatio operatur et quid de ascendentibus et qui descendit hoc impedimento.
Item nunquid filii adoptati .i. legales tamen inter se contrahere possunt et num
quod illud impedimentum est dirimens matrimonium Videtis quod dum durat
adoptio inter adoptatum et filios naturales adoptantis impedit contrahere
non possunt et sic finita adoptione possunt contrahere insti. eodem § vel sic etc.
potest dici Dic quod non quia filius ille magis licet non sit in potestate patris in
stituta de nupt. §. ultimo tamen non potest contrahere cum filia comitis patris
sui propter quam devenit est ad consimilitate ut notat Innocentius et
ti. pro c. i. Inglo. non est ob. quod adoptans non est in potestate adoptatis quod
licet non est in potestate adoptantis acquirit tamen ei quedam ma

et ad optionem que solvuntur per emancipationem C. de emancipationibus l.
ulti. § sin autem Et hoc apparet per istum decretalem que in distinctione loquitur
de arrogato et adoptato quia de indistincte impedimentum consistere non potest etc.
Hostiensis in fine dicit quia matrimonium contractum tenet non iure fori sed poli unde
hostiensis in fine dicit quia matrimonium contractum tenet non iure fori sed poli unde
licet secundum leges inter adoptatum et filiam legitimam adoptantis matrimonium non
tenet ff. de ritu nuptiarum l. per adoptionem insti. de nuptiis § signa unde
sunt quod decretalis secus secundum ius divinum et canonicum xxx. di. quoniam dicit secundum
Innocentium quod hoc impedimentum est impediens tamen sicut et publice honestatis
ideo quod hoc sit quod unum in litera ponitur impedimentum consistere non potest non obstat
quod hoc sit quod unum in litera positum impediat consistere non potest non obstat
ratio que dicit matrimonium non iure fori sed iure poli tractatum de ver-
ratio que dicit matrimonium non iure fori sed iure poli tractatum de ver-
nam ex quo iste persone sunt in hibite per ius unde hic qui vicari-
nam ex quo iste persone sunt in hibite per ius unde hic qui vicari-
dei tenet medius nec contra consuetudinem nec matrimonium sed iure poli
tractatur facit nota e. ti. proximo supra eo dicat quod constat
iure tenere prohibitionem et publicam honestatem revolvet vel Hugo dicit et
hoc est textus etc.

De eo qui cognovit consanguineam uxoris sue

Supra de cognatione spirituali dictum fuit videndum Et ideo quia ex eo talia con-
sanguinee uxoris oritur affinitatis cognatio de qua dictum est per eas | con-
sanguinee uxoris oritur affinitatis cognatio de qua dicitur per eas | con-
matrimonium dissolvet quare post hanc Rubricam subditur Rubrica de eo
qui cognovit consanguineam uxoris sue | de in lectura xxxii. q. vii.
quidam in duobus C. proprietatibus etc. Carbunculi etc. si quis sanguinis et
quidam in duobus C. et sic sumatur totus titulus et repetitur
xxxiiii. q. ii. in Extra de ... C. et sic sumatur totus titulus et repetitur
in clemen. etc.

Si quis potest sic sumari quo ad totum titulum affinitas super-
veniens rumpit sponsalia de futuro sed non solvit matrimonium
contracta non potest | et si co-
monium de puta hoc primo | et in casu quod matrimonium contrahe non potest | et si co-
trahant tenet matrimonium ille est effectus quo ad totum titulum sunt
ab eo quod constat super hac rubrica si consanguineam uxoris cog-
noscat incestus committitur | non tamen per hoc matrimonium precedens dissolvitur
ut j. c. l. etc. discretionem etc. transmisse etc. iordane | Sed si cogno-
scatur consanguinea sponse de futuro solvuntur sponsalia j. c. veni-
ens primo iii. etc. firmitate | Casus Congregato concilio de quo i
super separatione surrexit unus ypo sine d. p. d. et tum de gallo male
cens cognoscit quod aliquis sciens filiastram id est filiam uxoris sue car-
naliter cognoscat | modo ex hoc trahente querit de lumbis carnaliter
incestus dicat impetrare quod ille incestuosus ab uxore debitum sine
requirere possit Respondetur quod non | 2o an post mortem uxoris ista filia
stram possit habere in uxorem Respondetur quod non | 3o an cum alia post mortem
sue uxoris contrahere possit Respondetur quod non | filiastra id est cum filia uxoris

que al(ia) d(icitu)r p(ro)pingua · i · p(ro)ximiore gen(er)a(tione) · ij · e · tristissime · ff · non p(ro)pinque gen(er)a
s(ed) palam | Nota incestuum cum p(ro)pingua committens nec ab uxore
debitum exiget nec p(ro)pingua nec ipse inter se nec cum aliis unq(uam) c(on)t(ra)
h(er)e p(ot)erit / et hic iste p(ro)pt(er) culpam iure exigendi p(ri)vatur simile · vij · q · i ·
no(n) d(ebe)t (et) cum i(n) not(a) s(ed) si ignorant p(ro)pingua cognovisse debitum exige(re)
reddere p(otes)t · xxxiiij · q · ij · in lectum / et mortua uxore cu(m) alia c(on)t(ra)h(er)e p(otes)t ut
xxxv · q · iij · c(um) p(ro)p(in)qu(ita)s (et)c · sequenti / et hic agitur speci(aliter) Item hic
d(icitu)r quod cognovit p(ro)pingua(m) sacient(is) nec illi nec alteri p(ost) mortem uxoris
d(ebe)t nube(re) s(ed) d(icitu)r p(otes)t non d(ebe)t eisdem delictum | de his que fiunt a maiori
p(ar)te c(apituli) c(on)s(ideratione) | (er)go cu(m) (enim) cu(m) p(ro)pingua delinquit cu(m) illa cu(m) contrah(er)e non d(ebe)t
Sol(utio) d(icitu)r hic non solu(m) delinquit in p(ro)pingua s(ed) e(tia)m in matrimo(nio) | et
ideo in quo delinquit p(ri)vatur | de (h)is qui (filios) ord(ines) · lib(ros) | Item videt(ur) car(na)-
lis incestus impedit matrimo(nium) c(on)trahendum · ij · q · vij · qui dormierit
Sed numquid incestus sp(irit)ualis cognacionis impedit ut si
quis sp(irit)ualem sororem cognoscat Jo(hannes) an(dreae) d(icit) q(uod) non xxx q · iij Si
quis vero | Alij d(icunt) q(uod) c(um) sp(irit)ualis cogna(ti)o ita bene impedit et
dirimit matrimo(nium) sicut carnalis d(e) c(ognatione) sp(irituali) c · p(ri)mo (et)c · d · eo (er)go incestus
sp(irit)ualis e(tia)m impedit ad instar carnalis Sed pone aliquis con-
sanguineam s(ua)m que et(iam) est comm(at)e(r) istam cognovit carnali(ter) e(t) petit dis-
pensacionem ap(ostolic)a(m) non ob(stan)te c(on)sanguinita(te) in x(ri)sto q(uan)do numquid v(idelicet) dispe(n)-
sacio ex quo in ea tacuit de sp(irit)uali cogna(ti)o(n)e Dic q(uod) non q(uia) sunt
duo impe(dimen)ta cognacionis · s(cilicet) sp(irit)ualis (et) carnalis sublato (er)go uno
ad huc remanet (alte)r(u)m | d(e) rescriptis si post exeitar(um) | ff de p(ro)m(issione)
vel cancellar(ia) pedi · l · si dominus |

Clemens affinitas superveniens rupit spon(salia) de futuro
non tu(m) sponsa(lia) de p(raese)nti (et) cu(m) incestuos(o) c(on)trah(er)e
non debet sine dispensacione p(oe)na p(ro) p(ro)missio et ibi ac(ti)o(ne) p(ro)hibita
Casus p(ri)mo d(icitu)r Quidam c(on)traxit spon(salia) de futuro cu(m) quadam (et) p(ost)
ea cognovit m(a)trem sponse (er)go quero iam que p(oe)na e(st) sibi im-
ponenda (et) an p(otes)t cu(m) alia matrimo(nium) contrah(er)e et p(ro)pt(er) c(on)sultus videt(ur)
q(uod) p(ro) tali delicto modicum maior p(oe)na q(ua)m p(ro) adulterio e(st) imponenda
qui p(oe)na p(ro)pt(er)ea p(otes)t dispensante cu(m) alia contrah(er)e Sed insta(n)-
bat p(ri)mo d(icitu)r Aliquis c(on)traxit spon(salia) cu(m) aliqua quam p(ri)us cognovit
carnali(ter) (et) p(ost)ea cognovit m(a)trem ip(s)ius an cu(m) illa p(ost) mortem
ip(s)ius filie p(otes)t c(on)trah(er)e p(ro)pt(er) videt(ur) q(uod) nec m(a)trem nec p(otes)t h(abe)re uxore(m)
(et) h(oc) s(ecundu)m unam p(ro)nunciacio(nem) u(ltim)i ac(ti)o(n)is Sed s(ecundu)m alia(m) p(ro)nuncia(ti)o(nem)
ponitur sic casus | Aliquis c(on)traxit cu(m) aliqua spon(salia) de futuro
(et) p(ost) spon(salia) c(on)tracta p(ri)mo cognovit m(a)trem sue sponse (et) p(ost)ea sponsa(m)
suam | Queritur numquid p(otes)t p(ost) ea h(abe)re sponsam in uxore(m) Et p(ro)pt(er)
videndo dicit q(uod) nec sponsam nec m(a)trem potest h(abe)re i(n) uxore(m) (et)c(etera)

Sue sponse de futo non cognite sm Glom r Jnno uel de pnti sm
Ost / uinquid / adhesit s ꝑ quam mrem cognouit ut tangit glosa
ij uel pcipimus simile de pribus credi ex tenore sm Jo an inquid
cam i mrem sm Jnno r Ost / uel alia sponsa ea mortua qz
comisit incestum cognoscendo mrem sponse ꝑ se pius cognite
pt r / s sm aliam punctuacom uel ꝑ mrem s cognouit spo
sam inquid ea s sponsa ꝑ affinitate inique contracta tn ma
tre uel ans s quia incestuosus e sm abb / pt accipe i uxore
no ꝙ incestuosi dispensante contrahunt r affinitas supueniens rel
lit sponsalia de futo s no matrimom de pnti / r ꝙ dixit contra
ingrediens debitis al cont i de consangui r affi no dz / et ꝗ
dixi affinitas supueniens no tollit matrim de pnti / uiii e quod
dixi affinitas ꝗ quo ad carnale copulam sit Et sic no obstat i c
ad uinculum s quo ad carnale copulam sic Et sic no obstat i c
tusimisse Jtem no hic sm Jnnoc ꝙ quicunqz aliquid agit
contra ius siue agatur de clericis siue de laicis nccm est dispensacio
Jtem no hic ꝙ quis ꝑdit ius exigendi ꝑ culpam / pn ꝑ incestu
ut c ti pxo s no ꝑ cam c de cog sp c ij sm Ostien
qma cas fortuitus nt e impunitus de hom r ᴄ Jtem uidetur
de si sponsam cognouit antequam mrem uel ꝑ unquam ea potest
hre uxore Et dt glo ea i mrem uel cam i sponsa Sed
cont si sponsam pius cognouit ꝙ mrem inductu e matrimo
ꝑ supra c de spon Jd qm r supueniens affinitas matrim
no tollit c c pxo Dic ꝙ ꝑ delictu no hebit cam quia exige
debitu no pt redde aut tenebitur r ipa hebit eu qz tn ista
debitu exige pt / ipe aut no c ti pxo Sed q / de cog sp ꝗ
qm ubi na exaco admittitur q peticom debiti ymo exactio (propter) applica
debitu e solicedi ut i do Ex cau fortuito no ne̾sitatur exaco
ut ibi pcatis ex ꝑpo delicto Dini ut hic / Glo in / obiat r solut
Videtis qui mrem sue sponse cognouit si sponsam nunquam cog
nouit cunlz ꝑ hec pma e impodita paulo maior ꝙ ꝑ adulacio
s contra rectera

De illo Non sepatur matrimom ad dcm bnis assentis
affinitatem int cognatos pcessisse simul ꝑ eo c eo r a
uisio / Casus pn e aliquis bir contraxit matrimom cum qdam
muliere / tandem sr istius uiri assent se illam mliere carnaliter
cognouisse antequam ipi sr copulare̾ / queritur nunquid matrim debeat
ad dcm illius separi / ꝑp / uidet ꝙ no / hat uim nisi publicat
esset aut notorium aut ydoneis testibus c̾c comprobatum Notandum
pinta quia publica cam detinebat C de impet / l si bictis r pnte
ea notoria cat i de diuor porro no pmittas qz exaco no pt

pbare dz tace xj. q. vij. plerique No sola affinitas aliqs cognatum
vel tercij no piudicat matrimonio / et si primor vicinie generat no
obstat c. petra d. de spons quia ibi loquitur in matrimonio contrahendo
qui impeditur ad 4tm vsque sed in matrimonio iam contracto dissol
uendo qui no dissolvitur ad 4tm vsque tercium Item oppo de c. nobilissimus
xc vij di. et de c. tria viij. q. iij vbi vni testi creditur hic aut no
Sol. infero iudicium qui in adversum pbacionem no creditur vni testi
si quum ad pre supcionem inducenda vel pbanda bene creditur vnito
testium ut in contra. similiter quum no sit piudicium alteri tunc creditur
vni testi ut de cons. di. iiij. cu itaque Item hic cogitata afire
fr. hic no pt / qui deus constat / si 9t viij. q. i. Olim vbi fr fra
tres pmortui semen suscitabat et sic fr cogebat recipe vxorem
fris pmortui / si illud loquitur mistice ut ibi videtur Nam sicud in
veteri testamento fr fris pmortui quia sine prole mortuus est de
buit semen suscitare de vxore dimissa sic quilibet pdicator debet
fri suo xpo pmortuo semen suscitare . s. convertendo infideles ad
fidem sana pdicacionem et cetera

Transmisse

Incestuosus sic contrahens no dz si si contraxit
tenet et cetera gnus dimisio / et ibi quia vero
Casus quidam optus intimaunt dno ppe quo quida g. vxore
sua defuncta pmigna eius carliter cognovit Et postea aliam
mulierem in vxorem accepit Tamen nihilominus pmigna publice tamquam
canis ad vomitum rediens ille et cetera et quilibet no expavit vnde
quesivit qua pena talis esset puniendus / pp rndz qui talis debz
vxori sue legitime ad hoc et cetera vite vera ministrare tenetur / et no debz
etiam cognoscere quandiu vivit nisi apd vxore sua sunt re
quisitus et cum requiritur reddere dz debitum cu gravi cordis dolore
instabat si nunquid alia pena dz ei imponi / dicit qui sic quia
iuxta arbitrium superioris nihilominus sibi alia pena imponetur Sz
pn sancte nunquid mortua vxore potest alia ducere Et pp rndz
dz qui non si sine spe coniugij perpetuo remanebit Tunc loquitur
eundem epo dyno pmigna aliquis dr filiastra d. e. c. i. qui filius
filia et pmigna dz quasi pnatu genita et est filia vxoris quam
ante quam ante virum quem nunc habet ab alio genuit mulier
cognovit / sicut et sic commisit incestum dequo penam age
dz / ut dicit ostien ad vomitum rediens / de pena di. iij uxorem
hic aut dr fiant quilibet peccator qui post penitenciam acceptam quod
fuit confessus reiteratur sm ostien qui de hoc pn p gregem / de
pe. di. iij. Si aut legitime Glo. y. c. no cognoscat qui no
debet ipse illam si ipa hoc enim ipse eam no potest exigere sed

tenetur redde s[ecundu]m Jo. an. Cum g[e]m[itu] cordis posses dice p. 8. sic
citara male cum psalterio concordat deliciis quibus diuisis
fallatijs sic reddere debitu[m] cum planctu mala concordat Dic
cum g[e]mi[tu] cordis dolore no[n] de pollucione debita quia fac illud
q[uo]d d[ebe]t et implet preceptum ap[osto]li de coniug[io] lepros[orum] qui si de p[e]cc[at]o
mi[ss]o d[ebe]t plange[re] de pe[nitentia] di. iij. c. p[ri]ma. Dolere aut[em] debet
ante accessum vel p[ost] vel qu[ia] exigit[ur] no[n] aut[em] q[uia] soluit q[ui]a nemo
ad impossibile obligat[ur] ff. de re[gulis] iur[is] l. impossi[bi]lium. Vnde q[uod] incestus
subsequens matrimoniu[m] non dissoluit s[ed] exactione debiti priuat
sub sequens matrimoniu[m] ...
dic p[er] culpam et dixi matrim[onium]. secus in spon[salibus] d. c. c. ij. et
die p[er] culpam ... Et q[uod] dicat exactione debiti priuat dic p[er] culpa al[iter] g[e]n[eraliter]
j. c. ex l[itte]ris Et q[uod] dicat exactione debiti priuat dic p[er] culpa al[iter] g[e]n[eraliter]
j. c. ex l[itte]ris Item incestuosus p[ost] delictum p[er]petuo coherere
de coniug[io] lepros[orum] qui Item incestuosus p[er] delictum p[er]petua coherere
de coniug[io] leprosor[um] qui ...
prohibetur. d. c. c. 1. nec p[ri]me[m] interuen[ire] matrim[onium] p[ro]rogat[ur] vicium
infine Secus vbi delictum no[n] subesset de filijs p[res]biteror[um] extra
missa p[er]petuum quia v[e]l p[er]sona licite adueniuit hic no[n] Item inc
estuosus debitu[m] exigere no[n] d[ebe]t s[ed] cum dolore cordis redde[re] tenetur
et no[n] h[ab]et vxore[m] s[ed] h[ab]etur abea d. c. Vemes / et h[oc] intellig[itu]r s[ecundu]m
... potius exige[re] sicut et redde[re]
... Ex glo. i. s[ecundum]
Glo. ij. dat ... impedit matrimoniu[m] contrahendum h[oc] e[st] vin
dicatus q[uod] incestus impedit matrimoniu[m] contrahendum h[oc] e[st] vin
videtis q[uod] incestus impedit matrimoniu[m] contrahendum h[oc] e[st] vin
... licencia contrahendi ve[l]
nisi timeat[ur] de incontinencia q[ui]a tunc p[otes]t impetre[re] licencia[m] contrahendi vel
multo fortius licet exige[re] debitu[m] ab vxore de deti[s]
d. c. c. ij. et multo fortius licet exige[re] debitu[m] ab vxore de deti[s]
d. c. c. ij. et ... ut peius vitet[ur] Et tunc
exp[re]sse de mune imp[ar] Ex admo[nitione] et h[oc] ut peius vitet[ur] Et tunc
vxor p[ost] dispensacio[n]em debitu[m] redde[re] te[neatur] xxx. q. 1. dixi

Super eo Non separatur matrimonium ad confessionem coniugum q[ui]
dicunt affinitatem p[er]cessisse. etc. si rumor vicinie ad
senciat Continet due partes primo ponit casum 2o solucionem ca[su]m e[st] v[e]l tue
fraternitati rescribimus Casus Inuenimus et p. te quidam cum
... ante q[uam] matrimonium contraxisset cum vxore sua consanguinea ipsius
... cognouit Et h[oc] tam ipse vir q[uam] vxor eius fatent[ur]
... et aliqua p[ar]s vicinie h[oc] idem ... Jam quero an p[ro]p[ter]
hui[us] di[ctum] incestum qui matrimoniu[m] p[re]cessit et p[ro]p[ter] confessionem ...
... vicinie debet iste vir ab vxore sua p[ro]uidicia ... separ[ari]
et p[ro]p[ter] consultus de[bet] q[uod] p[ro]p[ter] cor[um] confessionem tam l. p[ro]p[ter] rumore p[ar]tis
vicinie separ[ari] no[n] d[ebe]t R[ati]o quia posset contingere q[uod] con[tra] matrim[onium]
... confessionem incestus de facili p[ro]siliret vt ad
confessionem et ad placitu[m] cor[um] ... s[ed] p[er] d. mag[istru]m
h[oc] est in distinctione vin q[uod] p[ro]p[ter] rumore[m] vicinie no[n] d[ebe]t matrim[onium]
dissolui p[ro]p[ter] de ... sic ... nisi ...
... attendant Non d[ebe]t matrim[onium] ...

retractari | Ante matrimonium Secus si post nam si constaret
hoc matrimonium non separetur ut ff. c. proximo et i. cum sequenti
ubique. s. tam vir quam uxor hoc clamare dicatur istum clamore
infra vocat rumore Tunc similitati loquitur episcopo dyocesano Collu
dere quia unus alteri displicet j. de divor. gravi et quod dicit
rumore dic publica vel ex confessioni coniugum simul metu
suo indicio. i. confessioni concurrente. i. quod propter suam confessionem certa
indicia | bene quo ad opinionem ecclesie in cuius facie est contractum | sim
Hostiensis | privitam impediri cum possit ut j. de consang. et affinitate
super eo | Non ex c. nec rumor nec confessio divisim nec coniuncti
hic sufficiunt Aliquando n. aliquando divisim non sufficiunt que coniuncti
sufficiunt | de succes. ab intestato cum dilectus Item non credit quam
gibus et rumori vicine quod affinitas precessit matrimonium ut con
iugas separentur hoc verum nisi assint coniecture violente et non ob.
ff. de testibus preterea Item quod different adulterium fornicacio stuprum
et incestus | Cuma adulterium est alterius thori violacio | Fornicacio
est cum unus solutus cognoscit solutam | Stuprum cum quis defloat
virginem | Incestus cum quis cognoscit consanguineam et affi
nem et ipsa dicit xxxvi. q. i. §. cum ergo | Item non con
quare confessioni non statim coniugum contra matrimonium primo quia
sepe contra matrimonium colludent | 2o quia propter eorum confessionem pre
iudicaretur iuri divino | cum enim deus sit auctor matrimonii | de
voto c. unico li. vi. ecclesia debet defendere et tenere factum dei contrariis
ex affectu preterea audet Item cum confessio emanat contra matrimonium
et tunc autem emanat in foro contencioso in preiudicium vinculi co
niugalis et non statim ei creditur si firma sit sine impetu confessata
sed etc. id lectione in ff. de probacio. tercio | de testibus preterea | Aut agitur
ad thori separacionem et tunc statur confessioni eorum si alteri matrimonio
preiudicet | de divor. ex literis | et hoc hic locum in matrimonio carnali se
cus ~~si alteri matrimonio preiudicet~~ | in spirituali vero statur confessioni quod
matrimonium spirituale utrum non in c. cum eam de regularibus | quandoque
confessio emanat pro matrimonio et tunc aut non preiudicat alteri
matrimonio et statur confessioni eorum si alteri matrimonio preiudicat
ut xxx q. ult. § hijs ita ut not. ostiensis ff. de testi. cum et
Innocentius de frigidis et malef. c. i. Glo prima obiicit et solvit distinguendo
triplices confessiones secundum eum obiicit et solvit videtur hic dicitur quod
eorum confessione cum vel rumore vicinie separari non debet Sed contra
videtur quod confessioni eorum est standum quia confessus preiudicat sibi et
Crede vero statur confessioni hoc verum si non preiudicatur alteri matrimonio.

No q confessio coniugum etc.

sim / Jo. an. Sed q͞r putas si supra glo. concludat hic d͞r q͞ ꝑ confessionem coram iudice et rumore vicinie non debet separari Sed
contra confessus ꝑ iudicialiter habetur C. de confess. l. una Ideo vide͞r
standum confessioni Sed aut qui confite͞r contra se ꝑstat͞r
confessioni aut ꝑ se non stat͞r vel al͞r aut confite͞r ꝑmatrᵒ
ꝑstatim hoc vivi nisi ꝑiudicium alteri ali matrimoᵒ aut confite͞r
contra matrim non stat͞r vel aliter Aut agit͞r de fed͞e matrimo
quo ad vinculi separacionem ut hic aut ad thori separacionem si ad
vinculi separacionem non stat͞r ut / si ad thori ꝑ adulterium tunc stat͞r
confessioni eo dum͞t qua qui agit͞r de fed͞e matrimon͞ ꝑ viri
confessioni tunc ꝑstat͞r ad alios contrahe͞r xxxv. q. vi.
tibium lata sua quomodo ꝑut tu alias contrahe xxxv. q. vi.
si duo in fine et ab isto die / qui non agitur de thoro viola
to quo ad thori separacionem remanet coniuges ꝑ separacionem sepa
rati xxxii. q. ii. dixi Ideo non tamen ꝑcliam quia non ꝑtinet ad a.
bolam tusire / Item in fine glo. d͞r q͞ confessioni coniugum cum
fama publica statim ꝑ c. si duo xxxvi. q. vi. hic aut confes
sioni etiam cum rumore vicinie consenciente non stat͞r Tamen dicit
dicit hoc ideo quia hic apponebat turpe cognacionem eo non
statim ꝑ non licitum Ideo stat͞r Sed tu dic q͞ hec matrimoni
ꝑ affinitatem ꝑcedentem de qua constat ꝑ sola confessione coniugum
et fama vicinie non stat͞r / ut ab. c. si duo q͞r loci habet
suo tempore qui ꝑhibitum erat ꝑ hec usque ad vii. gradum quia tunc minus
suffi͞nt ꝑcio sufficiebat sed hoc tamen hec sit restrictum usque ad iiii
gradum i. de consang. et affi. non debet S. de testi. licet ex quadam de
clandestina desponsa. c. fi. non sufficit fama cum confessione coniugum
secundum Ostiensem et Jo. an.

Discrecioni Affinitas superveniens non dissolvit matri
monium de puniti et dimi͞r in iiiior partes. In p͞r
ponitur consultacio in 2a responsio ibi nos igitur in 3a ponit͞r causa
ta q͞r ibi nam ex. In 4a s. i. q͞ ponit͞r oppinionem recitatam
Cas͞ p. e. quidam vir contraxit matrimonium cum quadam muliere
puberta de puniti tandem q͞ eam cognovisset quendam consanguineum
suo eam mortua remittentem tradidit in uxorem tunc consanguineus
suo eam mortua reddidit ... libertati reddita abeo
dem vir impetus aclemat sed mulier q͞ cito fuit libertati reddita abeo
aufugit et se viro ꝑon resti postulat / quer͞r quid iuris ubi hoc
tum ꝑ rudis q͞ ipsi viro ꝑ tam turpi facinore cum ꝑ se ꝑ po
nenda remittens ꝑ publicam honestate est monenda sollicite

Vt primum no repetat cum consanguineus eam licet inuita cognouit
nec redeat ad secundum cum no potest propter reatum adulterii quem fecit
donec post nature debitum persoluat Sed quid si forsan per hoc
ista mulier no potest induci ad continentiam quia vult esse mater filiorum
quid erit in hoc casu faciendum Respondeo rudendo dicit quod tunc vir cogitur
ad ipsam redire causa maritali affectione tractare Ex. de. donc primus
vir potius ei adulterium obiciat ex quo adultera fuit cum consanguineo
suo. Respondeo rudendo dicit quia quod no quia ipsemet vir eam adulterandam
cum similiter committere tradidit suo consanguineo predicto. Nec
obstat quod dicitur in canone quod propter fornicationis causam vir potest linquere vxo
rem aut econuerso hoc enim nisi actus fornicationis possit se maritus
exceptione elidere preut in canone c. iniqui Sed quid si nec affinitas Sed
potest sentire inquiens affinitas contracta per commixtionem carnis cum
consanguineo viri prejudicat mulieri rei restitutionem primo viri ne
getur Respondeo rudendo dicit quod no quia affinitas superveniens post
matrimonium legitime contractum ipsum rumpere no potest nec mulieri preiudicare de
suo iure sine culpa quia coniugii dignitati preiudicare no existit
Allexander tamen in hoc casu dixit distinguendo vtrum incestus vel
adulterium sit occultum vel manifestum Alii autem distinxerunt inter
gradum proximum et remotum nos tamen illas distinctiones remo
uentes solum quia consilium nostram iuram robur habet Per
uerba de presenti fuit quo matrimonium legitime inter eos Ex. de spon. Dilecti
Tradidit Et male celebrauit. scilicet carnaliter eam cognoscendo Au
fugit et bene Vnde dicitur effuge cum potius Ex. de spon. ad id Co
gatur nisi velit religionem ingredi De quo quinque ex publico ex
quo credit abeo incognita tradidit aliam adquam is qui duxit
vxorem mediam ut conuenire cum quod no possit ei adulterium obicere
ex quo adultera fuit cum consanguineo suo ab et nostra xxxii. q. in
quibusdam Commitam uitare mart. et in mathei xix. c. Cum possit
excipere si mulier agit maritus excipit de eius adulterio tunc
mulier replicabit de lenocinio si no accusat maritus de
adulterio tunc mulier excipiet de lenocinio in articulo. scilicet ut tunc
no tolleratur vel occultum ut tunc tolleretur proximum ut in hoc no
tolleretur et remotum ut in hoc tolleretur Ex hoc patet primum contra quod
papa potest ex causa dispensare contra matrimonium iam contractum De quo dicitur
quam ex publico in fine patet etiam hic quod no semper sequende sunt
opiniones antiquiora et summorum pontificum De quibus quam ex publico
Nota quod no priuatur quis iure suo sine culpa J. e. ti. c. tunc Jtem
lex generaliter loquens recipit determinacionem ab aliis legibus ff de sta
l. quesitum sic hic lex excipit ea scilicet quod vxor propter fornicationem potest

dimitti recipit determinationem . s. viii est si non potest se lenia ex
ceptione tener tueri . credo si vir dicat domine iudex peto separa
tionem divorcii quo ad thorum inter me et uxorem quia adulterata
est ipsa dicat domine iudex non est audiendus quia me ad ulteran
dum tradidit . Item lex in me sequitur non invitatur legis beneficium ad eum
tam in quo non potuit sibi inicium ff. de iure actionum quia pena l
non enim / contra illa sequitur lex in me . j. de re in iust li vij . Item non ob
similitas sequens matrimonium deputari illud non dissolvit nec vir potest
opponere adulterium uxori quam tradidit fornicandam . Et fiat quem ista
infirmi qui tradidit uxorem suam medico ut eum curaret et ipsa
rogante marito se permisit cognosci . s. quod eam propter adulterium quod
commisit dimittere non potest . probatur quod hic dicitur tradidit ad ulterandam
sum abb . et no . xxxij . q . vij combusti . et bartho . brix . in quo
casum quidam sunt exo / et est dimal xxxij . q . et lex mla in mal
tum quidam sunt exo / et est dimal . xxxij . q . et lex mla in mal
non teneatur obedire viro . S. de tre ordi . / ad audiens / patet
quod ista in dum sed non in viram / et sic lex patet non tum innat
hic matrimonium inadimat . j. de sen . ex . mulieres et lex videatur
propondicare sum uxoris dicit vi / tum sit est secus propter mariti dicere
cum xxx q . ij . pectum / et mulieres flagitate / infra de penal / ex
prte / et non quod affinitas sive carnali copula non contrahitur xxxij .
q . ij . lex dicit contrahere aut affinitas contrahi ex causa illicito
primo cogna spiritualis videtur per arcum de cognatione spirituali c . po
in vero cognata li ij a et si dicere fiat ad quem que contingit
in sarrana et est talis duo iuvenes contraxerunt matrimonium cum duabus
puellis per verba de presenti et eas ad eandem domum duxerunt tandem
tempore noctis cum paranimphi eos ad dormiendum ducentes ignorant
sponsas commutaverunt et unus sponsus sponsam alterius cognovit sponso
si aut videntes se delusos alterius cognita voluit in uxorem
sibi dum hic consultus fuerat dominus Jo . an qui consuluit quod electe
sibi deum hic consultus fuerat dominus Jo . an qui consuluit quod electe
religionem deberent ingredi quod facere possent ex quo non ad
sunt sua sponsa cognovit / de qui . conius liberi ; et c . quipubiles
et si voluit ingredi virginem quis causa cum ad sua sponsa rediret
quia pretextu adulterii non potest eas repellere ex quo ignorantes
cognite sunt non committit adulterium xxxij . q . ij in legittimum
Glo . prima distinguit an vir tradidit uxorem ad ulterandum
an occasione ei tum dedit ad eam obiat videtur hic et illemul
erem apte in cognita cuidam suo consanguineo tradidit et glo .
infert ex quo ea adulterandam tradidit ei adulterium obicere non potest
et hoc glo . ad c . si tu abstinens alterum in glo . v dicitur Si vir sive

licentia uxoris abstinet tribuit ei fornicandi licentiam .i. occasione et peccatum illius imputabitur abstinentie viri unde dicit ut vel nota
quod vir abstinendo licet dat fornicandi occasione mulieri ipsa tamen servare
debet fidem casti ideo imputatur ei quo ad peccatum et non tamen in tantum excu
satur peccatam occasione quam eam possit accusare de adulterio nisi ea
tradat ad ulterandum ut hic Et sic ponit glo. vera dictam et cetera
dictam adulterandam occasione

FRATERNITATI Primo ponitur de sacra penitencia secundo divor
tium approbatur nisi aliter svatur Casus talis quidam contraxit
sponsalia cum quadam puella septenni quam propter frigiditatem et defectum
etatis carnaliter debito modo non potuit cognoscere sed tamen eam
inordinata libidine polluit postquam illa dimissa sororem sibi co
pulare presumpsit quod audiens episcopus bisuntinus sentenciam divor
tium inter eos protulit a qua fuit ad sedem apostolicam appellatum sed quia
sentencia divorcii ab archiepiscopo lata iusta fuit ideo papa eam approbat
canonice .i. secundum canones secundum quos est in talibus procedendum .i. ti.
prox. c. i. in fine contra anteceda .i. antiquam sibi ea copulare nam si post
ea non solicetur matrimonium contra c. tuis nuper Nota publica honestas
ex sponsalibus orta preterim inordinata polluicione secuta dirimit ma
trimonium cum sponse consanguinea post contractum et quod dixi ex sponsalibus orta in
tellige que sponsalia non sunt ulla racione contra al. quod de sponsalibus
in pubertate accessit et textus et .j. de de sponsalibus impuberum c. unico
libro vi. Et dixi quod publica honestas ex sponsalibus orta dirimit
matrimonium cum sponse consanguinea Racio cum sit preterim impedimentum nota
de despon. divorcium .ca. et non obstat tamen multa sacri prohibentur et cetera
de de iuribus ad apostolicam audiencias quod decretalis parum facit ad textum
quia non ponderatur tamen polluicio et quia decretales loquitur secundum publica
honestas orta ex sponsalibus sed primo Dixi non fuerit inordinata
polluicio preterea que fit in talibus tamen inordinatam et si fuerit
tempus pubertatis tunc bene contra affinitas contrahitur ad textum dixit
abbas quod quidam hispanus pecori servario ponebat et cetera et in medio
ripa aduiront vitulus depastus est sed nec autem subinitiue
creditur quod verius est et sic ordinata polluicio est quam ortum vi
gavit non facit affinitatem quia non est ad fines alterius sanguinis
bene quia per hoc dicitur affinitas contracta quia debemus ad fines
alterius sanguinis ad procreationem seminum ubi ergo emissio sceleris est
unius hominis tamen non est tanta affinitas nec est matrimonium contractum
secundum abbas sed quod de hoc non possit de facili sic fides quod possunt de causis co
exquo apparui sunt clausere pudoris de despon. impu. continebatur sed tamen

Ex litteris Affinitas superveniens rupit sponsalia de futuro et incestuosi matrimonium non contrahunt nisi de ignorancia timeatur. hac dicit. et sequens primo ponitur consultatio et responsio vel nos aut. Casus p. 8 quidam Tancredus contraxit sponsalia cum quadam puella infra nubiles annos constituta. post cuius morem medio tempore matrem puelle sepius carnaliter cognovit. postea puella etiam adultam carnaliter cognovit. queritur quid in hoc casu est faciendum. Et papa facto viro penam imponi mandans epo ut si res ita se habet illos ab invicem non differat separare et mulier alteri nubat si prius qui scivit delictum matris et viri cum coniugibus commissi. Vir etiam cuius illius nupcias debent ad alia vota convolare sed continencia semper observare nunquam debent adaa vota convolare sed continencia semper observare cum nunquam debent ad alia vota convolare. sed continenciam semper observare teneantur et enormem eius peccatum deflere quod per tali nephanda libidine commiserunt peccatum si tamen huiusmodi personas de lapsu carnis nunc tenerant. Nota affinitas superveniens tollit sponsalia de futuro sed contra c. j. de eo qui duxit omnes res per quascunque eas nascitur per easdem dissolvuntur sed sponsalia de futuro nascuntur per consensum dissolvuntur per contrarium cum consanguinitas sponse et non per easdem eas dissolvuntur dicit quod illa regula generaliter vera quo omnis res etc. sed non tamen ut patet in verbali obligatione que solucione tollitur nisi. quibus modis obligatur [illegible] tollitur in principio. Item nota hic pena incestuosi quod matrimonium contrahere non potest tamen si timeatur de incontinencia datur ei licencia [illegible] ut c. c. ti. c. xj.

Veniens [illegible] est cum c. d. pe. Et prima ponit narracionem ex ea patet vel cum igitur. Casus quidam clericus laycus tempore infancie sue quandam puellam se ducturum in uxorem promisit. in matrimonio simul contrahendo produceret ad carnalem copulam et sollempni permissio hinc inde fuit prestita de matrimonio contrahendo. postquam pater puelle predictam clericum in domum propriam recepit et eum nutrivit. Unde quia in eadem domo erat soror dicte puelle cum qua iste clericus multum conversabatur et sic ex consuetudine diutina cognovit hanc sororem et postea victus amicorum instancia illam quam ducere in uxorem iuravit duxit in uxorem et celebravit nupcias cum ea et eam quamquam potuit competenter cognovit utrumque. Unde quia dictus clericus non potuit contineri et in medio nec super delictum confiteri postquam ea reversus ad cor petiit sibi salubre remedium dari. et ordinarius loci dubitans quid esset super hoc consulit dominum papam qui autem omnia considerat quod apostolus non solum a malo sed ab omni specie mali precepit abstinere. Ideo mandat epo magdeburgensi ut viro penam competentem pro tali excessu imponat et eum monere et inducere debeat ut abstineat ab utraque. Consideracione .i. permissione solempni hinc inde prestita super matrimonio contrahendo contra fidem promissorum. hic fideiussio non valuit

ut ex ea possit agi ad penam nam si matrimonium non sequatur nec pigra
data hac occasione detineri debet / quia libera debet esse matrimonia / de
spon[sali]bus c. gemma j. de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium. Ist[ud] nota | Exquisitione diutina
rideo consensus non valet unde xxxij. di. c. hospitalem dicit oppidaol
kim tamen pedes non tetigerat mulieris / nunquam de formis careret dis
pu[ta]nd[o]s / nomine tamen mulier nesciat / unde ni fugias ac tactus vix
evitabere actus | sic quoque xrc [et] prima sponsa nupta fuit per car
lem co[pu]lam cum eo sanguinea | salua sic q[uo]d in foro penali q[uod]
non q[uod] de nudo d[ic]tum | depen. rec. oīs / s. caueat non delema g[e]st[is] j.
de sym[onia] q[uod] nemo p[er]cipiat aptius ad thessalonicenses ult. / non affini
tas per sponsalia de futuro contracta de qua in prima tamen constat non
expulsionem sed inductionem separacionis / causa compulsionem
s. in sequentibus secus in gue | de offi. ordinarii si sacerdos | quia in gue
s. in se secus in gue | de offi. ordanarii si sacerdos | quia i gue
s. in fine secus in gue | de offi. ordanarii si sacerdos | quia i gue
possit ex quitare omnes istos qui per affinitatem contracta contraxisset
in matrimonio. Item altero coniugum mortuo quo ad superstitem durat
affinitas quam ad matrimonium contrahendum xxxv. q. v. ca. ubi de q[uo]
quo ad alia secus iij q. vij. s. tria. Item non si aliquis sororem
sponse cognoscat ante quam sponsam de futuro necnon hic patet / ut e. c.
sponse cognoscat. Secus primo cognomine sponsa tunc affinitas superueniens
non dirimit matrimonium / e. c. discretionem v. c. xx' s. primo. Item vide
tis hic dicit exquisitione diutina pro puella sed quare | Et sic no
no esse dum consultum mulieri / e. de cohabitatione clericorum c. j. devita
& honestate clericorum c. inspicia / effugienda quoque sunt dicta prima tacti
cunctis ratione dicitur vij / Ni fugias attactus uxoris vix evita
bere actus. Hoc quoque vita ne moneris iterum sunt xxxij di. c. hospita
olim. Glo. prima ponit obiectionem respondit. Vides hic dicit quod
ille tempore infantie quandam puellam seducturam iuravit etc.
Glo. firmata hic dicit quod ex seductione huiusmodi sed dimissit obligatione
hinc inde firmata quere glo. etc. Glo. final declarat litteram
Videtur hic quod similiter monentes illum salubriter ut de electione etc. Et
interpretatur, quere glo. verbis intellige de qualibet penali l. in dubiis.

Tue affinitas superueniens matrimonium non dissoluit / Glo.
diuisio prima per triplex quoque / tercia videlicet i non igitur. Cas[us] p. s.
aliquis contraxit matrimonium cum quadam prorsus formaliter c. cum sorore
uxoris / nunquam propterea patet cum uxore morari & exigere debitum ac sol
uere Requisitus / Glo. dicit quod uxor monenda est quod agnoscitur viri
abstineat / Item publica honestate donec vir debitum uel propter
nat quod si mulier facere noluit & elapsu termino decatinua vir eius

xxxij q. iij. viz. solo

ne moneris ita sed d[icit] host. scandalo & sic etiam morti te obligando ut dicit apostolus ad ro. vi. stipendia peccati mors est

debet ei tamen timore dei debitum solvere coniugale quia affinitas per
matrimonium in ignorantia contracta illi mulieri non debet nocere que iniquitatis
particeps non existit Coniux non dicat sponse ut d. c. xx quia
vari prima quo videtur quod sic Corrige videtur quod ista est 2a / videtur quod non
quia exigere non debet nisi ut notatur d. c. discussisse per constitutionem s. ex
dispensatione / ac solvere 2a quod videtur quod sic Ulto si vir cognoscat so-
rorem uxoris sue non ideo matrimonium separatur et dicitur uxoris / sorore
si sponse nondum cognita d. de spo. c. si. Item dixi matrimonium
non separatur s. ante contractum secus si post d. c. ex litteris Item continen-
cia suaderi potest imperari vero minime xxxii. q. i. integritas Item
iniquitas illi nocere non debet qui iniquitatis particeps non fuit

Iordane

Sumitur est d. ti. xx Infima parte mulieris petiçio
in 2a et commissio 2a v ca per / Casus quidam
Iohannes laicus contraxit sponsalia de futuro cum quadam iordana que tunc non-
dum decimum annum compleuit ut eam infra eiusdem anni spacium car-
naliter cognouit Tandem ex matrem ipsius iordane mulieris sibi
copulauit ad dampnatos amplexus procedendo Quare predicta iordana vi-
dens quod stimulis carnis resistere non posset hec omnia domino pape nar-
rauit petens sibi salubriter prouideri ne vis sua sine culpa pe-
riclitari / Et papa mandat episcopo quatenus si ita est utrumque ad penitenciam conti-
nenciam persuadens moneat et inducat si autem hoc inducere nequiverit in
dicta ipsi Io. primo penitencia competenti pro incestu commisso compellat
eundem Io. ut eidem Iordane contractum coniugale debitum reddat
expartis pro sponsalia de futuro idem dicit si puella de proxima etate impedirete
de spon. bus. in pube. c. unico li. vi. / matrimonia copulare quod de iure
non potuit impedire publica honestate et affinitate quorum quelibet per se
sufficiebat prefata iordana supplicauit dictum Io. an fronte inuitus
sibi facta est noluit erubescere ieiunia 3o dicunt quis nec papa hoc incepto
sit uno caste viuit xxxi. di. nicena quia cum ipso viro viuere et
caste viuere ut videtur negat dictum Io an. in nota difficile est contine-
re di tua xxxiii. q. v. Tamen sitit reliquam naturale sit uicium non tamen ex-
cusat a peccato ff. ad legem aquiliam l. si seruus seruum s. fornicaine
non affinitas superueniens non dissoluit matrimonium precedens ex
presumptum ut hic Sed de nouo plus videtur quod inuitatur agitur quum
simulare concipitur / l. cum filii sunt lemni pernas Sed hic in vero
agebatur matrimonium cum matre cum filia autem simulabat matrimonium / Sed
sponsalia de futuro cum carnali copula non est simulatio sed est verum matrimonium
presumptione iuris introductum d. de spon. bus. is qui et non obstat
ff. de ritu nupti. l. simulate nupcie Item non peticio de sua
compelli(tur) vir reddere debitum uxori Sed quid si non potest dico quod
ad impossibile cogendus non est ut not. const. de conius lep. c. i.

et Vincen hic not c. j. in quo colligitur mos exigendi alias qui
gum sit xxx. q. i. de eo. alii suspendit de his impos dns / not
est q ubi no tenet matrimo no debet quis exige nec redd
ubi no e matrimo s supueuit altri delinquens redd debi
expactu et intelli expactu v° vel signo quia signis loquimur
desponb cu ap / credit est q ille ptrat puocando uxore ut exigat
talle e casus sm ezm in quo quis petat morli cognos da
uxore est matrimonialr ut xxxj. di. nemi. testictor nec credit
q licz illa intelligat vir no posse coire elapsis cu a q effet
hc istum deat invitac / nec cu. ipa debet admitte mag utis
emittet mains xiij di. q agit // Glo pma dat gar / hic. n. dz
q ille hic exit tu iordana pv a defuco rea decio anno cogno
mf decim anni / zsic fuit matrimo mali a zc. Ho glo. not
hic Goffis qntucuqz mlr desponsata distet abetate si metue
mit tala tusfunditur matrimo de spon. in pn. c. qmebatur
ht max pt pcede in muliere ideo dicit doctores in illu Jo.
zyorda. fuit matrimo licz fuit vltr x. anni exquo auctis cola me
nent phc fit id vulgac sm osti q pitula ht ita magnu rostr
sicut pica quia i multis frequent pueniunt eat etas / in mastelo at
raro Narrat aut beus gregor in dyalogo q qmda puer in
nono. ano sua in pgnaiut nutricem et notur xx. j. di. i summa
z gt Jos adventale depuero decem ostien dt q ide recepit depino
vndecim ul xij. anor in castro sti michael cystarien. dyos et
idem tradit de salomoe qui i xj° ano genuit filium sm Innoc
zsic quotiescuqz qstat de vi po ad matrimo qgendum uc trium
de annor nuo e. de spon. i pn. c. pubes Glo sequens dt q no
dz quis pual me suo sine culpa hc viij nisi subsit ca zc

De consanguinitate et affinitate

Visa de cognacione spuali et legali de carli est vi
dendum que i qsanguinitate et affinitate consistit sm dama
sum z Goffris osti dicebat q incestus de quo premisit qmitti
in psonis consanguineis ul uxoris iam cognite aquibus abstinendu
e sicut appis ut j. c. c. i. et scias ad que gradu hec phibi
cio durat ponit in Rubca de csang. z affi. de in hc xxxv. ca
pitulu recipe inib in cle. qgruit de officio or. significavit de
resti. spoli. licas de pbacionibus penas de testi. cogs dis aut zc

Ex litteris Sepa matrimo qtrtu int affines primi generis
tertii gradus et i pa ca marne / in 2a qtt iniri

in 2a i ceterum iudicii instructo Casus pr G. quidam vir clan
destine quandam viduam desponsavit cum qua carnaliter cognovit tandem
predictus vir voluit publice matrimonium in conspectu ecclesie desponsare illius
mulieris etiam eam subarravit et voluit sed ad impediendum mat
monium surrexerunt duo qui proposuerunt quod vir istam uxorem habere non poterat
eo quod predictus vir dicte uxoris prioris viri secundo gradu consanguinitatis attingit et ex
unus istorum testium audivit alter non proposita materia voluit firmare
sed quia tunc tales testes non sunt recepti nec personaliter admirandi
de calumpnia sunt citati ideo tunc causa ma sit in discussa et
coniungebantur postea post contractum matrimonium carnaliter ita fuit iterum mo
ta coram archipresbytero plebanus coram quo duo testes recepti mane
runt et deposuerunt quod primus vir istum attingeret in tertio gradu consanguinitatis
unum quia ibi opponentes nimpe testes coram predicta non bene concor
dabant ideo sunt consulentes pro quali in hoc negotio esset procedendum
Et pro quo mandans eundem archipresbyter contra non obstante processu
coram illo archipresbytero habito dicat utrumque pro ad sui primus quomodo etc
pes coram se facit mare et tunc dili in questione sua si per testes le
gittimos et omni exceptione maiores sunt probatum quod primus
vir uno stipite secundo gradu consanguinitatis sit coniunctus illos abmovia
deat separare quia ut dicitur canones mulier non potest contrahere prioris
sui viri in maritum habere Insuper dicit pro nobis instruendo quia
de matrimonialibus non sit certitudo per quosque sed per iudices discre
tos qui habent potestatem iudicandi et statuta canonum non ignorat
ecce causa vidua vidua est cuius maritus est mortuus xxx
iiii di vidua Tandem vir hic ponit clandestine desponsationis pub
licatio et eius arratio sub arratione mulier consentiret alteri viro vel albe
bat pro G. de clandestina desponsatione c. i. attingeret et cum eo ma
trimonium contrahere non posset Renixit non sepius agi posse de ma
trimonio separando sive per matrimonium accusationis sive inquisitionis
quia est in matrimonio speciale ut de proba. cum in dilectis sed Immo sup
ra si qui contraxit cum ista vidua quia consanguinitatis gradu dicit constante
repleverit probavit testes sed archipresbyter inceptum processit vel super
eo processu suo reprobato mandavit per abbatem predicti ut supra Im
mo quamque iudex ex officio procedat in causis matrimonialibus
itaque de proximo et aliis facere testes inquirere et perfigere tam
valentes accusare vel defendere clandestinam desponsationem cum in
hibitio et legitimas exceptiones admittere de officio delegati excep
te secundum esse hunc ordine non servaret veritatem quod agit
ut qui filii sint legitimi per venerabilem G. de proba. quia ex sed non

q(uod) affinitas primi generis impedit et dirimit matrimonium usque ad quartum gradum
Item non quod canones dicunt eque abstinendum esse a consanguineis
uxoris 35. q. 3. equaliter etc. nullus Item an mat-
rimoniales debent per discretos iudices tractari cum scientia ca-
nonum non ignorantes et ut dicit hic per theologos vel per legistas
ut dicit Archidiaconus ista littera est contra theologos qui dicunt etiam dei
posse regi per predictos theologos sed forte illud possit esse
verum in perfecto theologo quia ille non esset ignarus canonum tam ve-
teri canonis ex auctoritatibus novi et veteris testamenti processerunt de
actu qualiter 22 di. ij sed quis est hic et laudabimus eum / faciunt non
declaretur cum intuitu / solus enim deus habet perfectam notitiam sui ipsius
et ex quo cum aliorum cum ipse sit universorum principium. de summa tri-
nitate fide. Item non secundum Archidiaconum quod in iudice duo requiruntur
scilicet potestas et scientia et tunc habebit utramque clavem Nam si potestas defi-
ciat non valet quod agitur de officio delegati cum / videtur si maior in potestate
ferret sententiam nulla est ex quo imperium non habet de iudiciis / et si sed
si habet imperium sed non scientiam deleget scienti expertis ff. q. ij c.
si. aut consulat peritos de gestis [illegible] c. ij. de his que fiunt
a prelato sine consensu capituli nomine etc. quinto Item quid quid sit
melius an providere de experto theologo vel canonista et dicit
ponderando naturam casus et si pullulat heresis tunc maius
est ibi predicator et sic providebitur theologo alias providebitur canoni-
ste in omni tamen casu preferri debet simul mixtus theologus et canoni-
sta convenit enim assumere in mixtura gerere quod honorabilius est mix-
tura colorum in di. c. i. Glo. compte invan(?) obiciat et complu-
rimi videtur hic papa mandat abbati Cassinensi ut utrumque parte
faciat compte compelleret testes in mane et que glo. ex quo
testes prius publicati sunt que tales testes non inducuntur cum
in publicatione non sunt testes inducendi in auctoritate etc.
Glo. sed licet quarto gradu querit quare dicit papa quod separentur si sunt in quarto
gradu ubi iste coniugium non erit idem esse secundum istam partem illius
decretalis que de quinto gradu expresse glo. vel dic in antiquis habe-
batur in secundo et quinto et in sexto Sed compilator quod scribendus illa
locum non habet hodie post c. non debet. [illegible] ideo illa resecavit Glo. con-
sanguineus uxoris exponit textum videtur canones dicunt
eque abstinendum est a consanguineis uxoris et [illegible] Glo. dicit et [illegible] Glo.
finali nota duo requiri adiudicandum arte videlicet unum quare
causa matrimonialis non committitur in arbitrum videtur quod dicit textus

q cause matrimoniales no sunt tractande p quosl3 s3 p iudi
ces discretos qui ptate habeant iudicandi et stituta canonum no
ignorent Ext hc not ex sequitur

Super eo Affinitas superueniens de qua q stat solu
p famam soluit spon sa de futuro ex qd di
xi l inquisitioni tue Cas p. s quidam iuuenis desponsauit
sibi quandam puellam infra nubiles annos qstituta sed infra posita
que ad annos legitimos veniens cepit repetere dictum iuuenem i vir
ille vir contrariando dicebat q no deberet eam ducere pro eo q
post q eam desponsauit carnaliter consanguineam ipsius cognouit
modo querebatur quid iuris sit pp dcta Si hoc e manifestum vel
silio e munitum fama tn loca hc s3 ut ista tn qd eius spo
sa de futuro debz ab impeticone eius absolui consanguineam ipsius
et cetera q idem .i. e. no dz fide mtr posita et est ca quar
solo dcta sponsis credit statim dcto viri statur ad matrimonij
imped ergo no credebatur ei sine fama al ei credr s. de
sponsalibus ptca .ij. s primo et post no q notoria no eget proba
tione s. q .i. de matrimonio Item soluuntur sponsa de futuro si
quis qsanguineam sponse cognouit et e qtum adhuc fiat
plena probatio sola fama sufficit ab hec rta et not glo si. q
sola fama impedit matrimonium qtrahendum de spon. ut in rta
Item q fama plus facit hic q dictum viri vel mulieris inducit
s. de spon. ptca .ij. et dictum viri sine fama sed cum fama
impediret matrimonium qtrahendum s. de testi. super eo s. .i. et
dixerunt hic hic alias tancredus bernardus philippus q in sup
lementum probationis exigitur maior ab isto c. de rebus credi
l. in bone et sup de pcurs sicut

Quod dilecto Si dispensetur cum aliquibus q
possint qtrahere in xo gradu maxe
ubi qsue hc appt et tn sit primo mouit eam 2o allegat
p. rg. et q vi 3o rndz i nos itaq // Cas. p. s. quidam lec
autte ben fecit indulgenciam in prima sue legationis ut posset
qtrahere matrimonium in vi gradu duo volunt hic quorum vnus distt
p lineam de sanguine de stipite in vi vel in vij gradibus alius di
stat ab eodem stipite in 2o vel in 3o gradu modo queritur an
p istam qcessionem illi possunt qtrahere et ur q sic p illa raz quo
ad gradum quo distat remotior a stipite .i. quia pnte/toto

aequoꝝ paꝛtiam lineam deſcendentem in qua videbatur conſwe do
parte nã ſi aliqui tales eaq cum ſit homines ꝛ ꝑ ꝓximitate gradus
ſeparabant ſet cunctos ꝛ impediebant copulam volentes q̄ est
go faciendum in hc can ꝑ dc. q in hc can requiritur q vtrq diſtet
a ſtipite in vij gdu. vnde in hac pte deſcendum est poſtq in la ui
ſpli ꝛ conſwetudini obſuate ſexto vel ſeptimo gradu antiq̄tus
his gradibus contrahi no poterat ideo diſpenſaũt legatus ſꝫ hoc
no ẽ intẽ in illis diſpenſare vt. j. c. no dꝫ Ab eodem ſtipite. i.
aequi pte amboꝝ Indulgentia Glo. est / cõ glo. dc. Gaffꝛ lꝫ
legatꝫ no poſſit gñar diſpenſare tñ cu aequibus cõſpali cu ſet
ſꝫ ſpectu. ar. n. de electo s. nuc ondẽdum vn xxxv. dicat q legatus
no pt diſpēſare ꝛ iſtud est diſſimi q q gtalia diſpēſare no pt
j. c. cu ſup ꝛ pdi dilcus quoto gradu Primo poc / prem / pq hc
ẽ . cellula vacua tñc ſequitur filius pronepos abnepos ꝛ
iſti ſunt ꝑſꝫ x̄m gdum ꝛ tandem ſequebatur olim adnepos tñc
pos ꝛ tnepos filius / ꝛ tñc ad collicabiles adeptum hcs fr. filius
fris nepos fris ꝛ ꝓnepos fris ꝛ hc est itm ad x̄m gradum ꝛ ꝛ
No a ſimiſtris hcs ſoror filia ſororꝭ neptis ſororꝭ pneptis ſororꝭ ꝛ
modo ſm iſta pone q vnus iſtoꝝ diſtet in ꝙo gdu. ꝛ ale in 2o
ꝛ no pnt contrahere ſet intelli dc Dicit conſwedo ẽ ineſtitata ar
b. de conſue. cu dilcus s. n. ſexto gradu dic hoc ꝙo. No indul.
de contrahendo in gradu ꝓhibito conſanguinitatis ſtricte est intptanda ſm
abbꝫ ex quo tangitur q indulgentia ſtricte dꝫ intptari hc vn du ti
ad opetur al q. j. de ꝓuilegiis ſi ꝑ li vj. Et q dixi pl9 ſtricte ẽ
intptanda hc vbi ſi paciam vj al cont. d. de eccs ad audiam
Jtem no lꝫ ceſſꝫ h. decret ho. quo ad copla no tñ quo ad in
ꝛ ido ꝛ ꝛ tracta indulgentia de contrahenda in ꝙ gradu intellige iuſ
haut decretl. eſſe coceſſa ſm coſt. Et pone quicti in 3o vel
ꝙo gradu impetrant diſpenſacõem q poſſint contrahere no obſta
ꝛ 3o vel ꝙo gdu tandem contrahunt queritur vtrq ꝛ matrimonium
Dicit quedam q no quia appo cla que tollit obſtaculum conſag
ſꝫ conſanguinitatis deſui ita no impedit matrim contrahendum ſꝫ contra
cto ſimile ẽ q nor de electo ꝛ no. dedecus. c. vbi li vj. vbi faciat
ordo vel votum no impedit ſꝫ conſtitutio eccle ſic vbi no eſſe ſi xxxj.
q. i. c. i. ſꝫ tu tene contrarium pnt pbat ille textus qui dicit ꝑ indul
genciam qua pmiſſum eſt homines illius tre in vj gdu contrahere
hic no vlꝫ ꝛ habere ſat de conſtitutione eccle ꝛ ſi no eſſꝫ ille textus ad
ꝛ expreſſe q vꝫ ecce matrim ꝑ iam indulgentia contractum q ſꝫ ꝑ
lex tm ſua ſolbit conſtitucõem eccle de qua ſibi conſtat go. cum
tollit j. de conſti. c. i. li vj. Sed pone q impetret ut poſſet contrahere

cum quinta in 3o gradu unquid licitum contrahere illius indulgen
contrahere cum illa coniuncta in 2o gradu videtur quod sic quia concessio
maioris videtur concessum dicit de decis excepte. Si ergo con
cessum est de 3o fortius videtur de quarto aliquin ultimo tam contra
contrarium quia forma privilegii servari debet ad unguem. ut de rescriptis cum
de nobis libro sexto dicit de rescriptis dicta dispensacio sunt odiose quare
non sit extensio in eis dicit si impetret ut possit contrahere cum
tali persona in tali gradu non poterit contrahere cum alia etiam in remociori
gradu quia privilegium dispensacionis continet certam personam et consequenter
illam personam restringuitur cum persona primo dicta iuris privilegium li...
Sed si sit obtenta dispensacio vaga non expressa ita persona tunc
potest contrahere cum quinta in ulteriori gradu ponderentur ergo verba privilegii
et de privilegiis porro Sed pone vir solus impetravit quod possit
contrahere cum consanguinea uxoris sue prima vivente illius dispensacionis pos
sit contrahere cum ipso videtur quod non quia sunt due similitudes quarum una
tum tollitur de auctoritate pontificali extra De tene contrarium quia
modicum prestat dispensacio unum etiam si diceremus duas consanguineas
inter ipsas de quo an sint due vel una dicitur in c. non debet. s.
c. ti. Glo. utriusque coniugendorum obiciat post videtur hic de quod
indulgencia contingit est sic intelligenda quod utriusque coniugendorum attin
gere in vi. gradu Sed cum etiam Glo. v. infine unum est quo
ad extrema non habet locum sed in quo adiunt habet locum tercio extremum habet
potentiam de vi gradu pone de 2o. habebit locum sicut ostensum est

De infidelibus

Infideles coniuncti in gradu prohibito lege canonica tamen post baptismum non
separantur etc. quibus dimissio s. consilio inclusio Caus. p. s. a
qui infideles contraxerunt matrimonium in gradu prohibito s. lege ca
nonica post ea isti infideles conversi sunt ad fidem queritur utrum
post baptismum debeant separari probatur dicitur quod non quia inter eos est ma
trimonium et hoc patet ante dominum nostrum Ihesum qui respondit iudeis
utrum liceat uxorem ex quacumque causa dimittere etc. respondens dixit quod non
nos separat quia quos deus coniunxit homo non separet per
hoc innuens matrimonium esse inter infideles. Institutiva si quod filii
duorum fratrum liceat coniungantur quod etiam lex civilis approbat
C. de nuptiis l. de celebrandis inst. de nuptiis f. filii duorum
fratrum et filii ex tali matrimonio suscepti legittimi censentur qui fi
lii sunt legittimi o. si. ad gradus v. inter gradus primum quod contraxit
in 3o 2o iiii vel in 2o licet consilio devotos s. c. non debet separari

de quo ait .x. q. i. de divor. gaudemus requisitus Quod autem quod non
matrimonium in infidelismo secundum veteris testamentum contractum non est si coniuges
conversi fuerint separandum. Sed dic quod baptismus est fundamentum et ianua omnium
sacramentorum .xxxii. di. § viii. ideo ante baptismum non est sacramentum viii q. i.
sicutus Sed hoc fallit in matrimonio rato de presbytero non baptizato c. si.
Vel dic id verum in matrimonio rato ut ob. quod licet in eum cum causa ago in
causa non potuisset ff. de vendi. l. si rame et l. insiamus quia in matrimonio
spirituale est de iure conversi coniuges placet Sed quare ergo taliter contractus
inter paganos separantur i. e. non debet Solutio. ex quo pagani sunt conversi quod
legem tamen quia talem non sunt conversi secundum deum immo quod deum quia contra
ipsius voluntatem ideo separantur et hoc facit ipse non ut homo sed ut deus
cui deus suam potestatem dedit d. de transl. plato. inter coniugia in
infidelibus/ fuerint tamen per confessionem certo non ligantur i. de divor-
ciis/ etc. gaudemus Oritur hic dubium quid si aliquis contrahit
cum aliqua dicens/ contraho tecum si vitam mutaveris/ dominus vincens quod re-
tenta ista condicione tenet matrimonium sicut si dicatur de servo latiar
libertatem ei datam ut l. i. C. de latina libertate tollenda § pro dubio
Glo. si. dicitur ob. et solutio videtur quod hic dicatur quod dominus a medicis re-
quisitus si liceat uxorem consanguineam cum dimittere quia videtur eis quod
deus coniunxit etc. propter hoc timens matrimonium esse inter eos quod hoc glo-
aret scilicet quod inter eos esset in dimidia contractum matrimonium et sic in scandalum sed
sed hoc est plurimum etc. in supra per sua pacta i. lege si potentur tamen non deberet
separari etc. separentur enim

Quod sup

Consanguinei mariti cum consanguineis uxo-
ris licite contrahere possunt hoc primo/ In gradibus
prohibitis contrahere non possunt etc. si hoc contrahit consuetudo hoc 2o/ prima pars
quod 2pm et 2a in si extra ne aut . Cap. p. s. Nunquid pater et filius
possunt contrahere cum matre et filia ita quod pater ducat aliquam mulierem que
habeat filiam et per contra filius illius patris ducat filiam illius matris/
2o quaeritur an duo cognati ex una parte cum duabus cognatis ex
altera parte possunt adinvicem contrahere/ 3o an avunculus et nepos ex una
parte cum duabus sororibus ex alia parte contrahere possunt Et ipse consul-
tus ad omnes istas quaestiones videlicet quod sic/ Ratio licet omnes consanguinei
viri sunt affines uxoris/ et omnes consanguinei uxoris sunt affi-
nes viri tamen inter consanguineos viri et uxoris ipse coniugum inter
eos nulla proprius est affinitas contracta ideo quod matrimonium inter eos debeat
impediri Sed p. s. in aliquibus partibus est consuetudo que prohibe-
tur in gradu prohibito consanguineos vel affines invicem contrahere/ unde

illa consuetudo est tollenda. Jo. dicit quod non sed potius est prohibenda
cum non vocatur dicta consuetudo sed potius corruptela. Avunculus
i. frater matris. nepos i. filius sororis vel fratris viri affines s. primi
gradus tertio gradu quo attinet uxori ex conditione q. d. quod possit inter
eos sub esse alia affinitas tamen ut si duo ex eis contraxerint cum
consanguineis inter consanguineos ducte et consanguineos ducetur sed Jo. an im
pediri multo magis dimittit. de consanguinitate spirituali. c. quarto s. ost
prohibitum. s. primum secundum tertium et quartum ulteriores non sunt prohibiti. j.
e. non debet et dicit gradu. s. tam consanguinitatis quam affinitatis quia sicut non
potest contrahi cum consanguineis propriis sicut nec cum consanguineis uxoris sic
enim soror mea mihi est in primo gradu consanguinitatis sic filia vel
soror uxoris est mihi primo gradu affinitatis gradus prohibitos ne
dum lege divina sed et canonica ut j. e. non debet. Non ex. quod af
finitas inter coniuges et eorum consanguineos non convenit. Et dic
inter coniuges et eorum consanguineos contracta. s. usque ad quartum gradum j. e.
non debet. Glo. in primo allegat vestras contrariam dummodo tria una et contra
ripoliunt videns hic dicit ne aut inter gradus prohibitos matrimonium
contrahant debes publice prohibere non obstante consuetudine que potius
est corruptela et glo. infra ut. Non glo. vult quod consuetudo quantumcumque
longa non potest personas illegitimas facere legitimas ad contrahendum
um utrum consuetudo potest facere matrimonium licita inter consanguineos infra
quartum gradum primo quanto plus sit recent tanto gravius peccaret facit c.
cum tanto de consuetudine et j. e. non debet licet ergo consuetudo personas
habiles possit facere inhabiles ut in c. si vero de cognatione spirituali
Et melius dic quod consuetudo sola non est consuetudo contra canones approba
quod non consueverunt approbare papa nisi cum scandalum immineat ut in c.
iij. de hoc nota per casum e. de cogna. spirituali c. i.

Quia circa non vero dispensatio obtenta approbat sed matrimonio inter consanguineos contracta si sit facta
cum expressa nisi papa per eam dispensaret et non dimittitur quia tamen litera ponit
Casus Quidam nobilis vir. N. nomine contraxit matrimonium cum quadam
muliere que ipsum tertio gradu consanguinitatis contingebat ex qua unam filiam
suscepit tandem supplicavit pape ut favore prolis digne~~~~ cum
eis dignaretur dispensare Cum tamen an supplicationem dispensationem
obtentam illa unica filia quam ex uxore suscepit debitum persolvisset
episcopus loci videns factam tamen in dispensatione pro expressa consuluit
papam s. an talis dispensatio ex facta cum expressa valeat et si non valeat an possit

tum eis in peccato eum dispensare Et pp supplic. consultus videbo
d. q dissimulare potest eciā ne in eo ca sic contracta potest re
manere tamen cum separacione ipsorum grave videatur scandalum immi
nere quanto grad. lic. corrigatur gom / ins. tn manet / de quo d. c.
q dilectus Inglon i solui ut l dic l fecit le. de auctoritate
dm ppe rio solus pp dispensant tm aliis nisi aliq hec faciat
eius auctoritate Ingressum repmdi. tenem ac si non fuissent &
de testa. renuntiens rideo non valet dispensacio quia data e atte.
d. de resp. eam te. dissimulare potest s. extra ro ma. q dispe
sacionem induat scandalum / pp q dispensacio solet fieri si ie am.
r. ca. dispensacio est scm mp a. q. in exigit Item gna plus
pp ingradibus consang. dispensat rc. plus pdt in dispensacione
ut hic si non in pmocione xxviij di. pinsi / rp dixi q pp gna pl
dispensat hc vim nisi ex dispensacione scandalum imminet / al q d. de
eo qui duxit i matrimonium tm tenet / rost hic dicat q dissimulacio s
triplex s. pnicosa discreta rdetestabilis / no. xxiiij. q. i. ex eff.
Item textus d. q hic fla tn fuit alleta s. finor plis q tu cat
mora. an dispensacio rpp d. dissimulare potest tu ex ca. sepa
cione scandalum imminet Sed quero nunq ista dissimulacio
dispensacionem inducit ost. dicat q sit / unde ipse exponit dis
simulare potest tn ~~ex ca. separacione~~ ex mea licencia. q tamen auc
toritate puenit rc q non e roboratur / de supplenda negli. plator
c. penult / de cogna. spirituali sup eo / Goffr. dic q c dissila.
in dispensacio / tu dic ut prius Nam stultum esset secundum Inno. ut i
adulterio remanent vel in fornicacione / go lic. abiniti non te
nueit roboratur tn hc matrimonium hac dissilacione que hz vim
dispensacionis secundum omn. / Glo. in magna not. q falsitas ac
no vitiat dispensacionem obiciat rsoluit videtis hic d. pp q i di
spensacione falsa ca. nob. sit alleta / extra not. glo. ros. l art
in hc q dicat dissimulare dic idem intellexit / goffr. qui dicit
bat q h. cat dissimulac. in dispensacio / s vnus dic secundum Inno o
ut dixi q hic hz vim dispensacionis nove / Et dic secundum ost.
q omnia ista nra in corum in glo. allegata s. q fla ca. rdemo
strari no viciant legatur lom in fauorabilibus Et ideo falsa
causa no impedit religionem / de reg. quiq. extra / ut lectum ff
delegat. io. l. nec sic nec libertate Secus in dispensacione
que e adversa. unq eciam vz dispensacio p surrepcionem obtenta
e. si ex plus instrum. l. ij. sic ut absolo desen. ex tu dcta d. de

ropter sr litteras et quod licet hic dispensacio fiat auctoritate etc.
licet ipsam fundabilem reputes traditur tamen pro regula quod ubi
dispensacio sedis apostolice est necessaria oportet quod ostendatur tamen non suspec-
ta. ut not. de sacramentis c. ij et decime sti t. ij. dist. l. item hec
res v. not. glo. et Insuper glo. dicit / et hoc tene. s. quod ex tacita
sciencia inducatur dispensacio s. ex dissimulacione / Contra illa glo.
quero quid est demissio et inquid sit demissio valeat lex tamen
dic demissio est ex partibus vel partis noticia adhibita ad
notificandum rem in presencia esse et non sit. contra rem dic
aut est lex tamen in genere aut in specie / si in genere aut limitato pado
adiectum aut non limitato / si limitato valeat lex tamen vt si dicas
in genere lego T. ad id aliquid possit esse inuenta etc vicia /
aut limitato et non valeat et de hoc tamen adiecta. l. iij. et l. si. si at
speci additur demissio sit res illa non reperitur in natura rerum non va-
riatur | ff. de demittacionibus et condicionibus l. de inutiles

Tua nos Testes qui super consanguinitate deponunt debent
maiores aspicere vel agnaminis etc quod dimisso
etc nos igitur Casus pro s. quidam contraxit matrimonium accusatum
fuit quod contraxissent in gradu prohibito et inducti sunt testes qui
consanguineam inter eos computaverunt ab auunculo et filio fratris / ideo questio
fuit utrumque illud testimonium sufficiat ad matrimonium dirimendum / papa
videndo dicit quod cum matrimonium sit res fauorabilis testes qui in-
ducti sunt ad probanda consanguinitate maiores debent aspice-
re vel a partibus et germanis et per ordine distinguere gradus propriis
nominibus vel equipollentibus indiciis / designando personas ab
vtroque latere qui tunc frequenter perhibent testimonium de auditu
non est in hoc tamen laxandi facultas quia qua racione incipit a
ij gradu eadem racione incipiet ab ulteriori | videlicet filio fratris
Expone hic per nepote dicta filium fratris de quo de electione sum-
data p. vt go sed vero nepos secundum Jo. an. computaverunt et sic illi
inceperunt a primo gradu ex vna parte / et a ij ex altera diceebat
audiui et vidi quod testes se vocabant ad inuicem primum et nepo-
tem vel quod testis vocat fratris patris et alter vocat filium fratris | S.
Immo / germanis. i. a duobus fratribus. i. quod debet maiores aspi-
ce vel a primo gradu quia stipes non facit gradum / equipol-
lentibus vt si non recordatur nomina dicat alia indicia. s. vnus
erat cecus alter erat monoculus / huius debes eminentes et sic e-
rant fratres / p abbas | laxanda | ymmo restringenda secundum d. c. quod si

generis abvltionibus s. a 3o vel xo. Item testes qui ad probandum con-
sanguinitatem inducuntur a stipite debent computationem incipere / id est a parentibus
vel germanis .i. a fratribus / hoc verum quo ad divortium / secus ad impe-
diendum matrimonium. Extra de sponsalibus cum in tua. Item nota quod matrimonium
multum favoris obtinet hinc est quod sententia contra matrimonium lata nun-
quam transit in rem iudicatam / de sententia et re iudicata lator etc. consanguinei
Item testes producti post publicatas attestationes extra. e. c. i. quod
non est in aliis causis / extra de testibus frat. Item nota hic contra ex
quo generaliter ponitur hic pro stipite est an. quod sit ut is qui ponitur in
quarto gradu ex uno latere non potest contrahere cum stipite / sic nec cum
filio stipitis ex alio latere et hoc est [illegible] ut dicit Io. an. sic [illegible]
consanguinitatis in fine non obstat c. nemo quia [illegible] loquitur de computatione
qui sic consanguinitatem deponunt

Non debet. Prohibitio coniugii non extendatur ultra quartum gradum
consanguinitatis et affinitatis et in 2o et in 3o genere / affinitatis
licite contrahitur hoc potest et probabiles ex sedis imperfecte suscepta co-
sanguinitatis prout vult coniugi et in prima parte ponitur [illegible] [illegible]
[illegible] ro / in 2a i. prohibitio ponitur gradum affinitatis et consanguinitatis re-
stricto / in 3a i. quaternarius / ponitur restrictionis ro / in 4a i. cum ergo
ponitur restricte inhibitionis copule coniugalis conclusio // casus con-
gregato concilio generali surrexit unus et proposuit pater. domine de gradibus
computato gradu consanguinitatis et affinitatis est multum difficile et prohibi-
tio copule coniugalis que est in 5o et 6o vel 7o gradu difficultatem
frequenter inducit et aliquem periculum animarum / contra sunt casus de hoc
providere / Et papa hoc audito considerat quod non est reprehensibile nec contempti-
bile indicandum si secundum varietatem temporum quoque et statuta variantur
et hoc probat rationibus maxime cum urgens necessitas vel evidens utili-
tas id expostulat et probat alia rone. s. exemplo domini dei qui
ex hiis que ex veteri testamento statuerat nonnulla mutavit in novo
tamen / quo prohibitio in 2o et 3o genere affinitatis nunc contrahendo et ex
probabile suscepta ex sedis imperfecte non complanda prout vero cum con-
sanguineis difficultate inducat id istas prohibitiones renovat
antiquitatis apostolica concedens ut contrahere valeant in predictis gradibus
de cetero libere copulentur / Statuit ergo quod prohibitio copule coniugal-
lis in gradibus deinceps non excedat 4um gradum consanguinitatis quia in ulterio-
ribus gradibus s. quinto sexto vel 7o non potest absque gravi dispendio
huiusmodi generalis inhibitio ita observari et hoc propter difficultatem huiusmodi
gradum observanda Extra p. d. quo. contra placet nobis prohibitio co-
pule coniugalis in ad 4um gradum restringere et non ad 7um. f. ad a. quod de hoc id

facio fili quia quatuor sunt humores principales in toto corpore hominis
s. ex quibus humanum corpus est constitutum et sunt sicut iiii^or elementis
et ideo prohibitio copule coniugalis est ad iiii gradum restricta sed pro ista
nunquid alie prohibitiones copule coniugalis s. ubi erat prohibitum
in 7° 6° a° et ubi erat prohibitum in 2° et 3° genere affinitatis et ubi
erat prohibitum in sobole suscepta ex secundis nuptiis quod non poterit
ingi consanguineis prioris viri nunquid iste sunt omnes revocate et ita
quod sto dicitur iam tamen servari propter rudes quod sic propter D p omnis quod loquitur
quod sive dicitur est in aliqua patria quod contrahant in 2° vel 3° gradu consanguinitatis
vel affinitatis nunquid isti propter eorum longeve consuetudinis ex
tempore cum hac consuetudinem sic quod possunt contrahere in 3° vel 4° gradu
consanguinitatis propter. videtur dicendum quod non, videlicet quia diminutionis temporis peccatum
non minuit sed augmentat tanto enim graviora sunt peccata quanto infelicem
animam diutius detinent alligatam / Secundum naturales rationes / quia lex dicitur t^c
et loco quoniam in. di. cit autem lex / Nam sicut ex alta dispositione
in veteri testamento magis placuit deo coniugium quam nunc virginitas quam
Abraham placuit deo in coniugio sic nunc virgines in castitate / s
minuit enim et legi temporis sui serviamus nos temporis et legi nostre / xx
xii. q. iii. quis ignorat quod qui in veteri testamento non genuit fuit
maledictus iam non non / et non est unus quod statuta babiloniorum humana
vel humana / quod nunc poterit tractatu consilii vel alia lege data Iusti
de iure nali s. leges mutatis in omnibus et propter expeditur
mutatis rebus viii. q. i. sicut. i. q. iiii. Et nisi non nulla
vivunt cerimonialia. D. de preguerit propter c. v° et xvi. di. Sicut
ita de decretalibus. nunc. Cum martha et extra ma veteri testamentum
sicut corpus et sanguinis sunt dedicatum et non permittebat temporalia s.
sicut lac et mel manante Novum autem testamentum vero sanguine
et consecratum et permittit eterna et qui manducat meam carnem et
bibit meum sanguinem in me manet et ego in eum / in 2°
et 3° computandi gradus et genera vel impedimenti reformationem patet
que sit quidem in matrimonio D. de sponsalibus impuberum c. ubi affinitatis
affinitas est personarum proximitas ex coitu licito vel fornicario / de
eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium discrecionem
difficultate computandi gradus ut dixi predictum. s. corpus quod facit
tamen continebat quod prohibitionem erat tamen affinitate prohibitorie affectus
effectus. s. prevaricatio legis / Sed fit ad romanos c. iiii ubi
non est lex neque prevaricatio legis / sic dicitur hic Ergo fuit prohi
bitio ne isti continerent in 2° et 3° genere affinitatis contra illam
prohibitionem faciens erat prevaricator legis et surgebat effectus

s. precium auaricie cum illa prohibitione cessante cessat etiam precium auaricie
quod erat effectus ut ex. i. in 2o 3o genere affinitatis et de sobole suscepta
ex secundis nuptiis cum coniugatus post viri in ulterioribus prohibitionibus ex. s. quo
vi. 2am. ad suam. s. propter difficultatem computationis graduum et labilem
hominum memoriam/ dicat apostolus prima ad cor. vii. detinuit silem tex
tum etiam Inglo. 3. non ultra quartum gradum non extenditur prohibitio/ ante
coniugalis sed inter se/ et hoc verum est inter fideles/ secus inter infideles
ut c. de infidelibus/ quia duo infideles in 2o gradu linee equalis
licite contrahere possunt et ideo bene contrahunt filii duorum fratrum quia non sunt
prohibiti inter duo sed 2us gradus linee inequalis est prohibitus et ideo
patruus non potest ducere neptem suam. i. filiam fratris sui hoc autem quod
ad fidelem non tamen 2us est prohibitus sed 3us et 4us/ sed apud infideles
non quia non stringunt constitutiones etc. Item non affinitas est proprie qsit offio
proximitas ex coitu licito etiam tamen dormiente quia per hoc unus ad alterius
cognationis sine accedit et ex coitu fornicatorio de eo qui duos
in matrimonium qui possit parentel. distrectam etc. ex coitu quolibet quia
cum affinitas/ et ideo fornicatorie cognovit mulierem
unam/ de consanguineis illius mulieris non potest ducere usque ad quartum gradum
quia omnes consanguinei mulieris sunt isti affines. Item non debet in
reprehensibile dici si secundum varietatem temporum statuta varientur humana
et licet papa creat suprema potestate tamen timet reprehendi de auctoritate et
usurpatione iuris tamen quod et sit sepe mordetur quod sit pro eo non sit
de electione maledictus que c. i. Item papa corrigit hic antiquam iura sed
tamen omnis varietas est suspecta et reprehenditur et papa in c. de
renunciatione c. vo in Cle. Dicit verum est quod omnis varietas sine causa est
reprehensibilis secus autem si causa ut hic. s. causa necessitatis et utilitatis
In omnibus. ii. quando disstitit papa ex hec duo excludunt
s. utilitas evidens vii. q. i. scias et i. q. vii. s. nisi rigor est qui
mutatur de consuetudine di. va c. ne terris de hoc per Archidiaconum de rescriptis statutum
in primo libri vi. Item dicit textus cum quo prohibitum in 2o et 3o
genere affinitatis nunc contrahendo et de sobole suscepta ex secundis nuptiis
cognationi [illegible] non quo prima dicta post te presentialiter in sicut
olim xxxv. q. iii. de propinquis secundum genus affinitatis usque ad quartum
gradum erat prohibitum sed 3um genus affinitatis erat prohibitum usque
ad 2um gradum xxxv. q. iii. c. porro/ cum quia ista difficultates
inferebant in computatione graduum et impetum pacis fecerunt que
s. pax quoque preunita reformant et. de desponsatione in prima c. ulti.
Ideo papa tollit istas constitutiones et statuit quod uxor fratris mei facit primum
genus affinitatis et fratre mortuo si illa nubit alteri ille facit 2m genus

affinitatis tercii generis propter susceptam non contrahebat aliquis de consanguineis
prioris mariti. Cum ergo ista hodie sint renovata vel quia publice honestatis
iustitia que insurrexit ex secundo genere etiam sit remota xxxv q. iii.
de gradibus/ quia antiquitus erat duplex honestatis iustitia contrahit quis potest
sine hodie uxores duorum fratrum mortuis fratribus/ Similiter proles
suscepta ex secundis nuptiis erat prohibita cognatorum prioris viri sed hodie
non/ Unde si mulier mea mortuo patre meo contrahat cum secundo et ex eo sus-
cipiat filium iste frater meus est quia ex eadem matre natus. Sed si mortua
matre mea vitricus contrahat cum alia et suscipiat ex ea filiam illa filia
erit soror fratris mei quia est ex eodem patre cum fratre meo/ tamen quia est sus-
cepta ex secundis nuptiis certe potero sine recipere eam in uxorem/ sororem fra-
tris mei/ tamen alio exemplo quia pater et filius contrahunt cum matre et filia/
si ex secundo matrimonio pater procreat filium ille erit frater meus ex parte
patris et erit frater uxoris mee ex parte matris et hodie tenet in uxorem so-
rorem fratris mei cuilibet et olim hoc fieri non poterat quia proles ex
secundis nuptiis suscepta erat prohibita etc./ Item olim erat prohibi-
tio coniugalis inter consanguineos et affines primi generis usque ad
septimum gradum/ Hanc papa hodie restringit prohibitionem usque ad quartum gradum
et vult quod ista restrictio inviolabiliter observetur non obstantibus
constitutionibus super hoc editis ab aliis vel ab ipso. Unde non Allexander
in fecit constitutionem que incipiebat consuluit quod hodie non tenet
quod si aliqui in quinto gradu contrahant in facie ecclesie et manserint sic ad
xviii vel ad octo annos viz matrimonium etc. quia eandem decretalem primo
antea repetebat in 3a compilatione que erat prima de hiis qui
matrimonium accusare possunt/ Et de aliis vel aliquibus nec aliquis
credebat quod hodie idem possit teneri in quarto gradu// Et nota quod secundum
nosciatur genus affinitatis quia per personam additam per carnalem
copulam mutat genus sed non gradum. Unde dicitur ... capitur
imputa genus sed gradum gradu/ et toto gradu est mihi affinis inter quo
gradu meus consanguineus eam cognoscit. Unde pone sic arbo-
rem scilicet frater filius fratris/ fratris nepos/ et fratris pronepos/ Ex alia parte
pone sic soror/ sororis filia/ sororis neptis/ et sororis proneptis/
Modo iuxta sororem ad latus ponas virum sororis olim relictus/ et
virum filie sororis/ et tunc virum neptis sororis/ et virum proneptis sororis
Ego soror mea est mihi in primo gradu consanguinitatis et vir illius in primo
gradu affinitatis/ Vir ergo qui est affinis non potest cum aliquo contrahere
de consanguineis eius usque ad quartum gradum ipse est in primo genere propter
gradus affinitatis per eam filia ipsius erit in secundo gradu primi generis
neptis in 3o gradu et proneptis in quarto gradu sed in primo genere/ et ergo

dixi mutat nupta genus sed gradum / Glo. in 2o et 3o declarat
quid sit primum et 2m et 3m genus affinitatis et quare sit dictum / 2o
querit autem prohibitiones et solvit hic dicitur tamen quod prohibitiones ex
coniugio in 2o et 3o genere et dicit glo etc. / Ex ista glo colligitur quod
persona addita persone per carnis copulam mutat genus scilicet attinentie
sed non gradum Item quod affinitatis 2i et 3ii genus sublata
est Item quod publica honestatis proveniens ex 2o genere affinitatis et 3o
sublata est quia ex quo ipsa lex sicut principale sublato principali causa
publica honestatis sublata est ut accessorium quia accessorium sequitur
naturam sui principalis. de reg. iur. In accessorium Item prohibitio quod soboles
ex secundis nuptiis suscepta non coniungitur consanguineis prioris mariti
ex secundis nuptiis suscepta non coniungitur consanguineis prioris mariti
sublata est quoniam cum veniat ex una radice nascitur quibus est vel
sublata est Item publica honestas
una lege tollatur C. de nuptiis l. ult. Item publica honestas
ex sponsalibus de futuro contra certa manet in suo vigore ut de spon.
ex sponsalibus de futuro contracta manet in suo vigore ut de spon
et sponsa quia sponsum alterius nullus consanguineorum sibi copulat
re. ut 2o de spon. in pubertatis duo priora Videtur hic dicitur prohi
bitio de sobole suscepta de secundis nuptiis de novo computando consan
guineis prioris viri renovata est / Sed dicitur quod hoc est intellige de glo
hic declarat etc. Ex glo. dic opinio huius sed vera / Glo. renovatur
obviat et solvit / Glo. sequens querit de una questione et solvit Videntur
autem hic dicitur quod prohibitio talis coniugatis hoc extra quod duo consanguinei non
excedit sed etc. Infine glo. dic et hic sed supra c. 10 de spon.
Uirgini et cetera sunt et ponit unam regulam pater quod aliquis vir
distat a stipite quarto gradu et mulier ex alio latere distat quinto quod
cum eis matrimonium contrahere possunt quod videtur dicitur quod sic et probatur per rationem
quod est aperta scilicet quanto gradu remotior distat a stipite tanto
distat a quolibet alio per aliam lineam descendentem / Vir qui sic expone
secundum ostendit vir qui distat a stipite quarto gradu et mulier ex alio latere
ex parte distat a stipite tamen uterque quinto gradu et dicit a stipite id est a communi
parente omnium illorum de quorum cognatione queritur licite nisi consue
tudo scandalum generans impediret et cetera quod dilatio sicut si tamen
tamen unus distat ab uno latere a stipite quarto gradu et alius
ab alio latere distat quinto possunt licite copulari coniungi Sed dicitur non
equalitas est consideranda in matrimonio tam ex parte mulieris quam
viri ut ff. de donationibus inter virum et uxorem c. si Dicendo hic est equalitas
quo ad extremum eius gradus que hic sufficiat ex quo non remotior
scilicet que est in quinto gradu ab uno latere excedit gradus et alius
distat per ipsum per istam regulam hic positam quanto gradu remotior di
stat a communi stipite tanto distat a quolibet alio ab alio latere

Item q̄ dixi tales contrahere possunt. dic q̄ sic viii mensi consuetudo et
sandalium apposi induitur tal q̄ ex. c. q̄ dilectus Item no q̄ rela
iugalis prius finari debet q̄ intellige si est appta primis zet hic
an aut rla mis consistat nomi ius vide in prio sed rlis mis
p Jo. an li iii. in glo no est nomi Et quia hic tractatur de consangu-
initate et affinitate ideo videamus quid sit consanguinitas quid linea et q̄ gradus
Consanguinitas est attinentia personarum ex eo proveniens q̄ una persona de-
scendit ab altera vel ambe ab eadem vel est vinculum personarum
ab eadem stipite descendentium carnali propagine contractum Et id vinculum
est restrictum usque ad quartum gradum ut ex. c. non debet vel dic consanguinitas est
sanguinis unitas ascensiva et descensiva duce transversali gradum de-
scriptione mensurata et sic non consanguinitas est consortium nominis rei
q. consortes simul et sanguinis q. simul unius sanguinis q̄ esse debet quasi
conformes debet esse nomine rei xxi. di. clericos Et q̄ glo vult fiat men-
cio de linea et de gradu. ideo ut intelligamus quero hic quid sit
linea Dico secundum Jo. an. linea est collectio personarum ab eadem stipite de-
scendentium et collateralium Item quero quid est gradus dic est habitudo
qua cognoscitur quota distancia agnationis vel cognationis due
persone inter se differunt Item hic dicitur q̄ virgo distat ab uno latere quarto
et ab alio latere quinto q̄ contrahere possunt dico contra ex. c. q̄ dilectio et c.
tua q̄ non contrahere probatur tali ratione pater et filius censentur una persona
C. de impuberibus et aliis substitutionibus l. ult. sic ergo non contrahunt
cum stipite sic nec cum filio stipitis facit ex. c. tua vbi fines in
cum stipite sic ... contrarium hic tollitur consto. c. q̄ et probat vbi
dicitur ponitur pro stipite sed contrarium hic tollitur ... scilicet quoto gradu remotior distat a stipite
illius regule que ponitur scilicet quoto gradu remotior distat a stipite
toto distat a quolibet alio ab alio latere descendente Et assignatur ra-
tio quia quilibet ab alio latere attinet ratione communis parentis ergo non potest
sibi esse magis propinquus cum illo quem parentem sibi attineat Ad rationem
contrariam dic verum est pater et filius censentur una persona in aliquibus ca-
sibus ut in contrario non tamen sunt una persona ut hic non obstat
c. tua quia non dicitur ibi q̄ fratres sunt stipites sed dicitur q̄ ab eis ut
a stipite potest computatio inchoari Item quero an inter ascendentes
et descendentes prohibitio copule coniugalis excedat quartum gradum
Dixit Gaufredus in summa c. ta. q̄ non per c. non debet ex. c. ta. q̄ generaliter
loquitur et idem abbas ibi Alii autem tenuerunt contrarium dicentes scilicet q̄
inter ascendentes et descendentes est perpetua prohibitio et q̄ dicitur in c. non
debet de quarto gradu intelligitur de collateralibus xxxv. q. iii. per ge-
neracionem et duobus capitulis sequentibus in quibus dicitur q̄ non possunt usque
ad vii gradum sed est in casu eadem notatur puelle excedere prohibi-
to Nam ex quo certum est alterum ascendente et alterum descendente

perdurat prohibitio inst. de nupt. § primo et ff. de ritu nupt. l. nup-
tie quia omnes ascendentes sunt patres vel matres et omnes de-
scendentes sunt filii filie et idem dicatur in affinibus descendentibus
et ascendentibus ut si Theam uxorem non possem ea mortua aliquam
de consanguineis eius in ascendendo et descendendo quia in eis pro-
hibitio perpetua dicit n. textus atque abstinere debemus ab consanguineis
uxoris ut affinis e. c. ti. i. xxxv. q. iii. de [illegible] Dicat ergo inter
consanguineos ascendentes et descendentes concluditur prohibitio in in-
finitum sic et inter affines ascendentes et descendentes Et ideo inst.
de nupt. § affinitatis Nam dicit lex quod tales affines ascendentes
et descendentes habentur loco parentum et liberorum ff. de gradibus l. non fa-
cile § iii in fine. Intellige ergo per ista nota c. e. prox. ubi dicitur
quod copula carnalis inter consanguineos et affines restricta est usque
ad iiii gradum inclusive verum est quo ad gradus consanguinitatis et affi-
nitatis collateralium secus quo ad gradus ascendentium et descenden-
tium quia in hijs prohibitio est perpetua ut patet prima parte et ideo si adhuc
Adam viveret cum nulla matrimonium contrahere posset cum constat omnes ab eo
descendisse Gen. iii de consec. di. v. [illegible] duo primi c. di. [illegible] Ex
isto habetis tres regulas in consanguinitate computanda. Aliqua ascendendo ad glo-
[illegible] una est ascendentium et descendentium tot sunt gradus quot sunt persone
una dempta. Alia est regula collateralium linee equalis scilicet quoto
gradu distant a communi parente toto distant inter se // 3a regula est
collateralium linee inequalis et est regula habetur in c. vero scilicet quoto gradu
duo remotior distet a communi stipite toto gradu distat a quolibet
per aliam lineam descendente // Glosa super verbo remotior dicit quod non
computatur gradus [illegible] si duo stare et est sic [illegible] xiii gradu in talibus
sed loquitur regula collateralium in linea equali quoto gradu quis distat
a communi parente toto distant inter se. Dicit vel sed si una persona est
hic vertit se glo. ad lineam inequalem quia plus stat hic de linea
equali vel sed distant gradu quod est contrarium in linea equali Et tunc
dic per glosam quod in ista sed loquitur regula etc. ¶ Concludo ergo si de-
scendendo a stipite ambe persone equaliter occurrunt tunc non distant
gradu sed sunt in eodem gradu Dicant una plus occurrit
descendendo per aliam lineam et descendendo per [illegible] gradu in quo erit
prima usque ad aliam personam quot gradus descendendo ad eam
adde in matrimonio computando vel [illegible] in consanguinitate scilicet quo ad [illegible]
[illegible] contrahendum et de non in 1o gradu est [illegible] cuius affinis in quo
gradu est in ipsa consanguinitate cum qua contrahit. Et sic per hoc [illegible] stipite
[illegible] principale sumpsit ad collateralia iura

De frigidis et maleficiatis Rubrica

Ista rubrica continuatur sic ad precedentia Tractatum est
supra de impedimentis matrimoniorum Sed quia frigiditas et
maleficium faciunt matrimonium impediri etc. ideo subiungitur rubrica de frigid
is Vel hoc secundum damasum et Goffredum / Vel sic dicebat supra de impedi
mentis ex parte
contractus apposuit de impedimento impotentie naturalis de qua in potest a
naturali habetur s. c. i. et c. laudabilem et c. fraternitatis et c. requisivit de impedimento
impotentie naturalis de qua impotentia accidentali de qua impotentia acci
dentali j. c. t. fi. et xxxiii. q. i. per totum Contenit
Rubrica d. de pro prepositi

Accepisti potest sic summari Si maritus proponente ad
divorcium se impotentem asserente mulier hoc idem
fatetur separata solempniter canonicum matrimonium in districto dimittitur
Sed si decipiatur ecclesia primum matrimonium reparatur Si non muliere agente
et vir appareat se potentem ad uxorem se carnaliter cognovisse non
per aspectum corporis vel alio certo modo indubitato convincatur
mulier petens divorcium non auditur hoc 2a Si non muli
ere agente vir hoc idem asserit confitetur vel alias evidenter convi
citur matrimonium separatur et mulieri licentia datur cum alio contrahendi
secundum Host. Et prima pars dicat quod maritus proponente ad divorcium
et muliere confitente sit canonica separatio 2a ibi illa autem mulier
petente divorcium ex vino carnale copulas confitente muliere re
pulsio 3a ibi si autem muliere agente et vir idem confitente contra
desinente secundum Hostiensem / Casus Quidam vir contraxit matrimonium
cum quadam muliere cum qua habitavit per unum aut per duos
aut tres annos per annum videns quod nec cum ea nec alia cognoscere
posset propter frigiditatem nunc petiit summam divorcium inter se et eam
celebrari / querebatur ergo utrumque vir confessus audiendus sit
quamvis consultus videt Et si mulier quo sua uxorem esse de
buit eadem confitetur quod vir vel alias iudicium ecclesie decreverit contrahen
te celebrandum Sed si cum ipsa contra omnino probatum est si vir iste
aliam accipiat in uxorem et eam carnaliter cognoscat primum reparatur
separatum prima prima connubia reparabuntur Sed illa autem. p. d.
aliqua mulier contraxit matrimonium cum viro et pro ea per annum et dimi
dium tenuit multum ad corpus aut eius vicinum et in iudicio mulier
proclamat quod vir suus eam carnaliter cognoscere non potuit vir
autem contrarium affirmat. d. se eam carnaliter cognovisse quod est in hoc tamen

faciendum ut dicit quod in hoc tantum viro est credendum quia vir est
caput mulieris Item ex alio quia ista mulier si voluit proclamare
et petere divortium propter viri frigiditatem non debuit spectare tanto tempore
quia p(er)ari triennii tempore scire potuisset an vir eius propter frigiditatem
suam cognoscere non potuisset. Sed non v(alet). Si autem p. s. ponamus quod mulier
sapiens fuit et noluit sua dampna pati ita quod non ita diu tacuit
sed statim post mensem vel duos proclamavit. D. volo esse mulier si
licet si vir meus est frigidus non potest illam cognoscere propter quod cum ac-
cepi quid tunc erit faciendum ut videtur si probari potest per iudicium ecclesie quod
ille sit frigidus .s. per confessionem suam vel alias divortium celebrari
potest et illa si voluit nubat in domino. Coire cum illa quia nunc nominis
ad coitum nec stimulos carnis sensisti nec provocativis unquam potuisti
nec eo tactus quasi caste natus secundum Jo. an. ce debuit etc.
non erat uxor propter impotentiam valens affinat .s. consentiendo. Illa autem
2a post mulierem petente divortium et bis carnali copulam consentiente mu-
lieris repulsio si prior tolle ius proclamavit tamen diu tacuit ma-
xime si ergo post multos annos audiretur proclamans. j. c. c. fi. sed
ex quo est corrup. non de facili creditur. Si autem hic est 3a
post ubi muliere gente et modo idem consentiente ponitur coram discutiendum
te casus quisus primo casum priorem videmus .s. post confessionem sed vel
per alias litteras probationes etc. glo. al. bene dicit etc. Item non propter frigi-
ditate separatus ab uxore cum alia contrahere nequit etc. novit propter fri-
giditatem quia sentitur propter arctitudinem al. g. j. c. c. fi. 2o frigidi-
tas est impedimentum efficax ad matrimonium dirimendum ut hic Item
non quod viciatus est sine speciali confessione concessione potest dicta ma-
trimoniali cognoscere. Immo hic quia ista mulier potest proclamare
adeptum vel ademptus iniusti i. vicium Item per opus emendaciam
convincatur quis in iudicio vide si iste ducat aliam in uxorem ecclesiam
nostalt hoc ipso p id fam quia medias et primum fa. supra de sponsalibus
ex litteris Item hic sunt tria dicta primum vir petens matrimonium separari quia
de se impotentie et mulier hoc idem quia coire non potest cum ipsa consiteatur
si hoc probari potest prius iudicium separantur. Sed dicis quo erit vi...
iudicari in isto casu 2o ex ad proclamum iudicis ~~dedit~~ dedit simul
manere ad aliquod tempus ex quo pubertate plena fuit, et illud
tempus erit arbitrii ex quo fuit plena pubertate convaluit quod tes-
tibus operam dabunt ad copulam carnalem vir agendo et mulier paciendo
non se subtrahendo sed amplexando et mos omnis adhibendo et cetera
primam agendo ut sic forte si placeat deo qui fuit institutor
matrimonii et auctor ex voluntate ipsius matrimonium consumare j. c.
c. fi. et si ad inveniendum tamen quis arbitrium venerant dicatur quod hoc

Nota

omnino fiabant vel poterent fieri vna cum inhabit vir ꝑe
malr ee frigidum ⁊ maleficiatum qui toto posse suo adimplebit ne
motum carnem sentire potuit ⁊ mulier idem inhabit ⁊c ambo ma
bunt pꝰ ea ꝙ non potuit efficacia vni carne / Item vtrꝫ septima
manu ꝓpinquorum vel si nō sunt ꝓpinqui septima manu vicinorum bone
fame qui iurabunt se credere ipsos vni magis ⁊c matrimonium di
mitt̄ .j. c. laudabilem ꝑ. primo Sꝫ si sic diuorcium vir ꝯtrahat cū
alia iudicabitur primum restitui ꝑon ut hic / Item oppon. quia
dicitur c ꝙ isti maneant i simul ad arbitrium iudicis infra ꝙ tempus
debent operam dare carnali Sꝫ ꝯ .j. c. laudabilem vbi dr ꝙ tribus annis
simul maneant ⁊ hic dr ꝙ ad tempus arbitrarium Sꝫ Solo alij
dicunt ꝙ hic ambo fatebantur ꝙ non poterant esse vna caro i in
tm ideo breuius tempus h e ꝯ ibi hic erant i plena pubertate
ſ. vir in xviij anno ⁊ mulier in xiiij° ꝫ in c laudabilem non
erant tante etatis Vel dic ꝑ primo ia de rel corum qr na ut
pauca signa frigiditatis apparet ⁊ tunc nimis c terminum ex quo
frigiditas plus primus vir ꝑri non ꝑt quia tunc deinde est
terminum ⁊ hic ponat lia illius c. Et sic ꝯcludo ꝙ illud c. loꝫ
qn aprius apparet signa frigiditatis sic ꝙ infra terminum liquet ut
liquere ꝑt frigiditas Sed c laudabilem loquitur qn infra
terminum frigiditas liquere non potuit / ⁊m dicitur c mulier petit
matrimonium separari asserens virum impotentem ⁊ vir negat se i po
tente si ꝑ sex menses simul steterunt ⁊ mulier n dixit non dz
audiri ꝑm primo hic quia in breui tempore sic poterat ꝑ
tentem vel impotentem ⁊ hic vir infra mulier ꝓbet se virginem .j. c
c. fi. lig videtur primo voluisse ꝙ si probatur se virginem audi
non debet ex quo tanto tempore stetit cum eo videtur enim eum
voluisse ut fratrem si non ut virum ꝫ ꝑm vinc. ꝑ. c. fi. j. c.
No ꝙ certa lex ta arta ad ꝓbandum frigiditatem ſ. aspectu corporis manu
tum ꝓximi ⁊ ꝓpinquorum ⁊m est terminus expressus ut .j. c. lau.
Et istis art ꝑt certa uti ꝑm ꝙ placet ꝯiuncti vel diuisim
discretus tamen iudex ꝓuidebit ut potius sit chundent ꝓcess
ꝙ deficiat cum in fauorem matrimonij pcaut. aie vtur sim si vi
ci ꝙ vnum vel duo certa non sufficiat sat ꝓbatum tamen ⁊ hoc
dictum primo placet offset salus spacio temporis ꝑm ea q sic nota
d. c. c. ꝓpriꝰ Glo sic vbi reparare nō potuit distinctionem
cum fraude mulieris quam non exhibebat iustitie sequitur ꝯtrarium ⁊
soluit nō g° glo ꝙ sua ꝯ matrimonium non tussit Glo p̄eult
ſ. ſic v.a tacuit infert ꝙ mulier pꝰ annum ⁊c Sꝫ ꝯ Ex i cuncꝫ

et diuidi ⁊ reclamare non
poterit

quod hic dicit Idem tenebat Allan et laurencius id est non tenet maxime
cum nesciamus ipsius auctore idem vincencius alia ff. ad le. corne
lia de fals. l. ult. sed hoc non disputatur de hoc ex quo in sta
e in hac compilacione ideo tenet per prohemium huius compilacionis
quia constitucionibus hic insertis debemus uti in iudicio et in scolis et
ideo dic quod illud c. hz locum quando apparuerunt manifesta signa frigiditatis et in
dicia apparent tunc dabitur arbitrium temporis iudicio infra quod
experimentabunt se. sed et c. laudabilem loquitur quando illa manifesta
signa et certa indicia frigiditatis non apparent tunc stabunt per
triennium simul se experimentando. Bogmerum

Quod sedem

Non sumatur propter brevitatem Ca. per o.
quero nunquid impotentes reputantur
ydonei ad matrimonium contrahendum propter videtur quod non nam sicut puer qui
non potest coire vt qui sunt infra septennium constituti non sunt apti ad
matrimonium contrahendum sic eciam nec illi qui coire non possunt Sicud
primo intelligimus quia si perpetualis impotencia ad tempus tamen impedit vt
e. de spons. tunc de despon. impuberum de illis sortitur propter
de quia perpetua impedit matrimonium contrahendum vt e. c. c. pro
prium const. Non ille qui impotencia evidenter apparet non potest matrimonium
contrahere [illegible] de impo.
et patet quia perpetua al. causa. j. e. similitas non est in par imperfecta quia
perpetua impedimentum propter impotenciam frigidi aut impotencia
pueri ad tempus impedimentum [illegible] non potest reddere debitum
e. c. c. primo Et hic dicitur puer [illegible] non potest reddere debitum
e. c. c. primo Et hic dicitur puer non posse quod dicit nota e. de spon. impuberum pubes
.i. presumitur non posse quod dicit nota e. de spon. impuberum pubes
Tamen h. per supra preterquam per hominem ... sanctum clauditur ut i nota vel
Tame h. per supra de pubertate que proximum ... fam elidit ut enim vel
expone puer .i. infans qui nullomodo cognoscere potest j. de delictis
puerorum c. i. const. Quero eciam in glo. nunquid senes qui in
na defficiunt contrahere possunt et videtur quod non propter illius lex et dicit glo
glo. dicit const. quale possit esse illud
primum c. viii Co. de vi ... glo. dicit const. quale possit esse illud
beneficium dicit vt herbarum vel electuariorum Solucio quid si
in tantum est senex quod certum est quod nunquam poterit coire Resolucio quod idem dico quod
in frigido cum sit perpetuo impotens tunc quo contrahere quia vbi eadem racio ibi
idem ius facit e. de f const. eustacio in dicat est quod si tales senes
liceat nec innari potest promissimum est eis quod si non vivunt ut vir et
uxor vivat tamen ut frater et soror j. c. consuluit nomine eciam hic
allan et vincencius quod carens utroque testiculo non contrahit quia in matri
monium contrahatur aut causa prolis aut causa vitande fornicacionis In isto
iste autem deficit .s. in secto qui caret utroque quo causa non est ma
monium Sed quid dicemus de spadone .i. de isto qui hz vnum de isto nota

xxxij q. vij c. quis et dic q̄ i° contrahere pt q̄r adhuc l' remanet
arcta ꝓpt q̄ est matrimonium prium dimicteret rall'.

Ex litteris ꝓpter artum mebri mulieris separatur matrimonium
nisi ope medicorum possit adiuuari et s' duc ptes
ca. v. videmus casus p. e. quidam iuuenis xi. annorum contraxit matrimo
nium cum quadam puella viij annorum cui cum redde debitum non potuiss
dicta puella tam graui infirmitate incurrit q̄ ei oio esse in vtilis ad
cognoscendum quid q° erit in hoc tali facto ꝓp̄ d't si mulier id vicium a na
contraxit nec ope medicorum iuuari pt tunc vir pt alia ducere i vxo
rem xiiij esse vtrq̄ pubes cauit et vult si ostenditur duxit uxorem pter
p̄ q̄ confirmat p'ra depuis redde non poss sub audi vellet non potu
it interrogatus aut contrahere non potuit viditur q' mulier et si non posset
s. ꝓpt infirmitatem et impedimentum mulieris ita i tm dur i° n° cg
s. ꝓpt infirmitatem impedimentum potuerat appellari naturalis i potencia femi
nine ostenditur q̄ hic ingrediatur poterat appellari naturalis i potencia femi
nina que et muliere sint redibem ff de redebitoria ac. et. l. quitum
s. mulierem bu . . . . qui tu m vendidisti alial vicosum vel
morbidum et no sani kane e redibicam . r q̄ tu des m redibe pem
mam et capiens tua al' sic volt ostenditur q̄ sic hic fiet cum vxore tali
eius ꝓpt artitudinem mulieris separatur vir a muliere nisi possit ꝓme
diacis relenari et q̄ d' sepa'. i. ondit matrimonium n'm precessisse al' mat
monium e i separabile xxxv. q. ij. quos deus de tusla. plati in corlia
redo ꝓp̄ tante ber' hic i° v° aua / secus aut si hoc fuiss p ei do
accidens sicut nemes p̄mitellen illius no q̄ an an matrimonium contr
tum mulier corthit ꝓpetuum impedimentum irremediabile et tunc matrimonium
p9 coitum e vm ff si id impedimentum p9 matrimonium contractum eueit mat
monium an contractum no dissoluitur si aut contraxit impedimentum i p° actu
tale inquid dissoluitur matrimonium ratio diat glo. vna p'ma contraxit
i. corrupisse apparuit vel i vitate contraxit eo q̄ v' ꝯ nam vim i talit
eo q̄ arta fuit ꝓpt vim iaz m habilior sta sunt et c m glo. s'.

Consultationi / Clausam vel arta muliere pt quis
habere vt sororem s3 no ut vxorem et
est quis diuisio consultationi et diuisio casus pr ste aliquis vir
contraxit scienter cum muliere arta vel clausa q̄ nullo° cognosce
pt queritur an tale matrimonium debeat separari s'up quo ꝓp̄ r'ndz
qua lz no e visile q̄ aliquis cum tali muliere contrahat si tm cum
ea cohabitat habeat eam ut sororem lz non ut vxorem / Impotentes
no distingit igr qualitercumque impotentes sint matrimonium nullum erit
s. c. q̄ sedem possunt cum sanctibus contrahentibus inmedi° le i' dz
quis contrahere ut vxorem cognoscat et filios suscipiat n' de ga'lr
illis renelet ut no' s. de sponsibus quinissimum / cum tribus . s. clausis

et impotentibus tamen si sciens contraxit ut quesitum fuit licet non sit
matrimonium cum deficiat bonum prolis et potentia reddendi debitum . e . de
frigi. et male . c . fi . cogitur tamen cum tali tenere et alere secundum Innocentium et host. non
possunt tamen non sit matrimonium sed sorores . quod dicit textus. Unde dicit secundum archi-
diaconum quod inter frigidos et impotentes omnino matrimonium contrahi non potest tamen signum cum
tali contraxit sciens eam ut sororem debet tenere al. 9 xxxii . q . i . quod sepe
allatum Item hic dicitur frigide arte et impotentes possunt habere ut sorores sed non ut
uxores Sed queritur de qua impotentia loquitur [illegible] dicit quod loquitur de impotentia ar-
ticularis secundum dicit ex quo generaliter loquitur idem erit ex quacumque impotentia
cum si ex quacumque latenti infirmitate incognoscibilis reddatur // Nam dicit
host. de quadam domina pulcherrima nomine [illegible] in [illegible] tam [illegible]
nemus duos que appetens placere viro ita artauit instrumentum suum et la-
ginas quod propter ea nec maritus nec alius eam cognoscere poterat Et dicit
Innocentius quod hic loquitur de illo qui sciens contraxit cum impotente et ideo hec
sua agit quod eam tenere debet ut sororem licet possit si vellet . j . c . prox.
tamen si ille qui sciens cum tali contraxit ex quo potens est si cum alia con-
traxerit matrimonium tenet matrimonium contractum prius cum tali cogitur tenere ut so-
rorem et alere secundum Innocentium hic // Alii dicunt quod hec decretalis est generalis an-
dicat quod non tenet host. dicit ego dico quod est verissima quando dictum textus vi-
nit quod est in senibus impotentibus qui nec omnia possunt sed loca

Laudabile

Si de impotentia coeundi constat separari matrimonium
alias cohabitabunt coniuges simul per triennium et tunc si cum
septima manu propinquorum iurant quod debitum operam carnali copule non
potuerunt coniungi separantur et cum his dimissio et si vos non in parti et
ps tamen e . de qua . i fidelium et laudabilem Casus pro e . aliqui contra-
xerunt matrimonium quorum tempore dubitur eis ad experienciam copule coniugalis
Et propter videndum dicitur quod a tempore celebrati coniugii debet per triennium cohabita-
tando operam copule carnali hic enim si frigiditas per eos tendentur probari
non potest quo termino elapso si adhuc non potuerunt efficere una caro
propter impotentiam tenentur pristinum iuditum hoc probant alium potest accipere
in maritum hic enim nisi ambo consentiant simul cohabitare et si non tamquam
vir et uxor saltem ut frater et soror / Si ambo fatentur quod nunquam se cogno-
uerunt iurabunt septima manu propinquorum et de factis propinquis in-
rabunt septima manu vicinorum quod nunquam sunt effecti una caro et tunc
potest ad secunda vota convolare sed si vir aliam superduxerit tunc cum ma-
neat primam tenetur et prima parata cogitur ad prima coniubia re-
dire naturalis frigiditas quod non loquitur de maleficiatis secundum host. pri-
mus parata quia vir habet membrum scium vel aridum vel mulier apparet
arta et inepta ut e . c . i . vel potest primis probari quia ambo confitentur
impetium et multa signa frigiditatis apparet ideo prestat nunc . primum
secundum Innocentium habitare volunt et confitentur quod una caro fieri non potest nec fieri

potuerunt et hoc est quod exponit Vincentius si autem accipiat annum dote
recuperata et dote pro impensas recepta secundum goffredum Si autem quod numquam
fuit est exceptio eius quod dixi contra Vincentium quo clappo ut in notis secundum hostiensem
vel aliter potest dici secundum eum quod hic ponit annum tamen in quo expectabi-
tur tunc exponere si autem supple vir sit maior xviij annis et
mulier xiiij et quod numquam se cognovit ambo fatentur tunc non solum usque
tempus sed infra duos menses vel arbitrium ipsius iudicio erunt separa-
bunt et ponit textum c. i. de c. p. o. v. o. maiori propinquior dicitur
fuit nimium dimphatum ut sit in quibus et sic xiiij. hic probat quod de
vicijs scilicet videtur non quod displicente puella admittitur biani vos
famae sit contra detestari quoties non pro frigiditate que prius p-
tiari non potest matrimonium post tempus potest separari secundum abbatem et dicit post
tempus ubi non attingit plenissima aetate al contra c. c. ij et de
sponsalibus impubere c. penultimo et plenissima pubertas est quo ad masculos
xviij annorum in muliere xiiij annorum completa autem est quo ad mascu-
lum xiiij feminam vij Et feria tamen complete naturalem potentiam quam mas-
culus hic ideo quia mala herba cito crescit primum maculum
quod fuit quod mulier petit separari matrimonium dicit quod vir eam nequivit cog-
noscere ipse non contra affirmat quod erit faciendum dicit quod mulier que-
rens dicebat se virginem et modo dicit se ruptam ab alio quod ea
contra non auditur quia allegat suam turpitudinem contra de testibus praeteren-
do non auditur quia allegat suam turpitudinem contra degressus probem
cum semper dedecus inter viros et uxorem inter dilectos Si autem gerebat se
pro corrupta quod erat vidua vel ab alio cum matrimonium corrupta et
deceptus constabat in hoc tamen inspiciendum est videtur et si prius affecit
tamen statim potest defensione constare ut quod non habet lanceam vel similem tunc
nimis stricta secundum eandem secundum petrum de sampsone tunc potest statim
matrimonium separari sententia solemniter de quibus contra c. i. Sed si non appareat
passivum de impossibilitate tunc recurrit ad hanc decretalem et intellige de
illis qui post contractum matrimonium numquam effecti fuerunt una caro secundum
si post quod effecti sunt una caro per actus sequentes efficitur
impotens alter coniugum Et prima pars istius decretalis quod lanceam
quam unus coniugum dicit se cognovisse talis diffitetur tunc de-
dit tempus et remanerit vij manum propinquiorum alterius coniugis sed
negantes eorum secundum raps et si autem hos quam uterque confitetur impeditum
et dicat Jo. an. multa facit frigiditas appareat licet quod vir habet membra
sicut tardum vel mulier est arcta intellige secundum hostiensem quod vir
et mulier sunt plene pubertatis scilicet vir xviij annorum et mulier xiiij
in aut contra de impositione secundum probationem tunc non est necesse dari tempus sed sufficit

separa maius puta utrumque ita dicit Jn. hic hec dum nisi vir vel
let mare que eam conuenit tunc sibi stare cum sit caput mulieris
s. c. t. i. et si tunc iniret dicit petrus de palude cogetur sustinere
ut mulier inspicatur recto loco carnalis ita cum sit signa in muli
eribus que sunt cognite et si tunc matrone narrare dicerent quod id fecit
possent separari

Frigiditatis propter arta mulieris que absque cor
porali periculo habilis reddi non potest separa
matrimonium reintegretur tamen si postea appareat etiam fuisse decep
tam etc. quibus divisio seu consultatio divisio et an ibi quibus dicit
potest dividi in xi partes nam prima pars ponit veri petitio quo ad
divortium factum vel licet aut post diligentem inquisitionem Jn 3a l videlicet inter
ipsam ponit sine placito Jn 4a vel contingit post mulierem apparo
rebus factis Jn quinta vel quibus ponit in discretione consultationis
reprehensio Jn vi a vel nos in post v matrimonio illius mulieris se
parato Jn vii a et si ponit et matrimonium in toto tamen confirma
tum toto irrita Jn viii a vel nam si post mulierem extraxisto Jn ix vel
post aut ponit noue quoniam cum adiectio Jn x l similiter ponit
alterius quoniam submitte Jn xi in deliberatione ponit instructo etc.
Casus inter quendam mulierem ozanna et quendam virum sunt morte quo
sunt federe matrimonii coram altissioli episcopi eadem causa quondam archipres
bitero ab episcopo delegato coram quo archipresbitero predictus vir petiit sententiam
divortii inter se et dictam mulierem celebrari eo quod per multos annos cum
ipsa ozanna morari debuit tamen ipsa cognoscere non poterat et predictus
archipresbiter inquisita veritate invenit quod per plures annos simul ha
bitauerunt et se cognoscere non potuerunt et dictam istam questionem retulit
ad episcopum qui episcopus licet prius archipresbitrum sunt dicti inspectus tamen
ad maiorem inspectionem quoniam matronas discretas illius parro
chie vocavit discrete eius in magis ut sub periculo animarum ut mulieri
ere ipsam inspicerent et in inuenerent vere esse ydonea ad viriles
amplexus que matrone diligenti inquisitione prehabita sub fide prestita
ta constanter asserebant quod prescripta mulier quo ad procreationem prolis
et quo ad consummationem matrimonii inhabilis poterat esse nunc nec certe
tamen ipsa cum de eo naturale instrumentum quod audiens episcopus sententiam
divortii protulit et mulierem induxit ut ad aliquam se religionem trans
ferret propterea continentiam servaturam viro licentia data ut in
forma petitionis sue aliam uxorem duceret quod per filios sancti cupi
ebat tandem contingit quod illa mulier inueit quendam qui suas scas

resciant pro quo abiciendo continentiam quam assumpsit tandem imp-
sit cum eam cognovit quod audiens episcopus dubitabat an mulier
in illo casu debet remanere vel ad primum redire esset cogenda vel continentiam
servare. Ideo consulunt superiores dominum papam qui consultus ipsum primo
reprehendit quod plene non expressit utrum predicta mulier promisit
continentiam simplici voto vel voto solempni. Item non expressit
utrum ad religionem transiit vel utrum contra promissionem suam in propria sua
domo remansit. Item generaliter dixit quod invenit predictam que ei partes
suas respiciant et non expressit qualiter scilicet utrum artificio medicine vel
coitu seu alio quovis modo, et licet ille episcopus ita in hoc consuluit nominavit
tamen papa addidit quod illud impedimentum mulieris quo dicebatur arta non
erat perpetuum impedimentum ex quo sine divino miraculo per opus humanum
absque corporali impedimento predicto potuit removeri. Ideo sententiam divorcii
tamen lata per errorem licet probabilem papa revocat decernens inter ipsam
mulierem et primum virum matrimonium extitisse ex quo ipsa post secundo
cognoscibilis erat et per consequens decernit matrimonium fuisse inter ipsam et
primum et matrimonium non extitisse inter ipsam et secundum maritum. Et quia aliquis
posset dubitare cum quo istorum ille primus vir debet remanere. Ideo
papa respondet distinguendo quod aut predicta mulier intravit religionem transiit et
tunc primus vir ex quo eam non cognovit tunc ipsa debet remanere
quia per ingressum religionis ante copulam carnalem solvitur sponsalia
et depositum, aut mulier religionem non intravit et tunc primum
vir dimissa secunda debet ad primum redire, ut per hoc intelligatur cum predicto
viro dimissa fuisse nisi ad continentiam dicta mulier per voto solempni
de formata fuisse nisi ad continentiam ... mulier se voto solempni
constrinxisset vel nisi vir formaverit quod cum dicto viro commisit eius vellet
oporteret declinare. Unde in casu isto instabat consules predicti. si predicta
mulier post simplex votum emissum scilicet quod simplici voto promisit continentiam
contra altero an in illo casu conformatione excusetur papa respondet quod
quamvis olim iste articulus erat dubitabilis non excusat mulierem
conformatione nunc non quia est determinatum non excusat. Secundo
fert papa solutionem duarum questionum. Et primo istius questionis scilicet vir mulieri
que tamen est arta ut ab eo possit carnaliter cognosci nisi per incisionem
vel aliud ex quo mortis periculum immineat utrum debeat cum
illis reputari ad matrimonium contrahendum credatur quod non. Secundo ex premissis
infert solutionem secunde questionis scilicet si mulier adeo arta est ut non valeat
ab uno cognosci si per hoc perditum est ipsa cumbat alteri
tamen non est arta et frequenti usu illius fiat habilis postea
viro utrum ad primum debeat redire cum quo prius habuit fedus coniugale

ꝯ ꝑ ad hanc conem videtur michi quod sic quia excepcio sine dubio nna
tilo cuius impedimentum est remotum certa sine periculo corporali io
non sunt ꝑpetuum Item nunc ponitur quod impedimentum sunt tale
3o quia nunc apparet iuxta testimonium fuisse ferm esse casus
Omnis que dicebatur arta et incognoscibilis etc. s per pycam apparint
contrarium secundum ost cognosti vide petebat vir matrimonium separari
et dari licenciam sibi aliam ducendi lic aut et a ps in qua ponit
diligens inquisicio p ar p ferrum. s ex delegatur Bedwi i cas pe
volens hertuatidmenus et bu quia et maiora maius e p ticium xiij.
di quinquesimus sine pro. ctes. u quo ad famam p sit mr hi maio
re noticia quod exirce ar d de clerc ps quod et septum ingrediant
gd ncorus e oculus ꝑ vim inspiciant et manus ꝑ ubi ingrederet
d de pba cam Insidie que loco s iamica het quod ne eius ad aures
nec hic excludit qui dicunt mirac secundum ost aut quia q dicit
nulli homini nale s competes unde in ipam 3a ps inq po
sine pbatis Judicis no dic propies quia casutus swadn
pt impar no inimic xxxij q i integras ad religionem appba
tam d de relig dom c s al q de religiosis do [illegible] c. i. i clem
contingit aut ea ps mulier apario et q bom eo bid adhesio
quis igitur gita ps indistincte consultatoris reprehensio sumplene
et sic vide no tenebatur d de sponsalibus de muliere simplicia vo quod
impedit s no dimit d qui clericum vel bone. vireq voto solep
quod impedit et dimit de voto c vno li vj ad religionem p sicondis
tacite vel expresse et tunc ad sectam redire no potuit dequnsi. gingr
expubli. an habitum viri constat tamen quod contrahunt secundum ost quolibet
modo pu p balnea vel alia medicamina p spitater i. subtiliter
et sic p spitaciatus dico bii intellige appbatur d de ser capellam
al q d deredict dilci dnni miachy hic i imitur quod si lazarus
resuscitatus reperit vxorem pectam no tenetur cu rcape cij q i
eos unde et dest xxxij q vij c ij problema quo ad constituam epi no
tamen esset pbabilis secundum ost si quis aliqua de illis obmisisset de
quibus Jo an not. s p inspectionem viri et mulier et pacientem utrius
et pacientem parcitum vel bramie et omnem aliud modum quod medicatur
ut cutta arari ut xxx q l. c quia dn medicatur eius fili commisar
forte p ima no dedit tantam operam col. opera eius vel angustiam
sustinere noluit vel noluit expectare aliquum tempus ut cresceret
p sona crescat et mebrum que omnia fecit secundus s Jmo dicto
s. solempni formatio mo q dicitur no solum potuit ꝯ muliere

excipere de voto solempni professione tacita vel expressa / sed
etiam de fornicacione ut sequitur alii vero precedente vel secuto matri
monio et vnus tantum talis reseruant et obstat ei fornicatio prima
aqua vel auctoritate ecclesie vel sine excipiatur extra de co. an. ita si
tamen 8ua ps mulieris excipi° circa li° 1e. s. vero potuit primo
taliter commisceri vel vero sit vxor primi Cum 1o s. li. 2o scilicet
cum matrimonialiter se coniunxit per hoc autem 9na ps conubis nomine
adiecto. Similiter illa de causa ps alterius coniugis subiuncto /
— q. d. no repe. ita quoque et indigeri ut ad matrimo
agamus l. di. peruenit xl di. cum esset animus / ad eum redire ita per hoc
quod dicitur d. in s. nos tamen d. c. c. apparet quod non tenetur redire si primo ag
nosabilis non erat nisi insideatur cum magno periculo corporis tunc
eum inter eos non fuit matrimonium cum per frequentem usum et reddita
sit apta priori sim dum / Dic per al que sunt dicta in dicto s. nos
aut in opus carnale et ideo inter ipsum et ipsum vero dicitur matrimonium
consensisse soluenda e quo in contrarium sim est. s. quod talis debet restitui
primo quia si fuit cognosci... ho ge ep. et do propter arctacionem se
patitur inter eos et dico arctitudine s. perpetua al' 9 ut in hac
patitur inter eos et dico arctitudine separatur inter eos et dico artitudine
c. Item quod dixit propter arctitudine separatur inter eos dico artitudi-
ne. Item quod dixit propter arctitudine separ. inter avio tedico arctitudi
s. perpetua. hec vero nisi dum facter coniunxit cum ea. volens cum ipsa
no ut cum vxore al' 9 permanere al' 9 d. c. 9 silentio s. Innoc
Item colligitur hic periculum esse mature ad sta dei ex... vel sb
fide sua vel periculo aie sue fit quod not. Jo. an. de sepulturis.
& j. li. by. Et non quod ille matrimonio non innuit debitate l. de pu
la credulitate C. de s. nupt l. hac editale ff. de bene i spi
li. 1. videtur hic dicitur quod nupcie tamen illud non erat perpetuum quod
per diuinum miraculum per opus carnale absque corporis periculo potuit
amoveri dicit Innocentius per hunc textum quod mortuus et diuino
miraculo suscitatus non potest repetere vxorem suam exemplo matrimonium
solutum est per morte de et nupt t. si et mors omnia soluit i
auct. de nuptijs s. deinceps coll. iiij ff. do ob. certe ea ces
sat tessera lex di. s thus omnibus & uc et d no lex exclusus
quod per rest. ff. de maioris restitucione l. nemo ergo in eo
forans que principis principium restituit cum ea restituendo ad be
tam ad vxorem et ad cetera bona restituisse videtur et sic plenissima
fit restitucio xx q. iii s. nodi Item ex alio rursus ab hosti
bus l. in iure ps li minu omnia recuperat Item cum per capta de iudicii

in similitudinem captiuus mortuus ff. de cap. et post. l. an penult. et
iustam ab senatu tamen fuit vocatus adeo d. re. iudi. in bertoldo
hugo dixit dignitates et uxorem petere non potest de iure de qualitate
tamen si vacant et a sibi benedicti. Gandulfus dixit non esse mor
tem veram resuscitatio est secunda sed potius quedam divina vocatio ideo
nec matrimonium dissoluitur nec bona adimuntur. Et aut dicitur quod matri
monium morte extinguitur intelligitur de morte naturali non miraculo
sa xxxii q. vii. licet. Ex ista ratione gandulfi non vel mediam concl
dit quia cristo sepelitur quam homo moritur quantum licet homo post mor
tem resuscitatus est secunda s. in die media ideo dic matrim
dissolui ut in de c. d. cum sit quedam societas que morte dissol
vitur ff. pro socio l. cum duobus. Unde dic quod sunt quedam obliga
tiones per quas caracter imprimitur in anima ut est ordo et baptismus
et ille obligationes post mortem non tolluntur quia caracteres ipsi in anima
esse post mortem durant et ideo homo resuscitatus non reiterantur. Alie
aut sunt obligationes per quas caracter non imprimitur in anima et ille
obligationes tolluntur morte ut ff. mandati s. morte et ideo si
resuscitatur sacerdos non oportet cum reordinari nec est opus de novo resus
citatum rebaptizari. secus aut in sacro matrimonio per quod nullus
caracter anime imprimitur ergo talis obligatio per mortem soluitur et
ideo si resuscitatur non tenetur. Eadem questio formatur de religi
oso. resuscitato an sit solutus a professione ut ponit [illegible] c. ii. xxx
ii. q. viii. in fine fit quod non credens unquam moritur tamen obligatio
est quesita. Item nunquid anima contrahit originale peccatum cum de
novo applicatur tamen dic quod non ut in eod. c. ii. Casus istius
decretalis adverte alii allegatur frigiditas viri alii maleficium alii
artatio mulieris. Si allegatur frigiditas viri dicitur ad haberi operis medi
corum curatur medicinalibus calidis abie [illegible] opam copule
carnali expectabunt ad tres annos et h. c. et viii. si non sunt ple
nissima pubertate de c. c. ti. c. laudabilem primo dicit est non c. vel
detennio sed debet [illegible] quantum distant a plena pubertate
h. c. in masculo xviii femina xiiii annis ut [illegible] h. c. dicitur
maius vel minus tempus al. aut dabitur tempus arbitrium [illegible] de c.
c. i. Et post id tempus [illegible] matrimonia propinquiorum de frigidi
litate de c. xxi. sed qualitatem quia [illegible] certum de [illegible] remitte
consultitur matrimonium ut hic. Item potest vir esse impotens maleficio
et tunc adverte quod si maleficia sunt temporalia xxxiii q. i. si per sor
tiarias etc. non dirimitur matrimonium sed et alii [illegible] elapso tempo

dimitur. Tenuit ibi glo. in c. si per sortiarias quod nullum maleficium
est perpetuum et etiam Inno. hic. Ideo tale maleficium cum sit temporale si
precedit matrimonium non dimittitur sed in practica quadam constantini dicitur
quod sunt aliqua maleficia perpetua maxime que sunt in cibo et potu
et maxime in cibo fabarum unde archidiaconus in dicto c. si per sortiarias dicit
quod fuit una iuvencula que fuit cum viro vii. annis incognita tan-
dem una vetula que fecerat illud impedimentum confessa fuit et portavit
unam ymaginem plenam acubus et dixit ut extraheret sigillatim
et iuvencula dum extraheret sensit dolorem in corde et extractis omnibus re-
motis talibus facta fuit ad cognoscendum. Dicat ergo quod sit disting. dum
an maleficium perpetuum precedat matrimonium an sequitur. si precedat non
tenet matrimonium si sequatur sic. Quamvis aliqui dixerunt quod c. et male
quod c. si per sortiarias non teneat. Sed ex parte viri potest esse alia
impedimenta ut defectus etatis et ille purgatur successu temporis. Et
c. quod sedem vel nimia carnositas membri que vocatur elefan-
tia si tunc talis nulli repitur in talibus non est matrimonium me-
dium caret membro tunc clarum est quod non est matrimonium si vero non
caret sed deprimitur at creatur posse impediri matrimonium non tamen
statim debet stari dicto uxoris mulieris que appetit latera mario
rem. Est etiam aliud impedimentum quando est arcdus et sic membrum
siccum et arridum tunc esset matrimonium non tenet. In muliere etiam
sunt impedimenta ut est arcticus nimia et sic adhibeat opus medicorum
si sine periculo corporis innat potest fieri penitus et talis est non obstante
sed si uno est viro arcta et non alii est duplex causa ergo et primo Inno. dicit
si est talis cognoscibilis ab eo sed talis alii et respingenda est post viclu-
sinis confessa. sic et si est arcta viro est arcta omnibus ergo perfidig rima
in ista materia dicit quod si est talis viro non propter hoc alii est talis ideo
est matrimonium cum talis Sed tunc primum scilicet qualiter tunc reddatur cog-
noscibilis semper est primo respondendum quod plas insi entendens apperet
quod prius esset impotens cum muliere ex quo ii. alii est cognoscitur
patet quod non erat perpetuum impedimentum et quamvis tunc periculum inminebat tunc
absque omni periculo i. absque morte secundum Inno. Item videtur
si aliquis in cognita aliquo professa sit potest vir remanere cum ea
disting. dum in quale votum prima emisit an solempne an simplex
Et dico solempne secundum Innocentium in manibus alicuius qui potuit
religioni incorporare qui clerici vel donatos est in solempnitate. si sim-
plex pendente dicto dubio an sint arcti vel non an sint ex ar-
primi vel non excusatur a formicatione tempore non ex quo est reddita talis

Et dixit hic Innoc(entius) ta(men) gl(os)a victor(um) voti p(ro)fessionis voti so
lempnis (et) votum simp(le)x Et d(icit) q(uod) votu(m) solempne (con)trahe(re) (et) im
pedit (et) dirimit matrimo(nium) q(ue)m (con)tra vel bone. c. insinuate vbi lo(quitur)
de vincere co(n)tinentia(m) n(on) de professa alicui religioni q(uo)d male di
cit q(uia) s(ecundum) domu(m) sua(m) p(ro)p(ri)a remansiss(et) Sed dic ut d(icit) d(icitu)r in domo
p(ro)p(ri)a .i. olim p(ro)p(ri)a tunc a(utem) n(on) sua sed .i. olim sua vnde dic q(uod)
votum p(ro)fessionis alicui religioni (com)p(re)te(n)s e(st) votu(m) solep(n)e vel votum
quod e(st) solep(n)itu(m) p(er) s(us)ce(p)t(ionem) ordinis s(us)ceptionem de voto c. vnicu(m) li. vi.
alia aut(em) vota (et)si impediat matrimonia (con)trahenda n(on) t(ame)n dirimunt ia(m)
(con)tracta vt in d(ic)to c. li. vi. Item d(icit) textus hic solum(m)o(do) duo (con)c(ur)r(er)e
p(ri)ma e(st) v(er)a illa que sine p(er)iculo mortis carnalit(er) cognosci non
pot(est) p(ro)p(ter) arta(tionem) sit ydonea ad (con)trahe(n)d(u)m Glo(sa) tu(n)c q(uod) n(on) t(ame)n d(icit) cum
Innoc(entius) q(uod) pedat ex sic(uti) eue(n)tu q(ui)a a(nte) e(st) cognoscit(ur) (et) tunc e(st) ydonea
ad (con)trahend(u)m si n(on) e(st) cognosc(itur) n(on). In 2a q(uesti)o(n)e si redda(tu)r s(i)c(ut) hic
an s(ed) restitui p(ri)mo dic s(ecundu)m Innoc(entius) q(ui)a id f(ue)rit e(st) abs(que) ma
culo p(ri)mo p(ro)p(ter)eus q(ua)m (quod) n(on) fuit impe(dimen)tu(m) p(er)pe(tuu)m p(ro)b(atur) q(uod) te
nuit matrimo(nium) cu(m) p(ri)mo (et) p(ro)p(ter) (hoc) e(st) restituenda. Glo(sa) p(ri)ma vid(elicet)
s(ecundu)m p(er)q(u)o(rum)[illegible] f(uerit) an talibus matronis e(st) crede(nd)u(m) Et dic si sunt honeste
(et) exp(er)te in h(oc) op(er)e d(ebet) eis credi (et) in glo(sa) Sed glo(sa) hec q(uod) istis
matronis credit(ur) si sunt honeste (et) p(er)ite in arte Sed glo(sa) dic n(on)
nimis iuuenes p(ro)p(ter) carentia(m) exp(er)ientie nec nimis antique p(ro)p(ter)
defectu(m) visus Et d(icit) ost(iensis) q(uod) volunt examinare artitam mulierem
faciat ea(m) p(ri)us magna calida balneari (et) d(e)i(n)de ma(gis) calida inde
(et) tunc inspiciat(ur) p(er) duas mulieres medias (et) tunc sit sub
fida custodia ne possit appo(ne)re impedimentu(m) p(re)medita(t)a(m) Glo(sa)
2a vid(elicet) p(er)q(u)o(rum) s(cilicet) an istis matronis h(ec) manutu(m) remitti pot(est)
dic q(uod) n(on) Sed glo(sa) nec mabuit dic(er)e v(er)itate(m) s(ecundu)m rem s(ed) s(ecundu)m (con)sti
tutio(n)em (et) credulitatem sua(m) p(ro)p(ter) p(er)iculu(m) p(er)iurij .i. de p(ur)ga(tione) cano(nica) (con)stituci(onem)
Aliud d(ici)t(ur) q(uod) obtesta(ti)o seu locutio ma(trimo)n(ii) h(ab)e(tu)r d(e) de app(ellationibus) (con)stitutus
ij. s(ecundu)m p(ri)m(u)m tunc s(ecundu)m ost(iensis) Glo(sa) in obitu soluit (et) remittit textu(m)
d(icit) q(uod) iste matrone in fide sua asseruerit (con)stituit q(uod) eade(m) nu(m)q(uam)
potuit e(ss)e in(ter) (con)iuncti(on)em qualit(er) h(oc) p(ro)b(ar)i poterat cu(m) sit v(er)a ne
gativa s(cilicet) q(uod) nu(m)q(uam) potuit (et)c(etera) Glo(sa) d(icit) q(ui)a h(ec) negativa debet resolvi
in affirmativa(m) s(cilicet) q(ui)a h(ec) mulier caret membro apto ad carnale co(pu)la
(et)c(etera) Glo(sa) s(ecundu)m v(er)bo d(omi)ni martini ar(gumen)t(um) p(er)p(etuum) dicit an in c(apitulo) si
p(er) sortiarias n(on) tene(tur) cui dupli(cite)r vid(elicet) sub d(ict)is de maleficio q(uod)
p(re)cedit h(oc) v(er)bo (con)telligi videt(ur) h(ic) d(icit) q(uod) i(m)pedi(men)tu(m) id n(on) erit
p(er)pe(tuu)m quod p(atet) d(omi)ni martini p(er) op(pos)itu(m) q(ua)m potuit remoue(ri) Et h(ec) glo(sa).

dicit quod nisi maleficium id est impedimentum quod fit per incantationes sit
perpetuum quia potest removeri per incantationes etc. Et glossa dicit Goffredus: maleficium esse perpetuum in dubio vel potius dicimus vel si maleficus id est incantator est mortuus tunc non est aliquis qui tollat illud maleficium vel maleficus desperatur non potest reperiri si deleri non potest precibus
dicimus etc. id est penitentia primarum confessionum etc. Ostiensis dicit apud nos presumi maleficium esse temporale sed post lapsum triennalis temporis presumitur perpetuum ex quo per plenitudinem fuerant decreta ut in [illegible]. Et Ostiensis optat quod papa in hac materia faciat suas decretales. Quia quod maleficus tunc ita quod qui est maleficiatus non possit cognoscere in perpetuum etc. Si cognoscit non tamen
cum qua est maleficiatus non possit cognoscere in perpetuum etc. Si cognoscit non tenetur
ex quo moram per triennium simul traxissent nec fit commissio per quod
tuerint consentientes perpetuum maleficium seu perpetuum impedimentum. Alia decretalis
optavit quod si non apparet utrum impedimentum precessisset vel secutum esset
matrimonium presumitur matrimonium precessisse et per consequens matrimonium non teneri
Et sic causa voluit quod ista presumptio statuatur ut esset presumptio iuris
et de iure sicut similem presumptionem habet de sponsalibus in c. [illegible]
potest dici ad ex glossa infra in dubio presumitur impedimentum precessisse matrimonium
ne remaneat impedita cum nec istos matrimonium effectum habere non
possit id est de ubere significatione Alberic [illegible] Albericus h. v.
nec ab decreto licet excedat in fine quia idem est quod matrimonium
potest habere effectum scilicet evitationem fornicationis vel bonum prolis quod est
non poterat esse cum impotente coeundi quia ex quo ipse est maleficiatus
cum ita cum ea non potest fornicationem evitare nec etiam cum illa prolem procreare
ac consequenter matrimonium non habet effectum. Glossa super verbo perdere contra videtur
de duobus videtur hic dicere quod impedimentum erat temporale ex quo propter
orationem absque divino miraculo fuit remotum etc. sicut fuit perversum
etc. glossa infert quod per errorem videtur excusare tunc queritur
surgit ille error dicit quod ex hoc quod manus contulisset obstetricum
fallitur. Glossa super verbo fornicatio obiecit et solvit deinde contra et solvit
videtur hic dicere nisi sit fornicatio cum alio viro in scienter ut primus
vir pretextu fornicationis eius coniugem nollet detinere. Sed contra
Ge. Immo habet opinionem Tancredi et Jo. de videre dominus quod quilibet inspiciens intelligit absurditatem istarum opinionum per que sic expositum
corruptionem rationabilem ut fit ab aliquo contra. Dicit ergo quidam dicunt
quod mulier non examinabitur pretextu restitutionem et expiationem carnis etc.
an sit habilis primo viro vel non sed examinabitur per inspectionem utriusque
viri scilicet primi et secundi si cum habent similia membra tunc si est cognoscibilis ab uno et ab alio recto statu restituetur primo nisi ex difficultate
tunc
lamentarum appareat expresse secundum Albertum et illa est hodie semper expectatio

s. si p9 palcam deffan mebri ut si minus hnet mebz carnosu ut
excedet alia mebra puta qz patitur elephantia que dr queda spes
lepre adinstar elephant quod aial dr maius alys aialibz etc
no fiet restitucio ru est intelligit lutz donicz lz dt omdms male
in equales venit ad aiat incto ua pmit magno gmgt impta mioz
et sic mlr qmz no e angusta s no gueint ei pms par zipa
no gueint suo pari unde indiget bunpsps promissione zc rest
Jo. an. quod ita dicat amana ostf dt q pmo faca e restitu
tu quo inhabi ptem incdo fco zo ne mten tu alia ghat zsi i
terim pt cognosci no remit ad zm si no restitu zo zimqz p9
pmo tum tuc impe tu intellr ppem ut j. e pxo zsi z4 ghit
inchilomny sepabit abilla q sipimodys d. dematrimonio gato q inc
dic/ ette c. finali Glo. sr pa dubi lis articulus Undcris hic dz
si tm simplia vbo promisit se gtinecia servatura zpy ea impst
do v. gdm artly ic eat dubi lis p sui no dz qz formicatur
tu isto v. s quero qualis erat ille arly dubitabilis Glo dt
Gl glo. alij exponut sm Jmo dubi lis arly. s. an sma sit
renocanda nel no zm exponut an zy maity sit slis pmo
in lancea an no z no gstat passpectu corlis venisz viri an
sit apta pmo uel no/ zq aut exponit dubi lis arly .i. gdm
dubi le eat de inc an esss sepanda inlr ppartatiom zan pg sen
tencia poss altei mube si in beniret q qui eis seas resanet
zante tempus huig gstois dehc dubitabat amnpi net
erat adhuc ille articulus pettam detmiaty ideo tuc alti no
ingendo formcaba s tu p ettam soluti ap. viro licite potcat
contrhere tu eodem de matrio sit ghibitorum d. despon tu aput
s hodie qz etia hoim statuit. s. q ghe no pnt ideo hodie for
maret sm Innoc

Littere vir

Si vir maleficiatus nuqz potuit cognoscere
vxore tm cohitarit ptem ipis tu vna man
pnquoz et mantibus matrio seperabitur z fuit duc gsultaco
ptes. s. gsultaco zinsio zai quo te gtinebat lor indicialy ppo
fuit. s. ad dimortem pclamado viij anis no e mts in tpe s ost
d. c. c. i. cuplata dic puba depnti Cocundi no. n. exigit diccre
exqua causa d. de medi dilia fide dignis d. c. pxo ubi dehc glo
e que. s. matrie testiom. s. matri d. c. pxo parrochia qz r melius
sciy fieri pt d. c. pxo instituitur degne de boto zlati redipare
c. bno li vj. e z xx vj. di. deinde opponitur ste vone loci qz i padi
so zin statu Inocencie zhc tangit textus dicens zsi forte placuit

deo qui matrimonii est institutor et auctor Item ratione temporis quia
in principio mundi Item ratione significati de quo debitum deli-
tum qui signum id quod est permutatum consensum de presenti significat vin-
culum fidelis anime cum christo / id autem quod iam est consummatum carnali copula
significat conjunctionem significat unionem humanitatis cum divinitate in utero virginis
de quo in dicto c. debitum debitum Item nota quod propter maleficium potest
matrimonium separari si infra triennium non potuit removeri. Et dicitur maleficium
ab aliis frigiditas precedens matrimonium extra de frigidis c. et in aliis et ff. Item nota si mulier
petat divortium propter viri impotentiam propterea etiam videntur preveniat
de c. quod sedem et de eodem dicta Quid si separato matrimonio
iuxta hanc decretalem et postea coitu mulier cognoscit virum maleficiatum
videtur reintegrabitur primum matrimonium quia constat eccam esse deceptam
ut notatur in c. per fornicacias xxxiii. q. i. in glo. penul. It videtur
isti ad maleficium inducti de quorum eius cohabitare per triennium et matri-
monium si potest consummare Quid autem ostenditur quod si vir est suspectus quod faciat
mulierem corrumpi forte propter magna ipsius senectutem vel quia dicitur
mulier magis sunt hominibus vice ad malum in auctoritate de mulieribus quia mi-
nores collatione iiii dic in hoc casu recurret ad ostium vel nota de desponsatione im-
pubrum s. ut ponatur de loco tuto et secreto in quo non potest aliquis
accedere nisi vir eius et non potest palam corrumpi Quid
si paleam stet quod modicum non vult cum altero fides exitur et
tandem distinguatur pena secularis de eodem cum non absolvere
Item isti imponunt penam eisdem ut agant de commissione peccati
dicitur ostenditur quod hic alter maleficium quia nihil impediunt non tollitur
propter primam regulariter accidentale non provenies ex peccato sic de
pena et remissione cum infirmitas Ubi dicitur quod multociens infirmitas
corporis provenit ex peccato anime Et sic reprobatur opinio eorum qui dicunt
non maleficium esse peccatum etc. si per fornicacias non tenetur de quo dixi
de c. proximo cum glo. dicit v° matrimonium quod incipit aut quod n⁹ et ff. It
Isti debent per triennium cohabitare Ex eo quod incipit id triennium dicitur ostenditur
dicere predicti inducti Et unde debet qualiter cum quoque cohabitare dicitur
quod non primo debent cohabitare continue respondendo se ad opus habere
carnalis commixtionis Et in quo sufficiunt duo testes de re
dubitatur prohibet testimonium si non fuit hic vel Jacobus dicitur quod sic si
fama et venerem quod non dicitur nimium unius testem ex quo ante est
statutus Casum autem in totum tituli distinguitur / aut est impe-
dimentum etatis aut non / si est impedimentum etatis ut puta quod minor est
cum etate etiam matrimonium contrahit ex primo de consensu probanda de
pena et eius licet intercedat matrimonium contrahere tamen matrimonium non tenet
licet inter interpositum sponsalia consensum inter eos contracta ratio non tantum

cola subsequatur uel aliquo alio modo consentes eosdem cum per
seueranciam eiusdem voluntatis ad pubertatis tempora constat premisse et
indent non est matrimonium yano si cum alia contrahat matrimonium de pura
tenebit .j. de spon. impube. si infantes. li. vj. et de despo. i pube.
a nobis et de . c. qui sedem. Aut est impotencia naturalis et tunc distinguitur
aut ex parte mulieris aut viri si mulieris ut est arctacio quo cum si
non potest mulieri provisionem uel aliqua sine gravi periculo providere potest
petitam separari de . c. ex litteris et de c. proximo. Si aut est impotencia ex
parte naturalis ipsius viri et idem est duplex vnum ab intrinseco ad ab extrinseco
Ab intrinseco est quadruplex. s. ex frigiditate exinimia carnositate ex de
fectu lancee et ex sicci tate eiusdem Ab extrinseco aut est vnum .s. maleficium
si est impotencia frigiditatis tunc non separabuntur statim sed procedetur secundum formam
c. laudabilem de . c. Si exinimia carnositate puta quia pateretur elephanci
am uel tunc mulier habet plenam dilatacionem membrorum ut quia est maior a
nis Si non habet plenam dilatacionem tunc non separabuntur et si separata esset
et postea cognosceretur a 2o restituetur primo cum filius erat quia propter hoc apparet
eciam fuisse decepta Si aut habent plenam etatem et propter carnositatem
seu elephanciam viri ab ipso cognosci non possit et ob hoc separentur
non fiet restitucio nisi constaret ea apta esse ut puta quia cognoscatur
ab alio dicunt eidem de quo de . c. proximo secundum Innocencium. Si aut deficiat
in lancea quia non habet tantum quantum sufficiat ad matrimonium consumandum uel
habet virgam siccam tunc potest separari ex quo naturale in eo deficiat
organum ut de c. proximo Sed nec illud est relinquendum testio ipsius mulie
ris sed per aspectum corporis relinquitur arbitrio boni viri .i. iudicis
Laudenij i c. Siquis de clandestina despo. in glo. vbi v dicitur au
tentice et mulier amissione metus et sic est instans primo dicitur vir et sic
possit dia arbitrio boni viri decet mulieris vxorie quia vir dicitur a.
virtute Si non impotencia provenit ab extrinseco puta maleficio aut
illud est temporale aut perpetuum Si temporale non separabuntur Si perpetuum aut
precessit matrimonium aut post matrimonium Si post matrimonium non
separabuntur xxxij. q. ij. Ibi quod de decoqui cognoscit consangui
neam vxoris sue Aut precessit matrimonium et separabuntur ut de c.
proximo et xxxiij. q. v. si per sortiarias || Et nobat aliqui quod c. si
per sortiarias non teneatur quia per multum maleficium matrimonium est
separandum nec ob stat textus ibi quia licet vir ita dicat quod istam
nunquam cognouit tamen dicebat se bene potencia ad mulieres cog
noscendi hoc non creditur sibi ut erat verum quia promissionem de
hoc constare non poterat Consequens dicit quod illud c. non colligitur sed
c. tum expediat de elect. ho vj. expedit enim in ea nubens gardiac

nam si corrigetur magnus error sequetur cum cottidie matrimonia
per maleficia dissolvantur ad quod est probandum inducit ista rub[rica]
que sic intitulatur de frigidis et maleficiatis et impotentibus coeundi ad de
monstrandum quod per maleficium matrimonium possit separari Istam signifi
cationem tituli debet attendi ff. si certum petatur l. i. Et quod id est non loquatur
de frigido ut intelligit Innocentius quod per frigiditatem hic separatur non
per maleficium dicat Immo non est verum ymmo est evidens quod loquitur
hic est non minus in maleficio quam in frigido nam hic mandatur quod isti
penitentiam agant per quod apparet evidentius quod loquitur in maleficio potius
quam in frigido quia maleficium illud bene solvitur per penitentiam sed ista
le impetum illud non recte dicit se invenire expresse quod ad penitentiam
dum naturale impetum penitentia indicatur quod sibi non advertit Innocentius
Item cum Glo dicit deus institutor nuptiarum per quos prefatione verba fuit
matrimonium institutum Et quidam dicunt quod per illa verba hoc nunc os ex
ossibus meis Sed contra illa verba prolata sunt ab adam Genesis
secundo c. et vel ab illo crescite et multiplicamini etc. dic quod glo sed ista
verba dicta ad noe sunt et filiis eius iam diu loquitur Genesis
ix c. sed etiam eadem verba dicta sunt dicta noe et filiis eius sunt quoniam sim
plex benedictio post diluvium generi humano facta animantibus cum quibus simul
erat facta sicut dicit ostensum Genesis primo ubi ante creationem hominis
dei benedictio crescite et multiplicamini et replete terram etc. multiplica
de aquis maris etc. post tamen formit hominem scilicet adam et ei iam
quibus ait crescite et multiplicamini et replete sic ergo patet quod ista verba
sunt prolata in signum benedictionis et eisdem verbis usus est deus
post quam diluvium non ad institutionem matrimonii cum iam diu dum
erat institutum hoc nunc os ex ossibus meis xxvii q. i. c. i. summa
Ideo dic quod istis verbis fuit institutum hoc nunc os ex ossibus
meis non ab. quod verba sunt prolata ab adam quod licet sunt prolata
ab adam tamen ore prophetico ab eo prolata sunt ut patet xxxvii q.
ii. lex divine Et licet adam ista verba protulit tamen deus ipso
facto matrimonium instituit quia plus est factis loqui quam verbis ff.
de lege l. legi quibus et in totum sua volunt declarare per ada ore
prophetico dicere hoc nunc os ex ossibus meis dicitur i. de bu
to c. unico li. vi. Glo in medium queritur et solvit queritur secundo
quare ingrediuntur hic mancipia propinquorum etc. vel amicis et age
dum de hoc j. de electione ubi periculum li. vi. Sed glo vel que iam
virgines assenceant dic hoc non puto verum quia licet de virginitate posset
sed constare per aspectum corporis non tamen quod opera tactu carnali dederit
nec in hoc soli coniugibus creditur et de eo qui cognovit consanguineam

vxoris sue sup eo tn natm e sacdm ppinquora tn mi cuius
deffectus videatur pungi hanc solempnitate fore fraudata

E matrimonio contracto contra interdictum ecclesie

ps alia impedimenta matrimonij que impediunt et dirimunt de impedimento
interdicti qd non dirimit videndum est scdm Damasum et Goffredum vel scdm
Ostiensem aliud interdictum sit extra pretiua aliud ex speciali aliquando perpetuum
ad tempus aliud ad tempus tamen hoc est simile impedimentum de quo primus
s. frigiditatis et maleficij Ideo post rubricam de frigiditate et male
ficijs sequitur de matrimonio contracto contra interdictum ecclesie de materia istius
rubrice habetur xxxiij q. iiij non oportet et in c. sequentibus | Congruunt
iuribus de ferijs capellas et de spons. duorum in pube. ad dissoluendum et
c. de clandestina despon. cum in tribus | et de sponsa duorum cum non
sis ... sequitur ad c.

Preterea quas Hec decretalis cum sequentibus prout sic su
mat matrimonium contra interdictum ecclesie vel interdictum
contrahunt pro hoc solum non dirimitur imponitur tamen pena sic contrahentibus
et separabuntur donec cognoscatur causa media dividitur in duas
partes quia primo ponitur facti narratio 2o vero mandatum ad
hunc prima dividitur in duas prima post duplex desponsatio et mediata
sequitur confessio 2a contra interdictum ecclesie 3a post desponsationem et ... vel in
... forte fuit consulentis | Cum Paduanus episcopus etc. p. d.
eandem mariti sororem suam iam nubilem fedatur eandem uxore
que post ea iniuria et dona scdm consuetudinem illius terre suscepit ipsum
tamen ipsum bis sepius amplexando | tandem mortuo scilicet | scdm hoc
se desponsare primis sic dictus | se cognita ab eo fuisse episcopus vero
ei precepit ne alium eorum nubere vel tamen illa in spretis mandatis
episcopi tandem alium nupsit | Consentiente | verbo tenere scdm Goffredum
Jugales. dona et munera hoc dona et genus munus et speciebus et munus
munus et donum ex causa datum scilicet donum et genus s. sine causa datur sine
non | more terre qui fraudandus est c. de testa. l. testiam secundum ostiensem
amplexata nonne perfectis tractatis effectus sponsalia de futuro tunc
erant in matrimonium de presenti. s. de desponsatione in pub. c. dno is
et li vi. Dic id tamen in sponsalibus de futuro imperfecte vero que
quo adhuc erant de presenti | se desponsari pro hoc si non intervenit
copula non solum sponsalia prima cum publica honestas non
precedentia scilicet sequentia impedit matrimonium | de spon. bis c. dno li
vi. | Attemptat quia scilicet esset virum quem cognouisset scdm nentem

poss in matrim̄ cuius illoꝝ .s. ex fribus illis | aly. i. tno | expon̄t
et quia cāt illis ideo amplius inhibet in dicitur | un̄ i^d dicti
mini invectiti semꝑ tipimus qꝫ negatum | vndet domini matꝫ
dom^e discussum esse tu quo manere deret | uel quonsqꝫ pe
nitētia aget Contemptibile simile | de maio. zab. | cū in ceteris
p̄incipium | quia spon^{lia} ꝯtcta cū primo rupta sunt primatum
continuum tu 3^a . de despon^{so} venies | zq hunius no tenuit pu
blicaꝫ honestate ut cod tu c venies | ita primo qꝫ inadulte
indict contemptum no dꝫ | al pmᷣ ꝯtemptori | de maio. zab
cū in ceteris Item no matrimonii ꝯtitū cont̄ inditum etate | se
pari no dꝫ | s̄m abb | dic eciā i. plata inferiori | al ꝯ s̄m ꝯ
nōt ost̄ . de despon. i pube. c. penult̄ Et qꝫ dixi separari
hic intelligo si tñ impeᵗᵃ sint tpalie al ꝯ. j. c ti. c si | vide
tis hic in c. quo s̄ pro rone sua parte zy senacte pmisit
se datur inda in vxore hmu^{di} etate^{te} queit an pt̄ fie
rint spon^a contracta | dicunt d^t Goffr ꝯ sic si cord. t
ore ꝯsp̄it al aut no obligat^z ex spon by ꝑ ficm ꝯtct̄ tam
hoc sit speale pmilum pris qm filiu uel filiam parte tuo ꝯdi
centem pt obligare | ff. de spon l. si pn zl. Init̄ C. de impc
l. vidue Ost̄ dicit sufficiat tacitus ꝯsensus | s^m pm pe | pꝫ
in qꝫ no^z despon tu apud zc tuc de ꝯiugio lepros̄ l
si primo ex quo soror pmis c tuo ꝯdicit p̄sumitur ꝯsentire
ff. ma^{ti} l. si renunciandi § si passa si eum ex pp̄e ꝯsensisse
sensit cod dict v^a sequencia que ꝑbant tacitu ꝯsensum Ite vide
tis quo ista mlr sint amplexata sponsum sine dāna ac
muneca recepit ab eo zonta^{te} hmu quer^z Nuqued ptles ta
citos ꝯsensus spon^{lia} de futurᷣ trāsiernt in matrimoniᷣ depura
teuidet^z qꝫ sic. j. de spon. in pub. c vno ij q^o l. ij. Dic d
vnū tu ꝯhiencur matrimoniᷣ depura mete zōlius ꝯhencum lic
innt̄ intpitacione sint tm de futurᷣ | ut pn ꝯ mnores etate ꝯ
tinunt matrimoniᷣ tenunt ꝑ fcta etate ꝑ tiymus d^t signa ꝯstat
eos in eadem ꝯsiste volu^{te} ideo trāsent in matrimoniᷣ ex quo
hic ꝯtrahentes apu^o intedebat Si no abipo pu^o ꝯtim^a spo^{li}
de futurᷣ zp vba de futurᷣ tm ꝑ illos amplexus uel oscula i mat^i
moniᷣ non trāsiernt qꝛ apu^o hᵗ no intedebat ymo ut ꝑ
nisu carnalis cole quod plus ꝫ trāsent in matrimoniᷣ nisi
sequente cop^{la} carnali | de spon^{sa}by c finali Glo penul̄ s^r v^bo
mandatum iudex ꝑꝯom .s. quare remitti^z hic tu ad eu ag^o
sint appellatum Glo d^t qꝫ ideo quia illa app^o no tenuit uel
alr̄ qꝛ mlu que appe^{unt} no sunt pscenta zcꝫ

Ex litteris | Istud c. si(tu)atum est in prima parte narrat factum, 2o diffinitiones committit et mandatum prima pars subdividitur quia primo ponitur desponsationis tractatus per sponsum transgressio, 2a ibi Nunciatum subdividitur quia po(nitur) appellatio inhibitio et eius transgressio.
Casus. Cantuariensis | archiepiscopus significavit pape quod quidam G. de isto loco Regulino filiam suam nomine M. ab (ipso) petere audiens R. nomine desponsavit
cum dicus G. percepit quod ipse R. cum desponsavit filiam suam voluntate (iam) transire ad 2a vota ideo propter huiusmodi suspicionem accessit ad archiepiscopum ut de isto provideret et submittendo se anathematis prohibuit ne cum
quo de ipsa constaret aliam duceret in uxorem sed ipse non obstante prohibitione quandam aliam scilicet filiam cuiusdam W. sibi solempniter copulavit sed cum dictus archiepiscopus vellet de primo matrimonio cognoscere
dicta mulier M. nomine ad sedem apostolicam appellavit. Archiepiscopus eius appellationi
deferens | precepit eidem mulieri M. sub pena ecclesiastica ne aliam in(ibi)
(ha)beret donec causa debitum sortiretur effectum. Ipsa autem de appellatione sua co(n)-
fisa eum in virum accepit | archiepiscopus id totum significavit pape. Unde
papa mandat eidem archiepiscopo quatinus si constiterit quod nichil aliud impediat
preter consensum de futuro quem inter predictum R. et ipsam M. dicitur intercessisse
2m matrimonium sublato appellationis obstaculo legittimum iudicetur quia
2m medium esse contrahi non debuit non tamen propter hoc tamen factum. scilicet propter
2m medium esse dissolvi debet quam tamen imponi debet eis penitentiam pro eo quod
2m medium esse contraxerunt | De sponsalibus per verba de futuro sunt contracta et primo
suspicione | quod preceptum est auditum quod de alia ducenda tractabat
Ad examen fuit quod ecclesia potuit causa subditis suffragari pro simplici
querelam | de offi. legati c. I. scilicet quia ille Cantuariensis in sua provincia
utitur officio legationis sicut archiepiscopus Pragensis vel Coloniensis | De
presente negocio. scilicet utrum essent contracta sponsalia quod sponsus forte
negabat sed contra | Infamie esse quia tapellam hoc potuit ignorare
nec fuit qui contradiceret. J. qui matrimonium actu po. c. fi.
De matrimonio primo contracto inter R. et M. ut quibusdam dicebatur
et male quia fuerunt sponsalia ut d. M. patet sed contra Dilam sponsa
dedignata violentis iste qui nec ipsam volebat secundam
tam(en) quia tamen fortiora rumpunt sponsalia de futuro Q. de sponsalibus
sunt inter | abinvicem Glosa sed. est | Nam matrimonium superveniens sponsalibus
dissolvunt sponsalia de futuro Item non tenet matrimonium
puta quod sponsum 2m medium esse tamen aliis contracta per sponsalia de
futuro et dolus cum dolo recompensetur | ut j. de dinor. signum id
in actu reparabili. scilicet in reformatione matrimonii hic non sponsalia.

desistendo post matrimonium inde secutum separari non potest / et quod dixi
tenet matrimonium per sponsalia de futuro contractum / idem per capitulum ma-
trimonia que sunt in alia compilatione de sponsalibus cum in aperta / etc. Ver-
sus primo Glo. districtius Nota duo que potest facere iudex a quo etc. unum
quod non potest videre dicit quod licet Glo. in nichil quod ex eo sequitur hoc est
speciale propter favorem matrimonii [illegible] alias secus esset nisi in
casibus notatis supra de appellationibus / cum teneamur subdit glo. nec mirum cum glo.
Glo. videtur glo. velle quod iudex prohibere potest appellanti ne faciat id propter
quod appellavit quia est ordinarius Immo dicit quod hoc est in favore
matrimonii Item vult glo. quod iudex qui detulit appellationi potest statuere
terminum appellanti Sed iniquum hoc est unum videtur quod non per c. cum appellationibus
j. de appellationibus li. vj. quia tunc defendo et frivole abdicat a se iuris-
dictionem ut ibi Jo. an. et sustinet illam glo. tenendo ad c. cum appellationibus
dicens verum esse quod consistam in mixto in principio quia tunc prodest appellatio
est frivole sed qui terminum statuere possit ad eam prosequendam non tamen
potest statuere terminum ad eam finiendam quia hoc esset superioris ius dicat quomodo
potest et propono ista procedit etiam in delegato per c. personas supra de appellationibus
It. pro sit appellatio ab interlocutoria tunc iudex debet desistere et non debet terminum
assignare prosequende appellationi nam hoc potest per se quo fortius et iudex
ut in dicto c. personas etc. oblate supra de appellationibus Sed ponamus quod iudex
non defert appellationi iniquum potest prefigere terminum ad prosequendam causam quod
non quia esset sibi contrarius ex quo ergo vetat appellationem ergo non mandat ut
eam prosequatur appellans Item arguitur appellans prejudicat negocio principali
ergo non debet terminus prefigi ad ipsam prosequendam / practica tamen est in contrarium
ut dicunt doctores [illegible] non deberet tamen statuit terminum ad pro-
sequendam [illegible] defendere petita dic quod statuendo terminum non est
sibi contrarius quia statuendo terminum non nititur ut prosequatur sine per
non prosecutionem sic de statu appellationis quod eius processus non im-
pediatur / Sed ponamus quod iudex detulit appellationi [illegible] fixit terminum per
non est prosecuta iniquum potest reassumere videtur quod non per c. cum appellationibus
j. de appellationibus li. vj. Immo [illegible] lex fingit non appellatum ut l. fin.
ff. de [illegible] que [illegible] infra [illegible] non videtur esse delatum etc. nichil
est [illegible] / Credo quod ordinarius cum [illegible] potest reas-
sumere appellatione volente sed delegatus non nec ficto legis que pro deserto
tum fingit non appellatum facit c. [illegible] qui desiit esse iudex per
delegationem quia defendo sive appellationi iuste sive frivole ab-
dicat a se iurisdictionem iudex delegatus ut in dicto c. cum appellationibus
j. de appellationibus li. vj. Glo. [illegible] donec causa ipsa hic dicitur quod [illegible]

sub interminatione anathematis inhibuit ne ulli nubet alteri
dum p(re)dicta cum debitum sortire(tur) effectum. Ex isto g(lossa) infert q(uod) s(ente)n(tia)
s(un)t sub (con)dicione etc. Ex glo(ssa) insinue hodie s(ente)n(ti)a excommunicat(ionis)
p(ro) futuro delicto ferri non d(ebet) nisi cum subsit j. de s(ente)n(tia) excom(municationis) Roma(na)
s(uper) cavcat li. vj. Et quatuor p(ri)mis sunt ex(communicationis) vide p(er) Ar(chidiaconum)
in c. cum medialis de s(ente)n(tia) ex(communicationis) li. vj. sic v(er)o (con)stabat s(e)q(ue)nd(um)
scat(ur) in sext(o) q(uod) cum ex(communica)tur q(ui)ex(communicatio) ip(s)is tradat(ur) s(ed) in esse
petenti ad quod iuste petenti relaxatio te(n)eat(ur) de officio ordinarii
ad rep(ri)menda. Glo. ult. not(at) q(uod) medium etc non dissoluit matri-
monium ea q(ui)a non est p(er)petuu(m) impedi(men)tu(m) ut dixi de sponsa duor(um)
q(ui)a etc sequitur. c.

Demulier(e) ¶ Sua(tum?) e(st) in p(ri)mo tituli La(t)e p. d. fel(icis) Alegrii
vellent (con)trahe(re) matrimo(niu)m q(uamvis) q(ui) sunt in gradu
(con)sang(uinitat)is p(ro)hibito et obsis(tere) sunt p(ro)hibiti ne ad invice(m) (con)trahent. ipse
non n(on) ob(stan)te p(ro)hibitione etc. (con)traxit. quero qua p(ro) ve(n)ire
p(un)iendi p(er) p(ro)p(ter) inde q(uod) de(n)t ex(communica)cio an(te) ambo etiam diu de(n)t se
p(ar)ati d(e)inc(e)p(s) l(icet) (con)stet vel a(lias) matr(imoniu)m d(iss)i(p)at et possit de(n)ue
stare. Dete(r)minat(ur) sic matrimo(niu)m (con)trahendo. debes subiace(re) hoc si
sunt (con)sanguinei sive affines in gradu p(ro)hibito excatti s(unt) ipso
facto ut in c(apitulo) eos j. de (con)sang(uinita)te et affi(nitate). Nota m(ini)mo(rum) (con)tra q(uod)
medium etc non te(ne)t ubi sub est ubi subest p(er)p(etu)um impedi(men)tu(m).
Et dico (con)tra q(uod) m(atrimonium) si de locis al(ias) q(ui) d. de (con)sang(uinitate) et affi(nitate) de
infidelib(us). Et dixi ubi est p(er)p(etu)um impedi(men)tu(m) et hoc facit magis
ca(usam) impe(dimen)ti q(ui) medium al(ias) cont(ra) d. c. c. 1. etc. s(ecundu)m ost(iensem). Glo.
donec separent(ur) videt(ur) p(ro)p(ter) qu(od) videt(ur) hic d(icit) qui (con)traxit (con)tra me-
dium etc separent(ur) et dictatum subdant(ur) tam diu du(n)c sep(ar)e(ntur)
re(s) sunt sep(ar)ati du(n)t sic stare quousq(ue) cogno(s)ca(n)t(ur) le(gi)t(im)e de
matrimonio et sic (con)st(it)uit(ur) l(ite)ra. ¶ Queritur g(lossa) glo. an lapsu illius
temporis tollat(ur) s(ente)n(tia) sic q(uod) non sit necessaria absolucio vi(detu)r q(uod) sic
etc. Ex glo(ssa) dic(itur) q(uod) de necessita(t)e exigi(tur) q(uod) absoluo de s(ente)n(tia) ex(communi)ca(tionis)
lic(et) sit ad tempus lata (con)tra in absolucione ex(communicatio)nis dat(ur) for(ma) absoluc(i)o-
nis requirit(ur) l(icet) de s(ente)n(tia) ex(communicat)ionis cum de p(re)cedentibus et c. a nobis ij. Sed
in s(ente)n(tia) suspensionis vel medii ad tempus lata non puto q(uod) h(ec)
cautela sit necessaria q(ui)a in eor(um) relaxatione non requirit(ur) certa
for(ma) s(ed) sufficiat q(uod) dicat absoluo vel relaxo medium in eccla-
siam quod d(icitu)r ut d. de ecce(!) si venio(?) et de c(er)te(r)e et q(uod) li(ci)te cum
bone et par. cle(menti)na p(ri)ma j. de sepultur(is)

Ut filii sunt legitimi ¶ I(n)stat vi(dendu)m c(irc)a (con)tinuat(ionem)
ad p(re)cedent(em) (con)tinue

modum quia filii suscepti ab ecclia quam medium ecclie quibus illegitimi
sunt qui al legitimi reputarent de clandestinis despon. ca i qui
bico Ideo post rubricam de matrimonio contracto contra interdictum ecclie se
quitur qui filii sunt legitimi. Vel secundum goffredum sic. Tractatum
de matrimonio et eius impedimentis quia plures est unum de bonis ma
trimonii et una de causis propter quas est matrimonium institutum Ideo
post tractatum de sponsalibus matrimonii et eorum impedimentis subiungit tractatum
de filiis ibi ponitur hic rubrica qui filii sint legitimi de matrimonio
contracto contra interdictum ecclie. xviii. di. dein xxxiii di. sicut vidua xxi. q. ult.
tu mite xxxii. q. iiii dictat xxx v. q. i. c. vno queritur
tercia de or. cogna. tua de pba pnuas de sponsalibus accessit
de clandestina desponsatione cum in hibicio

Conquestus est

Naturalis filius ex soluto et so
luta genitus legitimatur per subsequens matri
monium et ponit imperitus querela et conclusionem vel sic
prima pars ponitur natus ante desponsationem et 2a mittit primo vel sequitur
mandamus Casus Guidam h. noie quidam mulierem duxit
in uxorem et patruus illius mulieris voluit illam mulierem priuare
hereditate paterna. dicens ista esse illegitime nata ex eo quod nata fuit
ante desponsationem matris sue licet post eam p. istius mulieris accepit
matrem in legitimam uxorem quare predictus h. maritus istius mulieris
conquestus est hic domino pape. Et papa mandat iudicibus quod si c
ita predictam mulierem iudicet legitimam ipsi et in hibeant ne dictam
mulierem occasione huiusmodi super hereditate paterna molestet Si autem contra
hoc venire presumpserit eum per censuram ecclesiasticam compellat ipsam
super uxore conquentis et maritus pro uxore agens admittitur secundum
ostensionem per et abbatem de procuratoribus constitutis exheredare .i. hereditate pa
tris sui priuare vel eam sibi auferre. secundum primo ante desponsationem
hic non obstante ex quo matrimonium est secutum quod dicit j. c. tanta sal
uo quod de feudo dicam. j. c. lato. secundum quod ostensionem super prima glo. Non mari
tus agit pro uxore secundum contra ff de procuratoribus l. i. Nemo alieno nomine
sine in auctoritate non agit Sed speciale est in maritis C. de procuratoribus l.
maritus Sed contra de procuratoribus constitutis vel de textus quod si maritus hic
maritus in illo potest agere in quibus hic mandatum et ex lege quod maritus
~~de iure~~ in illo potest agere in quibus hic mandatum et sic lex quod maritus
de iure mandati Sed alii maritus hic mandatum in aliquibus et tunc
in illis agit ita non in dicto c. constitutis et hoc evenit mo quod
~~necessariis~~ coniunctionis non quia sunt affines Et sic primum affines
Et potest ista hic primaria legitima secundum post ea alius impetrat eam

dicens illegitima nunquid ista poterit excipere de re iudicata et dic
quod non quia res inter alios acta aliis non preiudicat de re iudi-
cata per leg. sepe de ex. rei iud. Item per sequens matrimonium legitimatur proles
ex fornicatione suscepta et legittimatur favore matrimonii ut s. e.
tanta. Ad primum debet attendi q. de electione dudum. Ideo licet
res deveniat in eum casum a quo potuit incipere seu debitum inicium
habere non firmatur sicut ff. de reg. iur. si eo tempore licet in matrimonio
tamen secus ut ff. de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adul-
terium. Glo. octave reddit rationem signat contrarium [illegible] sol.
videtur hic ius dicit si est ita mandat eam primo iudicari le-
gittimam et ideo mandat in hereditate paterna nec habet [illegible] ea
in hereditate primo molestet. Glo. dicit ro. 3 [illegible] glo. [illegible]
c. pronunciabilem s. primo quod illud esse deniare ut dicit [illegible] dic
quod hic ius non iubet hereditatem restitui quod [illegible]
fieri ea ratione quod nunquam sit legitima simile i. c. plato primo [illegible]
acta spoliatis in non miserabilibus personis [illegible] sic non intend-
it. De foro competenti [illegible] de officio delegati significasti. Quod
prima solutio [illegible] [illegible]

Cum inter

Separato matrimonio in facie ecclesie contracto filii geniti vel concepti an sint legitimi.
Primo ponit casum diffinitionis. 2o diffinit [illegible] Ideo [illegible]. Casus
inter quendam Joh. [illegible] et quandam [illegible] mulierem erat mota questio
super federe matrimonii et tandem quod sententia lata esset divortii genera-
liter [illegible] quidam filii de quibus dubitabatur an essent legitimi
vel ne vel an deberent succedere in hereditate an ne super quo
fuit papa consultus qui primo considerat quod filii non debet susti-
nere iacturam ex quo parentes publice in facie ecclesie contraxerunt
matrimonium. Ideo papa statuit quod filii quos ante divortium
habuerunt et qui concepti fuerunt ante latam inter eos sententiam non minus
debent legitimi reputari et quod in bonis parentum succedant defectu
talibus [illegible] imitantur. Can. c. s. [illegible] vel ad [illegible]
impetu[illegible] et ad [illegible] quemcumque [illegible] s. de divor. per tot. s. si
an lata [illegible] si [illegible] appellatione pendente [illegible] Nota ex qua
parentes publice in facie ecclesie contraxerunt filii sunt legitimi nati ante
divortium vel concepti. Et hic contraxerunt ambobus ignorantibus vel altero
[illegible] s. c. ex tenore et dixi [illegible] concepta quia in hoc casu attenditur
conceptionis tempus in homicidio i. de homicidio [illegible] ex litteras
quia ibi attenditur tempus [illegible] et [illegible] est in bap-
tismo de [illegible] di. iiii. c. qui in maternis quare non natus [illegible] [illegible]

adam fm̄ xem regnare nō pt. Et si ignorantes contraxerunt et
scientes prolem susceperunt dic quod idem est s. quod c. lecta ff.
de iure qui contrah. infamia l. quos quod cum nō possunt separari sic
et l. de diuortiis porro petat aut cognoscere l. de spons. contra
inquisitionem audientium per se an l. de consang. et affi. c. vno in
ke. Ubi etiam ubi scientes contrahentes sunt excusati ipso iure
primo etiam ignorantes ignorantia iuris ut pri. quia scientes se
in 4o gradu sed ignorant 4m gradum esse prohibitum quia ignorantia
iuris nō excusat l. de reg. iuris ignorantia li. vi.o sed ignoran
tes ignorantia facti nō affectata excusantur ut puta quia ignorant
se esse in 4o gradu ut nō in glo. sed 2a sic. Glo. s. verbo
contrahi argumento de tempore contractionis spectando allegat per regulam et solet
hic dicit quod filii qui nati erant contracto matrimonio doctores le. ini
contentur. Ex hoc glo argumentum in verba sequens contractum vel sequens
contractus est cum si pater eius absenciato renunciatur licet nascitur
post remotionem tamen pro filio censeatur. Item Glo. sequens ubi et solet
hic dicit in lex de iure dotium furor ubi plus sequitur bene Glo.
velit allegat 3o concordantia remittit quia et soluit hic dicitur quod
etiam in hereditatem paterni succedunt ut debitis primis intendit sic
Item etc. Ex glo. dic etiam si mediata presumptio per prius facit
mitti in possessionem ff. de liber. agnoscendis l. si quis etc.

Transumitte

Statuitur verbo viri et mulieris qui negat ali
quem filium suum nisi litteris iudiciis et rationibus conueni oudatum
ex e consul. et iuris lo vel sic prima per publica educata de
sponso et liberorum procreatione. Casus quidam ut quidam puellam
inuenit ammere eo tempore quo habebat concubinam quod per ca. s. concubi
nam sibi legittime desponsauit et filios ex ea suscepit demum
post mortem filius ille natus primam hereditatem peteretur praedictus puer
qui sic inuentus fuit se opposuit dicendo se esse filium eorum et
heredem quamvis aliqua publica sponsus eorum dicatur per eam vero
v. et vxor eius qui sic eum receperunt eum esse sponsum nega
bant et se esse eorum filium quia eum prius enim receperunt et
nutrierunt cum quo talis mora esset cum quo rothomagensis et ille
inuenis enim stare nō vellet sunt vincto cognitionis astu
tus et quod patens inuentus nō fuit se filium nec in possessione
filiationis erat quia et ratione cum ille tamen credebat et etiam praedictos
eum dixerunt nō esse filium eorum quare prefatus archiepiscopus consul
uit apostolicum an pro eorum esset credendum et quidem iuris sit de hoc
in tali casu statuendum est verbo viri et mulieris ut etiam sequens in iudiciis
et constituit illum inuentum esse eorum filium legitimum etc. Cum vxorem

le^ma ꝑ ostꝰ ut h^c credeba^r i^e spurius tunc. s. cum puerꝫ nute
bat Jo an. legittime. s. mortuam p^ma cu^m ia vincte ea^m non
desponsasset nec i^r fidem dedisset nec alt^r in morte p^orꝰ mat^i
matus fuisset sim ostꝰ filios laicos sciens si p^ma vincte le^ma
filios suscepisset p sequens matrimo^m legi^k no poz vt. j.
c. tanta quia tales essent spurij in adulterio geniti / sciens
qui erunt geniti ex posito r solita tunc bene legittiarent^r p seqns
matrimo^m ut j. c. tanta / quibus filius p^o despon^s nat^r spu
rius dicetur. s. ut tam q^d supius dixi. s. qz i^e R qui cu^m ia
contubuit ut cu^m ccubina tunc sunt le^ma vxore / dicttus q^u
cu^m credendu^m est / r quod sit nuꝰ / ttis inditijs quia pbat q^d
nu^t istu^m R r p^ma vxore q^d abiecit n^m fuit matrimo^m vel ob
stante aliquo impe^to vn no potuit sua^m legittimatio^m p sequens
matrimo^m impedire / Ro^n creditur ptibz q^d aliquis no sit
eorum filius nisi p iudicia ^ctru^m p^rtur ꝑ aliis r dic credit^r. s.
quo ad p sumpcio^m ut in glo. al q^d j. de h^e ^c cetanus in glo mag
ad fi. Et sunt c^oz gna filiorꝫ no^r h^c xxxij. q. iiij c. penult
r j. c. tanta. Videt^r q^d ille avicinia fuit reputatus p spurio r
parentes h^ebant cu^m p^uo filio / Cui incubit pbacio Ro q^d ei q^d fu^m
fe d^r r no oz q^d tales pbones sint vere / ꝑ sufficit q^d sit pba
biles quia possi^le est q^d alt^r ^ctinxit vir eius vxore agnouit r^c
e impos^l p^o vera filiaconis ut. l. lucius. ff de qdicionibz r
demonstr^bus r l. filius ff. de his q^ui sui vel alieni iuris sunt
Contra^r go pbabit^r possessio filia^cois Ro sic q^d ipi talem filiu^m
reputant r eum noiarunt filiu^m. r q^d talis tanq^a filius r h^es nu
trivit r actibus cuncte^bus filio ut pu^m dimit h^edi^te. sat s. de
pcone ptias ubi noiacio r eius beneme h^eco facit que p tali
reputari Et ideo in ista pbacione sufficit q^d ego a. p. r R
qui de pbiro vxore gnebat filius sui reputatus r nominatus et
p tali gnut^r h^eitus / ꝑ quia ille de quo h^r agit^r no fuit i posses
sione filia^cois ꝑ avicinia spurius. i. ex adulterio natus reputa
batur / r spurij no succedunt qz nati sunt ex dampnato coitu
C. de intestꝰ impe^r auc^ta ex cplexu Et ostꝰ pmcel^s ig
d^r q^d cu^m i^e R invenit i^m puerꝫ h^ebat alia^m le^ma vxore q^d
expulerat r eius cccubine adhesit / r ideo vicinia credebat q^d ex
h^c adulteria cu^m tunc genuisset / r^c ipsorꝫ filiu^m no nale ꝑ spuriu^m
existimabat. s. ex adulterio natu^m. / Glo. iiij sr^r v^o qo mota qn
r solvit obi^c r explicat sol^r. Videt^r h^ic d^r cu^m aut qo coram te
mota esset quevit gr^r glo q^s h^r pmonit addendu^m sine movit qstionem

Dic planum

Dic planum est q filii le[gitimi] etc. Glo iudicijs uidz p qcom 2d. q
pruditia sit pbatio Sequit[ur] capitulum

Causam que Illegittia est ples q vio vincte vxor
ex adulterio suscepit siue cu ipsa adultera
siue cu viro moret[ur]. Et pma glo dicit poit ca[sum] videat[ur] cu recap
to isto textu ponat[ur] casum sic p[ro] s[e] quidam robertus hnit filia
agatha de qua muliere ancellina que ancellina hebat tunc aliu
viru s[cilicet] allanu quo alla[n]o mortuo iste R[obertus] duxit ancellanam
de qua hnit agatha q[uer]itur nu[m]q[ui]d agatha e le[giti]ma defenda
R[espon]d[eo] uidz q no q[ui]a ancellana uiu[en]te viro no poterat tunc esse eius
vxor ex quo cu[m] maritu tunc hebat no fuisse le[giti]ma q[ui]a fuit
in adulterio nata Vbi filia suscepta ex 2o viro pmo viuente
ille[giti]ma e defenda s[ecundu]m albertum sic erat hic q[uonia]m illa ancella
nna suscepit agatha ex robto viuente pmo viro s[cilicet] allano
2o sequens matrimoniu no pt ea legi[timare]. Et dic ex 2o viro et
in domo mariti si dedit q[ui]a al ff de hijs qui sui sunt
vel alieni i[uris] l. filiu. Et dixi pmo viuente s[cilicet] separate no sunt al
q d despo cu i ap[osto]lica dixit hic exfidemus q 1a decretal de
sequi c. tam que de offi[ci]o deleg[ati] et dicebat q nollet hic i
tellem textum ordinem istarum decretaliu tam que dz legi tam
j. e ti. ex integro 2o dz legi c. tam s. de dolo 29 usqz ad s[ecundum]
ceteras 2a vbi de ciuf[...] dz statim inponi c. tam s. de off.
delegati ex integro 3o loco deret legi c. illud 4a 2bilt de
ret legi tres sunt pdicte s[cilicet] ceteras et in c. tam j. e glo
poit ponit ca[sum] omn istorum Et licz glo pma sit correcta
pt tn retitan pgom q solut videtis hic pr madat i
qrui etc. Ducit glo q[uan]do q[ueri]t[ur] de nat[ali]b[us] ipsius agathe.
Glo final declarat liam videt[ur] q ista ancellana no poterat
ee uxor ipsius R[oberti] eo q viri sui s[cilicet] allani thorum maculauit
etc. Et 1a glo dat am intellectu s[cilicet] q ille Robertus duxit
de facto ista ancellanam viuente viro ipsius allano et inter eos matri
moniu ee no potuit q[ui]a pmo viuente eius fides data et adul
terium et q[uo]d hec dixerunt sic etc.

Lator et Q[uae]stio nati[bus] opposita petri hesitatione cor[am] iu
dice seculari et ecclesiastico iudice remittenda et
pmo ponitur casus questio 2o te commissio l[ite] s[ed] dicitur vl st
q[uo]d incidebat in eo[dem] pte s[cilicet] pmo ponit q[ua]n[d]o nepos petebat di
midia pte cui sui a patruo suo et patruus obiciebat prem
suu fuisse illegitimum filium In 2a q[ua]n[d]o fuit app[osi]tum In 3a mandatum

infra duos menses quod tenuari In 2a parte quomodo ad iudicem
secularem remitti si infra duos menses obiecta probata non
fuerunt 2a 2e tunc 3a in fine quere 2a in fine Casus erat quidam
ex agentem ex una parte et quendam G. patruum predicti et quentum ex
altera erat mota quod ex hereditate aui dicti et coram iudice secular
quorum quo tempore petebat sibi et hereditate tamquam debita ex suc
cessione iuris sui adiudicari quam ipse G. tota teneret Sed G
exclusis excepcionibus dicebat quod frater ipsius et non fuit de legitimo
matrimonio natus ideo ipse de hereditate aui sui de qua agebatur
nichil possit de iure hereditare ex quo pater suus tamquam ille in
in nullo succedit et 2a ita excepcio erat natalicium ideo causa quo
ad hoc delata fuit ad episcopum norinten tandem cum super questione
natalium coram norinten episcopo causa tractaretur ab eodem episcopo fuit ad se
dem apostolicam appellatum eo quod predictus episcopus tam differebat terminare
ipsam tam natalium predictam commisit quibusdam iudicibus de quibus
in super sepcione ut ipsam infra duos menses sublato appellacionis
obstaculo facerat terminare Sed in ante non patet quod si predictus G. non
possit infra duos menses probare quod de opponit sibi et potuit dictum
secularis iudicis coram quo de hereditatis vertitur ut non obstante
natalium articulo tamen hereditatis non differat terminare Idem et de
quo inde scripsit G. patruum suum tenere hereditatem aui sui. s. istius et
ipsius illius G. ille . s. patruus iure possessorio quod defficeret
pre ipsius et desiit ipse et C. de suis et legitimis auctoritate in
successione sic et c. tamen secundum ostensis quando natalium primissiom
iudicis secularis quod quod hereditatis . s. predictum erat mota coram iudice
seculari coram quo incidente fuit mota quod natalium que ad eccle
siam remisit extitit forte a patruo ipsum fuga querebat et ideo
limitatur secundum episcopus secundum ostensis Ideo quere 2a predictum non quem dicit aliquis
illem hoc pre dicta si aduersarius in possessione legitimis existit secundum
abbas Ex dicto in possessione al et D. c. tutissimus in fine
Item non secundum ostensis sicut iudex secularis coram quo agitur quod natalium
per modum excepcionis si filius eius cognoscet sic et ecclesiasticus qui in
locum eius succedit cognoscit fuit quod non de 2e ne aliqui tunc
Item si secundum persumpto contra aliquem quod calumpniosa moueat quomodo potest ca
tis peremptoriis prestigi quo lapso non audietur et hoc est contra istam
regulam C. ut nemo inuitus agere uel accusare cogatur in rubro
et in nigro sicut dicit consuevit de scolaris qui timet ne grauetur quando
patruus 3 addiscessum fiat quod non . C. de in genua et manumissione l.
diffamari de clandestina desponsacione cum in hibicione per ostensis et illud dicit

q tinus legis etiam bremat ut h isti Item no q pt psigi
tinis pemptois ad ponendam pempter exceptionem p q tm qs
no auditur de exceptionibus pastoralis Item qn de except de
cognoscit alius iudex q ille coram quo oppo exceptio sim
to iudicio sup illa exceptione initiabit p iudicii ut dictu pui
cognoscat g an habeat initiatom vi q procede no possit Ca
illam de arctale admite alij excipit quis que no esse filium ali
quando excipit que no ee sm lem si excipit que no esse
filium tue pt iudex secularis de ista ca cognoscere ar pt pri sig
alcuius Item no in c. tua . de or cog si excipit que
no ee sm lem iudex secularis pt de ea cu no intromittit vt
h. s # sacramentali matrimonii ptinet ad iudice ecclasticum
Sz quero nunquid coram ecclastico iudice sup illa exceptione
porriget libellus videtur q no qz coram seculari no ex porrecta
go nec cora isto cu succedat in lo istius sm Inno. Sed
dic q tutius est porrige nec e tolit ide lis subroget secu ri
qz ecclasticus dz pnuntiare q no oportz coram secu ex quo in
mom exceptionis obiar 2c requirit libellus ut sm form peti
tionis pnuntiar j. de sy lis tholi Dic hoc no e dictum q i ca
matrimoniali pt procedi sine libello p clement dispendiosam de
iudic. Glo p a q sinuat licam vz iehus q R. rapiende diracte
q de bonis suis cum nichil potrat pape ex quo ref Ego glo
h. dr q nales succedunt in duabus vnciis de sia le nio ß q
sm canones qui tlem coiu dampnat sm ost xxv. di i. s.
Eius Idem 2 faciunt noue leges in auct de lenonibus in
pnc coll iij vnde dc imperator castit simus amatores i auct
quibus mod nales efficiantur sui s. illud vnde dr ost i ta
bus fortissime vbi agitur de pctis vult q leges sequer canones
in auct quo oportet epos colli p # Dic tn tutu esse q impa
tor pt admitte nale ad hereditatem pr tacit lem prescriptu gro
sm go e potit p constitom gnale Nam sicd pp dispensando pt
illegitimos admitte ad ordines et bnficia ecclastica sic impa
tor ad hereditatem 2 honores seculares ff. d. e. tuto. l. gna s. spu
rius ulr x di. c i. ß in feudo nec nales nec adoptiui suc
cedunt si de feudo questio sit vt hic dr nouella or in nouella
Glo sup vbo iusta duos not q itus pt statui tig assude
ref Glo no potit lecue pre obiat 2solnit h dr si no mf
duos menses pdens h. no potit sire exceptoz legit 2tur se
cularis iudex de principali ca cognoscz ß q ref Ego glo dic quado

ff dr hic dns host sm canon
filius nalis in tm succedat
et h pbat sic nullus nat
de dampnato coitu succedit
ut in auten qbs mod nat
efficiant sui s nllo i l quis
coll vij et licz leges admit
tat concubinatu ut C d co
cubinis l p 2 ff de concubi
nis l i concubinatu 2 q t pai
Canones tn dapnat ut xx
v di s Crimis 2 xxxij q
di fornicari 2 xxxij q iiij
meretrices
ff noue leges etc dapnat sic
coitum 2 dna pccm ut in
auten de lenonibus coll ij
2 coll v s nta lince
q nat coll vj vn dr impa
tor castitatis sum amatores
in auten qbs mod na effi
ciunt s illud coll vj se
dr vbi agr d salute lne
leges ma se dignat sacros
canones imitari in auten
qua oportat epi coll i s
se vedo tpem coll ix Et
sic nales filios s veram
lege excellicatoz iniusto
coitu nati ff h lex ifua
na tales admittat ad
successionem et seruari pfic
papes iniuj et imparem ul
pf ic #

agitur q etiam coniunctos tunc spu non et matrimon repellitur pa
lam contrere ubi aut mortui sunt tunc secus ex quo se prioribus
habuerit secundum ost. Item glo. ff. videtur quod hic pl. primus et erat in
possessione filiationis et possidebat bona prima et mater sunt decca ref.
Glo. final. obiat de duabus legibus et soluit. videtis si ca natalium
non sunt examinata inter eum debet iudex ecclesiasticus dominum iudicia scirim
ut procedat. Secundo glo. dicit non sit ergo quia alius incidit spualis .i. de di. nec
licet et usurare de prudentia secundum tancredum. Unde dicebat si si spo
heredit. incidisset in contemptum natalium iudex ecclesiasticus de ea cognoscere
potuisset. Dic quia est talis causa que non habet impedimentum nec est capax de
ea tenenda tunc talis iudex de talibus causa non principaliter nec incidenter
cognoscit. Sed si non habet impedimentum sed capax est ad ipsam tenendam
cognoscit. Sed si non cognoscit tamen cognoscere potest incidenter
tunc sed principaliter non cognoscit tamen cognoscere potest incidenter aliter

Tanta Naturales legitimantur per sequens matrimonium coniugium spurii
vero non. Prima pars legitimatio matrimonii in favorem prolis et ea pars ino
dificatio vel si aut et ea pars adiectio vel postrem. Casus aliquis ex ali
qua muliere filios suscepit postea cum ea contraxit modo queritur nunquid
tales filii qui sunt ante matrimonium nati debeant legitimi reputari. Responsio
dicit quod sic. Sed tamen nisi talis vivente uxore legitima aliam cognoverit
et ex ea filios suscepit licet eam postea duxit tales nec filiorum in ad
ulterio geniti spurii sunt et ab hereditate pellendi maxime si in mor
tem prioris alterutrius sunt machinati. Tanta vis matrimonii subaudi
et favor prolis .i. c. extenore iustitie secundum eos. circa .i. cum mat
rimonium prolis contractum et licet lo. desuscipit non quod fit matrimonium sed
ex soluta et soluto ut postea sequitur post contractum est si in contractu desit
proles ut sequitur in mortem ar. constitutum contrahat quod satis est quod sit
species prolis in tantum qualescunque primo est sunc spe prolis est matrim.
perpetuatur. solam. xxvii. q. i. nuptiarum. Preterea .i. max. quod idem
et si non est machinatus ex quo est genitus in adulterio non gaudet
predicto et si peccat quis filios ex muliere cum matrimonium que
tunc quam peccabat poterat fieri eius uxor sequens matrimonium istos
legitimat. Si aut tunc uxor fieri non poterat .s. quia tunc aliam uxorem
legitimam habebat vel ipsa cum viro legitimo tunc sequens matrimonium
quo ad prolem in adulterio conceptam nichil operatur. Ubi dicitur quod mat
rimonium legitimat prole contrahitur ad tempus peccationis filiorum. Sed tunc
non poterat esse uxor nec possibile erat cum ea contrahere. Ergo nunc fit
tio iuris ad impossibile. Preterea ad tunc eo operari cum fictio iuris ad
impossibile non extenditur. non ff. de sponsalibus. Ideo quia vero pone quod solutus cum

soluta suscepit filium tandem contrahit cum alia ex qua procreat filium mo-
riente uxore contrahit cum prima et legitima. ille filius moritur pater et
consuetudo patrie quod primogenitus succedat queritur ex illis dicatur
primogenitus dic quod ille qui per suam legitimationem sequentem non preiudicat ius
alterius iam quesito decisa per glossam in c. per venerabilem qui filii sint legitimi. Item contrahens cum
ea quam defloravit et aliam eam non cognovit sit bygamus. Respondetur quod non
nam hic matrimonium post contractum sicut ante nec fingitur. Item eo quod ante
matrimonium geniti post contractum matrimonium habentur legitimi ergo sicut ille fingitur
legitimus in matrimonio genitus per matrimonium post contractum ergo similiter si matrimonium
post contrahant fingitur ista in matrimonio deflorata ergo ex quo ius
fingit eam in matrimonio defloratam per matrimonium post contractum non
erit bygamus. Sed dic secundum Ostiensem hoc non debet hic sed solum quo ad favorem
matrimonii prolis dicitur cetera. tamen sed matrimonium non retrotrahitur precedente prolem
et si dicatur matrimonium precedit prolem hic per istam fictionem non reparatur
quod esset idem quod ad restitutionem defensionis sacramenti. Immo esset diversi-
tas secundum Ostiensem. Immo sicut per suam fictionem ius non posset reddere ocu-
lum monoculo quem non habet sic nec per fictionem sacramentum cum patitur defectum
ad hoc xxxii di. si Paulus. Item actus legitimus cum tribus quod propter
matrimonium sit completum simpliciter ut s. c. per venerabilem in defectu vero
sacramenti non potest aliqua gratia impetrari ut patet extra de bygamis c. ij.
Item eadem res non operatur contrarios effectus de baptismo et eius effectu
maiores. vide Archidiaconus secundum eum xxxiiii di. Valentino et de byga-
mis debitum. Item cum in virgine consummavit cum virgine matrimonium con-
summavit et quod contingit mox cum illa corporis non inducit by-
gamiam sed quia hic duo simul convenerunt sive in duas virgines sive
in una corrupta xxvii q. i. cum procreatis. Inde habetur ergo distinctio
requiritur non solum unitas mulieris sed et integritas. Unde apostolus
despondi vos uni viro virginem castam exhibere christo. xxvii q. i.
nuptiarum. Talis ergo bygamus censetur secundum Ostiensem. In ista quaestione an Quid an contrahens cum tali quam corrupit et que carne sua non divisit in plures an sit bygamus habetur tamen doctores quod non non obstante iuribus in contrarium allegatis et c. 9 de sponsalibus
contrahens cum ea quam ipsemet corrupit et que carnem suam in plu-
res non divisit an sit bygamus sed Jo. an. et Ostiensis in summa dicit
quod non et hoc tenet Jo. an. de bygamis debitum et de clericis coniugatis
v° li° vj. Singulo si vero contraxit qua cum viris unius nec carne
sua divisit implicatur quia cum viro unius nec carne sua divi-
sit in duos quod videtur sufficere. extra de bygamis debitum ergo non videtur
quod debeat esse virgo eo quod quo contrahitur matrimonium tamen uxor
ad hoc quod vir non fiat irregularis sufficit enim quod ista sit unica
unius vide Archidiaconus xxxii di. nemo. xxxiiii di. curandum et c. Papias
xxx q. v. qualis. ubi videtur quod eum exposuit in verbo virgo casta ubi
primum dicunt i. in virginitate desponsata sed celebrior opinio exponit virgo.

i. ab alio non cognita hec goffre. in summa ut urget uers supp
posite post. qz ut in eis pz. Ost. loquitur ponendo quod pati de stup
ratam et ut bene precedentes ille uenes ut pz in p^a et 2^a tunc
In 3^a nego matrimonium esse tantum bygamie. sed fateor id matri
monium consumatum ex quo in surgit effectus pacis in ducat bygamia
eo tamen quo inducit non potest separari eius generi. nec ob eo por
ta in glo. e. unica de cleri. conjugatis li. vi. ubi dicitur carnis commixtio
conformitate designat humane diuine quoniam non. contemplata carnaliter mixtio
fuit in utero virginali gesta. ergo oportet consumacio. que id designat fuit in
utero virginali gesta quod si an illam corrumpit esse non potest facit
ad hoc xxxiiij di. maritus quia bygamia est defectus ex 2 ibus impe
ditur nemo secundum Goffre. Item sequentes matrimonium singulariter precessisse
corruptionem cum ergo tamen coniunctio est recte que significatur per coniunctionem
christi quod coniunctio dicitur et humanitatem que significatur per coniunctionem cor
porum unitate sit in reuocabilis multo significatur in primi matrimonii
coniunctione carnali sed tamen quidquid tamen ad secundam uxorem recedit
ab unitate tendens ad pluralitatem ideo non potest sic erat dicitur unita
irreuocabilem nam ubi est signum unitatis et signum unum esse debet
secundum Goffre de bygamis. i. sui. et ideo dico concludendo quod non
sola commixtio carnis sed commixtio carnis post matrimonium cum
unitate unitati in primo matrimonio ergo sit designat illam sacramentalitatem
scilicet unionis humane nature cum diuinitate et ita est unitas unitati in
primo matrimonio ergo sit illam sacramentalitatem et sufficit quod talis
commixtio sit primi matrimonii et sit tamen unita uniti et ideo requi
ritur quod sit cum virgine. Item queritur quid si contrahit durante
matrimonio sed post ea mortua legittima contraxit cum illa et post ea na
ta sit proles dicit Ost. quod erit legittima ar. j. e. quod nobis sunt
sed ergo post quocunque tempore fuit in utero quod proles sunt legittimi con
iuges. nam ubi agitur de quo modo ponderamus tempus talis sit ad al
ad eius ingenuitatem dicitur sufficere semel tunc concurrisse, utrum ingenu
ina insti. de ingenuis § i. et ij. Item dicit textus si uir ui
uente uxore ex alia filios suscipiat licet prima mortua eam postea
ducat proles non erit legittima probant uerum pz si sarracenus ex
xpiana filium genuit baptisatur et habitat cum illa non legittimatur proles
quia apud nos potuit esse matrimonium xxviij q. i. caue
Item dicit hic unice de nat. ex concessu § quod non legittimantur
pueri post contractibus ex dispensatione hic unum nisi et ex dispensacione
filij legittimentur quia tunc matrimonium non poterat esse inter eos
cum proles suscepta fuit ergo ex facto rectificari non potest nisi cum ipsa dispensetur

l. reddit ad
textum concedo

Quoniam tamen
uel prudens ex
xpiana post pro
...ter ... baptisatur ... eo
... cum ... concessu
legittimatur ...
tunc puer

Glo. prima allegat v. q. oz. requirit et salvit videtis hic dicit quod filii
ante geniti per matrimonium in certum legitimantur. Sed glo dicit si matri-
monium precedat coitum procreationis tunc sunt legitimi quo ad ordines et
procreationem et consuetudinem al. non ita nota l. ij. di c ij. Glo. ultima
tractat de quadruplici filiatione. Et nota secundum glo. et magnam glo.
que distinguit de quadruplici genere filiorum scilicet de legitimis tantum
et naturalibus tantum, de naturalibus et legitimis et de spuriis. Dicit aliqui
sunt filii non nominandi ut de incestuoso vel adulterio coitu et
tales in nullo succedunt ut j. c. per venerabilem cum suis notatis in fine.
Alii sunt filii nominandi et thori alii spirituales tantum ut simoniaci
vel ipse ut j. de etate filii quod sine q. de mais et obe. pellite
vel tales succedunt de consuetudine cum de cone viij q. i. thois
Alii sunt spirituales et legitimi sicut canonici ut filii de quibus de cogna-
tione spirituali per totum, tales non succedunt sed impediunt et dirimunt ma-
trimonium ut i. Alii tales et legitimi puta adoptati vel arrogati
ut j. Alii tales et legitimi puta adoptati vel arrogati ... ut in capite liberorum ad
de cogna. legali c vno et tales succedunt in capite liberorum ad
optantis vel arrogatoris ut notatur glo in c. j. qui de desponsatione
Alii naturales tantum de quibus d. c. lator et est illi qui sunt ex solu-
to et soluta geniti i. ex concubina in propria domo retenta. Et dicit
tales succedunt in duabus unciis et hoc verum cum nisi sit ex
les vel uxor legitima, quia uxor legitima excludit naturale et ex
excluditur abagnatos. C. unde vir et uxor l. i. sed si ipsa non sit
tunc naturalis filius excludit agnatos in duabus unciis C. de naturalibus
liberis autentica sed et cum tali ubi uxor ob. et alia scilicet filia natu-
rali non potest quia excluditur per agnatos simile j. de testa-
mentis autentica [illegible] li vj. Alii autem sunt naturales legitimi i.
ex vero matrimonio vel putativo et in fortie cere certo inter liberas
personas vel inter liberam et [illegible] et tales in districte succe-
dunt liberis parentibus ut j. c. per latinum. Alii sunt naturales legitimi
sed sui de genere suorum per totum et tales non succedunt nisi ma-
numittantur tacite vel expresse inter. De his qui sui iuris sunt
et quas personas non accipitur et quibus non est permissum facere
testamentum per totum. Alii sunt abinde naturales sed ex post facto legitimi et
tales tamen sunt naturales et legitimis connumerantur ut hic in c. uno i. per o-
mnem. No in glo. dicitur vulgo conceptus i. qui nescitur quis est
pater ut si publica meretrix pariat in medio illius vulgus et pr-

Causam que De causa cuius inter laicos non cognoscit
eccla cognoscit tamen an quis de legitimo matri-
monio sit natus primo ponit conclusionem, et primus forma
lymeclire qua in uno membro renotat et ponit tamen et ei ve[r]

Glosa prima ponit casum Retento themate glosa ponatur sic Qui
dam Rudolfus habuit nepotem suum de agata filia sua natum
rudolfum iuniorem / visitavit iherosolimam et dimisit iam Rudol
fum et agatham filiam suam matrem istius rudolfi in tota hereditate
sua tandem iste Rudolfus avus ipsius iunioris mortuus fuit
ultra mare / Et erat ibi quidam fredericus qui erat frater anti
qui Rudolfi et sic erat magis avunculus iunioris Rudolfi
et spoliavit illum rudolfum iuniorem bonis Rudolfi antiqui dicens
matrem iunioris Rudolfi non fuisse legitimam et ideo non potuisse
succedere in bonis magni Rudolfi. Et iste Rudolfus obtinuit
litteras commissionis ad iudices in quibus mandabatur eis quod ad
principalis cause ingressum restituerent ipsum sed violenter esset
spoliatus / Rex anglie monebatur contra per possessionem quod ad regem
pertinet commissionis non tollebat propter rationem quia mandabat eum resti
tui et procederent in principali. scilicet utrum iste R esset legitime
nata licet aliquibus videretur quod in cognitionem quod de natalium natalitate matris
scilicet agathe cognoscatur ex quo erat iam mortua et in sua vita non
fuit impetita Inter R. scilicet iuniorem et fratrem senioris R matrem
scilicet agatha. dicti iunioris R / suscepit eam de auclina alano vivo
legitimo ipsius aucline adhuc vivente et de adulterio fuisse
nata et c. tamen quod R iunior avus suus. scilicet R senior principalis
causa etc. scilicet super natalitate agathe commisse scilicet an esset legitima vel
non ad regem pertinet de ordinatione scilicet ipse Innocentius decretalis quia hodie
illud regnum est de feodo ecclesie quod ipse Innocentius iii rex Io. acce
pit ab ecclesia in feodum regnum illud sed est dicendum ut aliqui credunt
licet non sit ita tamen ratione accessionis et c. ci. sed ratio est
tamen ratione petiti violentie et de resti. spo. sepe tamen ratione feodi
sed est ipsarum scilicet possessionum / pertinere sed non est ita sed volunt
ipsum scandalizare sic et de gestis tamen ratione quod non de capitulo quod
causa erat accessoria et de ea cognoscere poterat de dictis invalidis
et de prudencia matris scilicet agatha / proda R. scilicet iunioris / Nota /
post mortem de legitimitate cognosci propter bona et possessionum indicium est
secularis iudicis relinquendum Et dico propter bona non personas al contra
xviii di. quorum Item dixi quod iudicium possessionum est secularis
iudice relinquendum verum est in mitra sua / sed secus in spirituali ipsius
ecclesie / et de appellatione c. si duobus / et c. per venerabilem et et licet principaliter
subsit ecclesie / de maio. obedientie / et bona vero subesse / de dictis
invalidis. per vero tamen secus est in rebus eius pro se possit de
linquere et de indiciis nomine / ratio nos / nota l. iiii di. preter

Item no q p(a)p(a) no d3 mitte falce in messem aliena ut de iudiciis
nouit | Et no hic primo q s(ente)n(ti)a p(ro)nunciata quis p(ro)uinciam leuem
non facit apud om(ne)s s(ed) int(er) illos tm int(er) quos fit iudicatum
ff. de adult(eriis). l. deni(que) (?) | z ff. r(ei) (?) iud(icatae) | res int(er) alios acta aliis no
p(re)iudicat. | de re iud(icata) lib. vj. | lic3 n(on) s(ente)n(ti)a filiacionis ius facit
apud om(ne)s | ff. de liberis agnoscendis l. i. | no tm in ea legi(tim)us
ide e (?) conuerso (?) q(uia) no inuenit(ur) h(oc) expressum | s(ed) c(ontra) | Ite si pro
ducto instrum(en)to const(e)t q prouincia(lis) filius possum i(n) instru(mento) h(abe)ri
in alio iudicio | q(ui)a tn non obstante exceptione rei iudi(ca)te ut ff.
de exceptione rei iudi(ca)te. l. si ac(tio) | Sed quid si aliq(ui)s diffamat
sup(er) statu quia ille magis d(ici)t dico q iudex p(o)t(est) infamato i(m)ponere
in(di)c(tu)m (?) silentium ut. l. diffamari C. de ingenuis z manumissis | z p(ro)uin
ciare istum leuem si h(oc) p(ro)bauit | z si coram vno iudice peto me leuem
p(ro)bari z tu coram alio petis p(ro)nunciari illegi(timum) iste iudex p(ro)cedit tm coram
quo petij me leuem p(ro)nunc(ia)ri q(uia) h(oc) fauorabile i(d) contrarium | z in illa
ca(usa) p(ote)st p(ro)uincia inueniri z fit s(ente)n(ti)a in p(er)sonam nomine dni ut de elect(ione)
querelam | Glo. ij pri(m)o dicit q sit distincta alt(er)a vj. ma i(n) g(e)n(er)e
alt(er)a 2a. ponit opi(ni)onem h(ugu)g(onis) z g(e)n(er)a alia z tancredi q(ui) apparet
h(ic) d(ici)t(ur) q ad regem p(er)tinet no ad eccl(esi)am de talibus possessionib(us)
iudicare | z(c) p3 s(ecundu)m glo. q iurisdictio sp(irit)ualis z t(em)p(or)alis est distinc
ta z(c) | Extra addit3 aucto(ritate) qua optat ep(iscop)os in p(ri)n(cipi)o coll. i. vnde
idem ipm imperatore misit lege quata int(er) in auc(tentic)a de ep(iscop)is
libus (?) §. si. coll. iiij z s(ecundu)m h(oc) re(quiritu)r q essent duo vicarij in terris vnus
in spiritualibus z alter in t(em)p(or)alibus Subdit glo. z(c) p(a)p(a) no h(abe)t
vtramq(ue) iurisdictionem z(c) | Ad fine dic z de p(a)p(a)l(is) iudicii ad ap(osto)lice l.
Ly. Est hodie p(er) extrauagante que incipit vna(m) s(an)c(t)am declaratu(m)
s(ed) q p(a)p(a) h(abe)t vtrumq(ue) iurisdictionis gladiu(m) z exe(cu)tionem t(em)p(or)al(em) co(n)cessit
imperatori quia vterq(ue) gladius fuit co(n)cessus petro s(ed) no ex
ca(usa) de h(oc) ex(tra) no(tandum) ut de iudicijs nouit Glo in co(n)grum red
dit rom(anum) videtis lic3 in co(n)gruu(m) videba(tu)r ut matrimoniu(m) int(er) vnus
p(er)sona z imperatore ex quo s(ed) moz(ar)a z tu in vita ius fuit i(n)spe
cta s(ed) quare videba(tu)r in co(n)gruu(m) d(icit) glo et c(etera)

Per(cep)tatum (?) Si inter p(re)dictum ecce separata a p(ri)mo viro
illo viuente (con)trahit cu(m) 2o le(gi)tima est p(ro)les q(ue)
ex illo susc(e)pit In p(ri)ma facti narra(tio) In 2a co(m)missio vl (?) ...
Casus quidam c(ontra) (?) suis vxore se recepit ad p(ar)tes co(n)stantinopol
ta(nas) p(er) x. annos mansit vnde ipa coram dno ep(iscop)o querela(m) deposuit
q cum diuina expectacio(ne) no posset z tallem (?) nichilo(minus) int(er) se z
ipm co(n)sanguinitate in gradu p(ro)hibito ep(iscop)us audit(is) testibus
int(er)loc(utus) int(er) eos s(ente)n(ti)am diuulgauit dans iudicio licentia(m) cu(m) a(lio) co(n)cedi

que ex auc^te ecce cum alio ꝯxit et ex eo filios suscepit tamen obiciebatur quod isti filii essent illegitimi eo quod susceptus fuit iste quod viuente ꝯtra si ꝯstitit quod eius uel eos suam diuorcii promulgauit filios quos de ao matrimonio auc^te eius suscepit legitimos pronunciet ut hac ecclesia abhedite excludatur | tutissime tamen vagandi eodem mulieris et staret impedita ꝯcordat ut lite non ꝯtestata sicut est | querela dicens maritum mortuum uel matrimonium ꝯtra fauit depitela sequi iure uel de ao impetro canonico sicut ostenditur non posse expectare forte quia non poterat stimulos carnis resistere de eo qui cognouit ꝯsanguineam vxoris sue Jordane | prudens discretus per hoc presumitur quod bene processit aliquando ꝯcedisse cum ipsis sed poenas eum passe de vsupall [illegible] de tusla pla c. i. renouaret hac licuit quia vagabatur sicut iure | in ꝯspectu ecce i. clam et oculte tenebatur | indirecte lo^t iudicabitur de sibi in suspicione Nota legitima est proles si qui auc^te ecclesie ꝯxit et ꝯtra ad prole credatur est fauor non ꝯtra ad diuorcium primi matrimonii cuius si primus non sit legitime amotus et ille nunc substitutus ut de actu ad petitionem et id vim quo admaiores sequitur quo ad prolem in quo sufficiat auctoritas ecclesie ut hic vel dicitur per hanc decretalem quia iure decessit per latorem ex libris | non est opus tam ꝯtemptus in notitia ciuitati puenire cum ciuitatis de talium pena uel culpa non fit de hoc xxiiii q. iiii de ilicitati sicut ostenditur dicitur quod ꝯtemptoris cum eadem peruenit quia putes mishi eadem ut redieret sed ipse obaudiuit et fuit ꝯtumax et eius nec de ꝯtingentibus obmisit aliquando ipsi cum non ꝯmedasse | Item probat decretalem patet si sua diuorcii fuisse ex ra tamen lata si tamen mulier sit separata cum alio matrimonium ꝯxit proles erit legitima ex eo matrimonio procreata Glo. ii quia ar^te p. eius respondit dicitur de hoc dicitur cum elapso longi temporis spacio vir non renouare ad ipsa et ut in textu Sed quare glo. inquiunt eius hic legitime processit cum tamen lis non fuerat ꝯtestata et est Ego glo puta sicut diuinam et ecclesie cum legitime processisse tamen agitur quod ꝯtumacie et uel de ꝯtingentibus obmisit et hic patet maxime ex eo cum hic eius per ipsum ꝯmedatur sicut ꝯfessionis et ostenditur ut patet diuidi et

Quod nobis non fuerit per breuitate pro cuius de clandestinis desponsa. quod nobis p. [illegible] aliqui ꝯxerunt matrimonium clandestine et filios susceperunt per ea matrim

corum sunt aberta assistum queritur utrum filii eorum sunt legitimi
ante probationem suscepti Et videtur dicendo quod sic / Filios et heredes
quia si filius genitus et heres de c. tanta ... Ideo non refert quo ad
legitimationem filiorum an ex legitimo matrimonio vel clandestino
approbato tamen postmodum sint suscepti Et querit glossa qualiter approbabitur
matrimonium clandestinum postmodum Et dicit quod approbabitur sinodali solemp-
nitate et hoc glossa ultimo dicit si an de c. c. ij. in verbo concepti post
ostenditur ideo debet intelligi sive concepti ante approbationem et nati post ap-
probationem sive nati ante approbationem per subsequentem approbationem legiti-
mantur ita quod approbatio precedente consuetudine purgat Quod dicit
glossa vel si non sinodali etc. hoc glossa in fine dicit quod approbatio
ecclesie purgat vicium clandestinitatis ubi ignorabant ~~ignorantes~~
contrahentes impedimentum et quod dicit glossa s. postquam matrimonium est approbatum
intellige postquam i. post generationem prolis an probationem aberta legitimi sunt
etc. si probetur postea impedimentum quia approbatio purgat vicium cla-
ndestinitatis ut dixi per hanc literam facit quod in conformitatione contra nati
legitimantur per presentem de c. tanta decipitur etc.

Referente Si scientes inter se impedimentum matrimonii
contraxerunt illegitima est proles eorum Et glossa prima
incipit cum dicatur cum referente thema ponatur sic casus. Qui-
dam contraxit matrimonium cum quadam mortua et tandem contraxit matri-
monium cum consanguinea ipsius sciens esse coniunctam utrum proles sus-
cepta est legitima Et videtur dicendo quod non / quia matrimonium esse non
potuit propter impedimentum iusticie publice honestatis ideo filii eorum quia
nec potuere dispensationem collativam nec permissivam possunt / nec per
parentum ignorantiam excusari possunt ad hereditatem parentum admit-
ti non debent Justicia quia publice honestas impedit matrimonium
contrahendum ... in glossa ij. Ideo publice honestatis iusticia impedit et
dirimit matrimonium contrahendum de sponsalibus ad audienciam Et c. iuvenis
Item parentum ignorantia excusat filios // Et dicit ostendit quod hic que-
ratur de tribus primo an possit quis contrahere cum consanguinea sponse
quam non cognovit Et videtur quod non // 2o utrum matrimonium sic con-
tractum debeat separari et videtur quod sic / 3o an filii nati ex tali mat-
rimonio clandestine contracto sint legitimi et videtur quod non Et glossa
super verbo iusticia publice honestatis / querit quid sit iusticia publice
honestatis et quare sic dicatur declaratur etc.

Pervenit Ad audientiam prolis illegitima non sufficit pro
impedimento matrimonii in facie ecclesie contracti / proponitur
mulieris querela / 2o super ea datur iudex / 3o sententia primo instruitur

ibi mandamus Casus quidam amici lucie vidue post mortem putii
f. g. z a. intebant eam ab hereditate repellere dicentes eam ille matrimonium
z impedimentum fuisse voluit ipsa dixit q f. pr eius z a. iur ma
trimonium legitime contraxit z quiete simul permanserunt sine aliqua recla
matione Et ideo mandat iudicibus quatenus si est ita predictam viduam
legitimam pronuncient. legitime .i. bona fide in conspectu ecclesie non contradicente
nec ecclesia inhibente de c. c. ij cum inhibitio al impetitu sub esse .i. c.
exteriore quidam forte agnati sue de c. c. i. xij. apatua .q. di
cat amicita non poss de c. c. xx si est ita s. quod putes i
facie ecclesie publice contraxerunt nec in vita nec post mortem istorum infra
quinquennium aliquis quo mota fuit quamvis est non exequio matrimonium
in facie ecclesie e contractum z simul manebant tamquam vir z uxor si
lij in nati legitimi sunt censendi. Item ubi non constat de matrimonio
qui dicunt ee matrimonium fuisse teneretur s albo lic non sit visible q q
sit in incor salutis sue .i. q. vij. s anxiis hec vim iusti vel pugna ad
psuat xxxiiij di c. i. // nec ob. q possessor fuisse non de. ij q. v.
impium quia absque matrimonio vel sponsalibus non e possessio de. de
sponsalibus. ex transmissa z c. excepto ante intellectum istius c. aut alle
gans illegittimitatem quod matrimonium non precessisse vel dicit contractum clan
destine z tunc frequenter queri sit de isto de. c. cum q po z si secundum
sit antiquum sit quod probari non potuit contractum sufficit quietum
de c. lator in fine ij post c. contulationi de de sponsalibus an contraxerunt
in facie ecclesie et tunc si obiaces offerat se probaturum malam fidem pu
tum .s. q scientes impedimentum contraxerunt indistincte admittetur cum hec
duo cocurrentia clandestine contrahere ignorando impedimentum z publice
faciendo impedimentum de. de clandestina desponsatione. tum in fabricis al presumitur
q bona fide nisi mala probetur ff. de proba. l. quotiens §. qui do
lo de de pscript. c. fi. Sed an post mortem putii de mala fide
eorum queri posset Videtur an matrimonium fuit impetitum in vita pu
eorum quod non fuit clamata z tunc impetium con
tinuum si post mortem eorum quod non fuit rens vel actor mortuus fuit. l. fi.
pt z sic pt intelligi Et si reus vel actor mortuus fuit. l. fi.
z C. ne de statu de fut. l. cum z de. c. transmisse nisi sup cor
z C. ne de statu defunct. l. quis z de c. transmissae nisi super
exceptio etiam tum apponet ratione male fidei de. c. lator et
hoc vim quo ad hereditatem si ad quo ad primi tenet
actio extincta e per mortem ut probat una predicta decretalis de. c. tam
ex ij. in fine. Si autem in vita putii matrimonium non fuit impetitum
infra quinquennium tunc bonorum declaratur qui post lapso quinquennio non
fit z intellectum h decretalis Videtur tu spectandum q infra decennium
apponi possit ut de. de cumque priorum lic si dic i fem narrat

hac distinctionem ponit dominus hostiensis et
e bona z vult de hac materia

et ff. consimile appell restitui in lecte z
tempus di quorum z tempus q in iuo
manerentur adde ibi hostiensis ecclesie in glo

Vt v dicit ost Ebda vlo. v. signat contrarium ponit duas opiniones
et solvit iterum signat contrarium et solvit // hic dicitur si est ita s. si ad v sequitur
fatentur contractum matrimonii si tamen impedimentum pretendit volunt ita debet
semel nunciari etc Eo dicitur sed primo. quia hoc pars adversa fatebatur
sed v in c. tamen que non constabat de matrimonio quia dicebatur
quod agatha nata erat ex ancilla eo tempore quo mater eius fuit
cum marito Ex glo. si opponitur illegitimitas ad matrimonium post mor
tem an deca inquiri pot // dicitur quod sic p c. tam. d. c. sed contrarium
videtur quod non p id c. cum // primo solutio quod lapsu erat quinquen
nium vel non // 2a hic mater nata erat de illecito matrimonio et
pendente statu 1. quod esse prima sed post morte de statu de
functi non queritur ff. ne de statu defuncti l. j. // 3a quod constabat
matrimonium bona fide contractum ideo filij sunt legitimi iusta et vera
supplendo ea per primo / quia pars adversa confitebatur matrimonium
in facie ecclesie contractum sed dicebat impedimentum contraxisse vel ad sub
esse. et ideo non audiuntur quia et hic probato filij non erunt legitimi ex
quo parentes in facie ecclesie bona fide contraxerunt s. de clandestina de
sponsatione cum inhibitio quo pars non debet admitti ad illud probandum
quod probatum non relevat de officio delegati cum contingat / 4a solutio
quod contraxit in facie ecclesie usque ad morte sic fuit et statum pro
matrimonio nisi contrarium probetur nunc negatur quin pars adversa possit
probare contrarium si voluit sed si nichil probavit statur pro matrimonio
Lene solucionem 3am merito primo dico Veritor ad glo. v. id contrarium
ferens etc Eo glo dicit ut dixi sed primo quod pars adversa con
fitebatur matrimonium. et ideo dicit pretenderi si est ita s. quod pars adversa con
fitebatur matrimonium et ideo dicit pretenderi sed volebat probare impedimentum
et professionem partis adverse fundata et intencio mulieris ideo dicit
pretenderi si est ita etc

Tertius

Statur dicto testium qui probant aliquem le
gitimum sed fama vicinie habeat contrarium et e con
verso / et a v nos etc. Casus quidam vir
habebat quandam in concubinam secundum opinionem maioris partis vicinie de
qua ipse filium suscepit post ea ea dimissa accepit aliam in
uxorem et tandem dimissa 2a recepit 3am et illa concubina que
fuit prima et recepit eam in uxorem tandem dictus vir in presencia
multorum fingavit marito suo quod illa prius quam eam haberet
pro concubina affidavit sibi in uxorem quam et filium suscepisset post
ea cum ageret in extremis cum que cum prima suscepit legitimum
filium appellans heredem instituit / et quia dubitabatur an esset le
gitimus eo tamen fuit commissa inducia qui preter illud quod quod ex quadam decretali

allexandri habetur . s . q stand(u)m e(st) v(er)bo viri (et) uxoris testes re
cepit a(ppo)s(to)lo p(re)d(ic)ti R . quibus p(ro)bavit q(uod) pr(ius) simus unam suam
affidasset aliq(ue) illam suscepit ex ea n(on) iudex p(ro)nu(n)ciavit ipsam
le(gitimu)m (et) here(dem) ille processus delatus fuit ad p(a)p(am) qui p(ri)mo co(n)
siderat quod plus e(st) q(uod) in v(er)ita(te) agitur q(uam) q(uod) simulate p(ro)p(ri)e(tat)(is) licet
e(ni)m dictus R . iudicatur suo matrimo(n)i(um) negasse q(uod) inter eos fuit ce
lebratu(m) cum ad a(ctu)s v(er)ba tu(n)c fuit t(ame)n quia le(gitimu)m ap(er)tu(m) est spo(n)
sore le(gitim)e (con)iunctos fuisse illa desp(onsati)o fuit de p(rese)nti ut p(er) (con)f(essio)n(e)m de
p(rese)nti le(gitimu)m p(ro)b(a)t(ur) de p(rese)nti sive p(ro)ba de futuro carnali co(pu)la secuta
n(on) t(ame)n i(n) i(n)tentus decre(tali)s allexandri que in ca(pitul)o diffi(ci)li lo(quitur) q(uod) in
dict(is) p(ro)bacionibus iudicat le(gitim)e processisse videl(ice)t (con)firmat eius au(ctorita)te
ap(osto)lica co(n)firmat post s . p(ro)lis susce(p)cionem (et) iuris abiectione(m) . alia
s . ta(nt)am processu n(on) hic e(st) (secund)a p(ar)s ubi (con)fessio institutio (et) donacio
t(ame)n aut suff(icit) 3a p(ar)s iudic(is) in(iqui)m sicut (con)p(ro)mittitur | decretali
e(xtra) . c . tra(n)smissa | iudicasti (et) bene lic(et) . i . p(atet) p(ro)ba de futuro e(xtra) . de spon
sa(libus) n(on) t(ame)n q(uia) non p(otes)t negatio . i . in illo s(er)m(on)e Jo . an . // n(on) p(ri)mo
filius natus ex sponsa de futuro carnaliter cognita le(gitimu)m est lic(et)
matrimo(n)i(um) in(iq)ua sit in facie ecc(lesi)e publ(ica)t(u)m Et q(uod) d(ici)t publ(ica)t(u)m
h(oc) v(er)um nisi subsit impedi(men)tum al(iud) q(uo)d dicta de sp(onsa)li . de sp(onsalibus) . c(apitulo) s(ic) . (et) e(xtra)
c . referente // (et) lic(et) hic iudex i(n) nitebat(ur) illius viri (con)fessioni (et)
i(n)ni(tebatur) s . (con)stitucioni allexandri p(ro)p(ter) q(uo)d i(n)s n(on) de(ter)minabat(ur) q(uo)d (con)fessio
n(on) videbat(ur) valere e(xtra) . de (con)fessis p(ro)bendis ex p(ar)te (et) dilec
tum h(oc) videbat(ur) vallere in s(ente)ntia n(on) expressit e(xtra) . de re iudi(cata) . sed
// vel dic i(n) nitebat(ur) (et) bene p(ro)bacio(n)i p(er) qua(m) questio t(er)minabat(ur)
e(xtra) . de re . iudi(cata) . c(apitulo) . i . (et) (secund)a p(ar)s (con)st(ituti)o(n)is Item videt(ur) textus dicat stand(um)
s(upe)r h(oc) v(er)bo viri (et) mulier(is) credebat // (con)venitur hic in(qui)t v(er)bo viri
(et) mulier(is) creditur dicent(is) eam affinisse . dic si n(on) est i(n) p(re)iudi(ciu)m
alicuius matrimonii sic (et) (con)fessio p(ro)dest filiis si alias p(re)iudi(ciu)m
n(on) fiet Glo appellavit po(n)it (duo)s ca(su)s quibus filii naturales
legitimant(ur) (secund)o ar(gumentu)m (con)dicione in(s) acquiri alle(ga)t v(er)o . ma(teria) in (con)t(ra)riu(m)
alle(ga)t rex remittit videtur hic d(icitu)r ille R in extremis (con)stitutus
(et)c . Ex h(oc) infert glo . q(uod) eo ipso q(uod) aliquis filiu(m) suu(m) natur(a)le(m) in
extrema volu(nta)te nominat filiu(m) (et) here(de)m instituit intelligit(ur) eu(m)
legittimasse (et)c . ut p(atet) in glo . Ex(tra) glo dic s(ecundu)m canones legitima(tur)
p(er) sequens matrimo(n)i(um) ut e(xtra) . c . tanta vel dispensacio(n)e(m) . p(er) c . c(apitulum) p(er) venerabilem
Item glo tenet ar(gumentu)m q(uod) ex sola gub(er)nacione aliquis tenet in(s)
(et)c . Contra dic t(ame)n h(ui)us (con)t(r)ari(u)s e(st) stand(um) . s . q(uod) no(m)i(n)acio n(on) p(ro)bat q(uod)
tale(m) qualis nominatur ut in cle . si s(upe)r(?) . i . de sen(tentia) ex(communicationis) . Ex (con)t(r)a(ri)a

non ob. quia talia iudicia inducunt presumptionem quibus statur donec
contrarium probetur ut dictum est d. c. transmisse / Glo. ulti. declarat
qualiter c. transmisse loquitur in textu cum quia c. nam na. vel pueri
testificabantur quod istum qui dixit se filium etc. Ex glo. s. ostien.
sic in dissili cum loquitur c. iuxta etc. transmisse d. c. na. vel pueri
testificabantur quod puer h. p. y. quia vel n. probatur filius nec spu
rius et hic premi filius et licet de hoc notum vel illud non p
solueo quando dic sit ad hoc aliud vel quod dic ut d. dcis pri
si qui sum oppositum etc. sequitur c.

Per venerabilem

ipse non legitimat in temporalibus aliene
iurisdictioni subiectos / sum abbas
vel alius ipse pt ille nos legitimare
etc. si sunt laici in terra quam in bonis paternis succedat Et dividitur
in duas partes principales. In prima ponitur petitio in 2a responsio
vel Et aute mcs po. ar / amori quod ipse pt dispensare cum illo
etc. quo ad temporalia et hoc pt d. rationibus usque ad s. vide bat
In quo ultimus ponit sub rez petitionis / quod quoque rationibus i pt
usque ad s. vere in quo primo ponit difficultatem vel alicuius
rationis et ratione legitimationis usque vel rationibus Inquam probat auctori
tatibus novi et veteris testamenti quod pt exercere temporalem iurisdictionem
in loco sibi non subiecta / in certis tamen casibus usque vel licet igitur
Inquam demum repellit petitionem cum omnis lex contradicebat / Quia
Quondam nomine R. de Monte pessul. huius uxore sua lenita
sine induxit aliam superinducendo ex qua sic suscepta prolem sus
cepit quam per archiepiscopum petiit adeo ipse legitimari / et hoc quod
esset legitima quo ad successionem paternam / et quod ipse habeat potestatem dis
pensandi non solum in naturalibus filiis / sed etiam cum adulterinis hoc
probat pluribus rationibus / primo quia ipse pt facere legitimos adactus
spirituales / etiam adulterinos / in episcopos vel ad alias dignitates ecclesiasti
cas promovendo / multo fortius ergo pt tales legitimare adactus tempora
les quo ad successionem in bonis paternis / praesertim si pt patrem non
sit alius nisi heredes qui legitimandi habeat potestatem / Unde ex quo in
spiritualibus in quibus uberior et maior prudentia auctoritas et ydo
neitas requiritur / legitimare pt et adulterinos ergo fortius potest cum
adulteris dispensare et legitimare in temporalibus in quibus minor ydoneitas
requiritur / quia concesso maiori conceditur et minus tunc probat possibile
quia eo ipso quod quis promovetur ad apicem episcopalis dignitatis
eximitur a patria potestate / Item quia si simplex episcopus non contra
ipse suum alterius in presbyterum ordinaret licet teneatur ordinator

satis face illi dno pp̄uo / sumus tn̄ ordinatus ingn̄ cradit simul
si g° potit simplex epus / ita sumi eximie asimiture multo for
tius pt pp tn adulterinis dispe.re Petra mo stosimi videtur
si aliquis ad actus spūales vidz leius fiet / tn ad actus tpa
les illeius censetur / ideo cum aliquo in spualibz dispensare
p quis censez in tpalibz dispo.tu / fatez tn q hc romanus potifex
pt face in patrimonio btī petri in q papa et summi potifices
exercet / extra summi pncipis exercet ptatem / dn i videlia at
ex eo the / Sz quia aliquis posse dubitare / utz i° petio p
arcepm arelaten ppt dn W. nobilis porrecta esse insta
ideo admissificanda / ipam po. ad simile in quo ex pp gsili
dispensavit dns q arcepus petivit legittimacoez filiorz illius
nobilis videlia the audacia postulandi / ex eo qz cu rex
francorum j. reginaz dimisit et ex alia p̄mo superinducta q
dam filiu et filia suscepit / quos legittimas sic et assili tn filius
dn nobilis rex filie credebat sibi p pm ee dispensandum
Cum tn si vitas in spia no vnd filius se omio dissilis ibe
nam rex francorum a regina sua p remen epm sedis ap.ce
legatu fuit p sentenciam divortii separatus / Dns no nobilis
no patiens suam se uxore sua pp a tenuitate ac dissit / pt
ea rex francorum prius q ad eum phibico dero ghendo p
venirer aliam sibi induxit ex qua filiu et filia suscepit Sz
nobilis ie in gtempu cere alia sr induxit / Petra rex fra
corum ad impedim matrimonii iure se regina sua obiicat affi
nitate impedite coram arcepo remensi / et [illegible] sr affinitate
induxit pp quas dns arcepus suam divorcii pmulgavit
cuius sua renovata fuit tn / pp medium ordine no suatum
qre p9 restitucom regine alii iudices qui de ca diliget
cognoscerent sunt depnta / ipse aut nobilis motus passillar
inutil [illegible] sic obiicat q divortiu induceret quo ad
vinculu matrimoniale lz forte obiici posse adulterium no tn quo
ad faciendum divorcium vinculi giugalis // g° ad in filiis regis
et nobilis quia de filiis regis sunt dubiu an esset legitimi vel
no qz si rex pbarz affinitatem [illegible] reginam no fuisse
eius uxore appet / et p quns [illegible] legitima et filios legitimos pro
esse v Insr cum rex / Item dissiti [illegible] pba alia ro e. sz
qz rex francorum in tpalibus superiore no cognoscit ideo petendo

legittimacionem sic pluries sine alterius lesione potuit se subicere roma
ne ecclesie in quo videtur aliquibus quod per se ipsum non tangit pater tamen filiis
sed tamen princeps tamen subditis potuit dispensare / dicunt non nobilis
aliis non sunt subiacere / ideo sine preiudicio aliorum huiusmodi legittimacio
fieri potuit / quare ex parte romanorum ipse fecit graciam regi / et
quod hoc facere potuit ipse auctoritatibus veteris testamenti et novi probat / quod
non solum sic dispensare potest in patrimonio beati petri / verum etiam in aliis
regionibus certis causis inspectis / sed potest quia licet deus dedit imperatorem
non quod aliis velit preiudicare / sed quod scriptum est in deuteronomio
si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter san
guinem et sanguinem causam et causam lepram et lepram et iudicium inter
portas videris verba iudicum venies ad sacerdotes levitici ordinis generis
et ad iudicem qui fuerit isto tempore et iudicabunt tibi iudicii veritatem
et facies quecumque dixerint qui presunt loco quem elegit dominus
sequeris eorum sententiam / qui autem superbierit nolens obedire sacerdotis
imperio qui eo tempore ministrat domino deo tuo et decreto iudicis / mo
rietur / unde cum deuteronomium lex secunda interpretatur / id est quod iura statuuntur
et in novo testamento observanda / cum sit figura novi testamenti quod novum
sit testamentum / est lex secunda / sed hic exponit dictum auctoritatis quod
locum quem elegit dominus ad iudicandum pro causis tantis est apostolica sedes
cum enim beatus petrus roma fugiens ex commissis velut cum dominus
ad locum martirii rediret interrogatus dominus ab eo petro / domine quo
vadis / dixit dominus / vado roma iterum crucifigi / quod intelligens petrus
pro se dictum protinus ad locum predictum est reversus / et idem quia dubitari
posset qui essent sacerdotes levitici generis / ideo ipse exponendo dicit
quod sacerdotes levitici generis / sunt cardinales qui sibi tamquam levitici
in execucione sacri officii existunt coadiutores / sacerdos vero
qui eis preest est ille cui dominus in persona beati petri dixit / quodcumque
ligaveris super terram erit ligatum et in celis / scilicet eius vicarius papa qui
est sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech constitutus a deo iu
dex vivorum et mortuorum / sed in tamen quippe distinguitur deinde
ipse exposuit verba que ponuntur in deuteronomio dicens quod predicta tria
verba designantur tria iudicia / primum scilicet sanguinem et sanguinem desig
natur criminale et civile iudicium / scilicet criminale civilis sed sicut
de quibus / ultimum est inter lepram et lepram pro quo ecclesiasticum criminale
nominatur ut est heresis et symonia / medium autem est quod inter causam et causam
quod refertur ad utrumque forum / et secundum primum et causam intelligitur iudicium

tuale siue sit for ecclesia siue secularis in quibus iudicijs cu
ad ambiguu vel diffic fuit e iudiciu sedis apce recurrendu
cuius summa qui supplices obseruac contempsit morie .i. pcor
qi mortiis excluder paulus eciam ut plem tandem pp q
apca sedes ap heat ptatis plenie pbat pauite apli
adcurs viij. dicit z .l. esatis q angelos iudicabit qto mags
secularia solus pp ex consideracione tanctoribus pmissis repellit
peticom p pte dca nobilis porcam .d. q lig cu filys ante
dca rags desponsatis an fuit legim apu dubitabar dixit
dispesandu qua cu ca lex moysaica q canonica soboles ex
adulterino coitu suscepta detestar q dns attestar .d. mazeres
et spurij usq ad decimu gnacom in eccam ho inebut Dic sile
canones z ted phibet ad sacros ordines pmoui z leges
omnis tm phibet eos a successione prna s z negat eis ali
meta Ideo pp peticoni dci nobilis no duxit anuedu cete cay
Arelaten archiepiscopus not hic abb q clicus pt esse in foro eccie
pauris .o. de postu .c. i. z .j. de pamt c.i. li vi. de hic p Jmo cr
e de obligat ad racia .c. lucis an fiue z p acom xxi. q. iij
q patris tua lor viro lu. ncol pessulan decipio i suscepcoe
filios tuos .s. quos suscepisti de sua ducta lincte adhuc lecua
est de adulterio no ualeat s nos peticom tue no duxpg anu
endu ut in fine zc fuis ai pu sufficie uidebar silo .d.
de eccle amlis / ad tu ponitur ab pubatz bali ez silo .o. de pac
vicitone c lue tut eccie bu c vno s ost Et aut ca p s
vbi poitur quiq tumbus ptatis pbacom sedes apliaa .s. pp aucs
insiectis vij .q. i. suas z i. q. vij. s insi nger Inglo adulti
nis Et glo. an cliqus .s. clicis pt epus dispesare z si mat
moniu cosisi de elicio qug sane ij Juglo lib / bel agnoscat
.s. filij tui z lor dno mots pessulan has roces s ct est allegate
nec ponit ius s abb. p sile go cd vir c z a vo condumias
pma z lig uidear ar asisit poas est amori fm ost ptate
qi arguet si nale binclin pire ptatis c immutabile insti. de
iure nali s. s nalia solu p dignitate epale forcam go z
debilius qr legitimacoes ciuilitas indixit / si supp x milcs fortius
pp qui lz plenue ptatis de vsu pall adhore simaris
q c biolentu cuius genu c tim ius pbet q dns de suo
suo fact pt q s libet dnus abutar insti de iure nali s. ius
aut genciu / remanet dic bu est legius actus s no ad successioz

hereditatis de elec. ditez ut si glo. ij. / videbatur 3a ps fri silio adi
cio rcius pluto / r puella cum qnib dispēsaui9 ut . j . pz / tu
similit nc est bonū sile qua deffendū c dignitatib xli . di
non cogant^r . C . de offi^o de leti pastoralis ffin ost / credebar
no adueniētibus diffili^nc ronis / valde diffilis qnqz ronib
p^mo rone primacis / 2° rone cotemptꝰ r phibicionis / 3° roe
obiectionis / 4° rone dubitacionis / 5° rone subiectionis ffin ost
na rex qua in rego regꝰ sint primacū pdmortio in istis
no ipse quoqz 2a diffili^do roe ctemptus / nosat^r suscepisse
ps phibicom ff cum renocacz sine degna lo^r cū . j . al si cū
phibicom suscepiss ꝓle no fuiss dispēsa^o necaria C . de su
gdis frintatis ff . 1 . / pmorati . s . qno aduincly vel 2 quo ad
thorꝝ qua adulteriū in uidico no obicit Jo an . / de filijs 4a
ro . s . dubietas de filijs regꝰ an sint le^mi / de tunt aut 1a
dubita^o qn sint adulterini abb / ro i fecimus gram te aute
no cū delictū tim nullū velame habet / Insup 5a ro rone ffb
iectionis / nunc qrit hꝰ ost inqmd go moderii patiant francie
anglie r hispanie reges sub thendo se a subiectōe impij deus
/ Dic q dm no exigitur ab eis no prutat
viij . q . 1 . i apibz / Dic q dm no exigitur ab eis no ꝑtat
sicd no^r de decimis . C . de decimis cū hoīes ffin ost xj . q . 1 .
qm resistit / Et an a subditis istis subiectio ꝑ sibi posse q
impiū Dic q no nisi forsan noie rone ecce ffin ost hic
rq notur de p scriptone cū ex officij / alterius lesioe . q . d . disp
pare no demq v^r ms alterius lede^r hoi . di . sat^a p^us C . de gsti
tucionibz . c . ij . r de officio deleti sup eo / subiacē i mint^r q altei
subiectus no pt sine eius consen se alter subiac hc vii i eius
pudim C . de re iudi^ta c peruk / Dic aliqs forte successori e
si sine ꝓle decedes . j . de donac inr viz rux . iup / ff nc ag
tis pudicare demq ut C . i vo^o sci inr ost / Rombz igr hijs 3a
ps in qua pbat auc^tb veteris r nom testamenti q vbiqz terra
rūs extans inr ꝑpianos pt se de tpalibus intromittere / testā
tainf pn qn requiru^r talijs no pudicas ut no^r C . r ffin de
ffin uistac ius reddimq r in tpalibus de foro gpeteri extenoe
re . exepte r ea ꝑsonarꝫ uisra^lm qm tāq r qñs qnis est
xxviij q . v . ad inquisitores ubi pnuffa exerc^r tesura r bata
te impio de foro competēta lig / in decut^o xviij^o c . / ꝑspexis
s . tn . iudex ecclastice vel secularis / inr sangue ꝑ sangiuine de
notatur cruale secularis fori / ꝑ lesiue cruale ecclastica fori

ptam aule utrusque fori tam ecclesiastici quam secularis / inter portas .i.
iudices qui olim sedebant in portis / unde in ps. in me psalle
bant qui sedebant in porta et alibi in me psallebat qui bi
bebat vinum / ideo debant sedere in portis quia dent aditum facile
prebere ad se intrare volentibus / ff. de officio presidis. l. observandum
leuitici genus .i. ad cardinales v. i. sequitur / loco qui .i. sedi apostolice
et hic ar. quod si ca committitur epo bononiensi et duo sint ecclesie et unus
est qui possidet ille qui possidet debet cognoscere / de cons. di. i. c. i. in fine.
xi. q. i. sicut inquit. domus sacerdotis impia / non ipsum esse impa
tare xc .i. de constitutionibus moietur .i. extabitur / iterum crucifigi
s. iuxta ut sit urbs ista aldea iterum intelligitur effusione
sanguinis tui / qui primus eo vitalibus meis intus fundetur
fundetur et perpetretur / hic locus quem elegi ideo ut sit hic etiam caput
et domina princeps omnium ecclesiarum non abhominem sed autem recipies plenitudinem
potestatis xxii. di. sacrosancta / et c. integra auctoritate fidelium c.
de summa trinitate c. ii / quod intelligimus. s. ipse petrus / de presbitero. s.
ut in urbe moretur et ibi ipso crucifigetur et propterea quod sit ipse in ipso et
hoc est quod dicitur crucifigi. s. in te / fratres tui. s. omnes episcopi / de crimine
falsi. c. quod quorumdam / sed ipse cardinales / de postulatione prelatorum. bone po. / de
electione innotuit / et in glossa. Jo. ro. Exponit quod dico et adiudicare
quodcumque ligaveris / ca. xxii. et mortuorum si refertur ad ipsum statum
in ipse quia ipse non est sacerdos intimum ipse cum moritur ut est
iudex vivorum et mortuorum / Nam ventus ad minus tribunal compromittatur
compromittere minorum ff. de re iudicata l. quod pusillum. s. Jo qui ubi
cumque cum arbor ceciderit sive ad austrum sive ad aquilonem ibi
erit / xxv. di. sacris. Sed si refertur ad xpm statum ipse. s. cuius vices
qui. s. xpus constitutus est iudex vivorum et mortuorum / tunc si refertur
ad ipsum tunc dic mortuos iudicat .i. iudicatos dicitur / de penitentia
dis. v. / quos / Item tunc qui sunt in purgatorio prosunt misse et ea
opera caritatis quantum ad ipsos / in summa de penitentia s. quibus mortuis
valet sanguine / quia dominica sanguine humano lavatur ff. de iure dotium
cum iudicari l. iii / et civile .i. secularis fori / angelos .i. sacerdotes
j. de hereticis cum ex in iniuncto / lex mosaica .i. divina testamenti veteris
duo / sicut legitur in historiis in ruta quibus non est fas etiam di
mittere / mamzeres .i. scorto nati / ff. de statu hominum l. vulgo / sed est
spurii ex fornicatione nothi ex adulterio nati / de rerum. i. cum persona
canone. l. vi. di. c. i. alimenta. s. secularibus legibus / Non si mat No
monium sepetitur personarum quo adulterium coniugale probatur ex eo matrimonio.

suscepta erit lenta hec vim si sntia valet expeo quia prim matrimonium
non tenuit ut de frigidis et malef. c. i. et ii. c. extenore It not.
abb. q. clericus in foro eccl.co potest esse laica parens ut de postu. c.
i. / de hic p. immo. ut de obliga. ad ratiocinia c. bno / et ii. de parens
c. i. li. vi. Item papa non intendit interpellaboris alterius impa
subiectos sine volunt. eorum quos res tangit legitimatc / C. de
pactis l. fi. Item spalis dignitas exunit que apria ptate
ut lxiii di. si fuimus Item non est etiam in quo quis potest libertate
fruimi alienum ut in dto c. si fuimus Item cassatur sntia ex
iudicario non fundato ut in c. venerabili ut de off. deleg. Item
non tam bona esse matrimonium fides proles et sacramentum / et non committes
adulterium fiat quam fide adulteri matrimonii / Et io dt una glo
s. fidp. vlo dictibus bonus / non quia tria sunt bona matrimonii p.
leo i. ipse deus / hec est sponsa plus procreande adultu dei / Vel
dic In gingio virginis glaiosissime fuit proles ipse deus xxvii
q. ii. omne ita est sacramentum quia unum dz esse divortium ubi alte
rum istorum non sntia frangitur lex matrimonii de isto facto hec
obliga. debitum p. glo. Item non obediendum esse ei qui est in po
sessione alicuius dignitatis p. textum qui dt q. factus quicunque dixe
rint qui presit loco quem elegit deus recepit ipsa aute sibi thes
se ab oia ut notatur de maio. et obe. in te ex / Et non in textum
p. dno nro tempore dno urbano pape sexto et suis cardinalibus
ipse cum presit loco quem elegit deus in psona petri et non volens
obedire impio sanctissimi patris moletur Et non arguit si quosdam
q. papa bonum recede sntia inire et sufficere non potuit / fit xxiiii. q. i.
q. papa de electis simda.ta q. digne itaque l. vi. et vi. luce p. de
hoc pars. Item non quamvis spurii et abhilem in pmuntur nam p.
legem imperiam pphibentur ab ingressu ecce usque ad debitam gratiam
Et fim canones pphibentur promoveri ad sacros ordines et maiores
xxvi. di. p. totum et ut de filiis presbiterorum p. totum // Secundum leges non sunt
asuccessione parentum et abalimentis repelluntur C. de incest. nup.
et de lege ex complexo. Item valet lata sntia ab eo qui
est in possessione imp.onis non habeat de hic p. Immo. ut de resti
spoli. in bus Item videtis q. a cesso maiori vi. et inni cons
sunt et ante de c. felicis de tornamentis et de c. et de c.
epus lxxxvi. di. in quibus cedit maius. si viatari et negatur
minus si sepulta Sed an cedit maius et minus nec minus mediatur
ad tiore aliorum ut in c. felicis de tornamentis // Vel nisi minus
mediatur per honorem pponere ut in c. epus lxxxviii di. et cetera prima

et epis in locis insigniis prohibetur ne sint in locis vilibus et mi-
nus/ puta in villis vel alio vili loco ne vilipendatur eorum dignitas
lxxx. di. epis/ vel nisi minus mediatur obtinere ut dixi unde
aliam conceditur quam corpus et quod maius est/ de neganda sepultura
in iii c. felicis Item videtur hic dicit paulus etc ut plenitudine potestatis
exponentur ad corinthios sedes ait dic vi. c. // et dic anglicos i.
sacerdotes .s. de hereticis cum ex in nuto// Et sic non quod papa potest omnibus
lis ostendit facta sic in hoc sole facilius adiunctae quia adiectione non
indiget plenitudo/ vi. q. i. si omnia habet maioritate et plenitudine vere
nunc rominibus probat// Et dic quod certa est multitudo fidelium christi
tas christianorum de q. di. i. certa et vii. q. i. novatianus et illa certe
sed universitas christianorum est sub duo lateca .s. dextera clericorum in situam
ea que ad vita spiritualem pertinet/ sinistra laycorum tenuerunt nam
ita/ Et e duplex potestas .s. spiritualis sub summo pontifice/ et
temporalis imperatore/ facit de etate et qualitate c. penult// Et intellige
quod duplex potestas .s. sub ordinata per illa extravagante unam sanctam
Spiritualis aut potior e temporali in tribus .s. in dignitate seu maiori
tate in quantum ana e dignior et maior corpore/ de translatione prelatorum inter corpora
et spiritum dia quam hic rusticum hic et bone/ io reges ana no certu
et spiritus dia quam sit subiecta non sic eius ff. de credibi
ditur extra que ana bius sit subiecta non sit ergo ff. de credibi
tom acione l. insipissie Item spiritualis quia potior institutione/ unde
sacerdotum melchisedech precessit lege scripta/ fuit de constitu. translatio
et exodi xxviii in fi. // Item per sacerdotum deo iubente ordinata
fuit regalis potestas primo Regum viii c in fine libri deuteronomii dominus ad sa-
muele Constitue sibi eos rege// Item spiritualis iudicat omnia et
ipsa a nemine iudicatur/ quod depositio viii quia xx. q. iii nemo etc. aliorum
excepta heresi xl. di. si papa// Item princeps ne dum sub est
pape sed etiam simplici sacerdoti quam ipsum solvit ligat et iudicat
ff. de pena remissionis . di. / cum tamen nec clericus quem inveniunt minus ponit
tenens privilegium clericali a quam laico possit potius sub esse et de
foro competente. si diligenti // Item pone duo principia quia videlicet
xxiiii q. fi. c. penult cum sit unum principium linum presul/ de summa
trinitate firmiter/ quod sic similiter duos victus generales sibi equales
mentis pone non licet/ et hoc suadet quia in apibus rex est
unus et grece una secundum ordine laterato i. litteras septimam
vii q. i. in apibus quod sicut unus e deus in invisibilis sic unus
e summus vicarius generalis visibilis .s. papa cum navis est stabilis
et si quis fluctuet non tamen mergitur ipsa xxiiii q. i. non turbatur
hoc est hoc probatum extravagante unam sanctam quia ergo papa unus vicarius

generalis vicarius dei / habet hic advocatum sicut ecclesie imperatorem de me
imperio / cum romani in ele. Item videtis hic tractabatur de legitti
matione idea generali contra an papa potest legare et imperatori subiec
tos cum eis dispensando contra illius c. Item ille rationes procedunt
quia qui potest maius potest et minus / sed papa potest dispensare in spiritualibus que sunt
maiora temporalibus / de maio. et obe. solite. ergo potest et in temporalibus
et licet illud sit verum regula quod qui potest maius potest et minus non tamen
semper est verum nam metropolitanus licet habet ordinaria in suffraganeum
et habet ordinaria in maiore non tamen in subditos suffraganeorum / et sic
non habet in minores sed in maiore / de foro compete. Roma / et de appel.
Roma li vi. // Sed nunquid illud est de mente pape quod ipse possit
cum quibuscumque dispensare quo ad omnia. Abb. dicit quod non / ut in suo
maiori suo patet / quia non legittimat papa in temporalibus aliene iuris
dictionis Jo. dicit quod in bn contrarie potest / Alii dicunt quod potest in preiudicium
Jmo. dicit si papa dispensat cum aliquibus illi admittetur in quo
cumque foro ecclesiastico et civili et in omnibus actibus iudicialibus et extra
iudicialibus preter quam in illis in quibus fieret preiudicium iuri alterius dicit
quam / quod admittitur ad iudicandum testificandum postulandum / sed non ad suc
cedendum in bonis hereditariis alteri subiectis .s. ut preiudicet con
sanguineis defuncti vel fisco qui debent ab intestato succedere
Et hoc apparet quod comes pallatinus non potest legittimare in terris ecclesie
subiectis / licet iacobus de bella pertica tenuit contrarium. dicit quod sic
imperatoris voluntate que ubique extenditur / pro quo facit / de off. de lega
nomine et si et sic non obstat c. ij / de consue. li vi. ubi dicitur / quod contrarium ex
ius dicatur / quia intendebat de terris que sunt imperatoris voluntate
Sed contra Jmo sed vera probat hic textus qui dicit quod in terris
ecclesie habet veram et plenam potestatem ergo nullus alter // et dicitur in l. ij ff.
de offi. proconsul / quod sicut imperatorem abbas quod princeps non potest imperatoris
voluntate ex privata decreta exercere / comes non creatus a no
habet imperatoris in terris ecclesie ergo minus potest quam sicut apud consule Sed
dicit tamen eius ubique beneficia confert verum est quia habet ordinariam
capitulare contrarie potest pro prius nota ex d. ergo non extendit in terris alicuius
s. imperatoris et dicit non est verum quia papa quo ad spiritualia habet
ubique iurisdictionem ergo sicut alios ubique cognoscit in voluntatis sed in contra
corpus iuris nisi in terris Sed quid dicas de papa nunquid potest
legittimare quo ad temporalia alterius iurisdictionis subiectos // Et vide de
mente Jmo. quod papa potest dispensando legittimare ~~legitia~~ omnes cuiuscumque sit
iurisdictionis quo ad actus legitimos .s. quod potest esse index et cetera / non

tunc quod succedat in hereditate paterna temporali quia hec est impedimentum aliquando
repellit sicut textus c. iiii Item quia de iure hereditate temporali papa non
iudicat ut c. causam que filii eo non adulta dispensat Sed in contrarium videtur
cum sit vicarius Christi cuius utriusque gladii potestate ut i distinctione capitulo vir agens
vigenti una statim. Adulte quod nos una apostolus potest legitimare nam papa
per sua constitutionem potest facere illegitimos quod est statim adiungi | de cognatione
spirituali sicut eo ergo multo fortius potest facere legitimos et legitimare
quod est statim sanctitatis | sicut de consanguinitate et affinitate. non debet / ubi per sua constitutionem
qui olim fuisset illegitimi facit legitimos preterea quia illi sunt legitimi qui
genero matrimonio sunt nati sed imperator ex toto suo posse legitimare
non potest ratio quia matrimonium non regitur iure fori sed iure
poli / de rebus imperii c. i. et ii. cum ergo imperator non potest instituere
tamen scilicet ipsum matrimonium ergo nec effectum scilicet eius legitimationem / sed bene
potest imperator quoad civilitatem ad bona etc. non obstante littera que dicit quod
rex Francorum per se non tamen praeest in filiis / sed tamen princeps in
subditis potuit dispensare et legitimare quo ad civilitatem // papa autem quos legitimare
potest sed non semper / unde dicit ecclesia / quos quoniam nascuntur et non ex
matrimonio consignato i. non in figura matrimonii tales non potest
papa legitimare / ratio quia in matrimonio nullum est consensus / sed papa consensum
facere non potest ubi nullus fuit Sed iam bene potest fingere ac si
natus fuisset de legitimo matrimonio | sicut de sponsalibus. Is qui et de c. tanta.
Aliqui autem quos nascuntur de matrimonio consignato puta quia ex
precesserunt consensum sed ille consensus non tenuit / papa quoad impedimentum scilicet
contrahentes in gradu prohibito / et tunc aut est prohibitio lege divina et
tales non potest legitimare ut de resti. spo. / litteris quia lege divina tenetur
defendere usque ad sanguinem / ideo consensum facere non potest // vel lege
canonica / tunc potest papa tollendo constitutionem suam tales et legitimos ubicumque
| faciat ut de consanguinitate et affinitate. non debet / Nam tales fingitur nati in matri-
monio retro contracto | facit / ut c. tanta / nec est verum quod papa falcem
suam mittat tunc in messem alienam / ymo in sua disposuit tunc matrimonium
quod est de messe sua nam matrimonium regitur iure poli non
iure fori | de sedis imperii c. i. et ii. / hoc verum quando papa dispensat tunc
matrimonium quod papa constitutionem suam cum non / si autem dispensat tunc plenum
tum / et tunc aut utriusque dispensationis aut legitimationis / si vero dispensationis
tunc dispensatio non excedit / actum sed quo fit / ar. c. ult. de filiis
presbyterorum. / li vi. // Si autem vero legitimationis / tunc repugnat plenissimo
ad ea iura tamen quod legitimans ei contra potuit et non quo ad alia / sicut
quod notat Speculator. c. ti. § nunc precedenti // Et sic concluditur aut papa

dispensat tamen

disponit circa matrimonium precium et circa filios sunt levia adeoque ac
tus tam spirituales quam temporales. scilicet excepto matrimonio predicto reputatur
e levem per primum quia disponit circa plenam tamen quia primo verbo dispensacionis
quam legittimationis si dispensacionis tunc dispensatio non excedit articulum
super quo fit de filiis presbiterorum c. ulc. li. vj. si legittimacionis tunc
habebit plenarie ad omnia illa que legittimans conferre potuit et non
ad alia faciat quod notat Speculator etc. Sed nunc de textu. Sic hic dicitur
si videris iudicium inter potestas vacari venies ad sacerdotes le
vitici generis. quero quid intelligitur per portas. Credo iudices qui
olim sedebat in porta. Unde pro ad verbum nunc loquebantur qui sede
bant in porta quia facile aditum dent plebi ad se volentibus
intrare de offi. presidis l. observandum. Item quero quid vo
lunt ista verba inter sanguinem et sanguinem. Dicitur textus inter iudicium criminale
le et civile hoc est criminale civilis fori. Et sic exponitur Extra de
seu criminale de civili foro scilicet homicidium furtum et hoc criminale et
civile non sunt distincta sed intelligitur criminale et civile id est de civili
foro scilicet cum accusator dicit furi est quod reus de sanguine fundere quia
crimina humano sanguine luuntur ff. de iur. et fac. ign. cum iudicium lege iij.
Sed tamen dicitur inter lepram et lepram inter criminale fori ecclesiastici ut
cum accusatur aliquis de heresi et contingit doctores qui discor
dant et tunc recurrendum est ad sacerdotes levitici generis et de sacrilegia
te et sacrilegio inter tamen et tamen intelligitur civile iudicium utriusque fori
scilicet tam ecclesiastici quam secularis in omnibus hiis si quid arduum vel
ambiguum fuit ad sedem apostolicam est recurrendum. Credo prius in
dicitur possumus tamen non pronunciando nec reprehendendo exponere hec
aliter exponere per primum scilicet sanguinem et sanguinem intelligitur criminale iudicium
seu seculare seu ecclesiasticum. Ideo quia crimina in iudicio seculari sanguine
humano luuntur ff. de iur. et fac. ign. cum iudicium lex. Sic etiam crimina
in ecclesiastico iudicio luuntur sanguine effundendo gratiam dei que dat
vitam anime sicut anima corporis per est. Per secundum scilicet tam et tamen ci
le iudicium sive sit ecclesiasticum sive seculare. Per tertium scilicet lepram et
lepram intelligitur criminale criminaliter motum sive in foro ecclesiastico sive
civili. Venio ad glosas circa et primo ad glo. ij que videtur
per papam an possit legittimare quo ad successionem articulus quod non potest
opinionem Jo. et solvit contrarium et subdit secundam opinionem que dicit quod papa ha
bet plenam potestatem legittimandi ergo videtur quod si legittimat ali
quem in spiritualibus et per consequens in temporalibus legittimasse videtur sed contra
hic glo. fin. Immo legittimatus ad spiritualia remanet levis ad temporalia

i. ad actus leg(iti)mos puta iudicandi testificandi / non autem quo ad
successionem hereditatis. Et ideo dicit glo(sa) illa / sed quid credo et bene
s(cilicet) quod papa non possit legitimare aliquem quod succedat in hereditate paterna
ut heres cum non est de sua temporali iurisdictione / quia sic esset falcem
mittere in messem alienam et usurpare iurisdictionem alienam / Vnde
dicit falcem contrariam in principio alia omnissimum et hoc papa coniungat
una statim // Glo(sa) in quid ec non debet dendi uomit 20. q.
iii supra est // Pectat non solum et aliu(m) privare iurisdictione
vel exercitio iurisdictionis sed et privare quod inde succedi. glo(sa) in ver(bo)
hoc credo quod papa non potest legitimare nisi quo ad spiritualia et actus le-
gittimos. dicit secundum Jo(hannem) an(dree) / hoc verum nisi generacione illo de terris
iurisdictio agitur // Glo(sa) 3 in quidam textum lectionem et vadunt ad
honores seculares ut per hoc intelligatur legitimus ut potest esse iudex
testis etc. / glo(sa) 3 / Et in hac parte citat Vincentium et laurentium
Et dicit ide(m) secundum Immo quod papa non sibi subditos legitimat quo
ad actus legitimos sed non quo ad successionem // et ro quia per
legitimationem ad actus legitimos providet rei publice / ff. de mino(ribus) l. 3
l. generaliter / s(cilicet) spurius // papa etiam derogatur iuri alieno ut hic in glo(sa)
vera et hoc non mirum si primum promissum reliquum prohibitum // dic(it)
sed hec vera nisi consenciant illi de quorum preiudicio agitur vel nisi
sint de imperio temporali etiam vel nisi sit eo tempore quo papa fungitur
vice imperii s(cilicet) imperio vacante quo tempore potest sicut imperator pos-
set / facit de foro competenti li. 3. et c. pastoralis deinde iudicia na
ut hoc tene si matrimonium fuerat in imperio consensu s(cilicet) quod plerumque est
gemita extantum non matrimoniale cum papa non possit facere consensum
matrimonialem ubi nullus fuit // si autem fuit consensus sed non va-
luit per imperium legis divine et tunc papa non sit legitimare / si autem
fuit consensus sed non valuit per imperium legis tamen etc. tunc potest et
talis legitimatio si est facta super matrimonio patrum extenditur ad omnes fortes
s(cilicet) tamen citat quod civile contra sunt de le(gitimis) matrimonio § c.
tantum // aut extenditur ad plenum tamen et tunc legitimatio non ex-
tenditur nisi ad illa que legitimationis consensu potuit ut supra dixi et hic
glosse sunt textuales // Sequitur capitulum

Exteriore

Si coniugatus scienter presumat in facie ecclesie
contrahat cum secunda ignorante legitima erit ipso proles
et sunt due partes. In prima ponitur consultatio
In 2a eius responsio et eius uero intelligetur. Casus / quidam g. non
nunc petebat hereditatem quondam raimundi ut sui restitui sibi a
pupillo suo filio raymundi et ipse adversus petitionem eius repellendo dixit

quod maritus eius de adulterio sit genitus / nam pater mariti eius
vivente antiqua uxore nupciam raymundi fratris nostri duxit / ex qua antiqua vivente
te raymundum suscepit / 2o de adulterio / antiqua postquam vidit quod matrem
mariti sui faciat instantia quod antiqua convenit uxorem unde cum in facie
ecclesie contraxit dominus raymundus debuit legitimus reputari Et indistincte
dubitantes utrum predictus / Raymundus deberet legitimus reputari vel
non / consulunt dominum papam / Et papa consultus videtur quod in favo-
re prolis potius declinando quod talis legitimus est reputandus / Quid autem
si vidua que forte erat nutrix ipsius pupilli postulaverit
ex persona viri mariti sui tam pupillis succedere debuit c. de
suis et legitimis heredibus auctoritate ex successione contra quos ipse si vi-
veret petere potuisset pro adversa forte patrimus pupilli et ex c.
latere eius .i. mulieris nomine pupilli de adulterio 2o tamen esset
spurii et de hereditate patris sui cum istius pupilli vel petere po-
tuisset 2o nec filius eximius predicto ex c. tamen / pater dicti v. si
amus pupilli et de spurius hereditate agebatur in facie ecclesie .i. s
nata solempniter bannorum .i. qui matrimonium contraxit c. finali
si Immo reputaretur quia bona fides parentum facit prolem legitimam
ymo etiam bona fides alterius parentis ut hic / secus si ambo scirent
impedimentum ex de clandestina desponsatione cum inhibitio / Non si secundus uxo-
rem contrahat cum antiqua / prius matrimonium ignorante filius inde suscep-
tus legitimus est secundus / cum aliis / Et dixi quod secundus uxorem cum alia
contrahat intellige in facie ecclesie alias de clandestina desponsatione c. si
Et quod dixi quod filius inde susceptus sit legitimus intellige
ante mortem alterius ex c. c. ij / Item non ille v. e legitimus ut
in textu ut in patri scienti impedimentum succedat ex de clandestina despon-
satione c. iij / Et dicit Immo quod hoc sit propter ignorantiam bona fide contracto
dolum ex de eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium
c. i. Et plus ac matrimonii favore ut hic et ex tanta / tunc
patrem legitimum reputari ille magis tamquam non strenuus contra / sic ex c.
ti. c. ex visu per ea Item non quod bona fides alterius parentis
facit prolem legitimam / secus si ambo scirent impedimentum ex de clandestina
desponsatione c. finali Quid si unus sciret tamen impedimentum
et contrahunt clandestine nunquid proles est legitima Quidam dicunt
quod sic quia c. cum inhibitio loquitur in impedimento consanguinitatis et affinitatis
Glossa prima querit quo admittitur illa mulier predicto pupillo videtur
quia erat nutrix istius pupilli et v. bellezino unde belleyinus
erat nutrix consultus constituit quod mulier non deberet intercedere pro alio se obligando

vel se palio obligando et si ad huius d[icitu]r facit non deret cere /
Glo. ij not remittit et soluit Ex. d[e] Jo. an. In n[ost]ra s[umm]a
precedet illa quod s[ed] s[ecundu]m Vin. cuius fuit ista glo. vi[detu]r procede[re] in suo
casu p[ro]p[ter] errore[m] co[n]dicionis p[er]sone nam vir ignorabat co[n]dic[ionem] s[er]vi
tu[m] ita tu[m] credebat eu[m] esse liberu[m] et erat s[er]vus videba[tu]r non esse
matrimoniu[m] p[ro]p[ter] errore[m] co[n]dicionis p[er]sone. S[ed] tu dic quod ignorantia
vnius parentis facit p[ro]lem legitima[m] ergo si isti sep[ar]ent[ur] p[ro]p[ter] hoc quod vnus
ignorabat co[n]dicio[n]em nichilominus p[ro]les e[st] legitima et ut in glo. i[n]
tenendu[m] e[st] et cet. i. si ignorant ignorancia facti tunc excusantur
s[ed] ignorancia iuris non excusat[ur] ut si sciunt quod sit in x[?] g[radu]
[con]s[anguinitatis] contrahere non possunt tunc non excusant[ur] quia ignorant ius / secus
si ignorant quod sunt in quarto gradu.
Gaudemus ¶ Non s[er]uatur p[ro]p[ter] sui breuitatem et
Casus infideles in 2o gradu linee co[l]la[tera]-
lis vel in 3o vel in 4o contraxerunt matrimoniu[m] et postea filios susceperunt
tandem co[n]v[er]si sunt ad fidem queritur an filij eor[um] legitimi
sint censendi Et p[ro]p[ter] videndo d[icitu]r quod publ[ic]a vtilitate suadente debent
legitimi reputari este casus = In 2o. dic linee est equalis quia li-
nee inequalis non esse legitima p[ro]les cum tali sit lege diuina
p[ro]hibitus. d. de resti. spoli. litteras vel vltio[n]e gradu vel de vxore
fratris premortui viij q. i. olim quia licitum erat etiam fratris premor-
tui ducere si fr[ater] decessit sine p[ro]le ymo tenebat[ur] ducere et suscitare
p[ro]lem fratris al[iter] discalciato pede stabat qui noluit matrimo[nium] ei
al[iter] non est matrimoniu[m] si non contrahit[ur] matrimo[nium] li. affini[tatis] d. de co[n]di.
apposit[is] c. si. = Non ex c. si infidelis contrahit matrimoniu[m] cu[m]
consanguinea cognata p[ro]les ex tali matrimo[nio] suscepta legitima
iudicat[ur] // Et dixi infidelis secus si fidelis. d. de consang. et
affi. non dz // Et dic p[ro]les illa reputat[ur] legitima ob fidei fa-
uorem al[iter] q. d. c. re[pre]sente // et d[icitu]r p[ro]les est an co[n]u[er]sionem sus-
cepta facit d. c. tanta // S[ed] nunc semp[er] e[st] matrimo[niu]m inter cos
puta cum repudiatum contrahit vel qui repudium misit / tu[m] quia tali
ritu vtim[ur] et p[ro]prio sponso e[st] quod matrimonium teneat et p[ro]les
sponsor[um] e[st] legitima / etiam est sponsor[um] opinione se[?] / quo ad ea que
precesserunt co[n]u[er]sionem // hoc vim in repudiato vel repudiata super-
inducta cum hoc tamen potissime legem sibi vendicat inter hu[ius]
lex et p[ro]ph[et]e faciunt v[er]a opinionis et affinitas / licet ius h[ab]eat co[n]tinu-
am quo ad x[ri]p[ist]ianos tamen attendunt[ur] quo ad excepti[on]es adul-
terium et legittimatum p[ro]lis ut d. c. p[ro]x[imo] et d. c. p[ro]tinus // Glo. ij co[n]tra

vsolvit et duas literas ponit. Videtis si infidelis in gradu
2o vel 3o sed opinionem eorum matrimonium contrahunt affines erunt glo. in
quod tibi opus habet etc. Ex quo glo dicit quod opinio illos non
levat sed vir in 2o vel 3o p9 repudium missum, secutus in prima
uxore lege in gradu prohibito secundum legem canonicam contrahunt quia
lex canonica eos non stringit, ideo virum et matrimonium inter eos et
non vitium quia de hiis que foris sunt nichil ad nos etc.

Ut matrimonium accusare possit

Visis de matrimoniis et eorum impedimentis nunc dicamus
de ipsorum separationibus et diuortiis. Et quia hec solet et debet fieri
regulariter accusatione premissa et positione vite sua Ideo premittitur Rubrica
Qui matrimonium accusare possunt, vel testificari. Vol. sic quia plures
suscepta ex lecitimo matrimonio lecima est, et ex illecitimo illecima et
Ideo p9 Rubricam Qui filii sint lecitimi c. Videmus quo matrimonium
quod lecitimum creditur quandoque illecitimum declaratur, Et sic an plures sus
cepta de qual et ti. p9 repu. Habent lecitima conjugio status. Causa
tractatur xxxv. q. vi. per totum conuenit de testi. cogendis. et c. sicut et c. su
as et c. in litteris c. series c. extraneo c. tu in tua et c. porro et
de eo qui cognouit consanguineam uxoris sue c. de illo. Dixit
autem Inno. hic super Rubrica quod quilibet potest accusare matrimonium ad
petendum diuortium celebrandum non tamen propter adulterium ubi non admit
tuntur alii quam maritus qui aliorum non interest, ii. q. i. non
solet Nam in adulterio potest si vult coniugem alterum reconciliare
de penitentia, tue, Similiter dixit Wil. quod propter defectum frigiditatis vel
artationis vel maleficii non admittitur nisi coniunx, sed cum
ideo quia datum potest habere uxorem artam vel mulier virum frigidum
et si non ut uxorem saltem ut sororem reg. et de frigi. consul
tationi, Quando tamen surgit sine re inter esse, soli coniuges admit
tuntur sed in primo tamen qui agitur ad petendum diuortium, Et quia coniuncti
sunt in gradu prohibito et contra prohibitionem statutum peccant propter peccatum
tantum omnes admittuntur, preferuntur tamen coniuges et post coniuges
preferuntur de consanguinei et propinquiores, et post eos conuici, sed inter
conuicos preferuntur antiquiores et maiores viri, xxxv. q. vi.
c. i. et ii. Item tamen maritus quam uxor accusare possunt j. c.
insuper Omnis autem qui repelluntur ab accusatione vel qui ad eam
admittuntur et a testimonio seu ad testimonium reddendum, secundum Inno.
h' Item non si fiat accusatio super federe matrimonii prius quia dicatur
inter coniuges consanguinitas vel ad impedimentum procederetur licet non constet.

Secus si pro adulterium agatur ad thori separacionem . ut lite non contes
tata . porro et in cle . dispendiosam de iudi . Item in causa matrimoniali
idem potest esse accusator et testis xxxv q. vi . si duo et c. quis in synodo
et . de testi . quesivit . preterea et hic vero ubi agitur de consanguinitate contingit racione
unius potest esse accusator et testis . j . c . licet et de testibus si eo in fine et
Delanii Cum igitur de fide matrimonii reo absente contrahentes
possit super impedimento accusari testes dummodo legitimi et ad dictum eorum sentencia
fieri | Et sunt due partes . scilicet consultacio et responsio et a in textu Casus .
Cumdam suus filiam tradidit eam in uxorem cuidam cum processu post aliquot
annos contigit quod maritus ille pro homicidio quod commisit declinavit timore mortis
exivit / postea vero uxor eius intellexerit esse impedimentum inter eos quia
pater illius puelle dicebatur illum puerum levasse de sacro fonte pro
quo accessit ad ordinarium loci et peciit sententiam divorcii fieri / qui in istis
talibus tractatus ab ad eum ut ad dictam venire . tamen hic intimavit an aliam
debet contrahere impedimento. constrict . Et quia maritus requisitus pluries ex diversis
venire non poterat habet quinquennium erat in factum / ideo episcopus dubitant
an in causa possit testes recipere et sententiam ferre . Ideo querit consulit
et pro . iudic. | Dicit contra maritum quod asseritur . scilicet quod pater puelle dictum iuvenem
in sacro fonte levavit / vel si non contra maritum / sed aliquem legitimi
ut in sacro fonte levavit vel si non contra maritum scilicet aliquem legitimi
accusatores et testes cum dictus iuvenis sit diligenter requisitus testes
recipi possit et causa terminari | maritum et sit contumax . probatur ma
recipi possit et causa terminari | maritum et sit contumax prout ma
timorem sui dispositus / ad id pro homicidio et tamen pro culpa sit
absens potest lite non contestata procedi / de lite non contestata / cum sit si
aut | levavit et matrimonium erit separandum | de cogna . spirituali
c . i . apparet sub audiendi admittendi sunt / et de vero marito absente
excusat ille in a an eius absencia potest matrimonium accusari . Et dico ma
to / sentus de sponso / ubi non distinguitur de eo absente . scilicet an sit
levavit vel non / et non ob . de despon . de illis // Et dixi tamen
absencia potest matrimonium accusari al sine accusatore non licet
a matrimonio recedere j . de divor porro / nec dicitur licet quia consedit
j . et de sponsalibus in principio / et non licet mater subrogatam sicut dicit in
tamen | ff . de inofficioso l . mortuo / non tamen in eodem primo requiritur quod non tantum
ff . de iudiciis l . eodem / et l . post eodem / notatur post . j . de accusacione
licet | Item notatur quod obstante ubi legitimi accusatores et testes ap
pareat | audiendi sunt et admittendi // non tamen dictam testium sit audi
enda et recipienda antequam maritus tamen omni diligencia sint requisitus
Sed requisicione maritus facta diligenter / licet in veniri non possit .
testes recipi possunt et sententia ferri | Sed dicit que sunt vero dubia . Et dico

quia lite no gt no pceditur ad testiu receptoem nec ad
sine placom ut lite no gt in rubro cu nigro ro in clem
de sede vaca matrimon ut in cle dispendiosa de iudic . eo tua vei
ut lite no gtest / cum s . porro / Et dr gtuax si recepta cita
tione venire gtempsit / uel si maliciose se occultat uel impe
dit ne ad eu citacio veniat / ut lite no gtest / cum s . porro
Glo pma grit rsoluit videtr hic dr q maritus illius py
q aliquot anis tn ca masit ppt delem mortis timore recessit
Generis de quot anis pt hic intelligi rc Glo ij grit rsoluit
videtis ille exinit tiore mortis de cui tto / quero inquid uxor
tene cu sequi viri q sic rc Ex dr sit d . de voto / sic cum
in fine rc . sequenti Generis te glo ista inuo pt fiol pactu
tpe gtti matrimon ut vir vocatur clerico in tco loco rq ubi
no tenear sequi virum / viri q sic vt l . de condicionibus C . de
pacts pcta in dicens rei sue pt quis apponere pactu q valet
et . de condicionibus appoitis verb / tn si ratus euenit pactu no
simulabit qua ratis legi no subiacz j . de re iur q no z licitum / ar de exceptionibus pastoralis ff . p precio l . si gueniet z
de duabus l . perpetualibus / Glo . ult ar q matrimoni rsoluit cu
dem solucoi obiat vir soluit apponit rsu duat sile vi
detis hic dr / ct si negauerit in vim testes recipe potis rcau
sam sine tame tmiac go vii rc Ex l z vm z q respecta
ab accusacione matrimonij cum tpe demu tacuit nisi demu
ignorasset uel inuet se denouo didicisse ea que nunc oppoit
Item qs ea maliciose no opponat rsic ista nesciuerit demu
uel iurauit q ea que opponit de nouo didicerit Tandem
i sile vir rc Concludat ex glo an altera pte absente no
p gtuaciam in causa matrimoniali testes recipi possit rsma seni
vid q no s . ut lite gno gt cum ij Con vt p c . illud
q absens erit timore mortis rc no p gtuaz ppo hic glo / q ab
sente no p gtuaz sine culpa procedi no dz s si ex culpa tc
poedi pt / dz hic ex culpa sua absens fuit qz homicidiu gist
duo sm aliquos q seclae debuit dimitte pauis vt not
v . q . ij c . i . in glo rc ij q . vij videnu / dz ista ro gz lo rc
in absente sine culpa vel dic s hug Cantardi bonon
q iste impediuit ne ad eu citacio pueniret rc erit gtuax
z sm illuu intellectum sumari c . go absencia ex culpa et
malicia gtuaz inducit pcta ista tacuerit tpe demu uel pal
te ad eos de nouo puenit q opponit iurat q maliciose

non apponit. s. e. cum in tua. Sequitur capitulum

Nobis accusatio testium in ca. matrimoniali p[ro]uali duo
p[ro]bat fieri debz. In prima p[ar]te qo. in 2a r[espon]sio. 2a ibi adhuc videmus
Casus pr[ese]nte[m] unquid p[o]t[est] matrimonium accusari vel e[tiam] testium
sup[er] eo fieri p[er] scriptura[m] karthule vel no[n]. Et p[a]p[a] r[espon]dendo d[icit] q[uod] testes
conscripciones nichil faciunt ad p[ro]bacionem nisi ad p[ro]p[ri]a sc[ri]pcionem p[ro]sup[er]dz et
conscripciones solas carthas sine ferri no[n] p[o]t[est] nisi ad le[c]ma
idem [illegible] conscripciones solas carthas sine testi[bus] p[o]t[est] nisi ad lema
sufficiente[r]. Accusa[ti]o[n]e p[ro]cedit dicit dem[onstra]cio. q[uod] accu[sati]o q[uia] adh[uc]
dz dici accusatio[n]is in ca[us]a ut [illegible] apparet. s[ecundu]m Jo. an. Deprimentes
d[icit] dici accusatorie i[n] ca[us]a ut [illegible] apptaxu. s[ecundu]m Jo. an.
q[uod] iam non sufficit quia p[ro]solu[tio]nem suam in scriptis porrigit q[uia] q[uod] no[n] sufficit
alia ecia[m] ut inancem examino ac viva testium. Θ. de testi. quoniam
r. c. in lib. re. lib. Nota ex c. q[uod] p[er] sc[ri]ptura[m] sine p[er]sone p[re]sencia
no[n] p[o]t[est] aliquis matrimonium accusare nec in ca. matrimoniali audiri
p[er]sonis testimonium p[er] scripturam s[ecundu]m abbe[tem]. Et dixi sine p[er]sone p[re]sen-
cia intellige q[uod] de accusatione d[icit] sine p[re]sencia p[er]sone p[ro]p[ri]e
al. q[uod] Θ. de testi. fi. c[um] q[uod] in fine. Et q[uod] dixi q[uod] testium p[er] scriptura
no[n] auditur h[oc] v[er]u[m] nisi teste[s] sit unicus talis desunt. sic p[ro]bus
p[er] scriptura[m] deponere potest h[oc] v[er]u[m] q[uod] c[um] nuntius argu[mentu]m Θ. de p[ro]s. c[um] ...
p[er] scriptura[m] deponere p[o]t[est] ... ... testes p[ro]pria voce testimonium deponere debent
apud. iiij. q. iij. s[ecundu]m ... 2e testes p[ro]pria voce testimonium deponere debent
apud. iiij q. iij s[ecundu]m ... Decollata ce. ... na nos no[n] ti credas
duo p[er] scriptura[m] decollata ce. ... a cap. c[um] ... accu[sati]o[n]e
p[ro]ll[ectu]s textus q[uod] libelli accusatoris excludant[ur] q[uia] excludi[tur] accu[sati]o
data in scriptis p[er] absente testium p[ro]p[ri]e[tat]e[m] qui testificat[ur], na[m] iudex
multa dz considerare in teste p[ro]pria voce q[uod] no[n]. Θ. de teste[s] cum
p[ro]pter metus trepidacionem vacillacionem contradictionem. ff. de q[uest]ionibus. l.
de minore. §. ij. Et si aliis iudicia examinet testes dz inst[itu]e
iudicare qu[an]ta fides sit eis adhibenda ut Θ. de testi. c. q[uo]n[iam] c.
in fi. Sed unquid c[ontr]a vera accusatio qu[an]do matrimonium accusat[ur] ad
iure si agit[ur] ad thori separacionem no[n] est p[ro]p[ri]e accusacio similiter si ad
bot[ius] detencionem. q[uia] tunc sapit naturam mixta[m] si ad pene imponere
tunc est vera accusacio q[uia] tunc similiter in scripcionibus dz ...
s. p[ro]p[ri]a in scripcionem p[er] ad penam talionis astringat. Θ. de pa. c.
Glo. prima ponit duas causas. p[ro]videt[ur] hic d[icit] lex sup[er] accu-
sacionem matrimonij vel p[ro]pria voce deprimentes debent p[er] cartulam scrip-
tam et admitti. querit glo. an dz intelligi de teste vel accusa-
tore. Et glo. i[d] q[uod] d[icit] glo. de accusatore p[ro]cedi denunciatore dicit cu[m] sit questio mixta. Θ. de p[ro]pria tunc ca. adh[uc] te de e
ut apparet acceptum nec in matrimonio conciliando loca c. accu[sati]o
Θ. de spon. in pube. ad dissoluendum q[uia] q[uod] no[n] q[uia] accusari no[n] p[o]t[est]. Vt

v tandem dr glo q dentes pt intelligi etc Glo sequens not
psupptionem non pre inst sit violenta Considerans quod consepta carta
le ptestate non sit pbatam inst quem ad psuptam Ergo hec glo not
Videtur Instantia matrimonii sup consang et contractu te
stificam parent consang et parentes primo ponit
dum vo 3es rones vel Ideo 3o solvit quedam contra | v q bez
Casus pr d inqunt in ca matrimonii qn agitur ad separatione
vel contractum coniugii parentes filij talis consang et vicinis prox
ad testimonium admittantur | Et ppter videt q sic Et id apprbat per
antiquam consuetudinem tandem approbata Dicit vel Ideo cum Sz | pro
quero de rone que e vo illius q parentes consang et admittitur
ad pbandum in ca matrimonii sup contra etc sup consanguinitate
ppter videbo dr vo e ista quia tales parentes consang melius
psumunt scire genealogias sua quam alij qr vicinissimi genealo gias
sua extraneis etc sepius etc extraneis maiorum scire
laborat | ergo p omnes ipsi dist ad testimonium quam alij | qr melius sciunt
| ptea quia ipsi etiam dent int esse sponsalibus | qui contrahunt et si non
int fuerit tamen consensum non plect | secundum leges matrimonium e nullum
Dicit i q non legit p d none in legibus dicatur | q pr i ca
filij testificari non dz | nec filius in ca patris | quod ergo ca lex vi
detis contra leges | ppter hic dicitur id q dr | q pr in ca filij testificari
non dz nec contrario intelligitur in causis civilibus | talibus contractibus
praxis in matrimonio coniungendo et disiungendo | ex favore mat
monij tales p sone bene admittitur | etc talis parentes sz
pr mr avus pavus consors | secundum alios | filiorum f filiorum
vel consanguineorum secundum alios | admittantur ppter consang vel
quia ad matrimonium plus contrahunt secundum Inno. Ideo cum 2a
ps in qua ponit 3es rones quare parentes admittuntur | ge
nealogias i parentela f ost expectatione maiorum | hz cum te
stimonium de auditu d detesti. lig ij et de consang te | et affinitate
tua | qui cum 2a ro | et quorum interesse | 3 3a ro | et dr interesse
f. qn contrahuntur sponsalia vel matrimonia secundum leges n m | se
cus secundum canones | secundum Innoc | ut d despon. ca aput | et
de desponsatione | in pub. | c. i. non recipitur glo e agentibus f. causis
quam in matrimonio | Non ex e quod admittitur in testes illi
qui melius sciunt veritatem | et qr parentes consanguinei melius
sciunt suam consanguinitatem | ad pbanda consanguinitatem admittitur

Item Ratingatu matrimon prorogata hz z laudabile e eo quo dat hostis v̄sus z declaracio illoȝ z maiori
coniugis sponsalia fuit / confessio notū pena qr iudicium tnsacto no sua no ius / circumstancias maior aucto
annis et idem / Condicio vero minor et his dimdo filij fit declaco confessio s coniugu q no

etiam in attingatione matrimonij z in testio͡ꝰ omis pferunt | sm
abbatem | z licz sit suspicio de affectione | e. de cons͡a | delegat | in summa
tamen notitia facti z fauor matrimonij z innatu͡r hanc suspiciom͡ꝰ
excludit e. de testi licet ex q͡d | z i. q. iij sanctimonij | z vide no
ta | xxxv di. c ij z iij q. v. i summa | Item opo͡ꝰ q textu pr z
filius censent͡ꝰ eadem pso͡ꝰ xxxv. q. iij. S. hac autem no͡ꝰ de
decanis pastoralis z ideo e repellendus quia nec ydonei testis
in ca ppa͡l | Sed illud intelligitur q consor͡ꝰ / eadem pso͡ꝰ quo ad
gradus consang͡ꝰ z ad computacionem consang͡ꝰ / e. de consang͡ꝰ z affi͡ꝰ
tua | ca i not͡ꝰ p est | Glo antiqua consuetudo not p
antiquite͡ꝰ suauida dicens z est | Sed glo contra glo | vult q c
sit eo lo͡ꝰ in testimonio sup contractu matrimonij / z tunc si filia z
nobilitate inferior potentia vel diuiciis | eo tm quo vir filie vel
pr dr ca contrixisse suspectum e testimonium matris vel filij vel pris
pr dt ea contrixisse suspectum e testiom matris vel filij vel pris
s hic no lo͡ꝰ de contractu matrimonij s de consang͡ꝰ s. q͡m z vic consang͡ꝰ
matrimonij dat q͡nqz vel dissolui | vo est quia tales parentes
melius sic consang͡ꝰ notitiam norunt | s textus qui in sine
sequitur vult velle q est pro contractu parentes sint admittendi l
tm dicat z generale est nec esse s sponsalibus ita q si non
intersunt z ipsum no debent sm le͡ꝰ c matrimonij z sic
sine sup consang͡ꝰ sine sup contractu parentes sint admittendi | id
alt sit superior nobilitate pote͡a vel diuiciis | alt in dto c. sup eo
allecto in glo. | Glo legibus ponit duplicem intellectum illius vi
legibus | primo exponitur praudiciis / z q sec ppe ple
gibus ciuilibz | Glo contingente tractat baculando an ad plencioribus
contractu matrimonij parentes admittuntur / videtis hic dr q nec le͡ꝰ
q i ca filij pr z est in textu | Contra glo distingwit an sint
parentes nobilitate pares potentie vel diuiciis vel vnus e superior
altero si sunt pares no est suspectum testiom eorum s si vnus
c inferior alio tunc testiom inferioris est suspectum z illud relin
quitur arbitrio iudicis / quia debz ponderare qualitates psone z cir
cumstancias pmi trepidacionem metus mutacionis vultus z
similia ut p3 e. de testibz i prin

Inuite

Inuite desponsata p cca sponte cognita gt
matrimonium no audi͡ꝰ In prima consul͡ꝰ in z͡a respo z͡a
s hac ita Casus p. e. quidam contraxit matrimonium
cu quadam puella nubili | cui qua p cca pplima e͡a sine coactione
cohabitauit z pluries cu cognouit carnaliter | demum illa mlr petat
ab dimor͡ꝰ. e. q apr͡ꝰ semper matrimonio dissensit | q z ptestes le.

In isto c hic habe͡ꝰ nota q ptestes
phibet dt glo z hostiensis ca i s
tam incedit ut probauit pe suis
allud concordi Est in pfacto
ipse q cepit z addit dns hostiensis
q l h sit data vnius vel quaetis mo
ad loquendum q hinc bonis fama
ei sequi qi aliquid dni fieri
punit vndet sm z si h z
ff d regu iuris qui detora
fit vel dr ee q pp ee d pe
di ej h s fit alij dr esse q pch
ee vt i qi pcipium

probaret queritur an iste casus sit audiendus / pro dic quod non / ex
quo ad etatem legitimam veniens ante cognitionem sponsam non contradixit
et carnaliter cognosci permisit videtur in matrimonium consensisse
Sicut enim ante consensum legitimum qui in xij anno spectatur potuit
dissentire / sic postquam legitimus tempus attendere semel et carnali copule
consensit suppositum sibi silencium indixit / contra / tercia contradicit
ut patet sequencia / cognita sine coactione alias precibus suis Jnnocentius
quod dicit ut notatur de sponsalibus cum locum / et c. sequenti extra de despon. impu.
contradiciat sentimus / Tunc vero de petere debemus extra de iure iud. c. talis
legitimum annum scilicet xij in quo sine vel an vel post per 3os dies
huiusmodi dicas / fieri tunc reclamacio / notatur extra de despon. impube. attestacionem
suam ostendit Non si mulier invita sint desponsata tunc ex quo sit
semel tamen cognita amplius matrimonium accusare non potest / contradicit
cognita sine coactione alias quod extra de despo. impuberum continebatur et c. de illis
qui dixi accusare sub pretextu dissensus alias quod extra c. ca. Item quod
ab inicio non tenuit tamen ratificatum propter vestigium / sicut eciam quod legitimum tempus
ratihabitio j. de regulis iuris libro vj. Item nota quod cum legitimum consensum qui
in duodecimo anno spectatur potuit dissentire / et propter ignorantiam
puerum pubertatis sicut currit prescripcio ut reclamare non possit / sed
contra quia prescripcio non currit ei qui non est negligens tamen nil
potest imputari pupillus autem habet iustam causam ignorandi etatem
C. de falsa moneta l. j. ad finem / et nec illi currit temporalis prescrip-
cio ymmo ipso iure servatur illesus et illis qui sibi currit resti-
tuitur ut C. in quibus causis in integrum restitucio non est
necesse l. sanctimus / et semper debet esse iusta ignorantia excusata
// j. de cle. excom. ministrante aplicare / quare ergo non audietur puella
licet ea duodecimum annum non reclamavit Unde spale est
in hoc casu matrimonii propter dilectationem periculum animarum ut licet non consensit
c. finali § j. et favore matrimonii extra c. proximo et c. de etate
constitucio quod parentes xxx q. ij. hoc vir / et parentes pueris reclamare
puerum / extra de patre / attendendum / ergo pocius talium puerum quam sua tamen
taciturnitas imputatur vel quia sic scriptum est vj. q. iij. c. j. et sic
non obstat .j. decretales extractis miserere aprove et c. in quibus causis
in integrum restitucio non est necesse c. finali et cetera

Significavit Repellitur accusans matrimonium
propter questum Jn prima facti narracionem
et in 2a consensio l. cum et c. / Casus / quidam ca. de tumulla significavit
ipse quomodo duxit quamdam legitime in uxorem / demum vir ipsius
mulieris videns maritum nimis attentum in amore mulieris

uel forte hunc ipm odio volunt matrimonium accusare ut ab eo
pecunias extorqueret. ff. se velle ab accusatione desistere si vellet
pecunias dare / vel petijt sibi prouideri / pp ad vtit q malicijs
hominum non est indulgendum quare mandat iudicibus si est ita ipos
ab accusatione matrimonii repellat / et sup hoc silencium impo
nendo / visa ergo matrimonii accusatione / quia forte videbat maritum
multum attentum in ipius amore / s m ostf. Si est ita q hanc
accusationem calumpniose mouit / nota primo q pp questum accu
sans matrimonium est ab accusatione repellendus alias ff. ff. c. ti. o
videtur constabit aut de calumpnia per testes quos corrupre nite
batur uel per mediatores per quos tractauit pecuniam dare. j. de
testi. mediatores li vj / al nec per suum dolosus ff. de p simpl c
finali / uel q ex publ attest inchil appar pou. ff. de proba.
c. i. / Glo. prima ponit duos casus in quibus audit alij ne
cans / Videtis hic dicat textus malicijs hominum non est indulgendum
glo dat contra. i. sed por prima dic tu contra. j. de consu. ple.
cause martini li vj. vnde videtur q naturales filij succedunt
in duobus vncijs si non extant filij legitimi vel vxor legitima et leg
uel non. de success ab intestato. cassi. lator singlo que incipit / nota
ar q super dixi et dicit glo. q solempnis pena non itatur hoc
intellige sic q solempnis pena non iterat g o siquis sicte
solempnit ponit pena est in valis inchilog cu auffert vali
tate scripture pene que non iterantur Glo. sapiens nota ar
c soluit ff. glo de ff. j. de fimo. cu in eccia c. i. q. c. cli
xxxij q. ij Gloa. pariam. j. de elect c. ij. li vj

Cum in tua Repellitur ab accusatione matrimonij q
denunciationis tempore tacuit / nisi denunciationis ignorauit
uel iuret se de eo non didicisse / uel q malicia se non opponit
primo ponitur qo / 2a l. sr / quos distinctus solutus ergo inebrii
l. Alioquin / 3o excipit ibi nisi / 4o exceptionem amplificat l.
qua tamen / 7o tamen reddit l. qui vnt dicit glo / pos hoc de sponsal
tu in tua / Casus p. ff. titius contra quia contraxit matrimonium
consuetudinem fecerit banna in eccliis proponi / tempore denunciationis
cum banna ederentur in eccliis nullus comparuit accusator sed
post contractum matrimonium aliquis accusat matrimonium qui tacu
it tempore denunciationis an sit audiri / et pp distinguit an sit
qui accusat denunciationis tempore existebat / ex dyoc uel erat presens
sed tempore denunciationis ad eum peruenire notitia non poterat exempsa ca pu

existens in finibus sive lab'ante vel tam iuuenis fuit quod ad
istorum comprehensionem eius etas non sufficeat / tunc eius accusatio debet
admitti / aliquando enim in dyacesi eius pubertas demum quando ibi morari
incohavit tamquam suspectus debet repelli nisi p'o firmavit in d'o quod prius
ea didicit / et racione que obicit et dixit contra malicia non procedat / et
in hoc casu si ab illis didicisset que tempore denunciacionis siluerit non
debet ei claudi aditus ad accusandum quia ipse non est culpabilis
licet enim ab impetratione huiusmodi culpa de illo silencio contra illos ex
tendit ille autem amoni negligendo per contractum cum eum facilius audire
tur / de sponsalibus preda fin ostendo / absentis quia per videlicet quod calumpni
ose non egit hanc accusacionem Super quo etc. post in qua pone(n)s di
singulariter solo et distinguit an scilicet fuit absens vel presens vel in
sta cum tamen excusetur vel non / fervore / alii textus habent favore et
melius talium scilicet bannorum et impedimentorum / leviter etc. / puta quia erat
tunc excitatus et non admitteretur ad denunciandum / quia non habent auctoritatem
standi in iudicio / ut actor C. de iudi. / intelligas illos scilicet qui
audiunt et c. 2o qui tempore denunciacionis quibus contra matrimonium
nichil dicat post ea post contractum matrimonii non auditur nisi de novo
ignoravit / ut dicit ignorancia scilicet probabili al. contra i. de consanguinitate c. ii li. vi.
Item non quod tempus ad opponendum personis ante matrimonium preclu
datur quod non auditur contracto matrimonio / si autem matrimonium non
dum sit contractum auditur etiam lapso tempore et si tacuit fuit
hic etiam ut post tempus non audiatur ff. de adopcione lecta vel man
cipatorum / et de p. dio si t. absente li. vi. // Hec b'ea nisi post mo'
per sinam eide fuit silencium impositum quo tamen et re integra
non auditur ut in l. diffamari C. de ingenuis et manumissis
Subdit autem Immo / quod licet per decretum superioris potest quis pro
hiberi ab agendo ut in l. si pro pretore § fi. / ff. ex quibus
causis maiores / superior autem perpetuam penam imponere non
possit / nam si tunc tamen fecit pena non incurrit / ut in l. i.
C. contra acces eple nisi ex causa fiat ut in lege / tutor
§ si deponit / ff. de administratione tutorum et ijs sit contra iudices ma
datum non est nisi in decreto addiciatur ut nunquam sit quod
contra fit de iis de testib. c. raymundus et sicias quod decretum etiam cum
inita inter positum potuit contra conc'a al. fine et augm
com comminacionem accipitur / C. Contra acces eple l. ea quia / et
fuit quod non contra de matrimonio contracto contra interdictum ecclesie c. ij et post
l. ceterum elapso tempore a lege constituto non licet ad oppo
nere C. de adul. l. si quis / et de suppl. neglig. pla. c. licet

etiam si municipalis lex sit q. eam bene non lig. ut ff. de tut. et cur. dat. ab his l. penult. et si. fin. Immo contrariat demalicitate robertia c. ii et de constitutione c. ii li. vi. Item dicat textus quod bana in certa forma conveniat edebantur sic sufficit proclamatio generalis quia non est ita precisa que citari possit ut requiritur specialis citatio ut de elec. c. si li. vi. et de. dec. significavit etc. alibi tus et talis proclamatio generalis potest proponi etiam sine prefixione certi termini ratione tantum quod certo comparere sit ut probat glo. Immo prout quod ita citatio sine termino de hoc in c. cum pat. de appe. Glo. in quantum annis opponit et solvit videtur quod dicit vel in annis tamen tenere scilicet quod ad comprehensionem termini eius etas sufficere non valebat etc. Ex glo. concludo quod iste quemque minor etate nec sciebat imo denuncians nec impeditur sed postea factus maior incipit scire vel dicit sicut erat consanguineus sed non comprehendit quod matrimonium impediret Et an sit aliquis testificari de his que vidit in etate pupilli vide glo. in c. relatum xxxvii di. et iii q. ix testes et ff. de testibus l. testium. Et circa illam materiam sicut dicit glo. in dicto c. relatum si fuit capax doli de his que in pueritia vidit testificari potest alias non. Glo. repellendus alleget 3. contra consanguinea quod constat per possessionem videtur quod ipse ar. preter solvit contrarium sicut ibi possessionem videtur quod ipse denuntiationis eius incident nunc ignorantia denuntiationis tamen sufficiens sed repellendus etc. glo. ar. etc. Secunda glo. concludo quod lapsus sufficiens sed repellendus matrimonium attemptare volenti sed in contrarium obstat taciturnitas matrimonium attemptare volenti sed in quod denuntiare potest videtur quod sic quia etiam si intercessit denuntiatio addit quod denuntiare potest de mat. contrah. c. quod admonitum ergo si non obstat matrimonium denuntiare potest de mat. contr. c. quod admonitum ergo si non obstat lapsus termini. Glo. vera tenet contrarium ut quod una vera prohibetur alia conceditur. Dic quod vera est glo. si denuntians tendit ad matrimonium dissolvendum nam tunc idem est affectus in attemptatione sicut in denuntiatione sed ubi denuntiat ad impediendum tunc bene est vera opinio contraria pro quo vide de iudi. Novit. Item glo. dicit taciturnitas impedit matrimonium attemptare volente Sed quid si probationes non sunt que denuntiationis uxor tacuit vii q. i. plerique Dic non prodest quod sic tacuit quia tunc sola fama impedit consang. c. ii. Glo. final. ponit diversitatem quod vir de roure primus et solvit Item contrarium ar. per quod ponit opinionem Jo. et solvit videtur quod dicit quod si aliquis ignorat quod denuntiatio est ea que obiciat licet dicat ab eis quod denuntiationis silueit non admittitur cum tamen auctor non debet ab accusatione repelli et glo. infra quod aliquis accusator admittitur cum tamen auctor repellitur etc.

Rubrica de divorciis

Viso qualiter matrimonia ligantur et contrahuntur videa-
mus qualiter dissolvantur. Et ideo subnectitur Rubrica de divorciis
que sunt quandoque ad vinculum, quandoque ad communia, prout inferius patebit. Et istius rubrice materia habetur xxviii q. i et q. ii
xxxii q. vi et q. vii per totum xxxiii q. ii xxxv q. iii.
ab isto dicto et duobus c. sequentibus concordat Rub. de [illegible]
pla. c. ii et ubi de testi. allicitur de iure innato / quia vallis
et c. preposito / de [illegible] / venien. de excessu prelatorum ibi sic

Si qua mulier

[illegible] fruatur # vicinitatem
Casus vir secte exnodat mulier consiliata est in mortem
mariti sui quem defendendo se quosdam in vaporeo
vinum ex eis inficitat [illegible] nunquid iste maritus mortua muli-
ere vel mulier illa mortua marito contrahere potest / et ipse videtur quod maritus
post mortem uxoris potest contrahere cum alia set ipsa insidiatrix viri
contrahere non debet set stet sine spe coniugii perpetue subiecta / cum aliis
et sic / machinata fuit in mortem mariti sui. & de eo qui duxit
in matrimonium quam polluit per adulterium / significasti / aliqui illa ex-
volentem ipsum interficere de consensu uxoris / sive Jo. an. post mortem
non cum solvitur matrimonium hac causa ii c. gaudemus xxxii q.
ii c. i. / non mulier que machinatur in mortem mariti post ipsius mari-
ti decessum nunquam contrahere potest / licet effectum non habuit ille conatus
/ sive alibi / et quando uxor post mortem non cum solvitur coniugium ex hac
causa ii c. gaudemus xxxii q. vii c. i. et ii. Sed contra dicta de-
cretale contrarium et legum sive leges / que tamen non tenet / c.
de repudiis l. consensu / et in auctentica ut liceat matri et avie § quia vero
dominus noster dixit decretale loqui / cum mulier # adulterium et insidia-
tur que in faucibus viri per tenebras / multo fortius ipsius vite
ff. de adulteriis l. si adulterium § si libertum. Item quero nunquid
vir cogitur habitare cum uxore que insidiatur vite viri. Nec re-
sponsum potest dici quod non ex quo non potest cavere medici ymmo
potest et ei petenti restitucionem viri obstabit exceptio / &
de resti. spoli. litteras § finali / et quod diu vivit contrahere non
potest ii c. ex quo si ostenso. Item textus dicit potest ipse post mortem
eam uxoris aliam ducere ergo videtur quod ea vivente contrahere non potest. Et
contra de . l. consensu c. de repudiis velut videtur quod in hoc casu contrahere potest / Dominus
meus tamen # hanc tamen vir potest uxorem dimittere et aliam.

contrahere / secundum iure canonum non / Ratio quia quos deus coniunxit homo
non separet // Et ideo alias glosavit ibi decretales que supplevit per
mortem uxoris in antiqua compilatione / que supplecio est in ista
compilatione posita hic in textu al[ias] ista decretalis concordat cum illis
legibus que sunt hic contra pistam decretalem / Glo[sa] prima notat
quod illud homicidium premaliciam commissum ex quo non sunt volutatum
non impedit etc. Glo[sa] finalis ar[gumentum] allegatur contra iura sight contrahere cum
tantum fuimus scilicet homines videtis hic de ipsa aut insidiatus sine
spe coniugii stetit prime ad subiecta / Ex quo infert etc. Si[cut]
glo[sa] dicit conatus delinquentis est sine effectu ex quo similiter con-
tinuum posse tamen sunt ad eos ut hic / et de pe[ni]t[entia] di[stinctio] 1. si quis cum aliis
punitur // Conatus autem non delinquentis sine effectu non puniuntur
ut in c. bl. de sponsalibus quia vir conabatur eam cognoscere matrimoni-
aliter non potuit et hec sibi licebat / ergo non obstat / Aliqui homicida
de quibus hic in glo[sa] volo dicunt contrahere matrimonium tamen si contrahunt
tenet matrimonium secundum Bernardum

Quesivit Coniuges propter alterius errorem non separantur et
spiritualis fornicatione tamen durat coniugium et
etiam separatis // et sunt tamen dicti etc. l. liii. 3. l. i. vers. Capi-
tulum p. d. utrumque mulier propter furtum vel propter adulterium ipsius viri possit
petere divorcium a[v]io per non de ut non nisi ipse carnali vel spirituali
fornicetur / 2o questitum fuit utrumque propter infidelitatem viri qui nititur
trahere uxorem suam ad infidelitatis errorem potest mulier petere separari a vi-
ro et dicitur quod sic / Ipso tamen vivente cum alio contrahere non potest quia licet quo
ad thorum separentur nichilominus tamen semper quamdiu vivunt coniuges
ad thorum separentur nichilominus / 3o questitum fuit utrumque ea que data sunt dicte mulieri
manebunt // 3o questitum fuit utrumque ea que data sunt de mulieri
bus sunt loco etc. in vers. / Et primo videtur dicit quod sic / corrumpere ve-
lit hic est quod velit eam trahere / ad infidelitatis errorem / secundum abbatem
trahit .i. trahere voluit / abbas // Non propter infidelitatem viri vel propter ad maleficium
sunt coniuges separandi / secundum abbatem / Aliqui sola fornicatione dominus
excepit / et de sponsalibus expte / tamen de fornicatione non distinxit quia
non expressit spiritualis carnale / sed locutus est generaliter scilicet propter fornicationem
potest vir dimittere uxorem / ut patet mathei xix. capitulo sunt inter-
tum hic esse intelligendum non solum de carnali sed etiam spirituali fornicatione
xxviii. q. 1. uxor etc. sequenti / Glo[sa] prima notat quod primo causa vir
potest dimittere uxorem requisito nisi propter causam fornicationis scilicet carna-
lis vel spiritualis sequitur etc.

Porro et si Vir non potest dimittere uxorem sine iudicio ecclesie
etiam propter notorium impedimentum // 2o quod si fama de

defert impedimentum coniugii etiam nemine apponente sicut eius ingre
Sed sunt due partes 2a c. i. parte. Casus quedam comes pon
tinus uxorem suam absque iudicio ecclesie dimisit asserens eam esse cog
natam uxoris sue defuncte. queritur an ille comes hoc facere
potuit / et videtur quod non quia si puella esset publica et notoria fuisset
inter eos hanc tamen uxorem

Et ipsum comitem ad recipiendam uxorem suam districte compellat qui
si nollet recipere eum vinculo excommunicationis astringat / Sum i. parte
de inde queritur. p. s. quidam contraxit matrimonium cum quadam cognata
sua nunquam illud matrimonium denunciatur sed sola fama impetum defert
per quam dicitur esse puella publica inter eos // et videtur quod non est credi
bile quod inter eos sit publica puella nisi sunt in primo vel 2o gradu
Tamen si fama defert consanguineos ad eum spectat talia matrimonia
dissoluere generalitate summata. dimisit / et male / cognatam. i. consangui
sum ostendit / opponit sed non probavit nec ad iudicium ecclesie sicut hoc requi
siuit ut sequitur alias est iusta causa petendi diuortium / sum ostendit / pub
lica et notoria. s. per publicam famam alias bis posset esse notorium sum
summo. // ostendit contra per illud quod sequitur in fine.

Debuit vero nomen debitum si consanguineam habebat / de sen. ex. c. i. quisitio
astringas / idem in quolibet alio impetu / s. de offi. deleg. c. i. tui officij
/ dicit ad quos pertinet in matrimonio instare / de eo qui cognouit co
sanguineam uxoris sue / sicut eo / Nota sine iudicio ecclesie nunquam debet
uxorem suam aliquis dimittere / etiam si sit notorium impetum / dicit alter
contra per summam al. c. s. a. pro. c. i. / et sup. / qui filij sunt legitimi / placitum.
Item textus dicit si puella esset notoria vir absque iudicio ecclesie
uxorem non potest dimittere / dicit textus per fornicationem quia hoc dicit
semel permisit ideo non est recurrendum ad aliud ex quo semel est co
cessum xxxii. q. vii. c. primo / tamen si sine auctoritate ecclesie religetur
etiam cum audiret / dicit sicut sit de adulterio. j. c. per vestro
quia etiam non iudicat de occultis. j. de symonia. tua / Glossa prima
articulus alleget causa una et eorum in contrarium resolvit dicit. glossa quod
in notorijs ordo iuris summarius non est. Nam hic dicitur si
puella esset publica et contra   Et ubi apparet quod non sit partes
iudicis in confessum s. quo ad summam sempre summarius ordo
iuris quo ad alia non / Et dicit glossa / in confessum non sit par
tes iudicis. s. in cognoscendo sententia et pronunciando quia est summarie iniuriarum.

qm ad fornicatorem deserit et re iudi / et si sentencia li vij / de alijs aut non
nisi ad cautelam / et de elec. bone / Contra glo dic quod in fornicacione
quo ad debitum non reddendum lata est sentencia a xpo xxxij. q. i. c.
dixit qui ob causam fornicationis ipsam permittit relinqui Ergo est
fornicata vel ex quo est presumpcio fornicacionis violenta secundum Jo.
primo si non reconciliata cognoscat sacerdos puniendus est xxxij. q. i.
si quis uxorem Et intellige in corrigibili quo ad aliam puniturus
si eam dimittere si non cogitur eadem c. q. vij. c. i. ij. et 3o tercio
sit ea dimittere si non cogitur ad aliam iudicis recurrendum primo quia semel concessum xxxj. di.
non est sic hec ad aliam iudicis recurrendum / hec non inbz dicitur nec potuit
infidei quam aut ad licenciam date hec non ad hoc recurrendum est adulteram
ut quod nec de hoc loquitur non quam ad hoc recurrendum est adulteram
notum .j. ca proximo / c. plerumque quam secundum est et de hoc plenius posset
in sentencia de adulterijs g. que pena x. si nunquam Glo reddit
duplicem racionem huius in textibus / Videtis hic dicitur / quod si esset esset
puella publica incestuosa absque iudicio ecclesie non potuit separari
fat ad hoc et c. Glo iij allegat contrarium sigt omnium repellunt / Hic
dicitur ex quo ille eam sine iudicio ecclesie dimisit contra ipsum ad
eam recipiendam districte compellas quia restitucio et c.

Significasti

Repellitur uxor petens restitucionem
mariti si notorie fornicata est et mariti
casus. p. d. quidam uxorem suam
continuit et c. cuius dimissio casus p. d. quidam uxorem suam
pro quod sibi suggestum erat eam incestum cum quodam consanguineo
suo commisisse ad absque iudicio ecclesie dimisit # quod ecclesie sine vin-
culo excommunicacionis constitutus uel aut vivens se esse reiectam
non timuit sed sobolem de alio suscepit nichilominus petens se resti-
tui viro asserens se iniuste reiectam racione materiam adulterandi
ei prebuisse iudices dubitantes et c. / Mandamus quod si notori-
um est mulierem ipsam adulterium commisisse / Suggestum non tamen mini-
me credulus esse debuit lxxxj. di. si quis vero et j. de symonia
si quis nec licitum est uxorem dimittere / nisi causa sit seu p-
resumpciones faciat violentas xxxij. q. i. dixit / contracte affectionis
vinculo / de fornicacione pariter excommunicacionem sustinebit
deserit excommunicacionis prejudicio / non tamen reddet ei debitum / quam
et c. iij. c. xx. suscepit Et sic non potuit esse fornicatio.
non notoria xxxviij di. c. prius commisisse quia tunc paria
delicta pari compensacione tolluntur et tangit glo / non restitucionem
nunquam petere non potest que continencia non servavit et si sunt non
iniuste dimissa / secundum abbatem / de hoc non servabit / s. fact. al. 9

xxxiiii q. ij in dictum contrat non surarit sponte al. ꝯ xxxij q. v.
preterea videtis illa mulier que ex adulterio coitu prolem suscep
erit petebat restitucionem viri non audiet[z] ß cum hec ꝫ indifferent
viri ꝛ dic breuiter ꝗ sic / siue agat[z] possessorio siue petitorio iuste
denegabitur ei restitucio ex quo adulterium est notorium. s. sic qz
iniusti nõ potest testimonio gaudiente sed tria xxviii di. c. p
ensis. nec ꝫ hec speciale in matrimonio ymo vbicumqz e notorietas
actus permanentis ut hic / ita ꝗ exceptio est notoria iuris uel
facti / numquam facienda e restitucio / et intelligi pt ff. de doli ex
ceptione. l. doli / ꝛ hec viii vbi iudici ꝛ alijs e notorium ꝛ alijs tamen
probaciones sunt in promptu pater / decimus si plures in tertio
petat[z] ßm Inno. ꝛ ost. / de resti. spoli. litteras / Glo prima obiicit
decimum ponit opinionem quam reprobat querit an ita negatur spolia
torum itaque querit ꝛ soluit videtis illa mulier periit se resti
tui viro qui sine iudicio cum ea dimisit ꝛ s' dicebat ꝗ ei
mag adulterandi dt. ex iij de si notorium ß ꝛc. ꝯo glo
in fine ꝗ aliqua mori nequeant ff. de periculo ꝛ comodo rei vendite
lege illud ßm ost. Glo sequens querit ꝛ soluit videtis
iij dt si notorium est mulierem adulterium commisisse vir adir
apice dimittere cum ea agi nõ dz dz querit glo. quid si e contra
ꝯo glo ꝛ compressus nõ hic. ꝛ c. de eo qui duxit in matrimonium
quam polluit expressis ꝗ hic decretalis loquitur de adulterio quod
precessit e spoliacionem iij quod sibi preiudicat mulier spoliata quo
ad restitucionem adulterium nõ precedens spoliacionem sibi nõ obsista
ret vide decretales ꝗ vir de adulterijs e contra. Glo. ultima sequitur cum
remittit videtis hic mulier nõ auditur ꝛc. ꝯo glo illi
ff. marcellus dicit veritate inspecta nõ fuit contraria nam vnum est
casus qui datur exceptio doli ꝛ quamuis nõ datur. s. ne alius de suo
dolo comodum habeat unde cum quis malicia alium obsistit ꝛ alius
nõ tunc nõ datur replicacio doli ita intelligitur lex apud
celsum ff. marcellus vbi gratia ergo querit te tu reus ꝗ
capis de exceptione ego actor ex aduerso replicacionem ꝯ
te de alia exceptione nõ audior quia sic eo actum
esse in litem quia agerem ꝛc exigimus ex precio ꝛ tu reus
esses in dampnis ꝛc. sed aliud.

Ex litteris et in

matrimonium separati propter adulterium
mulieris reintegratur si vir
post ea fornicatus / prima pars est

violentie allegatio / 2a ps ad ultim uxoris adiectio ibi tandem / 3a ps
ibi tunc epi monitio 2 quarta ps est ibi Sane ubi ponit segre
gatio 2a desponsatio / 7a ps ibi ubi confessio 2 appellatio // Et ultima ps
ponit decisio Casus Cremona epus intimauit pape quod qui
dam B. nomine quandam duxit in uxorem quam parentes quibus sunt
accordes eo quod eam uir dixit ipsam fuisse per uiolentiam uel preceptum illa
tam in uxorem propter quod petijt sententiam diuorcij celebrari & uoluntate
admitti que tamen admisse non sunt tandem iterum B. uxo
rem suam de adulterio accusauit coram ordinario iudice ipsa uero
comparens in iudicio nec satis quo ducta spiritu cepit publice
confiteri se adulterium commisisse propter hoc quod uir negabat ei debi
tum sibi se adulterium commisisse propter quod uir negabat ei debi
Cum autem index diligenter inquireret a mu
lieribus priuatis Cum aut index diligenter inquireret an mu
cessarijs prouiderit Cum aut index diligenter inquireret a mu
ere an ad suggestionem alterius id tam turpe crimen commisisset Ipsa uero
indicit quod non ad suggestionem alicuius sed predictum crimen se manifeste
commisisse asserebat propter quod predictus episcopus congregato consilio de sapien
tiorum consilio cum eorum in mensem priuate continencia utrique ita quod caste
uiuerent abinuicem segregati / sed hoc non obstante predictus B. et
clandestine sponsalia nuptialia tenuere celebrauit quod audiens
ordinarius an ipsum sit se habet diligenter inquisiuit sed dictus
B. rei seriem explicans ad papam appellauit Et papa casus auditis
mandat iudici quatenus si est ita predictum uirum ad uxorem suam reduci
compellat / Extra eodem. parentes quibus 2 si duobus diebus
tum hoc sufficit cum hoc ut a uiolentia sit recessum / 3. q. xx c. in
super 2 3. desponsatione adiectio / Tandem 2a ps ibi ponitur ad ultimam
uxoris adiectio in uerbo .i. coram iudice quod dicit ut 3. c. por
ro / super confessione confiteri tunc credit in hoc casu cum agatur ad elidendum
non ad uincendam separationem / dicto qui cognoscit crimen sup. ubi sic sic eo.
ad a. crimine adulterij se commisisse dicit appellasse cum appellacio
non fuit deffendendum quia a correctione non appellatur de offi.
ar. li. et sequenti // Nota quod post sequentem formacionem coniugem
potest coniugem repetere qui prius fuit fornicatus / secundum abbatem 2c
sic repetere coniuge post sequentem formacionem / licet delictum unius alterius
non relevet. ij. q. i. nisi / tum inter delinquentes cessat uelle Et
sic repetere nisi sit processus / at cont. 3. de cog. coniugis c.
finali / Et hoc quod hic dicit / c. uerum in coniugibus in eodem statu per
manentibus / Nam si post sacros ordine uel professionem formacio
secus ex quo uos munime statum / ff. de minoribus l. si ex ta. S.

pe[n]nimam Item q[uod] dicit[ur] nemo homo inf[r]a nota xxvij di. c.
i. et sic q[uod] notatur e. de co[n]versio[ne] co[n]iugatorum licet mecum et not. ar[chidiaconus] in
xxxiij. di. si cui[us] Item no[n] p[ro]cedat decretale q[uod] sit[ur] co[n]fessio[n]i
mulieris q[ue] agit[ur] ad separatio[n]em matrimonii quo ad thorum seruis ad
vinculum co[n]iugale seruus ut in c. si. eo. de eo qui cognouit co[n]sang[uineam]
vxoris. et h[oc] co[n]fessio si ex deliberatione euen[er]it no[n] p[otes]t ut
erronea reuocari ut ca[pitulo] ciui[tat]is ca[pitulo] bi[...] c. bi[...] et not. dy[nus] in
l. ij C. de ina[...] actio[n]e c[...] Glo. p[ri]ma signat unam co[n]traria[m] videlicet
hic d[icitu]r q[uod] no[n] d[ebe]t ignosci mulieri que pepercit parti et ce[tera] dic
quo ad ere[...] excusat[ur] no[n] in exemplu[m] aptatur in fra nota
de eo qui cognouit co[n]sang[uineam] vxoris disparatur. Glo. ij co[n]tra taliter
quam in fra videatur q[uod] illa mulier fuisset diligenter audiat ad
monita eius ad suggestionem alicuius et ce[tera] Ex glo. dic forte
fecit p[ro]p[ter] p[re]ciu[m] carnis utriusque ut e. de po[...] sibi[...] pla[...] bone i. et
de q[uod] p[ro]p[ter] simulare matrimonii e ca. p[ro] se sua[...] r[...] mori vel
ludi[...] s. de collusionibus audiuimus Item co[n]tra glo. s[ed] p[ro]p[ter] poc
et ce[tera] Ex quo dic q[uod] in p[ri]ncipe sco no[n] p[re]sumi[tur] q[uo]d esse ignora[n]s e.
de r[...]p[...] ab exactio Glo. soluit s[ed] dicit q[uod] h[uius]m[od]i co[n]fessio
s[ed] revocatur ut ex glo. tali co[n]fessio in omnibus facta
viz e. de electione p[er] inspectionem et de co[n]fess[...] c. p[r]o abbas eta
dem glo. ponit op[ini]onem laur[entii] et ce[tera] Glo. iij s[ed] uero inuicem
segregati clerici exceptum sinaz dimod[...] quo ad thorum solu[m]
fuisse videtur hic d[icitu]r q[uod] uerius de s[ed] co[n]clusio vtrum i[n] m[...]it
co[n]tinea et ce[tera] Ex quo glo. tene co[n]tra[...] tu[...] s[ed] uale sit eis p[ri]ma
i[n] uicta q[uod] no[n] esset si p[ro]bab[i]l[ite]r p[er] sinam iudicatur xxxv. q. ij.
ab isto dic, s[ed] hic fecit eius ex[...]dustali p[ro]u[in]c[i]e ut intere
p[ro]p[ter] barre vel excolludio sua esse s[ed] in ost[...] Tande[m] glo
ponit nobile s. q[uod] delan[...] sincmed p[ro]p[ter] iudicialt g[ra]cia iudicalt e
et ce[tera] Glo. finalis querit ar[ticu]l[u]m p. re ponit op[ini]onem hinsus
q[ue] ripit in fine, not. remittit collige co[n]tra videtur hic
d[icitu]r q[uod] p[ost] madatu[m] iudicis s. ut segregati caste viuerent
meo[...]tus e. sunt eu[m] a[d] sponsalia rumpaias tene ac[ti]o[n]e[m] mit
Et p[ro]p[ter] mandat contra si ita e ipsum rape mulierem co[n]pellat
et ce[tera] Ex glo. dic standum est ei q[uod] c[ontra] p[ri]us dein tu q[uia] mat[rimonium]
marnale vinculum ruptum no[n] fuit ut e. c. c. ij in co[n]tra
e amre nali q[uod] c[ontra] in nu[...]le v. di. in p[ri]n[cipi]o tunc p[ro]p[ter] p[re]ciu[m]

in continentie de eo qui cognovit consanguineam uxoris et si. nec ob-
stante sententia seu res iudicata quia sententia in causa matrimoniali non transit in
rem iudicatam de sen. et re iudi. c. lator etc tenor etc etc
consanguinei etc ~~Si uxor a viro lapso in heresim separata se ad eum~~
~~conversum redire compellitur etc~~

Dellla Si uxor a viro lapso in heresim separata se auctoritate divi-
tit ad eum conversum redire compellitur Decius si per
iudicium se esse fecerat separata etc et consilia condicta nisi iussio etc
ubi vir vel uxor Casus pro de. Vir cuiusdam mulieris labitur in heresim
ipsa recedit ab eo in quod vir conversus ad unitatem catholicam re-
deunte ad unitatem fidei consilio mulier cogatur Et hoc includit distinguendo
si a ipsa recessit ab eo iudicio ecclesie auctoritate propria si recessit propria
auctoritate ad hoc ut vir tedio affectus ad unitatem ecclesie reduceret
eo reverso ad eum redire cogitur Si autem per iudicium ecclesie ab
eo recessit non est cogenda ad virum reversum redire declinavit
sub audit est quesivit si propter causam mariti regularitas ut eadem
est compellenda maxime hoc bene dicitur Sed iam idem si alia
intentione hoc idem fecerit tunc sic ut est quod hic maxime stat
propter eius taxatione tedio sicut fit in possessione tediali de.
propter ut lex non est qui de in aliis de si est Et de dicit glossa propria
ut de vir labente in heresim si mulier propria auctoritate ab eo recedi-
recessit ad ipsum conversum redire compellitur secus si per iudicium
ecclesie est separata Secundum quod de c de prius ubi episcopus coniuges post
confessionem ad libitum mandat permanere separatos propter causam viri tunc a
ad velocitate ad sententiam eum redire compellit et sic separatio esse
non ob. Secundo vir per sententiam consistit ad libitum ideo ei sententia
prodesse non debet quod autem mulier nichil fecerat contra sententiam ideo redire
ire non compellitur vel sententiam eius intellectum illius c. i. tunc contrario
sunt iudicata consulte tum sententia fuit lata putat esse tangi quod
quibus de galis causis consilia induxit ad continentiam non per
sententiam sed hec sententia lata fuit quando si latum fuit divortium
non quod ipsum concludat ad comunicandum vel ad.
Iohannes Andree dicit quod prelatio dicitur incognita secundum sententiam separationis
propter ecclesie sed tamen quidamque penitencie in heresi vero spirituale est propter
preceptum fidei Et dicebat hic astensis idem esse dicendum non carnale
et spirituale fornicationis si propter spirituale fornicationis quis dimittat coniuge
licet non sit lata sententia non cogeret eam fidelis adherere infideli

ar viij q. i. infidelis / sed in carnali in dispare loquitur regalias
vero ad fidem omnino cogitur adherere ut hic et s. c. proximo in fine
Si aut post cetam sit lata sententia in spirituali fornicatione non cogitur
redire ad regalia sicut si religionem intrat al cogitur
ut ait c. finali de conv. coniug. In carnali vero
semper cogitur nisi sint professus de c. proximo / Sed quid episcopus monere
maritum ut recipiat uxorem que fuit fornicata carnaliter si non
vult debet eam monasterio ad primam agenda tunc mitigari i. ante
primus professionem maritus illa educere potest post professionem non
ut c. gaudemus de conv. coniug. ut s. dixi de v. collatione post Jo
an. fiat ad hoc c. ex publico c. ti. de div. quod hostis adhuc ut
sententia lata divorcium propter adulterium mulieris transit in rem iudicatam
requiritur primo quod sit lata secundo quod mulier sit professa nec primum suf
ficiat nec solum solum vis in seculo remanere ipsam recipere non
ipse adulteratus esset de conv. coniug. Clemens vel dic quod
ad utrumque sententia lata transit in rem iudicatam nisi mulier infra
decem dies appellet quo ad mulierem contra quam lata est ff. de
exceptione rei iudi. l. evidenter regalias tamen expectandum per
sonam professionem simul initus tempus sibi vir qui ante
professionem revocare voluit fac. c. de offi. dele. cum super in
sui rone glo. finalis signat contra tunc voluit videtur quod dicitur
Si non iudicatum certa alios recessit et ut in textu. Ex glo.
et alium quod decius correctum per illud novum S. philipp. et de
illud intellectus sed cont distinctionem

Quinto Sacramentum coniugale non dissolvitur altero fidelium
coniugum in heresim lapso sed si unus infidelium
coniugum convertatur ad fidem et alter noluit sibi cohabitare vel non
sine blasphemia dei vel peccato mortali solvitur coniugium et
conversus contrahere potuit ut c. quando dilectio secunda l. / Cum igitur que
distinguit ipsum membra distinctionis prosequitur l. / Si vero vir
dum paucos l. nam si obstaculum solucionis l. nec obstat subdebit
duplice rationes effectum l. preterhant Casus Franciscus episcopus qui
erat in spiritus quesivit a domino papa p. s. altero coniugum
in heresim lapso alter qui in fide remansit anhelat ad secunda
vota transire contrahere quero an possit vel non Respondit consulens
videtur distinguendum quod aut ex duobus infidelibus primo quod sunt iudei vel

sarracem alter illorum ad fidem 9ūtit͡ aut ex duobus fidelibz alter
labit͡ in hēsim uel gentilis errore primo casu .s. si alr̄ infide
lium ad fidem xpianam conūtitur altero nullo͡ volente 9uti.
nc volente illi cohitatē uel ulr cohitare ß no sine blasphē
dīni nominis ul ult cohitatē ß trahē intr̄ ad pctm mortale
ille qui ad fidem xpīana 9ūsus ē tṽs casibus ß voluit pt ad
2a vota trāsire Istud pbat ipē p dctm apli qui dt si fidelis
discedit discedat .s. cum alter fr̄ ei ul soror .i. in quibus
xpianus uel fr̄ 2 soror .i. vir 2 uxor no ē sue smtuti subiectus
si discedt 2 ideo no tēr̄ sibi cohitatē ultius quia solutus ß e
pmtē Si no alt̄ fidelium labat͡ in hēsim uel trāseat ad infidelitas
errore tūc iē qui manet in fide alterō vgineere no pt ad 2aiō
9uolaē lz iē q̄ trāsit ad hēsim maiorē 9tumelia creatāp infert
q̄p infidel qui infinita infidelitē manet Et ē rō dūcas quae
aliud ē int̄ fideles 2infideles qr̄ no ob. q̄p int̄ infideles est
matrimoin qr̄ licz int̄ eos matrimoin sit vm no tn̄ ē ratum int̄
fideles aut ratu existit Ratō qr̄ satrm fidei .s. baptmus q̄
semel admissu ß receptu illud nunqm amitit͡ sillere quo ad
caracterē Et ergo id matrimoin quod sup illo sto fundat͡
.s. bapmo sr̄ edifficatu ē ratu 2in dissolubile pdicat͡ Sed
d. aliquis nonne rāe ē q̄ nus dz pūari iure suo sine culpa
Sz ille pūiat͡ iure suo sine culpa scz fidelis qui no pt
ad alia vota trāsire Ideo dt̄ q̄ illud no ob. qr̄ i multis casibz
pūatur quis iure suo sine culpa ß tn̄ no sine cā Ut si
alt̄ 9iugu maculatur sic q̄ fiat sciado tūc pūat͡ alr̄ iure
exigēdi debitu sine culpa Tandem ipē volens iustificare
iusstōm suā dicens q̄ ipē dcam iusstōm quorūdam maliciae
obuiatur .s. qui in odium 9iugīs uel sibi inuicē displicerent
si tunc posset eas in tali causa dimittē simularet se esse hē
ticos 2 tunc p9 ea 9iugibus nubentibz aliīs ab hēsi resili
rent se esse hēticos 2 tūc ipam Sū l pbanc ipam th̄
ipē extendendo iusstōm dt̄ Et pbanc iusstōm soluta ē qo
qua querūr utr alter 9iugu qui remansit in fide cogendus
sit redire ad eum qui ab infidelitē 9ūti͡ Et dd in ē q̄ sic.
Cum vinculum 9iugīi no fuit dissolutu. etiā casus alterō
9iugu .s. fidelium ad hēsim trāsiente fm ost͡ melius diceret
labente prauus. scz tn̄ mgr̄ hugo epe firmicus qui hāt 9oz
monisti vim dt̄ ipē 9uto te nominus 2c. qi. d. tn̄ forte melius

sciret soluē q̄p nos

sancte solite quam nos nisi quid quod dicam ius est misticum de iure nali
sed quod principi placuit etc. ad nos etiam pertinet ut notatur ibi qui filii
sunt legitimi per revocabilem per rationibus distinguitur ad clandestina vero
nam plenorie sit ibi de sponsalibus vnitas cum per predecessorem nostrum sed celestinum
ut tangit glossa ibi tamen dampnum etc. Ex. qui dixit quod si vxori fide
relicta contrahet non reddetur primo coniugi reuerso ad fidem primum
contumeliare vel dedat illa vero sunt apparata labi vel cadere
quod illud verum tangere de quo ibi dixeram secundum ostiensem | qui relinquitur
id est qui contrahit qui ipso iure dicitur relinquere quod procedere primo per
rectum tramite sine calle incedit unde id est qui in infidelitate re
manet cum sequi debet tempore de sequi dicitur enim relinquere et in uno
quod tamen reliquum fidelis fuit et vel infidelis remansit dicitur re
linqui secundum ostiensem et plus prima adtelonith vij et glossa unde
ubi hoc ponitur tussipice. sed id est vir vel soror id est vxor ex glossa
exponit alter. Et non secundum melius sed quod sit ambo fideles et
alter labitur in heresim vel gentilis errore | tussicat melius dicet
labatur secundum ostiensem vij tractatu quo fortius quo difficilius dissolvitur
ibi de prescripta pula. inter cetera baptismus enim primum sacramentum fidei est
quod est stabile et firmum fundamentum sine ianua enim sacramentorum
xxvij di. et porro tegere posito hoc firmo fundamento quod semel
adimpleri non amittitur ut hic et de c. di. liij. ordinatur ratio supra illo
firmo fundamento edificatio matrimonii inter fideles facta est firma et
in separabilis ratio tamen matrimonii sine illo firmo fundamento edificatum
est indissolubile sicut fundamentum relinquitur non est et ibi est non
in separabile sed dissolubile ut c.
tunc sed fundamentum ratio non est separabile sed dissolubile
in tamen c. iur | nunc obstat hic antipophonsat. id est fundamento circa
quam sed ostiensem | etc. cogatur ratio quod sic et causa matrimonium infidelium
illis vincitur separatur alter ad fidem conuerso remanet in infide
litatis errore | nuntiat causis hic contractis sed si infidelis non vult
fideli cohabitare | vel vult | sed non sine dei blasphemia | vel vult
sed non sine mortali peccato | tunc in hijs casibus conuersus ad fidem contra
here potest | Et sic aduerte quod in hijs tribus casibus inter infide
les altero ad fidem conuerso soluitur ius vinculi sed si unus fidelium
labatur in heresim soluitur tamen ius mutue seruitutis et sic primo dicitur
labi in heresim cum contrahitur heresim vel cumulatur alter quod vero c. i. c.
vij sed dicet que est ratio diuersitatis inter matrimonium fidelium et
infidelium sed quod in matrimonio infidelium altero conuerso in hijs
tribus casibus soluitur ius vinculi sed si fidelis labatur in heresim soluitur

tun ius initiis fidelitatis. Ergo matrimonium infidelium licet sit verum non tamen
ratum seu firmum quia non est fundatum super firmum fundamentum. Sed matrimonium
fidelium est verum et ratum hoc est ratum seu firmum quia quia fundatum est super firmum
fundamentum scilicet sacri baptismatis semel admissi nunquam amittitur.
xxxii q. vii c. i. xii xi. q. i. quidam et in patulis. Et ergo non immerito
si matrimonium fidelium fundatum super stabile fundamentum sacramentum
tunc i. indissolubile et matrimonium infidelium quod non est fundatum super
firmum fundamentum dissolvitur. Ut secundum Innocentium. Queritur hic alter
ex fidelibus labitur in heresim post copulam numquid invitus cogetur fidelis ad eum
redire. De hoc sunt opiniones. Dicit glossa. Sic. quod indistincte cogitur
nisi velit religionem intrare. Petrus de Sampsone et Jacobus de Albenga
dicebant standum esse distinctioni illius decretalis. de. c. de illa an
esset separatus iudicio ecclesie et tunc non cogitur alias sic. Hoc non videtur esse
placere abbati. Dic tamen indistincte tamen glossa. quod in hoc casu cogetur re-
dire nisi sit separatus auctoritate ecclesie et velit intrare religionem et
dicit. Et intellige c. de illa de. c. et hoc vult contra
tunc non cogetur et dicit
del. e. de quo cuiuga. Glossa. qui relinquitur videtur hic de littera co-
tumelia creatoris solvit ius matrimonii erga eum qui relinquitur. De
dicto est hoc glossa. Dicitur autem infidelis est sarracenus vel paganus
seu gentilis aut iudeus. Sed paganus apostolus monet consulendo licet
coniugibus fidelis cohabitet infideli quia possit esse melior. causa lucrandi
xxviii q. i. c. hiis omnibus vero. Item apostolus et intellige secundum
formam illius c. s. nisi vellet sibi cohabitare absque contumelia crea-
toris. Si autem est iudeus et tunc tali non est cohabitandum xxxviii q.
prima iudei ideo quia iudei habent prophetas et leges veras quibus inniti
et reparari sunt cuius simpliciter falle. Sed gentiles hoc non habent xi.
q. iii admixtam et ideo timetur ne iudeus subvertatur fidelem ut notat
Jo. in dicto vero. Item apostolus et Hugo et archidiaconus in dicto c. iudei et
ostensis in summa de conversione infidelium § qualiter et primum. Item sciat
quod dupliciter dicitur quis infidelis uno modo quia caret fide sicut hereticus
et talis infidelitas impedit matrimonium contrahendum sed non dirimit con-
tractum ut notat Hugo xxviii q. i. Item alio modo cum sacramentis dici-
tur infidelis quia caret fidei sacramento scilicet baptismo quod sacramentum est ianua
omnium sacramentorum et talis infidelitas impedit et dirimit xxviii q. i. c.
ne xxxv di. § vero secundum Hugonem vel ne impediatur post causam con-
tinens. Hostiensis ostendit et tutius est quod iudex assignaret diem infideli ad
convertendum vel cohabitandum fideli coniugi sine contumelia creatoris super
de conversione coniugatorum ex parte ubi tunc post diem assignatam solveretur
ius matrimonii post lapsum diei assignate et licencia contrahendi alterius

data est ostr t nomi matrimonii dat ex qntis. Cu vincl[m] fa
ctu sit. s. pdicti assignacom tamen reintegra audiatur quasi per
mom restitucois de pd qntis li vj. Ex. q. mo pg lumini xx.
quarta. q. ij cum pclitca // pagani qnti c pr

Gaudemus pagani qnti in gradu phibito lege
can ta tm qusi ad fidem no separantur
et si prius paganus plures uxores hut pg fidem susceptam adhe
bit plure. Et si pma repudiata uxore/ cu 2a copulat et pg bap
dimittere 2am tad hebit repudiatam/ et si repudiata cu alio copul
set/ secus si fornicata fuisset/ tenet 3o per tos sicud et dta pnla
2a c qz vero 3a c qui aut/ et ps quis e qui filij st ecim
Gaudemus/ Vas quidam epus tybiadensis quesiuit a[pa] Vet pa
gani qui contraxit in 2o vel 3o vel ulteriori gradu phibito lege
can tm pg qusionem ad fidem catholica possunt adinvicem rema
nere/ vel an debent ab invicem separari/ Et pp videtur dic/ qz tales sit
remanere pnt/ quia sacrum coniugale tam apud fideles qz apud
infideles vim existit. et hc probat p dtm apli dicentis si quis
fr .i. quicunque xanus ht uxorem infidelem que consent habitare cu
fideli no est dimittenda ab eodem/ Item pbat a2 rone quia
pagani et infideles constitucionibus canonicis no artantur/ ideo lic contrahe
runt in gradu phibito lege can ca tm pg qusionem sua no sepa
buntur/ Et hc maxime in favore fidei xane ne ab aliquibus
deseratur/ nam si scirent esse ht timeo disiunctioni uxorz quas
dilexerunt de facili possent a fide revocari/ Item pbat qz sacrum
bapmi suppuenies ht prius conta crimina abluere/ sz no dissolvit
coniugia pacta/ Sn l qz no p. e. nunqz paganus qui sm morem
ritum uxorz duxit plures uxores pg qusionem sua remanebit
cum omnibus vel cu aliqua uxorz/ Et pp videt qz remanebit tm
illo cu pma tm/ nam absurdum est invictum fidei xane si cum
omnibus talibus remaneret cu abinco una casta in una femina
sit consta/ qz et pbat p scriptura dni dicentem/ qz pp hc .i. sacramentu
matrimonij relinquet homo patrem matrem tad hebit uxori sue
erunt duo in carne una/ et sic no dixit duo vel plures sz
una tm/ nec dixit adhebit uxoribus sz uxori/ Sn l uc ulti
nunqz licuit in simul. p. e. dixisti qz cu dz hre aliquis una
et hc pbat p sacram scriptura/ adhebit vir uxori sue uxoribus
Ego video qntu in veteri testamento/ Nam Jacob patriarcha et alij ha
buerunt plures uxores tamen qntu nos dicat/ qo vr qz sic est licitum

pagano plures habere vxores | et ideo videtur quod multi licuit. Contra quia qui
habet plures vxores sed illud quod dictum est de patriarchis loquitur sunt ex
reuelatione diuina et permissione que excusat que aperte contra naturam
alij reddit corporum debitum et licitum quod alias illicitum esset sicut eam
diuina permissio excusat que aperte ut excusauit Jacob. Concedit
eis et spoliatas a furto et permissione ab homicidio et patriarchas
ab adulterio | quod autem paganus conuersus ad fidem non potest simul habere
plures vxores et prescriptionem veritatis clementer dicitur qui tamen
dimisit vxorem suam absque causa fornicationis et aliam duxit mechatur
si ergo dimissa vxore aliam non potest sed vidua quod si fecerit fiat
matrimonium et reprobatum | quare ideo euidenter concludit | quod nemo potest
habere duas vxores simul nec vna duos viros tamen non ad ipsa
iudicent. Sed contra qui autem post. aliquis infidelis secundum ritum suum
dedit libellum repudij vxori sue sic quod repudiauit aliquam vxorem
suam et post ea ille qui repudiauit conuertitur ad fidem cum fide contrahit
contraxit matrimonium cum alia illa repudiata autem viuente queritur an
illud matrimonium secundo loco celebratum teneat | ideo videtur quod non quia talis
repudiatio prescriptionem est reprobata ideo in illo casu tenetur cum repu
diata maneat coniugium cum qua in fide contraxit relinquere nisi post conuer
sionem ipsius illa repudiata nollet secum cohabitare vel si vellet
cohabitare non absque contumelia creatoris vel vellet non tamen quin
pertraheret eum ad peccatum mortale tunc et isto casibus tenetur
illa repudiata restitutionem petere potest non quod dei iniusta spoliatione
constaret et restitutio sibi denegaretur quod probat papa dicere quod
sed vxorem scilicet vir ad fidem conuersus vel vxor non est similiter
subiectus quoniam ad quem ideo intelligit quod si conuersus ad fidem
vxorem repudiauit et ipsa et quaeritur an quod per talis potestas legem
duxit vxorem eam recipere compelletur. non obstante ad primum mat
monium conuolasset per repudium nisi alias cum alio fuisset forni
cata quia tunc eam recipere cogetur. | Jnsuper. scilicet linee capitulis
quia si esset in linea inequali inuolontaria posset simul manere
quia est prohibitus lege diuina de quo s. de restitutione spoli. litteras
et glosa eundem pro penis prohibitas in veteri testamento s. leuitica
viij remanet dicit quod sic vel alij inuicem separari dicit quod non ut
patet. exposuit s. licet sed non ratum ut s. c. proxime. apostolus ad
corinthios vij illam dimittat quod si sit vir infidelis
propter vxorem fidelem et cetera ut idem dicit apostolus et quod dicit dimittat potest ergo
quod sit vxor legitima ideo non dimittat qui vult cohabitare sine

gtudia creatoris tsme eo q cum phibeat ad morle vt .j. perpetu
late sit contra quia l no ligant ma canonu nt .j. perpetu
no contelnt lic cum creatura dei sunt no sit creatu esse bz
diuina gstituco ligat eos si no canonica ideo si gtraxisset in
gradu diuina lege phibito illos quis no pnt simul manere pecc
si lege canonica ea tm in fidei fauore. s. Jo an. in nouella
ad nos quo extra de gnicatione simaz in illos pcedad que fit in
eos no pt an sint ex eciam tquo ad fidei tquo ad spuale
g(a)ticum ut hic pz xij. q. i. nulla sm aplm eudem pma ad
corinthios vi. qui fors sunt. s. pauperes. i. extra ecclesiam tuo
sunt de unione ecce renouari. s. pauperes quas ninim di
ligent copulanti. s. an q ad fidem quis sunt coniugia d
bin c diuina si m diuina sic fornicas no dic vxores quia
tm vna est vxor ut j. pbit sm petr tosti affin di
ndut italis no valet quia est contra substancia matrimonii
s. de gdi appo. c fmali plures i simul bu dt quia sucessiue
sine vnus late potuisset here plures vultas vna post
aliam quia dampnatus ottogamus xxxj. q. i. deg imt i uni
tuu fidei ite corni vicin expnen dz esse chuanus gend
vbicumque sit nam omis homo nali iure vocali tdunio arta
tur quia velit velit homo subiectus c d tamqi creatura
suo creatori nam diui c ra texcemdo cuius de dris tra uob
s. est et pluralitas nc dno reprobar ut pz ex ipsa creatoe
quia vnico viro vnica vxor c creata Genesis pmo in vna
femina ad designandum quod vnus debz esse vnius go nc plures v
nam nc vnus plures dz hre hre q pbat ipa plasmacio sm
Jo an scriptura diuina. s. genes 2o ¶ hic. i. factum singii sm est
carne vna. i. in vna carnali copulacione de hic o. debita. debiti
nc illi ibi videt tacite gorni diuina reuelacione que. s. diuina
reuelacio ncas quis ut in matrimonijs ac dragnacoe spualli
sup eo in alijs no fas ar. j. de vt imns q no bz licitu sz p
petrs tabula qui expcnt ncos. i. gstuc do nel ms fas. i.
dispensaco excusat go quis diuina reuelac sicut tq sucandu
quis sicut ms scriptum laude diuina reuelacione quis mat
moni vni tratu separatim de quis quis expulso dominus no
sit carli cola gsiatu ut l auncd ancias quia incitatus c se ex
esau Gen xxvij txxij q. ij s. Idem appo asuto qui
unus quisquis pecijt aprosio vasi argentea taurea ut egiptios

spoliavit Exodi xij. xiiij. q. v. dixit dns xxxvij. di. §. s3
contra Abhominacio. s. qui interficiat illos qui prim extracient
xxiij. q. v. si no licet ab adulterio s3 d. quo potuisset commisisse
adulteriu qua tempe patriarchar nodum lex erat scia Sco lic3
lex mosayca no esset erat tn lex nalis diuina pqua iug debet
ee unius inst exreuelacione diuina contrarium s3 ostr contra
fecit abraha Gen xvj. Jacob. xxix. xxxij. q. iiij. abraham
ubi d' qui mos erat tunc no erat s3 soluciones ille no va
let s3 sola ista que hic ponit' v3 Inclusiva aut xij z iij arti
x. Liitas in eum aut xix. moyses ad durica cord vn pmi
sit vobis dimitte uxores vras ab inicio aut no sic fuit dico
aut vobis q quicu3 dimiserit uxore sua no ob fornicacionis
causam z alia duxit mechatur q' no lic3 alicui dimitte uxore
nisi ob fornicacionem xxxij q. i. dixit cu filibus scdm ostr q
conuicia creatoris qua vult cu xrm dimitte vel ydola colere
nec alit vult ei cohitare morte pctm. s. q' vult ut deleno cum
vivat vel q sollicita latrinia co trat vel recipiat scdm aplm p'
ad corinthios vij. fr. i. xpianus soror i xpiana ad fide qua
causis predictis. s. tres dequibus pdictu e. s. q' nolunt ei cohitare
vel volunt s3 cu conuicia creatoris vel cu pcto morli compellere
s. proximam sua que s3 contra rep' cu veritate luce xvj. dimissa
s. prepudium alias. s. no ducere maritu ps repudium patri
patrum repudij cu apud fideles qua apud infideles vm con
sit s3 tamen apud fideles e ratu z apud infideles no ut e
proximo Item no q infideles ps stocs matt cau no artan
tur vij c dicte s3 si delinquunt iudicat compellitur ad satis
faccionem j. de usuris ps iusdale Item bap in lauacs petra
pcedencia tollit s3 coniugia no dissoluit xxvj. di. deniq xxx
iij. di si quis vidua Item qui simulez aliis cu suscipiunt vita
similem sentire debet disciplina vide infidelis qui suis non
pt hre plures uxores ps qustionem Item hic s3 cas in quo spo
liatus z i iure no restituit'. s. qui no vult cohitare vel no
sine contumelia creatoris vel no sine pcto mortali Jte videtur
hic d' q infideles statuts canonicis no artant' s3 q C. de
iudeis l. ij. z l. nequis z l. iudei ubi d' q certi infideles se
iacet legibus imparatoris z ecclesie canonum Sco dico ostr q
infideles bene artat' si e iuriosi existit xpianis z forag
si conuicia inferant fidei vel alteri diuino z tunc cogunt'
satisfacere in dicte pena3. s. p sibtractionem participacionis xpianorum.

exquo sub imperatoris imperio degunt leges humanas tenentur al gla
dio ferientur C. de iudeis. l. iudeorum . vim tamen conia de hijs q sor
michil ad nos prima ad corinthios v. c. Ideo eccia de eis non
iudicat vim e de directe ß indirecte sit . xxviij q. i. si infideles
Item hic dr pagani accipientes uxores in 2o uel 3o uel ulteriori
gradu coniunctas si conuertuntur non debent separari Sz q 2os gradus videtur
l. diuina prohibitus ex de resti. spolia litteras io 9 lege diuina prima
ne non potuerint sic ad fidem conuersi Sc̄do ut 2 tangit prima
glo. 29 gradus e prohibitus ß non ex toto r io emanat glo p ab
que erat diuina lege prohibita r glo remittit ad c. litteras s. de
restitu. spoli. So et i nota p doctores q 29 gradus leuitice in
equalis erat prohibitus ß linee equalis non ideo filij duorum
fratrum contrahere poterant ß fratris cum filia fratris non sic nota hic de 2o
fratrum contrahere . poterant ß frater cum filia fratris non sic nota hic de 2o
gradu . s. istarum personarum que non erant prohibite lege diuina qz
gradu. s. istarum personarum que non erant prohibite lege diuina qz
tes conuersi ad fidem potuit remanere in matrimonio. sic contracto leuitici
viijo. Nc aut que sunt prohibite l. diuina non sunt remanere eis
conuersi Et ostendit versus istos Nata soror neptis matertera
fratris uxor et patrui coniux mater priuigna nouerca uxoris q
soror priuigni nata vtriusque .i. filia filij uxoris vel filia filie
uxoris Nurus soror patris coniungi lege vetantur Item hic dr q multas
uxores . Nurus soror patris coniungi lege vetantur Item hic dr q mult
licuit aliqua sunt habere plures uxores ß 9 obicitur de ss abra
ham et iacob . qui habuerunt plures uxores q vna tantum fuit
vim iusti in c. dixit sara xxxij q. iiij i dr q abraham non
commisit adulterium qz nondum erat lex mosayca que dampna
bat adulterium io non incidit in penam qz pena legis ex tempore
legis que tunc non // 2o excusatur q non ar
dore libidinis ß studio querende posteritatis ad ancillam intrauit
ß dic q omnes ille excusaciones et solluciones sunt i suffi
cientes quia licet adulterium non erat prohibitum p aliquam legem scriptam q
promulgata erat tamen medium quodammodo in paradiso p legem na
turalem dum ait Erunt duo in carne vna // Et q dr pena legis
ex tempore legis vim dt q ad penam ß tamen culpa an lege sunt ut
in cayn et lamech ut nota Jo in dicto c. dixit sara . r io
vera ro e q i d q in istis ambobus sancti fuerunt / sicut sunt ex re
uelacione diuina dispensacionis indiuiduat r excusat sed excusat
conuersacio uel ius si abbas non reuelacio diuina quoque matrimoniij
licitum separat e. de qui cognouit consanguineam excommunicatione. consumptum
It videtur q paganus conuersus ad fidem habens plures uxores
non tenebit omnes ß primam si prima viuit Sz quid si

pma mortua est ⁊ apa uiuente cum omib; aliis ꝯtxit ⁊ ipas cog
novit inquid aquam ipaz potius hre vxore tuc q no . de co
duxit in matrimonium q polluit . c. fi. Sz q d. c. t. i. Judeo q
talis prohibico e de iure tam co tn no sub sunt infideles Idco
vr q istam hebit que istum pmo cognouit Sz quid si talis ꝯ
trahit cu plurib; mulieribus eod momento dicens ego ꝯsentio
in vos omes simul an ꝯtrahit matrimonium ⁊ si ꝯtrahit cu qua intellig
ꝯtraxisse vider sm aliquos q illa sit vxor que pmo cogno
scitur ab ipso de ꝯdi . appo . de illis Contrariu teneas quia ille co
tractus e con fbam matrimonij ⁊ ideo no tenet . de ꝯdi . appo.
c. fi. ⁊ ille mutuo se impediunt ff . de usu fructu l . quod ex
et idem si sponsalia sunt ꝯtracta quia vtrumq matrimonium pphi
bentur ⁊ sponsalia ff . de spo . l . oratio . Jtem videtur q olim i
veteri testamento vir potuit vxori dare libellum repudij de quo lg
cotessimi eet in lege q darer pp maius malum vitandum inmo
tn cum dare sunt licitum sm . Jmo et sic vult q sunt
solum ꝯpatiua pmissio Sed quo inquid ista auctoritas da
batur ille libellus dico q no requirebatur q sacerdos appro
bans ut examinaret ca quia nec i distincte lex pmitte
bat dare libellum in certis casibus tm ⁊ ideo sacerdos nec fuit
ne quicq quis vellet hunc libellum dare nec debat fuam
diuorcij nec eos fr. ymo q mig e no potuit dicere pro
mitto q vxorem tuam dimittas poterat dicere lex pmittit
q eam dimittas Sz no sine ptes tuo ⁊c ⁊ hoc fuit da
e fina in omnibus pmissionibus v. e pictum aie sm Jmo.
3 Sed quero p que va dabatur olim libellus repudij Dico
p hec res tuas tecum habeto res tuas tecum age ff de diuor . l. i.
sm petrus de pampsona ⁊ de isto libello repudij dr . e . i . p hec
imo huius compilacionis hec tn repudium reprobatum e in eo
c . xix . Jtem quero vtrum inter infideles pcipuit
solebatur interim ꝯiugale vinculum Et dic p hanc lraz q
q no q vitas in eo repudium reprobat ꝯhit tn dr ꝯpsi qui
sunt ad fidem ⁊ illa repudiata ꝯiusa pcipua illa ur? p e ter
hec vim insi cum per non uoluit nl no luit nec no insi cum
ꝯtractat ad mortale pctm tunc in istis 3 cs casib; sol
uitur vinculum matrimonij ex sm apostolum fr nec seruus no est
quis di subiectus fratrum / Glo . fr vo compellitur ꝯit inqu
ipo iure ꝯtracta cautum solut matrimonium videtur hic dr ff nel

seruir no e hmoi seruituti subiectus et Ho i d. c. px.
Dic sm Jo. an p(ost) ost(iensem) hc vl si dies sufficiens assignata ad
cathecizandum fideli sine contumelia creatoris soluit ipso iure
matrimonium vel ex infidelibus ad fidem conuersis. Prima opinio
quod no quia si pollutum eet iam ad conuersam redire no com
pelleretur. Jo. dixit quod ipso iure soluitur matrimonium tn per quandam
supersticiam prioris matrimonij ad ipsam redire compellitur. Alij
dixerunt quod no soluitur matrimonium ipso iure sed ius exigendi rationem
dicitur d. c. proximo ius matrimonij soluitur. i. ius petendi
debitum. Ho. glo. sed hunc opinioni obstat lra precedens que dicit
quod ea sota si voluit dissoluit ratione no tn est solutum ius pe
tendi debitum sed etiam vinculum matrimonij al ad ea vero tis
re no posset. Go. dic si fuit tps assignatus p(er) ecclesiam ut
infidelis separatur fidele ratihitz sibi sine contumelia creato
ris / consuetudo hec quod cum pertrahat ad mortale consuetudo ho. Lappo ig
tur data licencia contrahendi cum alio ipso iure soluit matrimonium
tn mulier conuersa reuertens audiretur excepcione prioris matrimonij
rhc in fauorem fidei ff. de cessione bonorum l. is qui. Glo. po
test reddit racionem quare opponendo redimitur soluit videtis
hic de quibus sm ciuitati licitate Cum duxit dimissa ine
chatur / no tn dimissor potest obicere fornicacionem p(er) eo quod
nupsit alij ut Concordancias p(er) baptismum crimen tollitur sed actio
alij quesita no / sic p(er) baptismum irregularitas cum infamia pro
ueniens ex crimine tollitur quia dona baptismi sunt sine pen
itencia ex pte patet / pz in paulo qui an baptismum fuit homicida
prima et ptes factus / p. di. an baptismum / proles de iniuritate quem
rpq ca aplius. p. di. an baptismum proles de iniquitate quem
esse sequela peti de hc no. xxvi. di. deni et c. una tm

Deus et

Breuie est et no sicutm Vel sic pt sim
dispensat circa cum nouit quis ut bonam
matrimonio cum relictis suis contra sm mo suam loge post huius
debita et honestate tn. Deus qui de prima remissione deus
qui casus ecclesie lincolniensis supplicauit domino pape ut dig
naretur dispensare cum quibusdam lincoln denouo ad fidem conuersa
quibus per publica verba fidei xpiane credebant ut clerici quis
ad fidem possent manere cum relictis suis suorum cum quibus ne
in infidelitate conuenit. Et papa audita supplicacione dispensat
cum eis sic tn quod clerici quas ad fidem deuerteo sibi ista copulac
no p(er)sistant / Et j. deadit enim sua semp noua p(ro)le fecundet

ut de debita et honestate clericis deperdentis qui dispar est sic et
citius econtra est dispar. scilicet de baptismo licet et de electis post translacionem infir-
mitatem id est debilitatem in fide philippus vel fragilitatem quare de-
facili turbari possent sicut est contractus ante baptismum secundum petrum vel uter
scilicet post baptismum sine prole duo qui renunciabant scilicet quod frater defuncti
esse et sine prole esse defunctus ut in capitulo deuteronomii xxv. c. et
Ruth. iiij. Sed contra quia in antiquo tamen testamento matrimonium non tolleat lex
divina secundum hostiensem prohibetur dispensare quo in consanguineis tollerandis
sed non in contrahendis Goffredus scilicet de consanguinitate vel alias de iure ni-
si quemadmodum et constitutio propter novitatem fidei dispensat etiam ut in gradibus
prohibitis xxxv. q. iij. quedam lex et supposito Et sic qui filii sunt
secundum legem mosaicam deuteronomii xxv. et Ruth
iiij.° c. ult. Et fratris qui secundum legem mosaicam frater moriebatur in-
fratris uxore ducenda non ut sibi sed illi suscitaret sobolem cuius pro-
mine vocaretur quod inde nasceretur qui si recusavit discalciatus vultu pe-
de compun- corrigi faciebat et tunc filius erat filius legalis mor-
tui, carnalis tamen illius qui genuit hunc. di. ysmahel sed illud
fortuitum erat in filio eo quod nunc quilibet predicator evangelii ita debet
in ecclesia laborare ut defuncto fratri id est christo suscitet semen ut si suscita-
tum fuit eius non accipiat. Sed quod dicatur plange vim q. i. c. ult.
tangit ecclesie glosa si quis dicit hac de tempore etc.

De donationibus inter virum et uxorem et de dote post divortium

Prima facto divorcio vir debet mulieri dotem restituere et mulier viro do-
nationem propter nuptias ideo post titulum de divortio sequitur rubrica de do-
nationibus inter virum et uxorem et de dote post divortium restituenda quaeritur
rubrica de consanguinitate c. ult. de iure in fine tamen contingit de quibus
scilicet habetur de pignoribus ex litteris de gradu cuius ex rubrica
de coniugio servorum c. ij. Et sciatis quod donatio propter nuptias est quam ipse
vir mulieri donat Sed dos est quod ipsa mulier viro dat et
ideo de iure communi dos debet redire ad consanguineos mulieris
mortua muliere et donatio propter nuptias debet redire ad consanguin-
neos viri ut ff. c. ti. c. fi.

Mulieres et — Non fuit contra ex brevi casus quod
scilicet separatur matrimonium quo adul-
terium inter virum et uxorem per aliquem locum cum primo consanguinitate vel affini-
tate quero numquid in hoc tamen restituenda est mulieri dos et premium.

dicit q sit Nota ex c soluto matrimonio quo ad vinculum dos
uxori est restituenda Et videtur hic dicere q si inter separatos ex aliqua
iusta causa et glo dicit puta consanguinitate vel affinitate dos sibi est re
stituenda Sed contra C de incestis nuptiis que quasi ubi dicitur
quod matrimonium contrahitur in gradu prohibito et idem tenet mod. dicit
eum applicabitur fisco hic aut dicit contrarium et illud contrarium etiam
tangit glo et solvit id contrarium loquitur quando scienter contrahunt ingrediendo
prohibito hic vero quando ignoranter Sed quid si utrique
scienter contrahunt tamen respondit unus alter q denariorum dos
scienter contrahunt et respondit vnus alteri q donauit Solu
liter scienter contrahunt tamen respondit ung alteri qui donauit Solu
lis scienter contrahunt tamen respondit ung alteri qui donavit Solu

Significavit Soluto matrimonio agitur vir dotem restituere et bona dividere que constante matrimonio

ter obvenerunt Et sunt due partes prima ponit duplicem mulieris

querelam 2º tangit commissionem ibi Ideo quod Casus p. d. mulier quedam

dam mulier nomine p. et h. vir fuit matrimonium contractum et demum

solempniter fuit divorciatum tandem mulier petebat sibi dotem resti

tui et alias res que ex eo tunc constante matrimonio obvene

runt predictus h. dotem restituere negavit queritur quid iuris dicit

quo papa mandat decano et cantori ecclesie Lexoviensis quod si est ita

ut iam suprascriptum est virum cum dicto quod mulieri obstet ipsum ad resti

tucionem dotis et divisionem eorum que olim constante matrimonio obvenerunt

distrinctione ecclesiastica compellat loco viri ex quo assistit legitimum

impedimentum non fuit vir sed loco viri habebatur secundum quem contrahens

et hoc excusatur ab adulterio et fornicatione ut plus dicitur legitimus

de qui filii sint legitimi c. ij Solempniter dicit quod solempniter

debet fieri contractus ita et divorcium de qui filii sint legitimi per latum

illiciate cum dicere quilibet quod suum fuit dicat recipiatur i. c.

et si ij dixisse constante matrimonio al. dicere cum universis coniugium

sibi tamen et uno alii acquirunt secundum Innocentium ut patet insti. per

quas personas nobis acquiritur § hiis ita dictis soluto illa

quas personas nobis acquiritur § his ita dictis soluto illa

tunc vir omnia ipsa que habuit abea restituere tenetur sed

tamen vir una vero que loco viri erat divorcium mater eos ecclesie dote

dedit habuit dicitur quod h. que loco viri erat divorcium mulier eos ecclesie dote

illicite retinuit et reddere contradixit Et isto verbo loco viri non ex ge

apparet tamen quod impedimentum patet quod non fuit vir sed loco viri habebatur

cum opinione papa quod actione excusatur ut plus c. legitimum de eccl. dispen

dispensatione c. finali Item quod dicit possessiones que ipsis durante vi

veret communiter constitutis tunc habuit obvenerunt ubi dicit

constante matrimonio al. dicere cum viris quilibet coniugium sibi tamen et uno alii

acquirerent ut patet insti. per quas personas nobis acquiritur § gre

itaque secundum Jo. an. Ubi iij dicitur quod possit esse et quod

obstaret restitucione dotis etc.

De prudencia Delegatus ad causam matrimonii si

fecit sinam divorcii pronunciare debet

dotem restituere Et duo facit primo ponit delegatoris reprehensionem secundum

2º illud cuidam papa p. quia agitur Casus tamen matrimonialis vertebatur

te inter quendam h. et quandam margaretham mulierem ex altera

parte papa commisit cuidam iudici ... petitum mulieris

iudices cognoscentes inuenerunt eos contraxisse in gradu eis singulis
prohibito et ideo sententiam diuortii protulerunt et quia de dote restitu-
enda promiserat et nolebat Ideo mulier conquesta est dno pape petens per
decernetur iudicium quod de iure competit quod commissio pape. s. ca matrimonii con-
mittitur etiam accessorium. s. causa dotis et ideo mandatur quod de iure pro-
uidentia istorum iudicium et mandat eis quatenus moniti prout
iussa cogant petrum hominem ut prefate mulieri tota dote cum
suis fructibus tamen restituere non moretur. Distulistis et
male. s. de gen pro dote c. ii. s. dimicatum Accessorie ad hoc de ip-
sius accessorium h ii. Nota quod dos accedit matrimonio ideo cog-
noscens de principali accessorio cognoscere debet ff de iure dotium l. iii Et
dicit Inno. quod iudex ecclesiasticus tam ordinarius quam delegatus cog-
noscat de dote accessorie. s. cum cognoscat de matrimonio et in libel-
lo petitur matrimonium separari et dotem restitui ut hic et s. c. c. i. p
modo dicit Inno. quod cognitio dotis principaliter ad iudicem ecclesiasticum
Et quod tam dotis principaliter committit de quo de pignoribus. consilium
Sed nunquid est uera opinio Inno. s. quod causa dotis principaliter spectet
ad ecclesiam Non reperio tamen expresse non expresse spiritualiter Et iudi-
ce ecclesiam de decimis et c. quanto quia non est res spiritualis ut ratione miserabi-
lium personarum in ca spoliationis de foro competenti excepto Et in aliis
non sed iuris actu sed habitu respectat negligente iudice secu-
lari de foro competenti licet et c. extendere et c. tamen sic ergo non spectat
tantum principaliter causa dotis sed accessorie ad iudicem ecclesiasticum
Ad est exclus de pignoribus. uide ut in nota quod non sunt excepta
Item dicit Innocentius quod quamuis super matrimonio iudex ecclesiasticus possit cog-
noscere de dote ex quo ad ecclesiam spectat de sponso decimum. i. c. nup-
no tamen potest retractare sententiam iudicis secularis lata super dote ut etiam
secularis sententiam iudicis ecclesiastici lata super hereditate sequen-
tibus tacet et michi occurrit in q. vi. cum sentis nisi ad dican-
dum feodi et de iudi ceterorum ratione ergo iudicandum et accesso-
rium cognoscit ecclesiasticus iudex de principali dote et hereditate qui filii sint
legitimi per rationes et extendere sed casus si spiritualis incidat causa se-
culari iudice de or. cog. tua Subdit Inno. quamuis ecclesiasticus
super matrimonium cognoscat de dote non tamen de hereditate quam filii
sunt legitimi latior et c. tam maior cum est quanto inter ma-
trimonium et dotem quam inter filios et hereditatem sine quia filii ce pu-
nit uel quia exheredati uel quia hereditatem adire noluit iudex
tunc ecclesiasticus compellere potest ut ratione illegitimi matrimonii
quae super hereditate molestet quia filii sunt legitimi c. i. excepto
Dicit ista comparatio non ualet quia est matrimonium potest esse sine

dote si non dos sine matrimonio ergo sciuit legitimacionis et illegitimationis
pertinet ad ecclesiam sic hic et ergo quia si filius est legitimus ergo et heres
quia filii sunt legitimi quod nota nisi aliud dicatur ut de feodi § .
iudicium ecclesiae de foro compet. c. an penult. si ergo delegatione sit
ergo coram ecclesiastico et de dote Glo. prima querit contra actione quam
agebat ista mulier pro dote contra quod non actione pro dote quia hic
nullum fuit matrimonium et Glo. dicit quod agebat condictione sine
causa . idest quod causa non fuit secuta pro qua dos dabatur et Glo.
glo. illud quod glo. hic dicit anima bina prima dic. i. in primo anno
tertiam in secundo alia 3am 3o aliam tertiam Glo. sequens probat dotem
rem esse accessoriam matrimonio videtis hic dicitur vel
quidem de matrimonio principali cognoscitis et Glo. glo. facit
ad hoc de appellatione cum appellationibus li. h. cum i notis

Plerumque Breue est ideo non signatur secundum Jo. an. potest in
sic signari Soluto matrimonio ob culpam mulieris dos non subiacet
restitutioni casus patet § . aliqua mulier propter fornicationem iudicio ecclesiae
vel voluntate propria abire recessit nec fuit abeo reconciliata tandem
eadem mulier dotem petit a viro quitur nunquid petere potest et presumit
videndo dicit quod non ecce casus propria voluntate forte timore vel
nec timet dicitur spoliari nisi viceres admissa non fuit secundum Jo. an.
dotalicium i. donacionem propter nuptias Nota quod mulier propter adulterium perdit do-
tem et donationem propter nuptias quam ex pacto debuit lucrari habet autem
pena inflictam qui post ad virum non est reconciliata nisi si autem
est viro reconciliata omnis pena videtur dimissa vt hic innuitur
in textu Et an habet maritus contra mulierem abeo petere dotem possit
opponere adulterium vide in speculo c. ti. est § . si . versus quid si mulier
de excep. § . dictu versus Item queritur cum quorum mulier amittit
dotem propter adulterium primo secundum libras non habet condempnatur in a. sua
substantia usque ad 3am partem quinto et dotis C. de adult. aucta
si adulterio secundum ost. Glo. in § nec reconciliata querit an vir
possit compelli ad reconciliandum vxorem adulteram post penitentiam
primam Glo. dicit quod non Racio quia lex petat plerumque tollitur
in actu alterius quamuis non tollitur et Glo. super verbo dotalicium exponit
textum dicens quid intelligitur de perdicione Et dicit quod donationis
propter nuptias Sed cum donatio propter nuptias ad virum redire
debet sicut dos ad vxorem Glo. repetere non valebit quae est mag
na queritur allegat pro 3o ponit opinionem tancredi contra laurentius
videntis qualiter soluto matrimonio propter fornicationem mulieris quo ad
separationem thori et propter causam probatur consanguinitatis fuisse inter eos conjunctionem

matrimonium nullum non eos fuisse tunc propter hoc mulier potest dotem
vindicare etc. Sed glo. in fine dicit casum quendam notabilem C. de
repudiis l. consensu § cum separatur matrimonium propter consanguinitatem vir
vult dotem retinere propter precedens adulterium mulieris, certe quod non possit
ff. § si vero ab initio in auctentica de nuptiis et C. de iure dotium
l. si dotem. Nota etc. Unquid pater qui dedit dotem pro filia nec
stipulatus est sibi dotem restitui poterit eam propter adulterium mulieris et
tenet quod sic, imputet sibi quod non fuit stipulatus de quo in speculo
e. ti. § si vero. Sed unquid adulterium dominus distinguit aut pater vivit
et filia est in potestate aut non per l. ij § quare si voluntate ff. soluto ma
trimonio // propterea dicit haud quod esse soluta. Item videtis in
illa glossa si lato divorcio propter fornicationem postea cum sit separatus quo
ad vinculum propter consanguinitatem an mulier dotem repetere potest. Tancredus
dixit quod sic, Laurencius quod non; dicit quod Tancredus non dixit ita sim
pliciter, sed si in primo iudicio fuit pronunciatum super amissione
dotis ratione adulterii et fuit appellatum tunc non potest repetere et si postea cum sententia
divorcii feratur quo ad vinculum propter consanguinitatem quia tunc res iudi
cata pro veritate accipitur ut in glo. // Et hoc idem tenebat Hostiensis
propter tres rationes / prima quod dixi quia res iudicata pro veritate acci
pitur. Nam sententia contra ius litigatoris lata est, fuit ius ex
quo fuit appellatum de re iudicata cum tamen // 2a ne sit
melior condicio delinquentis contra id quod habetur ff. de donacionibus
inter viros et uxores l. iij § 1. et de pe. cum qui hic. // 3a quia in
penis delictorum plus inspicitur animus et affectus seu voluntas
delinquentis quam veritas ut C. de bigamia imp. et de pen. dist. i. cum
voluntate quia voluntate et proposito maleficia distinguuntur quia
illa voluit adulterari tamen cum fuit tunc sunt ad actum sed propter ipse
[illegible] consanguinitatis non fuit matrimonium quod tamen decla
ratum est propter sequentem sententiam. Et vos sicut Hostiensis [illegible]
consanguinitatis potissime haut via tamen nec matrimonium nec spe matrimonium
permittatur violacio ff. de adult. l. si uxor § 1. Sed
nec mulier excusatur si dicat quod non fuit matrimonium quia isto pretextu
tu ei peccare non licuit in auctentica de restitucione ad ea que ap
parent in xi. mense que sequitur collacione iij. // Xa quia mulieres propter
recuperandas dotes per falsos testes conarentur probare impedimenta
talibus obviandum est C. ti. proximo quanto etc. per te c.

Et si necesse. dicit Jo. an. propter varias lecturas non sum
matrimonium potest in sic scilicet soluto matrimonio
mulier debet restituere viro que recepit ab eo in donacionem propter nuptias

h(oc) c(ontra) quod ante
2a opinio glo. 2
doct. si tamen
opinionem 2 glose
[illegible]
hostiensis [illegible]

ponit mate'm t'lia casu presupposita et cum cast. et ne aut
casus rex legionis cum filia regis castelle gradu ꝓ sibi attineto
de facto contraxit matrimonium et ut illud matrimonium non solueretur aberta
dedit sponse quedam castra in donacionem propter nupcias sibilla condicione
ut si ipsam aliqua causa dimitteret ipsa castra in mechilos teneret
vel saltem propter enormem lesionem regni eciam cogeretur in dicto
matrimonio sustinere / Secundum primo . iij . elegit petrus non tenere istam
obligacionem que tam iniqua fuit de facto copulatus dicunt quod non dos
nec donacio propter nupcias hic fuit quia nullum hic fuit matrimonium
quia illa castra non tamquam ob speciem sed ob nuptias cum data fuit que
fuit propter matrimonium datum vel ubi matrimonium esse non potest / et ubi nullum
matrimonium vel nulla dos et nulla donacio propter nupcias // quia nullum matrimonium
nullum erat ergo non potest id ut donacio retineri nec dicitur cadere in
commodum quod potius retorquendum est ad penam Ideo papa mandat
indicatis dequibus in suspensione quatenus pro dicto puelle mandent
ut predicta castra dicto regi restituat et adid eam per censuram
ecclesiasticam compellat / extra cassus / Indictum / de consuetudine consanguinitatis
et qui dotat exorere secundum bernardum . et habebat causam . scilicet filia regis
castelle que erat soror sibi in tercio gradu consanguinitatis / minus
eius scilicet puelle et non valebat quia liber est ex mat-
rimonialis consensus secundum ostiensem Et ideo fideiussores data nec
pignora pro que contractus consensus inducantur non valent C. de spon-
salibus / nisi obligacio nulla quia hic causa ob causam matrimonii
et nulla erat matrimonium / in penam glossa dat sibi / non quod si principalis
capitulo non tenet nec accessorium et ita ubi matrimonium esse non
potest nec dos nec donacio propter nupcias ff. de condicionibus
fine causa l. animalis / Item pacta contra bonos mores non
valent / ff. solutio matrimonio l. a. § 1 . et C. de pactis
l. pacta et ideo pactum positum regem de non repetendis castris
in sponsalibus appositum non tenet quia liberia debent esse matrimonia C.
de sponsalibus . gemma et c . cum locum Item non quod ex amplificacione non potest
quis consequi accionem ne in commodum ei cedat quod potius ei
est in penam retorquendum l. de furtis l. itaque fullo Item
papa de cast. restitui voluit, dicit hugo Jacobus baldus
sit pro ne volitas secundum quos eciam castra consistunda erat
pro mutua que allegat glossa ut lennis filiis cedunt et hec
qui faciunt conclusit / nec est aliquis inter C. de incestis
nuptiis l. que est / Glossa tenetur haud difficultate Ideo vetus
ad glossa . magister secundum vero resti' que arguit allegat est . le-
in contrarium allegat et est ponit opinionem cum obiciat pro hoc . c.

2o ponit opionem Johis / 3o opionem tancredi / vltimo dat a(d)
solucionem videtur hic dicat lra / talis ipa restit(u)i volumus z addit pu
ellam p(er) ex(e)cucionis suam certam Eo hic infert glo. Si
matrimonium contrahit(ur) contra canones vel constituciones princip(um)
tes l' nec ignorare poterant dic. s. in 2o. ut pz in antiqua
glo glo concludat ex quo ipi erant iuncti in gradu prohibito
go quicquid datum est in donacionem pp(ter) nupcias z in dote confiscat(ur)
dz C. de incest(is) nupc(iis) l. qui contra Soluco si ignoranter
contrahunt ut hic / non debet confiscari / remis si sacer(dos) / Sed
illa solucio non vz quia illi saciebat / saciebat se esse consang(uine)os
s. in 2o glo Secunda solucio .s. Johis si sciunt se esse co(n)
sanguineos sz credunt se posse contrahere / tunc compecit repeticio
al non Sed videtur q(uod) sz opinio non potest esse vera / q(uia) sic isti igno
rarent ius / sz ignorancia iuris non excusat .j. de r(egulis) iuris / igno
rancia li vj. Sed dic primo possz esse vera z possz esse er
ror facti non iuris / ut puta quia aliqui dixerunt eis quomodo
iam dispensatum esset cum eis p(er) papam z sic isti credebant esse
dispensatum contraxerunt que tamen non fuit facta z c(etera) contraret i facto
Sed legiste hic distinguunt q(uod) inter consanguineos vel affi
nes contracta sunt sponsalia tamen / aut nupcie / primo tamen non
confiscatur dos vel donacio pp(ter) nupcias / sz repetatur pactum
sin ca / fecit q(uod) notatur in cle. eos qui / de consanguinitate et affinitate
in glo non premittit / s. q(uod) pena apposita matrimonio non e(st) ap
posita sponsalibus quamvis prohibito matrimonio z sponsalia sunt prohibi
ta. / Et ideo si aliqui scienter in gradu prohibito consang(uinitatis)
vel affinitatis contrahunt matrimonium ipso facto sunt co(n)fis(cata) / ut i d(ic)ta
cle. sz si contrahunt tamen sponsalia non pp(ter) hoc sunt ipso facto ex(e)cu(ta)
ut l' tenet glo. / sic eciam distinguunt legiste si sponsalia sunt
tamen contracta non perdunt data q(uia) pena apposita est / 2o tamen qui
contrahunt matrimonium et tunc contrahunt scienter / tunc z locus con
fiscacionis eciam inspecia cum eciam fuis erroris iuris nocce
at / nisi in casibus exceptis C. de iuris z facti ignorancia l. nec
passi / Sed tancre. dicit / q(uod) pp(ter) pbono pacis / provendit ut ca
sera restituentur / ipse dicit non sz bonum pacis / Na pp(ter) hoc pac
ta non servantur filia contemptum ecclesiastica videtur / z si de
tatur pacta sunt contra ius / non obstat / q(uia) i pari causa
turpitudinis pocior est condicio possidentis / sz tamen ut dicit ipse
q(uod) hic pp(ter) / excepta sua facit / ne in comodum puelle cedat

q imperium recognosci deret ꝑ vltimo dt glo. q hic no po
terat pena ꝯfiscacionis locum hre quia isti reges no recogno
scebant superiore aliquē cui fisco ista applicaret. Et sic no.
q si deberent bona confiscata rōe delicti comittat ab eo qui
superiore no recognoscat q no erit locus huic pene

Nuper et ex sua sentencia vel sine consensu dni donas
rem ipam vxori ꝑ nupcias no transfert i
ipam plus iuris q̄ hēat. ide i. l. qui sub ꝯdicione adimere hē
rem in hereditate vl feodum. Ponit duas ꝯclusiones et duas ra
ciones et vna instructionem siue correctionem. hm ostn̄ v̄ illud at
te. Casus quidam archidyaconus sancti andree de scocia ꝯsuluit
app de rebus omnibus. Primo vtrum aliq̄ tra seu possessio si
data sit alicui in hereditate vel feodum si in vsum eius vsq
ad vitam ipius ab eo possidenda ipse tam pro mulieri i do
tem dedit. Vtrum viro defuncto mulier pdictam dotem q diu vi
xit retinere debeat hre videtur q sic. tu ecia tenear defendere viduam
v̄ postulasti pecia. ro ꝯsistit sunt aliquando tra data alicui et
herede suo que de vxore legitima procreant in hereditate vel feodum
pot pro ipius ita vxori ꝑ nupcias concedi. vt post hoc marito
decedente sine prole mulier pot hac dote demum hre. Et ꝑ
consultus autem omnia considerat q vir eius n9 in eam plus iuris
transferre q̄ ipm in re ꝯ stat hre. ideo tra dos mo vir ꝯcessa
s. q dm viueret no poterat vxori relinquere nisi ad sua vitam
ideo mulier illa ecciam illam hre no poterat nisi ille ad quē
spectabat tra donaret ei vel ꝯsentiret. rp hoc soluta e qo. R9.
no obstat q ecia in causis viduarum dz se fauorabilem exhibere
quia licet eas defendere dz tn sic dz peccati defendendo q i iusti
ciam aliquis no faciat. sine v̄ illud vers 3o queba que e dra
nt dote donacionem ꝑpter nupcias videt q dos 3 q̄ vxor
dat viro ꝑ nupcias donacio est qua vir dat vxori ꝑpter
nupcias. et hoc hm legimas sanciones no in hereditate. i. no ita
q ipe possit ea vende vel distrahe vel q succedant ei filij sui
sicut in bonis alijs feodum. s. ꝑpetuum hm ostn̄ pdictam dote qr
maritus sua vxore dotauit de illa possessione. i. loco dotis
assignauerat hm iuris. vel donacionis ꝑ nupcias et eciam
pactum de lucranda dote vel donacione ꝑpter nupcias al non
hret hoc lex ꝑ Jo an. viduarum tanq̄ miserabilium ꝑsonarum lxxx
vij di. c. i. de hoc dr e. de foro compe. ex tenore et tangit glo
possit hre eadem 3 q no qr ad accedente renitatur tenere. sz

post mortem viri ff. -ſo nullus pt plus mſ maii tuſſerre
q habet qua inteſit dit q no he i. q. vij. daybtum z ff. de
vſ mſ nemo plus . j . dev mſ nec pt l. vj. Ez g ff de
vſu fructu l. q numq no est z ff. de acq'rendo iuſ dnio l. no
e nouu vbi creditor pignus distrahit cuq dnium no he
Sed de iur e cotr' , gtra e caſuale , et dic q creditor
no vendidit ut ipſe ſ ut pcurator debitoris ſm Jacobu
de arena cita z de glo. ſi v'bo plus mſ , et glo i t'la
nemo pt plus . j . dev mſ li. vj. Item no q vſu fructꝫ
rei morte extinguu'. Juſti. de vſu fructu in pn°. It lim
dat dote z ml'a donacoim p' nupcias C. de donacoe ante
nupcias l. pnca z l. z do s ad vxore z dicta adlit p
ſuo matrimonio cu'at' nisi eam ex conuencione z pacto lucr'
Perlcas charitate vergente ad inopia patr' dote p
dote peti pt. Et z quis dimiſio z ar' tugo
Caſus quidam paup henricꝫ cont matrimo in cu quadam
muliere forte conpang'a vel ſilia nigri R. qui promiſit
eidem henrico dote p illa muliere ſe daturꝰ Et qr nigr R.
p'pe inopia dote dare recuſauit Ideo ille henricꝫ tacq
inpedabilis p pma lras apo de ap'ca ad aſſ cuj z archi
ateum Jamen impetrunt cor' quibus dnus henricꝫ peciit ſibi
dote promiſſa a nigro R. reſtitui ſ ex adverſo nigr R. ex
cipiendo dicebat q ipſe h. vxore ſua ap'c repulit z tacita ve
tate dopna ſegnit' lras impetriut iuſſipp excep° dere indi
ces al cor' cauſulibus dte tm° ſup dta dote ſuccat que
tns qui promiit ſibi dote dtam no aſſignada niſi p'us
taucom ydonea p'ſtaret de dote no p'itura qua de cauſa
ndicꝰ dicti do h. p'ceperunt vt vxore ſua reciperet z de do
te no p'denda ſufficacionem caueret ſ cu ipſe h. cauc'ez p
ſtare no poſſꝫ ydonea z ſufficacte ſupplicaint ſ'e vel
ſm alios iudices retulerunt ſ'e qui ante oia conſidera
tm corpus vx or' creditur p'gnus cor' mediat dot' credi
pt zdco madat iudicibꝫ quatenꝰ dote faciat ei p'ſtari ſeu
aſſignari p'ſtata ca cautione q ſuae pt vel ſalt' comitti
eidem mercatori vt de p'te lucri honeſti vir valeat onera
matrimoij ſuſtinere ne cauc dot' deterc vpar alius di
miſſa ſeu vir qui dimiſit vxore adultery reatu inc'
rat (p' viris lras forte apl'orꝫ datorꝫ appellata q ſci dꝫ
p'uidentem aqno appella' . j . de appella'e ab eo c ut ſup li. vj.

vel forte paup conquerebatur de iniusta sententia et quevit quod iudices
consuluerit dominum papam auctoritate iura. i. litteras ivrales. pro paupere impet-
tavit forte reus iste. s. magister R. erat clericus vel pauper erat
miserabilis persona. Et ideo causam contra laicum impetrare poterat
arg. extra de appellationibus c. xxxviij di. § 1. Uxor forte soror neptis vel
consanguinea ipsius R. vel forte fuerat ipsius concubina. ob
ligaverat se aut ad dotem cedendam aut sua obligatione non poterat
C. de arbi. c. iij. Tacita veritate. s. de sponsa consuluit ut scilicet questio
mota esset in iure quod magister R. laicus erat ex quo fuit personali actione
convenit consulibus convenienda fuerat de foro competenti si diligenti
Unde vos sequentes consilium consultum. Modicam credi dotem sic magis
est suspectus tutor in re modica ff. de suspectis tutoribus l. le-
gittima Jo. Cautionem lex prohibet et in glo. salve. q. dicat finaliter
ex quo ad sine periculo dotem auctoritate fieri non potest. Comita-
quasi dicat in sequestro remanebit mulier de dote integra-
liter resignanda ar. ff. soluto matrimonio l. i. Honesti viri vel concre-
tum in glo. Non quod cautio de dote solvenda prestari debet abia-
tum ad inopiam vergit vel qui est suspectus de dilapidatione
criminale separatim de rebus suis ut tangit glosa in verbo ad
inopiam. Item cum circumdicere maior cuiusque melior fortius concedi videtur.
Item iste qui impetravit litteras apostolicas contra laicum erat ex eo quod
fuit miserabilis persona ideo potuit impetrare lxxxvij di.
§ 1. Item videtur ille R. credebat contra heredes quod uxore sua ac-
repulerat contra tacita veritate impetravit ut tacuit de sponsa
consuluit ut supra. Secundo videtur quod rescriptum non valuit. Contra sententiam
rescindi non posse l. finali de constitutione. quod nichilominus appellare potuit
vel saltem relaxato sententia fuit dicit Innocentius quod non fuerat appellatum vel
fuit necesse inventum fieri depositum sententiam per quam reus non absolve-
batur pretextu sed tamen quousque tantum ex intrinseco non obsta-
bat sententia huic petitioni. s. quod mulier dos ita redderetur. Hec
non placet quia quidam dicunt aliquos dixisse quod isti iudices non
receperunt iurisdictionem sed procedunt auctoritate dictarum litterarum. Dicas vel-
ut quod primitivo iudicium expresse fuit contra ius constitutionem sed
legis C. ne fideiussor dotis dentur. l. ij. ideo nulla fuit sententia
ff. de appellationibus l. si expresse et quod dicitur nulla sententia non erat necesse
fieri inventum. Vel dicit voluit consules dari cautionem per fide-
iussores vel pignora quod deberet venire contra erat
impossibile pauperi ideo nulla sententia quia ad impossibilia nulla est
obligatio. C. de solucionibus arg. Item videtur esse onerata matrimonio

[left margin, beside lines 26–28:] d'etiam 2 re iudi' tuetur non d'pretij contra d'ips' etiam de l'ecc' i d'tij coh' ele omul' digest

[left margin, beside lines 37–40:] Si mutua mulier vel pauper dederit de dote solvenda tex. ff soluto matrimonio l quamvis nec est ad causas mulieris vir dabit cautionem nisi specialiter agatur de ipsius mulieris sed contra ius et de lege de actione expresse

sustine ione dotis q recepit Sed quid si vir sine dote
aliqua ducat vxorem nunquid tenebitur ei puidere dic q sic quia
tenetur ea alere fm statum suu qui uoliens p sona parte
coxare recepit / in auctoritate quo ualeas efficiunt lcom ff. pe
niles coll. lx. zhc voluit lex ff. ut i possessiones lcaoz. l.
penult Item videtis quo cogitur vir dare cauciom de
saluanda zuo alienada dote vxoris contra istu textu vide
C. ne fideiussor dota detur in Rubro zin nigro soluciis
refert an cauco detur de dote constante matrimonio q fac
no te   et ut restituat dote si
soluto matrimonio zillud pt qz refert hec cauco in tempore
habile ff p in no ne videa maritus stare sub dominio vxoris
Ite videtis quo pp madat dote comitti alicui mercatori sed
nunquid ille mercator cauebit de dote integre restituenda dic q
dr ut ff. soluto matrimonio l. j. cauebit z de restituenda ita pote
lucri ita q si in aliquibus matrimonijs annis fecit zi aliquibz
lucra fuerit fiet compensacio lucri cu dampno z de lucro quod fe
cit ps reddatur / ex statuta pro soco / s. p illa no ergo in
telligatis q vir tenea alere vxore debsunt qz no tene quis
ome sui alienis comodis impedi xl.   ff ale dz ea
ex lucro honesto . s. qui   pe.   i societate honesta
uel in ad comiciu honestu etc / an autem mulier tenetur alere viru
extractu vel bannitu de domo sua . / vide i speculo . c. ti . s. ij . v
quid si dir / Glo ad copiam obiec zsoluit videtis hic qz
ille h. ad inopiam verge videba ideo consules pinciauit q
dos ei no restitue nisi caucoem ydonea pstaret de dote re
statuda . dicat glo . zvide etc

Donacio

Gregoriana z sc . finnas / Et sunt due ptes
za p fanc ossi sic finnabat pma p e p
bat qui zqualr donaco inter coniuges facta valeat vel no zsi
intelligatur reuota vel no / In za pte dez cui sit restituenda
dos zcui donaco pp nupcias / matrimonio soluto / Cay p . s du
rante matrimonio inter coniuges vnus ipsorz donauit alteri dote sua
vel donacoem pp nupcias sic vz ut matrimonio cessante re
pete no posset zhc fecit adeltu sine ut eo plus ab altero
coniugum amaret zsic vnus fieret locupletior zalr paupior
quero an tales donaciones constante matrimonio teneat sine
aliquo fuerit pp dc q no nisi talis donaco donatoris obitu
firmetur Sz instabat p . d . nunquid huius donaciones que

fuit inter coniuges constante matrimonio sit alter renovare ipsi
dicitur quod sit scilicet tacite vel expresse vel qui donatum accipit pauper
atur et nunquid soluto matrimonio sit quod mulier dotem suam
recipere et vir donationem propter nuptias propter dicat quod sic nisi de
consuetudine secus obviat vel nisi ex pacto de lucranda dote vel
donatione propter nuptias quod quidem pactum equale esse debet sine
inde nisi contrarium consuetudine sit introductum / donatio dicitur
vel venditio animo donandi facta ff. c. l. inter vir. et ux. si sponsus
simi. tamen non obstante dicit fallit in donatione principis in coniugem
coniuge quia inter eas donationis incepta est in inceptabile C.
c. l. vel / donatoris obitu vel si perdat libertatem et civitatem C. c. l.
res uxoris / consuetudine dicit idem
vel ingrediatur vel profiteatur religionem ante copulam carnalem
/ de coniug. convers. / expositio secus si post carnalem copulam / tacite
per divorcium latum utroque vivente / ff. c. l. si inter / vel si aliena
res donata C. c. l. si maritus et uxor inter virum et uxorem do
natio facta constante matrimonio non tenet nisi in certis casibus
Item soluto matrimonio dos revertitur ad mulierem vel heredes eius
et donatio ad virum secundum leges sine tamen legi derogat pactum vel
consuetudo Item nota quod donatio a principio invalida obitu do
nantis confirmatur / Et quod dixi quod donatio inter coniuges non constan
te matrimonio hoc est verum qui unus ex ea fiat tlaiplocor et alter
pauperior alias autem secus Immo si non sit pauperior puta quia rem
alienam donavit tenet donatio et ipse liberatur ff. de iure dot. l.
si sponsus § si maritus / Sed que fuit ratio dubitandi quod donatio
indistincte valeat inter coniuges matrimonio durante / Respondeo
ratio dubitandi fuit quia quilibet in re sua est moderator et arbiter
C. mandati l. in re sua et idem videtur quod quilibet alteri donare
possit Ratio in contrarium decidendi ponitur in glo. prima scilicet ne mutuo
amore invicem spoliarentur non obtemperando donationibus hoc tamen
fallit in donatione principis in coniugem suam vel coniuge C. c. l.
penult. Item dixit quod donatio in principio invalida obitu do
nantis confirmatur dicit si confirmatur obitu scilicet qui in eadem volun
tate moritur tunc valet ut legatum non ut donatio Item si perdit civitatem
vel libertatem C. c. ti. l. res uxoris et idem si ingrediatur religionem
et profiteatur ante carnalem copulam quia tunc etiam dicitur mortuus
de conversi. coniug. exponitur Item videtis soluto matrimonio per viri
mortem dos redit ad mulierem Sed quid si heredes viri mulierem repetere

dotem velint eciam expensas factas alibi inde pensione recepte
dotis dicit Wil. in actione in speculo c. ti. §. ii. id est queritur quod non poterit
Sed quero qua actione aget mulier pro dote restituenda. Videtur dicendum
data ab extraneo aut a muliere aut a patre mulieris. Si proponitur
data est dos mulier repetet actione ex stipulatu. ita quod ille statim
tum dote dedit pactus sit de ista restituenda. Et idem stat si da-
ta est dos mulier repetit aut mulier aget ex stipulatu et condempnabitur
vir in quantum facere potest C. de rei uxorie actione / ff. soluto matrimonio
l. si dote et l. si pater. Et hoc quamdiu vivit pater et filia. Si non premo-
ritur pater agit sola filia ut dicta l. una § videamus. et e contra
mortua filia solus pater aget C. soluto matrimonio l. dos a patre
Item videtis soluto matrimonio dos redit ad uxorem et donacio
propter nupcias ad virum. Sed quero an aliquid prodest mulieri
ista donacio propter nupcias an constante matrimonio possideat vir tam
dotem quam donacionem et soluto matrimonio redeat donacio propter nupcias
ad viri heredes et ideo nec constante matrimonio nec soluto prodest
mulieri. Responsio: Immo aliquid prodest isti mulieri si pactum sit super
de lucranda dote et donacione propter nupcias. Sed isto cessante videtur quod
mulier non potest renunciare sue ypothecarum pro dote sua quas habet in aliis
rebus in quibus dicitur donacionis propter nupcias. Nec si vir alienare
vellet mulier videtur consentire nec etiam si obligare vellet C. ad Velleya-
num / auctentica sive a me. al. bene possit renunciare iure ypothece quod
habet in aliis rebus mariti pro dote C. ad Velleianum l. etiam quia
res mariti tacite censentur esse ypothecate seu obligate
pro dote mulieris. Item valet ad id quia marito vergente ad in-
opiam potest exigere donacionem propter nupcias sicut et dotem et tamen
potest eas in creditoribus vendicare C. de iure dotium l. ubi
Item si vir committit adulterium uxor potest agere ut tam dos quam
donacio propter nupcias assignetur eidem ut notatur .. ut lite non contestata
c. i. Et advertere pro intellectu c. quod reperitur donacio sponsalicia que
fit inter sponsas ante matrimonii contractum et ista dicitur fieri sub pro-
pria sub condicione nupciarum et potest fieri ut stati sint sequntur et dicto
tamen sed propter certa invalida adeo quod sponsa eam potest dare in dote
viro ut l. ultima in fine § C. de dote. Aliquando autem donacio fit consta-
te matrimonio et ius tenet ut hic eciam dicemus in dicto dicat
glo. et textus C. c. l. ii quod si fiat in domo mulieris propter sunt ante
nupcias et si in domo viri propter sunt post nupcias. Et dicit
hic Immo quod in dote et in donacione propter nupcias debet esse equ-
alitas non solum in quantitate ut non maior sit qualitas dotis

qđ donacio^[is] ꝑ nuptias ſꝫ in ſine et ex pacto puenit in aut^[ca] de
equalitate dotis ꝗ. hic igitur et ſi maius pactum ſit de dote quam donacione
maius pactum cenſetur ad minus primo dicto. Primo. ſi pactum ſꝫ de
lucranda dote et non de lucranda donacione ꝑ nuptias pactum dotis e
ſtitur ad donacionem ut C. de donacionibus ante nuptias. l. ult.
ꝙ ſi aut donacio / vel ſicut maritus ex pacto lucratur dotem
ſic mulier ſupervivens lucratur donacionem licet id non fuit expreſſum ſi
ſit augmentum donacionis ante tempus i ſtı. de donacionibus ꝗ. 3. et ad
et C. de donacionibus an nuptias. l. ſi conſtante / et hoc intelli
ge de equalitate pacti in dote et donacione appoſita pro nupt / an
aut nuptias fit quod diſputas cum quantitate donacionis et dotis lic
et l. ex morte C. de pactis convent. ſꝫ iſta equalitas de qua loquitur. Primo.
dz intelligi poſt nuptias ne excogitetur fraus contra prohibicionem do
nacionis faciende inter virum et uxorem / dixit dominus. Primo. quod
non potest pactum apponi per quod fiat deterior condicio mulieris volet
imm inmiscere ſive fiat ante ſive poſt ff. de pactis dotalibus l. ij Glo.
prima not. et reddit racionem prohibicionis vel potest reatum poena quare hoc
que ſit ro prohibicionis. Item quod ſi donacio non fuit inſinuata
que ſit conſtante matrimonio quod de propoſito videtur textus dicto. de
quod ſi non ſꝫ matrimonium quod de propoſito ... exqua alter locuple
tacio conſtante matrimonio inter coniuges ſta exqua alter locuple
cior fiet et alter pauperior ſimiliter non hic not. ſecundo glo. et Con
cludit ex glo donacio inter coniuges non tenet / ro ne mutuo ama
re ſpolientur. Item maiores prouenit honeſtum amore ſol am
mis et non in bonis conſiſtit. Confirmatur tamen donacio morte donatoris
ſi uſque ad legem nodum ſta fuit / ſꝫ ſi legitimum nodum excedit
et non fuit inſinuata uſque ad legitimum nodum tamen confirmatur. Et prin
cipium iſtius non olim ſine inſinuacione valebat trecentos. ſolidos
ſ. aureos dare non licebat et quod olim dicebatur de ccc. hoc dicitur de
quingentis C. de donacionibus. l. ſancimus. Et quod dicit hic glo pa
nisi inſinuata. i. niſi in ſcriptis ſta et in publicis publicata propter
cum acta et iſta publica ſufficiunt munimenta ſi in abbz Glo.
ſ. verbo locupletior illa ex emplificat quando donatarius potest quis
locupletior abſque hoc quod donans ſit pauperior et quod / ponit duos
caſus in quibus id fallit in ſine dicto quibus fiat revocacio videtur
hic de donacione inter coniuges et ſi l. et ſi conſtante quod grauatus
reſtitucione heres de iure quam potest deducere quartam et ſi ſit
expunctus et hoc ro ne tamen heat non heredis C. de teſtament.
ramunciis et c. raynaldus Subdit glo. exm exm et Glo. tacite
Concedit quando ſit revocacio tacite et quando expreſſe addens quod ſi ſimul
moreretur et quando idem inter parentes et liberos / vel ſi ingrediatur religionem

cum carlez co...

ante carnalem copulam C. de quis coniux except. scdm bincem q̄r
tunc post eam ingressum accept. fore dinorum dic sm Jo an vero
e si renont donatam al' fructa p silenciam mortis timbis sed et
naliis C. de dona. l. si maritus et l. res uxoris Glo final' dicat
in dote donatione propter nupcias debet esse equalitas etc. se ro͡ga

E secundis nupcijs

Ista rub'ca continua ad precedentia in
hunc modum viso de matrimonio in genere de 2o ma
trimonio est videndum scdm Goffr. de marsus rub'ce xxxi. q. i.
quam cum c. sequentibus et ij. q. iij. C. hinc colligitur eq. iij. et vij. §. tria
Et ergo rub'ca hec 3es partes prima est de secundis nupcijs non benedi
cendis ut in c. i. et ij. iij. capi'o et de secundis nupcijs non concedendis priusquam
constatur certitudo de morte coniugis ut. j. e. c. ij. 3a pars est
de secundis nupcijs non prohibendis post annum luctus ut j. e. c. penult.
et vl. Et dicit ista rub'ca circa desponsat. duorum quia rub'ca
de sponsa duorum intellig' de sponsalibus binorum s. quando sponsa binente
sponsus contrahit cum alia vel econverso hic aut quando mortuo sponso alia
nubit ut dicit asts in summa de sponsa duorum in principio

Capellanum Secunde nupcie non sunt benedicende hec littera cum
sequentibus Casus posito quod aliquis contraxit ma
trimonium cum quadam muliere que iam alias in primis nupcijs fuit
benedicta vel econverso aliqua virgo contraxit cum viro alias benedicto in pri
mis nupcijs quos quidam capellanus sacerdos benedixit. Queritur an
hic capellanus debeat puniri et que pena propter videtur quod talis est ab
officio et beneficio suspendendus et cum litteris ordinarij ad sedem apostolicam
destinandus cum 2a alias benedicta vel cum 2o alias benedicto. Ut j. e. c.
vl'. aut ad sedem apostolicam si ille non peccasset queritur non vi
deo quare tanta pena ei imponitur Nam ut hic patet licet
suspendatur circa sedem apostolicam tamen sedem tamen non absolvitur
sile d. de p. di. quem §. si. go dicunt quidam quod loquitur de sacerdo
te qui benedixit sacerdote 2as nupcias contractas binente prima
et sic est sub audiendum Jo. an dicit quod hoc propter procedere non potest. Nota
quod 2e nupcie benedici non debent et qui eas benedicat punitur
Sed ponamus quod aliquis de conthentibus recepit benedictum im
quod si postea contraxit cum altero non benedicto et ne benedictio
iterunda vel si vir viduus contrahat cum virgine quidam dicunt quod
si mulier fuit alias in nupcia Secus dicunt in viro re verum dicu
citatis est quia tota benedictio fundatur super muliere ut patet
ex forma ipsius ideo ex quo mulier unquam fuit benedicta debetur

ei benedicto quia nichil intellexit — in ea iterum. Sed si mulier ante
fuisset vidua tunc iterari debet — secundum abbatem hic. Sed sunt alii
qui dicunt capellanum qui consecravit viduam tamen 2a celebrasse
etc. Et sic intelligitur. tamen de bello viduo quam muliere nunc nuptiis
uir infidelis priuilegiorum fidele scilicet — tamen et ego prima ad con
xxviij. xxviij q. i. §. i. sicut est al. — de oleo viduo de qua se
et ut al aqua ubi dicit quod si — oleum non consecratum effi
datur oleo consecrato tunc etiam — est sacras. Item ubi dicit
capellanum qui consecravit viduam — tamen 2a celebrasse ab
officio et beneficio suspensum etc. — Et dicit suspensum ipso
iure secundum hostiensem et ad sedem apostolicam non absoluendum et est filo
de desponsandis grave secundum Jo. an. et Boccius tamen dicit quod est quedam pru
dentia sponsalis non de talibus refrenatis Glo. bina reddit ra
tiones quare 2o nuptie non benedicuntur secundum prima reprobat. Notat
go glo. etc.

Dominus

Dubitans de morte coniugis nisi inde
certificatum prius contrahere non debet. et si contrahit red
dat sed non exigat. Et si postea sciat prima
vivere dimittat eam// 3os sunt partes ut sic tria dicta et ad sic
2a i. quod si. Et dicit hostiensem quod hec decretale plene exposita est de. de
sponsa in prima casus pro. De sepe contingit quod aliqui Xpiani
in captiuitate sarracenorum detinentur. Uxores autem ipsorum dubitan
tes de morte ipsorum cum aliis viris matrimonium contrahunt quero
an possint quod videtur dicendum quod non. Ideo mandat ut nequaquam ad
2a vota migrare presumat nisi primo certificentur de morte alterius. q.
ment. Sed i. si non aliquis. Sed quid si aliquis contrahat prohibi
tum vel dubitando de morte coniugis contrahit an possit exigere
debitum quod dicit non sed possit tamen non debet debitum denegare. Sed i. quod
si aliquis dubitans de morte coniugis transiunt ad 2a vota et
tandem constat de vita primi mariti quid est in hoc casu faciendum
quod dicit quod statim ille debet dimittere adulterinos amplexus ad primum
coniugem redire tenetur. Cognomis non loquitur de vivis Xpianis in cap
tivitate sarracenorum positis, per quod patet quod captiuatus nec tamen
per matrimonium contrahit. de hoc dixi. de desponsatione cum locum. Obeuntis
secundum et litera al. ab euntis. i. recedentis vel absentis secundum
hostiensem nequaquam quod si sciat idem unus est cum eodem. Ro. rema
neat secundum. Imo. de spo de sanguine et affinitate secundum hostiensem per hec
i. per illam contentum bona fide sua ab eo qui coniugem vincere
mortuum credebat constituit quod suscipit prius vel post vel alii de illo

constat / relictis statim de spon. ex inquisicioni / et de frigidis et
maleficiatis / similiter. Nota vir vel mulier sic matrimonium
contrahere non debet nisi de morte coniugis certius constat. Et quia
supra saepius loquitur ambobus viris in captivitate sarracenorum patet
per quod captivus vel incarceratus matrimonium contrahere potest / de quo
et de spon. cum locum et habetur in locum in captivitate hostium / nec
per hoc / Immo in contrarium nonnit / et determinatio intelligitur si in
aliquas quod viri existentes in captivitate sarracenorum contrahebat du
bitantes de morte uxorum suo si intelligitur quod contraxisset cum infide
libus possent stare cum eis / ut no. xxviii q. i. Iam ne / quia cum
alienigena fidei non tenet matrimonium / nisi illa convertatur / Glo.
ii arti. ex textu quod per dictum presumitur pro matrimonio / allegat de spon.
Iuvenis et sic aut dixit / quod illud non est simile sed contrarium / Unde
dicit quod ubi potest esse matrimonium et constat de contractu tunc pro matrimonio
presumitur et iudicatur / secus quam nescio an possit esse matrimonium quia et
quod contra conscientiam est animae considerat / facit tamen quod in dubiis
tutius est pro dote iudicari quia presumitur stipulata licet non sit
stipulata ut de iure dotium actione l. unica / et de iure dotium in
ambiguis nisi quando dubitatur an matrimonium sit contractum. Sed quia
clandestinum tunc potius presumitur adulterium / de clandestina desponsatione
c. ii sequitur capitulum

Vir autem / Summarium est autem capitulo primo capitulum per quod agit
vir vel mulier transit ad secundas nuptias in quo
ille secundae nuptiae benedici debet / summa dicit quod non
etc. casus. Ad bigamiam. i. ad secundas nuptias per quas solet contrahi
bigamia / xxvi. di. c. i. Nota vir vel mulier ad bigamiam transiens non
debet benedici / intelligitur ad bigamiam i. ad secundas nuptias per quas con
trahitur bigamia. de bigamis c. ii et iiii xxxiv. di. c. a. / patet
ergo quod non est respiciendum consummatio matrimonii / nec quod sola mulier
dicatur benedicta / sed benedicto semel data que utrorumque communis est nec
benedicatur mulier sive viro / ergo quandocumque talium ad secunda vota transeat
benedictio non iterabitur quia parte benedictam non benedicta acceptam
benedicta que per circulum eius coniungitur sicut ut de oleo dicit et
de consecratione etc. ut al. / aqua / nec minus sanctificatur cum vir in
fidelis per mulierem fidelem et contra / summa ad Corinthios vii / et xxx
viii quaestio i. § i. Glo. / ita ut petit eorum prohibicionis / ita quod con
cedatur quod secundae nuptiae benedici non debent / summa secundum Episcopum
eius / secundum hominem dicit Io. an. primo sed verum de viii sacr. etc. / ut notatur

desacrament(is) noy item sup(ra) rubrica de v. c. opp(osi)to p(ro)bat p(ar)te fa
cit .j. de pe(nitentia) et remiss(ionibus) c. j. ubi dixit Gaffr(edus) q(uod) facit .l. p(ri)ma
que designat extrusionem adam de p(ar)adiso cum soley(nitate) de q(ua)
l. di. in capite. extrac(ti)one de la videbat(ur) ite(r)abilis. Fulg(osius) alle(ga)t
c. q(uo)niam l. di. Subdit glo(sa) et ideo ita ista etc.

Super illa etc. Mulier nubens inf(ra) an(n)um lugubre(m) infamia(m) no(n) incurrit. h(oc) dic(it) cum sequitur

q(ua)m ponit cum 2o r(aci)o(n)e v(e)l vide(licet) | Casus p(ro). s. aliqua mul(ier)
mortuo viro suo infra tempus luctus a lege diffinitum nupsit
ad 2a vota q(ue)r(itu)r an hoc possit facere sine nota infamie. Et p(ro)
videndo d(ici)t q(uod) sic q(uod) probat p(er) ap(osto)lum dicente(m) mulier viro suo mortuo
soluta e(st) a lege viri et io nubat i(n) d(omi)no cui vult. et io p(ro)p(ter) licentiam et auc
toritate(m) ap(osto)li om(n)is infamia aboletur. Infra tempus luctus. s. inf(ra)
annu(m) co(n)tinuu(m) a morte mariti incipiendu(m). Unde si ultima die an
ni a morte sui mariti tunc eade(m) die pone(re) et depone(re) potest veste(m)
lugubre(m) ut ff. de hijs qui no(tan)tur infamia. l. genero. Ap(osto)lus
dicit p(ri)ma ad Chorinthios vij i(n) d(omi)no nubat. q(uod) no(n) c(ontra) canones
al(ia)s no(n) in d(omi)no nube(re)t si c(ontra) canones nube(re)t ut p(ate)t ex no(ta)tis
s. de c(on)sang(uinitate) et affin(itate) et de infidelibus p(ro)p(ter) lic(enci)am que intelligi(tu)r in
venire si no(n) p(ro)hibe(tu)r ut tangit glo(sa) penult(ima). No(ta) mulier i(n)f(ra)
annu(m) lugubre(m) matrimo(niu)m c(on)trahe(re) p(otes)t sine infamia et h(oc) ex licentia
ap(osto)li. s. p(ri)ma ad Chorinthios vij. Et p(ro) intellectu sciatis q(uod)
inf(ra) annu(m) q(uo)ndam a die mortis viri mulier assumebat veste(m)
lugubre(m) quo revoluto eade(m) die p(otes)t depone(re) veste(m) lugubre(m)
ff. de hijs q(ui) no(tan)tur infamia. l. quod ge(ner)o. maritus v(er)o no(n) cogit(ur)
lugere morte(m) uxoris ut .j. e. l. uxoris

Eter ca(su)m Summatum e(st) cum c. s. proximo Et p(re)missa
r(aci)o(n)e po(n)it d(icit)um et solvit ob(iectum) s(upra) dictum. Casus

p. s. quidam vir h(abe)t uxore(m) et vir moritur et uxor sine intellectu
nigris modo statim eade(m) die libenter vellet depone(re) nigra materia
lium q(ue)r(itu)r an p(otes)t et an p(ro)p(ter) h(oc) nota(m) infamie i(n)c(u)rrit p(ri)mo videtur
q(uod) p(otes)t bene c(on)tinere Ro(tundo) quia ista mulier nubendo utitur p(ro)testate ap(osto)li
quia d(ici)t ap(osto)lus mulier mortuo marito soluta e(st) a lege viri sui
et nube(re) p(otes)t in d(omi)no cui vult ergo nulla(m) i(n)c(u)rrit i(n)famia(m) p(rese)r
tim cum secularis leges no(n) dedignent(ur) in istis sacros canones
imitari etc. cum ap(osto)lum p(ri)ma ad Chorinthios vij c. legalis i(n) fine
vel et veru(m) s(ecundu)m q(uo)sd(am) imitari sequebat(ur) in antiqua cum c(ontra) disposi
ti(o)nis ad 2a vota t(ra)nsire s(ci)entes q(uod) melius e(st) nube(re) q(uam) uri tum i(n) d(omi)no

ppositum quedam .l. vbe q t vel ei qui te duxit in vxore in
iactura vel infamia imputetur auct. pucia expssius ibi q
q no debuit removi s compilator credit suffic q hic vena
sit cu .S. loquit de iactura ei inuit q leges corrigunt rgt
facit cu brevit no mlr nis tpus luctus pt nube sine ei
pena Et dix primo distingd int penas legales que infli
gunt quia nupsit i tpus luctus que tenent l. de s. ix nup
tijs cuctu .ul. femine .t. auct. de nuptijs ubi habet de hac materia § si no . co. tt ex
cellas dix no remitti adh. induxit .c. ill. S. de pignori
bus q z poss alr intelligi ut i dix apt stio e q prima z
pena mera zac pmo filiorz primi cugij rio lic ca ny
pma tollat pam tu no sicut ut tollit pena illius
In ssrato lco lm dictum z vide alia
no reddita rone .C. ad tampiliay § cuic matrimony l auct.
de nuptijs §. si aut pm . primo . i primo eim cau puit q g
hit / in 2o p o q aute cont no implet ob ad q plege
obligata erat tu hc commode .i. sine impe. matrimonij sua
pt / vnde sciat puellam illius q mlier nubcta .i. i tps luctus
imponebat quadruplex pena / pma q efficiebat infa
mis ipo iur / 2a q de suo pro primo no pt vro ad
in dote dat ut testo relinque vlt 3as ptem // 3a q
pma anu relicto q sibi fm e a primo viro // 4a q ab eo
ueo vel ex aco paug ovinco a 3o gdu dup no pt capta
aliud cape .C. c. l. i. sit aut h phibito # pung mixtionem
vt videatur an ex primo viro guida remasit // pmissio aut
apti fuit quia phibitio 2l matrimonij fuit # vincula primi q
quidem sublatu est pmarte quig Jam sciat q ex q
2a nupsit t p tempus luctus ipsos imponit pcia pima
q 2o viro ex causa dotis vel donacionis sup que post
morte ca final amplius dare vel relinqu no pt q vni fi
liorz primi matrimonij tm mor porcio data e vel rlicta
ut in l. hac edictali .C. c. cy vlt. datu z cedit ad fili
os primi matrimonij ut in auct. de nuptijs § vl. // 2a q ea
tenuis tene dare filijs primi viri qua dat 2l vin // 3a
quia oia

pdit solo usufructu in sua vita sibi reseruata l auct. de nup
tijs §. si no Glo ij pot. rom quare phibebat mlr nube i tps

Et ro dubitat e · ylo · primo
certa pena q inflig pro qz
infra tpus luctus nubat nes
et pura pena e z io rimittit
s dnm Innoc dr diston e
Semina cu suis geord / pe
na neo q inflig pro qz
p° cnubit no e mera pena
primo e peang pmisso fi
liore primi cui / et no tollit
pena peaniorie sic nec ac
dit tolli pena illius q q ma
trim ... cnubit no pca
to tutore / ul no reddita
rone tutele filij q suscit
pat Induitam d impetes
i fin aut tutela coll iiij
.C. ad tertullianu l comeny
onnii s d Innoc z id e sino
iuriuicat s simplr primsat
q hodie no inrat q hodie
no nuat ut fruciatu ut fy
phibitoy nures filij tutela
gerat coll vij / Quod z nos
acceptamus q cad rone ne
ps i spalis ideo dic q o
mnis pena pro sola q mu
lmo inflicta rimetr na ex
quo 9 cessus iam luctus c
respirat q ois pena penal
tam gesta / q h cau pri
ncipalis e postea vide
Remissa luctu acessoria at 6
t pro c depruducy z oq filij
sit legit e puenial po
ut depe. mlr qd
aucte apli q no 9 88
a phis q ne eca impe
l i et impone ei lapso
et fraude a mia xxiij
q 4 deuoriendus z o d do
ua c penas

licitus Ex glo sentis quod ubi eciam leges ex aliqua causa spali
prohibent contrahi matrimonium . s. tempus luctus propter turbacionem sang
uinis ff. de hiis qui notantur infamia . l. liberorum tunc dubitetur
de ple . s. an sit primi vel secundi matrimonij vel ne aliqua suspi
cio generatur ex festinacione in aucten. de resti. et ea que parit in
vnde siquidem Coll. iiij Item in matrimonio contrahendo inter tu
torem et pupillam propter administracionis subsidium Item inter rectorem
prouincie et prouincialem propter timorem impressionis C. si rector prouincie l.
vna in hijs omnibus casibus . l. recipiunt correctionem attendibus
de hiis per Goffr. in summa . c. ti. et per archi. in s. hinc colligitur
iij . q. iij et

Et sic est finis super Quarto decretal.

¶ Expen qui ad sui restitutionem petitis procedit e. c. p. i. oibus de restit.
Qui appellat cum sollicite cum de presenti sunt pro rei p̄tia de app̄ellatis
et si no p̄baui remittit ad iudicem a quo. p. c. olim de exceptionibus
propria no possidet pro qui possidet de ca pos. [illegible]
et si no appellat [illegible] infra x dies sentent. cum possesione ceterum
[illegible] suspensionis [illegible] et rem [illegible] indicatam
[illegible] de app. [illegible] apud domini pari [illegible] xxx dies